

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

1	הקדמה
125	הקדמה אחרת
132	תיקון א'
135	תיקון ב'
135	תיקון ג'
136	תיקון ד'
139	תיקון ה'
156	תיקון ו'
176	תיקון ז'
177	תיקון ח'
178	תיקון ט'
179	תיקון י'
193	תיקון י"א
197	תיקון י"ב
201	תיקון י"ג
218	תיקון י"ד
222	תיקון ט"ו
224	תיקון ט"ז
226	תיקון י"ז
228	תיקון י"ח
264	תיקון י"ט
314	מלואים

<p>שבעין¹ אנפין (לאורייתא)² דפריש רבי שמעון בר יוחאי במלת בראשית מסתרי אורייתא (קום רבי שמעון אפתח מילין קמי שכנתא פתח ואמר)³:</p>	<p>שבעים פנים (לתורה) שפירש רבי שמעון בר יוחאי במלת "בראשית" מסתרי תורה (קום רבי שמעון פתח מילים לפני השכינה פתח ואמר).</p>
<p>כתיב והמשכילים⁴ יזהירו כזהר הרקיע וגו'⁵ (דניאל יב ג) והמשכילים אלין רבי שמעון וחבריא יזהירו כד אתכנשו למעבד האי חבורא רשותא אתיהיב לון⁶ ולאליהו עמהון⁷ ולכל</p>	<p>כתוב "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגו'", "והמשכילים" אלו רבי שמעון וחבריו. "יזהירו" כשהתכנסו לעשות את החיבור הזה, ניתנה להם רשות, ולאליהו עמם, ולכל הנשמות של הישיבות, לרדת ביניהם, ולכל</p>

– מאיר התיקון –

¹ ז' נתיבות שבראש הם נגד ז' שערים שבראש וכו' שכלל כולם, הן ע', ע' אנפין של התורה, שנגדן סידר רשב"י ע' תיקונים על בראשית שהיא חכמה כידוע, ראשית חכמה ע' שמות של הקב"ה (ביאור רבינו על ס"י ה ע"ב).

² נמחק (גר"ל)

³ נמחק (גר"ל)

⁴ עי' לקמן יז ע"א ד"ה לחכימא לבא.

⁵ שבעין אנפין (לאורייתא) דפריש רבי שמעון בר יוחאי במלת בראשית מסתרי אורייתא (קום רבי שמעון אפתח מילין קמי שכנתא פתח ואמר) כתיב והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגו' נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "קום רבי שמעון אפתח מילין קמי שכנתא פתח ואמר".

⁶ עי' ביאורים (ח"א כ ע"ד): להרשב"י ע"ה בעת שגילה האדרות והתיקונים, וכן להאריז"ל לא היה שום שער נעול לפניו, וכמ"ש בריש הקדמת תיקונים (דף א ע"א) רשותא אתיהיב לון כו' ורשותא יהיב לעשר ספירן לגלאה לון רזין טמירין דלא אתיהיב רשו לגלאה עד דיתי דרא דמלכא

<p>נשמתין דמתיבתא⁸ לנחתא בינייהו ולכל מלאכיא באתכסיא ובארח שכל⁹ ועלת על כלא יהיב רשו לכל שמהן קדישין ולכל הויין ולכל כנויין לגלאה לון רזין טמירין כל שם בדרגא דיליה ורשותא יהיב לעשר ספירין לגלאה לון רזין טמירין דלא אתיהיב רשו לגלאה עד דייתי דרא דמלכא משיחא¹⁰:</p>	<p>המלאכים בסתר ובדרך שכל. ועלת על הכל ניתן רשות לכל השמות הקדושים, ולכל ההויות, ולכל הכנויים, לגלות להם סודות נסתרים, כל שם בדרגתו. ורשות ניתנה לעשר ספירות לגלות להם סודות נסתרים, שלא נתנה רשות לגלות להם עד שיבא דורו של מלך המשיח.</p>
---	---

באתכסיא ובאורח שכל - ר"ל שלא ראו אותם בחוש, אלא בהשגתם¹¹: **לכל שמהן קדישין** - הן עשרה שמות של הספירות: **ולכל הויין** - ר"ל הן עשרה הויות המנוקדין בט' מיני נקודות, והעשירית בניקוד צבאות¹²: **ולכל כנויין** - הן עשרה מיני כנויין, וע' בשערי אורה (נג ע"א)¹³ ובשאר ספרים: **לעשר ספירין** - הן ע"ס פנימיות¹⁴, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כמ"ש בהקדמה שניה (יט ע"א):

– מאיר התיקון –

משיחא, וכן ניתן רשות עד"ז להאריז"ל, כי הם היו מאותן דעיילי בלא בר. ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ כו ע"א ד"ה וכן תבין.

⁷ [אליהו] נמצא בכל מקום שמגלין רזין דאורייתא (ב"ע רנט ע"א).

⁸ עי' דברי רבינו לקמן נג ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין, ועי' זר"ח לו ע"ב: בגין דתריין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרון ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקייע דא מטטרון. ועי' יהל אור ח"א ג ע"א: מתיבתא עלאה נגד חג"ת, ומתיבתא תתאה נגד נה"י, כמ"ש בתז"ח (עד ע"ד ז ע"ג) ע"ש. ובמתיבתא עלאה יעקב עשה שלום, ובתתאה יוסף.

⁹ ור"ל שנתגלה להם גם אותן המלאכים שאינם מתלבשים, ואינם מתגלים רק בהשגה, עי' זהר בראשית לד ע"א, ורע"מ משפטים קטז ע"ב (לש"ו). ז"ל הרע"מ: אמר ליה רבי שמעון (בוצינא קדישא) [רעיא מהימנא] עם כל דא דאנת לא יכיל לאסתכלא בבני עלמא דאתי בעיינין ולא במלאכיא כל שכן בקודשא בריך הוא ובשכינתיה אבל בעין השכל דלבך את חזי בכלא בבני עלמא דאתי ובמלאכין ובקודשא בריך הוא ושכינתיה דסחרין לך ובגין דא אמר שלמה דכתיב ביה (מ"א ה יא) ויחכם מכל האדם (קהלת א טז) ולבי ראה הרבה חכמה ודעת. ועי"ש ביהל אור: דאנת - ר"ל בחיך שאפילו מרע"ה אין יכול לראות בעין הגשמי בחייו, מ"מ חילוק בינו לשאר בני אדם, שמ"מ ראה בעין השכל את הכל כמ"ש"ו. שלמה - ר"ל ראייה שבעין השכל שייך ראייה לחכם.

¹⁰ עי' תז"ח א ע"ג: והמשכילים אלין רבי שמעון וחברוי יזהרו כד אתכנשו למעבד האי חבורא דאיהו מזיהרא עלאה דלעלא רעותא עלאה אתגליא רשותא אתיהיב לרבי שמעון וחברוי לגלאה בה רזין סתימין עמיקין ולכל נשמתין דמתיבתא דלעלא ומתיבתא תתאה ולשבע טורין עלאין דאנון תלת אבהן ורעיא מהימנא ואהרן ודוד ושלמה ואליהו עמהון ולכל נשמתין דמתיבתאן דאזלין ערטילאין ומלאכין דממנן עליהו ואזלין ערטילאין בגיניהו דאנון (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה דשכינתא דאיהי ערטילאה מנהון ואנון ערטילאין מנה והכי אנון חילין דמלכא ערטילאין מנה דכתיב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון. עי' רע"מ משפטים צט ע"ב (לש"ו).

¹² שעה"כ פסח יא. ועי' ביאורים ח"ב פז ע"ד שטעם הדבר שהמלכות נקודתה בצבא"ת שהיא כלולה מנה"י כדלקמן יא ע"ב.

¹³ ז"ל:

ימין	אמצע	שמאל
אל	הו"ה	אלהים
גדול	נורא	אדיר
רחום	נושא עוון	שופט
חנון	עובר על פשע	דיין
חסין	אמת	חזק
ארך אפים	מרום	כביר כוח
רב חסד	רם	איש מלחמה
קדוש	נוצר חסד	גבור
חסיד	שוכן עד	פוקד עון
סולח	קדוש	משלם גמול

¹⁴ עי' לקמן ט ע"ב ד"ה נקודי אדם.

פתח ר"ש ואמר "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" שהוא כולל כל צבע: זהר נסתר וגנוז, זהר בהיר בשחקים, זהר זורק ניצוצות ומבהיק כמו ברק לעינים, זהר זוהר לבן כלבנה, זהר זוהר אדום כמו מאדים, זהר מבהיק כולל ירוק כחמה, זהר ירוק ככוכב, זהר כולל לבן ואדום, זהר זוהר לכל צד, כמי שמכה בפטיש וזורק ניצוצים לכל צד. כך מהזהר הזה זוהרות כמה נשמות שהם זוהרות כולן ברקיע.

פתח¹⁵ ר"ש ואמר והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע (דניאל יב ג) דאיהו כליל כל גוון זהר טמיר וגניז¹⁶ זהר בהיר בשחקים זהר זריק נצוצין ומבהיק כברק לעינין זהר זהיר חוור כסיהרא זהר זהיר סומקא כמאדים זהר מבהיק כליל ירוקא כחמה זהר ירוק ככוכב זהר כליל חוור וסומק זהר זהיר לכל עיבר כמאן דמחא בפטיש וזריק שביבין לכל סטרא הכי מהאי זהר זהרין כמה נשמתין דאינון (א ע"ב) זהרין בלהו ברקיע:

כזהר הרקיע דאיהו כליל כל גוונין - איהו יסוד (זהר ח"ג רלו ע"א) ולכך נקרא כל¹⁷: זהר טמיר וכו' - ע' תז"ח בהגה"ה (מג ע"ג), ובדפוס זאלקאווי בתיקונים כאן, ותמצא נ"א ופירושה:]א"ה וז"ל נוסחא אחרינא, תאנא והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע, דאיהו זהר טמיר וגניז דא כת"ר, זהר בהיר בשחקים דא חכמ"ה, זהר זריק נצוצין ומבהיק כברק לעינין דא בינ"ה, זהר חוורו כסיהרא דא גדול"ה, זהר זהיר סומקא כמאדים דא גבור"ה, זהר מבהיק כליל ירוקא כחמה דא תפאר"ת, זהר ירוק ככוכב דא נצ"ח, זהר כליל אוכס וסומק דא הו"ד, זהר זהיר לכל עיבר, כמאן דמחא בפטיש וזריק שביבין לכל סטר דא יסוד¹⁸]: הכי מהאי זהר זהרין וכו' - ר"ל כמו מאן דמחי בפטיש כו' כן מהאי זהר כו': [ובמ"א בליקוטיו וז"ל מצאתי כתוב, נשמתין דמתיבתאן שהן במתיבתות¹⁸ הידועים, שהן נגד ו"ק כמ"ש בתז"ח (ה ע"ב): ולכל שמהן - כבר כו'¹⁹ שהן ד' מדרגות, לבוש והיכל וגוף ונשמה, לבוש והיכל א', ונשמה ב' נפש ורוח: טמיר וגניז - כתר, וכו' ב' מדרגות, במופלא ממך ובמכוסה ממך וזהו טמיר וגניז²⁰: בהיר בשחקים - חכמה, שמשם

- מאיר התיקון -

¹⁵ הצינור של מעלה (הדרת מלך זהר ח"א א ע"א).
¹⁶ עי' לש"ו כללים ח"ב קלב ע"ג, שי' אלה הם י' ספירות שבכל אור ואור אשר מהמלכות דאצילות עד מלכות דא"ס.
¹⁷ דהיינו הארת היסוד, שכן רקיע הוא בחינת היסוד עצמו (עי' דברי רבינו בתז"ח יח ע"א ד"ה זהר הרקיע). ועי' זהר ח"א יז ע"א שאחד מכינויו של מידת היסוד נקרא "כל".
¹⁸ עי' לקמן יט ע"א. ועי' לעיל הערה 8.
¹⁹ בליקוטים שבסוף ספר ביאורי אגדות (מג ע"ב) אמר רבינו, עשרה שמות של הספירות שהם הגוף, עשרה הויות המנוקדין בט' מיני נקודות הם הנפש, ועשרה מיני כינויין הם הלבוש, ע"ס פנימיות שהם י"ד ה"א וא"ו ה"א הם הרוח [עי' לקמן יט ע"א], ועי' ס"י ד' ע"ד, ויהל אור ח"א יג ע"ב (לש"ו).
 וז"ל בס"י, השמות הן בגוף והן שבעה שמות שאינן נמחקין, אהיה אל כו' צבאות שד"י אדני, והן כוללין כל השמות, וכן כלל הספירות הן ז', וכו', ושמות הויות הן בנשמה והוא בג' דרגין, הויות א' כוללת כל ע"ס בפשיטותה בנפש, ובמילואה ברוח, ועשר הויות מנוקדות בנשמה, וכינויין המורין עליו ית' חנון כו' בלבושא כמו הלבוש שמצייר לאדם [הוא נאה ללבשו ולבושו נאה לו], וכינויין אחרים כלחם כו' בהיכלא, והן כל התורה והן ד' דרגין והכל יוצא משם הויות נמצא כל התורה הוא שמו, עכ"ל.
 וז"ל יהל אור: בע"ס של אצילות, השמות שאינן נמחקין בגוף הספירות, ועשר הויות מנוקדות בנקודות הידועות, ברוח של ע"ס. וכן כאן ההויות ברוחין, והשמות במאורות, שהן הנהורין דכאן.
 ועי' זהר ח"ב מב ע"ב וז"ל, בתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה, נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא יהו"ה, בגין דישתמודעון ליה במדות דיליה בכל מדה ומדה וקרא אל אלהים שדי צבאות אה"ה, בגין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה, עכ"ל.
 עי' לש"ו כללים ח"א מט ע"ב שהי' אותיות של שם מ"ה הם הרוח הכללי והעיקרי, והעשרה הויות המנוקדות בניקוד ט' נקודות כמש"כ כאן הם הנפש שברוח, וכל זה הוא חלק הרוח שבז"א מצד אבא, אבל החלק הרוח שבצד אמא הם עשרה הויות הנזכר בתקוני ז"ח לה ע"ג, והם מנוקדות בניקוד ד' תיבות הראשונות של העשרה מאמרות, והנפש של אותו הרוח הם עשרה שמות אלה"ם אשר בעשרה מאמרות, ועי' טנת"א ה' וביאורים שם אות נו ועט.
 ועי' ע"ח דרושי אבי"ע פרק ב'.
²⁰ עי' לקמן קלח ע"א, ש"מופלא עניינה אוריא, ו"מכוסה" היא מו"ס [אמנם עי' ביאורים ח"א כ ע"ד שמשנה הגרסא שם, שמכוסה למעלה ממופלא, ועי' ס"י יד ע"ג שגורס כמו שכתוב בביאורים,

אור אורא עלאה²¹: זריק ניצוצין כו' - בינה, שמשם בוצינא²², דזריק ניצוצין כידוע²³. שסוד נהורין וניצוצין, נהורין בחכמה, וניצוצין בבינה, שהן אורא ובוצינא²⁴, ועי' בתוספתא (ח"ב סח ע"ב) מההוא נהירו נפקין נהורין, וניצוצין נפקין מאינון תרעין כו'²⁵: חוורו כסיהרא - חסד ששם הסיהרא, ברתא דאברהם²⁶, כמ"ש בתיקון סט (קל ע"א²⁷), ובס"י (פרק ד)²⁸, ושם שמאדים בגבורה: זהיר לכל עיבר כמאן דמחא פטיש כו' - הוא יסוד, שבו מכין²⁹ האורות וניצוצין, שהוא הרקיע המבדיל. ומכא אור ישר מכין האורות וחוזרים באור חוזר, כמ"ש בנע"ח³⁰. ועוד שבה"ס מתפשטים ה"ח, וביסוד הגבורות³¹, ושם נצצין³²: { א ע"ב } על צדיק דלעילא קאים עלמא

- מאיר התיקון -

וכן בתז"ח ג ע"א ד"ה דעליה], ועי' אד"ר קכט ע"א לגבי שערות ראש א"א שהם סתים וגניז ועי"ש בב"ע אורא דע"ק נעלם מאד ומכונה (ז"ח ע ע"א) אורא דלא אתפס. ולכן אמר כאן שהעלמין "סתים וגניז", "סתים" ע"ש שנסתם תוך הקד"א, "וגניז" בסוד חסד דרדל"א שמתלבש באורא והוא סוד האור של היום הראשון, הרי הוא האור הגנוז, אשר אינו יוצא ממנו כעת אלא נהירו דקיק. ועי' אד"ז רפט ע"ב שכתר טמיר סתים וגניז, ועי' דברי רבינו על ספד"צ ב ע"ב.

²¹ עי' דברי רבינו בסד"צ ד ע"ג וז"ל, ואבא מקבל מחסד (דעתיק), ואמא מגבורה בוצינא דקרדינותא, לכן נקרא אבא אורא דכיא, ואמא אשא דכיא, עכ"ל.
²² בוצד"ק, היינו שורש הגבורות, ול"ד בחי' בוצד"ק שהוא גבורות דדעת דעתיק (עי' דברי רבינו על ספד"צ ו ע"א והכלל).

²³ עי' זהר (ח"ב רנד ע"ב): ותא חזי רישא שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשבה ואפיק ניצוצין נציצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר.

תרגום: ובא וראה ראש ראשית האמונה תוך המחשבה מכה הניצוץ החזק ועולה תוך המחשבה (ומוציא) ניצוצות וזורק ניצוצות לשלש מאות ועשרים עברים ובורר פסלת מתוך המחשבה ונברר. עי' במב"ש לה ע"ד שביאר מאמר זה באריכות, ועי' לש"ו ספר הביאורים טנת"א פ"ה אות מח, וכן עי' לש"ו דע"ה בדרוש ש"ך ופ"ר ורפ"ח סי' ב.
²⁴ דהיינו בכל דרגה ודרגה ול"ד פרטים בא"א.

²⁵ ז"ל בשלימות: לגו בגו אתטמר ואתגניז ההוא רשימו כיון דאתגניז ביה ועאל בגויה אתמליא נהורא מההוא נהירו נבעין נהורין וניצוצין נפקין מאינון תרעין ונהרין כלא.
תרגום: לפני ולפנים נטמן ונגנז אותו רושם כיון שנגנז בו ונכנס לתוכו מתמלא באור מאותו האור נובעים אורות וניצוצות יוצאים מאותם השערים ומאירים הכל.
עי"ש בזהר הרקיע, יהל אור וברית יצחק.

²⁶ עי' זהר (חלק א דף ריט ע"א): תניא אמר רבי יצחק כתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה הללויה אימא ידיעא הבנים מאן אינון אמר רבי שמעון הא תנינן תרין בנין אית לקב"ה חד דכר וחד נוקבא דכר יהביה ליעקב דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל וכתוב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר בת יהבה לאברהם דכתיב (בראשית כד א) ויהו"ה ברך את אברהם בכל בת היתה לו לאברהם ובכל שמה.

תרגום: למדנו, אמר רבי יצחק, כתוב "אם הבנים שמחה הללויה". האם הידועה. הבנים מי הם. אמר רבי שמעון, הרי שנינו שיש שני בנים לקדוש ברוך הוא, אחד זכר ואחד נקבה. הזכר נתן אותו ליעקב, שכתוב "בני בכורי ישראל", וכתוב "ישראל אשר בך אתפאר". בת נתן לאברהם, שכתוב "וה' ברך את אברהם בכל", בת היתה לו לאברהם, ו"בכל" שמה.

²⁷ ז"ל: יהושע דהוה כגוונא דסיהרא דאיהי שכינתא. ועי' דברי רבינו קנ ע"ג ד"ה גוונין דעינא: חוור לבנה שהיא חוורא וכן כל כוכב בגוונא דיליה ולבנה היא כוכב ראשון באצילותה וצדק אחרון צדק יקראהו לרגלו ובימי אברהם אתהדר צדק למזרח וכמ"ש בס"י יום א' לבנה ואמר ואינון כגוונא דחסד כו'. ועי' דברי רבינו בסד"צ י ע"ד שכתוב שאברהם תחילה היה במלכות ונהפך לחסד. וכן עי' דברי רבינו לקמן עד ע"ג.

²⁸ משנה ח: (בבא א') המליך אות ב' בחכמה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם לבנה בעולם יום ראשון בשנה ועין ימין בנפש זכר ונקבה.

²⁹ עי' שער אנ"כ ט ושעה"ק מא ע"ב שבטישה (מכין) היא לשון של זיווג.

³⁰ בנוף ע"ח עי' הק' ע"ח שזה ספר של הר' מאיר פאפירש שאין לנו. אמנם עי' שער מאמרי רשב"י וזהר הרקיע שמות ב ע"א.

³¹ עי' פע"ח שער התפילין פרק טז: דרך הד', הו"ה הוא בענין החסדים והגבורות, כי תחלה הוא אות י' בסוד הדעת של ז"א, שיש בו ה"ח ה"ג, הרי י'. אח"כ אות ה', הם ה"ח המתפשטין תוך ז"א מחסד עד הוד שבו. אח"כ אות ו' הוא היסוד, שבו הנקרא ו' זעירא, כי שם נקבצים ה"ג, בסוד והיה האוכל לפקדון לארץ והה"ג האלו עצמם הם ה' אחרונה דהו"ה.
³² כדלעיל ד"ה זריק, נהורין בחכמה וניצוצין בבינה.

דאתכסיא כו' - על דעת שהוא צדיק כמ"ש פ"א³³, קאים בינה בסוד, אם אין דעת אין בינה (אבות פ"ג מ"ז), והיא עלמא דאתכסיא כידוע (זהר ח"א קנד ע"א): ועל צדיק דלתתא קאים עלמא דאתגליא - פי' על היסוד קאים מלכות, והן שני עולמות, עולם הזה ועוה"ב, וכל עולם בחי' נוק' כידוע (ע' זהר ח"א לד ע"א, וע"ח שער הזיווגים פרקים ה ו'), והן בינה ומלכות, וקיימין על ב' בריתות ברית הלשון, סוד הדעת, וברית המעור³⁴. יוסף על דנטיר ברית זכה למלכות, כמ"ש בזוהר (ז"ח לג ע"ד)³⁵, ובתורה זוכה לעוה"ב (אבות פ"ב מ"ז) מרבה תורה כו'³⁶. ואמר, ומתמן ועמך כלם צדיקים כו' (ישעיה ס כא) שעליה קיימא, לכן יורש הארץ. ולכן כשנכנסו לארץ מל אותם יהושע, ואמר (יהושע ג י) בזאת תדעון כי א"ל ח"ל³⁷ כו': ואמר הרקיע כו' ואיהו רקיע דאיהו לעיל מחיוון כו' - והוא ברקיע, צדיק דלתתא, לעיל מד' חיוון. וכן הוא בצדיק דלעילא, לעיל מחיוון כו', שהן חסד גבורה תפארת, חיוון עלאין עם מלכות בין חג"ת לנה"י, כמ"ש לקמן (דף ד ע"א ע"ב), והוא זוהר הרקיע שאמר בתז"ח (פ ע"א כב ע"ד) וכדין כוזהר הרקיע רקיעא סתימאה דלא אתגלייא כלל וקיימי על רישי דחיוון קדישין דקיימין ברזא דאבהן, והאי רקיעא סתימא עלה קיימא עליהו, ואפיק מניה זוהר דנהיר וזהיר לכלהו חיוון³⁸. והענין כי לעולם יסוד בחינת רקיע (זהר ח"ג רלו ע"א), וכאן הוא יסוד דבינה, ושם גנוז ה"ח וה"ג סוד הדעת³⁹, ומשם מתפשט הדעת למטה. ודעת המתפשט הוא זוהר הרקיע של הדעת למעלה ביסוד⁴⁰, והוא דרגא דמשה⁴¹, שהוא דעת, משה מלגאו כידוע (לקמן כט ע"ב), ולכן השיג למ"ט שערי בינה (ר"ה כא ע"ב), וזהו בינה, דרגא שהן נ' תרעין דמתפשטין מינה, ושער החמישים דבוק בה, ולכן לא השיג⁴². וז"ש שם בז"ח (עח ע"ג טז

– מאיר התיקון –

³³ נראה לכאורה שהוא ראשי התיבות "כמו שכתבתי פעם אחרת" ולכאורה כוונתו למש"כ ביהל אור ח"א כד ע"ב, ז"ל, וענין הגולגלתא הוא יסוד דבינה דרדל"א, והוא הדעת דז' תקונים דגולגלתא כי בתיקון השני שהוא אורא, שם מתלבש חסד דע"י. ובו מתלבש יסוד דבינה, ונעשה לו דעת. וכן הוא ענין הדעת. דע כי אמר בספד"צ פ"א שתא נפקין מענפא דשרשא דגופא. והענין כי הדעת הוא שרש ז"ת כידוע, כמו שכתר שרש כל ה"ט"ס, כן הדעת שרש לז"ת. ומתפשט בה"ס ה"ג וה"ח כידוע, ומתקבץ ביסוד, והיסוד אינו שרש, ונק' מוסף, ונתוסף מכח הדעת. והדעת הוא יסוד דפרצוף שלמעלה כנ"ל, וממנו נעשה פרצוף דלמטה. לכן תמיד יסוד נק' שבת, כי הוא ז' בין מלמעלה למטה, בין מלמטה למעלה, והוא יסוד דבינה, ובו יסוד דחכמה הנק' דעת, כמ"ש בדעתו תהומות נבקעו וכו' ולעולם יסוד דפרצוף שלמעלה, הוא דעת שלמטה, שהוא בפרצוף שלמעלה יסודם דח"ב שבו דלא מתפרשין. וז"ש בת"י דף א' על צדיק דלעילא קיימא עלמא דאתכסיא, והוא הדעת, שהיא יסוד דחכמה, עליו קיימא בינה, בסוד אם אין דעת אין בינה. וכן היסוד לא קאים בתוקפיה, אלא בזיווג הנוק'. וזהו אם אין בינה אין דעת. והכלל עיקר הדעת הוא יסוד דחכמה, וקאים בתוך יסוד דבינה, דלא מתפרשין, לכן נק' על שמה. והתגלות הבינה בז"ת אינו אלא בדעת, יסוד שלה. ושם עטר' דגבורה מבוצינא, ע"כ. ועי' לקמן עב ע"א ד"ה דאיהו ביה.

³⁴ עי' ס"י פ"ו מ"ז.

³⁵ וז"ל, ויוסף בגין דנטיר ברית, אשתזיב מן גובא, ומן נחשים ועקרבים דיליה. ולא עוד אלא דזכה למלכות. וישראל דנטרין שבת ואות ברית מילה, איתמר בהון כל ישראל בני מלכים, ואלמלא נטרין ישראל שבת אחד כהלכתה מיד נגאלין.

תרגום: יוסף ניצול מהבור ומן הנחשים שלו בגלל ששמר ברית, ולא עוד אאל שזכה למלכות. וישראל ששומרים שבת ואות ברית מילה נאמר בהם כל ישראל בני מלכים ואלמלא שומרים ישראל שבת אחת כהלכתה מיד היו נגאליים.

³⁶ מרבה חיים.

³⁷ עי' זהר ח"ג יא ע"א ששם א"ל חי הוא השם של מידת היסוד.

³⁸ תרגום: ואז כוזהר הרקיע, רקיע סתומה שלא מתגלה כלל, ועומד על ראשי החיות הקדושות שעומדים בסוד האבות, ורקיע הסתומה העליונה הזו, עליו עומדת, ומוציא ממנו זוהר שמאיר וזוהר לכל החיות.

³⁹ עי' יהל אור הובא לעיל הערה 33.

⁴⁰ עי' לעיל הערה 17.

⁴¹ עי' ז"ח לב ע"ב: יום שבת איהו משה רבינו, דדרגיה בינה. ועי' זהר ח"ב קטו ע"א: חמשין שערי בינה נמסרו למשה חוץ מאחד. ועי' ע"ח זיווגים ו': משה זכה לבינה. ועי' בדברי רבינו על תז"ח יח ע"א וז"ל, כי משה דרגא דהתפשטות בינה בעד"א וזהו בינה לבא בגו גופא עד"א. ועי' בפת"ש א"א יב.

⁴² עי' שם שממשיך: כמ"כ ותחסרהו מעט מאלקים (ר"ה כא ע"ב).

כוונת רבינו שמשה רבינו לא השיג הבינה עצמה אלא רק דעת המתפשט שהוא מה שיצא מיסוד דבינה.

ע"ד) כזוהר הרקיע, ועל שמיא אתקרי ספר הזוהר כו' ע"ש⁴³. וכשם שביסוד קבועין שמשא וסיהרא וכוכבייא ומזלי⁴⁴, כן בדעת נשמתין עלאין דחו"ב. ושניהן מצדיקי הרבים, על צדיק דלעילא קיימי אלין רבים דו' קצוות, דהוא קיימא עלייהו, וצדיק דלתתא קיימי הרבים דשכינתא, שהן גוונין דאתגליין בשכינתא⁴⁵, כמ"ש בפרשת בראשית (א ע"ב) הנצנים אלין אבהן כו' עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון תמן וכדין נראו בארץ כו'⁴⁶, ושם (בדף יח ע"א) את קשתי נתתי בענן מן יומא דאתברי עלמא כו'⁴⁷, ע"ש כל הענין. וזו לקמן בעמוד) הלכה כרבים דא שכינתא, שהיא כרבים דנראין בה ג' גוונין, כרבים כנ"ל].

ואלו הם נשמות מאלו המשכילים שיש בהם שכל לדעת בסודות רבונם, כולם רשומים ומצוירים במלכות הרקיע, ככוכבים שמאירים ברקיע, והיינו "יזהירו כזוהר הרקיע". מה הרקיע שמאירים בו (אף אלה) הנשמות של המשכילים ככוכבים ברקיע, כך מאירים בכסא. וכולם פורחות מן הרקיע וזה צדיק חי עולמים שממנו פורחות נשמות הצדיקים ומאירות בלבנה, ועליהם נאמר "ויתן אותם אלהים ברקיע השמים וכו'".

ואלין אינון נשמתין מאלין משכילים⁴⁸ דאית בהון שכל לאשתמודעא ברזין דמאריהון כלהו רשימין ומצויירין במלכותא דרקיעא ככוכביא דנהרין ברקיעא והיינו יזהירו כזוהר הרקיע מאי הרקיע דנהרין ביה (אוף אלין) נשמתין דמשכילים ככוכביא ברקיעא הכי נהרין בכרסיא וכלהו פרחין מן רקיע ודא צדיק חי עולמים⁴⁹ דמניה פרחין נשמתין⁵⁰ דצדיקיא ונהרין בסיהרא ועלייהו כתיב ויתן אותם

– מאיר התיקון –

⁴³ ז"ל: קמו כלהו ממארי מתניתין ומלאכין ואמרו מאי ניהו דגלי רזין אלין אלא ודאי דא איהו דאתקרי ספר הזהר בדרגא דילה דאיהו בדיוקנא דמארה דאתמר בה (דניאל ד) רבא אילנא ותקיף דברגלוהי תטלל חיות ברא דאנון חיות הקדש ובענפוהי ידדון צפרי שמיא דאנון נשמתין עלאין ומנה יתזן כל בשרא דא ישראל לתתא.

תרגום: קמו כל הבעלי המשנה ומלאכים ואמרו מיהו שגילה סודות אלה, אלא ודאי זהו שנקרא ספר הזהר במדרגתו שהוא בדמות אדונו שנאמר בו אילן הגדול והחזר שברגליו צל החיות חוץ שהם חיות הקודש ובענפיו יעופו צפרי שמים שהם נשמות עליונות וממנה יזון כל בשר זה ישראל שלמטה.

⁴⁴ עי' זהר שמות ב ע"א וזהר הרקיע שם והגהות הרח"ו שם.

⁴⁵ דהיינו החג"ת שבנוק' עם המלכות שבה.

⁴⁶ ז"ל בשלימות: הנצנים אלין אינון אבהן דעאלו במחשבה ועאלו בעלמא דאתי ואתגניזו תמן ומתמן נפקו בגניזו ואטמירו גו (נ"א בהו) נביאי קשוט אתיליד יוסף ואטמרו ביה עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון תמן וכדין נראו בארץ ואתגלו תמן ואימתי אתחזון בשעתא דאתגלי קשת בעלמא דהא בשעתא דקשת אתחזי כדין אתגליין אינון.

תרגום: "הנצנים", אלו הם האבות שעלו במחשבה וגם נכנסו לעולם הבא ונגנזו שם, ומשם יצאו בהסתר, ונסתרו בתוך (בהם) נביאי האמת. נולד יוסף ונגנזו בו, נכנס יוסף לארץ הקודש ונטע אותם שם, ואז "נראו בארץ" ונגלו שם. ומתי הם נראו, בשעה שהתגלתה הקשת בעולם, כי בשעה שנראית הקשת אז הם מתגלים.

⁴⁷ ז"ל בשלימות: את קשתי נתתי בענן דא מלכות נתתי מן יומא דאתברי עלמא ביומא דעיבא דאתחזי קשת (דאתער שמאלא לאתתקפא) מראה דמות כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) אתער שמאלא לאתתקפא נפקת רחל ותקש בלדתה מיכאל בסטרא דא רפא"ל בסטרא דא גבריאל"ל בסטרא דא ואינון גוונין דאתחזיין בההוא דמות חירור וסומק וירוק.

תרגום: "את קשתי נתתי בענן", זו מלכות, נתתי מיום שנברא העולם. ביום מעונן, כשנראית הקשת (כשמעורר השמאל להתגבר) מראה דמות כבוד ה', מתעורר השמאל להתגבר. יוצאת רחל ותקש בלדתה. מיכאל בצד זה, רפא"ל בצד זה, גבריאל"ל בצד זה. והם הצבעים שנראים באותה דמות, לבן ואדום וירוק.

⁴⁸ בענין משכיל, עי' זהר ח"ב קי ע"א וע"ח שער ט פרק ג.

⁴⁹ עי' שער הכוונות דרושי סדר שבת דרוש א שזהו כינוי למידת היסוד. והנה יש לדייק דכאן הגרסא היא "חי עולמים" בלא ה"א [וכן הוא בדפוס מנטובא]. אמנם עי' ס"י פ"א מ"ט, שם הנוסח הוא "חי העולמים" בה"א, וכן הוא בדברי רבינו לקמן מב ע"ב בגרסתו לדברי התיקו"ז כאן, וכן הוא לקמן ג ע"ב [וכן הוא שם בדפוס מנטובא].

ועי' פע"ח לח ע"א, ז"ל, כל האומר חי העולמים בפת"ח תחת הח' הוא טעות גדול כי חי הוא חוץ מן העולמים אבל האומרים חי העולמים בציר"י תחת הח' הוא מחבר המדות שהם חו"ב ביחוד לכן צ"ל חי העולמים בציר"י והוא נכון, ועיין בת"ט סוף מסכת תמיד טעם נכון. ⁵⁰ עי' לקמן בדברי רבינו מט סע"א: מניה [בינה] פרחין נשמתין לכל חי.

אלה"ם ברקיע השמים וכו' (בראשית א יז):

כולהו רשימין כו' - ר"ל שיוצאים מן יסוד ונקבעין במלכות: מה הרקיע דנהרין ביה כו' -
ר"ל, לא שנמשלין לרקיע, אלא לאותן שמזהירין ברקיע, והן הכוכבים אף הן מאירין במלכות:
וכולהו פרחין כו' - ר"ל לכך דימה אותן לכוכבי רקיע, הואיל ופרחין מניה⁵¹, אבל הן נהרין
בסיהרא: ועלייהו כתיב כו' - קודם דפרחין מניה:

ואיהו רקיע דאיהו לעיל מחיוון הדא הוא
 דכתיב וממעל לרקיע אשר על ראשם (יחזקאל
 א כו) והפוך רקיע ותשכח ליה עיקר ויסודא
 דמרכבתא (עלאה)⁵² דעליה קיימין חיוון
 וכרסייא דמרכבתא (עלאה) ועליה אתמר
 וצדיק יסוד עולם (משלי י כה) על צדיק
 דלעילא קיימא עלמא דאתכסיא [א ע"ב] ועל
 צדיק דלתתא קיימא עלמא דאתגליא והיינו
 מצדיקי הרבים (דניאל יב ג) מההוא צדיקא
 דעלמא תליין מאי הרבים אלין דאתמר עלייהו
 הלכה כרבים דאינון מסטרא דאבהן דלית
 רבים פחות מתלת הלכה כרבים דא שכינתא
 ומתמן ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ
 (ישעיה ס כא) האי דאתמר בה והארץ הדום
 רגלי (ישעיה סו א) דא שכינתא דאיהי כלילא
 מעשר ספירן ומתמן אתקריאו ישראל מלכים
 [ב ע"א] צדיקים חוזים נביאים מארי תורה
 גבורים חסידים נבונים חכמים ראשי אלפי
 ישראל:

הוא הרקיע שהוא למעלה מהחיות זהו
 שנאמר "וממעל לרקיע אשר על ראשם".
 והפך רקיע ותמצא אותו עיקר ויסוד
 המרכבה (עליונה), שעליו עומדים החיות
 וכסא המרכבה (העליונה), ועליו נאמר
 "וצדיק יסוד עולם". על הצדיק שלמעלה
 עומד העולם המכוסה, ועל הצדיק שלמטה
 עומד עולם הנגלה. והיינו "מצדיקי הרבים"
 תלויים מאותו צדיק של העולם, מי הם
 "הרבים", אלו שנאמר עליהם "הלכה
 כרבים", שהם מצד האבות שאין רבים פחות
 משלש, הלכה כרבים זו שכינה. ומשם "ועמך
 כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ", זו שנאמר
 בה "והארץ הדום רגלי", זו השכינה שהיא
 כלולה מעשר ספירות, ומשם נקראו ישראל:
 מלכים, צדיקים, חוזים, נביאים, בעלי תורה,
 גבורים, חסידים, נבונים, חכמים, ראשי אלפי
 ישראל.

ואיהו רקיע דאיהו לעיל מחיוון - שחיות הקודש הן במלכות, ד' רגלי המרכבה, מסטרא
דתלת אבהן, והרביעית מט" דילה כידוע⁵³, כמ"ש בתיקון א' (יט ע"ב) ציורא דאדם תמן כו' ע"ש,
והוא מרכבתא עילאה: על צדיק דלעילא - הוא יסוד: קיימא עלמא דאתכסיא - הוא מלכות
דאצילות: ועל צדיק דלתתא - הוא מט"ט⁵⁴: קיימא עלמא דאתגליא - הוא עולם היצירה, ששם
ראה יחזקאל כדלקמן (ב ע"ב): והיינו מצדיקי - לשון רבים על שם ב' צדיקים כנ"ל: מההוא
צדיקא דעלמא תליין - פי' אותן הרבים, שהן כל הנשמות, תליין מההוא צדיקא, ואותן⁵⁵ ששרשן
מיצירה תליין בצדיק דלתתא: מאי הרבים - ר"ל למה נקראו רבים: אלין דאתמר עלייהו כו' -
ר"ל אלין שנשמתן ושרשן מג' אבהן, לפיכך זכו שהלכה כמותן, שהלכה היא השכינה, והיא
מקבלת מן הג' אבות, כמ"ש בזהר (ח"ב קצז ע"ב) ע"פ כרוה נדיבי העם כו'⁵⁶: ומתמן ועמך כו'

– מאיר התיקון –

⁵¹ פי' עפים, ולא דווקא כלפי מעלה.

⁵² עי' יהל אור ח"א ב ע"ד שיש מרכבה עלאה ותתאה ועלאה של חג"ת ותתאה של נה"י ומציין
 לכא וצ"ע לגבי הגרסא.

⁵³ עי' לעיל בליקוט ד"ה ואמר הרקיע.

⁵⁴ עי' דברי רבינו בסד"צ יג ע"ד ד"ה ואמר והחיות: מט"ט הוא יסוד דיצירה כידוע, ועי' ליקוטי
 תורה בראשית מט"ט ראשו הוא בבריאה וגופו ביצירה ורגליו בעשיה, ועי' לקמן הערה 338.

⁵⁵ עי' לקמן הערה 244 בשם ע"ח שער כח.

⁵⁶ ז"ל: כל נדיב לבו אלין אינון ארבע משריין עלאין דבכללא דלהון כלילן כל אינון שאר משריין
 ואלין אינון דנפקן באבהן עלאין דאקרון נדיבים כמה דאוקמוה דכתיב (במדבר כא יח) כרוה נדיבי
 עם אלין אבהן. יביאה יביאוה לא כתיב אלא יביאה ליחדא כלא כחדא וכן יביא לא כתיב אלא
 יביאה לסלקא לה לגבי בעלה ביקרא כמה דאצטריך את תרומת יהו"ה את לאסגאה כל אינון
 משריין עלאין אחרנין לאתחברא כלא כחדא ואינון תריסר בכללא חדא זהב וכסף ונחושת תכלת
 וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים ושמן למאר

ר"ל מיסוד: דאיהו כלילא מע"ס ומתמן אתקריאו כו' - ר"ל שלכך ירשו השכינה, שהיא כלולה מכולם, ומתמן נקראו צדיקים, ולכך ירשו אותה, וכן כל המדות נקראו על שמה⁵⁷: מלכים צדיקים כו' - הן כסדר ע"ס מלמטה למעלה, וכולן על {ב ע"א} הע"ס שכלולין בשכינה, כל א' נקרא על שם שרשו ותיקונו, והכל בשכינה, וז"ש ומתמן אתקריאו וכו', שכולן בה כנ"ל.

ורשות נתנה לנשמות הללו שגורשו ממקומן אחר הקב"ה ושכינתו, לקנן בחבור הזה, שנאמר בה "כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו", ואין צפור אלא שכינה שהיא מגורשת ממקומה, זהו שנאמר "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך". "את" לרבות שכינה תחתונה, האם, שכינה עליונה, זהו שנאמר "ובפשעיכם שולחה אמכם", ששתיהן גורשו ממקומן, ולכן "שלח תשלח", שני שלוחים, אחד מבית ראשון ואחד מבית שני, לקיים בו "אני יהוה" הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן", שכינה עליונה. "ותהלתי לפסילים" שכינה תחתונה. "כן איש נודד ממקומו" זה הקב"ה שנאמר בו "ה' איש מלחמה" שגורש אחריהן.

ורשותא אתיהיב לאלין נשמתין דאתתרכו מאתרייהו בתר קודשא בריך הוא ושכינתיה⁵⁸ לקננא בהאי חבורא⁵⁹ דאתמר בה כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו (משלי כז ח) ולית צפור אלא שכינתא⁶⁰ דאיהי מתתרכא מאתרהא דא הוא דכתיב שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך (דברים כב ז) את לרבות שכינתא תתאה האם שכינתא עלאה דא הוא דכתיב ובפשעיכם שלחה אמכם (ישעיה נ א) דתרוייהו אתתרכו מאתריהון ובגין דא שלח תשלח תרין שלוחין חד מבית ראשון וחד מבית שני לקיימא ביה אני י"י הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן (שם מב ח) שכינתא עלאה ותהילתי לפסילים שכינתא תתאה כן איש נודד ממקומו דא קודשא בריך הוא דאתמר ביה י"י איש מלחמה (שמות טו ג) דאתתרך אבתרייהו:

ורשותא אתיהיב כו' - חוזר למעלה (א ע"א) כד אתכנשו וכו': לקננא בהאי חבורא - דבלימוד הקבלה יש מנוח לשכינתא⁶¹ ולכל דאזלין בתרה כדלקמן: דאתמר בה - ר"ל בשכינה: חד מבית ראשון - שאז בבית ראשון שכינה עילאה שרתה בישראל, ובבית שני שכינה תתאה כידוע (זהר ח"א רנג ע"ב): לקיימא ביה אני כו' - ר"ל, אעפ"י שגלו, מ"מ לא שלטו בהם הקליפות ח"ו, כמ"ש בתיקונים לקמן (כג ע"א), ומביא זה הפסוק לראיה ששניהם גלו:

ועוד "כן איש נודד ממקומו", זה משה, שנאמר "והאיש משה עניו מאד", שנתגרשה רוחו אחריהם. ועוד "כן איש נודד ממקומו", מי שהוא איש צדיק שהולך נע ונד ממקומו בשכינה שנאמר בה "ולא מצאה היונה

- מאיר התיקון -

ובשמים המשחה ולקטרת הסמים אלין אינון תריסר משריין עלאין דכלילן כלהו כחדא בכללא דארבע דאקרון חיות הקדש כמה דאתמר.

תרגום: כל נדיב לבו אלו אותם ארבעה מחנות עליונים שבכללם כלולים כל אותם שאר המחנות ואלה הם שיוצאים באבות העליונים שנקראים נדיבים כמו שבאורה שכתוב כרוה נדיבי העם אלו האבות. יביאה לא כתוב יביאוה אלא יביאה ליחד הכל כאחד וכן לא כתוב יביא אלא יביאה להעלותה לבעלה בכבוד כמו שצריך את תרומת ה' את לרבות כל אותם המחנות העליונים האחרים לחבר הכל כאחד והם שנים עשר בכלל אחד זהב וכסף ונחשת תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים אלו הם שנים עשר מחנות עליונים שכלם כלולים כאחד בכלל של ארבעה שנקראו חיות הקדש כמו שנתבאר.

⁵⁷ עי' ביאורים ח"א ב ע"א, שכל שם בעצם היא כדי שיקראוהו בשם זה ושייך רק שהגילויים בבריאה יקראו לו למלכות.

⁵⁸ עי' לקמן ג ע"א ד"ה והכא בכל אתר.

⁵⁹ עי' בביאור רבינו על תז"ח א ע"ד ד"ה דבגין האי חיבורא, ז"ל, ר"ל, בשביל הזוהר וכו', ע"כ. כוונתו לכל ספר הזהר ולא רק התיקון ז.

⁶⁰ עי' לש"י דעה ח"ב ס"ג ע"ב שכל הנוקבין הן רחל, והן לאה וכן לצד הקלי' נקראים צפורים.

⁶¹ עי' הקדמת הגר"א לאד"ר, שרק חכמת הקבלה מתקנת את היות העולם נשען רק על "חד סמכא" להיות לתיקון של בחינת מתקלא.

מאן דאיהו איש צדיק דאזל נע ונד מאתריה בשכינתא דאתמר בה ולא מצאה היונה מנוח⁶² (בראשית ח ט) דהכי אוקמוהו⁶³ רבנן בזמנא דאתחרב בי מקדשא גזר על בתי הצדיקים דיחרבו דאזלין כל חד נודד ממקומו דדיו לעבד למהוי כרביה⁶⁴ ורזא דמלה נודד הוא ללחם איה (איוב טו כג) אי"ה דמרחם עליה אופ הכי אין מנהל לה וגו' (ישעיה נא יח) ובגין דא דיו לעבד למהוי כרביה ולית לחם אלא אורייתא האי גרם למארי תורה דאזלין מתרכין:

מנוח", שכך פרשוהו רבותינו (ברכות נח ע"ב), בזמן שנחרב בית המקדש גזר על בתי הצדיקים שיחרבו, שהולכים כל אחד נודד ממקומו, שדיו לעבד להיות כרבו. וסוד הדבר "נודד הוא ללחם איה", אי"ה שמרחם עליו, אף כך "אין מנהל לה וגו'", ולכן דיו לעבד להיות כרבו, ואין לחם אלא תורה, זה גורם לבעלי התורה שהולכים מגורשים.

דא משה - כי רוחו מתלבש בכל דור ודור בצדיקים ובעלי תורה (שעה"ג הק' ט), כמו אור השמש שזורח בלילה בכוכבים, ויסורי הצדיקים וגלותן הן יסוריו וגלותו, שעליו נאמר (ישעיה נג ה) והוא מחולל וכו': **דאתמר בה ולא כו'** - דמפסוק דלעיל לא משתמע אלא דאיה בגלותא, אבל כאן מביא ראייה דאיה אזלא נע ונד: **אי"ה דמרחם עלה אופ כו'** - פי' שאין מרחם על הצדיקים, כמו שאין מרחם על השכינה, כמ"ש אין מנהל לה.

זכאה איהו מארי מתיבתא מארי מדרש מארי תורה דגם צפור מצאה בית (תהלים פד ד) בית דנשמעין ביה פתגמי אורייתא דבאתר דאית תמן תורה דאיהו עמודא דאמצעיתא גם צפור מצאה בית תמן ובגין דא אוקמוהו רבנן כל בית שאין נשמעין בו דברי תורה לסוף תחרב ואלין דנשמעין דברי תורה בהון אתקריאו ביצים אפרוחים בנים ביצים מארי מקרא אפרוחים מארי משנה⁶⁶ בנים מארי קבלה ועליהו אתמר והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים (דברים כב ו) שלח תשלח מנייהו אבל על מארי קבלה אתמר לא תקח האם על הבנים דלית סכלתנו לאשתמודע בשכינתא כאלין מארי קבלה ואלין עבדין לה דירה ולקודשא בריך הוא ופרחין עמה בכל אתר דאיהו פרחת כלהו מנדדין עמה בשליחותא דילה אבל אפרוחי לית גרפיין דלהון שלימין דפרחין בהון דאינון פקודי דעשה כל שכן ביצים ובגין דא אתמר עליהו לגבי אימא שלח תשלח (ב ע"ב) את

אשרי הוא בעלי הישיבה בעלי המדרש בעלי התורה, ש"גם צפור מצאה בית", בית שנשמעים בו דברי תורה. שבמקום שיש שם תורה שהוא עמוד האמצעי גם צפור מצאה בית שם, ולכן פרשוהו רבותינו (סנהדרין צב ע"א⁶⁵) כל בית שאין נשמעים בו דברי תורה לסוף תחרב. ואלו שנשמעים בהם דברי תורה נקראו: ביצים, אפרוחים, בנים. ביצים בעלי מקרא, אפרוחים בעלי משנה, בנים בעלי קבלה. ועליהם נאמר "והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים", "שלח תשלח" מהם, אבל על בעלי קבלה נאמר "לא תקח האם על הבנים" שאין תבונה לדעת את השכינה כאותם בעלי קבלה ואלו עושים לה דירה ולקדוש ברוך הוא, ופורחים עמה בכל מקום שהיא פורחת, כולם נודדים עמה בשליחותה, אבל האפרוחים אין כנפיהם שלמים שפורחים בהם, שהם מצוות עשה, כל שכן ביצים. ולכן נאמר עליהם כלפי האם "שלח תשלח את האם".

– מאיר התיקון –

⁶² עי' דע"ה ח"א עז ע"ד ז"ל: גם המלכות דבריא, הנה בחובין דישראל יכלת לאתחללא בין אומין דעלמא, אך מלכות דאצילות עליה נאמר (ישעיה מב ח) אני ה' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן (מקורו כאן ולקמן ד' ע"א, י' ע"א, כ"ג ע"א ע"ב, וברע"מ כי תצא דף רעח ע"א ושם רעז ע"ב).

⁶³ עי' לקמן י"ז ע"ב שכל אוקמוהו בזהר היא בגמ'.

⁶⁴ עי' רע"מ ח"ב קנט ע"א.

⁶⁵ ז"ל: אמר רבי אלעזר כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה אש אוכלתו.

⁶⁶ עי' לקמן כד ע"א שאפרוחים מצד הבינה, וביצים מצד המלכות.

האם (שם ז) 67:

בית דנשמעין כו' - ר"ל גוף האדם שנשמע בו ד"ת 68, כמ"ש לקמן בסמוך, ואילין עבדין 69 דירה כו': כל בית כו' - ר"ל על הגוף כנ"ל. דאינון פקודין דעשה - שנקראו כנפים כמ"ש (שבת מט ע"א) מה יונה כנפיה כו', ולימוד תורה הוא ממצות עשה. {ב ע"ב}

עד שאמר דברים אלו, הנה זקן הזדמן לו ואמר, והרי כתוב "ואת הבנים תקח לך". אמר לו, זקן, כל האתין [באים] לרבות, ולכן לא נאמר "והבנים תקח לך" אלא "ואת" לרבות אפרוחים, אבל לא אמר "והבנים תקח לך". אמר לו ברוך אתה נר קדוש שכך זה ודאי. והבנים הם ודאי תחת האם העליונה, חסידים גבורים בעלי תורה חוזים נביאים צדיקים.

עד דאמר מלין אלין הא סבא 70 אודמן ליה ואמר והא כתיב ואת הבנים תקח לך אמר ליה סבא כל אתין לרבויי ובגין דא לא אמר והבנים תקח לך אלא ואת לרבות אפרוחים אבל לא אמר והבנים תקח לך אמר ליה בריך אנת בוצינא קדישא 71 דהכי הוא ודאי ובנים אינון ודאי תחות אימא עלאה חסידים גבורים מארי תורה חוזים נביאים צדיקים:

ואת לרבות אפרוחים - דבלאו הכי הוה אמינא ששלח לא קאי אלא על ביצים דסמיך ליה: תחות אימא עלאה - ר"ל, השכינה 72:

חסידים מצד החסד, דרגתו של אברהם, ובארו עליו אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, שעושה לו קן שהוא אכסניה שלו. וזו השכינה, שהיא הקן שלו, הבית שלו, ההיכל שלו, המלון שלו. ובארץ הקדושה היא יחודו וביתו ולא מלון ואכסניה, אלא כפי אותו האיש שתקן אותה, ולכן נתן מדת החסד לאברהם.

חסידים מסטרא דחסד דרגא דאברהם ואוקמוה עליה 73 אין חסיד אלא המתחסד עם קונו דעביד ליה קן דאיהו אכסניא דיליה ודא שכינתא [ב ע"א] דאיהו קן דיליה בית דיליה היכל דיליה מלון דיליה ובארעא קדישא איהו יחודיה וביתיה ולא מלון ואכסניא אלא כפום ההוא בר נש דתקין לה ובגין דא יהיב מדת חסד לאברהם:

דעביד ליה קן - ר"ל, שלכך אמר עם קונו, לשון קן: דאיהו אכסניא דיליה - ר"ל, שהקב"ה הוא אכסניא של האדם בעניו, ועושה לו ית' קן, ומאי הוא הקן ואמר דא שכינתא, ר"ל, שמיחד

– מאיר התיקון –

67 יש לעיין אם מכאן אפשר ללמוד שאין בחינת גלות אצל חכמי הקבלה. ועי' בפיסקא הבאה בתיקון 72.

68 עי' לקמן ו ע"ג ד"ה אם ה'. ולכאורה כוונתו למתבאר בעירובין דף נג ע"ב: ברוריה אשכחתינה ליהוא תלמידא דהוה קא גריס בלחישה בטשה ביה אמרה ליה לא כך כתוב ערוכה בכל ושמורה אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך משתמרת ואם לאו אינה משתמרת, ע"כ. יש להעיר שלכאורה זוהי ההלכה היחידה בש"ס שנתגלה ונפסקה על פי אשה, ואולי יש לומר טעם לדבר, שכן האשה היא הגוף ביחס לזכר שהוא הנשמה, ולכן דווקא היא אשר חדשה הלכה בעניין השמעת ד"ת שבגוף. 69 "לה" (נוסף שם).

70 עי' ביאור רבינו בתז"ח י ע"ג ז"ל, סבא כו' - ר"ל אדה"ר שהוא דרגא דחכמה ישראל סבא, ועי' עוד שם לט ע"ב. ועי' שם מט ע"א וז"ל סבא עילאה - אדה"ר כמ"ש לקמן והוא עילאה על כל, עכ"ל.

עי' שער מאמרי רשב"י (יב ע"ב): דע כי כאשר האדם עוסק בתורה כראוי לשמה זוכה להשיג שיתגלה אליו איזה צדיק מאותם שהם משורש נשמתו ויבא ויתלבש דוגמת מלאכי אברהם אבינו ומגלה לו רזי תורה בהיותו מתלבש בהווא חלוקא דרבנן אשר לו כנודע וזהו סוד אותו הסבא דפ' משפטים והמקומות אחרים הרבה בכל ס' התקונים שהיה יורד ומדבר עם רשב"י והיה מגלה לו רזי תורה ודע כי לפעמים אותה הנפש של הצדיק ההוא מתלבשת בהווא חלוקא דרבנן ולפעמים מתלבש גם הרוח. ולפעמים גם הנשמה. ואמנם בהיותו בא בבחי' נפש בלבד אז הוא בצורת טעין חמרי כי הוא רמז אל הנפש שמעולם העשיה.

71 קראוהו [רשב"י] בוצינא קדישא או בוצינא דנהורא, רצה לומר ניצוץ מנשמת משה רבנו ע"ה, שהיתה ממדריגת 'אבא' המאירה בזעיר ונוקביה, וניצוץ אבא הוא נקרא קדוש בכל מקום (הקדמת עמק המלך).

72 פי' שכינתא עילאה, עי' זהר ח"א כה ע"א כו ע"א. [ליקוט מלקמן יח ע"ג] חסידים גבורים כו'. חשיב ששה בנים, ר"ק, תחות אימא:

73 זהר ח"ב קיד ע"ב, וח"ג רכב ע"ב ורפא ע"א.

אותו ית' בשכינה⁷⁴: **ובארעא קדישא וכו'** - ר"ל, מה שאמרתי בית דיליה היכל דיליה, לא אמרתי אלא בארעא קדישא, אבל בגלותא קן ומלון: **ולאו מלון ואכסניא כו'** - ר"ל, מ"ש דעביד ליה קן כו', מה צריך למעשיו של אדם לקן, הא אמרת דשכינתא איהי קן דיליה ומלון, לכך אמר דלאו איהי מלון לקב"ה אלא כפום דתקין לה בר נש⁷⁵, וזהו חסיד כו': **ובגין דא יהיב כו'** - לפי שכל מעשיו לעשות חסד כידוע, ואכסניא היה⁷⁶:

גבורים מצד הגבורה שנותנים כח לרבונם, לכבוש עבד תחת רבו, ושפחה תחת גברתה. בקשר של תפילין, שמי שאין לו תפילין בשעת קריאת שמע, מהצד שלו שולט עבד ושפחה על העולם. ובאותה שעה רוגזת השכינה, זהו שנאמר "תחת עבד כי ימלך ושפחה כי תירש גברתה".

גבורים מסטרא דגבורה דיהבין תוקפא למאריהון לכבוש עבד תחת רבו ושפחה תחת גברתה בקשורא דתפילין דמאן דלית ליה תפילין בשעת קריאת שמע מסטרא דיליה שליט עבד ושפחה על עלמא ובהווא שעתא רגזא שכינתא דא הוא דכתיב תחת עבד כי ימלך ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג):

בקישורא דתפילין - כמש"ל דבתפילין של ראש קושר עבד תחת רבו, ובשל יד שפחה כו'⁷⁷: **מסט' דיליה כו'** - פי' מצד נשמתו, שכל הפגמים בא מצד נשמתו: **שליט עבד ושפחה** - ר"ל ס"ם ולילית⁷⁸: **הה"ד תחת עבד וכו'** - ושם נאמר (משלי ל כא) תחת שלש רגזה ארץ, דהיא שכינתא.

וכמו כן היא רוגזת יותר "על נבל כי ישבע לחם", שנאמר בו "לכו לחמו בלחמי" שהוא קמצן נבל בממונו, נבל שמו, שאינו נדיב ואינו מזרע האבות, שנאמר עליהם "נדיבי עמים נאספו". שהרי קמצן הוא עני הדעת, מאחר שלא עושה טוב לבעלי תורה להיות מחזיק בידיהם, ותורה ללא מצוות אינה תורת יהו"ה.

ואוף הכי איהי רגזא יתיר על נבל כי ישבע לחם (משלי ל כב) דאתמר ביה לכו לחמו בלחמי (משלי ט ה) דאיהו קמצן נבל בממוניה נבל שמיה דלאו איהו נדיב ולא איהו מזרעא דאבהן דאתמר עליהו נדיבי עמים נאספו (תהלים מז י) דהא קמצן איהו עני⁷⁹ הדעת בתר דלא עביד טיבו למארי תורה למהוי מחזיק בידיהו ואורייתא בלא פקודיא לאו איהי תורת י"י:

ואוף הכי איהי כו' - לפי שהתחיל לפרש ג' דברים, מפרש כל הג' דברים: **דאתמר ב' לכו וכו'** - ר"ל, על הקמצן שאינו מחזיק ידי לומדי תורה, והוא בעצמו לומד תורה, ששונא אותו ואת תורתו, כמ"ש בגמ' (יבמות קט ע"ב) כל האומר אין לי אלא תורה אף תורה אין לו, וכן אמרו במסכת ע"ג (יז ע"ב) כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלו"ה ע"ש⁸⁰: **נבל שמיה** -

- מאיר התיקון -

⁷⁴ [ליקוט מלקמן יח ע"א] בית דיליה כו' - חשיב ד' בד' עולמות, מלכות שלהם לקב"ה. בית באצילות. היכל בבריאה. קן ביצירה כידוע. מלון בעשיה, ולכן הוא בעשיה, ששם בחצי הלילה.

⁷⁵ עי' זהר ח"ג יז ע"א שכלל ישראל נקראין איברין דשכינתא.

⁷⁶ [ליקוט מלקמן יח ע"א] גבורים מסטרא כו' - שמשם דרגא דתפילין, כמ"ש (ישעיהו סב ח) ובזרוע עזו, וכמ"ש (ברכות ו ע"א) בימינו זו תורה ובזרוע כו'.

⁷⁷ [ליקוט מלקמן יח ע"א] דמאן דל"ל תפילין כו' על נבל כי ישבע לחם - שעבד ושפחה הם סם ונחש, קליפות של עשו (פירוש עמלק) וישמעאל, ימינא ושמאלא, אחוזין באברהם ויצחק. אבל ערב רב הן אחוזים ביעקב, והן קשין לישראל ולשכינתא יותר, שהן השאור שבעיסה. והוא מ"ש ונבל כי כו', שכל הקמצנין ואינן מחזיקים התורה הן מהן, כמ"ש בזוהר בראשית (כה ע"ב) ובר"מ פ' נשא (קכה ע"ב) ובשאר מקומות הרבה. וז"ש דאיהי רגזא יתיר. ור"ל זהו מ"ש ותחת ארבע לא תוכל שאת, שקאי על נבל. ושלישית היא תחת שנואה כו', הוא דרגא דדוד כידוע, דעל כולן לא רגזה כל כך, כמו על דרגא דיעקב, ששם אין פסולת. וזהו גלות מחמת הערב רב, עד בטח בדד עין יעקב, ששלשה גליות הראשונים היו נגד ג' הנ"ל, נגד ג' עבירות, תחת עבד כו' עבודת גילולים. תחת שנואה כו' ג"ע. ותחת שפחה כו' ש"ד. וז"ש כי תירש. והכל מדה נגד מדה, אבל גלות הד', תחת נבל כו', היא שנאת חנם, נגד זה (היו) מוליכין ומנהיגים אותם נבל כו', ששונאים את הת"ח, וכמ"ש בר"מ וכו"ל.

⁷⁸ עי' לקמן ס ע"ד ד"ה ועוד וימן, שהיינו דו"נ דסט"א.

⁷⁹ עי' מלואים אות ל.

⁸⁰ ז"ל: כשנתפסו רבי אלעזר בן פרטא ורבי חנינא בן תרדיון אמר ליה רבי אלעזר בן פרטא לרבי חנינא בן תרדיון אשריק שנתפסת על דבר אחד אוי לי שנתפסתי על חמשה דברים אמר ליה רבי

כמו נבל בעלה של אביגיל: דהא קמצן איהו עני הדעת - נותן טעם למה נקרא קמצן נבל, וקאמר דאיהו עני הדעת, ועני הדעת נקרא נבל, כמ"ש (דברים לב ו) עם נבל ולא חכם: ואורייתא בלא פקודי' כו' - לכך אינו מרוצה בתורתו, אחר שאין חפץ במעשים, לחזק ידי ת"ח⁸¹:

בעלי תורה מצד עמוד האמצעי, שבו חצות לילה היה קם דוד לחבר אותו לשכינה שנקראת לילה, והוא "שומר מה מלילה ליל ה'", "ליל שמורים הוא ליהו"ה" ובגללה נאמר (חגיגה יב ע"ב) כל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום, שנאמר "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי".

מארי תורה מסטרא דעמודא דאמצעייתא דביה חצות לילה הוה קם דוד להברא ליה בשכינתא דאתקריאת לילה ואיהו שומר מה מלילה ליל ה' (ישעיה כא יא) ליל שמורים הוא ליי' (שמות יב מב) ובגינה אתמר כל העוסק בתורה בלילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי (תהלים מב ט):

דביה חצות לילה כו' - מביא ראייה שהתורה מסטרא דעמודא דאמצעייתא, שלכך היה קם בלילה לעסוק בתורה, לחבר מדת לילה למדת התורה: ואיהו שומר כו' - מביא מג' פסוקים שלילה נקראת השכינה, שומר מה מלילה, שאנו אומרים להקב"ה, מה תהא משכינתא, מתי תיפוק מגלותא, ועוד פי' לילה, ר"ל שהיא ליל ה', וכן ליל שימורים: ובגינה - ר"ל בשביל השכינה שעסק הלילה בגינה⁸².

חוזים נביאים מצד של נצח והוד, שבהם כלולים שני שמות שהם יאהדונה⁸³, שבהם שמונה אותיות כנגד שמונה ספרי נביאים. ונביאים שנים הרי עשר, כנגד עשר ספירות. כנגדו ראה יחזקאל עשר מראות, צדיקים מצד של הצדיק, ועל כל אלו נאמר "לא תקח האם על הבנים".

חוזים נביאים מסטרא דנצח והוד דבהון כלילין תרין שמהן דאינון יאהדונה⁸⁴ דבהון תמניא אתוון לקבל תמניא ספרי נביאים ונביאים תרין הא עשר לקבל עשר ספירין לקבליה חזא יחזקאל עשר מראות צדיקים מסטרא דצדיק⁸⁵ על כל אלין אתמר לא תקח האם על הבנים (דברים כב ו):

דבהון כלילין כו' - מביא ראייה דנו"ה⁸⁴ אינון לקבליה דנביאים: ונביאים תרין כו' - עוד ראייה על הנ"ל: תרין - נביאים ראשונים ואחרונים: ולקבליה חזא כו' - שנתנבא מנו"ה והן כלולין מעשר כנ"ל.

ועוד אלו שעוסקים בתורה לשמה ושומרים מצוותיה, שהן תרי"ג מצוות ועוד אלין דעסקין באורייתא לשמה ונטרין פקודהא דאינון תרי"ג מצות דתליין משם - מאיר התיקון -

חנינא אשריך שנתפסת על חמשה דברים ואתה ניצול אוי לי שנתפסתי על דבר אחד ואיני ניצול שאת עסקת בתורה ובגמילות חסדים ואני לא עסקתי אלא בתורה [בלבד] וכדרב הונא דאמר רב הונא כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה שנאמר וימים רבים לישראל ללא אלהי אמת [וגו'] מאי ללא אלהי אמת שכל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה ובגמילות חסדים לא עסק והתניא רבי אליעזר בן יעקב אומר לא יתן אדם מעותיו לארנקי של צדקה אלא אם כן ממונה עליו תלמיד חכם כרבי חנינא בן תרדיון הימנוה הוא דהוה מהימן מיעבד לא עבד.⁸¹ [ליקוט מלקמן יח ע"א] מארי תורה מסט' דעד"א דביה חצות כו'. ר"ל שהלילה נחלק לב' חלקים, פלגא דינא ופלגא רחמי, והן ליל ולילה, בתוספת ה', בסוד נער נערה, דאנהר לה אימא ה"ג ממותקות, והיא בזיווגא, שאז נקרא ה'. שד' דרגין באשה, קטנה נערה בוגרת נשואה שנקרא ה', הוא חכם והיא חכמה, הוא עשיר והיא עשירה, הוא איש והיא אשה, והן ר"ת של נקב"ה. ולכן דוקא בחצות, והוא בסט' דעד"א, שהוא בין חסד לגבורה, והוא בחצות ממש. וז"ש ואיני שומר מה כו'.

⁸² [ליקוט מלקמן יח ע"א] נביאים מסט' דנו"ה כו'. לכן בכל אחד ד' נביאים. נביאים ראשונים נגד ד' אותיות הויה, ואחרונים נגד ד' אותיות אדני, וכולן מוסרים ליראת ה'.

⁸³ עי' דע"ה ח"ב ס ע"ג מראה יחזקאל היה ביצירה כמ"ש כאן והרב בקליפת נוגה (ריש פרק ב).

⁸⁴ עי' לקמן לב ע"ב שנביא מסטרא דנצח וחזוה מסטרא דהוד, ועי' גר"א משלי כב יב ז"ל: ונביאים היו במדרגת העיניים ב' רואה וחזוה והם נביאים ראשונים ונביאים אחרונים כי הראשונים ראו באספקלריא המאירה לכן היו נקראים רואים כמ"ש לפנים היו קורין לנביא רואה ונביאים האחרונים ראו באספקלריא שאינה מאירה לכן כתיב בנבואתם חזון שהוא תרוגם של מראה ופחות ממנו.

שתלויים משם יהו"ה כענבים באשכול, כדי לייחד בהם את שם יהו"ה עם השכינה, כאדם שמתייחד עם בת זוגו בכל איבריו להוציא זרע מעולה. נאמר בהם "לא תקח האם על הבנים", ואלו שלא עוסקים בתורה לשמה נאמר בהם "שלח תשלח את האם", "את" לרבות שם יהו"ה שהסתלק עמה מאותו האיש.

יהו"ה כענבין באתכלא כדי ליחד בהן לשם י"י בשכינה כבר נש דמתייחד עם בת זוגיה בכל {ג ע"א} אברין דיליה לאפקא זרעא מעליא אתמר בהון (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים ואלין דלא משתדלי באורייתא לשמה אתמר בהון שלח תשלח את האם (דברים כב ז) את לרבות שם י"י דאסתלק עמה מההוא בר נש:

דעסקין באורייתא לשמה - ר"ל בשביל השכינה, לייחד אותה עם התורה. והענין של לשמה, שלומד על מנת לקיים מצותיה של התורה⁸⁵, והמצות הן בשכינה אם כן הוא לשמה: **ונטרין פקודהא** - של השכינה: **דתליין משם י"י כו'** - כדלקמן (ו ע"א) ו"ה עם זכרי רמ"ח כו': **כדי לייחדא לשם כו'** - דתרי"ג מצות אינון בה, ותליין בשם י"י: **בכל אברין דיליה** - שתרי"ג מצות הן נגד איבריו של אדם, מצות עשה נגד רמ"ח איברים, ומצות לא תעשה נגד שס"ה גידין, וע"י עסק התורה שהוא {ג ע"א} שם י"י לקיים המצות, שהוא בשכינה, מתיחדים: **לאפקא זרעא מעליא** - שע"י הזרע שהוא מתייחדים שניהם, כן הקב"ה ושכינתא מתייחדים על ידו, ור"ל ולכן נאמר על הבנים, והוא נקרא בן: **לרבות שם י"י כו'** - ר"ל, אע"פ שעוסק בתורה שהוא שם י"י, מ"מ הואיל ושכינתיה לא אשתכחת תמן, אסתלק שם י"י, ג"כ דשכינתא איהי קן דיליה ומלון וכנ"ל (ב ע"ב).

<p>ועוד אלין דאוקרין שבתות ויומין טבין אתמר עלייהו (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים דעבדין עובדא דבנין עם שבת מלכתא ועם קודשא בריך הוא דאיהו יום השבת מאן דקיים ביה וכבודתו מעשות דרכיך (ישעיה נח יג) האי איהו כבוד את אביך ואת אמך וגו' (שמות כ יב) דתלת עלמין נינהו תריין ירית בכבוד אב ואם ותליתא ירית באורייתא דכליל לון ב"ן י"ה הדא הוא דכתיב כי הוא חיך ואורך ימיך (דברים ל כ) כי הוא חיך בעולם הזה דא גן דלתתא ואורך ימיך דא עלמא דאתי עלמא אריכא על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך עלמא שפלה:</p>	<p>ועוד אלו שמכבדים שבתות וימים טובים, עליהם נאמר "לא תקח האם על הבנים", שעושים מעשה של בנים עם שבת המלכה ועם הקב"ה שהוא יום השבת. מי שקיים בו "וכבדתו מעשות דרכיך", זהו "כבד את אביך ואת אמך וגו'". ששלשה עולמות הן, שנים יורש בכבוד אב ואם, והשלישי יורש בתורה, שכולל אותם, ב"ן י"ה. זהו שנאמר "כי הוא חיך ואורך ימיך", "כי הוא חיך" בעולם הזה (זהר ח"ג רמא ע"ב), זה הגן שלמטה. "ואורך ימיך", זה העולם הבא, העולם הארוך. "על האדמה אשר יהו"ה אלהיך נתן לך", העולם השפל.</p>
--	---

דעבדין עובדין דבנין - ר"ל שלכך נקראו בנים, דשבת מלכתא שהיא השכינה (זהר ח"ג כט ע"א, רמג ע"ב), ויום השבת שהוא הקב"ה, הן אב ואם, ולכך צריך לכבדם כמ"ש (שמות כ יב) כבוד את אביך כו': **דתלת עלמין כו'** - ר"ל, סיפא דקרא דכבוד, למען יאריכון ימיך (דברים ה טז), ששם נאמר שני דברים בלבד, אבל בתורה נאמר ג' דברים, כי הוא חיך וגו' (דברים ל כ)⁸⁶: **תריין ירית** - נגד או"א: **ותליתא ירית** - ר"ל, בתורה זוכה לכל הג' דברים: **דכליל לון בן י"ה** - ר"ל, שז"א נקרא בן י"ה, כמ"ש בתיקונים לקמן (טו ע"א), כי הוא בן או"א שנקראים י"ה, י' אבא ה' אמא, והוא כליל לון, לפיכך נקרא יהו"ו, לפיכך זוכה על ידי התורה שהיא ז"א לג' עולמות: **הה"ד כי כו'** - דקאי על התורה: **בעוה"ז דא גן כו'** - שהן ג' עולמות שנר"ן שוכנים בתוכם, נפש בעולם הזה,

- מאיר התיקון -

⁸⁵ עי' לקמן נ ע"ג ד"ה זכאין אינון. ועי' נפה"ח שער ד' פרק ג'.
⁸⁶ פי' ב' הדברים: "למען יאריכון ימיך" ו"למען ייטב לך על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך", ואילו בתורה (דהיינו "לאהבה את ה' אלהיך לשמע בקלו ולדבקה בו") נאמרו ג' דברים: "כי הוא חיך" ו"אורך ימיך" ו"לשבת על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיך".

ורוח בגן עדן⁸⁷, ונשמה בצרורא דחיי שהוא עלמא אריכא, ונקרא אריכא דשם אריכא דאנפין שאין שם דין כלל.

<p>ועוד אלין דקשרין לשכינתא עם קודשא בריך הוא בקשורא דתפילין אתמר עלייהו (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים ואינן דלא קשרין לון כחדא אתמר בהון שלח תשלח את האם:</p>	<p>ועוד אלו שקושרים את השכינה עם הקב"ה בקשר של תפילין, עליהם נאמר "לא תקח האם על הבנים". ואלו שלא קושרים אותם יחד, בהם נאמר "שלח תשלח את האם".</p>
---	--

בקשורא דתפילין - שהקשר הוא יסוד⁸⁸, שקושר תפילין נוקבא עם הרצועה שהוא וא"ו⁸⁹ כדלקמן (ד ע"א), ובכולהון צריך קישורא דתרווייהו, כדלקמן בסמוך, דלא ישתכח בכל יום פחות מתרווייהו.

<p>ועוד אלין דמיחדין לון כחדא לעמודא דאמצעייתא ושכינתא תתאה בקריאת שמע אתמר עלייהו לא תקח האם על הבנים ואלין דלא מיחדין לון ביחודא דקריאת שמע כתיב בהון שלח תשלח את האם (בכל אתר את לרבות והכא לרבות חכמה עלאה אב (האמונה)⁹⁰ דאיהי בינה ועלה אתמר הכא לא תקח האם על הבנים (משלי ב ג) ואיהי אורייתא דלעילא דאתמר בה ואל תטוש תורת אמך (משלי א ח))⁹¹:</p>	<p>ועוד אלו שמייחדים אותם יחד אל העמוד האמצעי והשכינה התחתונה, בקריאת שמע, עליהם נאמר "לא תקח האם על הבנים". ואלו שלא מייחדים אותם ביחוד של קריאת שמע, בהם כתוב "שלח תשלח את האם". (בכל מקום את לרבות, וכאן לרבות חכמה העליונה, אב. (האמונה), שהיא בינה, ועליה נאמר כאן "לא תקח האם שלח תשלח את האם", זהו שנאמר "כי אם לבינה תקרא", והיא התורה שלמעלה שנאמר בה "אל תטוש תורת אמך").</p>
---	---

<p>ועוד אלין דנטרין אות ברית בתחומיה דאיהו שמונה ימים ונטרי אות שבת בתחומיה דאינון י"י מן יאהדונה"י דבניניהו אוקמוה מארי מתניתין דלא אשתכח בר נש פחות מתרווייהו כתיב (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים ואינן דלא אשתכחו בכל יומא בשתי אותות אלו דאינון אות תפילין ואות ברית [ב ע"ב] מילה ובשבת אות ברית ואות שבת כתיב בהון שלח תשלח את האם (דברים כב ז):</p>	<p>ועוד אלו ששומרים אות הברית בתחומיה, שהם שמונה ימים, ושומרים אות שבת בתחומיה שהם י"י מן יאהדונה"י, שבגללם בארו בעלי המשנה שלא נמצא איש פחות משניהם, כתוב "לא תקח האם על הבנים", ואותם שלא נמצאים בכל יום עם שני האותות האלו שהם אות תפילין ואות ברית מילה ובשבת אות ברית ואות שבת כתוב בהם "שלח תשלח את האם".</p>
---	---

בתחומיה דאיהו ח' ימים כו' - דתחום שבת הוא ח' אלפים אמות, וכן מילה לח' ימים, ואינן ביסוד שהוא ח' לחכמה⁹², שהיא ראשית, כמ"ש (תהלים יב א) על השמינית⁹³. **דאינון י"י** -

- מאיר התיקון -

⁸⁷ שהוא גן דלתתא עי' זהר ח"א ז ע"א, ח"ב צז ע"ב.

⁸⁸ עי' זהר ח"ג רכח ע"ב.

⁸⁹ כל זה איירי בתפילה של יד דווקא.

⁹⁰ האם (גר"א).

⁹¹ "בכל כו' עד אמך" ל"ל לקמן קודם ועל קו כו' כמס"ס (גר"א).

⁹² כאשר מונים את הספירות מכתר הרי שתחילת הגילוי הוא בחכמה וממילא השמינית לה היא מידת היסוד. וכן הוא לקמן יז ע"ד ד"ה ח'. ועי' יב ע"ג ד"ה ומאן דנטיר.

דתרווייהו הן אותות דקאמר אות ברית ואות שבת, דכל אות היא י' דאיהו יסוד⁹⁴, יו"ד זעירא (זהר ח"ג רטו ע"ב)⁹⁵: מן יאהדונה"י - אות ברית יו"ד מהו"ה דאיהו זכר, ואיהו סליק עד מוחא דאיהו חכמה, שלכך נקרא משכיל⁹⁶, ואות שבת היא נוקבא, כמ"ש (שמות לא יז) אות היא לעולם, ולכך היא יו"ד מן אדנ"י, יסוד דידה אות אחרון מן אדנ"י:

<p>ואי תמרזן אמאי צריכין למהוי תרווייהו בכל בר נש בכל יומא בנין דלא תשתכח שכינתא דאיהו יו"ד מן אדנ"י יחידא בלא קודשא בריך הוא דאיהו יו"ד מן יהו"ה וצריך בר נש דלא ישתכח בכל יומא פחות מתרווייהו ואי לא עליה אתמר ונרגן מפריד אלוף (משלי טז כח) דאפריד אלופיה דעלמא משכינתא נוקבא אתמר בה אות היא לעולם (שמות לא יז) דכורא ברית מלח עולם הוא (במדבר יח יט) ובנין דא אות תפילין נוקבא אות ברית דכורא ורוא דמלה מ"י י"עלה ל"נו ה"שמימה (דברים ל יב) בר"ת מיל"ה ובסופי תיבין יהו"ה בתפילין נוקבא הדא הוא דכתיב והיה לאות על ידכה (שמות יג טז) יד כהה:</p>	<p>ואם תאמרו, למה צריכים להיות שניהם בכל אדם בכל יום, כדי שלא תמצא השכינה שהיא יו"ד מן אדנ"י, יחידה בלי הקב"ה, שהוא יו"ד מן הו"ה. וצריך אדם שלא ימצא בכל יום פחות משניהם, ואם לא עליו נאמר, "ונרגן מפריד אלוף", שהפריד אלופו של עולם מהשכינה, הנקבה נאמר בה "אות הוא לעולם", הזכר הוא "ברית מלח עולם הוא", ולכן זה אות תפילין. נקבה אות הברית זכר וסוד הדבר "מי יעלה לנו השמימה" בראשי תיבות מילה, ובסופי תיבות יהו"ה. בתפילין נקבה זהו שנאמר "והיה לאות על ידכה" יד כהה (מנחות לז ע"א).</p>
---	--

יד כהה - דאיהו נקראת יד והיא כהה דהיא אספקלריא דלא נהרא⁹⁷.

<p>⁹⁸בכל אתר את לרבות והכא לרבות חכמה עלאה אב האם דאיהו בינה ועלה אתמר הכא (דברים כב ו-ז) לא תקח האם שלח תשלח את האם הדא הוא דכתיב כי אם לבינה תקרא (משלי ב ג) ואיהו אורייתא דלעילא⁹⁹ דאתמר בה ואל תמוש תורת אמך (משלי א ח):</p>	<p>בכל מקום "את" לרבות, וכאן לרבות חכמה עליונה, אב. האם שהיא בינה, ועליה נאמר כאן "לא תקח האם, שלח תשלח את האם" זהו שנאמר "כי אם לבינה תקרא", והיא תורה שלמעלה, שנאמר בה "ואל תטוש תורת אמך".</p>
--	---

והכא בכל אתר את כו' - הכא מפרש דכל מקום שאומר בכ"מ שלח כו', על קב"ה ושכינתיה¹⁰⁰ מן האדם, הוא הדין דקאי על או"א מן בנים דאינון זו"ן¹⁰¹, והולך ומפרש כאן דשלח קאי על אב ואם, ולמטה הוא מפרש (ג ע"א) ועל קן דציפורא כו' דבנים ואפרוחים וביצים הם זו"ן: ואיהו אורייתא כו' - הוא עוד ראיא דהיא אב, שידוע דהיא אורייתא, כמ"ש (ר"ה כא ע"ב) חמשים שערי בינה כו', וכתיב (משלי א ח) תורת אמך.

<p>ועל קן דציפורא דא אתמר וסכה תהיה לצל יומם וגו' (ישעיה ד ו) ואיהו לשון סכך שמסככת בה אימא על בניה אפרוחים דילה תלת הדסים ותרי בדי ערבות ולולב (ג ע"ב) או</p>	<p>ועל קן צפור הזה נאמר "וסוכה תהיה לצל יומם וגו'", והוא לשון סכך, שמסוככת בו האם על בניה, האפרוחים שלה, שלשה הדסים, ושני בדי ערבות, ולולב. "או ביצים" (דברים כב ו), אלו הם אתרוגים, שכל אחד שיעורו בכביצה, ואלו שרשומים בהם, כתוב</p>
--	--

– מאיר התיקון –

⁹⁴ עי' זהר ח"ג עד ע"ב שאות י' היא יסוד, ועי' שם רנז ע"א שאות היא יסוד. כל פעם שמתגלה מעולם אחד לשני זה דרך נקודה, והוא אות י', וזה רק דרך היסוד.

⁹⁵ עי' לקמן ט ע"ב שזה שכינה.

⁹⁶ היסוד עולה למעלה לחכמה בסוד משכיל לאיתן (עי' זהר ח"ב קי ע"ב).

⁹⁷ עי' זהר ח"א רלח ע"א שמלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא.

⁹⁸ כאן שייך ככל כו' עד אמך דלעיל (גר"ח).

⁹⁹ עי' לקמן ה סע"ב בענין אורייתא דבריאה ואורייתא דאצילות, ודף ק ע"א ענין תורה דלעילא.

¹⁰⁰ דהיינו בחי' ז"א ונוק'.

¹⁰¹ עי' לקמן כו ע"ב לא פרחא לעילא.

<p>ביצים דא אינון אתרוגי דכל חד שיעוריה בכביצה ואלין דרשימין בהון¹⁰² כתיב עלייהו (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים תלת הדסים רמיזין לתלת אבהן תרי בדי ערבות לתרי נביאי קשוט לולב צדיק כתמר יפוח (תהלים צב יג) אתרוג רמיז לשכינתא סוכה רמיזא לאימא דמסככת עלייהו הא אינון תמניא לקבל יאהדונה"י דאיהו חושבן סוכ"ה¹⁰³ (כ"ו ה"ס ואלין דלא נטלין אלין סימנין בידיהון כתיב בהון שלח תשלח כתמר חכמה דלא שריין אלין באלין תמני' למהוי כלהו עשר ספירן בכל נענוע ונענוע דנענועי דלולב ומיניו בכל פקודא ופקודא):</p>	<p>עליהם "לא תקח האם על הבנים", ששלשה הדסים רומזים לשלשה האבות. שני בדי ערבות, לשני נביאי אמת. לולב, "צדיק כתמר יפוח". אתרוג רומז לשכינה. סוכה רומזת לאם שמסככת עליהם, הרי הם שמונה כנגד יאהדונה"י, שהוא חשבון סוכ"ה, (כ"ו ה"ס ואלה שלא נולטים אלה הסימנים בידם, נאמר בהם "שלח תשלח" כתר חכמה, שלא שורין אלה באלה שמנה, להיות כולם עשר ספירות בכל נענוע ונענוע של נענועי לולב ומיניו בכל מצוה ומצוה).</p>
--	---

ועל קן דציפורא דא - מה שאמרנו עכשיו שהציפורים הן זו"ן, והקן המסכך עלייהו אימא עלאה, דעלה נאמר לא תקח וכו'. וכן אמר בתיקון ו' (כב ע"ב) דקן ציפור היא סוכה, אימא עילאה כו', ע"ש: **אינון אתרוגי דכל חד כו'** - שגם היא כלולה מו"ק, ור"ל, שלכך נאמר ביצים {ג ע"ב} לשון רבים: **כתמר** - דאיהו לולב כפות תמרים (ויקרא כג מ): **תמניא לקבל כו'** - דזו"ן הן הוי"ה אדנ"י, והן כלולין באימא עילאה¹⁰⁴: **שלח תשלח** - כ"ח¹⁰⁵: **ואת האם**¹⁰⁶ - היא אימא עילאה: **ובכל פקודא ופקודא** - ר"ל, וכן בכל פקודא צ"ל¹⁰⁷ ע"ס כלילין בה.

ועל הצפור הזו רמזו רבנן באגדה של ועל האי צפור קא רמיזו רבנן בהגדה [בבא] בתרא (עג ע"ב)¹⁰⁸, שרבה בר בר חנה

- מאיר התיקון -

¹⁰² עי' זהר (חלק א דף צה ע"א): עבד קב"ה כתרין תתאין דלא קדישין לתתא וכל אינון דלא אתגזרו יסתאבון בהון ורשימין בהון ומאי רישומא אית בהון דאתחזי בהו ש"ן דל"ת ולא יתיר ובגין כך [אסתאבון] (ויסתאבון) בהו ואתדבקון בהו בתר דאתגזרו נפקין מאלין ועאלין בגדפוי דשכינתא ואתגליא בהו יו"ד רשימא קדישא את קיימא שלים ואתרשים בהו שד"י ואשתלים בקיומא שלים.

תרגום: הקדוש ברוך הוא עשה כתרין תחתונים שאינם קדושים למטה, וכל אותם שלא נמולים נטמאים בהם, ורשומים בהם. ומה הרשום שיש בהם, שנראה בהם ש"ן דל"ת ולא יותר, ולכן נטמאים בהם ונדבקים בהם. אחר שנמולים יוצאים מאלו, ונכנסים בכנפי השכינה, ומתגלה בהם יו"ד הרישום הקדוש, אות הברית השלם, ונרשם בהם שד"י, ונשלמים בקיום שלם.

¹⁰³ סוכה לקבל כ"ו ה"ס ותריין שמהאן לקבל כתר חכמה למיהויו כולהו ע"ס צכל נענוע ונענוע דלולב ומיניו וכן צכל פקודיא ופקודא ואלין דלא נטלין אלין סימנין בידייהו כתיב שלח תשלח את האם צכל אתר את לרבות חכמה עלאה (גר"א). תרגום: כנגד כ"ו ה"ס. ושני שמות כנגד כתר חכמה, ולהיות כולם עשר ספירות צכל נענוע ונענוע של הלולב ומיניו, וכן צכל מצוה ומצוה. ואלו שלח נטלים הסימנים הללו בידיהם, בהם כתוב "שלח תשלח את האם" (דברים כג ז), צכל מקום את לרבות חכמה עליונה.

¹⁰⁴ עי' מש"כ רבינו בהגה"ה (הו"ד בהערה 103), וזהו הטעם לעניין נטילת הלולב בתוך הסוכה.

¹⁰⁵ כתר חכמה.

¹⁰⁶ תוקן על פי הכת"י. במהדורת וילנא לא נדפס כד"ה בפני עצמה.

¹⁰⁷ נראה פי' הר"ת "צריך להיות".

¹⁰⁸ ז"ל שם: רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה אזלינן בספינתא וחזינן ההוא ציפרא דקאים עד קרצוליה במיא ורישיה ברקיע ואמרינן ליכא מיא ובעינן לחות לאקורי נפשין ונפק בת קלא ואמר לן לא תיחותו הכא דנפלת ליה חציצא לבר נגרא.

שהיה הולך בספינה, וראה את אותה ציפור שהים מגיעה עד קרסוליו, ומיהו הצפור כאן, אחד מהאפרוחים הללו, או מאותם ביצים. אפרוחים כמו פרחים, שאינם גמר פרי, מלמטה למעלה, או משש הבנים שהם מלמעלה למטה תחת האם העליונה, שהרי הביצים הם מצד האם התחתונה, שהיא ביצה. האפרוחים מצד של הצדיק מלמטה למעלה, אלא לא היה אלא מהאפרוחים הללו, וצדיק שמו. עמוד אחד מהארץ עד לרקיע, והים מגיע עד קרסוליו, אלו נצח והוד, שהאם העליונה היא ים שמתפשט לחמישים שערים, עד קרסולי אותו העוף.

דבתרא דרבה בר בר חנה דהוה אזיל בספינתא והוא לההיא צפרא דימא מטא עד קרסולוי ומאן צפור הכא חד מאלין אפרוחי או מאינן ביצים אפרוחים כגון פרחים דלאו אינן גמר פרי מתתא לעילא או מבנים שית דאינן מעילא לתתא תחות אימא עלאה דהא ביצים מסטרא דאימא תתאה אינן דאיהי ביצה אפרוחים מסטרא דצדיק מתתא לעילא אלא לא הוה אלא מאלין אפרוחי וצדיק שמיא עמודא חדא מארעא עד רקיעא וימא מטי עד קרסולוי אלין נצח והוד דאימא עלאה איהי ימא דאתפשטת לחמשיין תרעין עד קרסולוי דההוא עופא:

דבתרא - פי' דמסכת ב"ב: אזיל בספינתא - פי' שירד אל הים שהוא ים החכמה¹⁰⁹: ומאן ציפור כו' - הזוהר שאיל על איזה ספי' מזו"ן הוא רומז כאן: כגון פרחים כו' - ר"ל, ו"ק הכלולין ביסוד, דתריין ווי"ן הן ת"ת ויסוד (זהר בראשית יח ע"א), ובת"ת הן באור ישר מעילא לתתא, וביסוד מתתא לעילא באור חוזר¹¹⁰: דהא ביצים כו' - הוא ראייה לדבריו דבנים הם תחות אימא עילאה, ע"כ יש לספק מאן, או מבנים, דגם הם ציפורים. ומה דלא קראן אפרוחים, דאפרוחים הן דלאו גמר פרי. או מאפרוחים ומפרש, **אלא לא הוי כו' - ויש לפרש הכל על רבב"ח, דרבב"ח מפרש שלא תטעה דציפרא הוא מבנים, לכך קאמר דימא מטי כו', דקאי על צדיק כמו שמפרש והולך: **עמודא חדא כו'** - דרבב"ח קאמר שם ורישיה מטא לשמיא: **מארעא עד רקיע - דכן כתיב (דבה"י א' כט יא) כי כל בשמים ובארץ ומתרגמינן דאחיד כו'¹¹¹: איהו ימא - ים בגימ' חמישים.****

כדוגמא זה, יו"ד הוא עשר, ה' חמש, עשר פעמים ה' הם חמישים, עשר בכל ספירה מחמש האלו מחסד עד הוד, היסוד לוקח את כולם ונקרא כ"ל, כלול מהחמישים הללו, והכסא שלמטה ים המלח, כסא הדין.

כגוונא דא יו"ד איהו עשר ה' חמש עשר זמנין חמש אינן חמשיין עשר בכל ספירה מאלין חמש מחסד עד הוד¹¹² יסוד נטיל לון בלהו ואיקרי כ"ל כליל מאלין חמשיין וברסייא דלתתא ים המלח כסא דין:

כגוונא דא כו' - דהיא¹¹³ נקראת י"ה על שם או"א, דהיא כלולה משניהם: כל - ג"כ גימ' נו"ן: וכרסיא דלתתא - היא מלכות, ור"ל כאן דקאי ג"כ על מט"ט¹¹⁴ דימא, דמטי עד קרסולוי היא שכינתא תתאה, שג"כ נקראת ים כמו שמפרש והולך, והוא ג"כ מארעא עד רקיע, שהיא מרכבה לתרווייהו כמ"ש והולך, והוא בדמותא דצדיק, דבחול ע"י מתייחדין, ובשבת ע"י צדיק ח"י עלמין¹¹⁵: **ים המלח - דמלח הוא דין כידוע¹¹⁶ והוא מלכות, וז"ש כסא דין, דתריין כסאות, כסא**

– מאיר התיקון –

תרגום: אמר רבה בר בר חנה, פעם אחת היינו מהלכים בספינה וראינו את אותו ציפור העומד עד קרסוליו במים וראשו ברקיע. ואמרנו אין מים וצריכים לחות לקרר את נפשותינו ויצאה בת קול ואמרה לנו אל תפחדו כאן שנפל הפטיש לנגר.

¹⁰⁹ עי' לקמן מד ע"ג היינו בינה שנקרא ים שמתמלאת מחכמה.

¹¹⁰ עי' דברי רבינו לעיל א סע"א.

¹¹¹ והוא דלא כתרגום של הפסוק הזה שבידינו (תרגום רב יוסף), שם הוא: וסביל כל מה די בשמיא וכל מה די בארעא. אמנם לכאורה כוונת רבינו לדברי הזהר (ח"ב קטז ע"א): כי כל בשמים ובארץ, ותרגם יונתן, דאחיד בשמיא ובארעא.

¹¹² עי' רע"מ פנחס רכג ע"ב. ועי' לקמן נא ע"ד ד"ה מאינן שמשמע שזה תמידי ויסוד מקבל בשעת הזיווג.

¹¹³ אימא עלאה, עי' לקמן יז סע"ב בדברי התיקון עצמו.

¹¹⁴ עי' לעיל א ע"ב, ועי' ליקוטי תורה בראשית מט"ט ראשו הוא בבריאה וגופו ביצירה ורגליו בעשיה.

¹¹⁵ עי' פסקא הבאה.

¹¹⁶ עי' שער המצות עקב כוונות הבציעה.

רחמים וכסא דין, והן אימא עילאה ואימא תתאה¹¹⁷, והן ג"כ תרין ימים, דים דומה לרקיע כו' עד דומה לכסא הכבוד (מנחות מג ע"ב), וז"ש ים המלח כסא דין.

עוף שהוא צפור שלו, הוא מטטרון, עליו נאמר "כי עוף השמים יוליך את הקול", הקול של קריאת שמע, שהוא כולל ששת ימי החול, ושולט עליהם, ונוטל אותה הקול ופורח בו עד העמוד האמצעי, שהוא "קול יהוה על המים" ואין מים אלא תורה (ב"ק יז ע"א), והוא "קול יהוה בהדר", עד ששה קולות, והוא השביעי להם באם.

עוף דאיהו צפור דיליה איהו מטטרון עליה אתמר כי עוף השמים יוליך את הקול (קהלת י כ) קול דקריאת שמע דאיהו כליל שית יומין דחול ושליט עלייהו ונטיל ההוא קול ופרח ביה עד עמודא דאמצעיתא דאיהו קול ה' על המים (תהלים כט ג) ולית מים אלא תורה ואיהו קול ה' בהדר (שם ד) עד שית קלין ואיהו שביעאה לון באימא:

צליה אתמר כי כו' - מביא ראייה דמט"ט נקרא צפור: שית יומין דחול - הן ו"ק דיצירה: דאיהו קול - מביא ראייה דקול הוא עמודא דאמצעיתא, דו"ק הן תורה: ואיהו שביעאה לון - ר"ל, מט"ט הוא קול השביעי לו"ק, דאיהו שליט עלייהו כנ"ל: באימא - ר"ל, מצד אימא התחתונה, הוא קול השביעי, דלכך נאמר (תהלים כט ט) יחולל אילות¹¹⁸.

"ובעל כנפים יגיד דבר" זו תפלה, שמגיעה לה עד צדיק ח"י העולמים, כולל שמונה עשרה ברכות, שבהם נאמר "וברכות לראש צדיק", חי העולמים. ותפלה היא דיבור שרוכבת עליו, והוא מרכבה אליה בימות החול, וזו שכינה, וזה אדנ"י. קול רוכב בפיו, זה יהוה, וסוד הדבור "אדנ"י שפתי תפתח וגו'", והוא מרכבה לשניהם, כדוגמא זה יאהדונה". וכך עולה מלאך כחשבון שני שמות כאחד, ולכן נקרא מלאך, שר הפנים, שעל ידי שליח זה מתייחדים בששת ימי החול.

ובעל כנפים יגיד דבר (קהלת י כ) דא צלותא דמטי לה עד צדיק ח"י עלמין כליל ח"י ברכאן דאתמר בהון וברכות לראש צדיק (משלי י ו) חי העולמים¹¹⁹ וצלותא איהו דבור דרכיבת עליה ואיהו מרכבה לגבה ביומין דחול ודא שכינתא ודא אדנ"י קול רכיב בפומי דא יהוה ורוא דדבור אדנ"י שפתי תפתח וגו' (תהלים נא יז) ואיהו מרכבה לתרוייהו כגוונא דא יאהדונה"י והכי סליק מלאך כחושבן תרין שמהן כחדא ובגין דא אתקרי מלאך שר הפנים¹²⁰ דעל יד שליחא דא מתיחדין בשית יומין דחול:

– מאיר התיקון –

¹¹⁷ מלכות (שעה"פ חיי שרה), ועי' זהר ח"א נ ע"א, ועי' אפיקי ים ב"ב עג ע"ב וז"ל, אימא תתאה דמתפשטא בי' עד הוד דילי, שכמו באציל אימא עילאה בינה מתפשטת בז"א עד הוד והם נ' תרעין דילה, כמו כן אימא תתאה מלכות דאציל הוא י"ם חמשים תרעין מתפשטת במט"ט דאגנות עולי' עד הוד שלו שמטטרון כולל ו"ק כידוע, עכ"ל.

¹¹⁸ עי' לקמן נב ע"א ש"יחולל אילות" הוא כינוי לספירת המלכות.
¹¹⁹ עי' לעיל הערה 49.

¹²⁰ והנה מו"ר ניקד הפנים, שאין יסוד מצד אחר. אמנם עי' לקמן קמח ע"ב: א' אורפניאל ואיהו מטטרון אור פניאל ובגין דא אתקרי שר הפנים. [תרגום: א' אורפניאל, ווהא מטטרון, אור פניאל ולכן זה נקרא שר הפנים.] בהגר"א: א' אור כו' - שמתלבש בתוכם דוגמת הכתר כו' אותיות הוי"ה והכתר הוא א' שמתלבש בתוכם א"ה או"ה, וכ"ה כאן כמו שמפרש והולך א' אור פניאל ואיהו מט"ט שהוא אדם דרכיב עליהון כמש"ל ס"ג א' וש"מ והוא כתרא דלהון וע"ל ת"ה ואע"ג שה' אור נהיר בה' גוונין הוא לפי הגוונין אבל האור בעצמו הוא פשוט א' לבד כמ"ש בתוספתא פ' יתרו ונק' אור פניאל שהוא אור המתלבש בפנים של (החיות) והנה החיות הן מתפרדין ולפנים הן אחד והן בסיומן שכולן הן אל ושם הוא נהיר בפנימיותם שהן אל וזהו פניאל שם הוא אור דנהיר בהון וז"ש אור פניאל ואמר ובג"ד אתקרי שר הפנים שהוא בפנים דלהון כו'.

ועי' עמק המלך (שער ה - פרק לב): כמו שזעיר הוא ז' ספירות מחסד ולמטה, והעקר הוא ת"ת, כן אדם הראשון הוא זעיר, וחנוך הוא ת"ת, וכמו שהת"ת כולל הזרועות והרגלים, כן חנוך דהיינו מטטרון כולל גם הוא כל השבעה, ולזה נקרא שר הפנים. ונקרא גם כן שר הפנים, מפני שהוא שר הכולל כל הז' רואי פני המלך, והוא דיוקנא של זעיר ממש, וכמו שזעיר הוא כולל ז' ספירות כן מטטרון כולל ז' רואי פני המלך.

דבר דא צלותא - דצלותא היא מלכות שנקראת דבר¹²¹, כמ"ש לקמן: **דמטי לה כו'** - שמשם זיווג השכינה: **ורזא דדיבור אדנ"י כו'** - שמשם הדיבור, ולכך אומרים אותו קודם התפלה שהיא דיבור¹²²: **כגוונא דא כו'** - שע"י מתייחדים: **שר הפנים** - דאיהו כדוגמת הצדיק בין זו"ן:

אבל ביום שבת, לא עולים שני שמות אלו שהם עמוד האמצעי ושכינה, ולא מתייחדים על ידי שליח אלא בצדיק חי העולמים, ועליו נאמר "כי עוף השמים יוליך את הקול", הקול של קריאת שמע. "ובעל כנפים יגיד דבר" דיבור של תפלה. ולא על ידי שליח, ולכן "צדיק יסוד עולם" הוא. "ויכולו", שהוא כולל הכל, ובו מתייחדים שני שמות אלו, ועל שני שמות אלו נאמר "אז ירננו עצי היער". ונענה מלאך מתוך אש משמים ואומר "הן הן מעשה מרכבה" (חגיגה יג ע"א), והיו מתקבצים מלאכי השרת כמו בשמחת חתן וכלה. אמר רועה הנאמן ברוך יהיה הנר הקדוש שאמר דברים אלו, לייחד בהם את הקב"ה עם שכינה.

אבל ביומא דשבתא לא סלקין תרין שמהן אלין דאינון עמודא דאמצעיתא ושכינתא ולא מתייחדין על ידי שליח אלא בצדיק חי עלמין ועליה אתמר כי עוף השמים יוליך את הקול קול [ג ע"א] דקריאת שמע ובעל כנפים יגיד דבר דבור דצלותא ולא על ידי שליח ובגין דא וצדיק יסוד עולם (משלי י כה) הוא ויכולו (בראשית ב א) דאיהו כליל כלל וביה מתייחדין תרין שמהן אלין ועל תרין שמהן אלין אתמר אז ירננו כל עצי היער (תהלים צו יב) ונענה מלאך מגו אשא משמיא ואמר הן הן מעשה מרכבה¹²³ והו מתקבצין מלאכי השרת [ד ע"א] כבמזמוטי חתן וכלה¹²⁴ אמר רעיא מהימנא¹²⁵ בריך יהא בוצינא קדישא¹²⁶ דאמר מלין אלין ליחדא בהון קודשא בריך הוא ושכינתא:

אז ירננו - דאז בגימ' ח', דהן ח' אותיות דתרין שמהן הנ"ל: **ירננו** - הן קול ודיבור: **עצי היער** - שהן נקראין עץ החיים ועץ הדעת¹²⁷: **ונענה מלאך** - הוא מט"ט כנ"ל: **מגו אשא משמיא** - הוא זו"ן, שז"א נקרא שמים (זהר בראשית דף טו ע"ב), ושכינה נקראת אשא (לקמן ח ע"א): **ואמר הן** {ד ע"א} **הן כו'** - שאלו הב' שמות הן מעשה מרכבה, שנעשה¹²⁸ מרכבה לתרויהו כנ"ל: **והו מתקבצין**

– מאיר התיקון –

וכן עי' פרדס רמונים (שער טז פרק ו): שר הפנים דהיינו מטטרון כמפורסם שמו מטטרון שר הפנים. וקראו הנה שר הפנים, להראות שכמו שצדיק שר ב' פנים שהם ידו'ד אדנ"י דהיינו חשמ"ל כן המלאך הזה שר הפנים האלו, ולכן ראה שר הפנים מתוך שר הפנים. ועי' דברי רבינו בתז"ח ב ע"ד: **וחזא ליה מגו מטטרון כו'** - נ"ל דחילוף גירסא יש כאן, דכאן צ"ל, מגו שר הפנים ואצל צדיק צ"ל מגו מט"ט דאיהו שדי. דת"ת נקרא פנים, כידוע בסוד "ופני לא יראו". וכן אמר בהקדמת תיקו"ז (ו ע"א) דהוי' איהו מפתחות הפנימים, ע"ש, ע"כ. ועי' עולת תמיד (שער כללות התפילות): מטטרון כי הוא שר הפנים מושל עליהם לתת לכל אחד שפע הראוי ונמשך לו, והוא בתוכם כלב בתוך הגוף וזהו עולם היצירה.

¹²¹ עי' תז"ח כא ע"ד: משכיל על דבר ימצא טוב דבר דא אספקלריא דלא נהרא ימצא טוב דא אספקלריא דנהרא.

¹²² עי' בשער היחודים (פרק ב): כי הנה הבל וקול ודבור הנה ההבל הוא במלכות לבד, והקול הוא ת"ת לבד, והדבור הוא במלכות בהצטרפה עם הת"ת.

¹²³ עי' מלואים אות א.

¹²⁴ בכל מה שמתבונן האדם למטה הוא מאיר ומזהיר אותו הענין למעלה, וכשמתבונן בשמותיו ית"ש ובאורם אשר באצילות, הוא מעורר גילויים למעלה, ונמשך ממילא אור קדושתם למטה ג"כ, כי כל גילוייו שבאצילות הוא רק בשביל העולמות בי"ע. ועי' באד"ר (קלה ע"א) כי ע"י דרשת הרשב"י ותלמידיו בה"ג תיקונים, הנה נתגלו והאירו בזהר אורם למעלה. וכן הוא ג"כ בהקדמת זוהר בראשית (ב ע"א) וכן בהקדמת תיקונים (ג סע"ב) (כללים ח"א ג ע"ד).

¹²⁵ עי' יהל אור ח"א ל ע"ד ז"ל: רעיא מהימנא - דבכל דור ודור ניצוץ א' ממשע רבע"ה מאיר לחד בדור והוא מאיר לכל בני דורו אך דהרשב"י זכה לדבר עמו היינו עם הניצוץ וכל העומדין אצלו בשעה שסדרו התיקונים כי רעיא מהימנא שייך לתיקונים זה משה רבינו. ועי' לעיל הערה 70.

¹²⁶ רשב"י כנ"ל הערה 71.

¹²⁷ עה"ח ז"א ועה"ד נוק' עי' ריש שעה"פ.

¹²⁸ המט"ט.

מה"ש - דבשעת היחוד ופניהם וכנפיהם כו' כמ"ש לקמן: כבמזמוטי חתן וכלה - הן יחוד תרין שמהן הנ"ל, שנקראו חתן וכלה כידוע (לקמן כו ע"א):

קום אליהו נביאה ליקרא דקודשא בריך הוא ושכינתיה ויתעוררו עמך שאר נביאי ועבדי ליה קנא בהאי חבורא ולכל משריין דאזלין מתתרכי בתר קודשא בריך הוא ושכינתיה לחברא לון בהאי חבורא לאשתכחא ביה נייחא לאלין משריין דנשמתיין דאולי מתתרכין משכינתא דאיהי יחידאה איכה ישבה בדד¹²⁹ (איכה א א) ולאשתכחא ביה נייחא למשריין דקודשא בריך הוא דאתמר בהון הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון (ישעיה לג ז) ולית שלום אלא קודשא בריך הוא:

קום לחברא לון בהאי חבורא דהא כד אית בישראל משכילים מאלין דאתמר בהון והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע (דניאל יב ג) דא דאתקרי ספר הזהר דידעין למפלח למאריהון ולאפקא אוכרות דשמהן דקודשא בריך הוא ושכינתיה בכוונה¹³¹ ולחברא לון בקול דקריאת שמע ובדבור דצלוחא דאינון תרין שמהן יאהדונה"י דבהון כלילין כל הוויין וכנויין ועשר ספירן כמה מלאכין דאינון חיוון דמרכבתא ושרפים ואופנים¹³² וכל עשר כתות

קום אליהו הנביא לכבוד הקב"ה ושכינתו, ויתעוררו עמך שאר הנביאים, ועשה לו קן בחבור הזה, ולכל המחנות שהולכים מגורשים אחר הקב"ה ושכינתו, לחברם בחבור הזה, שתמצא בו מנוחה למחנות הללו של הנשמות, שהולכים מגורשים מהשכינה, שהיא יחידה "איכה ישבה בדד", ולהמצא בו מנוחה למחנות הקב"ה, שנאמר בהם "הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון", ואין שלום אלא הקב"ה.

קום לחברם בחבור הזה, שהרי כשיש בישראל משכילים מאלו שנאמר בהם "והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע", זה שנקרא ספר הזהר, שיודעים לעבוד את רבונם, ולהוציא אזכרות של השמות של הקב"ה ושכינתו בכוונה, ולחברם בקול של קריאת שמע ובדיבור של תפלה, שהם שני השמות יאהדונה"י, שבהם כלולים כל ההיות והכנויים ועשר הספירות, כמה מלאכים שהם חיות המרכבה, ושרפים ואופנים וכל עשר הכתות, שכלולים בהם, שמשמשים את עשר הספירות כולם, ופניהם וכנפיהם פרודות לפיו כנגד [אדצל" לקבל¹³⁰] האזכרות הללו, שהן יאהדונה"י,

– מאיר התיקון –

¹²⁹ בהקד"ת (דף ב' ע"א ד' ע"א י' ע"א) וכן בתיקון ו' (דף כ"ג ע"א ע"ב) וברע"מ תצא (רע"ח ע"א ושם רע"ז ב') אמר כי גם המלכות דבריאה, הנה בחובין דישראל יכילת לאתחללא בין אומין דעלמא, אך מלכות דאצילות עליה נאמר (ישעיה מב ח) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן (דע"ה ח"א עז ע"ד).

¹³⁰ עי' דברי רבינו לקמן מא ע"ד ד"ה ואינון שזה לשון של מקבל.
¹³¹ עי' זהר ח"ב רנא ע"א: זכאה חולקיה מאן דידע גזי דמאריה ליחדא ליה ולקדשא ושמיהו (שמא) דמאריה תדירא למזכי ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי:

ועיי"ש ביהל אור: וזהו ללמוד ע"מ לעשות, וזהו המעשה שאמרו (אבות סוף פ"ג) כל שמעשו מרובין מחכמתו כו'. וע"ז אמרו (אבות סוף פ"א) לא הלמוד עיקר אלא המעשה.
עי' דברי רבינו לקמן ק"ג ע"ב ד"ה אבל אינון דידעין כו' - ר"ל לכוין כוונות ויחודים אותן היודעים הכוונות על בורין כל שם האיך יוצא משם הוי"ה דעליו הם מיוסדים כל השמות. דשמות הן בשכינה והוי"ה בקב"ה כמש"ל סוף תכ"ה וז"ש יכלין לנחתא חילא מתמן לגבי שכינתא כו' בכל מצוה ומצוה כוונה המיוחדת ומקובלת לכל מצוה כוונה אחרת בקבלה וז"ש בכל פקודא ופקודא כו' למינו כו' וההיות משונות בנקודות וכמש"ש והכל בכוונות דהוא עץ החיים כמש"ל ק' א' דתורה ומצות הוא עץ החיים גם לרבות כו' ובעץ החיים אין רע לאפוקי שמושים לצרכי האדם בע"ה טו"ר כנ"ל, ובד"ה ואמר: דיחוד הוי"ה בשמות צריך ליחדא בשמא מפרש דעשר אתון וז"ש מעשר אמירן במחשבתא, דזהו שם המחשבה ושם נקרא אחד א"ח ט' ד' עשירית כידוע ולכן צריך להיות במחשבה אחת בכוונות ויחודים ח"ו שלא תפול שום מחשבה וז"ש ובהוא זמנא כו', קה ע"ד ד"ה דאשתכח וז"ל, הוי"ה הוא נשמתא ונוק' הוא גופא כמש"ל ס"ג ב' ומסט' דגופא ועמש"ש ולכן כל השמהן הן בגופא דכל אבר ואבר וגיד ועורק ודופק ועצם וכל שרטוט וקו וצירור הכל שם אחר והוי"ה הוא אחד בנשמתא ולכן אין רשאי להשתמש בשמא בלא הוי"ה כנ"ל ס"ת נ"ה דהיא א' אלא דנשתנה לפי האבר דמתפשט ביה והוא הנקוד ובעצמו אין שינוי וכ"ה שם הוי"ה בכל העולמות כולהו שהן אדם א' בכללו וז"ש ובג"ד אית לב"נ כו' ולכן כל המצות כולן רמיזין בהוי"ה

דכלילין בהון דמשמשיין לעשר ספירות כלהו
 ופניהם וכנפיהם פרודות לפומוי לקבל אלין
 אזכרות דאינון יאהרונה"י בין בקריאת שמע
 בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות
 דבכל אזכרה דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל
 ממלל צריך לכוונא דיבור באדנ"י קול ביהו"ה
 ולייחדא לון כחדא ביחודא דאיהו יחיד נעלם
 דמחבר לון ומיחד לון כחדא וביה צריך הכוונה
 דלא תליא למימר ביה קול ודבור אלא
 מחשבתא¹³³:

בין בקריאת שמע בין בתפלה, בין בשירות
 ותשבחות והודאות, שבכל אזכרה שיוציא
 מפיו בכל מקום ובכל דיבור, צריך לכוון
 הדבור באדנ"י, וקול ביהו"ה, וליחדם כאחד
 ביחוד, שהוא יחיד נעלם שמחבר אותם
 ומיחד אותם כאחד, ובו צריך הכוונה שלא
 תלוי לומר בו קול ודבור אלא מחשבה.

דאיהו יחיד נעלם - ר"ל א"ס כמ"ש בהקדמה ב' (ט ע"א) ולית דידע בך כלל ובר מינך כו' :

<p>כד נחית קודשא בריך הוא בקריאת שמע אתמר בחיון ואשמע את קול כנפיהם (יחזקאל א כד) בעשר מיני הלולים בשיר פשוט דאיהו י' כתר כפול דאיהו י"ה חכמה ובינה משולש ביהו"י דאיהו חסד גבורה תפארת מרובע ביהו"ה דאיהו נצח הוד יסוד מלכות דנטרין צפרא קדישא ישראל בנייהו וקראן בה לישראל דאיהו עמודא דאמצעיתא והיינו שמע ישראל (דברים ו ד) הא נחית לגבה צריך לקשרא ליה בהדה וליחדא לון ביחודא חדא בלא פירודא כלל ובגין דא מאן דשח בינתים עבירה היא בידו ההיא שיחה:</p>	<p>כשירוד הקב"ה בקריאת שמע, נאמר בחיות "ואשמע את קול כנפיהם", בעשרה מיני הלולים: בשיר פשוט שהוא י', כת"ר. כפול, שהוא י"ה, חכמה ובינה. משולש, ביהו"י שהוא חס"ד גבורה תפארת. מרובע ביהו"ה, שהוא נצ"ח הו"ד יס"ד מלכות. ששומרים את הצפור הקדוש, ישראל ביניהם, וקוראים בה לישראל שהוא העמוד האמצעי. והיינו, "שמע ישראל", הרי יורד אליה, צריך לקשרו עמה וליחדם ביחוד אחד ללא פרוד כלל, ולכן מי ששח ביניהם, אותה שיחה עבירה היא בידו.</p>
--	---

צריך לקשרא ליה כו' - שצריך מקודם להניח תפילין, דבשעת ק"ש יהיה קשור בתפילין ומייחד בק"ש:

<p>(ואמאי)¹³⁴ קשרין ליה בהדה לאח עם ד' כלילא מארבע פרשיין בגין דלא יהא פרח מינה ואשתארת יחידא איכה ישבה בדד (איכה א א) ובגין דא קשרין ליה בהדה בכמה</p>	<p>(ולמה) קושרים אותו עמה, לא"ח עם ד', כלולה מארבע פרשיות, כדי שלא יהיה פורח ממנה, ותשאר יחידה, "איכה ישבה בדד". ולכן קושרים אותו עמה בכמה קשורי תפילין, בכמה קשורי ציצית, שלא יזוז ממנה. וכל קשר הוא מצד של האות י'. ושני</p>
---	---

– מאיר התיקון –

ואמר אלא בעלת העלות כו' ר"ל א"ס והוא בכתר שמשם הכל א' דהוא א' אבל הכל בא"ס, ודף קב
 ע"ד ד"ה דרכי וז"ל, הו"ה הוא בעד"א והשם הוא בנוק' וז"ש כגון דכורא כו' וכ"ה במלאכים דהו"ה
 הוא במט"ט דשמו כשם רבו והשמות במלאכים דתחות ידיה ואינון דשכינת' כמט"ו וכגוונא דא
 כו' ואין רשות להשתמש בשמות כי אם בכוונת הו"ה מקורו שהוא ח"ו קצוץ חטא אדה"ר.
¹³² עי' לקמן כד ע"ב מלכות מקנן באופן.

¹³³ עי' לש"ו הקדו"ש מב ע"ד, תחילת הכוונה מוכרח להיות דווקא לשם הו"ה ואם בא להוסיף
 בכוונה יכול להוסיף שהוא עצמות א"ס יחיד פשוט המתגלה בשם זה, ומכאן רואים שתחילת
 הכוונה בכל האזכרות הו"ה אדנ"י והם נעשים משולבות ע"י אור א"ס שבהם כי א"ס עצמו נתגלה
 בשם הזה הנכתב בהו"ה ונקרא באדנ"י ע"י התלבשו ויחודו באצילות כדי לברוא העולמות ולקבל
 העבודה מברואיו.

גם בתפילה שהוא בקול ודיבור ובזו"ן צריך להעלות בהכוונתו למעלה למעלה עד רום המעלות
 כי אין לזו"ן אלא מה שנמשך להם מלמעלה כי הם כולם א' (דע"ה ח"ב קלח ע"ב)

¹³⁴ ובמאי (גר"ל)

<p>קשורי דתפלי בכמה קשורי דציצית דלא יזוז מינה וכל קשר איהו מסטרא דאת ¹³⁵ ותרין קשרין אינון דאינון קשר דרישא קשר דדרועא שמאלא ואינון י' מן יאהדונה":</p>	<p>קשרים הם, שהם קשר של ראש, הקשר של זרוע שמאל, והם י' מן יאהדונה".</p>
---	---

ואמאי קשרין - צ"ל "ובמאי", ור"ל כיצד קושרין:

<p>יהו"ה ארבע פרשיין דתפלי וראו כל עמי הארץ כי שם י"י וכו' (דברים כח י) אדני ארבע בתי דתפלין אהי"ה אשר אהי"ה (שמות ג יד) מלנאו דתפלין בכ"א אזכרות דתפלין דרישא ובכ"א אזכרות דתפלין דיד ודא אימא עלאה תפלי דמארי עלמא קרינן ליה תפלין על רישא דעמודא דאמצעיתא כסי ליה אימא בגדפהא דאינון רצועין דתפלין וקשרין ליה ישראל בשכינתא תתאה בתפלין דיד וליה אמרין שמע ישראל ברא דסבא דסבין ¹³⁶ ודא חכמה עלאה ועל שמיה איתקרי עמודא דאמצעיתא ישראל שיר אל שיר משמאלא שיר דלויים אל מימינא דכהניא עמודא דאמצעיתא [ג ע"ב] ישראל כליל תרוייהו:</p>	<p>יהו"ה, ארבע פרשיות התפילין, "וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה וכו'". אדנ"י, ארבעה בתי התפילין, "אהי"ה אשר אהי"ה", מבפנים של התפילין, בעשרים ואחד אזכרות התפילין של ראש, ובעשרים וא' אזכרות התפילין של יד, וזו האם העליונה, תפילין של רבוננו של עולם, קוראים לו תפילין על ראש העמוד האמצעי, מכסה אותו האם בכנפיה שהן רצועות התפילין, וקושרים אותו ישראל עם השכינה התחתונה בתפילין של יד, ולו אומרים "שמע ישראל", הבן של זקן הזקנים, וזו חכמה עליונה, ועל שמו נקרא העמוד האמצעי ישראל, שיר א"ל, שיר משמאל, שיר של לויים, א"ל מימין, של הכהנים. העמוד האמצעי ישראל, כולל את שניהם.</p>
---	--

אדניי ד' בתי דתפלין - הוא בשל יד ¹³⁷ כדלקמן (ח ע"ב י ע"ב) ע"ש, ולא נחית הכא אלא לפרושי שם הוי"ה ואדניי דאיתנייהו בתפילין, ומפרש והולך דתפילין דרישא הוא דז"א הוי"ה, ודיד דנוקבא. והתפילין דז"א הוא אימא עלאה ¹³⁸, וזהו תפילין של ראש ותפילין של יד אנו מניחין לקשר זו ¹³⁹: **ודא אימא כו' - ר"ל, השם אהי"ה: וקשרין ליה ישראל כו' - ר"ל, דתפילין דרישא אנו מניחים בבחינת ז"א שהוא מניח ¹⁴⁰, אבל תפילין של יד אנו מניחין בבחינת עצמנו לקשר זו**: **ברא דסבא - לפי שנאמר (שמות ד כב) בני בכורי ישראל, והוא בכור שנוטל ב' חלקים ידידה ודנוקבא ¹⁴¹: דסבא דסבין - שחג"ת נקראו סבין: שיר דלויים - שהוא גבורה: אל מימינא - חסד:**

החכמה יורדת בברכת הכהן בימין, ובו הרוצה להחכים ידרים (ב"ב כה ע"ב). האם החכמה נחית בברכה דכהנא בימינא וביה הרוצה להחכים ידרים אימא נחית בקדושה

- מאיר התיקון -

¹³⁵ עי' שער מאמרי רשב"י (נז ע"א): סוד קשר תפלה של יד, צורת יו"ד, כי היוד הוא יסוד, ובתוכו מלובשין ההארות ארבע מוחין שבה.
¹³⁶ עי' א"ז רפח ע"ב שע"ק נקרא סבא דסבין.
¹³⁷ ד"ז לכאורה צ"ע שכן לשון התיקון הוא שיש כאן גם בתים והרי בתפילין של יד אין ד' בתים כי אם אחד בלבד. ועוד עי' לקמן י ע"ב שבפירושו מבאר שתפילין של יד הוא הבית החמישי, וצ"ע.

¹³⁸ הם מוחין דז"א והם באים מיסוד דאמא.
¹³⁹ לכן התפילין הם בחי' יסוד עי' לקמן י ע"א.

¹⁴⁰ היינו "מרא עלמא", קב"ה.

¹⁴¹ דהיינו שז"א לוקח ב' חלקים של הדעת. עי' אד"ז רצא ע"א: וכד נהרין אלין אב ואם עליה, כלהו אקרון תפילין דרישא וכלא נטיל בן דא וירית כלא והאי ירית לברתא וברתא מניה אתון ועכ"פ מכאן ברא ירית ולא ברתא, ברא ירית לאבוי ולאמיה ולא ברתא, ומניה אתון ברתא, כמה דכתיב (דניאל ד) ומזון לכלא ביה (ואי תימא כל האי והאי אקרון צדיק וצדק בחד אינון וחד כלא). תרגום: וכשמאירים אלה או"א עליו, כלם נקראים תפלין של ראש. והבן הזה לוקח את כולם ויורש את הכל, ואת זה הוא מוריש לבת, והבת ממנו נזונית. ועל כל פנים נשמע מכאן שהבן יורש ולא הבת, הבן יורש את אביו ואמו ולא הבת, וממנו נזונית הבת כמו שנאמר "ומזון לכלא ביה" [מזון לכל בו]. (ואם תאמר כל זה זה נקרא צדיק וצדק, באחד הם ואחד הכל).

דליואי משמאלא וביה הרוצה להעשיר יצפין עמודא דאמצעיתא קשורא דתרוייהו יהודא דתרוייהו אוף הכי יסוד ח"י עלמין קשורא דעמודא דאמצעיתא ושכינתא תתאה באן אתר בצלותא דביה כלילן ח"י ברכאן וביה מתייחדין (ד ע"ב) תרין שמהן כחדא אינון יאהדונה"י וחבורא דתרין שמהן צריכין בחשאי ורזא דמלה בעמדם תרפינה כנפיהן (יחזקאל א כד) בעמדם ישראל בצלותא דעמידה חיון תרפינה כנפיהם דלא למשמע בהון קלא דתמן קול דממה דקה (מלכים א' יט יב) קדש הקדשים דאיהו בעמידה כגון דתמן קאתי מלכא:

יורדת בקדושת הלויים משמאל, ובו הרוצה להעשיר יצפין (שם). עמוד האמצעי, הקשר של שניהם, היחוד של שניהם, אף כן יסוד חי העולמים. הקשר של העמוד האמצעי והשכינה התחתונה באיזה מקום, בתפלה, שבו כלולים שמונה עשרה ברכות, ובו מתייחדים שני שמות כאחד, הם יאהדונה"י. וחבורם של שני השמות צריכים [לעשות] בחשאי. וסוד הדבר "בעמדם תרפינה כנפיהן", בעמדם ישראל בתפלת העמידה, החיות תרפינה כנפיהם, שלא להשמיע בהם קול, ששם "קול דממה דקה", קדש הקדשים, שהוא בעמידה, משום ששם בא המלך.

להעשיר יצפין - שנאמר (איוב לז כב) מצפון זהב יאתה, והוא¹⁴² מסט' דבינה: **קשורא דתרוייהו** - בתפילין דרישא: **יחודא דתרוייהו** - בק"ש, וזהו {ד ע"ב} יב"ק¹⁴³, וע"כ הוא סוד ק"ש. ועכשיו הוא מפרש סוד תפלה: **בחשאי** - דבור בלא קול¹⁴⁴: **קדש הקדשים** - יסוד דנוקבא ומל' דידה:

דהא ברוח גדולה וברעש ובאש דאשתמעון בהון גרפי חיוון לא אתא מלכא אלא בקול דממה דקה דאיהי בתר רוח רעש אש ואיהי רביעאה לון ועלייהו אמר יחזקאל (&) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת הא אינון תלת דרכיבין בהון תלת אתוון הו"ה קול דממה דקה דא י' מן הוה"י ואיהי י' מן אדנ"י תמן קא אתא מלכא דאיהו יהו"ה. דכל הו"ה דשליט ה' על ו' ה' על י' נוקבא איהי ההו"ה כגון טפה דנוקבא כד שליט על טפה דדכורא בת איהי:

שהרי ברוח גדולה וברעש גדול ובאש, שנשמעים בהם כנפי החיות, לא בא המלך, אלא בקול דממה דקה, שהיא אחר רוח רעש ואש, והיא רביעית להם, ועליהם אמר יחזקאל, וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת. הרי הם שלש, שרוכבים בהם שלש האותיות הו"ה. קול דממה דקה, זו י' מן הוה"י, והיא י' מן אדנ"י, שם בא המלך שהוא יהו"ה, שכל הו"ה ששולטת ה' על ו', ה' על י', נקבה היא ההו"ה, כמו טפה של נקבה כששולטת על הטפה של זכר, היא בת.

דהא ברוח כו' - אינון ג' ספירות חג"ת דילה, דאינון כנפי ג' החיות אריה שור נשר: **אלא בקול כו'** - דאיהו דמות אדם רביעאה: **ועלייהו כו'** - רוח מסט' דת"ת, ענן מסט' דחסד כמ"ש בתז"ח (ד ע"ב), ולכך כתיב גדול, ואש מסט' דגבורה: **קול דממה כו'** - דבה הו"ה מהופכת כדלקמן: **כגון טיפה כו'** - שלכך איש מזריע תחלה יולדת נקבה (נדה דף לא ע"א), דאז נקבה שליט על דכורא:

אתא אליהו וכל מארי מתיבתא ואשתטחו קמיה ואמרו סיני סיני מאן יכיל למימר מלין קמך אלא בקול דממה דקה דבפומך קא אתי מלכא קום אליהו תקיין לבושי מלכא ומטרוניתא דאנת כהנא תקיין ליה לקודשא

בא אליהו וכל ראשי הישיבה והשתטחו לפניו, ואמרו, סיני סיני מי יכול לומר דברים לפניך, אלא בקול דממה דקה שבפיך בא המלך. קום אליהו, תתקן לבושי המלך והמלכה, שאתה כהן, שתתקן לקדוש ברוך הוא ארבעה בגדי לבן, וארבעה בגדי זהב למלכה, שנאמר בה "כל כבודה בת מלך

- מאיר התיקון -

¹⁴² צפון, וכן עי' זהר ח"ג רכז ע"א, וכן ע"ח אצילות ב'.
¹⁴³ עי' מלואים אות ב. ועי' ח"ג?? רכט ע"א: יב"ק בחושבן אדני במעשה יהו"ה בדבור אה"ה במחשבה.

¹⁴⁴ ועי' לעיל ג ע"ב שדיבור הוא בבחינת מלכות וקול הוא בבחינת ו"ק. לאפוקי ק"ש שצריך להיות בקול רם, וכן הוא לענין חזרת הש"ץ.

פנימה ממשבצות זהב לבושה".

ברוך הוא ארבע בגדי לבן וארבע בגדי זהב למטרוניתא דאתמר בה כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה (תהלים מה יד):

סיני - הוא רעיא מהימנא¹⁴⁵:

ארבע בגדי לבן כלהו רחמי בשמא דיהו"ה ולית מאן דמחיל בהון עריין אלא איהו¹⁴⁶ ארבע בגדי זהב כלהו דינא מסטרא דאדנ"י ולית מאן דמחיל על עבודה זרה אלא איהי דשלטאן שפחה באתר דגבירתה כשמיה כן כרסייה כן לבושיה ובאלין לבושיין לא אתלבש¹⁴⁷ עד כען מיומא דאתחרב בי מקדשא דהא כתיב אלביש שמים קדרות (ישעיה נ ג) ושכינתא אתמר בה אל תראוני שאני שחרחרת (שיה"ש א ו) בגין דאיהי בגלותא וכרסיא דילה פגימא בחובין דישראל דתמן נשמתין דישראל ובגין דא זכאה איהו מאן דתקין לה כורסיא בצלותיה דיליה בפקודין דיליה בתר דאיהו כורסיא פגים בנינייהו ואסתלק שם יהו"ה מתמן דאיהו לא שריא באתר פגים הדא הוא דכתיב כל איש אשר בו מום לא יקרב¹⁴⁸ (ויקרא כב כ) אוף הכי בנשמתא פגימא לא שרייא:

ארבעה בגדי לבן כולם רחמים בשם של יהו"ה, ואין מי שמוחל [מכפר] בהם עריות אלא הוא. ארבעה בגדי זהב, כולם דין, מצד של אדנ"י, ואין מי שמוחל על עבודה זרה אלא היא, ששולטים שפחה במקום גברתה. כשמו כן כסאו כן לבושו. ובלבושים הללו לא מתלבש עד כעת מיום שנחרב בית המקדש, שהרי כתוב "אלביש שמים קדרות", ובשכינה נאמר "אל תראני שאני שחרחרת", משום שהיא בגלות, והכסא שלה פגום בחטאי ישראל, ששם הנשמות של ישראל. ולכן אשרי מי שמתקן לה כסא בתפלתו במצות שלו, מאחר שהוא כסא פגום בגללם, ומסתלק שם יהו"ה משם, שהוא לא שורה במקום פגום, זהו שנאמר "כל איש אשר בו מום לא יקרב", כמו כן כאן לא שורה בנשמה פגומה.

כשמיה כן כו' - ר"ל, דאע"ג דאני ה' לא שניתי כו' (מלאכי ג ו), מ"מ בכרסי', שם שליט שפחה ח"ו, כמו שמפרש והולך לקמן בסמוך: כן לבושי' - ואקרון בשמיה ד' בגדי לבן הוי"ה, ד' בגדי זהב אדנ"י כנ"ל¹⁴⁹: דתמן נשמתין כו' - ולפיכך מטי תמן פגימא מסט' דנשמתין: ואסתלק שם י"י - דאיהו כלל אצילות, דתמן לא מטא פגימא¹⁵⁰:

זכאה איהו מאן דאשלים נשמתיה לשריא ביה שם יהו"ה ועביד ליה כורסיא לגביה וזכאה פומא דמתחבר בה קודשא בריך הוא עם שכינתיה דאיהי תורת ה' וזכאה איהו מאן דלביש מלכא ומטרוניתא בעשר ספירן דבריאה דכלילין בשם יאהדונה"י כשמיה כן לבושוהי ומאן דתקין ליה סוסיא¹⁵¹ דאתמר בה

אשרי מי שמשלים נשמתו להשרות בה שם יהו"ה ועושה לו כסא אליו. ואשרי הפה שמתחבר בו הקב"ה עם שכינתו, שהיא תורת יהו"ה. ואשרי הוא מי שמלביש המלך והמלכה בעשר הספירות של בריאה שכלולים בשם יאהדונה"י, כשמו כן לבושו. ומי שמתקין לו סוסיו, שנאמר בה "לסוסתי ברכבי פרעה דמיתין רעיתי", שהיא מרכבה שלו, שבימי השבתות וימים טובים הוא

- מאיר התיקון -

¹⁴⁵ עי' לעיל ריש ד ע"א.

¹⁴⁶ עי' ירושלמי יומא לח ע"א שמכנסים מכפרים על העריות.

¹⁴⁷ עי' לקמן מב ע"א ד"ה עקר ביתא.

¹⁴⁸ לשון הפסוק "תקריבו".

¹⁴⁹ לפ"ז בע"כ ששם הוי"ה ב"ה הוא בסוד עולם האצילות ואילו שם אדנ"י הוא בסוד עולם

הבריאה וכדלקמן ד"ה דכלילין.

¹⁵⁰ עי' לקמן י ע"א לא יגורך רע.

¹⁵¹ עי' לקמן מג סע"א.

לסוסתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי (שיה"ש א ט) דאיהי מרכבה דיליה דביומי דשבתות ויומין טבין איהו לביש לבושי מלכותא דאינון עשר ספירות דבריאה¹⁵² וביומי דחול לביש עשר כתות דמלאכיא¹⁵³ דמשמשי לון לעשר ספירן דבריאה דעשר ספירות דאצילות מלכא בהון¹⁵⁴ איהו וגרמיהון¹⁵⁵ חד בהון אינון וחייו¹⁵⁶ חד בהון מה דלאו הכי בעשר ספירות דבריאה דלאו אינון וחייהון חד לאו אינון וגרמיהון חד ועלת על כלא הוא נהיר בעשר ספירות דאצילות ובעשר ספירות דבריאה ונהיר בעשר כתות דמלאכיא ובעשר גלגלי דרקיע ולא אשתני בכל אתר¹⁵⁷:

לבוש בלבושי מלכות, שהן עשר ספירות של בריאה. ובימות החול לבוש בעשר כתות של מלאכים שמשמשים אותם את עשר ספירות הבריאה, שעשר ספירות של האצילות הוא המלך בהם ועצמותם אחד בהם, הוא וחייו אחד בהם. מה שאין כן בעשר הספירות של הבריאה, שהם וחייהם אינם אחד, שהם ועצמותם אינם אחד. ועילת על הכל הוא מאיר בעשר ספירות של אצילות ובעשר הספירות של בריאה, ומאיר בעשר כתות של מלאכים, ובעשרה גלגלי הרקיע, ולא משתנה בכל מקום.

דכלילין בשם יאהדונה"י - כנ"ל (ב ע"ב) דכל ע"ס כלולין בשני שמות אלו, וז"ש כשמיה באצילות, כן לבושיה בבריאה: ועילת על כולא כו' - בכל ד' עולמות אבי"ע חיהון אלקות¹⁵⁸, ולא אשתני כלל, ואין פגימה שולט:

[ד ע"א] קום יחזקאל נביאה לגלאה אלין מראות קמי שכינתא דאתמר בהון ודמות החיות מראיהם כגחלי אש (יחזקאל א יג) בנקודי אורייתא וטעמי דאורייתא דעלייהו דאתון אתמר ודמות החיות מראיהם כגחלי אש אלין אינון נקודין בוערות כמראה הלפידים (שם) אלין טעמי ובהון והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע (דניאל יב ג) והמשכילים אלין אתון יזהירו אלין נקודין דנהרין בהון כזוהר אלין טעמי ושכינתא כלילא מכלהו עלה אתמר היא מתהלכת בין החיות (יחזקאל א יג) דאינון חיון עלאין דנקודי דטעמי וחיין תתאין¹⁵⁹ דנקודי דאתון כגוונא דא וחיין

קום יחזקאל הנביא לגלות את המראות הללו לפני השכינה, שנאמר בהם "ודמות החיות מראיהם כגחלי אש", בנקודי התורה, וטעמי התורה שעל האותיות. נאמר "ודמות החיות מראיהם כגחלי אש", אלו הם הנקודות. "בוערות כמראה הלפידים" אלו הטעמים, ובהם "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע". "והמשכילים", אלו האותיות, "יזהירו", אלו הנקודות שמאירות בהם, "כזוהר", אלו הטעמים. והשכינה כלולה מכולם, עליה נאמר "היא מתהלכת בין החיות", שהן החיות העליונות של נקודות הטעמים, וחיות התחתונות של נקודות האותיות, כמו זה וְהָאֵשׁ, והם סגולת"א למעלה, שלש חיות עליונות שרמוזות י' י' י', בראשי תיבות יהו"ה יהו"ה יהו"ה, והם יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלך, פני שלשת החיות העליונות, שהן חסד גבורה תפארת. ולמטה

– מאיר התיקון –

¹⁵² עי' דברי רבינו בספד"צ כט כד חב אדם אתפשט וכו'.
¹⁵³ בימי החול וכן בכל משך זמן הגלות יורדים ומתלבשים הז"א ונוק' דאצילות במט"ט ומתייחדים שם (לש"ו דע"ה ח"א נג ע"ד). הם נקראים בשם מלאכים כי הם משמשים ל' ספירן דבריאה (לש"ו כללים ח"ב צח ע"א).
¹⁵⁴ דרושי אבי"ע פ"ה ובספר הכללים כלל י"ג ענף ב' ושם כלל ז' ענף ב' (לש"ו). עי' לשונם הובא בעיונים אות ג.
¹⁵⁵ וגרמיה (מנטובל).

¹⁵⁶ איהו וחייו (מנטובל).

¹⁵⁷ עי' הערה 124.

¹⁵⁸ עי' ע"ח שער השמות פרק ב' שבעולם העשיה בחי' יחידה הוא אלקות גמור, ובעולם היצירה חיה אלקות גמור, ובעולם הבריאה נשמה אלקות גמור.
¹⁵⁹ עי' ביאור רבינו על ספד"צ לג ע"ד שחיוון עלאין הם חג"ת וחייוון תתאין הן נה"י. הנה"י הם בסוד בהמה, וכמ"ש בסתרי תורה (פ' ויצא קנא ע"ב) בסוד (בראשית כט ב) והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה, אבל בהחיות עלאין שבהחג"ת, שם שורה האור דשם מ"ה גימט' אדם והוא רוח האדם העולה למעלה (דע"ה ח"ב כב ע"ד). ועי' לקמן הערה 166.

סגולת"א לעילא תלת חיון עילאין דרמיזין י"י
 " בראשי תיבין יהו"ה יהו"ה יהו"ה (ה ע"א)
 ואינון יהו"ה מלך (תהלים י טז) יהו"ה מלך
 (תהלים צג א) יהו"ה ימלך (שמות טו יח) אנפי
 תלת חיון עילאין דאינון חסד גבורה תפארת
 ולתתא סגול דאינון חיון תתאין אנפי נצח
 יסוד והוד דרמיזין ביברכך יאר ישא (במדבר ו
 כד-כו) נקודה דאמצעיתא חיה¹⁶⁰ ששמה אדם
 כגוונא דא ה' היא מתהלכת בין החיות דאינון
 תלת לעילא ותלת לתתא כגוונא דא איהי
 רביעאה לכל תלת¹⁶¹ ושביעאה לשית ורזא
 דתלת חיון תתאין עליהו איהו קא רמיו ויהי
 בשלשים שנה (יחזקאל א א) ועל נקודא
 דאמצעיתא קא רמיו ברביעי דאיהי ארבע
 אנפי אדם חכמה עלאה כ"ח מ"ה¹⁶² דאתמר
 ביה דמות כמראה אדם עליו מלמעלה (שם כו)
 וכלא ברזא דנקודי דאת¹⁶³:

סגול, שהם החיות התחתונות, פני נצח יסוד
 והוד, שרמוזים ביברכך יאר ישא, הנקודה
 של האמצע חיה ששמה אדם, כדוגמא זה¹⁶⁰,
 היא מתהלכת בין החיות, שהם שלש למעלה
 ושלוש למטה, כדוגמא זה¹⁶¹, היא רביעית
 לכל השלש ושביעית לשש, והסוד של שלש
 החיות התחתונות, עליהם הוא רומז "ויהי
 בשלשים שנה", ועל הנקודה שבאמצע רומז
 ברביעי, שהוא ארבע פני אדם, חכמה עליונה
 כ"ח מ"ה, שנאמר בו "דמות כמראה אדם
 עליו מלמעלה", והכל בסוד הנקודות של
 אות¹⁶³.

אלין מראות - שנאמר (יחזקאל א א) ואראה מראות כו': דעלייהו דאתון אתמר ודמות החיות -
 דאינון מרובעין¹⁶³: **מראיהון כגחלי אש אלין כו' -** דאינון עגולין כמ"ש לקמן (ה ע"ב): **ובהון**
והמשכילים כו' - ר"ל, ועל האותיות ונקודות וטעמים נאמר והמשכילים כו': **חיון עילאין כו' -**
 כמ"ש סגולתא דטעמין לעילא, וסגול דנקודות לתתא, והכל על אות ה"א, ומפיק שבתוך הה"א,
 היא הנקודה המתהלכת בין החיות: **דרמיזין י"י -** והוא סגולתא {ה ע"א} וכן לקמן: **נקודא**

– מאיר התיקון –

¹⁶⁰ "חיה" נמחק בדברי רבינו בס"י טז ע"א, ובמקומו איתא "דא".

¹⁶¹ עי' פת"ש נקודות טז וז"ל, נוקבא יש לה ג' שרשים ומקומות אשר היא דבוקה בז"א, הא'
 בעטרת היסוד, הב' בטבור, הג' בפה, והענין, כי עיקר יציאתה הוא במקום שיש נקב, שלכך נקראת
 נקבה כנודע, שבהיותה נקודה לבד היא בעטרת היסוד, וכשהיא פרצוף עד החזה למטה, כתרה
 במקום פה הטבור, ובהתגדלה לגמרי כתרה נגד הפה יסוד אימא שבדעת דז"א, בסוד כלת משה,
 עכ"ל.

עי' בביאור הגר"א על ס"י פ"א מ"א אופן ג' וז"ל, שם י"ב היא בדעת ששרשו בכתר, ע"כ. ועי'
 בלש"ו ביאורים ח"א נה ע"ג, שמקשה מתפילת ר' נחוניא בן הקנה ששם י"ב הוא ביסוד, ואילו כאן
 כתוב שהוא תופס את כל הקומה. ומתקן הלש"ו שכל העד"א אחד הוא. והנה ראינו לדבריו מדברי
 רבינו על תיקו"ז פא ע"א ד"ה ביה איהו וז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח ודעת ויסוד הוא א',
 עכ"ל [עי' עוד בלש"ו כללים ח"א סט ע"א וז"ל, ת"ת ויסוד אשר שניהם הם בקו האמצעי ואין
 יתרון ומעלה מזה על זה אלא רק מה שיצאו בב' יציאות ונבחנו לשניים שהרי הם שני ספירות
 מיוחדים, ע"כ]. לפי כל הנ"ל יתבארו בטוטו"ד עומק דברי הגר"א בס"י, שאין כוונתו לספירת דעת
 בפרט, אלא לכללות כל העד"א הבנוי מכתר דעת ת"ת ויסוד כאחד.

¹⁶² עי' ביאורים ח"ב מח ע"א ז"ל: הז"א אשר הוא נקרא אדם, והוא ע"י נשמת הפנימיות שלו
 שהוא השם מ"ה, וכנודע מהתיקונים הנה הוא ג"כ משום שאותו המ"ה הוא החכמה דז"א והחיה
 שבו, כי החכמה עלאה דאבא הוא ע"ב דיוד"ן, אבל החכמה דז"א הוא השם מ"ה דאלפ"ן. וזהו ג"כ
 אשר נקרא מ"ה שהוא החכמה דאבא והוא האותיות מ"ה מתיבת חכמה, כי כן הוא מלת חכמה
 ג"כ, שהוא כח מ"ה (זהר ח"ג כח ע"א). ועכ"פ הוא כי השם מ"ה שהוא שלימות הז"א ופנימיותו
 הנה הוא החכמה והחיה שבו, כי לעולם הוא שרק החכמה והחיה הוא הפנימיות. וכו' המוחין
 דגדלות שבו אשר מצד אבא שהוא עיקר המוחין דהחיה שבו, הוא לעולם רק השם ע"ב וכמ"ש
 בעגרי (ענף ה) שהחכמה דכל פרצוף הוא השם ע"ב וכנודע.

מה שמבואר בתיקונים שהשם מ"ה דאצילות הוא השלימות דז"א דאצילות, עי' הקדמת
 תיקונים (דף ה' ו' ז') ועוד בכ"מ הכוונה הוא על הנרנח"י דהמ"ה עצמו, והם ג"כ ד' שמות עסמ"ב
 שבו כי כל א' הוא כלול מעסמ"ב כנודע. וכשמקבל הז"א הע"ב דהמ"ה שהוא בחי' חיה שבו והוא
 הגדלות שני, אז הוא חוזר פב"פ.

¹⁶³ עי' לקמן ה ע"ב שאותיות הם מרובעות, ונקודות הם עיגולים.

דאמצעיתא כו' - היא מלכות שמתחלת בסוף הת"ת¹⁶⁴: **ששמה אדם** - דתלת חיוון הנ"ל, אינון אריה שור נשר: **חכמה עילאה** - ר"ל, דהיא אתנטלית מחכמה¹⁶⁵, כמ"ש (משלי ג יט) בחכמה יסד ארץ, וחכמה נקראת, דביה אותיות כ"ח מ"ה, כ"ח הוא כ"ח אתוון דמילוי המילוי דשם מ"ה, והשם בעצמו הוא מ"ה גי' אדם:

בחמשה לחדש (יחזקאל א א) דא את ה' דאיהי אלהי"ם כנוי לשם יהו"ה ואיהי כורסיא דהכי סליק הכס"א בחושבן אלהי"ם ואיהי כתר עליון חמישאה לארבע חיוון עלאין וחמישאה לארבע תתאין ואיהי כורסיא למארי כלא אדון על כלא דאיהו טמיר ונגיז ואי תימא דרזא דא חזא יחזקאל לא הוה אלא דמות דאלין חיוון ולא דחזא חיוון אלא כמלכא דשלח שטר בחותמיה ודיוקנא דמלכא רשימא על שעוה מחותמיה דבספירן דאצילות איהו דיוקנא דמלכא ממש ובספירן דבריאה חותמא דמלכא ובספירן דיצירה ובמלאכין דאינון חיוון ציורא דחותמא בשעוה¹⁶⁶ ובגין דא אתמר במראות יחזקאל דמות כמראה אדם (שם כו) ודמות החיות (שם יג) ולא החיות ממש למאן דכל יומי לא חזא מלכא והוה בן כפר ושאל בניניה ורשימין ליה על טבלא או על נייר דיוקני:

"בחמשה לחודש" זו האות ה', שהיא אלהי"ם, כנוי לשם יהו"ה, והיא הכסא, שכן עולה הכס"א בגימ' אלהי"ם. והיא כתר עליון, חמישית לארבע החיות העליונות, וחמישית לארבע התחתונות, והיא כסא לרבון הכל, אדון על הכל שהוא נסתר ונגזז. ואם תאמר, שסוד זה ראה יחזקאל, לא היה אלא דמות החיות האלה, ולא שראה חיות, אלא כמו מלך ששלח שטר בחותמו ודמות המלך רשום על שעוה. מחותמו שבספירות האצילות הוא דמות המלך ממש, ובספירות הבריאה חותם המלך, ובספירות היצירה ובמלאכים שהם חיות הציור של החותם בשעוה, ולכן נאמר במראות יחזקאל "דמות כמראה אדם" ו"דמות החיות", ולא החיות ממש. [משל] למי שכל ימיו לא ראה מלך והיה בן כפר, ושאל בשבילו ורושמים לו על טבלא או על נייר את דמותו (חגיגה יג ע"ב).

בחמשה לחודש כו' - שעד כאן הוא בנקודות, ועכשיו הוא מדבר באות ה': **דאיהי אלהים** - דאית בה ה' אותיות: **כנוי** - בגי' אלהי"ם: **לשם י"י** - דארבע חיות הנ"ל הן ד' אותיות הוי"ה: **ואיהי כורסיא** - ר"ל מלכות¹⁶⁷, שעכשיו מדבר בבחינה אחרת, ד' חיוון עילאין הן ח"ב ג"ג¹⁶⁸, וד' חיוון תתאין הן תנה"ש כמ"ש בתיקוני ז"ח (דף עג¹⁶⁹): **ואיהי כתר כו'** - ר"ל, שמרמז ג"כ על כתר,

– מאיר התיקון –

¹⁶⁴ עי' דברי רבינו לקמן נ סע"ד: סיום תפארת הוא בטבור כמ"ש באד"ר (קמא ע"ב) ומשם ולמטה מעוי בדעת אתתקן, וע"ש, ובפ' משפטים (קכג ע"א). וכן התחלת הנוק' שם, שהיא נגד נה"י, כי שם הדעת שהוא ביסוד.

¹⁶⁵ עי' לקמן יב ע"ב.
¹⁶⁶ ד' חיות שהוא בבחי' הד' יסודות הכלליים ויש חיוון עלאין וחיוון תתאין (וכמ"ש בהקדמת תיקו"ז ה' ע"א ובכ"מ) והחיוון עלאין הם בבחי' הגלגלים [עי' זהר הרקיע זהר ח"ב ריא ע"א שזה רגמ"ן] שהם הד' יסודות העליונים דהיצירה והחיוון תתאין הם בחי' הד' יסודות ארמ"ע שהם הד' יסודות התחתונים דהיצירה ועל שם הפרטים שבו הנה נקרא הוא בשם עולם היצירה כי שם הוא כחות הציורים של כל הנמצאיים כולם דעולם העשיה וכן הוא הציור דכל האורות הנעלמים שבעולם הבריאה וכמ"ש בהקדמת תיקונים שם שהוא ציורא דחותמא בשעוה אך הפרטים עצמן דהיצירה אשר הם כבחי' כל חלקי הדצח"מ בכל פרטיהם ופרטי פרטיהם הנה הם נקראים בשם מלאכים כי הם משמשין לעשר ספירן דבריאה וכמ"ש בהקדמת תיקו' שם דף ד' ע"ב והם מלאכים ושלוחים לכל הכחות ופעולות הנעשים בעולם העשיה (כללים ח"ב צח ע"א).

¹⁶⁷ עי' דברי רבינו בסד"צ כט ע"ג וז"ל כלל האצילות הוא יה"ו ובחינת התפשטות של מלכות למטה הוא ה' כמ"ש למטה ובכסא שם אלקים שהוא ע"ה טו"ר ששם אלקים משתתף במלאכים ובכל העולמות ובבני אדם ואפילו בס"א אלהים אחרים.

¹⁶⁸ כלומר חכמה בינה גדולה גבורה. אמנם מאד קשה שזה יהיה שם הוי"ה אלא אם כן נגיד שזה באמת חו"ב ות"ת ועט"י, או שזה עטרין דחו"ב והדעת.##
¹⁶⁹ ע"ג ד"ה תלת טיפין.

כמ"ש בהקדמה שניה (יט ע"א) כתר מלכות, ועלה אתמר כו' ע"ש¹⁷⁰: ואיהי כרסיא - ר"ל, לכך נקרא אלהי"ם כנ"ל: למארי כולא - הוא א"ס.

(ויש נקודה שכל העולם תלוי תחתיה, כמו השמש אל התחתונים נראית לבני אדם תחת הרקיע כנקודת קמ"ץ, והיא גדולה מכל הארץ (נ"א אותיות) כמה פעמים, כל שכן נקודות התורה, לגבי גובהם ונראות לנו הנקודות.)

(ואית נקודה דכל עלמא תליא תחותה כגון שמשא לגבי תתאין אתחויא לבני נשא תחות רקיע כנקודת קמ"ץ ואיהו כמה זמנין רב מכל (אתוון) [נ"א ארעא] כל שכן נקודין דאורייתא לגביה גובה דלהון ואתחויין לן נקודין)¹⁷¹:

"ואני בתוך הגולה על נהר כבר", זה נהר דינור, שנמשך ויוצא מלפניו, אלף אלפים ישמשו אותו, ורבוא רבבות של מלאכים עומדים לפניו, "דינא יתיב וספרין ביה פתיחו" [הדין יושב, והספרים נפתחו בו], שהם שלשת הספרים שנפתחים בראש השנה (ר"ה טז ע"ב), ובו טובלות הנשמות מזהמתן בנהר דינור הזה, שמזהמים בעולם השפל, וזה מטטרון, בדמות של צדיק יסוד עולם, שהוא נהר דינור מצד הגבורה, "נהר פלגיו" מצד החסד, "פלגי מים", וזהו "על נהר כבר". מה זה כבר, זה מטטרון, רכב לעמוד האמצעי. "וירכב על כרוב ויעף", והוא "רכב אש וסוסי אש", כולל ששים רבוא מרכבות, ומצד של צדיק חי העולמים, הוא כולל שמונה עשר רבוא מרכבות, וזהו "רכב אלהים רבותיים אלפי שנאן". ובעלי המשנה פרשוה (ע"ז ג ע"ב), שני (אלפים) שאינם משני רבוא, שהם כל רבוא עשרת אלפים, רבותים עשרים אלף, שנים שאינן, נשאר שמונה עשר אלף, שיורדים עם מטטרון לקבל שמונה עשרה ברכות של תפילות ישראל, להעלותם לפני הקב"ה בחי העולמים צדיק יסוד עולם, ברכות לראש צדיק.

ואני בתוך הגולה על נהר כבר (יחזקאל א א) דא נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי ואלף אלפין ישמשוניה ורבוא רבוון דמלאכיא קדמוהי יקומון דינא יתיב¹⁷² וספרין ביה פתיחו (דניאל ז י) דאינון תלת ספרין דנפתחין בראש השנה וביה טבלין נשמתין בהאי נהר דינור מוזהמתן דמוזהמין בעלמא שפלה ודא מטטרון בדיוקנא דצדיק יסוד עלמא דאיהו נהר דינור מסטרא דגבורה נהר פלגיו (תהלים מו ה) מסטרא דחסד פלגיו מים¹⁷³ (שם א ג) והאי איהו על נהר כבר מאי כבר דא מטטרון רכב לעמודא דאמצעיתא וירכב על כרוב ויעף (תהלים יח יא) ואיהו רכב אש וסוסי אש (מלכים ב' ג יא) כליל שתין רבוא מרכבות ומסטרא דצדיק חי עלמין הוא כליל י"ח רבוא מרכבות והיינו רכב אלהים רבותים אלפי שנאן (תהלים סח יח) ואוקמוה מארי מתניתין תרי (אלפי) שאינן מתרין רבוא דאינון כל רבוא עשרת אלפים רבותים עשרים אלפים תרי שאינן אשתארו תמני סרי אלפי דנחתין עם מטטרון לקבלא י"ח ברכאן דצלותן דישראל לסלקא לון קמי קודשא בריך הוא בח"י עלמין צדיק יסוד עולם (משלי י כה) ברכות לראש צדיק (שם ו):

– מאיר התיקון –

¹⁷⁰ שהכתר של כל עולם הוא בבחינת המלכות של העולם שלמעלה ממנו.

¹⁷¹ המוסגר כ"ל לקמן ז ע"ב כמ"ץ (גר"א).

¹⁷² ע"י דברי רבינו בספד"צ ו ע"ג: [ע"י אד"ר] (קכט ע"א) כד אתגלייא האי עת רצון וכלהו משתכחין קמיה, הה"ד דינא יתיב, כלומר יתיב באתריה כו', ומניה נפיק התבסמות של עולם התהו, כידוע בא"ק וכן בא"א לצורך ז' הנקודות, ואתבסם דינא, וז"ש דינא יתיב באתריה, כי כל שהדין מתפשט הוא קשה, וכשהוא במקומו מתבסם. ועיי"ש ז ע"ד: אז דינא יתיב כנ"ל (ו ע"ג ד"ה ואמר רעוא), דינא יתיב באתריה, וכנ"ל (א' ע"ב) שהספרים הן המתקלא.

¹⁷³ ע"י לקמן כב ע"ד ד"ה פלגי מים שזה גם מ"ד וגם מ"ן גם מים עלינוים וגם תחתונים, וכן הוא בדף כח ע"ג.

ג' ספרים - חג"ת כמ"ש לקמן בסמוך דאיהו נהר כו' : וירכב כו' - דכרוב ורכב וכבר הן שוין באותיותיהן : וסוסי אש - כנ"ל (ד ע"ב) דתקין לי' סוסי כו' 174 : שיתין רבוא - מסט' דו"ק :

ואני בתוך הגולה (יחזקאל א א) דא שכינתא נפתחו השמים (שם) ה' רקיע דיומא (קדמאה) 175 [ד ע"ב] ה' דהשמים דבה רשימין חיוון דמקוריהון (יו"ד ה"א וא"ו ה"א) 176 יהו"ה ואראה מראות אלהי"ם חמש אור דיומא קדמאה לקבל ה' קדמאה כלילא מחמש אור דאיהו אֵאֵאֵאֵא (ה ע"ב) פתוּחֵי חוֹתָם 177 קדש לה' 178 (שמות כח לו) וכל אל"ף אחזי אהי"ה ונקודין אלין סלקין אלהי"ם דבהון שבע נקודין תלת לעילא תלת לתתא חל"ם באמצעייתא וחד רקיעא תמינאה לון דאתמר ביה ויתן אותם אלהי"ם ברקיע השמים (בראשית א יז):

"ואני בתוך הגולה" זו שכינה, "נפתחו השמים" ה' [פעמים מוזכר] רקיע של היום השני, ה' של השמים שבה רשומים החיות שמקורם יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יה"ה, "ואראה מראות אלהי"ם", חמשה [פעמים מוזכר] אור של יום הראשון, כנגד ה' ראשונה, כלולה מחמשה אור, שהוא אֵאֵאֵאֵא, "פתוחי חותם קודש ליהו"ה", וכל אל"ף מראה אהי"ה. ונקודות אלו עולות אלהי"ם, שבהם שבע נקודות, שלש למעלה, שלש למטה, חולם באמצע, ורקיע אחד שמיני להם, שנאמר בו "ויתן אותם אלהים ברקיע השמים".

ה' רקיע דיומא תנינא - כצ"ל, שנאמר ביום השני ה' פעמים רקיע, וביום הראשון ה' פעמים אור: דבה רשימין חיוון - ר"ל, ה' תנינא דאיהי מלכות, דבה אינון חיות 179 : דמקוריהון יו"ד ה"י וי"ו ה"י יהו"ה - כצ"ל, דחיות אינון יודי"ן כנ"ל (ד ע"ב 180), וד' חיות אינון ד' יודי"ן דמילוי ע"ב, וההיא חיי"ה דעל כולהון 181 רמיזא ביו"ד דהוי"ה פשוטה: חמש אור - דבהון רואין, לכך נקראין מראות: ה' קדמאה - בינה: דאיהו א' כו' - סדרן צ"ל: קמץ, {ה ע"ב} צרי, חירק, חולם, שורק: פתוחי כו' - אע"ג דשם בשור"ק בוא"ו, תירץ רשב"י בתיקון ע' (קס ע"א 182) ע"ש: וכל אל"ף כו' - ר"ל, אותיות של נקודות הן א' של אור: אחזי אהי"ה - דאיהו בבינה: ונקודין אלין סלקין אלהי" - דכל נקודה עשר ורקיע ו' (כמ"ש בתיקונים ח ע"ב): אלהים - שלכך אמר מראות אלהים: דבהון שבע נקודין - ר"ל, אותן שהן נקודות לבד, משא"כ בקמץ: תלת לעילא - ר"ל, קודם

– מאיר התיקון –

174 דהיינו שהם אותיות לנקודות נוק' לז"א, ועי' עוד לקמן מה ע"ג. 175 תנינא (גר"ל).

176 יו"ד ה"י וי"ו ה"י (גר"ל).

177 והבינה שהיא הה' דהשם, הנה היא מתפתחת בה' נקודות דפתוחי חותם (כמ"ש בתיקונים דף ה סע"א, ודף קס ע"א, ודף כא ע"א, ובריש תיקון יט דף לו ע"א) והם ה' אורות המתגלים מהה' גבורות שבה, שהם מנצפ"ך הכפולים, שהם השורש דה' מוצאות הפה כמ"ש בטנת"א (פרק ג) ובדרושי הצלם (דרוש ב), והוא ענין הפ"ר שהם הגימ' דמנצפ"ך, והם נמשכים ומתגלים ממוח הבינה דכל פרצוף (דע"ה ח"ב קמא ע"א).

178 עי' עיונים אות ד.

179 עי' א ע"ב ד"ה ואיהו, שכל החיות הם במלכות.

180 בסגולתא.

181 נוריאל או מט"ט עי' דברי רבינו בסד"צ יג ע"ד ד"ה ואמר והחיות, ועי' תז"ח מב ע"א

182 ז"ל: אמר ליה רבי אלעזר והא הכא שור"ק בנקודה חדא בפתוחי חותם והכא בתלת נקודין באתריה אמר ליה באתר דאית ו' איהו שור"ק בנקודה חדא באתר דלית ו' איהו שור"ק בתלת נקודין באתריה עלאה ואמצעייתא ותתאה.

תרגום: אמר ליה רבי אלעזר והרי כאן שורק בנקודה אחת בפתוחי חותם וכאן בשלש נקודות במקומות. אמר לו במקום שיש ו' הוא שורק בנקודה אחת, ובמקום שאין ו' הוא שורק בג' נקודות, במקומו עליון אמצע ותחתון.

לחולם¹⁸³: ולתתא - אחר החולם: דאתמר בי' ויתן כו' - שכללן בנקודה א' שהוא הניצוץ של הקמץ, וקבען ברקיע, שהוא הפתח של הקמץ¹⁸⁴:

ושבעה ניצוצות של נקודות אַאָאָאָאָ, כנגד שבעה כוכבי לכת, שלשה מכאן ושלושה מכאן חמה באמצע, רביעי לכל השלשה, ושביעי לששה, והיא בצורת חולם. באלו החמש "וקמץ הכהן משם מלא קומצו". קמץ הוא י', כשנפתח בחמש נקודות הוא ה', חמש אצבעות, שבהן נפתח קומץ שהוא י' לחמשים שערי חירות. ואותיות י"ה כחשבון חלם, שהוא אמצעי, וחירק כחשבון ו"ה, ו' זרוע, ה' כתף. קמץ י"ד פרקי האצבעות, וזהו "ויאמר כי י"ד על כס י"ה", והם רמוזים ב"יהו"ה אלהינו יהו"ה", ובחמש אצבעות של יד שמאל, י"ד פרקים רמוזים ב"כוז"ו במוכס"ז כוז"ו", והם כ"ח שנאמר עליהם "ועתה יגדל נא כ"ח יהו"ה", וכן עולה א"ה או"ה כ"ח, שרמוזים ב"כסא כבוד מרום מראשון".

ושבע ניצוצי דנקודי אַאָאָאָ לקבל שבע כוכבי לכת¹⁸⁵ תלת מכאן ותלת מכאן חמה באמצעיתיה רביעאה לכל תלת¹⁸⁶ ושביעאה לשית ואיהי בצורת חל"ם באלין חמש וקמץ הכהן משם מלא קמצו (ויקרא ה יב) קמץ איהו י' כד אתפתח בחמש נקודין איהו ה' חמש אצבעאן דבהון אתפתח קומץ דאיהו י' לחמשין תרעין דחירו¹⁸⁷ ואתוון י"ה כחושבן חל"ם דאיהו אמצעי וחר"ק כחושבן ו"ה ו' דרועא ה' כתף קמץ י"ד פרקין דאצבעאן והאי איהו ויאמר כי י"ד על כס י"ה (שמות יז טז) ואינון רמיוזין יהו"ה אלהינו יהו"ה¹⁸⁸ (דברים ו ד) ובחמש אצבעאן דיד שמאלא י"ד פרקין רמיוזין כוז"ו במוכס"ז כוז"ו ואינון כ"ח דאתמר עלייהו ועתה יגדל נא כ"ח י"י (במדבר יד יז) והכי סליק אי"ה¹⁸⁹ או"ה כ"ח דרמיוזין בכסא כבוד מרום מראשון (ירמיה יז יב):

ואיהו בצורת - ר"ל, החמה: באלין חמש כו' - ר"ל, אלה ה' נקודות הן סתימין בחכמה, ששם קמץ¹⁹⁰ דרמיוזין בקומץ דיד בסתימו, כעין יו"ד דאיהי בחכמה, ובכינה הן פתוחין ששם פתח, ושם פתוח לה' נקודות כל אחד בפרט, ורמיו לה' אצבעין בפתיחת היד, ורמיו לה' דאיהי בכינה: הכהן - כנ"ל (ד ע"א) דחכמה נחית בכרכה דכהנא: כחשבן - ר"ל, חשבון דנקודין הוא במספר קטן¹⁹¹: כי יד כו' - י"ד פרקין: על כס י"ה - דבהון אותיות י"ה כנ"ל: אי"ה או"ה - והן א' בחולם דהוא י"ה והוא אי"ה, וא' בחירק הוא או"ה, ושניהם בגי' כ"ח: דרמיוזין בכסא כו' - עד מקדשנו, כ"ח אותיות עם יו"ד אחר שי"ן דמקדשנו:

מיד שהסתלקו "וילכו בלא כח לפני רודף", ולכן פרשוה בעלי המשנה, כל האומר מיד דאסתלקו וילכו בלא כ"ח לפני רודף (איכה ו א) ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין כל

– מאיר התיקון –

¹⁸³ עי' לקמן קנא ע"א שחולם היא ת"ת, ועי' לעיל ה ע"א ריש העמוד שזה בסוף הת"ת, ועי' ס"י פ"ד מ"ד שהיכל הקודש היא במקום הת"ת. עי' לעיל ה' ע"א ענין האות ה' עם סגול וסגולתא.
¹⁸⁴ ניקוד קמץ הוא קו ("פתח") ונקודה כזה: וכל נקודה היא אות י' ואז הוא בגימ' אלקים, והנקודה מרמזת לדעת המתפשט הכולל את כל הנקודות, והפתח הוא מקומם. ועי' עוד לקמן ד"ה באלין חמש, ועי' לקמן ט ע"א ד"ה מ"ב שכתוב שקמץ הוא חכמה.
¹⁸⁵ עי' ס"י (פ"ד מ"ז) שבעה כוכבים בעולם שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה.
¹⁸⁶ עי' לעיל הערה 161.
¹⁸⁷ עי' זהר ח"ג רעז ע"א: תרעין דחירו דאינון חמשין תרעין דרחמי מסטרא דאברהם אבוהון. ועי' דברי רבינו על תז"ח כז ע"ג: כל חירות הוא בנינה בנ' תרעין דחירות שמתלבשין בעד"א.
¹⁸⁸ י"ד אותיות.
¹⁸⁹ עי' לקמן קמח ע"א ד"ה א' אור כו', ז"ל, שמתלבש בתוכם דוגמת הכתר כו' אותיות הו"ה והכתר הוא א' שמתלבש בתוכם אי"ה או"ה.
¹⁹⁰ וכן הוא לקמן ט ע"א, ועיי"ש גר"א ד"ה מ"ב, ודלא כמ"ש לקמן בדף קנא ע"א, וכן עי' בגר"א קמז ע"ג.
¹⁹¹ עי' שער המצות פרשת ואתחנן דף לג שכל מספר קטן הוא ביצירה ובמט"ט.

האומר אמן יהא שמיה רבא¹⁹² בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה דאינון שבעין שנין בתר אלף ומאתן שנין דאתחרב בי מקדשאואית דחשיב משבוטל התמיד¹⁹³ בגין דבדרגא דיעקב תליא קין דפורקנא דדרגיה אמת הדא הוא דכתיב תתן אמ"ת ליעקב (מיכה ז כ) דאיהו סימן אלף מאתים ותשעים¹⁹⁴ קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת (תהלים קמה יח) לדעת בארץ דרכך (שם סז ג) אופ הכי ארץ א' אלף ר"ץ מאתים ותשעים לקיימא בהון אמ"ת מאר"ץ תצמח (שם פה יב) כד יהון לבר כחושבן אר"ץ אבל גזר דינם שבעים שנים:

אמן יהא שמיה רבא בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה (שבת קיט ע"ב), שהם שבעים שנים אחר אלף ומאתים שנים שנחרב בית המקדש, ויש מי שהוסיף וב' שהוא ע"ב, ויש מי שחושב אותם משביטל התמיד, משום שבדרגת יעקב תלוי קץ הגאולה, שדרגתו אמת, זהו שנאמר "תתן אמת ליעקב", שהוא סימן אלף מאתים ותשעים, "קרוב יהו"ה לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת", "לדעת בארץ דרכך", כמו כן כאן, ארץ, א', אלף, ר"ץ, מאתים ותשעים, לקיים בהם "אמת מארץ תצמח", כשהיו בחוץ כחשבון אר"ץ, אבל גזר דינם שבעים שנה.

מיד דאסתלקו - פי' דאתפגם הכסא, ואסתלק מינה שם הוי"ה כנזכר לעיל, דהוא אי"ה או"ה:
ואית דחשיב כו'¹⁹⁵ - כלומר שחושב עשרים שנה קודם החורבן, דס"ל דעשרים שנה קודם החורבן בטל התמיד, והוי ליה משבוטל התמיד אלף מאתים ותשעים, כמ"ש (דניאל יב יא) ומעת הוסר התמיד כו': **ואית דמוסיף בי' ב' כו' - כמ"ש בתז"ח (עג ע"ב ג ע"ד)** בתר אלף ומאתן¹⁹⁶, וע"ב הוא לתשלום המאה של החורבן שהיה בפרט קטן תתקכ"ח¹⁹⁷, והקץ הוא מאה לאלף הששי מכוון, כמ"ש בתז"ח (ג ע"ג) ותנוח כו' לקץ הימין דאיהו ימינא¹⁹⁸, והוא חסד דיסוד, מאה דאלף הששי, וע"ש כמה קיצין: **אבל גז"ד כו' - דהוא חבלי משיח, דבאמן יהא שמיה רבא ינצל מהן:**

דבר אחר והמשכילים (דניאל יב ג) אינון נקודי יזהירו דנהרין באתוון דאינון נקודין¹⁹⁹ עגולין אתוון מרובעין דבאתוון אתבריאן ארבע חיוון דכרסיא דאתמר עליהו בענינא דיחזקאל ודמות החיות מראיהם כגחלי אש (יחזקאל א יג) אלין אינון נקודי דאורייתא דאינון תשעה דבהון אתבריאן תשעה גלגלי דכורסיא כורסיא איהי עשיראה לתשעה גלגלים דנהרין

דבר אחר "והמשכילים", הם הנקודות, "יזהירו" שמאירים באותיות, שהם נקודות עגולות, אותיות מרובעות, שבאותיות נבראו ארבע חיות הכסא, שנאמר עליהם בענינו של יחזקאל "ודמות החיות מראיהם כגחלי אש", אלו הם נקודות התורה, שהן תשע, שבהן נבראו תשעה גלגלי הכסא. הכסא היא עשירי לתשעה גלגלים, שמאירים בהם עשר האותיות שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ובהם נבראו. וארבע האותיות

- מאיר התיקון -

¹⁹² יש בו כ"ח אותיות.
¹⁹³ עי' דניאל ח יד, וז"ל ויאמר אלי עד ערב בקר אלפים ושלוש מאות ונצדק קדש. אולי כוונתו לדניאל יב יא וז"ל, ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שמם ימים אלף מאתים ותשעים (לש"ו). היינו מבית שני, ועי' ירושלמי תענית פ"ד ה"ה.
¹⁹⁴ ט"ס זכאן למקודם כ"ל ואית למוסיף ז' דהוא ע"ב ולאח"כ ואית דחשיב משבוטל התמיד זכאמת ח"י פנים קודם החורבן בטל התמיד כידוע (כ"מ זכאע"א) (גר"א).

¹⁹⁵ עי' הערה 194.

¹⁹⁶ עי' עיונים אות ה.

¹⁹⁷ נדצ"ל תתכ"ח, שהרי חרבן היה בתתכ"ח (עי' רש"י ע"ז ט ע"א ד"ה כו), עוד ע"ב זה תתק, ועוד אלף מאתים ה' אלפים מאה.

¹⁹⁸ ז"ל: אתמר (דניאל יב) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמד לגרלך לקץ הימין ואיהו ק"ץ דדליג מן ד' מאה שנין דהוו עתידין לאשתעבדא במצרים היא ובנהא ואשתארו רד"ו רדו שמה מסטרא דימינא אתקריאת קץ הימין ומסטרא דשמאלא.
¹⁹⁹ עי' לקמן ז ע"ב ניצוץ י' רקיע ו'.

בהון עשר אתון דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א ובהון אתבריא וארבע אתון דאינון יהו"ה נהרין בארבע חיוון ובהון אתבריא ושם יהו"ה איהו עמודא דאמצעיתא אמת ושכינתא תורת אמת בה אתבריא²⁰⁰ כורסיא דאיהי אלהי"ם והיינו בראשית ברא אלהי"ם (בראשית א א) באורייתא דאיהי ראשית ברא כורסיא דאיהי אלהי"ם דהכי סליק הכס"א לחושבן אלהי"ם²⁰¹:

שהן יהו"ה מאירות בארבע החיות, ובהן נבראו. ושם יהו"ה הוא העמוד האמצעי, אמת. ושכינתו תורת אמת, בה נברא הכסא שהוא אלהי"ם. והיינו "בראשית ברא אלהי"ם", בתורה שהיא ראשית, ברא הכסא שהוא אלהי"ם, שכך עולה הכס"א לחשבון אלהי"ם.

ד"א והמשכילים אינון נקודי – דלעיל (ד ע"ב) דריש והמשכילים על אותיות: **נקודין עגולין אתון מרובעין** - כמ"ש והולך, דחיות אינון מרובעין וארבעה פנים כו', וגלגלי דכורסיא אינון עגולין, וגלגלי הכסא עם הכסא הן נשמות החיות דאינון לבושין לכסא, וכן הנקודין לאותיות, וכן שם מ"ה לשם הוי"ה²⁰²: **ושם י"י כו' - כאן מפרש האיך איתברי בשם הוי"ה הכסא:**

ואית אורייתא דבריא²⁰³ ואורייתא דאצילות אורייתא דבריא ה' קנני ראשית דרכו (משלי ח כב) ואורייתא דאצילות תורת ה' תמימה (תהלים יט ה) ובה תמים תהיה עם ה' אלהי"ך (דברים יח יג) ומסמרא דילה אתמר על ישראל בנים אתם לה' (שם יד א) ומנא לן ון ע"א) דאורייתא דאצילות איהי תורת ה' דתליא בשמיה אלא הכי אוקמוה זה שמי לעלם (שמות ג טו) שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח תורה בחושבן אתווי תרי"א ועם אנכי ולא יהיה [ה ע"א] לך איהי תרי"ג והיינו ב' דאתוספת בתורה זאת התורה אדם (במדבר יט יד) דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א²⁰⁴ ובגין דא כבוד חכמים ינחלו (משלי ג לה) ואוקמוהו רבנן

ויש תורה של בריאה ותורה של אצילות, תורה של בריאה "ה' קנני ראשית דרכו", ותורה של אצילות "תורת יהו"ה תמימה", ובה "תמים תהיה עם יהו"ה אלהי"ך". ומן הצד שלה נאמר על ישראל "בנים אתם לה". ומנין לנו שתורה של אצילות היא תורת ה', שתלויה בשמו, אלא כך פרשוה "זה שמי לעלם", שמי עם י"ה שס"ה, זכרי עם ו"ה רמ"ח. תורה בחשבון אותיותיה תרי"א, ועם אנכי ולא יהיה לך, היא תרי"ג. והיינו ב' שנתוספה בתורה, "זאת התורה אדם", זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ולכן "כבוד חכמים ינחלו", ופרשוהו רבני המשנה (אבות פ"ו מ"ג), אין כבוד אלא תורה. ויש כבוד נברא, ויש כבוד נאצל. מצד של תורה של בריאה, נאמר בישראל "כי לי בני ישראל עבדים", ומצד של אצילות "בנים אתם ליהו"ה וגו'", ומעל לכל, עילת על הכל, שאין אלוה עליו ולא תחתיו ולא לארבעת צדדי

– מאיר התיקון –

²⁰⁰ היא ג"כ ראשית לנבראים, כי ממנה נברא הכל כמ"ש בהקדמת תיקונים (דף ה' סע"ב ודף י"ב סע"ב), וכן היא שוכן בכולם בבחי' נשמה לנשמה, והוא שכינת עוזו ית"ש אשר מלא כל הארץ כבודו, ושוכן גם למטה, ואפס זולתה כלל וכלל, כי כל כוונתו ורצונו ית"ש וראשית גילוי בהקו וצמצום, ובא"ק, ובכל האצילות כולו, וכן בכל המציאות דהעולמות בי"ע, הוא הכל רק גילוי כבודו ומלכותו ית"ש, והוא ג"כ שכינת עזנו השוכן בישראל, והוא שמו ורצונו שהם במספר שוה (שעה"פ יתרו), כי שמו גימ' רצון, ונעשה הכל לגילוי כבודו ומלכותו ית"ש, כי הם כולם מאור המלכות דא"ס, אלא שגילוי כל תחתון הוא ע"י הצמצום שבכל א' כנ"ל, כי המלכות דא"ס אשר תואר המלכות הוא על בחי' המלכה ועצה, הנה שם הוא הרצון על כולם על כל גילוי הפרטיים דכל הנאצלים, ומתגלה רצונו בכל א' מהם בבחי' יציאה מן הכח אל הפועל ע"י צמצומים כנז' (כללים ח"א יט ע"ד ז"ל).

²⁰¹ כמו שנאמר בכל מעשה בראשית רק השם אלהי"ם, כי בו נתגלה בהעולמות בי"ע. ולכן הוה שם אלהי"ם גימט' הכסא, שהוא עולם הבריאה, מפני ששם הוא מתפשט ומתגלה, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (ה סע"ב) וכן הרב ז"ל (בלק"ת ריש פרשת בראשית) (הקדו"ש דף נא ע"ג).

²⁰² עי' רפ"ח ב' שהכל מושרש בשם הוי"ה פשוטה. ועי' לקמן לב ע"ב ד"ה והוא.

²⁰³ עי' עיונים אות ו.

²⁰⁴ מבואר בתיקונים שהשם מ"ה דאצילות הוא השלימות דז"א דאצילות, עי' הקדמת תיקונים (דף ה' ו' ז') ועוד בכ"מ הכוונה הוא על הנרנח"י דהמ"ה עצמו, והם ג"כ ד' שמות עסמ"ב שבו כי כל א' הוא כלול מעסמ"ב כנודע. וכשמקבל הז"א הע"ב דהמ"ה שהוא בחי' חיה שבו והוא הגדלות שני, אז הוא חוזר פב"פ והוא כמו שבארנו בספר הקדו"ש שער ג', שעיקר כל פרצוף הוא הרוח שבו, וכשנשלם לו כל הנרנח"י דהרוח אז הוא תכלית שלימותו (ביאורים ח"ב מח ע"ב ז"ל).

העולם, והוא ממלא כל העולמות.

דמתניתין אין כבוד אלא תורה ואית כבוד נברא ואית כבוד נאצל מסטרא דאורייתא דבריאה אתמר בישראל כי לי בני ישראל עבדים (ויקרא כה נה) ומסטרא דאצילות בנים אתם לה' וגו' (דברים יד א) ולעילא על כלא²⁰⁵ עלת על כלא דלית אלוה עליה ולא תחותיה ולא לארבע סטרי עלמא ואיהו ממלא כל עלמין:

ואית אורייתא כו' - ר"ל, דלא תיקשי היאך אמר אורייתא איהי שכינה, הא אורייתא איהי כבריאה, לכך אמר ואית כו': **ראשית דרכו - דאיהי ראשית לנבראים** (לקמן יב ע"ב): **תורת ה' תמימה - תורת ה' כנ"ל** (ד ע"ב) תמימה, שאין שולט שם שום פגם, ועלה נאמר (שיה"ש ד ז) כולך יפה רעיתי ומום כו': **ובה תמים כו' - כמ"ש לעיל** (ד ע"ב) דבנשמתא פגימה לא שריא כו': **ה' אלהיך - זו"ק**²⁰⁶ אורייתא דאצילות: **ומנ"ל כו' - {ו ע"א} - אע"ג דכתיב תורת ה', מ"מ מנ"ל** דתליא בשמיה: **ועם אנכי כו' - עיין בגמרא דמכות בסופה** (כג ע"ב)²⁰⁷: **והיינו ב' דאתוספת - ב' דבראשית: זאת התורה אדם כו' - ר"ל**, ראייה דשכינה איתקרי תורה, דכתיב זאת²⁰⁸ התורה, וראיה דתליא בשמיה, דכתיב אדם בגימ' מ"ה, דא יו"ד כו': **ובגין דא כבוד כו' - ר"ל**, דאמרנו דאית אורייתא דאצילות דשכינה דנקראת כבוד א"ל (זהר ח"א ח ע"א), ואורייתא דבריאה דנקראת כסא הכבוד: **ואית כבוד נברא כו' עד אסחר - כפול לקמן** (ז ע"ב) בהגהה, ואית כבוד נברא כגוונא דכבוד כו', וכאן שייך כל המאמר דשם כולו:

<p>²⁰⁹ואיכו אסחר ומקבל צה יסורין ומרעין ומכאובין דלחילו דמארי אהבה צסופה כגוונא דלוקמיה מארי מתניתין²¹⁰ על אלין מארי קושין ומחלוקת את והב צסופה (במדבר כא יד) ולוקמיה אהבה צסופה דמה דהות לון שכינתא סוף לכל דרגין קושיא ודין מסטרא דגבורה²¹¹ אתחזרת לון אהבה מסטרא דימינא אהבת חסד ובגין דא כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר והאי איכו אהבה צסופה וכל מאן דלא מקיים לה מעושר לא יקיימה מעוני:</p>	<p>והוא מקיף ומקבל בה יסורים ומחלות ומכאובים ביראת רבונו, אהבה בסופה, כדוגמא שבארוה בעלי המשנה על אלה בעלי הקשיות והמחלוקות הללו "את והב בסופה", ופרשוה (קידושין ל ע"ב) אהבה בסופה, מה שהיתה להם השכינה סוף כל הדרגות, קושיא ודין מצד הגבורה, חזרה [להיות] להם אהבה מצד הימין, אהבת חסד. ולכן (אבות פ"ד מ"ט) כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר, וזהו אהבה בסופה, וכל מי שאינו מקיימה מעושר לא יקיימה מעוני.</p>
---	--

– מאיר התיקון –

²⁰⁵ דהיינו א"ק, עי' לקמן קלח ע"א.

²⁰⁶ דהיינו שזהו החיבור של הו"ה ואלקים, והוא ג"כ החיבור של קב"ה ושכינתא הנזכר לעיל ד ע"ב.

²⁰⁷ וז"ל: דרש רבי שמלאי שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה וכו' אמר רב המנונא מאי קרא תורה צוה לנו משה מורשה תורה בגימטריא שית מאה וחד סרי הוי אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום.

²⁰⁸ עי' זהר ויחי רטו ע"ב ורטז ע"א ש"זאת" היא מידת המלכות. וכן עי' זהר ח"ב לז ע"ב.

²⁰⁹ בדפוס מנטובא איתא מעל הפיסקא הזה: הגהה שאלאתי צספר אחר. ובאור יקר גרים לה.

²¹⁰ עי' גמ' קידושין (ל ע"ב) וז"ל, לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער מאי את אויבים בשער אמר רבי חייא בר אבא אפי' האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה שנאמר את והב בסופה אל תקרי בסופה אלא בסופה, עכ"ל.

²¹¹ עי' דברי רבינו לקמן קסט ע"ב ד"ה **ופסקי הלכות דמאסו בת בגלותא אתמר כו' - דעתה אין** אנו סומכין על פסק אלא בראיות ופלפולא כמו שהוא בכל הש"ס ופוסקים אבל פסקי הלכות אינן אלא לעמי הארץ אבל לעתיד לבא שילמדו מפי משה הלכה למשה מסיני ושם אין קושיא ופלפול כלל.

*ומקבל בה כו' - כאן הוא ההגהה וחסר²¹² ארבעה דרגין ביראת ה', וזהו סיומא דדרגא רביעאה: ומקבל בה - ר"ל, באהבת השכינה: אהבה בסופה - כמ"ש (איוב ח ז) ואחריתך ישגה מאד, כמ"ש (ב"ר פס"ו פ"ד) צדיקים תחילתן כו'²¹³:

<p>²¹⁴לרגל חמישאה ביראת ה' אוקמוהו מארי מתניתין²¹⁵ כל הקודם יראתו לחכמתו חכמתו מתקיימת וכל הקודם חכמתו ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת לכל הקודם חכמתו ליראתו למה הוא דומה למי שמסרו לו מפתחות הפנימיים ולא מסרו לו מפתחות החיצוניים צמה יכנס²¹⁶ וזארח רזא אדנ"י תמן י' יראת ה' ואלין ארבע אהון אינון מפתחות החיצוניים לילה י' מן יהו"ה איחי חכמה וארבע אהון דהאי שמה אינון מפתחות הפנימיים וזגין לא אקדימו זללותא אדנ"י שפתי תפתח (תהלים נא יז) ולזתר התמין לה זסם יהו"ה זרוך אתה יהו"ה מגן זכרהס ואוף הכי אקדים זכ"א דאיחי יראה זסם ית"ה²¹⁷ לזאהבה דאיחי קמ"ץ רחמי²¹⁸ זכ"א מסטרא דגבורה כי זאש ה' נשפט (ישעיה סו טז) קמ"ץ מימינא וקמ"ץ הכהן משם (ויקרא ה יז)²¹⁹ זגין דמעלין זקדש ולא מורידין</p>	<p>דרגה חמישית ביראת ה', פרשוה בעלי המשנה (אבות פ"ג מ"ט), כל הקודם יראתו לחכמתו חכמתו מתקיימת, וכל הקודם חכמתו ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת. שכל הקודם חכמתו ליראתו למה הוא דומה, למי שמסרו לו מפתחות הפנימיים ולא מסרו לו מפתחות החיצוניים במה יכנס. ובדרך סוד אדנ"י שם י' יראת ה', ואלו ארבע האותיות הן מפתחות החיצוניים שלה, י' מן יהו"ה היא חכמה, וארבעת אותיות של השם הזה הן מפתחות הפנימיים, ולכן הקדימו בתפלה "אדנ"י שפתי תפתח", ואחר כך חותמים אותה בשם יהו"ה, ברוך אתה יהו"ה מגן אברהם. וכמו כן כאן הקדים שב"א שהיא יראה בשם יהו"ה, לאהבה שהיא קמ"ץ רחמים, שב"א מצד הגבורה. "כי באש ה' נשפט", קמ"ץ מימין, "וקמץ הכהן משם", משום שמעלין בקודש ולא מורידין. ולכן הקדימו שם"ה לא תעשה שהם יראה, לרמ"ח מצוות שהם אהבה, זהו שנאמר "זה שמי לעולם וכו'", שמי עם י"ה שם"ה, זכרי עם</p>
---	---

– מאיר התיקון –

²¹² דהיינו שבגרסת התיקון^ז שבידינו חסר ביאור הנך ד' דרגין.
²¹³ ז"ל: רבי יצחק בר רבי חייא אמר הרשעים ע"י שתחלתן שלוה וסופן יסורין פותחין בברכה וחותמין בקללה מברכיך ברוך ואורריך ארור הצדיקים ע"י שתחלתן יסורין וסופן שלוה הם פותחין בקללה וחותמין בברכה אורריך ארור ומברכיך ברוך.
²¹⁴ (חסר) נוסף זלור יקר.

²¹⁵ ז"ל: רבי חנינא בן דוסא אומר, כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת. וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו, אין חכמתו מתקיימת. הוא היה אומר, כל שמעשיו מרביין ע"י גמ' שבת לא ע"ב: אמר רבה בר רב הונא: כל אדם שיש בו תורה ואין בו יראת שמים, דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצונות לא מסרו לו. בהי עייל.
²¹⁷ ע"י לקמן יא סע"ב, ומשם נראה שהקמץ צריך להיות מתחת לה'. וע"י עוד לקמן כב ע"א ומש"כ ע"ז רבינו ד"ה יהו"ה.

ע"י מש"כ רבינו (אדרת אליהו שמות לד לג): ענין המסוה הוא שם המפורש בנקודת השורש במוצאותיו כידוע. וידוע שהנקודה הוא בתוך ופנימות האותיות והוא אלף וכן א"ק. אבל נקודות הפשוט ה' אחרונה בלא נקודה יראה וזהו ההפרש לשם המפורש. ועוד זכאן הכל נקבות חירק ושוא אבל הוא"ו הוא שוה שניהם במספר יב"ק, וזהו שזכה משה למסוה שהוא דרגיה כידוע. מסוה פנים ואחור. פנים דשמה מפרש ודאחור בשמה דנוק' והוא בצד שראו ישראל, וניקוד היא עיגולא בגו ריבועא חיות באופנים, אבל בה הוא משולב חיות עם האופנים. וע"י כללים ח"ב לד ע"ב, ז"ל, הוא בסוד כתיבת וקריאת השם בנקודותיו, שהוא בנקוד צבאות, שב"א קמ"ץ חולם, שהוא קריאת שם אדנ"י שמספרו ס"ה, והניקוד הנז' הוא מ"ו, והוא סוד מסו"ה ס"ה מ"ו, שמספרו קי"א כמספר אות אל"ף במלואו. וכן השם המפורש שהוא שם מ"ה בניקוד חולם צירי קמץ צירי, הרי מספר הניקוד הוא ס"ו, ועם השם עצמו שהוא מ"ה, הרי ג"כ מסו"ה קי"א כמספר אל"ף במילוי. והרי כולו הא'. את הז' ב שני בחי': אחד, בשם המפורש אשר הוא בז"א, אשר בזה הנה היא כלולה בו בהה' אחרונה. והשני, בהשם אדנ"י אשר בה, אשר בזה הנה הוא כלול בה, וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ).

²¹⁸ ע"י לקמן דף קנא ע"א ששב"א גבורה, וקמץ כתר.
²¹⁹ צ"ע, שכן אין פסוק בלשון זה "וקמץ הכהן משם" אלא או כמ"ש בויקרא ב ב "וקמץ משם מלא קמצו", או כמ"ש שם ה יב "וקמץ הכהן ממנה מלוא קמצו". וע"י מש"כ רמ"ז ח"ג מ ע"ב ש"פעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות". דהיינו שדברי חז"ל מצוי מאוד שאין מקפידים על דיוק לשון הפסוקים אלא על העיקר העניין המכוון בו.

<p>ובגין דא אקדימו סס"ה לא תעשה לאינון לחילו לרמ"ח פקודין לאינון רחימו הדא הוא דכתיב זה שמי לעלם וכו' (שמות ג טו) שמי עם י"ה סס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח:</p>	<p>ו"ה, רמ"ח.</p>
---	-------------------

ובארה רזא כו' – דהוי"ה הוא תורה, ואדנ"י הוא יראה: באש - אותיות שב"א:

<p>דרגא שתיחאה ביראת ה' והיה אמונת עתך וכו' (ישעיה לג ו) אמונת סדר זרעים עתך סדר מועד חסן סדר נשים ישועות סדר נזיקין חכמה סדר קדשים ודעת סדר טהרות אי איכא יראת ה' אין ואי לא לא וסימן זמ"ן נק"ט ואלין סית סדרי משנה בארח רזא אינון מעמודא לאמנעיתא דכליל סית סדרי מתניתין ומאן דבעי לנטל ליה כלל שכינתיה דאיהו יראת ה' עליה אתמר ונגרן מפריד אלוף (משלי טז כח) כאלו עבד קרוץ ופרוד בין קודשא ברוך הוא ושכינתיה ובגין דלא יעבדון פרודא אף על גב שלמד אדם ששה סדרי משנה ולא ליה יראת ה' דאיהו שכינתיה קודשא בריך הוא לא שריא לגביה ובגין דא אי איכא יראת ה' אין ואי לא לא כאילו לא הוה כלום בידיה</p>	<p>דרגה ששית ביראת ה', "והיה אמונת עתך וכו'", אמונת סדר זרעים (שבת לא ע"א), עתך סדר מועד, חסן סדר נשים, ישועות סדר נזיקין, חכמה סדר קדשים, ודעת סדר טהרות. אם יש יראת ה', כן, ואם לא לא. וסימן זמ"ן נק"ט. ואלו ששת סדרי המשנה בדרך סוד הם מעמוד האמצעי שכולל ששה סדרי משנה, ומי שרוצה לקחתו ללא שכינתו שהיא יראת ה', עליו נאמר "ונגרן מפריד אלוף", כאלו עשה קצוץ ופירוד בין הקב"ה לשכינתו. וכדי שלא יעשו פירוד, אף על גב שלמד אדם ששה סדרי משנה ולא הקדים לו יראת ה' שהיא שכינתו, הקב"ה לא שורה אצלו. ולכן אם יש יראת ה' כן, ואם לא לא, כאלו לא היה כלום בידו.</p>
--	--

ובגין דלא יעבדון פירודא - ר"ל, דלא שריא קב"ה בלא שכינתיה:

<p>אמונת איהו אימא עלאה מסטרא דחסד דבה קריאת שמע דאיהו אמונה ואיהו עתך מסטרא דגבורה דציה אתמר (ויקרא טז ז) ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו' חסן איהו מסטרא דעמודא לאמנעיתא ישועות אתקריית מסטרא דנלח וגם נלח ישראל לא ישקר ולא ינחם (שמואל א' טו כט) חכמה איהו²²⁰ סדר קדשים דאיהו הוד ודעת איהו יסוד דאיהו סדר טהרות.</p>	<p>אמונה היא האם העליונה, מצד החסד שבה קריאת שמע שהיא אמונה, והיא "עתיק" מצד הגבורה, שבו נאמר "ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'". חוסן הוא מצד של העמוד האמצעי. ישועות נקראת מצד של נצח, "וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם", חכמה היא סדר קדשים שהוא הוד, ודעת הוא יסוד שהוא סדר טהרות.</p>
---	--

**דבה ק"ש - דק"ש איהו בהיכל אהבה כידוע (שעה"כ שער ק"ש פרק ו', פעה"ח שער ק"ש פרק כז), שהוא
חסד, שנאמר בה ואהבת, וכן אומרים מקודם אהבה רבה: דאיהו אמונה - דק"ש איהו אמונה,
שצריך להאמין אחדות השם, וקיבול מצותיו, שלכך אומרים אח"כ אמת כו': דבי' אתמר ואל כו'
- ר"ל שלא יבא בעת דדינא שליט, אלא בשעת החסד, ולכך צריך ללבוש בגדי לבן: חסן כו' -
כמ"ש לקמן: חכמה איהו סדר קדשים - כמ"ש בעירובין (נג ע"ב) עלץ בנערה אהרונית עירנית
כו'²²¹: ודעת איהו יסוד - דכל ידיעה ביסוד, כמ"ש (בראשית ד א) והאדם ידע כו', וכל יסוד הוא
דעת של פרצוף שלמטה כו'²²²:**

- מאיר התיקון -

²²⁰ איהו (דכך אמת).

²²¹ ז"ל בשלימות: אמרו ליה רבנן לרבי אבהו הצפיננו היכן רבי אלעאי צפון אמר להן עלץ
בנערה אהרונית אחרונית עירנית והנעירתו אמרי לה אשה ואמרי לה מסכתא.
פי' רש"י: הצפיננו - הראנו, לשון צופיה הליכות ביתה (משלי לא): צפון - הוה מתחבא, דלא היו
יודעים התלמידים להיכן היה, והיו שואלים ממנו: עלץ בנערה אהרונית אחרונית עירנית והנעירתו
- שמח הלילה בנערה אהרונית ועכשיו הוא ישן: אמרי לה אשה - אהרונית בת כהן, אחרונית מתה
אשתו ראשונה וזו אחרונה: עירנית - בעלת חן וחרפה כאדם ער, והנעירתו לא היה יכול לישון:

<p>ואית ליימא בהפוכא מסטרא לשכינתא תתאה איהו אמונה ומסטרא ללדיק לביה כלין תרין שמהן אמ"ן לאינון יאהדונה"י ובלדיק עץ פרי עשה פרי (ה ע"ב) למינו אשר זרעו בו על הארץ (בראשית א יא) ובגין לא אתקרי סדר זרעים עתך איהו מסטרא להוד לאיהו סדר מועד לביה אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש חסן איהו מסטרא לעמודא לאמלעיתא וו ע"ב לביה סדר נסים ישועות איהו סדר ניקין מסטרא לגבורה דתמן כל דינין נפקין למאן לעבד נזק לחבריה חכמה אתקריאת מסטרא לחסד לביה הרואה להחכים ידריס ואיהו סדר קדשים ועמיה נלח הדא היא דכתיב נעימות צימינך נלח (תהלים טז יא) לעת לאיהו סדר טהרות ואינון שית סדרי מתניתין ברזא ללהט החרב המתהפכת (בראשית ג כד) מרחמי לדינא ומדינא לרחמי.</p>	<p>ויש שיאמר בהפוך, מצד השכינה התחתונה היא אמונה, ומצד של צדיק שבו כלולים שני שמות אמ"ן, שהם יאהדונה"י, ובצדיק "עץ פרי עושה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ", ולכן נקרא סדר זרעים. עתך הוא מצד של הוד, שהוא סדר מועד, שבו (פסחים יא ע"ב) אוכלים כל ארבע ותולים כל חמש ושורפים בתחלת שש. חוסן הוא מצד של העמוד האמצעי, שבו סדר נשים. ישועות הוא סדר נזיקין מצד הגבורה, שמשם כל הדינים יוצאים, למי שעושה נזק לחבירו. חכמה נקראת מצד החסד, שבה (ב"ב כה ע"ב) הרוצה להחכים ידריס, והוא סדר קדשים, ועמו נצח זהו שנאמר "נעימות בימינך נצח". דעת שהוא סדר טהרות, והם ששה סדרי משנה, בסוד של "להט החרב המתהפכת", מרחמים לדין, ומדין לרחמים.</p>
--	--

מסט' דשכינתא כו' - שהיא נקראת אמונת ישראל²²³: **ומסט' דצדיק כו' -** ר"ל, דמסט' דתרוייהו נקראת אמונה, דמלכות כלולה ביסוד²²⁴: **דבי' אוכלין כו' -** ר"ל, דבסדר מועד מיתניא האי מתניתין: **כל ארבע כו' -** הו"ד היא אותיות דה"ו, ארבע וחמש ושש, וסוד דמתניתין מפ' בתיקונים (כט ע"ב) דתולין כל חמש הוא גלות אלף החמישי, ושורפין בתחילת שש החמץ דאינון הקליפות, וע"ז נאמר למועד קץ כו', וזהו סדר מועד: **חוסן כו' -** דשם מתחלת נוק'²²⁵, ואשתו של אדם מעמידתו על רגליו, כמ"ש {ו ע"ג} ביבמות (סג ע"א), שלכך נאמר עזר כנגדו: **ישועות כו' -** דגבורות נקראין ישועות כידוע²²⁶: **ידריס -** דחסד נקרא דרום: **ועמיה נצח -** דנקרא דעת²²⁷ ג"כ מטעם הנ"ל, הרוצה להחכים כו', וז"ש נעימות בימינך כו': **ברזא דלהט כו' -** דאינון טהור וטמא, אסור ומותר²²⁸:

<p>לרגא שזיעאה ציראת ה' כל מאן לאית ביה יראת ה' אוקמוהו מארי מתניתין לית ליה חוסר</p>	<p>דרגה שביעית ביראת ה', כל מי שיש בו יראת ה' בארנו בעלי המשנה שאין לו חוסר, זהו שנאמר "יראו את ה' קדושו כי אין</p>
--	---

- מאיר התיקון -

מסכתא - אהרונית מסדר קדשים, עבודת אהרן, אחרונית סיים אחרת והתחיל בזו, עירנית עמוקה
 וחמורה ומעוררת לומדיה.
²²² צ"ע מהו "כו", הרי לכאורה אין מה להוסיף כאן ואם כוונתו לצטט כאן משהו שיש לו
 המשך, לא מצאתי מהו הדבר והי"ע. עי' לשון רבינו בפירושו לס"י ב ע"ג, וכן בפירושו לספד"צ כו
 ע"ב ד"ה ובכללא. ועי' לקמן פא ע"א ד"ה ביה איהו ז"ל, והכל אחד, כשזה נפתח זה נפתח, ודעת
 ויסוד הוא א'.
 והנה בדפוס וילנא בגליון כאן איתא "פי' מדה" וצ"ע למה מכוונים דבריהם.
²²³ עי' זהר ח"א טז ע"ב וח"ג רלט ע"א, אמנם עי' יהל אור ח"ב יט ע"א, ואכ"מ.
²²⁴ וכינוי זה הוא עיקר שם היסוד שלא בשעת זיווג כאשר הוא אבר מת. עי' לקמן נא ע"ב ד"ה
 ואמר איהו.
²²⁵ עי' דברי רבינו לקמן נ סע"ד: כן התחלת הנוק' שם, שהיא נגד נה"י, כי שם הדעת שהוא
 ביסוד, וב' כליות נו"ה.
²²⁶ עי' לקמן צה ע"ב ד"ה משום (לש"ו).
²²⁷ עי' שער מאמרי רשב"י א ע"א: הנצח והוד דז"א הם מחודשים ונתכונו בו ע"י הבינה בסוד
 כונן שמים בתבונה.
²²⁸ עי' לקמן לז ע"ג ד"ה אינון ברזא: שער החמשים שבה, חוזר הכל להכשירו, שלמטה
 מתפשטין מ"ט פנים טהור בז"ס תתאין, וכנגדן מ"ט פנים טמא שהוא מקנן במט"ט, עץ הדעת
 טו"ר, אבל היא בעצמה חירו דכלא. ועי' עיונים אות ו.

<p>הדל הוא דכתיב יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו (תהלים לד י) ללא יהא מאינון דאתמר בהון וחושך מיושר אך למחסור (משלי יא כד) ולא יהא ליה חוסר באורייתא אס הוא מארי תורה דבלאו אורייתא לית דחילו כד"א אין צור ירא חטא וכגונא דלית אורייתא בלא דחילו אוף הכי לית דחילו בלא אורייתא²³⁰ ולא יהא חסרון צביתיה ולא צמנתיה לא יהא חסרון צמנתיה ולא יהא חסרון צעודוי טבין דלית חוסר ועניות כחוסר דאורייתא ופקודיא טבין כמה דאוקמוהו מארי מתניתין אין עני²³¹ אלא מתורה ומן המלות דגופא איהו עובדי ידוי דבר נס לית חוסר סגי מניה בתי דלאו איהו עובדי דקודשא בריך הוא הדל הוא דכתיב אס ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו (תהלים קכז א) ודא גרם דאתחבב בי מקדשא דלא הוה עובדי ה':</p>	<p>מחסור ליראיו", לא יהיה מאותם שנאמר בהם "וחושך מיושר אך למחסור", ולא יהיה לו חוסר בתורה אם הוא בעל תורה, שבלי תורה אין יראה, כמו שנאמר (אבות פ"ב מ"ה) אין בור ירא חטא. וכדוגמא שאין תורה בלי יראה, כמו כן אין יראה בלי תורה, ולא יהיה חסרון בביתו ולא במשנתו, לא יהיה חסרון בנשמתו ולא יהיה חסרון במעשיו הטובים, שאין חוסר ועניות כחוסר של תורה ומצוות טובות, כמו שבארוהו בעלי המשנה (נדרים מא ע"א)²²⁹ אין עני אלא מתורה ומן המצוות, שגוף הוא מעשה ידי האדם שאין חסר רב ממנו אחר שאינו מעשה הקב"ה, זהו שנאמר "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו", וזה גרם שיחרב בית המקדש שלא היה מעשי ה'.</p>
---	---

דבלאו אורייתא כו' - ר"ל, ראה דעל כרחך לית ליה חוסר באורייתא: כגונא דלית כו' - הוא ראה לדבריו, דבלאו אורייתא לית דחילו: **דלית אורייתא כו' -** כמ"ש לעיל (ו ע"א) אי איכא יראת ה' אין כו': **חסרון בבית' -** הוא הגוף, כמ"ש בסמוך, אם ה' לא יבנה כו': **אם ה' לא כו' -** ר"ל, אם שם י"י לא שריא בגוף, שהוא בלא תורה ומצוות, שוא עמלו בוניו בו, אביו ואמו הגופנים, כמ"ש לעיל (ב ע"ב) כל בית שאין נשמעין כו' וז"ש ודא גרים כו':

<p>דרגא תמינאה ביראת ה' למהוי ליה צסת אנפין מאן דלית ליה צסת אנפין²³² ללא למעבד עבירה דלתי לידוי בגין דחילו דקודשא בריך הוא כאלו ביה אכתבי עלמא וצגין דא בראשית יר"א צסת הכי יראה עס צסת כלל חד ומאן דלית ביה צסת אנפין אוקמוהו מארי מתניתין צולאי סלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני והפוך צסת ותשכח צסת</p>	<p>דרגה שמינית ביראת ה', להיות לו בושת פנים, מי שיש לו בושת פנים שלא לעשות עבירה שבאה לידו בגלל יראת הקב"ה, כאלו בו נברא העולם. ולכן בראשית, יר"א בש"ת. הרי יראה עם בושת, הכל אחד. ומי שאין לו בושת פנים, פרשוהו בעלי המשנה (נדרים יט ע"א), בודאי שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני. והפך בשת ותמצא שבת, והיינו בראשית יר"א שב"ת, שלא תחלל אותה בפרהסיא, כבן אדם שאין לו בושת פנים.</p>
---	---

– מאיר התיקון –

²²⁹ ז"ל: אמר אב"י נקטינן אין עני אלא בדעה במערבא אמרי דדא ביה כולא ביה דלא דא ביה מה ביה דא קני מה חסר דא לא קני מה קני.
²³⁰ עי' אבות פ"ג מ"ז: רבי אלעזר בן עזריה אומר, אם אין תורה, אין דרך ארץ. אם אין דרך ארץ, אין תורה. אם אין חכמה, אין יראה. אם אין יראה, אין חכמה. אם אין בינה, אין דעת. אם אין דעת, אין בינה, וכו'.
 עי' יהל אור ח"א ב ע"ד: אין יראה אין חכמה²³⁰, שהן ב' יוד"ן דשילוב ב' השמות²³⁰ חכמה שלמעלה וחכמת שלמה.
²³¹ עי' מלואים אות ל.
²³² עי' אד"ר קכט ע"א: ת"ח בשאר (ס"א בשעתא) דלתתא כד אתגלי מצחא אשתכח חוצפא (ס"א ת"ח בשאר דלתתא כד אתגלי מצחא דינא אתער ואשתכח ואתעביד מצחא דאשגחותא לחיבי עלמא לאינון דלא מתכספי בעובדייהו כד"א) הה"ד (ירמיה ג) ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם והכא כד אתגלי מצחא תיאובתא (ס"א חביבותא) ורעוא שלים אשתכח וכל רוגזין אשתככו ומתכפיין קמיה.
 תרגום: בא וראה, כי בשאר [הפרצופים] (בזמן) כשמתגלה המצח התחתון, נמצאת חוצפה (בא וראה בשאר שלמטה, כאשר מתגלה המצח, הדין מתעורר ונמצא, ועושה מצח של התבוננות לרשעי העולם [הרי הם] אלה שלא מתביישים ממעשיהם). זהו שנאמר "ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם" וכאן, כשמתגלה המצח, אז נמצאים תשוקה (אהבה) ורצון שלם, וכל מיני רוגז נרגעים ונכנעים לפניו.

<p>והיינו בראשי"ת יר"א שצ"ת ללא תחלל ליה צפרהסיא²³³ כבר נש' ללאו ביה צסת אנפין ווי ליה מאן למחלל צנת מלכתא דליהו קדש למעבד ליה חול דאוקמוהו מארי מתניתין כל המשתמש בתגא חלף זה המשתמש צמי ששונה הלכות כל שכן צצנת מלכתא ועוד צצנת פנים לגן עדן עז פנים לגיהנם. אותם שעוברים עבירה ביד רמה ואין להם בושת פנים מהקדוש ברוך הוא, שנאמר בו "משמים הביט יהו"ה ראה את כל בני האדם", ונאמר בו "מלא כל הארץ כבודו", ונאמר בו "חופש כל חדרי בטן", "רואה כליות ולב".</p>	<p>אוי לו למי שמחלל שבת המלכה, שהיא קודש לעשות אותה חול, שבארוהו בעלי המשנה (אבות פ"א מ"ג) כל המשתמש בתגא חלף [כל המשתמש בכתר ימות], זה המשתמש במי ששונה הלכות, כל שכן בשבת המלכה. ועוד (אבות פ"ה מ"כ) בושת פנים לגן עדן, עז פנים לגיהנם. אותם שעוברים עבירה ביד רמה ואין להם בושת פנים מהקדוש ברוך הוא, שנאמר בו "משמים הביט יהו"ה ראה את כל בני האדם", ונאמר בו "מלא כל הארץ כבודו", ונאמר בו "חופש כל חדרי בטן", "רואה כליות ולב".</p>
---	---

ובגין דא בראשית כו' - ר"ל, דבשביל ירא בשת, ברא אלהים כו'²³⁴:

<p>וענוה קטירא דחילו הדא הוא דכתיב עקב ענוה יראת ה' (משלי כז 7) מאן דאית ביה יראת ה' אייתי ליה לדי ענוה דאיהי שכינתא עלאה דיראת ה' עקב לגבה ודא דרגא דמשה²³⁵ דאתמר ביה והאיך משה ענו מאד (במדבר יב ג) ובגין דאיהי יראה עקב לגבה דאוקמוהו מארי מתניתין יראה מלכתא זוטרתה היא לגבי משה:</p>	<p>וענוה קשורה ביראה, זהו שנאמר "עקב ענוה יראת יהו"ה", מי שיש בו יראת יהו"ה היא מביאה אותו לידי ענוה, שהיא שכינה עליונה. שיראת יהו"ה עקב לגביה, וזו דרגת משה, שנאמר בו "והאיש משה עניו מאד", ומשום שהיראה היא עקב אליה, פרשוה בעלי המשנה (ברכות לג ע"ב) יראה דבר קטן היא לגבי משה.</p>
<p>דרגא תשיעאה דיראת ה' כל מאן דאית ביה יראת ה' יתהלל וכי אית לבר נש לשבחה גרמיה אללא איהו משוכח קדם ה' הדא הוא דכתיב שקר החן והבזל היופי וגו' (משלי לא ל) דא דרא דחזקיהו דביראת ה' קא אתי בר נש לקיימא תרי"ג מצות כחושבן דירא"ת:</p>	<p>דרגה תשיעית ביראת ה', כל מי שיש בו יראת יהו"ה יתהלל. וכי יש לאדם לשבח את עצמו, אלא הוא משובח לפני יהו"ה, וזהו שנאמר "שקר החן והבל היופי וגו'", זה דורו של חזקיהו (סנהדרין כ ע"א), שביראת ה' בא בן אדם לקיים תרי"ג מצוות, כמנין בירא"ת.</p>
<p>דרגא עשירית דיראת ה' אית יראה ואית יראה לאו כל אפיא שזין אית יראה דלחיל בר נש לקודשא צריך הוא צגין ללא ילקה ליה צרעוה דאתמר וו ע"א] זה והארץ היחה תהו ובהו (בראשית א 3) מסטרא דאילנא דטוב ורע דאיהי ארעא ריקניא שפחה ציטא²³⁶ כגוונא דחד מארבע אבות נזיקין דאיהו הצור וכגוונא דצור דיוסף דאוקמוהו עליה</p>	<p>דרגה עשירית ביראת ה', יש יראה ויש יראה, לא כל הפנים שוים, יש יראה שפוחד אדם מהקדוש ברוך הוא כדי שלא ילקה ברצועה, שנאמר בה "והארץ היתה תהו ובהו", מצד של העץ של טוב ורע, שהיא ארץ ריקה, שפחה רעה, כדוגמא שאחד מארבעה אבות נזיקין (ב"ק ב ע"א) שהוא הבור, וכדוגמת הבור של יוסף, שבארו (שבת כב ע"א) עליו "הבורה, והבור ריק וכו'", הבורה נקבה רעה, בור זכר, ובור משום</p>

- מאיר התיקון -

²³³ עי' חולין ה ע"א: מקבלין קרבנות ממושעי ישראל כדי שיחזרו בהן בתשובה, חוץ מן המומר ומנסך את היין ומחלל שבתות בפרהסיא; הא גופא קשיא, אמרת: מכם - ולא כולכם, להוציא את המומר, והדר תני: מקבלין קרבנות ממושעי ישראל! הא לא קשיא: רישא מומר לכל התורה כולה, מציעתא מומר לדבר אחד; אימא סיפא: חוץ מן המומר ומנסך את היין ומחלל שבת בפרהסיא, האי מומר היכי דמי? אי מומר לכל התורה כולה, היינו רישא! ואי מומר לדבר אחד, קשיא מציעתא! אלא לאו הכי קאמר: חוץ מן המומר לנסך את היין ולחלל שבתות בפרהסיא, אלמא מומר לעבודת כוכבים הוה מומר לכל התורה כולה.

²³⁴ ואולי כך כוונת הגר"א בלשון ביה אתבריא עלמא וצ"ע.

²³⁵ עי' לעיל הערה 41.

²³⁶ עי' דברי רבינו לקמן נד ע"ד שהיא כינוי ללילית. ועיי"ש ס ע"ד שהיא מקור התאוה ומקומה הוא בטחול.

<p>הצרה והצור רק וכו' (בראשית לז כד) הצרה נוקצא ציקא צור לכורא וצור צגין לאיהו מתמן אוקמוהו עליה אין צור ירא חטא צתך ללית ציה יראת ה':</p>	<p>שהוא משם פרשוהו עליו (אבות פ"ב מ"ה) אין בור ירא חטא, מאחר שאין בו יראת ה'.</p>
--	--

והארץ היתה כו' - דאינון ד' אבות נזיקין, {ו ע"ד} תהו ובהו וחשך ותהום ד' קליפין²³⁷:
כגוונא דחד - נקט בור משום דלקמן אין בור כו': ובור בגין כו' - דכתיב והבור רק מתורה, אין
בו מים של תורה (עי' זהר ח"ג רעט ע"א):

מאן לאיהו לחיל מגו אורייתא לאיהי תפארת
 למניה נפקת כגון לא איהי שקולה לגביה וצגין לא
 אין כל יראה קוה דהא יראת ה' היא מלכות לילה
 כלילא מכל פקודי אורייתא צגין לאיהו יראה לנפקת
 מגו תורה לאיהו עמודא לאמלעיתא לאיהו יהו"ה
 דצגינה אוקמוהו מארי מתניתין גדולה תורה
 שמצויאה לאדם לידי מעשה דאי צר נש לא ידע
 אורייתא ואגרא לפקודיא לילה ועונשין לילה למאן
 לעבר על פקודיא ומאן הוא דברא אורייתא ומאן
 הוא דיהב לה לישראל איך לחיל ליה ונטייר פקודיו:

מי שהוא פוחד מתוך תורה שהיא
 תפארת, שממנו יצאה, כגון זו היא שקולה
 אליו. ולכן אין כל יראה שוה, שהרי יראת ה'
 היא מלכות, כלולה מכל מצוות התורה,
 משום שהיא יראה שיוצאת מתוך תורה,
 שהוא עמוד האמצעי, שהוא יהו"ה, שבגללה
 פרשוה בעלי המשנה (קידושין מ ע"ב) גדולה
 תורה שמביאה אדם לידי מעשה, שאם אדם
 לא יודע את התורה ושכר מצוותיה ועונש
 שלה למי שעובר על המצוות, ומיהו שברא
 את התורה, ומיהו שנתנה לישראל, איך
 יפחד ממנו וישמור מצוותיו.

איהי שקולה לגביה - ר"ל, דהיא שוה לו²³⁸, לכך מתקיימת בו:

וצגין לא אמר דוד לשלמה "דע את אלהי
 אביך ועבדהו", שאם אדם לא מכיר את
 אותו שנתן לו תורה וצוה אותו לשמרה, איך
 יפחד ממנו ויעשה מצוותיו, ולכן פרשוהו
 רבנן (אבות פ"ב מ"ה) ולא עם הארץ חסיד
 ואין בור ירא חטא. משום שתורה שהיא
 תרי"א משתי דרגות, נתנה מחסד וגבורה,
 שמשם שתי מצוות, אהבת חסד ויראת
 גבורה שהיא יראה, שבהם השתלמו תרי"ג
 מצוות. ומשום שכל התורה ומצוותיה משני
 צדדים נתנו, פרשוהו רבנן ולא עם הארץ
 חסיד ואין בור ירא חטא.

וצגין לא אמר דוד לשלמה "דע את אלהי
 אביך ועבדהו", שאם אדם לא מכיר את
 אותו שנתן לו תורה וצוה אותו לשמרה, איך
 יפחד ממנו ויעשה מצוותיו, ולכן פרשוהו
 רבנן (אבות פ"ב מ"ה) ולא עם הארץ חסיד
 ואין בור ירא חטא. משום שתורה שהיא
 תרי"א משתי דרגות, נתנה מחסד וגבורה,
 שמשם שתי מצוות, אהבת חסד ויראת
 גבורה שהיא יראה, שבהם השתלמו תרי"ג
 מצוות. ומשום שכל התורה ומצוותיה משני
 צדדים נתנו, פרשוהו רבנן ולא עם הארץ
 חסיד ואין בור ירא חטא.

דבהון אשתלימו תרי"ג כו' - דתורה בגי' תרי"א כנ"ל (ו ע"א) דאינון ב' פקודין צריך
לאקדמא²³⁹:

ואם תאמר, הרי חסד וגבורה שמשם
 מלכות, היא אהבה ויראה, איך פרשוהו
 חכמים (קידושין מ ע"ב) גדולה תורה

ואם תאמר, הרי חסד וגבורה שמשם
 מלכות, היא אהבה ויראה, איך פרשוהו
 חכמים (קידושין מ ע"ב) גדולה תורה

- מאיר התיקון -

²³⁷ עי' תז"ח י ע"ב.

²³⁸ דהיינו היראה שוה לתורה. והיינו בחינת זיווג פב"פ בגדלות שניה. ועי' זהר ח"א כ ע"א
 בענין "שני מאורות הגדולים".

²³⁹ עי' לעיל ו' ע"א שאלה ב' המצוות הם במל' דאצילות, וכאן רואים הקשר בין תורה דאצילות
 למעשים, וכאן הם אהבה ויראה, וצ"ע. ועוד מכאן משמע שהם מידות. ועי' לקמן כו ע"ב וז"ל,
 חכמה ובינה אינון נסתרות במוחא ולבא ברחימו ודחילו, ואורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרכת
 לעילא, ופי' הגר"א שם כו ע"ג לא פרכת לעילא, ר"ל לאר"א שהן לעילא וכו', עכ"ל. ועי' פת"ש
 פרצוף ז"א פתח כג וז"ל, וכלל כל מצוה הוא מתחלק לג' מדרגות מחשבה דבור ומעשה וכו' ואם
 [מקיים המצוה במחשבה שהוא] בדחילו ורחימו הוא מתקן המצוה בגדלותה ובשלמותה הוא בסוד
 מוחין בחינת נשמה שבו, עכ"ל.

שמביאה לאדם לידי מעשה, שמכאן משמע (אבות פ"ג מ"ט) שכל הקודם יראתו לחכמתו חכמתו מתקיימת. אלא הכל אמת, תפארת נקרא אדם, כדוגמתו היה אדם הא שלמטה, שבארו עליו שהיה ראשון למחשבה ואחרון למעשה, ולכן פרשוהו חכמים (ב"ר פ"א סי' ד) ישראל עלה במחשבה לבראת, שנאמר עליהם "אדם אתם", אף כן תפארת שהוא יהו"ה, הוא ראשון למחשבה שהיא חכמה עליונה, ואחרון למעשה שהיא ' מן אדני', חכמה תחתונה, יראת יהו"ה, מלכות שלו.

שְׁמִיָּא לְאָדָם לְיַד מַעֲשֵׂה, שְׁמִכָּאן מִשְׁמַע (אָבוֹת פ"ג מ"ט) שְׁכָל הַקּוֹדֵם יִרְאֵתוֹ לְחִכְמָתוֹ חִכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. אֲלֵא הַכֹּל אִמֶּת, תְּפֹאֶרֶת נִקְרָא אָדָם, כְּדוּגְמָתוֹ הָיָה אָדָם הָאֵל שְׁלִמְטָה, שְׁבֵארוֹ עָלָיו שֶׁהָיָה רִאשׁוֹן לְמַחְשֶׁבֶה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֵׂה, וְלָכֵן פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים (ב"ר פ"א ס"ד) יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשֶׁבֶה לְבְרִיאַת, שְׁנֵאמַר עֲלֵיהֶם "אָדָם אַתֶּם", אִפְּ כֵן תְּפֹאֶרֶת שֶׁהוּא יְהוָה, הוּא רִאשׁוֹן לְמַחְשֶׁבֶה שֶׁהִיא חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֵׂה שֶׁהִיא ' מִן אֲדֹנָי, חֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה, יִרְאֵת יְהוָה, מַלְכוּת שְׁלוֹ.

שְׁמִיָּא לְאָדָם לְיַד מַעֲשֵׂה, שְׁמִכָּאן מִשְׁמַע (אָבוֹת פ"ג מ"ט) שְׁכָל הַקּוֹדֵם יִרְאֵתוֹ לְחִכְמָתוֹ חִכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. אֲלֵא הַכֹּל אִמֶּת, תְּפֹאֶרֶת נִקְרָא אָדָם, כְּדוּגְמָתוֹ הָיָה אָדָם הָאֵל שְׁלִמְטָה, שְׁבֵארוֹ עָלָיו שֶׁהָיָה רִאשׁוֹן לְמַחְשֶׁבֶה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֵׂה, וְלָכֵן פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים (ב"ר פ"א ס"ד) יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשֶׁבֶה לְבְרִיאַת, שְׁנֵאמַר עֲלֵיהֶם "אָדָם אַתֶּם", אִפְּ כֵן תְּפֹאֶרֶת שֶׁהוּא יְהוָה, הוּא רִאשׁוֹן לְמַחְשֶׁבֶה שֶׁהִיא חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֵׂה שֶׁהִיא ' מִן אֲדֹנָי, חֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה, יִרְאֵת יְהוָה, מַלְכוּת שְׁלוֹ.

שְׁמִיָּא לְאָדָם לְיַד מַעֲשֵׂה, שְׁמִכָּאן מִשְׁמַע (אָבוֹת פ"ג מ"ט) שְׁכָל הַקּוֹדֵם יִרְאֵתוֹ לְחִכְמָתוֹ חִכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. אֲלֵא הַכֹּל אִמֶּת, תְּפֹאֶרֶת נִקְרָא אָדָם, כְּדוּגְמָתוֹ הָיָה אָדָם הָאֵל שְׁלִמְטָה, שְׁבֵארוֹ עָלָיו שֶׁהָיָה רִאשׁוֹן לְמַחְשֶׁבֶה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֵׂה, וְלָכֵן פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים (ב"ר פ"א ס"ד) יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשֶׁבֶה לְבְרִיאַת, שְׁנֵאמַר עֲלֵיהֶם "אָדָם אַתֶּם", אִפְּ כֵן תְּפֹאֶרֶת שֶׁהוּא יְהוָה, הוּא רִאשׁוֹן לְמַחְשֶׁבֶה שֶׁהִיא חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֵׂה שֶׁהִיא ' מִן אֲדֹנָי, חֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה, יִרְאֵת יְהוָה, מַלְכוּת שְׁלוֹ.

ואי תימא הא כו' - ר"ל, דלעיל אמר דצריך להקדים התורה ליראה, גדולה תורה כו', דתורה קודם ליראה, מלמעלה למטה, דמיניה נפקת, וכאן אמר דיראה ואהבה נפקו מחו"ג דהן קודמים לתורה דהוא ת"ת: **דמהכא משמע כל כו' - דמחו"ג יראה ואהבה, שהן קודמין, שתורה דאיהי ת"ת מינייהו נפיק: אלא כלא קשוט כו' - ר"ל, דבשם הוי"ה, היוד קודם שהוא חכמה, תורה, ובאדני היוד חכמה הוא אחרון, לפיכך מסט' דקב"ה צריך להקדים תורה ליראה, ומסט' דשכינה צריך להקדים יראה לתורה**²⁴¹: **תפארת איקרי אדם** {ז ע"א} - ר"ל, כמו אדם, דראשון למחשבה כו', כן ת"ת שנק' אדם: **איהו ראשון כו' - ר"ל, יו"ד דהוי"ה הוא חכמה דהוא ראשון:**

ולכן נאמר בה "אשה כי תזריע" אשה יש לה להקדים בכל המצוות, שנאמר בה "אשה יראת ה' היא תתהלל". ולכן "מצא אשה" בתחלה "מצא טוב", שנאמר בו "טוב יהוה לכל". ואם הקדים אותה בתפלה, כמו שבארו "אדני" שפתי תפתח", מיד "ויפק רצון מה", ולכן הכוונה שהיא מחשבה צריך להקדים למצוה, ולכן שמו חכמים כוונת מחשבת התפלה בברכה הראשונה, שכך פרשוהו (ברכות לד ע"ב)²⁴², אם לא כוון בברכה ראשונה חוזר לראש.

וְלָכֵן נֵאמַר בִּהּ "אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ" אִשָּׁה יֵשׁ לָהּ לְהַקְדִּים בְּכָל הַמִּצְוֹת, שְׁנֵאמַר בִּהּ "אִשָּׁה יִרְאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל". וְלָכֵן "מִצָּא אִשָּׁה" בְּתַחֲלָה "מִצָּא טוֹב", שְׁנֵאמַר בּוֹ "טוֹב יְהוָה לְכָל". וְאִם הִקְדִּים אוֹתָהּ בְּתַפִּילָה, כְּמוֹ שְׁבֵארוֹ "אֲדֹנָי" שִׁפְתֵי תִפְתַּח", מִיָּד "וַיִּפֶק רִצּוֹן מֵה'", וְלָכֵן הַכוּוּנָה שֶׁהִיא מַחְשֶׁבֶה צָרִיךְ לְהַקְדִּים לְמִצְוָה, וְלָכֵן שְׁמוֹ חֲכָמִים כּוֹוֶנֶת מַחְשַׁבַת הַתְּפִילָה בְּבִרְכַּה הַרְאִשׁוֹנָה, שְׁכָךְ פִּרְשׁוּהוּ (בְּרִכּוֹת ל"ד ע"ב)²⁴², אִם לֹא כּוֹוֵן בְּבִרְכַּה רִאשׁוֹנָה חוֹזֵר לְרִאשׁוֹ.

ובגין דא אשה כי תזריע - ר"ל, דהיא מזרעת קודם²⁴⁴: **ובגין דא כוונה כו' - דמסט' דשכינה דאיהי נקראת מצוה, היראה דאיהי מחשבה קודם:**

ולכן צריך להקדים יראה מצד השכינה בין בתורה בין במצוות, אבל מצד של הקדוש ברוך הוא, צריך להקדים תורה ליראה בכל המצוות, שיראה של תורה יש

וְלָכֵן צָרִיךְ לְהַקְדִּים יִרְאָה מִצַּד הַשְּׁכִינָה בֵּין בְּתוֹרָה בֵּין בְּמִצְוֹת, אֲבָל מִצַּד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, צָרִיךְ לְהַקְדִּים תּוֹרָה לְיִרְאָה בְּכָל הַמִּצְוֹת, שִׁירְאָה שֶׁל תּוֹרָה יֵשׁ

– מאיר התיקון –

²⁴⁰ על שניהם נאמר כולם בחכמה עשית (דע"ה ח"ב צג ע"א).

²⁴¹ עי' לקמן י ע"א ההבדל בין בנינים לעבדים.

²⁴² אין לשון הגמ' דידן כן כלל, אלא באופן זה: המתפלל צריך שיכוין את לבו בכולן, ואם אינו יכול לכוין בכולן יכוין את לבו באחת. אמר רבי חייא אמר רב ספרא משום חד דבי רבי: באבות, עכ"ל, וצ"ע.

²⁴³ עי' לעיל ו ע"א, דרגא חמישאה ביראת ה'.

²⁴⁴ עי' לעיל ד ע"ד ד"ה כגון טיפה. ועי' שעה"כ תפילין סוף דרוש ו': כי זווג חו"ב הם לצורך ז"א שהוא זכר, ונודע כי כשהאשה יולדת זכר, היא מזרעת תחילה (נדה לא ע"א), א"כ נמצא שאימא הזריעה תחילה טיפת המוח הנק' בינה, ואח"כ נתן בה אבא טיפת מוח הנקרא חכמה. וכבר נודע שהנכנס ראשון יוצא אחרון, וע"כ בתחילה נולד חכמה שהיא פרשת קדש לי, ואח"כ נולדה הבינה שהיא פרשת והיה כי יביאך. אבל תרין עיטרין שהם חו"ג, הם לצורך נוק' דז"א, והנה היולדת נקבה הוא מזריע תחילה, וא"כ נמצא שאבא הזריע תחילה, וכשבא זמן הלידה, נולדה הנקבה תחלה שהיא גבורות פרשת והיה אם שמוע, ואח"כ נולד הזכר שהוא החסד פרשת שמע וכו'.

שנקראת הנקבה, תורה שבעל פה, שבשבילה נאמר שם "אז ירננו עצי היער". פקודיא ליראה לאורייתא אית לחתקרי נוקבא תורה שבעל פה דבגינה איתמר תמן²⁴⁵ אז ירננו עצי היער (תהלים לו יב):

יראה דאורייתא אית כו' - ר"ל, דגם מסט' דקב"ה יש יראה, והוא יראה דאורייתא, והוא תורה שבע"פ, נוקב' דז"א, וכולא בקב"ה דאיהו תורה, דתרין נוקבין, חד בשכינתא תתאה מלכות²⁴⁶, וחד נוקבא דז"א והיא ה' דהוי"ה: אתמר תמן כו' - ר"ל, גם בז"א יש ב' שמות הוי"ה אדנ"י, דהן ח' אותיות מנין א"ז, וז"ש מלאך, דהוא בגי' ב' שמות הנ"ל:

ענה מלאך מן השמים ואמר, הן הן מעשה מרכבה. מן הא"ז הזה תלויים ע"ב שמות, שהיינו חסד שבו צריך להתקין כסא לרבנו בכנפי מצוה, "וישב עליו באמת". עשור אמת, מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מוריד הטל להאיר אל הה"א, שהוא כולל שלש ברכות ראשונות של התפלה, ושלש אחרונות, וזה עשר ספירות בלי מה (ס"י פ"א מ"ב), שהם כנגד שני שמות יהו"ה אדנ"י, ושמונה אותיות שהם "עשרה עשרה הכף בשקל הקדש", וזה כ' מן כתר, עשרה מהשכינה התחתונה אדנ"י מלמטה למעלה, מן אנ"י עד א"ן, עשרה מלמעלה למטה, מעמוד האמצעי שהוא יהו"ה, ולכן כ' כולל אותם.

ענה מלאך מן השמים ואמר, הן הן מעשה מרכבה. מן הא"ז הזה תלויים ע"ב שמות, שהיינו חסד שבו צריך להתקין כסא לרבנו בכנפי מצוה, "וישב עליו באמת". עשור אמת, מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מוריד הטל להאיר אל הה"א, שהוא כולל שלש ברכות ראשונות של התפלה, ושלש אחרונות, וזה עשר ספירות בלי מה (ס"י פ"א מ"ב), שהם כנגד שני שמות יהו"ה אדנ"י, ושמונה אותיות שהם "עשרה עשרה הכף בשקל הקדש", וזה כ' מן כתר, עשרה מהשכינה התחתונה אדנ"י מלמטה למעלה, מן אנ"י עד א"ן, עשרה מלמעלה למטה, מעמוד האמצעי שהוא יהו"ה, ולכן כ' כולל אותם.

ענה מלאך מן השמים ואמר, הן הן מעשה מרכבה. מן הא"ז הזה תלויים ע"ב שמות, שהיינו חסד שבו צריך להתקין כסא לרבנו בכנפי מצוה, "וישב עליו באמת". עשור אמת, מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מוריד הטל להאיר אל הה"א, שהוא כולל שלש ברכות ראשונות של התפלה, ושלש אחרונות, וזה עשר ספירות בלי מה (ס"י פ"א מ"ב), שהם כנגד שני שמות יהו"ה אדנ"י, ושמונה אותיות שהם "עשרה עשרה הכף בשקל הקדש", וזה כ' מן כתר, עשרה מהשכינה התחתונה אדנ"י מלמטה למעלה, מן אנ"י עד א"ן, עשרה מלמעלה למטה, מעמוד האמצעי שהוא יהו"ה, ולכן כ' כולל אותם.

מן השמים - ר"ל בז"א: מעשה מרכבה - כנ"ל (ג ע"ב) דמט"ט²⁴⁹ מרכבה לד"א, כמ"ש לעיל (ה ע"ב) ואיהו רכב לעמודא דאמצעייתא: מהאי אז תליין כו' - כמ"ש בתז"ח (ב ע"ד) דס"ד כנפים וח' דא"ז הוא ע"ב, וזהו חסד ח' וס"ד: דבי צריך וכו' - דהם²⁵⁰ במל', ולכך נאמר (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא²⁵¹, וסיפא דקרא וישב עליו, וז"ש וישב כו': עשור אמת מ"ה - דעשור א' הוא ג"כ א', דאין פחות מא': מוריד הטל - ר"ת מ"ה, וטל גי' יו"ד ה"א וא"ו, וז"ש לאנהרא כו': דאיהו כליל - דה"א גימ' ו', והשם מ"ה הוא בת"ת, ששניהם הם זו"ן, דכלולין בהן ע"ס, וז"ש עשר ספירות בלי מה, מ"ה בז"א, ובל"י במלכות, כמ"ש בתיקון ד' (כ ע"א) דשם מ"ב הוא במלכות, ל"ב נתיבות ועשר אמירן, וזה בל"י, וז"ש דאינון לקיבלייהו כו': עשרה עשרה הכף - כמ"ש לקמן יו"ד מעילא לתתא יו"ד מתתא לעילא, וזה הכף וז"ש ודא כו': כ' מן כתר - דמן כתר ולתתא עשר, וכן למפרע עשר עד כתר, לכך בו נכללין כ': עשרה מן כו' - כמ"ש לעיל, דבזו"ן בשניהם שני שמות הנ"ל שהן עשרה, לכך בכל א' מהן עשרה, רק דבז"א מעילא לתתא, ובשכינה מתתא לעילא, כמ"ש לעיל (ד ע"ב) דבנוק' הוי"ה מהופכת:

ובקץ הגאולה "מדלג על ההרים", זה מ"ה, ואין הרים אלא האבות, שהם מרכבתו. כמו כן כאן "מקפץ על הגבעות" הן האמהות,

- מאיר התיקון -

²⁴⁵ עי' לעיל ג ע"ב.
²⁴⁶ עי' דברי רבינו בספד"צ כ ע"ג: שם אדנ"י במלכות הוא על הנהגתו בתחתונים, ולכן היא ראש לשועלים, ועל ידה מנהיג בתחתונים. ועיי"ש כו ע"א: את המאור הגדול, שמשא, ואת המאור הקטן, סיהרא, במיעוטה שנעשית ראש לשועלים ונקראת שם אלקים, דבאצילות נקראת ה"א אחרונה של הוי"ה זנב לאריות, ובירדה בבריאה נעשית ראש לשועלים לעולמות בי"ע.
²⁴⁷ עי' לקמן כו ע"א שכנפים היינו גדיפין הם מצות.
²⁴⁸ עי' בלש"ו ביאורים ח"ב לט ע"ב, שמציין לקמן לד ע"א ולה ע"א, ועי' שער מ"ד ומ"ן פרק טו.
²⁴⁹ עי' לקמן יד ע"ב ד"ה לעילא ותתאה, וכן טז ע"ג ד"ה ויתלבש.
²⁵⁰ המצות.
²⁵¹ עי' שעה"כ כב ע"ג: החסד הוא המתקן לזו"ן והמזווג אותם. ועי' זהר תרומה קלג סע"א ופקודי רכ ע"ב.

אוף הכי מקפץ על הגבעות אינון אמהן אהי"ה אלניי זההוא זמנא אז יסיר משה וכו' (שמות טו א) וכלל אתקשר ואתכליל בח"י צרכאן ללכותא דכלילן בח"י עלמין הדא הוא דכתיב צרכות לראש לדיק (משלי י ו) ²⁵²ואית כבוד נברא כגונא דכבוד נאלל מסטרא דכבוד נברא אמרין ישראל לגבי אדון על כלל אס כעבדים ²⁵³ ומסטרא דכבוד נאלל אתמר צהון אס כזנים איהו עלת על כלל לית אלוך עליה ולא תחותיה ולא לארבע סטרין איהו ממלא כל עלמין ²⁵⁴:

אהי"ה אדני. באותו זמן "א"ז ישיר משה וכו', והכל נקשר ונכלל בח"י ברכת התפילה שכלולים בח"י העולמים, זהו שנאמר "ברכות לראש צדיק". ויש כבוד נברא כדוגמת כבוד נאצל, מצדו של כבוד נברא אומרים ישראל אל אדון על הכל "אם כעבדים" (תפילת ימים נוראים), ומצד של כבוד נאצל נאמר בהם "אם כבנים", הוא עלת על הכל, אין אלוה עליו ולא תחתיו ולא לארבעה צדדים, הוא ממלא כל העולמות.

מדלג כו' - ר"ל מדלג ההרים ר"ת מ"ה, וכן מקפץ הגבעות, כנ"ל דבתרווייהו שם מ"ה ²⁵⁵:
אינון אמהן - שכינה עילאה ותתאה, ור"ל דלכך נאמר גבעות בלשון רבים: הה"ד וברכות לראש צדיק - כאן סיום ההגהה:

²⁵⁶ואיהו אסחר לכל סטרין דלא מתפשטין יתיר מנבול דשוי לכל חד ומדה דשוי לכל חד וכלהו ברשו דיליה ברשות היחיד ²⁵⁷ אדניי מרכבא ליהו"ה ובה אתעמף ואוף הכי אהי"ה אתעמף ביהו"ה למברי עלמא ²⁵⁸ דשם יהו"ה איהו מרכבא למאריה לכתר ²⁵⁹ עלאה ובגין דא אין קדוש כה' (שמואל א' ב ב) עלת על כלל טמיר וגניז ²⁶⁰ בכתר ומניה אתפשט נהוריה על יהו"ה דאיהו י' חכמה ה' בינה ו' כליל שית ספירן ה' מלכות והאי איהו אתפשטותא מעילא לתתא ואוף הכי אתפשט נהוריה על י' מן אדניי

והוא סובב את כל הצדדים, שלא מתפשטים יותר מהגבול ששם לכל אחד. והמדה ששם לכל אחד וכולם ברשותו, ברשות היחיד, אדניי מרכבא ליהו"ה, ובה התעטף. וכמו כן כאן, אהי"ה מתעטף ביהו"ה לברא עולם, ששם יהו"ה הוא מרכבא לרבנו, לכתר עליון, ולכן "אין קדוש כיהו"ה", עילת על הכל, נסתר ונסתם בכתר, וממנו מתפשט אורו על יהו"ה, שהיא: י' חכמה, ה' בינה, ו' כולל שש ספירות, ה' מלכות. וזוהי התפשטותו מלמעלה למטה. וכמו כן כאן, מתפשט אורו על י' מן אדניי מלמטה למעלה עד אין סוף. שנרמז באדניי אין, ולכן י' מן יאהדונהי, "עשרה עשרה

– מאיר התיקון –

²⁵² מכלאן כריך לחזור לאותיות מרובעות (גר"א).

²⁵³ עי' זהר בהר קיב ע"א שלומדי נסתר הם בבחינת בנים.
²⁵⁴ עי' זהר ח"ג פנחס (רכה ע"א): איהו סובב על כל עלמין ולית סובב לון כלל סטרא עילא ותתא ולארבע סטרין בר מניה ולית מאן דנפיק מרשותיה לבר איהו ממלא כל עלמין ולית (ס"א אלהא כו' לון בר מניה) אוחרא ממלא לון. איהו מחיה לון ולית עליה אלהא אחרא למיהב ליה חיין הה"ד ואתה מחיה את כלם.

תרגום: הוא סובב על כל העולמות ואין סובב לו לכל צד, עליון ותחתון ולד' צדדים חוץ ממנו ואין מי שיוצא מרשותו לחוץ. הוא ממלא כל את העולמות ואין אחר ממלא אותם, הוא מחיה אותן ואין עליו אלוה אחר ליתן לו חיים, והוא הנאמר "ואתה מחיה את כלם".

²⁵⁵ עי' לעיל ז ע"א ד"ה מוריד הטל.

²⁵⁶ בדפוס מנטובא זה נדפס ליד ההגה לעיל ו ע"א.

²⁵⁷ עי' לקמן סג ע"א: רשות דיליה רשות היחיד דגבהו עשרה ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א ורחבו ארבעה דאינון יהו"ה.

²⁵⁸ עי' לקמן קלח ע"ד ע"א (לש"ו).

²⁵⁹ להוא סס אהי"ה (נוסף בגר"א).

²⁶⁰ עי' לעיל א ע"א ד"ה טמיר וגניז, והערה 20.

האור חוזר אשר הוא מתתא לעילא הנה הוא ג"כ ע"י האור דא"ס שבאדניי, ושם מתחיל הכתר דא"ח והוא בהקוץ י' דאדניי, וכן הוא מרומז באי"ן דאדניי, ועולה מתתא לעילא עד הכתר דאור ישר ושם הוא המלכות דאור חוזר (ביאורים ח"ב לט ע"ג).

מתתא לעילא עד אין סוף²⁶¹ דאתרמיז באדניי איי²⁶² ובגין דא יי מן יאהדונהי עשרה עשרה הכף (במדבר ז פו) דא כ' מן כתר ומאריה דכלא לית ביה ציור דאות ונקודה הדא הוא דכתיב ואל מי תדמיוני ואשוח (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לו (ישעיה מ יח)²⁶³:

הכף", זה כ' מן כתר, ואדון הכל אין בו ציור של אות ונקודה, זהו שנאמר "ואל מי תדמיוני ואשוח", "ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לו".

ברשות היחיד - יחידו של עולם, דהוא א"ס, דהוא אדון על כלא עלת על כלא: ובג"ד אין קדוש כה' - ר"ל אין קדוש, דהוא עלת על כלא, דמתפשט נהוריה על "כה", כ' כתר, הוי"ה מחכמה ולמטה, כמו שמפרש והולך: ומאריה דכלא - א"ס²⁶⁴:

איהו צייר בתרין אתוון תרין עלמין באת יי צייר עלמא דאתי ובאת ה' עלמא דין הדא הוא דכתיב כי ביה ה' צור עולמים²⁶⁵ (ישעיה כו ד) ומקורין דכל שמהן אינון יהו"ה יו"ד ה"י וי"ו ה"י יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א כל יו"ד איהו אחזי יהו"ה²⁶⁶ כל א' אחזי אהי"ה לעילא אדניי לתתא הכא שם יהו"ה איהו בכנוייה חד בגין דמניה אשתכח כנוייה אבל מסטרא דעשר ספירן דבריאה לאו שם יהו"ה וכנוייה חד הדא הוא דכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכו' (שם מג ז) הרי דאית ספירות דאתקריאו בשם יהו"ה ובשם אדניי ואינון דאדניי אתבריאו²⁶⁷:

הוא צייר בשתי אותיות שני עולמות, באות י' צייר העולם הבא, ובאות ה' העולם הזה, זהו שנאמר "כי ביה ה' צור עולמים", והמקורות של כל השמות הם יהו"ה, יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. כל יו"ד מראה יהו"ה, כל א' מראה אהי"ה למעלה, אדניי למטה. כך שם יהו"ה הוא וכנויו אחד, משום שממנו נמצא כנויו. אבל מצד של עשר הספירות של בריאה, אין שם יהו"ה בכנויו אחד, זהו שנאמר "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכו'", הרי שיש ספירות שנקראו בשם יהו"ה ובשם אדניי, ואותם של אדניי נבראו.

– מאיר התיקון –

²⁶¹ עי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ ד' ע"ד ד"ה ביה סליקו, ושם מבאר ע"פ הזוה"ק (ח"ב רלב ע"א) שהמ"ן מגיע עד א"ס (ובחינת הא"ס אשר שם הוא או עתיק או אורא) כדי ליצור זיווג במוחין דא"א כדי להוריד משם שפע. ועי' לש"ו כללים ח"א לב ע"ג, שכל שפע הנשפע מא"א מגיע עד סוף עולם העשיה, וכאשר מתברר שפע זה מסיגו אז אפשר להעלות מ"ן שוב.
²⁶² שדווקא מתוך שם אדניי אפשר לחזור לא"ס, ועי' לקמן קמח ע"ב, וז"ל אין א' כתר עלאה יי חכמה ו' בינה, ועי' דברי רבינו בסד"צ יח ע"ג ד"ה ואמר.
²⁶³ לשון הזהר ח"ב מב ע"ב, ועי"ש בגר"א שמלכות לא נראה אלא בגילוי להמלך על הנבראים.

²⁶⁴ עי' לעיל הערה 261.
²⁶⁵ עי' לעיל הערה 204.

²⁶⁶ עי' דע"ה ח"א נה ע"ג ז"ל: אמנם שם אדניי שהוא במלכות הנה מותר בו התפילה בודאי, וכמ"ש משרבע"ה (שמות ד י) בי אדניי וכו'. והוא משום כי כל בניינו הוא רק מהשמות דאהיה והויה, וכמ"ש ברע"מ (פ' תצא רעא ע"א) אדניי א' אהיה י' הויה, וכן הוא בהקדמת תיקונים (ז' ע"א וכן שם ג' ע"א) ובכ"מ. וכן האותיות ד"נ מאדניי הוא כללות נ"ד צרופי הויה שהם שפע הקיום דכל הנמצאים, וכמ"ש בשערי אורה שער א' ובפרדס שער השמות פ"י ושער פרטי השמות פ' י"א. ועי"ש ח"ב ק ע"ב ז"ל: הנהגת כל העולמות ב"ע הוא ע"י שם אדניי, אדון כל הארץ, והא' דאדניי הוא מן א' דאהיה, והי' דאדניי הוא מהי' דהויה וכמ"ש ברע"מ פנחס (רפא ע"א) וכן בהקדמת תיקונים (ז' ע"א), ושורשם הוא בא' י' דהג' רישין עלאין כנז', וכאשר נתעלם אור הגנוז למעלה ונסתלק מלמטה, הרי נעשה פגם בא' י' למעלה, והוא חסרון היחוד דהג' רישין עלאין, ופגם בא' י' דאדניי ואשתאר דן.

²⁶⁷ עי' הקדו"ש דף נא ע"ג ז"ל: וכן הוא גילוי ית"ש בעולם הבריאה בשם אדניי וכמ"ש בהקדמת תיקונים (ז' סע"א) ואינון דאדניי אתבריאו, שהי' ספי' דשם אדניי, הנה הם מתפשטים בהעולמות ב"ע ומתגלים שם, וכן אמר הרב בשער הכוונות (ראש השנה צג ע"ג) [ופע"ח ק"ש ספכ"ט, ע"ח שער כהס"כ ספ"ד – דע"ה ח"ב סט ע"ב], כי כשירדת המלכות בהיכל קודש קדשים

באת יו"ד כו' - ר"ל, בינה דהיא עלמא דאתי (זהר ח"ב קטו ע"ב), נבראת מחכמה דהיא אות יו"ד, והעוה"ז דהוא עולם השפל, עולם העשיה נברא בה²⁶⁸ אחרונה²⁶⁹, דמל' מקנא באופן (לקמן כד ע"ב): **ומקורין דכל כו' - ר"ל**, מילוי ע"ב ומילוי מ"ה, מילוי ע"ב הן דיודיין, מרמז על שם הויה, מילוי מ"ה דאלפייין מרמז על אהי"ה אדנ"י כמו שמפרש והולך, ואלו הג' שמות הן יסוד כל האצילות וכל השמות, אהי"ה כולל ג' ראשונות, הוי"ה ו"ק, אדנ"י מלכות (ע"י לקמן קמב ע"ב): **הכא - ר"ל**, באצילות: **הרי ספי כו' - ר"ל** דהכי פירושו של הפסוק, כל הנקרא בשמי, בין הנקרא בהוי"ה בין {ז ע"ב} הנקרא באדנ"י, אבל ולכבודי, אותן דאדנ"י שנקראו כבודי, בראתיו, הרי נשתנו:

ולכן יש שמות דומים לחותם המלך, שבהם ניכר דמות המלך והמלכה ציור ממש, ויש שמות שהם כדוגמת של רושם של ציור של חותם בשעוה, וכך פוחדים מאותו רושם, כאילו היה המלך ממש. אבל אדון על הכל, אין לו מכל הציורים הללו כלל, זהו שנאמר "ואל מי תדמיון אל וכו'".

ובגין {ז ע"ב} דא אית שמהן דמיינ לחותמא דמלכא²⁷⁰ דבהון אשתמודע דיוקנא דמלכא ומטרוניתא ציורא ממש ואית שמהן דאינון כנוונא דרשימו דציורא דחותמא בשעוה והכי דחילין מההוא רשימו כאילו הוה מלכא ממש אבל אדון על כלא לית ליה מכל אלין ציורין כלל הדא הוא דכתיב ואל מי תדמיון אל וכו' (ישעיה מ"ח):

אית שמהן דמיינ לחותמא - והן דבריא: ואית שמהן דאינון כו' - והן דיצירה:

- מאיר התיקון -

דבריא, נקרא בשם אדנ"י כי גילויו ית"ש בהעולמות ב"ע הוא רק בהשמות דאלה"ם ואדנ"י, והם לבושים להאור דהשם הוי"ה ב"ה שהוא בפנימיותם, והוא נעלם.
²⁶⁸ יש לדייק שעולם הזה נברא במלכות ועולם הבא מחכמה.
²⁶⁹ ע"י מנחות כט ע"ב: דרש ר' יהודה בר ר' אילעאי אלו שני עולמות שברא הקב"ה אחד בה"י ואחד ביר"ד וכו' העולם הזה בה"י והעולם הבא ביר"ד, הרי משמע שהעולם הזה נברא בה' ראשונה של השם. אמסנ ע"י זהר ח"ג רצח ע"א, שיש משמעות שזה ה' אחרונה.
²⁷⁰ ע"י כללים ח"א קד ע"א ז"ל: והנה ענין ירידת אותן החיצוניות דהכלים שאמרנו הנה הוא מאותו הענין ג"כ אשר אמר הרב בשער השמות פ' א' ב' כי מהג' כלים חיצון תיכון פנימי דכל פרצופי האצילות הנה נעשו העולמות ב"ע אמנם הם נמשכים כולם ע"י הזרין ע"י הזווג שלהם כי בטיפת הזווג דמ"ד ומ"ן שלהם הנה ממשיכים מלמעלה למעלה שהוא מכל פרצופי העליונים כולם ונכללו כולם בהם וכן כל מה שמקבל הז"א הנה נכלל בהנוק' וממנה נתהווה כל העולמות ב"ע מהג' כלים חיצו' תיכון פנימי שבה ע"י שכלול בה מכל הפרצופיה העליונים כולם וכ"ז הנה הוא ע"פ מה שאמרנו כי ביום הראשון דמעשה בראשית אחר שנגזז האור הראשון והיו הזרין אחר באחור הנה ירדו החיצוניות דהפנים של שניהם בהיכל קה"ק דהבריא ושמ נזדווגו והנה נקרא זווג זה (הגם שהוא מהפנים) בשם זווג דאב"א משום שהוא רק מהחיצוניות דהכלים [והנה הוא ע"ד בחי' הזווג דיעקב ורחל אשר בברכת השכיבו בשעה"כ דף נ"ב ע"ג ע"ש וע"י דברינו בספר הקדו"ש בליקוטים ליקוט ב' ס' ג' דף ק"ב ע"א] ומן הזווג הזה הנה יוצאין טיפין וניצוצין (כמ"ש בפנימיות וחיצוניות דרוש י') ובהם נכללין כח והארה מכל הג' כלים דחיצון תיכון פנימי דכל פרצופי האצילות כולם והנה הם נכללים כולם בטיפת הזווג הזה אשר מהחיצוניות דהפנים דהזרין כנז' והם ג"כ סוד הניצוצין שאמר הרב בשער השמות (פרק א) בתחילתו והכוונה הוא על סוד הטיפין והניצוצין אשר מסוד הזווג הנז' וכמ"ש בפנימיות וחיצוניות דרוש י' וע"י עוד באנ"כ פ"י ואמר בשער השמות שם עוד כי אלו הניצוצין הנה הם סוד החותם שהם ה' ספי' דבריא ור"ל כמ"ש בשעה"ק דף מ' סע"ב שכוונתו הוא ע"פ מה שאמרנו בהקדמת תיקונים דף ז' רע"ב כי ה' ספי' דבריא הנה הם בבחי' חותם מהי' ספי' דאצילות וכן הוא ג"כ בתיקון ס"ט ק"ט ע"ב והכוונה הוא כי מהארת הניצוצין אשר מהזווג דירידת החיצוניות הנז' הנה נחתמו ה' ספי' דבריא מהאצילות והם מהארת הפנימיות דהכלים וכן נחתמו מהם אח"כ בבחי' חותם ונחתם ה' ספי' דיצירה מהארת התיכונות דהכלים וכן ה' ספי' דהעשיה מהארת החיצוניות דהכלים וכמבואר כ"ז בשער השמות שם.

ומצד של ציורי השעוה, ראה יחזקאל כל המראות הללו שראה. ולכן נאמר בהם "ודמות כמראה אדם", ולא מראה אדם ממש, "כמראה חשמ"ל", ולא חשמל. "כמראה אש בית לה סביב", הוא מראה דמות כבוד יהו"ה, ולא כבוד יהו"ה ממש, אלא מראה ציור שלו.

ומספרא דציורין דשעוה חמא יחזקאל כל אלין מראות²⁷¹ דחמא ובגין דא אתמר בהון ודמות כמראה אדם (יחזקאל א כו) ולא מראה אדם ממש כמראה חשמ"ל (שם כז) ולא חשמ"ל כמראה אש בית לה סביב (שם) הוא מראה דמות כבוד ה' ולא כבוד ה' ממש אלא מראה ציור דיליה:

ודמות כמראה כו' - ר"ל, ודמות הוא רושם דבשעוה הנחתם מחותם דהוא כמראה, אבל החותם הוא מראה ממש, כמ"ש לעיל (ראש העמוד) לחותמא דמלכא דבהון אשתמודע כו': הוא מראה כו' - ר"ל, אותה שראיתי הוא בעצמו מראה כו', דמרשימו דציורא בשעוה הבין הציורא בחותם עצמו, אבל לא ראה החותם עצמו, דבכלם אמר שראה, אבל בכאן לא קאמר דראה, אלא שהבין ואפ"ה לא הבין רק החותם.

פתח ואמר, יחזקאל הנביא, קום משנתך לגלות כאן המראות שהתגלו לך, שכולם אליך בדרך נסתר בהסתר ובהתגלות, בהתגלות ציורים, אבל בסתימות העיניים דמות של המלך והמלכה כל שכן וכל שכן אותו שאין לו דמות, שבגללו נאמר פסוק זה, למי שצייר בו דמות "ארור האיש אשר יעשה פסל וכו' ושם בסתר", בסתרו של עולם. ואפלו מכל מה שאדם יכול להסתכל בעין, ואפילו מכל הדמויות שהראה לנביאים.

פתח ואמר יחזקאל נביאה קום משינתך לגלאה הכא מראות דאתגליין לך דכלהו לגבך בארע סתים באתכסיא ובאתגליא באתגליא ציורין אבל בסתימו דעיינין דיוקנא דמלכא ומטרוניתא כל שכן וכל שכן ההוא דלית ליה דיוקנא דבגיניה אתמר האי קרא למאן דצייר ביה דיוקנא²⁷² ארור האיש אשר יעשה פסל וגו' ושם בסתר (דברים כז טו) בסתרו של עולם ואפילו מכל מה דבר נש יכיל לאסתכלא בעינא ואפילו מכל דיוקנין דאחזי לנביאי:

מראות דאיתגליין לך - הן ט' מראות מן (יחזקאל א כו) וממעל לרקיע עד סוף הפרשה, נאמר שם ט' פעמים מראה, ועשירית (שם כח) ואראה ואפול וכו', דלא יכיל להסתכל, כמ"ש לקמן: באיתגליי ציורין - ר"ל ספירין דבריאה, דאיתגליי לי מתוך השעוה, אע"ג שלא ראה החותם: אבל בסתימו כו' - ר"ל, באצילות: ואפי' מכל דיוקנין דאחזי לנביאי - ר"ל, אפי' אותו דיוקן באצילות שהבין בסתימו דעיינין מתוך השעוה, אין לומר בא"ס כלל:

צורת הדמות שכלולה מכמה אורות, אחד, "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר", שמתכסה, זו אבן ספיר, דמות כסא, והוא למעלה כדוגמא זה Δ . "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר", כדוגמא זה Δ .

צורת דיוקנא דכלילא מכמה נהורין חד וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר (יחזקאל א כו) דמתכסיא²⁷³ דא אבן ספיר דמות כסא ואיהו לעילא כגוונא דא Δ

- מאיר התיקון -

²⁷¹ עי' דע"ה ח"ב ס ע"ג מראה יחזקאל היה ביצירה כמ"ש בהקדמת תיקונים (ב ע"ב) והרב בקליפת נוגה (ריש פרק ב).

²⁷² עי' הקדו"ש טל ע"ג: הנה נתגלה ומתראה הוא עצמו ע"י האצילות בהשם הזה, בגין דישתמודעון ליה, כדי להתגלה ולהודע עי"ז למטה וע"ש כל הענין, וכן בתפילת אליהו ובהקדמת תיקונים (ז' ע"ב).

עי' דע"ה ח"א נד ע"ב: כשם דכל מאן דמצייר דיוקנא דבי"ע באצילות הנה הוא בכלל מ"ש (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש ושם בסתר, שהוא בסתרו של עולם (וכמ"ש ג"כ באד"ר קכ"ז סע"ב) כן הוא ג"כ מי שמצייר הדיוקן דאצילות בא"ס עצמו אשר למעלה מהאצילות, הנה הוא ג"כ בכלל אותו הארור רח"ל. והרי לנו מכ"ז חיוב ההבדל אשר אנו מחויבים לדעת ולהבין בין כל דרגא ודרגא אשר גם באצילות גופה, ומכש"כ מהאצילות ולמעלה, הגם שהוא באמת כולו חד.

²⁷³ למות כסא (נ"ח).

והכל א'. נקודה זו היא כמו חול"ם למעלה, כתר עליון, שרוכב על י"ה, שהם חכמה ובינה, כחשבון חלם. ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, חירק, וזו מלכות, "והארץ הדום רגלי", היא תחת ו"ה, שהיא חשבון חר"ק, וכך עולה א', יה"ה, יו"י.

ותחת רגליו כמעשה לבנת [זו ע"א] הספיר (שמות כד י) כגוונא דא א' וכלא א' נקודה דא הוא כגון חל"ם לעילא כתר עליון²⁷⁴ דרכיב על י"ה דאינון חכמה ובינה כחשבון חל"ם ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר חר"ק ודא מלכות והארץ הדום רגלי (ישעיה סו א) איהי תחות ו"ה דאיהו חשבון חר"ק והכי סליק א' יהו"ה יו"י²⁷⁵:

צורת דיוקין דכלילא מכמה נהורין - קאי אדלעיל דקאמר באתגלי ציורין, וקאמר שראה דיוקין א' שכולל כל הט' מראות, כמ"ש לקמן, שראה מתוך מט"ט, דאיהו כליל כל המראות²⁷⁶: **דא אבן ספיר דמות כסא איהו לעילא כו'** - ר"ל, דאבן הוא ניצוץ, יו"ד, ורקיע הוא ו' כנ"ל²⁷⁷, והאבן הוא למעלה מן רקיע, א"כ הוא כזה א: **ותחת רגליו כו'** - אע"ג דאינו כתוב כאן משום דכבר כתוב בתורה: **איהי תחות ו"ה** - שה' אחרונה שבשם היא נוקבא דז"א, אבל מלכות הפרטי של ע"ס שהיא השכינה היא תחתם, והיא שם אדני²⁷⁸, דכתר ומלכות, זה שרש השם, וזה כלול מכל השם:

ועוד רקיע דא עמודא דאמצעיתא דכליל שם יהו"ה ואיהו כליל שית ספירן באמצעיתא דעליה אתמר נטוי על ראשיהם מלמעלה (יחזקאל א כב) דעליה אתמר נוטה שמים כיריעה (תהלים קד ב) כגוונא דא א' באמצע א' נוטה שמים לבדי (ישעיה מד כד) מאן נטה ליה עלת על כלא לבדו יחידא בלא תניינא למעור ליה:

ועוד רקיע, זה עמוד האמצעי שכולל שם יהו"ה, והוא כולל שש ספירות באמצע, שעליו נאמר "נטוי על ראשיהם מלמעלה" שעליו נאמר "נוטה שמים כיריעה", כדוגמא זה א' באמצע א', "נוטה שמים לבדי", מי נוטה אותו, עילת על הכל לבדו, יחיד בלי שני לעזור לו.

ועוד רקיע דא כו' - ר"ל, האיך כולם מרומזים בא', ואמר דעמודא דאמצעיתא כליל כל השם הוי"ה, בין י"ה דחו"ב, בין ו"ה, והוא רקיע שבתוך הא', כמו שמפרש והולך, וכתר הוא הנקודה שעל הרקיע של הא', ומלכות הוא נקודה שתחתיו כנ"ל: **דכליל שם כו'** - כידוע דירת לאו"א²⁷⁹ ונוקבא כליל בו: **ואיהו כליל כו'** - ר"ל, לכך הוא רקיע דהוא ו' כנ"ל: **דעליה אתמר כו'** - מביא ראייה דהוא נקרא רקיע דכתיב נטוי כו', וכתיב נוטה שמים כו', ואיהו נקרא שמים, ש"מ דהאי נטוי קאי עליו, והענין הוא דחיות קבועין במלכות כנ"ל²⁸⁰, ואיהו נטוי על ראשיהם: **כגוונא דא כו'** - ר"ל הו' שבאמצע הא' הוא פרוס כיריעה, והוא ראייה דהוא רקיע שבאמצע הא': **נוטה שמים לבדי** - הוא עוד ראייה דנוטה קאי עליו: **מאן כו'** - מפ' המקרא וג"כ חיזק לדבריו הראשונים, ור"ל, הואיל והוא כולל כל האצילות, דאף כתר נכלל בי"ה בחולם, ומלכות בו"ה

– מאיר התיקון –

²⁷⁴ עי' ביאורים ח"ב קד ע"ג ז"ל: עי' רע"מ פנחס (רמ"ז ע"ב), הרי שאמר ג"כ כתר עליון ולא אמר כתר סתם, והוא משום כי הכתר דהנקודות הרי הוא רק נקודת הקמץ ולא החולם, כי החולם הוא רק בהת"ת דהנקודות, אלא שעכ"ז יש בו מעלה גם על נקודת הקמץ משום שנשמת פנימיות שבו הוא מלמעלה ולמעלה, שהוא מהכתר עלאה שעל כל הנקודות כולם, והיינו מהת"ת דא"ק וכנז', וזהו בכלל העולמות.

²⁷⁵ עי' עוד י"ז ע"א וכן בתיקון ה' (דף כא ע"א) ובתיקון י' (דף כה ע"ב) (ביאורים ח"א עד ע"א).

²⁷⁶ עי' לעיל הערה 118. ועי' דברי רבינו בתז"ח ה ע"ב ד"ה דאתמר.

²⁷⁷ ה ע"ב ד"ה וקבען ברקיע.

²⁷⁸ עי' דברי רבינו בסד"צ כו ע"ג ד"ה חיה טבא.

²⁷⁹ עי' אד"ז רצא ע"א וז"ל: הני ירותא דאבוה ואמיה ירית מאי ירותא דא תרין עטרין דהוו

גניזין בגווייהו ואחסינו לבן דא

תרגום: אלה, ירושה של אבא ומא יורש, מהו הירושה, זהו שני כתרים שהיו גנוזים בתוכם והורישו לבן זה.

²⁸⁰ לעיל א ע"ב ד"ה ואיהו רקיע.

בחירק, הרי כולם נכללין בו: מאן נטה לי עלת כו' - וכל זה המראה הוא א', ולקמן מפרש באיזה ספי' רומז הא':

השני, "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה" זהו י"ד ה"א ו"א"ו ה"א, כולל תשע נקודות, ועשירי שכינה כלולה מכולם, והכל [אות] א', שאין אדם בלי א', והכל הוא עמוד האמצעי, שהוא יהו"ה, שכולל א', והוא השם המפורש, שכולל א' להראות, שאם רץ לבך שוב לאחד (ס"י פ"א מ"ח).

תניינא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה (יחזקאל א כו) דא איהו יו"ד ה"א ו"א"ו ה"א כליל תשע נקודין ועשיראה שכינתא כלילא מכלהו וכלא א' דלית אדם בלא א' וכלא איהו עמודא דאמצעייתא איהו יהו"ה דכליל (ח ע"א) א' ואיהו שמא מפרש²⁸¹ דכליל א' לאחזאה דאם רץ לבך שוב לאחור (ג"א לאחד)²⁸²:

תניינא כו' - דכל שנאמר מראה, הוא מראה בפ"ע, כמו שמפרש והולך: דא איהו יו"ד כו' - גימ' אד"ם: כליל תשע כו' - כמש"ל (ה ע"ב) אלין אינון נקודי כו' דנהרין בהון כו': וכלא א' - ר"ל, דכולן נכללין בא' שבמילוי הוא ו"א²⁸³, שהוא תפארת דז"א: דלית אדם בלא א' - כי תחילתו של השם הוא ו"ו בלא א', כי נעשה מאחוריים דאהי"ה, שהוא גי' דם, ואח"כ נכנס בו א' דאהי"ה, שהוא כלילת הפנים דאהי"ה בתוך מילוי הוא ו"ו, ונעשה אדם, וכולא ע"י האל"ף, שממנו נעשה אדם, אבל תחלתו דם לבד, הרי הכל נכלל בא'²⁸⁴: וכלא איהו עמודא דאמצעייתא - דאיהו א' כנ"ל, וכן הוא כאן: איהו הוי"ה דכליל²⁸⁵ ואיהו כו' - ר"ל, שלמעלה במראה הראשונה אמרנו שכלא נכלל בו מצד הוי"ה פשוטה, שהוא מצד אותיות כנ"ל (ה ע"ב) דבאתוון אתבריאון חיוון כו' ובהון נהרין ד' אתוון כו', והוא בחיצוניות, וכאן כולא נכלל בו מצד מילוי דמ"ה, והוא מצד נקודות כנ"ל, מצד פנימיותו, והכל נכלל בא', וז"ש לאחזאה, דאם רץ לבך שוב לאחד (ס"י &), ר"ל שאם תהרהר ח"ו מצד מספרן שוב לאחד, שהוא { ח ע"א } א' שכולן נכללין בו להורות שכולן א'²⁸⁶:

תליתאה כמראה אש בית לה סביב (שם) ודא שכינתא דהכי אוקמוהו רבנן דנשמתיין דומין קדם שכינתא כנרות לפני האבוקה ובגין דא כמראה אש בית לה ואיהו בי כנישתא דלעילא א"ש נג"ה (שם) כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים (ישעיה נו ז) ואיהו אש בית לה מסטרא דגבורה דאיהו ב' יומא תניינא דאתברי ביה גיהנם א' יומא קדמאה דאתברי ביה גן עדן ודא חסד עמודא דאמצעייתא כמראה אדם כליל תרוייהו וא"ו לימינא אח"ד ל"ב לשמאלא יו"ד ה"א ה"א:

השלישי: כמראה אש בית לה סביב, וזו השכינה, שכך פרשוהו חכמים (פסחים ח ע"א), שהנשמות דומות לפני שכינה כנרות לפני האבוקה, ולכן, כמראה אש בית לה, והיא בית הכנסת שלמעלה. א"ש נג"ה, כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים, והיא אש בית לה, מצד הגבורה, שהיא ב', היום השני, שבו נברא גיהנם (שמ"ר פט"ו סי' כב). א' יום ראשון שנברא בו גן עדן, וזה חסד. העמוד האמצעי, כמראה אדם הכולל שניהם, וא"ו לימין, אח"ד ל"ב לשמאל, יו"ד ה"א ה"א.

ודא שכינתא דהכי כו' - מביא ראיה שהיא נקראת אש, וז"ש בגין דא כמראה אש: בית לה דאיהו כו' - שנקראת כנסת ישראל, דכניש כולא בה: אש נוגה כי כו' - עכשיו הוא מביא ראיה

– מאיר התיקון –

²⁸¹ עי' זהר ח"ג כט ע"ב ששם מ"ה היא שם המפורש.
²⁸² ז"ל בשלימות: עשר ספירות בלימה, בלום פיק מלדבר ולבך מלהרהר, ואם רץ פיק לדבר ולבך להרהר שוב למקום, שלכך נאמר (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב ועל דבר זה נכרת ברית.
²⁸³ עי' שער הכללים פרק ט.
²⁸⁴ עי' כ"ז בשעה"כ ספירת העומר ט', מבו"ש מח ע"א ומט ע"ב שער המצות נח.
²⁸⁵ נראה דצריך להוסיף "א" כמש"כ בתיקו"ז.
²⁸⁶ עי' לקמן יט ע"א והערה 760.

מפסוקים אש נוגה, כמ"ש לקמן (ח ע"א) דנקראת נוגה²⁸⁷, כי ביתי כו', והיא נקראת תפילה כמ"ש (תהלים סט יד) ואני תפילתי כו'²⁸⁸: ואיהי אש בית כו' - עכשיו הוא מפרש כל הג' מראות: מראה הראשונה, ראה בצורת א', והוא יום א' שהוא חסד כמו שמפרש והולך, אע"פ שאמר דא' שראה הוא ת"ת, ראה אותו מסט' דחסד. מראה הב', ראה ב', שהוא גבורה כמו שמפרש והולך, וכן ראה בשכינה מסט' דגבורה כנ"ל. והענין כי ת"ת הוא בסט' דחסד, ומלכות בסט' דגבורה²⁸⁹. ומראה הג', ראה ת"ת מצד עצמו דכולל חו"ג כנ"ל, דאיהו יחודא דתרווייהו, וראה ת"ת בין חו"ג כסדר מימין לשמאל, דהוא בין חו"ג: דאיהו ב' כו' - ר"ל לכך קאמר אש בית, בית הוא ב', יומא תניינא, ואש דאיתברי בו גיהנם: א' יומא קדמאה כו' - דא' איהו אור כמ"ש לעיל (ה ע"א), ואיהו גן עדן שגנזו לצדיקים: עמודא דאמצעיחא כמראה אדם - כמ"ש לעיל (ו ע"ב) תפארת אקרי אדם: כליל תרווייהו - דשם מ"ה שהוא גימ' אדם כולל חו"ג²⁹⁰: וא"ו לימינא - דוא"ו גימ' אחד לימינא שהוא א' כנ"ל: ל"ב לשמאלא יו"ד כו' - בית לה ר"ת ל"ב, ואינון ל"ב אלהים שהם מסט' דגבורה במעשה בראשית²⁹¹, אע"ג דהן בחכמה²⁹², מ"מ הן בבוצינא דקרדוניתא שהוא גבורה דעתיק כידוע²⁹³:

ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה, אלו שתי רגלים, שני נביאי אמת. והם רביעי וחמישי לחסד, שמשם בנין העולם, זהו שנאמר "עולם חסד יבנה". ה' עליונה מתפשטת עד הוד, חמשים שערים, ולכן רומז עליה "ראיתי כמראה אש", ובה שש מראות.

ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה, אלו שתי רגלים, שני נביאי אמת. והם רביעי וחמישי לחסד, שמשם בנין העולם, זהו שנאמר "עולם חסד יבנה". ה' עליונה מתפשטת עד הוד, חמשים שערים, ולכן רומז עליה "ראיתי כמראה אש", ובה שש מראות.

ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה, אלו שתי רגלים, שני נביאי אמת. והם רביעי וחמישי לחסד, שמשם בנין העולם, זהו שנאמר "עולם חסד יבנה". ה' עליונה מתפשטת עד הוד, חמשים שערים, ולכן רומז עליה "ראיתי כמראה אש", ובה שש מראות.

ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה, אלו שתי רגלים, שני נביאי אמת. והם רביעי וחמישי לחסד, שמשם בנין העולם, זהו שנאמר "עולם חסד יבנה". ה' עליונה מתפשטת עד הוד, חמשים שערים, ולכן רומז עליה "ראיתי כמראה אש", ובה שש מראות.

ממראה מתניו ולמעלה וממראה כו' - כמ"ש בתז"ח (ג ע"ב) דממראה מתניו ולמעלה נצח וממראה מתניו ולמטה הוד, כידוע דבו"ק נקר' נצח מעלה והוד מטה, כמ"ש לקמן (טז ע"ב) ירכא ימינא ואסתכל לעילא כו' ירכא כו' לתתא. והענין כמ"ש לקמן (י ע"ב), והאחת גבוהה מן השנית ע"ש: דמתמן בנינא דעלמא - ר"ל, דלכך מתחיל מחסד המראות, דמתמן בנינא שהן שבעת ימי בראשית, משא"כ למעלה בג' ראשונות שאינן אלא במחשבה²⁹⁶: ה' עילאה כו' - ר"ל שמראה הששית הוא בינה וראה אותה בששית²⁹⁷, שהתחלת ראייתו הוא מחסד, שלמעלה אין ראה - מאיר התיקון -

²⁸⁷ וכן עי' זהר (ח"ג רפב ע"א) ושכינתא נגה ונגה לאש ומהכא קרו לבי כנשתא אש נוגה אש מאדים.

²⁸⁸ עי' זהר (ח"ג מט ע"ב): שומע תפילה עדיך וגו', שומע תפלה, דא קודשא בריך הוא. רבי חזקיה אמר, שומע תפלה, שומע תפילות מבעי ליה, מהו שומע תפלה, אלא תפילה דא כנסת ישראל, דאיהי תפלה, דכתיב (שם קט ד) ואני תפלה, (ס"א) (שם סט יד) ואני תפילתי) ודוד בגין כנסת ישראל קאמר לה.

²⁸⁹ עי' דברי רבינו לס"י ו ע"א שמביא את דבריו לקמן (לד ע"א) ת"ת נטל לימינא ויסוד לשמאלא.

²⁹⁰ נראה שכוונתו לומר שמ"ה נחלק לב' עניינים: שם הוי"ה ומילוי. הוי"ה שייך לבחינת דכר, והמילוי הוא בגימ' חו"ה והוא בחינת נוק' (עי' ע"ח שער התיקון פרק ג). ולענין טעם צורה זו עי' זוה"ק ח"ב לח ע"ב) שבמקום בו עיקר הכינוי הוא על הזכר אין הנוק' נזכרת בפירוש בשם.

²⁹¹ עי' לקמן כז ע"ב. ועי' ע"ח שער טנת"א פרק ה' שזהו בבחינת קטנות.

²⁹² נראה שכוונתו ל"ב נתיבות החכמה (עי' ס"י פ"א מ"א). ועי' פירושו של רבינו שם ב ע"א ז"ל, והם (הל"ב נתיבות החכמה) בשמות, ל"ב אלה"ם דמעשה בראשית של ששת ימים עד ויכולו.

²⁹³ גבורה דעתיק מתלבש במו"ס (עי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ ד ע"א והענין).

²⁹⁴ עי' לעיל הערה 112.

²⁹⁵ ונגה לו סביב (גר"א).

²⁹⁶ עי' לקמן יט ע"א. חכמת הנסתר הוא בסוד ג"ר ונגלות התורה הוא בסוד ו"ק.

²⁹⁷ פי' נראה כאן כי התפשטות הבינה היא בפנימיות ה' הקצוות הראשונות. אמנם עי' לעיל הערה 33 שנראה משם כי באומרו כאן "בינה" כוונתו לדעת המתפשט. ועי' בדברי התיקון לקמן נה ע"א: תבונה רוח תפארת ואיהו דעת כליל תרווייהו עליה אתמר ובדעת חדרים ימלאו, ע"כ וממילא?

שולט²⁹⁸, אלא שראה הבינה באתפשטותא למטה בה' ספירין, לפיכך אחר שהזכיר ה' ספי' הזכיר הבינה בהתפשטותה, ואח"כ ליסוד כסדר: ה' עילאה כו' - ר"ל שהיא באות ה' שהתפשטותה בה' ספי', ובה נ' תרעין, עשר לכל ספי', כמ"ש לקמן (י ע"ב), ואתפשטותא דה"א עילאה עד הוד כו': בית לה - צ"ל ונגה לה סביב, ר"ל שמשם מתחלת השכינה שנקראת נגה כידוע²⁹⁹, שבסיוסם האימא מתחלת, וכמראה אש קאי על אימא עילאה, דמינה מתערין³⁰⁰: ובה שית מראות - ר"ל שהיא המשלמת לששה שהיא הששית:

השביעי, כמראה הקשת, הקשת הוא צדיק יסוד עולם, כמראה שלה למטה מטטרו"ן, זה ראה יחזקאל שהוא כולל כל המראות.	שביעאה כמראה הקשת הקשת דא צדיק יסוד עלמא כמראה דיליה לתתא מטטרו"ן דא חזא יחזקאל דאיהו כליל כל מראות:
---	--

דא צדיק - שעל הקשת נאמר (בראשית ט יב) אות ברית: דאיהו כליל כו' - ר"ל שכל המראות ראה מתוך מט"ט³⁰¹ שכולן נכללין בו:

המראה השמיני, כן מראה הנוגה סביב, זו שכינה תחתונה, שנאמר בה "נקבה תסובב גבר", ולכן, "כן מראה הנוגה סביב אש נגה".	חיוו תמינאה כן מראה הנוגה סביב דא שכינתא תתאה דאתמר בה נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא) ובגין דא כן מראה הנוגה סביב אש נגה ³⁰² :
--	---

דאתמר נקבה תסובב גבר - ר"ל שהיא מסובבת היסוד³⁰³, ולכך נאמר סביב, ר"ל סביב הקשת: אש נגה - ראייה, שעלה אומר שהיא נקראת אש נגה:

התשיעי, הוא מראה דמות כבוד יהו"ה, חכמה עליונה, הדמות שלה ראה יחזקאל למטה ולא חכמה.	תשיעאה הוא מראה דמות כבוד ה' ³⁰⁴ חכמה עלאה דמות דילה חזא יחזקאל לתתא ולא חכמה:
--	---

חכמה עילאה - שנקרא כבוד, גי' ל"ב, נתיבות חכמה³⁰⁵: דמות דילה - ר"ל שנאמר מראה דמות, משמע אף המראה שראה ביצירה לא ראה כבוד ה' בעצמו אלא דמות דילה, והוא בשכינה³⁰⁶, שכל הספי' נכללין בה, ולכך ראה חכמה אחר השכינה, כנ"ל בינה אחר ה"ס, כי

– מאיר התיקון –

ועי' דברי רבינו לקמן ק ע"ד ד"ה ז"ל, מתפשט מאימא והוא דעת המתפשט שנק' עד"א בכל מקום דמאימא שהוא לבא אתמשך לגופא, עכ"ל. וממילא?
ועי' דברי רבינו לקמן פא ע"א ד"ה ביה איהו ז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח, ודעת ויסוד הוא א' וממילא!?

²⁹⁸ עי' דברי רבינו על ספד"צ כב ע"ד, ד"ה ואמר ברח לך כו', ז"ל, שאם רוצה להיות פתוח שעה אחת נאמר ברח לך כו' כנ"ל, ואם רץ לבד להרהר שוב למקום (ציון בס"י), ואמר שם (פ"א מ"ח) ועל זה נכרת ברית, ר"ל שנאמר (איוב לא א) ברית כרתי לעיני, שלא להסתכל מה שאין מגיע לו.
²⁹⁹ עי' לעיל הערה 265.

³⁰⁰ עי' זהר ויחי רכ ע"ב ואחרי מות סה ע"א שמסטרהא דינין מתערין.
³⁰¹ פי' יסוד דיצירה. ועי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ יג ע"ד ד"ה ואמר והחיות, ועי' לעיל הערה 118.

³⁰² והוא ע"פ מאמה"כ (יחזקאל א ד) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש.
³⁰³ עי' לעיל הערה 304.

עי' דע"ה ח"ב קסג ע"א ז"ל: הכתוב (ירמיה לא כא) נקבה תסובב גבר, סודו הוא על בחי' הזווג, שהוא מסובב ממנה, אבל בשאר בחי' תואר וצורת כל פרצוף הם שוים, משא"כ העגולים עם היושרים, הם בשני צורות לגמרי ע"ד כל קו ועגול.

³⁰⁴ עי' לש"ו דע"ה ח"ב דף פח ע"ב ז"ל: מראה דמות כבוד ה', כי אז היא מתלבשת בלבושי יקר דמלכות ומתחזי קמי מלכא בלבושין וקישוטין דגוונין נהירין, שהם הג' גוונין דקשת.
³⁰⁵ עי' ס"י פ"א מ"א.

³⁰⁶ עי' ע"ח בדרושי הצלם פרק א' שדמות הוא בחי' המלכות.

חכמה למעלה במקומה, אף ביצירה, אין ראייה שולט שם, ולכך ראה אותה במלכות, ובינה בז"א, כי אבא יסד ברתא (זהר ח"ג רנח ע"א) כמ"ש (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ, שמשם הוא גילוי החכמה כידוע, ואימא יסד ז"א כמ"ש (שם) כונן שמים בתבונה:

וכשהגיע לדמות הכתר, שהוא הדרגה העשירית, ראה מה כתוב בו "ואראה ואפול על פני", שלא יכל לסבול. ואם המראות שלמטה כך, כל שכן וכל שכן מראות העליונות של ספירות הבריאה, כל שכן וכל שכן מראות של אצילות.

וכד מטא לדמות כתר דאיהו דרנא עשיראה חזי מה כתיב ביה (יהוקאל א כח) ואראה ואפול על פני דלא יכיל למסבל ואם מראות דלתתא הכי כל שכן וכל שכן מראות עלאין דספירות דבריאה כל שכן וכל שכן מראות דאצילות:

וכד מטא לדמות כתר כו' - ר"ל שרצה לראות כתר היצירה לא במקומה אלא למטה במלכות היצירה ששם נכלל כנ"ל (ד"ה דמות דילה): דלא יכיל למסבל - לכך לא נאמר בו מראה: ואם מראות דלתתא כו' - ר"ל, אם כתר דיצירה ורק דמות דידה, כ"ש וכ"ש לכתר דבריאה במקומה למעלה. וז"ש ומראות עלאין, ר"ל למעלה, ז"ס דבריאה, ר"ל שהן שני עילויין, וז"ש כ"ש וכ"ש ב"פ. וכן באצילות כתב למעלה ב"פ כ"ש וכ"ש, שעד כאן הוא סיום השגה:

<p>וברזא דאת א' תשכח חל"ם חיר"ק שור"ק</p> <p>● חולם שורק חירק</p> <p>כגוונא דא 307 ואיהו גלגל דאתהפך לשית סטרין לעילא ולתתא ולארבע סטרין אתהפך לימינא וסהיד על עלת על כלא דלית אלוה אחרא לימינא דעלמא אתהפך לשמאלא וסהיד עליה והכי לכל סטרא סהיד על יחודיה (ח ע"ב) דלית אלוה אחרא עילא ותתא ולארבע סטרין האי איהו דאוקמוהו מארי מתניתין כדי שתמליכהו על השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם:</p>	<p>ובסוד של האות א' תמצא חל"ם חיר"ק</p> <p>● חולם שורק חירק</p> <p>שור"ק, כדוגמא זה חיר"ק, והוא גלגל שמתהפך לששה צדדים: למעלה, ולמטה, ולארבעה צדדים. מתהפך לימין ומעיד על עלת על הכל, שאין אל"ה אחר לימין העולם. מתהפך לשמאל, ומעיד עליו, וכך לכל צד מעיד על יחודו, שאין אל"ה אחר למעלה ולמטה ולארבעה צדדים. זהו שבארוהו בעלי המשנה (ברכות יג ע"ב) כדי שתמליכהו על השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם.</p>
--	---

וברזא דאות א' כו' - לפי שאמר למעלה (ד ע"ב) דשמא מפרש כליל תשע נקודין ועשירית כליל מכלהו, וכולהו כלילין באות א', אמר כאן שכל העשר מראות נכללין בא', ברזא דט' נקודין ועשירית כלילא מכולהו (לקמן קלד ע"ב), ובו כל המראות חוזרין לא' כנ"ל. וז"ש תשכח חל"ם כו' די' שעל הא' הוא חולם על הו' שבאמצע הא', וי' שתחתיו הוא חירק, והו' הוא שורק: ואיהי {ח ע"ב} גלגל כו' - דוא"ו הוא ג' נקודין ראש תוך סוף, וג' נקודין שבו חולם חירק שורק הוא רומז לו"ק: סהיד על יחודא - ר"ל אות א' דהוא אחד: כדי שתמליכהו כו' - באחד דהוא א':

<p>ן כליל תלת נקודין עילא ותתא ואמצעיתא דסהדין (ותלת סהדין תחותיהו לתתא) 308 על עלת על כלא דאיהו ראשון ואחרון ומבלעדיו אין אלהי"ם (דאיהו) 309 כליל שית נקודין כחושבן ו' דסהדין על עלת על כלא דלית אלוק</p>	<p>ן כולל שלש נקודות, מעלה ומטה ואמצע, שמעידים (ושלש עדים מתחתיו למטה) על עלת על הכל, שהוא ראשון ואחרון ומבלעדיו אין אלהי"ם, והוא כולל שש נקודות כחשבון ו', שמעידים על עלת על הכל, שאין אל"ה אחר לששה צדדים אלא הוא. הרי תשע נקודות הכלולות באות</p>
--	--

- מאיר התיקון -

307 עי' לקמן לח ע"א ד"ה בני קדם.

308 נמחק (גר"ל).

309 ואיהו (גר"ל).

<p>אחרא לשית סמרינ אלא הוא הא תשע נקודין דכלילין באת ו' מן א' ואת א' ביה אשתלימו לעשר וביה כלהו אזלין לאתר חד הא הכא רזא דבניינא דיחזקאל [ז ע"ב] ברזא דנקודין:</p>	<p>ו' מן א', והאות א', בה נשלמו לעשר, ובו כולם הולכים למקום אחד, הרי כאן סוד הבנין של יחזקאל בסוד הנקודות.</p>
--	--

ו' כליל תלת כו' - הן חולם חירק שורק הנ"ל שעל הו': ובי' כולהו כו' - כנ"ל דנכללין בא' שהוא אחד בחושבן אותיותיו³¹⁰, כל בחושבן האמור כאן הכל הוא במספר קטן:

ועוד רזא נקודי צריך לאחזרא עלייהו פתח בחושבן אותיותיו איהו יו"ד וכתוב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון (תהלים קמה טו) ואוקמוהו³¹¹ אל תקרי ידך אלא יודי"ך ואינן י"י מן יאהדונה"י ובאן אתר מתפתחין ברקיעא דאיהו פתח ואיהו מפתח כליל אקדונ"ק שית אתוון באמצע י"י ותרין יודין עם רקיע דאיהו ו' סליק לחושבן ה':

ועוד הסוד של הנקודות צריך לחזור עליהם. פתח בחשבון אותיותיו, הוא יו"ד, וכתוב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. ופרשוהו אל תקרי ידך אלא יודי"ך, והם י"י מן יאהדונה"י. ובאיזה מקום נפתחים, ברקיע, שהוא פתח, והוא מפתח הכולל אהדונה"ה, שש אותיות באמצע י"י, ושני יודי"ם עם רקיע שהוא ו' עולה לחשבון יה"ה.

איהו יו"ד - ר"ל יו"ד מלא: אלא יודיך ואינן כו' - דבקמין אינן סתימין באות יו"ד דאיהו קמין כמ"ש לעיל (ה ע"ב), והיא חכמה יו"ד עילאה³¹², יו"ד של המילוי דבה תרין יודין, ואינן חכמה עילאה תתאה³¹³ דאבא יסד ברתא (זהר ה"ג רנח ע"א), וז"ש ואינן י"י מן כו' ומתפתחין בפתח שהיא הבינה: ובאן אתר מתפתחין - דביו"ד איהו סתימין בקמין כמ"ש לעיל:

קמין רקיע וניצוץ אינן י"ו איהו קומין כל נקודין דאינן שית סרי בחושבן שית סרי אנפין דחיון ובגין דא איהו קומין כל נקודין:

קמין, רקיע וניצוץ, הם י"ו. הוא קומין כל הנקודות, שהן שש עשרה, כחשבון שש עשרה פני החיות, ולכן הוא קומין כל הנקודות.

איהו קומין - כי כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד) והן סתימין שם, וז"ש קומין: כל נקודין כו' - דניצוץין של הט' נקודות הן ששה עשר³¹⁴: שית סרי אנפין דחיון - שנאמר (יחזקאל א ו) וארבעה פנים לאחת³¹⁵:

צריי איהו חושבין³¹⁶ ו' ו' ותחת צדי תרין נצוץין דאינן י"י את שני המאורות הגדולים (בראשית א טז) ואינן ו' ו' י"י סלקין ל"ב ואינן ל"ב נתיבות פליאות חכמה ונקודה תחות ר' מן צרי דאיהו י' עשר ספירות הרי מ"ב ובגין דא צריי ביה צייר עלמין וייצר (בראשית ב ז)

צרי הוא חשבון ו' ו', ותחת הצדי שני ניצוץין, שהם י' י', את שני המאורות הגדולים. והם ו' ו' י' עולים ל"ב, והם ל"ב נתיבות פליאות חכמה (ס"י פ"א מ"א). ונקודה תחת ר' מן צריי שהיא י', עשר ספירות, הרי מ"ב. ולכן צרי, בו צייר העולמות, "וייצר", שם צריי, בו צייר אדם, הרי סוד הנקוד צרי מ"ב, ושלוש אותיות, הרי

– מאיר התיקון –

³¹⁰ דהיינו אותיות האות "אל"ף א' ל' פ', שהוא א' ג' ח' במספר קטן וסכומם הוא י"ב, והוסף עליהם עוד א' הרי היא האות עצמה סה"כ י"ג שהוא כמנין אח"ד.
³¹¹ וצ"ע היכא, שכן לע"ע לא מצאתיו במקור אחר מלבד דברי התיקון דכאן.
³¹² עי' לקמן ט ע"א שקמין היא חכמה ובינה היא פתח, ואילו קנא ע"א כתוב שקמין היא כתר, ופתח היא חכמה.

³¹³ היינו מלכות עי' זהר ח"א רכג ע"ב.
³¹⁴ ומניינם הוא להלן: קמין (ו' ונקודה), פתח (ו'), צרי (ב' נקודות), שבא (ב' נקודות), סגול (ג' נקודות), חולם (נקודה א'), חירק (נקודה א'), שורק (ג' נקודות) ושורק גדול (נקודה א'). סה"כ י"ד נקודות וב' וו"ן. ואם מחשבים את הוו"ן נקודות נמצאו שש עשרה.
³¹⁵ דהיינו שכל אחד מד' חיות המרכבה כלול מד' פנים.
³¹⁶ במספר קטן, היינו ט (צ') ב (ר') א' (י') סה"כ י"ב.

מ"ה כחשבון אדם. תמן צר"י ביה צייר אדם הרי רזא דנקוד צרי מ"ב ותלת אתוון הרי מ"ה כחושבן אדם:

את שני כו' - שת"ת מקבל מחו"ג³¹⁷ וכן מלכות מחו"ג כמ"ש לעיל, ולכך בצרי ובשבא הן שני המאורות ת"ת ומלכות³¹⁸, רק כי הגבורות מקבלות³¹⁹ מאימא ע"י ת"ת³²⁰, אבל החסדים מקבלים מאבא שלא על ידו, כידוע בסוד אבא יסד ברתא (זהר ח"ג רנח ע"א), לכך בצרי שהוא חסד הן שוין³²¹, ובשבא שהוא גבורה (בראשית א טז) את המאור הגדול כו'³²²: ואינון ל"ב כו' - כנ"ל (ד ע"א) דהרוצה להחכים ידרים (ב"ב כה ע"ב)³²³: הרי מ"ב - דז' ספירן מחו"ג שהן תחילת הבנין הן בשם מ"ב, ובהון אצטיירו כמ"ש בתיקון ד' (כ ע"א) וז"ש ובגין דא כו': ובגין דא צרי כו' - דבשם מ"ב צייר עלמא, מ"ב דמעשה בראשית³²⁴: בי צייר כו' - לשון צרי: וייצר תמן צרי - ר"ל דבתיבת וייצר יש שם אותיות צרי, וכן בכל מקום שאומר בתיקונים תמן, אינו דורש כל התיבה כמ"ש לקמן בתיקונים: בי צייר אדם - דוייצר קאי על אדם, וע"כ הולך ומפרש חושבן אדם: ביה צייר אדם - ר"ל, שמא מפרש³²⁵ שהוא בפנים הספירות כנ"ל (א ע"א ד"ה לעשר ספירן)³²⁶, וז"ש הרי כו' וז"ס (ס"י פ"א מ"ד) עשר ספירות בלי מה, מ"ב מלבר, מ"ה מלגאו. וכל זה הוא ג"כ בשב"א, כי הוא ג"כ התחלת הבנין, זה מימין וזה משמאל, אלא שהתחלת הציור הוא בחסד שלמעלה הן במחשבה, ולכך הוא שם צרי צייר כו':

שבא, כמו כן כאן, "את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן וכו'", ובו סוד מ"ב, ובו סוד של אדם. כדוגמא זה, חשבון שבא ו', ושלוש ניצוצות, ורקיע, י' ו' ו', שחשבונם ל"ו, הרי מ"ב, ושלוש אותיות שב"א, הרי מ"ה. וסוד הדבר, ואמרו לי מה שמו מ"ה אומר אליהם, ונקוד שב"א נקוד בשם יהו"ה בתורה.

שָׁבָא אוף הכי את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן וגו' (בראשית א טז) וביה רזא מ"ב וביה רזא דאדם כגוונא דא חשבון שָׁבָא ו' ותלת ניצוצות ורקיע יי"ו דחושבנהון ל"ו הרי מ"ב ותלת אתוון שב"א הרי מ"ה ורזא דמלה ואמרו לי מה שמו מ"ה אומר אליהם (שמות ג יג) ונקוד שב"א נקוד בשם יהו"ה באורייתא³²⁷:

את המאור הגדול כו' - דבצרי שניהם שוין אבל כאן א' גבוה מחבירו³²⁸: ובי רזא כו' - לפי שנקודותיו שוות לצרי, מפרש כל עניניו כמו בצרי, לכך קאמר אוף הכי את כו': ורזא דמלה כו' - ר"ל דכתיב שמו מ"ה, דבשמו מרומז מ"ה, והוא באחת³²⁹ מנקודותיו והוא שב"א:

סגול: שמונה עשר חשבונו, והוא ו' ו' ו' ו' מן ויסע מן ויסע ויבא ויט. [ועם] שלש נקודות י' ו' ו' סגול ח"י חושבניה ואיהו ו' ו' ו' מן ויסע ויבא ויט³³⁰ (שמות יד יט - כא) ותלת נקודין

- מאיר התיקון -

³¹⁷ עי' לקמן קמז ע"ג ד"ה קמץ שצרי היא דעת.
³¹⁸ עי' זהר ח"א כ ע"א שהם שוים בקומתן.
³¹⁹ עי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ יא ע"א: וזהו סוד השבת, אלא ששבת אינה חוזרת לשרשה אל בינה, אלא בינה מאיר לה שלא ע"י ר"ק, ששת ימי המעשה, והיא שוה לגביה, לכן זמן הזיווג בו.
³²⁰ היינו כאשר הם בבחי' מאור הגדול ומאור הקטן, אז הוא בבחי' גבורות, ומקבלים דרך ת"ת, אבל כאשר זה בבחי' חסדים שהוא שני המאורות הגדולים, אז אפילו המלכות מקבלת ישיר מהאבא.

³²¹ בבחי' שני המאורות הגדולים.
³²² לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה, ועי' זהר בראשית שם.
³²³ עי' זוה"ק (ח"ג כח ע"א): אבא, דאיהו לימינא חסד, דביה הרוצה להחכים ידרים, מתמן חכמ"ה כ"ח מ"ה, ע"כ. וכאן, אשר הוא בבחי' חסדים ובסוד ב' המאורות הגדולים, אזי יש הנהגה שהיא בבחינת נתיבות חכמה.

³²⁴ עי' זהר ח"ג רנ"ו ע"ב, ועי' ע"ח מ"ן ומ"ד פרק יד.
³²⁵ לקמן כתוב ששם מ"ה הוא שם המפורש, ועי' לקמן כח ע"ב ששם ס"ג הוא שמא סתים.

³²⁶ עי' לקמן יט ע"א שקיו דאילנא.
³²⁷ היינו בניקוד אדנ"י אבל מחליפים חטף פתח של הא' לשבא.
³²⁸ עי' לעיל ד"ה את שני.

י' הוא ח"ם, וארבע אותיות מן סגול, הוא חמ"ד, והתיבה, הרי הם חמ"ה, פני משה כפני חמה (ב"ב עה ע"א).
 י' י' י' איהו ח"ם וארבע אתון מן סגול איהו חמ"ד ותיבה הא אינון חמ"ה פני משה כפני חמה:
 חמה:

[³³¹ואיהו ור"ו מן ויסע כו' - שהוא בת"ת כליל מג' אבהן³³²: ותלת נקודין יי"י - הן אותיות שניות של ויסע כו': פני משה - ת"ת וכן חמה³³³:] איהו חמ"ד - ר"ל סגול, דסגל לשון חמד³³⁴:

חלם חסר ו', חשבונו י"ה, ושלש ניצוצות י' י' י', הרי הם מ"ה, השם המפורש, יר"ד ה"א וא"ו ה"א, ועם שלש אותיות ותיבה, הרי הוא מ"ט, כחשבון מ"ט אותיות של "שמע ישראל וכו'" ברוך שם כבוד מלכותו וכו'. ופרשוהו רבני המשנה (ר"ה כא ע"ב) חמשים שערי בינה נבראו בעולם, ונתנו למשה חוץ מאחד, שנאמר "ותחסרהו מעט מאלהים". ולמטה במלאכים הם מ"ט פנים טהור ממטרו"ן, שהיא חל"ם במלאכים.
 חל"ם חסר ו' חושבניה י"ה ותלת ניצוצות י' י' י' הא אינון מ"ה שמא מפרש יר"ד ה"א וא"ו ה"א ועם תלת אתון ותיבה הא איהו מ"ט כחושבן מ"ט אתון שמע ישראל וכו' (דברים ו ד) ברוך שם כבוד וכו' ואוקמוהו רבנן דמתניתין חמשים שערי בינה נבראו בעולם ונתנו למשה חוץ מאחד שנאמר ותחסרהו מעט מאלהים ולתתא במלאכים אינון מ"ט פנים טהור מ"ט מן מטטרו"ן דאיהו חל"ם במלאכים:
 חל"ם חסר ו' חושבניה י"ה ותלת ניצוצות י' י' י' הא אינון מ"ה שמא מפרש יר"ד ה"א וא"ו ה"א ועם תלת אתון ותיבה הא איהו מ"ט כחושבן מ"ט אתון שמע ישראל וכו' (דברים ו ד) ברוך שם כבוד וכו' ואוקמוהו רבנן דמתניתין חמשים שערי בינה נבראו בעולם ונתנו למשה חוץ מאחד שנאמר ותחסרהו מעט מאלהים ולתתא במלאכים אינון מ"ט פנים טהור מ"ט מן מטטרו"ן דאיהו חל"ם במלאכים:

[³³⁵הא אינון מ"ה כו' - דאיהו³³⁶ בנצח, וכן משה בנצח כידוע (זהר ח"ג רמג ע"א³³⁷), וז"ש נ' שערי בינה כו', וכן ביצירה מט"ט³³⁸, שהוא דוגמת הת"ת, וז"ש ולתתא כו':] ולתתא במלאכים - ר"ל מדרגת משה: חולם במלאכים - ע"ג כל המלאכים³³⁹ כחולם, { ט ע"א } דאיהו ע"ג כל נקודין³⁴⁰:

ח"ק עם חשבון אותיות הוא א"ם. חירק חושבנו ו"ה, ושלשה ניצוצות י' י' י' שלשים, הרי הוא א"ם.
 ח"ק עם חושבן אותיות הוא א"ם. חירק חושבנו ו"ה ותלת ניצוצות י' י' י' תלתין הא איהו א"ם:

– מאיר התיקון –

³³⁰ עי' זהר ח"א קח ע"ב, וכן בפע"ח לד ע"ג.
³³¹ בדפוס הישן דיבור זה מופיע שלא במקומו לקמן ט ע"א והעברנוהו למקומו הנכון.
³³² עי' זהר (ח"ב קיט ע"ב) מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים וגו', בגין דתפארת דרגא דמשה, גופא, וחסד דרועא דיליה, ומשה אתקשר בע"ב דאיהו חסד דרגא דאברהם, דהכי סליק בחושבן ח"י ור"ו מן ויסע ויבא ויט, תלת ענפי אבהן ש' דאתקשר בש' של משה.
 תרגום: ובה מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים וגו' משום שתפארת היא דרגת משה הגוף וחסד זרועו ומשה נקשר בע"ב שהוא חסד דרגתו של אברהם שכך עולה בחשבון ח"י ור"ו מן ויסע ויבא ויט שלשת ענפי האבות ש שנקשרה בש' של משה.
³³³ עי' הערה הקודמת.
³³⁴ עי' (שמות יט ה) והייתם לי סגלה, ות"א: ותהון קדמי חביבין.
³³⁵ בדפוס הישן דיבור זה מופיע שלא במקומו לקמן ט ע"א והעברנוהו למקומו הנכון.
³³⁶ חולם, וכן עי' לקמן הערה 344.
³³⁷ עי' ע"ח שער שער הארת המוחין זר"ן פרק ו.
³³⁸ עי' שער הפסוקים פרשת תשא, משה השיג תחלה כל האלף. ואח"כ לא השיג מן הבריאה, רק מן מטטרו"ן וסנדלפו"ן, שהם כנגד זר"ן, שהם כנגד ב' אותיות אחרונות ו"ה של ההו"ה כנודע, וז"ס מסו"ה, כי ר"ת מ"ס, מטטרו"ן סנדלפו"ן, ומקום אחיזתם הוא בשתי אותיות ו"ה, וחבורם מסוה, ע"כ. ועי' ע"ח שער מו פרק ז.
 עי' פת"ש נתיב אבי"ע כ ז"ל: הנהגת עוה"ז הוא עי' נו"ה שהם בסוד ב' צבאות מעלה ומטה, והם ב' כרובים מט"ט וסנד"ל שהם בשמים ובארץ כמ"ש (יחזקאל א טו) והנה אופן אחד בארץ, שבהם צריך המדות להיות ממוזגים בסוד צדיק ורע לו כו'.
³³⁹ עי' שער הגלגולים - הקדמה לח ז"ל: ואמנם חנו"ך שהוא מטטרו"ן, להיות שנטל גם זיהרא עילאה דאדם, שהיא נשמה דאצילות, היה מלאך גדול מאליהו, כי אליהו לא היה יכול להשיג רק עד נפש דאצילות, וז"ס בספר הזהר אליהו לתתא. ועי' ר' בחיי שמות יב יב. ועי' לעיל הערה 118.
³⁴⁰ וזה נצח שהוא מעלה (כלפי מטה).

³⁴¹ [חֲרֵק חוֹשְׁבָנָא ו"ה - דְנוּ"ה הֵן תְרִי פִלְגֵי דְגוּפָא (רע"מ פנחס רלו ע"א³⁴²), וּבִהוּן הוּי"ה אַחַת, י"ה בְנֻצַח ו"ה בְהוּד³⁴³, וְכֵן אִיהוּ בְנֻצַח וְאִיהִי בְהוּד³⁴⁴, וְי"ה הוּא בְשָׁמִים, וְו"ה בְּאַרְצֵי כְמ"ש (תְהֵלִים צו יא) יִשְׁמַחוּ ה'שָׁמַיִם וְתִגַּל ה'אָרֶץ (לְקַמֵּן יא ע"א), לִכְךָ חֵלֶם בְּגִי' י"ה, חֲרֵק ו"ה: אִיהוּ אִם - דְאִיהִי בְהוּד, וְהוּא אִם דְאֵלֵהִים³⁴⁵. דְמ"ה הוּא בְנֻצַח כְּנ"ל וְהוּא אוֹתִיּוֹת לֵה"ל³⁴⁶ מִן אֵלֵהִים, הִרִי הוּי"ה אֵלֵהִים מִתְחַלֵּק בְּהֵן, דֵּהֵן תְרִי פִלְגֵי דְגוּפָא כְּנ"ל.]

שָׂרְק אִיהוּ חוֹשְׁבָן אַתּוּוֹ ו' וְחַמֶּשׁ {ט ע"א} נִיצוּצוֹת חֲמִשִּׁים, הִרִי נ"ו, [וְעַם] שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת וְהִתִּיבָה, הִרִי הֵם ס', "סוּד יְהו"ה לִירְאִי". וְבו "ר'נו לִיעֲקִיב שְׁמַחָה" נוֹטְרִיקוֹן שו"ק.
שָׂרְק אִיהוּ חוֹשְׁבָן אַתּוּוֹ ו' וְחַמֶּשׁ {ט ע"א} נִיצוּצוֹת חֲמִשִּׁים הָא נ"ו תֵּלֵת אַתּוּוֹן וְתִיבָה הָא אִינּוֹן ס' סוּד ה' לִירְאִי (תְהֵלִים כָּה יד) וְבִיה רְנ"ו לִיעֲקִיב שְׁמַחָה (יִרְמִיָּה לֹא ו) נוֹטְרִיקוֹן שו"ק:

סוּד ה' כו' - דְבִי כָל רִזִין גְּנִיזִין³⁴⁷: וְבִי רְנו כו' - כְּמ"ש בְּתַז"ח (ג ע"ג³⁴⁸) דְכִמְהָ קִיצִין הֵן, כָּל א' כְּפִי מְדָה דְתֵלֵא בִיָּה, וְנ"ו הוּא בִיסוּד, דְעַד הוּד אַתְפְּשׁוּתָא דְנ' תְרַעִין³⁴⁹, וְיִסוּד הוּא ו' זְעִירָא, כְּמ"ש בְּזֵהָר שְׁמוֹת (ט ע"ב³⁵⁰) הִרִי נ"ו: וְבִי רְנו כו' - ר"ל דְאִית כְּמָה קִיצִין, כְּמ"ש בְּתַז"ח (דף עג ג ע"ד) וְאִית קֶץ רְנ"ו, וְהוּא נ"ו אַחַר אֶלְף וּמֵאַתָּן הַכְּתוּב לְעִיל (י ע"א), וְזֵהוּ רְנו לִיעֲקִיב שְׁמַחָה, וְהוּא מְסַפֵּר נ"ו הַנ"ל בְּשׁוּרָק:

– מְאִיר הַתִּיקוֹן –

³⁴¹ בְּדַפּוּס הִישָׁן דִּיבּוּר זֶה מוֹפִיעַ שְׁלֹא בְּמִקּוּמוֹ לְקַמֵּן ט ע"א וְהַעֲבַרְנוּהוּ לְמִקּוּמוֹ הַנְּכוּן.
³⁴² ע"י דְבָרֵי רַבִּינוּ בְּפִירוּשׁוֹ עַל סַפְד"צ ז ע"ג, שְׁמַבִּיא מְקוֹר לְדְבָרֵינוּ אֱלוּ מִתַּז"ח בְּסוּפּוֹ (נָא ע"ד):
"כָּל אוֹמְנוּתִיהָ דְחַבְרִיהָ אִיהוּ עֵבִיד".

³⁴³ ע"י ע"ח שְׁעַר רַפ"ח פֶּרֶק ד', נוֹדַע כִּי נ"ה הֵם ב' פִּלְגֵי דְגוּפָא כְּנ"ל לִכְן אִין הוּי"ה גְּמוּרָה בְּכָל א' מֵהֶם רַק הוּי"ה א' בִּין שְׁנֵיהֶם נִמְצָא כִּי חֲצִי הוּי"ה הוּא אֹר שֶׁל נֻצַח וְחֲצִי הוּי"ה הוּא אֹר שֶׁל הוּד. וְעִי' שְׁעַר הַשְּׁמוֹת פֶּרֶק ו': נֻצַח וְהוּד דְז"א, דַּע כִּי נו"ה דְז"א הוּא סוּד חַד גּוּפָא בְּבַחִי' חִיצוֹנִים, אֲבָל בְּבַחִי' פְּנִימִי' הֵם תְרִי פִלְגֵי גּוּפָא כְּנֻזְכָר בְּזוּהָר (פְּנַחֶס רְלו ע"א) וְכו' וּבְזֵה תְבִין לְמָה נו"ה נִקְרָא תְרִי פִלְגֵי גּוּפָא, כִּי לְפִי שְׁמַצַּד פְּנִים נִקְרָא שׁוּקֵי הָאִישׁ וְהֵם נִפְרָדוֹת, וּמִצַּד אַחֲרוֹ הֵם גּוּף א' שֶׁל הַנוֹקְבָא, וּבְזֵה תְבִין אִיךְ נו"ה דְז"א בְּסוּד הָאֲחוּרִיִּים הֵם מְחוּבְרִים וּבְסוּד הַפְּנִים הֵם נִפְרָדִים.
³⁴⁴ ע"י ע"ח אֲנִיכ ט', וְעִי' לְשׁוֹ כְּלָלִים ח"ב לֵב ע"ג, שְׁמַבִּיא מְקוֹר לְזֵה מְלַקְמֵן לְד ע"א.

³⁴⁵ ע"י לְקַמֵּן יג ע"א וְכֵן לְקַמֵּן רִישׁ תִּיקוֹן נג דף צט ע"ב.
³⁴⁶ ע"י שְׁעָה"כ פֶּסַח דְרוֹשׁ יב בְּעִנְיַן שֵׁם אַכְדֻט"ם, וְכֵן ע"י לְקַמֵּן יג ע"א.
³⁴⁷ ע"י זֵהָר ח"ג (דף רלו ע"א) צְדִיק יְסוּד בִּיה סוּד דְאִיהוּ יִין הַמְשׁוּמֵר בְּעַנְבֵינוּ מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית.

³⁴⁸ ז"ל: אִית בְּכָל דְרָא וְדָרָא כְּפּוּם זְכוּן דִּילְהוֹן בְּכָל מְאִרְיָה דְדָרָא כְּפּוּם דְרַב דְרָא נוֹטִים אֲבַתְרָה וְאִם חוֹבִין מִתְרַבִּין עֲלֵה אִמֵר רַבִּי חֵיא פֶּרְקָנָא עַד דְרָא אַחְרָא וּבְגִין דָּא כָּל הַקִּיצִין כְּלוּ וְכֹלָא תֵלֵא בְּתִיבְתָא וּבְזְכוּן דְמַדּוּת.

תְּרַגּוּם: יֵשׁ בְּכָל דּוּר וְדוּר כְּפִי זְכוּת שְׁלֵהֶם בְּכָל אֲדוּן דְדוּר כְּפִי הַרְבַּ שֶׁל הַדּוּר נוֹטִים אַחְרֵינוּ, וְאִם חֲטָאִים מִתְרַבִּים עֲלֵה אִמֵר רַבִּי חֵיא גְּאוּלָּה עַד דּוּר הָאֲחֲרוֹן, וְלִכְן כָּל הַקִּיצִין כּוֹלֵם וְהַכָּל תֵלִי בְּתִשׁוּבָה וּבְזְכוּת הַמַּדּוּת.
³⁴⁹ ע"י לְעִיל הַעֲרָה 112.

³⁵⁰ ז"ל: וְרָזָא דָּא (בְּרֵאשִׁית מו כו) כָּל הַנֶּפֶשׁ [הַבָּאָה יַעֲקֹב] וְהַבָּאָה לִיעֲקֹב מִצְרִימָהוּ (לְבֵית יַעֲקֹב) וְגו' שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ וְאִיהוּ ו' נֶפֶשׁ דְּבֵית שְׁנֵי רָזָא דְה' תִּתָּאָה וְדָא ו' רָזָא דְשְׁשִׁים וְשֵׁשׁ שְׁשִׁים לְאַתְעֲרוּתָא דִיעֲקֹב וְשֵׁשׁ לְאַתְעֲרוּתָא דִיוֹסֶף וְעַל דָּא אִיהוּ ו' דְאִינּוֹן תְרִין בְּחַבּוּרָא חַדָּא וְרָזָא חַדָּא.
תְּרַגּוּם: וְסוּד זֵה "כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לִיעֲקֹב וְגו' שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ" וְהוּא ו', נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית שְׁנֵי, סוּד שֶׁל ה' תַּחְתּוֹנָה, וְזֵה ו', סוּד שֶׁל שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ, שְׁשִׁים לְהַתְעוֹרְרוֹת יַעֲקֹב, וְשֵׁשׁ לְהַתְעוֹרְרוֹת יוֹסֶף, וְלִכְן הוּא ו', שֶׁהֵם שְׁנַיִם, בְּחַבּוּר אַחַד וְסוּד אַחַד.
וְהִנֵּה אִם זֵהוּ הַמְקוֹר אִין הַדְּבַר בְּרוּר כָּל כֵּךְ, אֲמַנֵם לְכַאוּרָה יֵשׁ מְקוֹר בְּרוּר יוֹתֵר וְהוּא זֵהָר ח"ג עַד ע"ב: יְסוּד ו' זְעִירָא הוּא וְקַב"ה ו' רַבְרַבָּא עֲלָאָה וְע"ד כְּתִיב ו' תְרִין וּוִין כְּחַדָּא וְרִישָׁא דְהָאִי יְסוּד ה' הוּא.

תְּרַגּוּם: יְסוּד הוּא ו' קֶטְנָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (ת"ת) ו' גְּדוּלָּה עֲלִיוֹנָה, וְלִכְן כְּתוּב ו' שְׁנֵי וו"ם כְּאַחַד, וְהָרָאשׁ שֶׁל הַיְסוּד זֵהָה הוּא י'.
הֵינּוּ שְׁהו' הַשְּׁנֵי הוּא מִלּוּי שֶׁל ו' הָרָאשׁוֹן. דְהֵינּוּ שׁו' שֶׁל יְסוּד מִצַּד הַיּוֹתוֹ הַשִּׁישִׁי הוּא מִלּוּי שֶׁל ו' הַת"ת וְהוּא מִצַּד הַיּוֹתוֹ כָּל הַשֵּׁשׁ.

שכל הנקודות מתפשטים מחכמה עליונה, תשעה עד מלכות. והטעמים מכתר עד מלכות. ושורק צדיק יסוד עולם, בו סוד שורק שני בתוספת ו', מ"ב.

דכל נקודי מחכמה עלאה מתפשטאן תשעה עד מלכות וטעמי מכתר³⁵¹ עד מלכות ושורק צדיק יסוד עלמא ביה סוד שורק תניינא בתוספת ו' מ"ב³⁵²:

דכל נקודי כו' - שבתחלה ביאר נו"ן³⁵³, ועכשיו מבאר ס' דהוא סוד, ואמר דכל נקודי כו', ו"כ שורק ביסוד וביה אותיות סוד, וז"ש (משלי י כה) צדיק יסוד עולם, ב"י סוד³⁵⁴: **שורק תניינא כו' - הוא שורק גדול, וז"ש בתוספת ו'³⁵⁵: מ"ב - ר"ל בגי' מ"ב שהוא במלכות, ושם במלכות כליל שם מ"ב כמ"ש בתיקון ד' (כ ע"א), וכאן חושב הנקודות מחכמה עד מלכות, וסדרן: קמץ, פתח, צרי³⁵⁶, שבא, סגול³⁵⁷, חולם³⁵⁸, חירק, שורק, שורק גדול³⁵⁹, כסדר מחכמה. ואל תיקשי שבתיקון ע' (קנא ע"א) קא חשיב מכתר עד יסוד, כבר תירץ האר"י ז"ל³⁶⁰, וכן שם מונה סגול קודם לשבא, וכולא חשיב כאן כסדר רק הפתח שמתחיל משום דמפרש ב"י קרא³⁶¹:**

ועוד קמ"ץ פרשוהו בעלי הדקדוק, שהוא תנועה גדולה, משום שהוא ראשון לכל הנקודות של הספירות, אף על גב שכולם שמות קדושים נעשו זה כסא לזה, כמו בן שצריך לעבוד את אביו ואת אמו, ולעשות את עצמו כעבד אליהם, ושמש וכסא ומקום³⁶² תחתיהם, כך הן הספירות זו לזו, ולכן יש נקודה מלך, ויש נקודה עבד אליו, כמו שב"א שהוא עבד לקמ"ץ, ורץ בשליחותו ומזנב אחריו, אבל במקומו הוא מלך.

ועוד קמ"ץ אוקמוהו מארי דקדוק דאיהו תנועה גדולה בגין דאיהו קדמאה דכלהו נקודין דספיראן אף על גב דכלהו שמהן קדישין אתעבידו דא כסא לדא³⁶³ כגון ברא דצריך למפלה לאבוי ולאמיה ולמעבד גרמיה לגבייהו כעבד ושמש וכרסיא ומצב תחותיהו הכי אינון ספירן דא לדא ובגין דא אית נקודה מלכא ואית נקודה עבדא לגביה דמלכא כגון שב"א דאיהו עבד לקמ"ץ ורץ בשליחותיה ומזנב אחריו אבל באתריה מלכא איהו:

– מאיר התיקון –

³⁵¹ עי' לקמן תיקון עי' (קמט ע"ב) כתרא דתמן טעמי.
³⁵² שורק במספר קטן היא י"ב עם ג' נקודות ל' סה"כ מ"ב.

³⁵³ נ"ו (לש"ו).

³⁵⁴ עי' לעיל הערה 347.

³⁵⁵ דהיינו ו במקום ●●●.

³⁵⁶ חסד.

³⁵⁷ ת"ת.

³⁵⁸ נצח.

³⁵⁹ מלכות. למה אתה מפרש רק חלק, האם אתה רק בא לאפוקי ממהו

³⁶⁰ לא מצאתי שום תירוץ בדברי האר"י ז"ל, והי"ע.

והנה עי' לקמן קמז ע"ג ד"ה קמץ: אע"ג דלקמן קכח ע"א אמר דכתר איהו קמץ הוא כשנחשב הכתר אבל כאשר יבא הדעת במקומו והתחל' מחכמה אז חכמה קמץ יו"ד ובינה פתח נפתח היד הקמץ בפתיחו דיד בה' אצבעאן כמש"ש וצרי הוא בדעת ב' נקודין ע"ש חר"ג.

בכוונת ברכת אתה חונן שאמר שם כי הגם דאין ניקוד בהמלכות אך ע"י ז"א כאשר הוא מאיר לה הנה יש בה כל הנקודות כולם כמו בז"א ע"ש ונודע הוא כי התחלתה הוא מחכמה כי עטרה שלו הוא כתר וז"ל הרי הוה הט' נקודות בה מחכמה עד מלכות (הערת הלש"ו).

ואם כן לכאורה יש ליישב כי כאן המדובר הוא בנוק' ואילו בתיקון ע' הוא בבחינת ז"א.

³⁶¹ בדפוס ישן מופיעים כאן כמה דברים אשר מקומם הוא לעיל ובמהדורה זו תיקנו את הדבר והדפסנום במקומם הנכון.

³⁶² עי' יהושע ד ט.

³⁶³ עי' רמב"ן בראשית (א ח), כי יש שמים לשמים וכסא לכסא.

עי' ספר הפליאה : ע"י ת"ת ישראל נזונים כולם וזהו והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו וסלם בחסרון הו' הוא גלות הארוך ויעקב בחסרון הו' והסלם עומדת במדה אחרונה הוא הצינור האמצעי ומגיע עד אהי"ה הוא כתר עליון, ואמר השמימה ה' ראשונה להרמיז בה' ידיעה השמים עליונים שמים לשמים.

ועי' שם : החכמה היא ארץ לכתר והבינה לחכמה וכן כולם וכן שמים לשמים וכסא לכסא

דאיהו תנועה גדולה - ר"ל מלך³⁶⁴: בגין כו' - לפיכך הוא מלך על כולם: אע"ג דכולהו כו' - ר"ל אע"ג דכולהו הווי מלך זה לזה, מ"מ איהו מלך על כולם, דהוא ראשית דכולהו: כגון ברא כו' - ר"ל אע"ג דכולהו באצילות, מ"מ הוה זה לזה כסא, כגון ברא כו': כעבד ושמש כו' - חשיב ד' דברים, שהן כנגד ד' פרצופין או"א וזו"ן³⁶⁵, שהן כולן כסאות זה לזה, עד א"א, וקחשיב ממטה למעלה: כגון שבא כו' - ר"ל בחטף קמץ³⁶⁶:

וסוד הקמ"ץ, חשבון קמ"ץ י"ד ושלש וניצוצות ורקיע, נ' מ' שהוא מלך, הם רמוזים בארבע יוד"ם מן יו"ד ה"י וי"ו ה"י, ולא לחנם נאמר בו מלך, שהוא מלך גדול על כל המלכים.

ורוא דקמ"ץ חושבן קמ"ץ י"ד ותלת ניצוצין ורקיעי נ' מ' דאיהו מלך³⁶⁷ אינון רמיוזין ארבע יודי"ן מן יו"ד ה"י וי"ו ה"י³⁶⁸ ולאן למגנא אתמר ביה מלך דאיהו מלך גדול על כל מלכין:

ורזא דקמ"ץ - חוזר ומפרש כאן קמ"ץ ופתח, משום דבכל נקודות מפרש למעלה אותיותיהן ונקודותיהן, אבל בקמ"ץ לא פירש רק הנקודה, ובפתח רק האותיות, לפיכך חוזר ומפרש כאן בשניהם האותיות עם הנקודות: מ' דאיהו מלך כו' - ר"ל דקמ"ץ איהו בחכמה, ושם הוא מילוי דיודי"ן ע"ב, ובפנימיות מילוי דאלפי"ן מ"ה³⁶⁹, כ"ח מ"ה (זהר ח"ג כח ע"ב), ובהן ה' יודי"ן, כמנין קמ"ץ³⁷⁰ עם נקודותיו נ', והיא ל"ך, של מלך. וד' יודי"ן של ע"ב מילוי דיודי"ן שהוא חכמה הוא מ' של מלך: דאיהו מלך גדול - כנ"ל דאיהו ראשית לכל:

פת"ח הוא מ"ב. חשבון של פת"ח הוא כ', וניצוצין ושני רקיעים, וו"י, הרי מ"ב. "כי בי חשק ואפלטאו". פתחו לי שערי צדק אבא במ וכו". ב"ם ארבעים ושתים. "כי בי חשק ואפלטאו", חש"ק: חריק, שבא, קמץ, מן אבגי"ץ. קמץ, קומץ סתום באות יו"ד. פתח, נפתח בו בחמש אצבעות, שהם ה'. וכמה סודות בנקודות, וזהו אבא במ אודה י"ה. ופתח, עליו נאמר, פתחו לי וכו' זה

פת"ח איהו מ"ב חושבן פת"ח איהו כ' וניצוצין ותרין רקיעי וו"י הא מ"ב כ"י ב"י חשק ואפלטאו (תהלים צא יד) פתחו לי שערי צדק אבא במ וכו' (שם קיה יט) ב"ם ארבעים ותרין כי בי חשק ואפלטאו חש"ק חרי"ק שב"א קמ"ץ מן אַבְגִּיָתָי³⁷¹ קמ"ץ קומץ [ח ע"א] סתים באת יו"ד פת"ח אתפתח ביה בחמש אצבעין דאינון

– מאיר התיקון –

³⁶⁴ הפך עבד (ועי' לקמן הערה 367, שיש ה' מלכים וד' עבדים (עי' ע"ח נקודות א').

"המלכים" הם התנועות הגדולות (נא למנותם) וה"עבדים" הם התנועות הקטנות (נא למנותם), והם נכללים בד', הרי הם פתח סגול קובץ חטף קמץ. שוא לא נחשב כאחד מ' התנועות ונקרא "עבד לעבדים" (עי' פרדס שער הנקודות) ועל כן היא נעלמת. (לש"ו ביאורים ח"א סא ע"ג). ועי' ע"ח נקודות א'.

ועי' תז"ח יז ע"ג: והמשכילים עשר נקודין דקימין לאענאה ה' מימינא וה' משמאלא אורחא דאלין לקבל אלין חמש אנון רברבין בההוא גונא זעירין אַ אַ אַ או אַ ימינא אַ אַ אַ אַ, עכ"ל [או אינו מופיע בפירוש בתז"ח בדפוס הנפוץ? והוספתו מסברא, שכן בכל הדפוסים שלפניו הוא מופיע כ"א מי נתן לך רשות? אולי צריך להשאיר זאת ולציין שבכל הדפוסים הוא כנ"ל ואל תתערב?].

³⁶⁵ עבד נוק', שמש ז"א, כסא אימא, ומצב אבא.

³⁶⁶ עי' לעיל הערה 364.

³⁶⁷ עי' לעיל הערה 364.

³⁶⁸ כן הו"ל במהדורת קושטא. אמנס במהדורת מנטובל וואמסטרדס נוסף כאן "יו"ד ה"ח ו"ח

ה"ח". אמנס מדברי רבינו כאן ד"ה מ' משמע במהדורת קושטא.

³⁶⁹ עי' לעיל ח ע"ב ד"ה ביה צייר.

³⁷⁰ פי' במספר קטן: א' (ק) ד' (מ) ט' (צ'), סה"כ ט"ו, ויחד עם הניקודים צירי שהוא פעמיים יו"ד וקמץ שהוא יו"ד וו' (רקיע) (סה"כ ל"ו), סה"כ הוא עולה נ"א, נ' עה"כ??? אבל ירד אחד, לא נוסף!?

³⁷¹ נ"ל שמנוקד לא טוב בתיקונים אלא כמש"כ בפירוש הגר"א - אַבְגִּיָתָי. וגיר' אמסטרדס אַבְגִּיָתָי, וגיר' קושטא: אַבְגִּיָתָי. במהדורת אמסטרדס הוא אַבְגִּיָתָי ובמהדורת קושטא הוא אַבְגִּיָתָי.

השער ליהו"ה.

ה' וכמה רזין בנקודי והאי איהו אבא בם אודה
 י"ה ופת"ח עליה אתמר פתחו לי וכו' זה השער
 לה' (שם כ):

כי בי - גי' מ"ב: פתחו לי כו' - מביא הפסוקים ששם מרומז מ"ב, ואח"כ מפרש פסוק ראשון ואח"כ השני. וז"ש כי בי כו', ור"ל דשם אב"ג ית"ץ ד' נקודות בו, קמץ על א', שבא על ב', חירק על ג', פתח על ת', וכן בכל הז' שמות של מ"ב³⁷²: **כי בי -** הוא פתח כנ"ל: **חשק -** הוא ג' נקודות האחרים בשם זה. אפלטוה ואשגבהו כי ידע שמי כו': **קמ"ץ קומץ כו' -** עכשיו מפרש פסוק שני, ור"ל דקמץ סתים ביו"ד ואתפתח בה', כנ"ל שהן חו"ב, וא"כ בפתח כלול י"ה. וז"ש אבא ב"ם, שהוא הפתח, אודה י"ה, דבפתח אתפתח השער, וביה פותח את ידך³⁷³ (תהלים קמה טז), שמשם ממלאין שאלתו, לפיכך אודה י"ה. וז"ש ופתח עליה כו', ר"ל דלשון פתחו הוא פתח, דקרא מיירי בו, ופתח השער הוא ג"כ בפתח, דכתיב זה השער לה', ופתח בו השם הויה כמ"ש לעיל, דפתח סליק לחושבן הוי"ה, וז"ש זה השער לה': **וכמה רזין בנקודי -** לפי שסיים כאן רזי דנקודין, אלא שמפרש הפסוק פתחו לי שהתחיל בו, אמר שיש עוד כמה רזין בנקודין:

<p>מלאכין אית דמשמשין לאלין נקודין³⁷⁴ ואינון אתוון דאינון כסוסוון לנקודי וטעמי מנהיגי לון ואינון תנועות לגבייהו כגון על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו (במדבר ט יח) ואינון נקודין לגבי טעמי כעאנא בתר רעיין דאנהיגין לון לכל סטרא לסלקא ולנחתא עילא ותתא ולאנהא לון לכל סטרא לימינא ושמאלא לקמא ולאחורא:</p>	<p>מלאכים יש שמשמשים לנקודות הללו, והם האותיות שהם כמו סוסים לנקודות, והטעמים מנהיגים אותם, והם תנועות אליהם, כמו "על פי יהו"ה יחנו ועל פי יהו"ה יסעו", ואותם נקודות אל הטעמים, כמו צאן אחר הרועים שמנהיגים אותם לכל צד לעלות ולרדת, מעלה ומטה, ולהנהיג אותם לכל צד, לימין ושמאל לפנים ולאחור.</p>
---	--

ואינון תנועות לגבייהו - ר"ל הטעמים תנועות לנקודות: **כגון עפ"י כו' -** ר"ל דכן ע"פ הטעמים יחנו, בטעמים המפסיקים, כגון אתנחתא סוף פסוק, ויסעו בטעמים המשרתים: **דאנהיגין לון כו' -** הן ניגון הטעמים, והן מפרשים המשך המאמר, לפניו או לאחריו, וכל ענין המאמר מתפרש על ידן, ועיין בכוזרי באריכות (מאמר ב):

<p>וטעמי אינון נשמתין ונקודין רוחין ואתוון נפשיין³⁷⁵ אלין מתנהגין בתר אלין ואלין בתר</p>	<p>והטעמים הם נשמות, והנקודות רוחות, והאותיות נפשות, אלו מתנהגים אחר אלו,</p>
--	---

- מאיר התיקון -

³⁷² עי' קנט ע"א.

³⁷³ עי' לעיל ח ע"ב אל תקרא ידך אלא יודיך.

³⁷⁴ עי' ביאורים ח"א עב ע"א ז"ל: קורא התיקונים להאותיות בשם מלאכים משום שהם למטה במדרגה מהנקודות, והנקודות מתגלים בהם, ומשתמשים על ידיהם. ועי' ביאורים ח"ב ע ע"ג ז"ל: כל אור תחתון הוא בבחי' מלאך להאור העליון, וכנודע בסוד המלאך הגואל, ע"כ. ועי' עבודת הקודש חלק ב פרק כה ז"ל: פתח [משה] נבואתו היתה באספקלריא שאינה מאירה, בתחלה וירא אליו מלאך יי' סוד המלאך הגואל, ואחר הרגילו לאטו עלה אל מעלת הנבואה בשם הגדול אשר לא עלה אליה שום נברא. ועי' זהר ח"א דף סא ע"א וכן ח"א דף רה ע"ב, וכן ח"ג רסט ע"ב ורע ע"א. ורמב"ן שמות ג ב.

³⁷⁵ עי' ביאורים ח"א מג ע"ד ז"ל: התיקונים (סוף תיקון ה דף כב ע"א) שאמר שם טעמי אינון מן כתרא, נקודין מן מוחא, וכן בתיקון ע' (דף קמט ע"ב) ובכ"מ, חכמה דמתמן נקודין כתרא דמתמן טעמי, ומבואר שם ושם כי אתוון הם בבינה אימא. אמנם הוא כי ע"ד שהם בהג"ר הנה מתפשטין אח"כ בבינה וזו"ן, וכמ"ש ג"כ בהקדמות תיקונים (דף ט סע"א) טעמי אינון נשמתין, נקודין רוחין, ואתוון נפשיין. והתגין אינו חושב שם התיקונים כלל, כי הם משתתפין ומתחברים עם האותיות, כמ"ש הרב לקמן פ"ה, ולכן אינו חושב אלא רק הטעמים נקודות ואותיות, ואמר שהם הג"ר, וכן הם ג"כ בינה וזו"ן כנז'.

ביאורים ח"א ס ע"ג ז"ל: אמרו בפירוש בתיקונים (דף יו והוא לפנינו בדף כב רע"א בתיקון ה' וכן הוא ג"כ בתיקון סט דף קכה ע"ב) שאמרו שם ואתוון אינון לגבי נקודין כגופא לגבי רוחא, אבל במקומות אחרים, והוא בהקדמת תיקונים (דף ט סע"א) אמר שם טעמי אינון נשמתין נקודין רוחין ואתוון נפשיין, וכן הוא בהמאמר דלעיל אות י"ג, ונפשא איהי כללא דאתוון כו'. והרי הוא בפירוש

<p>אלין אתוון מתנהגי בתר נקודי ונקודי בתר טעמי כי גבוה (ט ע"ב) מעל גבוה שומר³⁷⁶ (קהלת ה ז) ועוד אתוון אינון אש נקודי רוח אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו (יחזקאל א יב) ואינון כמבועי מיא דאתמר עליהו המשלח מעינים בנחלים וגו' ישקן כל חיתו שדי וגו' (תהלים קד י - יא) אלין אתוון ואית דשוי לון לאתוון מים אש רוח ועפר ארבע רגלין דכורסיא נקודי אדם לשבת על הכסא:</p>	<p>ואלו אחר אלו. האותיות מתנהגות אחר הנקודות, והנקודות אחר הטעמים, "כי גבוה מעל גבוה שומר". ועוד, אותיות הן אש, נקודות רוח, אל אשר יהיה שמה, הרוח ללכת ילכו, והם כמעיונות המים שנאמר עליהם, המשלח מעינים בנחלים ישקו כל חיתו שדי וגו', אלו האותיות. ויש ששם אותם לאותיות מים אש רוח ועפר, ארבע רגלי הכסא, הנקודות אדם לשבת על הכסא.</p>
--	---

אתוון מתנהגין כו' - דבלא נקודות אין יכול לדבר כלל האות, ולפיכך הן רוח האותיות: **כי גבוה כו'** - שהן הנקודות ע"ג {ט ע"ב} האותיות. וסיפיה³⁷⁷ דקרא, וגבוהים עליהם, דאל תיקשי לך, הלא הנקודות הם תחת האותיות וגם הן קטנים מן האותיות, והיאך קאמר כי גבוה כו', לכך קאמר (לעיל ה ע"א) ואית נקודה דכל עלמא תליא: **אינון אש** - כנ"ל (לעיל ה ע"ב) החיות מראיהן כגחלי אש: **נקודי רוח** - כנ"ל פנימיות, שבהן רוח: **ואינון כמבועי כו'** - כמ"ש בהקדמה שניה (יט ע"א) דשמא מפרש איהו שקיו דאילנא³⁷⁸ כמ"א כו': **כל חיתו שדי** - אלין אתוון כנ"ל: **ואית דשוי לון כו'** - שהן ד' אותיות הוי"ה כנ"ל או"א זו"ן: **נקודי אדם** - הוא א"א שמתלבש בהם בפנימיותם, והוא שמא מפרש³⁷⁹, והוא היושב על הכסא, שהן כולם כסא לי' כנ"ל:

מצד של האמא ההי"ן למעלה, מצד של הבת ההי"ן למטה, מצד של האבא יודי"ן למעלה, מצד הבת יודי"ן למטה, מצד הבן ווי"ם למעלה כמו זה ווי", מצד האבא ווי"ם למטה כמו זה יו", ההי"ן של האם כמו זה הה"ו הה"י, ההי"ן של הבת כמו זה יה"ה וה"ה, וכן בכל הויה והויה.

מסטרא דאימא ההי"ן לעילא מסטרא דברתא ההי"ן לתתא מסטרא דאבא יודי"ן לעילא מסטרא דברתא יודי"ן לתתא מסטרא דבן ווי"ן לעילא כגוונא דא ווי"ם מסטרא דאבא ווי"ן לתתא כגוונא דא יו"ו ההי"ן דאימא כגוונא דא הה"ו הה"י ההי"ן דברתא כגוונא דא יה"ה וה"ה והכי בכל הוי"ה והוי"ה³⁸⁰:

מסט' דאימא ההי"ן כו' - שעד כאן פירש הנקודות, ועכשיו מפרש אותיות השם שהם ד' יסודות כנ"ל, והד' יסודות מתהפכין, פעם מים למעלה, פעם אש למעלה, פעם המים גוברין, פעם אש. וכן בכל הד' יסודות שמהן מזגי כל הטבעים ורחמי ודיני, הרוחנים ונטייתם לצד זה או לצד זה, ועניינם כפי הוי"ה, אם היו"ד למעלה מים למעלה, וכן בכולם ואם שני יודי"ן וה"א, כגון יי"ה המים גוברין וכן בכולם:

ועוד מי שלומד את ההויות הללו, צריך ללמד אותם לבנות בנין לקדוש ברוך הוא,

- מאיר התיקון -

להיפוך שהאותיות הם נפש. אך הענין בכ"ז הוא כמו שאמרנו לעיל וכמו שמפרש והולך, כי הגם שהאותיות הם באמת רק בחי' הגוף וכלים, אך משום שהנפש הנה הוא מתעצם עם הגוף מראשית התחלתו ואינו נפרד ממנו לעולם לגמרי, הרי נעשים שניהם לאחד, ולכן קורא התיקונים לפעמים את האותיות ג"כ בשם נפש.

³⁷⁶ שומר - ואית נקודה דכל עלמא תליא תחותה כגון שמשא כו' עד ואתחזיין לן נקודין - המוסגר

לעיל ד ע"א אות ז' שייך כאן (גר"א).}}

³⁷⁷ נדצ"ל וסיפא.

³⁷⁸ עי' לקמן נח ע"ד ד"ה כנור, שה"שקיא דאילנא" הוא כינוי לשם מ"ה והוא בחי' הדעת. ועי' זהר ח"ב קיד ע"ב: ובגין דמחשבה דילך הות לעלת העלות, שוי בך מחשבתיה דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

³⁷⁹ עי' הערה הקודמת.

³⁸⁰ עי' לקמן הערה 393.

שנאמר בו "וירפא את מזבח ה' ההרוס". וסוד הדבר שיכולים להרוס באותיות שמו, זהו שנאמר "פן יהרסו אל ה'", ולכן כשיהרסו אותם בחטאיהם, צריך לבנותם בתפלותיהם. שאות ה' היא אבן יסוד הבנין, "י מן י"ה מן י"ו מן י"י"ה מן י"ו מן וי"י בהם, "אבנים שלמות". תבנה את מזבח יהו"ה אלהיך", זה ה'. ו' זו קורה ועמוד לסמוך עליה את הבית. ולכן חבור של שלש אותיות בית, ב' בנין, י' יסוד בנין, ת' תפארת. והם: ב' מלכות, י' יסוד, ספירה תשיעית שהוא סומך גאולה לתפילה, ובו "סומך יהו"ה לכל הנפלים", ת' תפארת שנאמר בו "כתפארת אדם לשבת בית". ובו כל הזוקף זוקף בשם (ברכות יב ע"א). אבל אל היסוד, כל הכורע כורע בברוך, זהו שנאמר "ברכות לראש צדיק".

לון למבני בהון בנינא לקודשא בריך הוא דאתמר ביה וירפא את מזבח ה' ההרוס (מלכים א' יח ל) ורוא דמלה דיכלין למהרם באתווי דשמיה הדא הוא דכתיב פן יהרסו אל ה' (שמות יט כא) ובגין דא דיהרסו לון בחובייהו צריך למבני לון בעלותהון דאת י' איהו אבן יסודא דבנינא י"י מן י"י"ה מן י"ו מן וי"י בהון אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלהיך (דברים כז ו) דא ה' ו' דא קורה ועמודא לסמוך עלה בית ובגין דא חבורא דתלת אתוון בית ב' בנינא י' יסוד בנינא ת' תפארת ואינון ב' מלכות י' יסוד ספירה תשיעאה דאיהו סומך גאולה לתפלה וביה סומך ה' לכל הנפלים (תהלים קמה יד) ת' תפארת דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מד יג) וביה כל הזוקף זוקף בשם אבל לגבי יסוד כל הכורע כורע בברוך הדא הוא דכתיב ברכות לראש צדיק (משלי י ו)³⁸¹:

למבני בהון כו' – כמו שמפרש והולך דיה"ו איהו ביתא: דאת י' כו' – דיסוד איהו י' זעירא (זהר ח"ג נו ע"ב, ולקמן עב ע"ב): **י"י מן י"י"ה כו' אבנים שלמות – ר"ל דלכך כתיב לשון רבים³⁸²:** **תבנה כו' דא ה' – היא מלכות שנק' בית, כמ"ש לעיל (ח ע"א) כי ביתי כו': ו' דא קורה – שעל הבית: ועמודא כו' – הן העמודים שהבית נכון עליהם, והוא ת"ת שעל הבית ובתוכו, כמ"ש (זהר ח"ב פג ע"א) מלכא בבית' כו': ספירה תשיעאה כו' – דהוא סמך למלכות שהיא עשירית: דאיהו סומך גאולה לתפלה – שיסוד נק' גואל (לקמן נו ע"א), ומלכות תפלה³⁸³, לפיכך הוא יסודא דבנינא שכל הבית נסמך עליו: וביה סומך כו' – דת"ת³⁸⁴ סומך ע"י³⁸⁵ למלכות: כתפארת אדם – שנקרא אדם כמ"ש לעיל: לשבת – כנ"ל: ובי' כל הזוקף זוקף בשם – דהוא ת"ת שהוא קורה ועמוד³⁸⁶: אבל לגבי יסוד כו' – שהוא למטה, יסוד הבנין, והענין כי יסוד כורע להקים המלכות, וזוקפין אותו בשם אל הת"ת, וזה סומך ה' כו': הה"ד ברכות כו' – ראה שצדיק הוא ברוך³⁸⁷:**

והוא עירוב, שבו ישפיל הקורה אם היא ואיהו ערוב דישפיל ביה הקורה אם היא – מאיר התיקון –

³⁸¹ עי' לקמן (לג ע"א): כורע לגבי אדני' בצדיק דאתמר ביה והמלך שלמה ברוך (מלכים א' ב מה) וזוקף לגבי יהו"ה לחברא לון תרוייהו כגוונא דא יאהדונה". ועי' (לד ע"א): כל הכורע כורע בברוך דאיהו יאהדונה"י וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמהן ודא יהו"ה אה"ה.

³⁸² עי' לקמן עב ע"ב, אדהכי הא סבא קא נחית לגביה כמלקדמין פתח ואמר רבי רבי (י' ברית איהו ודאי צדיק ח"י עלמין, דאיהי י' זעירא מסטרא דחכמה דלעילא, דכד נחתא י' לגביה, אף על גב דבאתריה י' עלאה אתקרי, כד נחית לגבי צדיק י' זעירא אתקרי, ואת ו' אף על גב דאיהו ו' עלאה באתריה בעמודא דאמצעיתא.

תרגום: בין כך הנה הזקן הזה ירד אליו כמו מקדם פתח ואמר רבי רבי (י' הברית הוא ודאי צדיק ח"י העולמים שהוא י' קטנה מצד החכמה העליונה שכשירדת י' אליו אף על גב שבמקומו י' עליונה נקראת כשירדת לצדיק נקראת י' קטנה והאות ו' אף על גב שהיא ו' העליונה במקומה בעמוד האמצעי.

³⁸³ עי' לעיל הערה 288.

³⁸⁴ שהשם של מידה זו הוא שם הוי"ה ב"ה.

³⁸⁵ פי' על ידו, דהיינו על ידי היסוד.

³⁸⁶ היינו צורת ו'. וקשה, שהרי "עמוד" הוא העומד ומידתו מלמעלה למטה, ואילו קורה הוא

השוכב כמש"כ לעיל, וצ"ע.

³⁸⁷ עי' לקמן קמב ע"ב.

כאן בין שהשורש מד' אותיות, בין מג', רק שכפול אות בהן, כמ"ש לעיל (ט ע"ב) מסט' דאימא³⁹⁶ כו'. וכשתראה בע"ב צירופים, תמצא כ"ד צירופים של הוויין מג' אותיות, והן ח"י הנ"ל, שאות א' כפול, וששה של יה"ו הן כ"ד, ותמצא שכל צירוף בהם ג"פ, והוא ג' כ"ד הידועים נגד שלש אותיות יה"ו הנ"ל:

שם יהו"ה י' {י ע"א} דיליה ברישא דחרבא מרגלית מליא סגולתן ברישא דחרבא דלית מאן דנצח ודאי³⁹⁷ למארי חרבא דא ובה נצח לכל סטריין אחרנין ולית חד קיימא קמה גופא דהאי חרבא ו' זכאה איהו מאן דידע לאניף ליה בידיה לכל סטרא עילא ותתא וארבע סטריין בשית ספירין תריין פיפיות דחתיך בהון עילא ותתא מתריין סטריין אינון ה"ה ונקודה אלהיים והיינו נרתק דיליה ובגין דא בינה נקודה אלהיים כגוונא דא יהוה כמה דאתמר:

שם יהו"ה י' כו' - שע"כ פי' ג' אותיות הו"י, ועכשיו הולך ומפרש כל הד' אותיות. ועל ג' אותיות פירש פסוק אבנים כו' (דברים כו ו), וכן בס"פ יתרו (שמות כ כב) לא תבנה אתהן גזית. {י ע"א} וכתוב בספ"י דקרא (שמות כ כב) כי חרבך כו', דהאי חרבא הוא על המזיקין, כמו שמפרש והולך: **ברישי דחרבא - מקום אחיזת החרב: דלית מאן דנצח כו' - שכאן אין כלל אחיזה לחיצונים, כי אף שגם בכינה אין להם אחיזה, מ"מ דינין מתערין מינה (זהר ח"א רכ ע"ב): לכל סטרא - דהוא ו"ק, וז"ש בשית ספירין: אינון ה"ה - דכל פה הוא בה', שקבועין בה ה' מוצאות³⁹⁸, לכך נקרא פה מלכות, כמ"ש בהקדמה שניה (יט ע"א), וכן בינה כידוע³⁹⁹: ובג"ד בינה כו' - דשם הו"ה⁴⁰⁰ הוא בכינה כנ"ל בנקודת פתח⁴⁰¹, ומסט' דילה החרב על הס"א:**

והאי איהו דאוקמוהו מארי מתניתין כל הקורא קריאת שמע כאלו אוהו חרב פיפיות בידו והא אוקמוהו על מטתו להגן מן המזיקין אבל בקריאת שמע בצלותא אדון המזיקין קשור לית ליה רשו למברח וזכאה איהו מאן דשחית ליה בההוא זמנא לקיים בא להורגך השכם להרגו בצלותא דאתמר בה וישכם אברהם בבקר (בראשית יט כו) כל שכן מאן דלא חשש ליקריתא לשחטא יצריה ושנאיה דלית שנאיה לחוד אלא שנאיה דקודשא בריך הוא דבכל יומא תבע חובין דבגוי לשחטא לון:

וזהו שבארו בעלי המשנה (ברכות ה ע"א), כל הקורא קריאת שמע כאלו אוהו חרב פיפיות בידו. והרי פרשוהו על מטתו, להגן מן המזיקים. אבל בקריאת שמע של התפלה, אדון המזיקים קשור, אין לו רשות לברוח. ואשרי מי ששוחט אותו באותו זמן, לקיים בא להרגך השכם להרגו (שם נח ע"א) בתפלה, שנאמר בה, וישכם אברהם בבוקר, כל שכן מי שלא חושש לכבודו לשחוט את יצרו ושונאו, שאין שונאו לחוד אלא שונאו של הקדוש ברוך הוא, שבכל יום תובע את חטאי בניו לשחוט אותם.

– מאיר התיקון –

³⁹⁶ כפילות זה במלכות, וללא כפילות זה מסט' דבינה.
³⁹⁷ עי' לקמן מג ע"ב ד"ה ויך את המצרי, שהלשון "ודאי" הוא כמו "כידוע".
³⁹⁸ עי' ס"י (פ"ב מ"ג) עשרים ושתיים אותיות יסוד, חקקן בקול, חצבן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות, אחה"ע בגרון, גיכ"ק בחיך, דטלנ"ת בלשון, זסשר"ץ בשינים, בומ"ף בשפתים.
³⁹⁹ אות ה' גדול.
⁴⁰⁰ כוונתו כאשר הוא בניקוד אלקים.
⁴⁰¹ ח ע"ב (לש"ו).

הקורא ק"ש בו' - דד'⁴⁰² פרשיות בק"ש כנגד ד' אותיות הוי"ה: **אדון המזיקין קשור -** דהוא סמ' כמ"ש לקמן, דהוא קשור בתפילין ברצועין על קרנוי: **דאתמר בה וישכם כו' - ר"ל השכם**⁴⁰³ כנ"ל: **בבקר -** שהיא תפלת שחרית כמ"ש בגמ' (ברכות כו ע"ב): **כ"ש מאן כו' -** שלמעלה אמר שישחוט אותו משום הבא כו', כ"ש מי שעושה בשביל כבוד השם כמו שמפרש והולך: **דבכל יומא תבע כו' -** דבאצילות לא שליט⁴⁰⁴, רק דשם תובע חובין כמ"ש לקמן:

וכמו כן כאן צריך להעבירו מן השמים והארץ, כמו שהעבירו משמש והלבנה, וכמו כן כאן צריך להעביר אותו ואת בת זוגו משני כסאות, זהו שנאמר "כסא כבוד מרום מראשון", ששם הקדוש ברוך הוא ושכינתו בשני כסאות, ושם הקדוש ברוך הוא ושכינתו כמו השמש והלבנה, ועל שם נקרא, "כי שמש ומגן יהוה אלהים", ובאותו זמן יתקיים בו, "לא יבוא עוד שמשך וירחך לא יאסף".

ואוף הכי צריך לאעברא ליה משמיא וארעא כגוונא דאעבריה משמשא וסיהרא ואוף הכי צריך לאעברא ליה ולבת זוגיה⁴⁰⁵ מתרין כרסיין הדא הוא דכתיב כסא כבוד מרום מראשון (ירמיה יז יב) דתמן קודשא בריך הוא ושכינתיה בתרין כרסיין ותמן קודשא בריך הוא ושכינתיה כשמשא [ט ע"א] וסיהרא ועל שמייהו אתקרי כי שמש ומגן ה' אלהים (תהלים פד יב) ובההוא זמנא יתקיים ביה לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף (ישעיה ס ב):

משמיא וארעא - הוא זו"ן דעשיה: **משמשא וסיהרא -** הוא זו"ן של יצירה: **מתרין כורסיין -** הוא זו"ן של בריאה, כסא דין וכסא רחמים⁴⁰⁶: **ותמן קב"ה ושכינתיה כו' -** קאי על יצירה: **ועל שמייהו -** ר"ל על שם שמש וירח שביצירה: **שמש ומגן כו' -** מגן מצד הירח דהיא חפיא עלנא בגדפהא: **ה' אלהים -** אינון קב"ה ושכינתיה⁴⁰⁷: **לא יבוא עוד כו' -** דעכשיו מכסה לפעמים הס"א, כמ"ש (תהלים פא ד) בכסה כו', וכן העננים נאמר (איכה ג כד) סכותה בענן, וז"ש (ישעיה נט ב) כי עונותיכם מבדילים כו':

<p>והכי צריך לאעברא ליה משמאלא דקודשא בריך הוא דאיהו גבורה דמתמן מצפון תפתח הרעה (ירמיה א יד) ותמן ייתי למתבע חובין מאלין דאתמר בהון בנים אתם לה' אלהיכם (דברים יד א):</p>	<p>וכן צריך להעבירו משמאלו של הקדוש ברוך הוא שהיא גבורה, שמשם "מצפון תפתח הרעה", ושם יבא לתבוע חטאים מאלו שנאמר בהם, "בנים אתם ליהוה אלהיכם".</p>
--	---

ותמן ייתי כו' - ר"ל דשם אין שליטה, רק דתבע כו'⁴⁰⁸: **מאלין דאתמר כו' -** שנשמתן מאצילות:

<p>מתמן ואילך אינון שרים ועבדים מסטרא דחיוון דכורסיא שרים וממנן מסטרא דכוכביא דנהרין בשמיא וארעא עבדין והאי איהו⁴⁰⁹ אם כבנים אם כעבדים והאי איהו דצריך לאנפא ליה חרבא לשית סטרין דאינון שמיא וארעא שמשא וסיהרא כסא דין וכסא רחמים</p>	<p>משם ואילך אותם שרים ועבדים, מצד של חיות הכסא שרים וממונים, מצד של הכוכבים שמאירים בשמים ובארץ, עבדים. וזהו אם כבנים אם כעבדים (תפילת ר"ה). וזהו שצריך להניף אותו חרב לששה צדדים, שהם שמים וארץ, שמש ולבנה, כסא דין וכסא רחמים, להעביר סמאל ונחש מהם, שמצדם שולט סמאל ובת זוגו.</p>
--	---

- מאיר התיקון -

⁴⁰² עי' דברי רבינו לקמן כו ע"ג ד"ה ה' אלקיכם אמת - שהיא כללא דק"ש, ועם ה' אלקיכם אמת נשלם הוי"ה, שה' אלקיכם הוא או"א כידוע, ואמת הוא עמודא דאמצעיתא, וכן אל מלך נאמן.

⁴⁰³ להרגו.

⁴⁰⁴ עי' רע"מ פנחס רכה ע"א ולקמן קכו ע"א לא יגורך רע.

⁴⁰⁵ עי' לקמן שזה נחש.

⁴⁰⁶ עי' זהר ח"ג לד ע"א.

⁴⁰⁷ עי' זהר ח"א טו ע"ב שאלקים דבראשית היא מלכות.

⁴⁰⁸ עי' לעיל ד"ה דבכל יומא.

⁴⁰⁹ עי' לעיל ז ע"א שבנים שייך לאצילות, ועבדים שייך לבריאה??

לאעברא סמאל ונחש מנייהו דמספרא דלהון שליט סמאל ובת זוגו:	
--	--

דמסט' דלהון - ר"ל מג' עולמות הנ"ל:

וצריך לקשר אותו ברצועות התפילין, שנים בשני קרניו, ואחד בזרוע. ואחר כך ישחוט אותו בקריאת שמע, כדי שלא יתקרב לצד הגבורה. אבל מצד של הספירות וההויות שלהן, נאמר "לא יגורך רע", "והזר הקרב יומת".	וצריך לקשר ליה ברצועין דתפלין תרין בתרין קרניו וחד בדרועא ולבתר ישחוט ליה בקריאת שמע בגין דלא יתקריב לספרא דגבורה אבל מספרא דספירן והויות דלהון אתמר לא יגורך רע (תהלים ה ה) והזר הקרב יומת (במדבר א נא):
---	---

בתרין קרניו - דלא ישלוט ויפגום בזו"ן של עולמות הנ"ל: **וחד בדרועא** - כמו שמפרש והולך, בגין דלא יתקרב לסט' דגבורה, והוא מסט' דלהון, והן ג' רצועות של תפילין, ב' של ראש, וא' בזרוע שמאל שהוא גבורה: **אבל מסט' כו'** - ר"ל דלכך א"צ אלא לו' סטרין:

ועוד ה' דיד כהה דאיהי יונה קדישא מצפצפאן לה בנהא בכמה צפצופין דזמירות שירות ותושבחות והודאות עד דנחתין לה לגבייהו הא נחתי לה לגבייהו קשרין לה ברצועה דאיהי ו' שית תיבין דיחודא והיינו רוא והיה לאות על ידכה (שמות יג טז) קשורא דתרוייהו דא י' ודא יחוד ובגין דא בקשורא דתרוייהו מאן דשה שיחה בינייהו דאיהי שיחת חולין עבירה היא בידו דעבד בה פרודא בין ו"ה דאיהי עמודא דאמצעייתא ומלכותיה:	ועוד ה' של יד כהה (מנחות לו ע"א) שהיא יונה קדושה, מצפצפים לה בניה בכמה צפצופים של זמירות שירות ותשבחות והודאות, עד שמורידים אותה אליהם. הרי כשמורידים אותה אליהם, קושרים אותה ברצועה שהיא ו', שש תיבות היחוד. והיינו הסוד של "והיה לאות על ידכה", הקשר של שניהם זה י', וזה יחוד. ולכן בקשר של שניהם, מי ששח שיחה ביניהם, שהיא שיחת חולין, עבירה היא בידו (מנחות לו ע"א), שעשה בה פרוד בין ו"ה שהוא עמוד האמצעי ומלכותו.
--	---

ועוד ה' דיד כהה - הוא ה' אחרונה שבשם כמ"ש לקמן (י ע"ב), ואמר, ועוד משום דלמעלה קמפרש ד' אותיות הוי"ה משום ה' אחרונה כנ"ל, ועכשיו מפרש והולך ג"כ כל השם: **מצפצפאן כו'** - הן פסוקי דזמרה: **קשרין לה ברצועה** - ר"ל כאן סוד תפילין וק"ש, דאינון ברזא חדא דנחתין לה בברכה⁴¹⁰ דתפלה של יד, וקשרין לה ברצועה שהיא ו', והקשר הוא י' שהוא יסוד, והוא היחוד בין זו"ן. וכן בק"ש דנחתין לה כנ"ל, וקשרין בשית תיבין, זהו שמע ישראל (דברים ו ד). והקשר הוא אחד, שהוא היחוד והוא יסוד, שהיא תיבה ששית משית תיבין, וכנגד תפילין של ראש שהוא ו', הוא ח"י ברכאין. לפיכך שניהם⁴¹¹ מעומד, כמ"ש בזהר (במדבר קב ע"ב), שצריך לאחזאה בעובדא ובמילולא: **ובגין דא כו'** - ר"ל עד שיניח של ראש, וכן בין גאולה לתפלה:

תפילין דרישיה דקודשא בריך הוא דאיהו ו' איהי ה' עלאה אימא עלאה עטרת תפארת עלה (י ע"ב) אתמר פארך חבוש עליך (יחזקאל כד יז) אלו תפילין שבראש:	תפילין של ראש של הקדוש ברוך הוא שהוא ו', היא ה' עליונה, האם העליונה, עטרת תפארת, עליה נאמר "פארך חבוש עליך", אלו תפילין שבראש (ברכות יא ע"א).
---	---

⁴¹⁰ בבית (לש"ו).

⁴¹¹ גם תפילת י"ח וגם תש"ר.

עטרת תפארת - ר"ל שהיא עטרת { י ע"ב } על תפארת מצד הכתר, כמ"ש לקמן (יב ע"ב) מעוטר בכתר על רישיה: **עלה אתמר פארך כו'** - ר"ל פארך תפילין של ראש, שהוא ו', תפארת חבוש עליך, ר"ל על האדם:

וזהו סוד הויה, שנאמר בו "הנה יד יהוה" והיא וכו', ולכן פרשוהו בעלי התלמוד הירושלמי הויות באמצע. ותלמודא ירושלמי⁴¹² הויות באמצע⁴¹³:

והאי איהו הויה - ה' על ו', תש"ר⁴¹⁴, ו' קשור באת י' עם ה' תתאה: **דאתמר ביה הנה כו'** - כמ"ש לקמן (יא ע"א), ועיקר תפילין משמאלא כו'⁴¹⁵, ויד ה' הויה הוא מסט' דשמאלא, כמו שמפרש והולך: **ובג"ד אוקמוהו כו'** - ר"ל שיהיה הדין באמצע כמו שמפרש והולך:

<p>יד יהוה מימינא דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה (שם יד לא) מסטרא דחסד יד רמה מסטרא דתפארת דאתמר בה ובני ישראל יוצאים ביד רמה (שם ח) יד חזקה (דברים ז יט) באמצעיתא דאיהי יד יהוה הויה (&) למהוי רחמי מכל סטרא דינא כבוש באמצעיתא יד רמה עלה אתמר והיה ה' למלך על כל הארץ (זכריה יד ט) ותלת זמנין י"ד אינון מ"ב אזכרות דתפילין דיד ותפילין דרישא:</p>	<p>יד יהוה מימין, שנאמר בה "וירא ישראל את היד הגדולה" מצד החסד. יד רמה מצד התפארת, שנאמר בה "ובני ישראל יוצאים ביד רמה". יד חזקה באמצע, שהיא יד יהוה הויה להיות רחמים מכל צד, דין כבוש באמצע. יד רמה, עליה נאמר "והיה יהוה למלך על כל הארץ", ושלש פעמים י"ד הם מ"ב אזכרות של תפילין של יד ותפילין של ראש.</p>
---	---

וירא ישראל את היד הגדולה כו' - דגדולה היא חסד, וכתוב אשר עשה יהוה⁴¹⁶: **דאתמר בה ובני כו'** - וכתוב בעמוד ענן "יומם" (שמות יג כא) שהוא עמודא דאמצעיתא⁴¹⁷, וכתוב וה⁴¹⁸:

– מאיר התיקון –

⁴¹² עי' דברי רבינו על תז"ח יד ע"א (לש"ו), ז"ל: דבגין דלא בקיאינן כו' - ר"ל שאמרו בירושלמי הויות באמצע והן אין מבינים על מה רמזו וסוברין שב' הפרשיות והיה כי יביאך דהיה אם שמוע באמצע כמ"ש בתוספת והכל בגין דלא ידעין ברזא דא.

⁴¹³ דהיינו תפילין דר"ת עי' דברי רבינו בתז"ח מו ע"ג ד"ה ואיהו עיקרא דתפילין כו' - מחלוקת שהוא בין רש"י ור"ת בתפילין הוא בימינא ושמאלא שימינא הוא דעת רש"י כסדר ושמאלא הוא דעת ר"ת הויות באמצע כמ"ש בתיקונים שהויות באמצע הוא בשמאלא ע"ש אבל בעד"א אין שם מחלוקת כי הוא מכריע והוא מכריע לימין כידוע והוא כדעת רש"י וז"ש כאן ואיהו עיקרא דתפילין וביה צריך לסדרא לון כגוונא דא כו' וכן הוא בכל מחלוקת כמו ב"ש וב"ה שאלו ואלו דברי אלקים חיים והלכה כב"ה שב"ה מימין וב"ש משמאל כמ"ש לעיל.

⁴¹⁴ דהיינו בסדר תשר"ק שהאותיות הולכים בסדר הפוך, מהסוף להתחלה, אשר היה צריך להיות לפ"ז שהשם יהיה הוה"י אלא שהאות י' צריך להיות מחובר עם הו' שבשם ולכן הוא הויה"ה ולא הוה"י. ועי' פת"ש נתיב או"א פתח ט"ז שסדר זה הוא בסוד נוק'.

⁴¹⁵ עי' שעה"כ ב ע"ד.

⁴¹⁶ עי' זהר ח"ב נג ע"ב.

⁴¹⁷ עי' שעה"כ (דרושי הפסח דרוש י): שבעה ימי השבוע וכ"א נק' יום אחד אבל החסד הא' נקרא יומם ולא יום ופירושו יום הכולל ימים רבים כי כל שאר החסדים אין להם שורש ומעבר אלא בו. וז"ס ויסע עמוד הענן יומם כי שבעה עננים היו אבל הא' שבכולם נק' יומם ולכן הוא לבדו נזכר והשאר נכללין בו ובזה תבין פ' הנז' של יומם יצוה ה' חסדו כי ע"י יומם והוא החסד הא' שבכולם ע"י הוא מפקיד שאר החסדים בידו שיהיה הוא פקיד עליהם והרשות בידו להוציאם ולהוריד ולפשט אותם למטה כפי רצונו. ועי' עוד ע"ח שער כה דרוש ב' כללי חוג כלל ז' וכלל ח'.

עי' לקמן עה ע"ב, עליה אתמר והיה ה' למלך על כל הארץ וגו', איהו יום הששי ויום השביעי, יום דכלהו יומין. ועי' שם בדברי רבינו ז"ל, וענין יומא דכולא יומין שאמר כאן ובזוהר בכמה מקומות על החסד, ואמר דאזיל בכלהו, כי יום נק' ע"ש האור כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום ואור הוא בחסד וכל ו"ק שנק' יום ע"ש שמקבלין החסדים על ידו ה"ח, עכ"ל. והנה חסד זה אינו החסד הפרטי שבז"ת אלא התפשטות השפע מהבחינות העליונות הנקרא חסד המתפשט ביסוד דבינה

הולך כו' (שמות יג כא): **דאיהי יד ה' הויה** - וכתוב דבר כבוד מאד⁴¹⁹, והא דכתיב יד ה', הכי פי' דרשעים מהפכין מדת הרחמים למדת הדין (במ"ד פ"י סי' ה'), וז"ש יד ה' הויה⁴²⁰: **עלה אתמר והיה** - ר"ל דיד רמה הוא שם והיה. מסט' דחסד דאיהו בימינא דתמן חכמה כמ"ש לקמן בסמוך, והחכמה הוא יהו"ה י' ברישא, ומסט' דשמאלא דאיהי בינה ה' ברישא, ומסט' דתפארת ו' ברישא: **למלך על כו'** - שאז בני ישראל יצאו ביד רמה:

<p>י"ד שכינתא תתאה איהי היד הגדולה מימינא דחסד דתמן חכמה יד החזקה מסטרא דגבורה דתמן בינה יד רמה מסטרא דעמודא דאמצעיתא מעוטר בכתר על רישיה תפילי דמארי עלמא:</p>	<p>י"ד שכינה התחתונה היא היד הגדולה מימין של חסד ששם חכמה, יד החזקה מצד של גבורה ששם בינה, יד רמה מצד של עמוד האמצעי מעוטר בכתר על ראשו, תפילין של רבוננו של עולם.</p>
---	--

יד שכינתא כו' - עכשיו מפרש יד מש"ל (י ע"א) ה' דיד כהה, ולקמן (ד"ה וד' אתוון) מפ' ה' דכהה: **איהי היד כו'** - מ"ש לעיל יד ה' מימינא כו', הכל עלה אתמר⁴²¹: **מעוטר בכתר** - ר"ל דתמן כתר⁴²²: **תפילין דמארי עלמא** - ר"ל דתפילין דקב"ה הוא ו' כנ"ל (ע"א), ועטרת שעליו הוא כתר כנ"ל (ד"ה הקודמת⁴²³). והענין כמ"ש לקמן (סג ע"א) דד' בתי דרישא אינון אהי"ה, והוא בינה מצד כתר⁴²⁴, ובהן חבוש ד' פרשיין דאינון הוי"ה כמ"ש לקמן, והוא עמודא דאמצעיתא:

שיין של תפילין הלכה למשה מסיני (שבת כח ע"ב), ש של שלש ראשים, ושל ארבע ראשים, כנגד "שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך". והם בשחר שתים לפנייה ואחת לאחריה, ובערב שתים לפנייה ושתיים לאחריה (ברכות יא ע"ב). וכנגד השבע האלה, יש שבע "רואי פני המלך היושבים ראשונה במלכות".

שיין של תפילין הלכה למשה מסיני (שבת תלת ראשין) דארבע ראשין לקבל שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך (אסתר ב ט) ואינון בשחר שתים לפנייה ואחת לאחריה ובערב שתים לפנייה ושתיים לאחריה ולקבל אלין שבעה אית שבעה רואי פני המלך היושבים ראשונה במלכות (אסתר א יד):

שיין של תפילין כו' - שעד כאן פירש בתפילין מ"ב אזכרות שהיא בשכינה, מסט' דג' ראשונות כח⁴²⁵, ועכשיו מפרש ז' אחרונות דידה: **הלכה למשה מסיני** - ר"ל בז' תחתונות דידה, דאיהי הלכה כמ"ש לקמן (טו ע"ב⁴²⁶), והוא מסט' דז' תחתונות, מ"ט פנים טהור כו'⁴²⁷: **לקבל שבע כו'** - ר"ל שבע היכלות⁴²⁸ דאינון עולימין דאזלין בתרה, כמ"ש לקמן (שס) דהלכה עולימא דמטרוניתא, ע"ש⁴²⁹: **ואינון בשחר כו'** - דא איהו במילולא⁴³⁰ כנ"ל: **אית שבעה רואי**

- מאיר התיקון -

(וכן משמע מדברי רבינו בביאורו על ספד"צ סוף י ע"ד, וכן משמע במב"ש לב ע"א וע"ח שער הזווגים ה').

⁴¹⁸ עי' לקמן בתיקו"ז פיסקא ד"ה ורזא דמלה, "וה' יענה".

⁴¹⁹ היינו שזה מכה, ואיך מתגלה שם יהו"ה שהוא רחמים.

⁴²⁰ יהו"ה רחמים והו"ה דין

⁴²¹ עי' לקמן ד"ה שיין של תפילין.

⁴²² היינו באמצע.

⁴²³

⁴²⁴ עי' לקמן לו ע"א ד"ה ואינון חמש.

⁴²⁵ עי' ע"ח שער או"א פרק ה: בג"ר של כ"א מהם הוא מ"ב אתוון שהם ד' י' כ"ח ומספרם

וחשבונם הם מ"ב במלכות של כ"א מהם.

⁴²⁶ עי' לעיל א ע"ב.

⁴²⁷ עי' לקמן לז ע"ג.

⁴²⁸ דבריאה.

⁴²⁹ עי"ש ד"ה דירית לה, שכל לימוד של נגלות התורה שורשו בהיכלות דבריאה.

⁴³⁰ לאפוקי הצורת שי"ן שהיא במעשה.

כ"ו - ואינהו ד' אחרונות של עצמה, והם רואי פני המלך, דאיהו קב"ה⁴³¹: **היושבים ראשונה כו'** - קודם הנערות הנ"ל, ואינן דכורא לגבי הנערות שהן בבריאה, כמ"ש בזהר (ח"ב ד ע"א) ואע"ג דאיהו נוקבא איהי דכורא לגבי דלתתא ע"ש⁴³². וכתב שם עוד, וכל דמקבל מאחרא איהו ביתא כו'⁴³³, ולכך אצל הנערות כתיב מבית המלך, ורואי הנ"ל יושבים במלכות:

ותפארת הוא כבוש באות יו"ד עם ה' התחתונה, ונפשו קשורה בנפשו, והוא חבוש עם אות י' מצד של ה' העליונה, ולכן אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים (ברכות ה ע"ב), שהוא בגלות עם ישראל זהו שנאמר "בכל צרתם לו צר", [קרי] בו', [כתיב] לא צר בא'. באותו זמן שהוא עם ישראל ודאי לא צר, ואין צר אלא יצר הרע, ש"הזר הקרב יומת".

ותפארת איהו כבוש באת יו"ד עם ה' תתאה ונפשו קשורה בנפשו (בראשית מד ל) ואיהו חבוש עם את י' מסטרא דה' עלאה ובגין דא אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין דאיהו בגלות עם ישראל הדא הוא דכתיב בכל צרתם לו צר (ישעיה סג ט) כו' לא צר בא' בההוא זמנא דאיהו עם ישראל לא צר ודאי⁴³⁴ ולית צר אלא יצר הרע דהזר הקרב יומת (במדבר א נא):

ותפארת כבוש כו' - כמ"ש לעיל (י ע"א) דאנן קשרין לה' תתאה באות ו' שהוא הרצועה, והקשר הוא יו"ד, וז"ש האיש מצווה לכבוש⁴³⁵, שהוא כובש אותה להיות עמנו⁴³⁶, אבל אין האשה מצווה לכבוש, שהיא אינה כובשת אותו. ובמה כובש אותה באות יו"ד, ואז הוא ג"כ כבוש עם היו"ד דרצועה, איהי קשורה עם הקשר, וכן ו' עם יו"ד קשור תמיד, גוף וברית⁴³⁷. וכשהברית מתייחד עמה, אז הוא ג"כ קשור עמה, דכל חמודיה ביה⁴³⁸. וז"ש ונפשו קשורה בנפשו, הרי שהוא יו"ד כובש ה' להיות⁴³⁹, אבל מי כופה אותו להיות עמה, אימא עילאה, בתפילין של ראש, דשם איהו חבוש בד', פרשיות בתוך ד' בתים, שהוא ו' בתוך ה' עילאה כנ"ל, ואז חבוש עמנו⁴⁴⁰, עם היו"ד שהוא יסוד, בתחילה כובשין אותה בו, ואח"כ חובשין אותו, ואז הם עמנו, וז"ס תפילין של ראש, ותפילה של יד: **ובג"ד אין חבוש כו' -** שהוא עצמו עמנו בגלות, עד דהיא מפקא אותו, דבידה תרעין דחירו: **לא צר בא' -** מפרש הכתוב: **לא צר ודאי כו' -** דנשמתא מסט' דאצילות אין יצה"ר שולט כנ"ל (י ע"א ד"ה דבכל יומא):

וסוד הדבר, "כי בי חשק ואפלטוהו", כי בי בגימטריא מ"ב אזכרות של תפילין. "אשגבהו כי ידע שמ"י". "יקראני", בקריאת שמע, "ואענהו", זהו שנאמר "אז תקרא וה' יענה", יהו"ה בארבע בתי התפילין של ראש, שהם ארבע אותיות אה"ה. "ויהו"ה יענה" יהו"ה ורוא דמלה כי בי חשק ואפלטוהו (תהלים צא יד) כי בי בגימטריא מ"ב אזכרות דתפלי אשגבהו כי ידע שמ"י יקראני בקריאת שמע ואענהו הדא הוא דכתיב אז תקרא ויהו"ה יענה (ישעיה נח ט) יהו"ה בארבע בתי דתפלי

– מאיר התיקון –

⁴³¹ לאפוקי מהיכלות דבריאה, אותם אין "רואים". ועי' & ש"קב"ה" הוא תואר לו"ק.
⁴³² ז"ל: מלך [דא] אף על גב דאיהו (מלך) עלאה איהו נוקבא לגבי נקודה עלאה סתימא דכלא ואף על גב דאיהו נוקבא איהו דכורא לגבי מלך דלתתא ובגין כך כלא כגוונא דא ועל דא תתאי ברזא דא כתיב בהו איש וביתו באו.

תרגום: מלך זה, אף על גב שהוא מלך עליון, הוא נקבה ביחס לנקודה העליונה סתומה מכל, ואף על גב שהוא נקבה, הוא זכר, למלך שלמטה, ולכן הכל כדוגמא זה. ועל זה, תחתונים בסוד זה נאמר בהם "איש וביתו באו".

⁴³³ ז"ל בשלימות: כל דמקבל מאחרא איהו ביתא מההוא דיהיב ועל דא איש וביתו באו.
⁴³⁴ עי' לקמן מג ע"ב ד"ה ויך את המצרי ובג"ד שהלשון "ודאי" הוא כמו "כידוע".
⁴³⁵ עי' קידושין לה ע"א: האיש דרכו לכבוש. ועי' ב"ר פ"ח סי' יב: וכבשוה וכבשה כתיב האיש כובש אשתו שלא תצא לשוק שכל אשה שיוצאה לשוק סופה להכשל.
⁴³⁶ עמו (לש"ו).

⁴³⁷ עי' זהר ויקרא ד ע"א. עי' לקמן מ ע"ב ועו ע"ב.

⁴³⁸ כל תאותה אל הברית.

⁴³⁹ עמו עמנו (נוסף בלש"ו) – יש ב' גרסאות א' עמו וא' עמנו).

⁴⁴⁰ עי' לעיל הערה 436.

בארבע בתי התפילין של יד, שהם אדנ"י. ואם תאמר אינם ביד אלא בית אחד. חמישי, יד כהה (מנחות לז ע"א), כך זה ודאי, שהיא חמישית והיא רביעית, רביעית ליה"ו, יד כהה, יה"ו הוא אה"ה ועולה לחשבון כ"א. וארבע אותיות בכלל כ"ה, ה' מן יהו"ה, רביעית ליה"ו, וחמישית לאה"ה, שהיא ארבע בתיים והוא הבית החמישי.

דרישא דאינון ארבע אתוון אהי"ה⁴⁴¹ וה' יענה יהו"ה בארבע בתי תפלין דיד דאינון אדנ"י ואי תימא לאו אינון ביד אלא בית אחד חמישאה יד כהה הכי הוא ודאי דאיהי חמישאה [ט ע"ב] ואיהי רביעאה רביעאה ליה"ו יד כהה יה"ו איהו אהי"ה וסליק לחושבן כ"א וארבע אתוון בכלל כ"ה ה' מן יהו"ה רביעאה ליה"ו וחמישאה לאהי"ה דאיהו ארבע בתי ואיהו בית חמישאה:

ורזא דמלה - ר"ל דתפילין וק"ש מרומו בפסוק א': ידע שמי - הן ד' אותיות הוי"ה שמפרש לקמן אז ואענהו, כמ"ש (תהלים צא טו) וה' יענה ויקראני בק"ש, וז"ש תקרא וה' יענה: וה' יענה כו' דאינון אדנ"י - ר"ל דלכך כתיב וה' בו', כמ"ש (זהר ח"א סד ע"ב) הוא ובית דינו, הוא בתפילין של ראש, ובית דינו בתפילה של יד: וד' אתוון בכלל כ"ה - ר"ל דלכך נקראת כה"ה⁴⁴² עם ה' דילה:

ועוד, אה"ה אדנ"י עולים לחשבון אלה"ם, שהוא הכלל של חמשה בתי תפילין. יהו"ה, ארבע פרשיות: י', "קדש ל", וזו חכמה. ה', "והיה כי יביאך", וזו בינה. והם לימין ושמאל שהם חסד וגבורה. ו', "שמע ישראל", תפארת, כולל שש תיבות היחוד. ה', "והיה אם שמוע", מלכות, שכינה תחתונה.

ועוד אהי"ה אדנ"י סלקי לחושבן אלה"ם דאיהו כללא דחמשה בתי תפלי יהו"ה ארבע פרשיין י' קדש לי (שמות יג ב) ודא חכמה ה' והיה כי יביאך (שם יא) ודא בינה ואינון לימינא ושמאלא דאינון חסד גבורה ו' שמע ישראל (דברים ו ד) תפארת כליל שית תיבין דיחודא ה' והיה אם שמע (שם יא יג) מלכות שכינתא תתאה:

דאיהו כללא כו' הויה ד' פרשין - וזהו שמא שלים⁴⁴³, יהו"ה אלהים, יהו"ה בד' פרשיות, אלהים בה' בתים: קדש כו' - עכשיו מפ' כל הע"ס בתפילין:

שלש רצועות: נצח הוד ויסוד. יסוד רצועה שקושרת וא"ו עם ה', "כי כל בשמים ובארץ", שמחבר בשמים ובארץ, שתי רצועות נצח והוד שאחוזים בה' עליונה. "והקרנים גבוהות", והאחת גבוהה מן השנית. כמו כן כאן, שתי רצועות אחת ארוכה ואחת קצרה, קצרה עד החזה, ארוכה עד הטבור.

תלת רצועין נצח והוד ויסוד יסוד רצועה דקשיר וא"ו עם ה' (דבה"י א' כט יא) כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא⁴⁴⁴ תרין רצועין נצח והוד דאחידן בה' עלאה והקרנים גבוהות (דניאל ח ג) והאחת גבוהה מן השנית אופ הכי תרין רצועין חד ארוכה וחד קצרה קצרה עד החזה ארוכה עד טבורא:

והתפשטות של ה' העליונה עד הוד, באות י' היא, שהוא הקשר של תפילין של ראש, שהיא ה' עליונה, עולה לחמשים. חמש פעמים עשר באות י', והיינו ה"י מן אלה"ם, חמש פעמים ה' באות י', חמשים

ואתפשטותא דה' עלאה עד הוד⁴⁴⁵ באת י' איהו דאיהו קשר של תפלין דרישא דאיהו ה' עלאה סליקת לחמשיין חמש זמנין עשר באת י' (יא ע"א) והיינו ה"י מן אלה"ם חמש זמנין ה'

– מאיר התיקון –

⁴⁴¹ עי' שעה"כ תפילין ב: ד' בתים כנגד ד' אותיות של שם אהיה, ובהם ד' פרשיות כנגד ד' אותיות של שם הויה.

⁴⁴² עי' לעיל ג ע"א ד"ה יד כהה.

⁴⁴³ עי' זהר ח"א כ ע"א.

⁴⁴⁴ עי' לעיל הערה 111.

⁴⁴⁵ עי' לעיל הערה 112.

בחמש ספירות, יסוד כ"ל, נוטל כולם באת י' חמשין בחמש ספירין יסוד כ"ל⁴⁴⁶ נטיל ומוריש אותם לכלה, והיינו כ"ל כל"ה. לון כלהו וירית לון לכלה והיינו כ"ל כל"ה:

ואתפשטותא כו' - ר"ל שכל האורות, וכן ה"ח וכן ה"ג⁴⁴⁷, כלולין בתחילה בחכמה שהיא יו"ד, ושם הוא עשר באת י'. ואח"כ בבינה נחלק לה, והן ה' פעמים עשר, ונחלקין אח"כ בה"ס חג"ת נ"ה, ותפילין של ראש, הבתים הן ה' עילאה, והקשר יו"ד עילאה, שכל קשר הוא יו"ד כנ"ל (ד ע"א), ומן התפילין מתפשטין ב' הרצועות באות יו"ד, ויורדין למטה והן נו"ה: והיינו ה"י מאלהים - דאלהים כולל {יא ע"א} ט"ס כמו הו"ה, רק כי הו"ק שבהו"ה כלול בו, כאן נחלק לב' ה"י, ה' לה"ס, יו"ד יסוד כנ"ל (ט ע"ב). ולפיכך הן ה' בתים: א', חכמה כנ"ל (טז ע"ב) דאיהו אָלָף אדם, והוא בסוד פלא⁴⁴⁸, פליאות חכמה (ס"י פ"א מ"א). ל', בינה, מגדל הפורח באויר⁴⁴⁹, היתר נדרים כו'⁴⁵⁰. ה"י, ו"ק כנ"ל. מ', מלכות. וז"ש ה"י מן אלהים דמתחלקין בה"ס ונכללין ביסוד, וכן בתפילין של ראש עם הקשר: **כלה - עם ה' תתאה:**

באות ה' תחתונה קרן אחת, וסוד הדבר פרשוהו רבותינו (שבת כח ע"ב) שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו, שנאמר "משור פר מקרן מפריס", מקרן חסר יו"ד כתוב (שתפילין של רבונו של עולם כ' כתר של רבונו של עולם) הוא שמו התפילין ששם. אבל כתר תפילין עליו, וסוד הדבר "אין קדוש כה' כי אין בלתך", אין מצוה שלא כלולים בה עשר ספירות.

באת ה' תתאה קרן אחת ורוא דמלה אוקמוהו רבנן שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו שנאמר משור פר מקרן מפריס (תהלים סט לב) מקרן חסר יו"ד (דתפלי דמארי עלמא כ' כתר דמארי עלמא)⁴⁵¹ איהו שמיה תפלין דשוי אבל כתר תפלין⁴⁵² עליה ורוא דמלה (שמואל א' ב ב) אין קדוש כה' כי אין בלתך לית פקודא דלא אתכלילין ביה עשר ספירין:

כ' כתר - ר"ל כ' של כה' כמ"ש לקמן: **דמארי עלמא איהו שמיה - ר"ל דמארי עלמא הוא שמו ד' אותיות הו"ה, והוא תפילין דשוי, ר"ל הוא התפילין שמניחין וכתר עלי'. וגירסא הנכונה ודא רצועה כו' (ועי' בהגהות⁴⁵³):**

ועיקר דתפלין משמאלא ובגין כך נשבע ה'	ועיקר של התפילין משמאל, ולכן "נשבע יה"ה בימינו" זו תורה, "ובזרוע עזו" אלו
--------------------------------------	---

– מאיר התיקון –

⁴⁴⁶ עי' זהר ח"א יז ע"א.

⁴⁴⁷ אורות היינו ה"ס וה"ח וה"ג הם בחי' הדעת שבפנימיות הספירות.

⁴⁴⁸ עי' דברי רבינו לקמן קלח ע"א.

⁴⁴⁹ עי' פת"ש א"א יח, שעניין מגדל הפורח באויר (חגיגה טו ע"ב) הוא עליית יסוד לחדס דרדל"א הגנוז באוירא, ועי' לש"ו כללים ח"ב לג ע"ג, שיסוד דז"א ועטרת היסוד יחד המה בסוד מגדל הפורח באויר, שכן הם עומדים בין ז"א לנוק', ואינם סמוכים על שום דבר או מקום וכאילו מצויים "באויר". ועי' ע"ח שער דרושי הצלם פרק א', שהוא הנה"י דתבונה השלישית, הרי היא ל' דצלם (ועי' שער הנסירה פרק ה' שהוא הארת יסוד דא"א הנכנס בבינה דז"א, וע"ש עוד שזהו גם כן כינוי לבינה), ועי' זהר יתרו צא ע"א.

⁴⁵⁰ עי' שער מאמרי רשב"י נג ע"א, והיותו [היסוד] נקרא פורח באויר ואינו נקר' נופל, הוא כי היה מן הראוי לפול למטה במקום שעומדין ארבע פרקין תתאין דנצח והוד דא"א, שהוא במקום שש קצוות דז"א. אבל ההארה הנמשכת לו מלמעל', מאותם תרין פרקין קדמאין שנשארו באבא ואימא, הם המעמידין אותו בבינה דז"א, ושם אינו לא למעלה במקומו הראוי לו, ולא למטה עם שאר פרקין דנצח והוד. אבל נשאר תלוי ופורח באויר בבינה דז"א כנז', מחמת ההארה והשפע הנמשך לו מאותם תרין פרקין עלאין הנז', וממשיכין אותו שם אעפ"י שאינו עולה ממש עמהם במקומם. ובחי' אותו האור העליון הנקרא בחינת אויר הנמשך לו מהם נשאר תלוי ופורח באויר. גם בזה תבין ענין בינה הנקראת גם כן מגדל הפרח באויר, בסוד היתר נדרים פורחין באויר, ואין להם על מה שיסמוכו, והנדרים הם בבינה. והענין הוא כי היסוד דאריך הוא בבינה דז"א, ולכן היסוד והבינה שניהם נקראים בשם זה.

⁴⁵¹ ודא לרועאה ליד כ' כתר דתפילין דמארי עלמא דמארי עלמא איהו כו' (גר"ל).

⁴⁵² עי' לקמן יט ע"א ד"ה ואיהו קרקפתא.

⁴⁵³ הובא בהערה 451.

<p>בימינו (ישעיה סב ח) זו תורה ובזרוע עזו אלו תפלין ומסטרא דשמאלא ה' תפלין על ו' אימא על ברה בגין דבה אתבני הדא הוא דכתיב כונן שמים בתבונה (משלי ג יט) י' אבא תפלין על ברתא ה' דביה אתבניאת הדא הוא דכתיב ה' בחכמה יסד ארץ ודא הוא הוי"ה ודא הוא רזא ארבע משמרות הויה לילה:</p>	<p>תפלין (ברכות ו ע"א). ומצד השמאל, ה' תפלין על ו', אם על בנה, משום שבה נבנה, זהו שנאמר "כונן שמים בתבונה". י', אבא, תפלין על הבת, ה', שבו נבנית, זהו שנאמר "יהו"ה בחכמה יסד ארץ", וזהו הוי"ה, וזה סוד ארבע משמרות הויה הלילה (ברכות ג ע"א).</p>
---	--

ודא הוא רזא כו' - ר"ל, דלילה דהוא מסט' דשמאלא. ד' אותיות של השם, שהוא נגד ד' משמרות, הוי סדרן הוי"ה, וזהו הויה לילה⁴⁵⁴, ר"ל דה' דהלילה, שדי למלת הוי, דהלילה הוא ה' תתאה, והוא חוזר ומפרש כאן מה שאמר דבתפלין, הויה באמצע, וחוזר ומפרש בדרך אחר, וז"ש ואית דאמר כו' :

<p>ואית דאמר הוי"ת באמצע כגוונא דא יהה"ו י' קדש לי (שמות יג ב) ה' ה' והיה כי יביאך (שם יא) והיה אם שמע (דברים יא יג) ו' שמע ישראל (דברים ו ד) הוי"ה ו"י באמצעיתא יהה"ו ה"ה באמצעיתא:</p>	<p>ויש אומרים הוי"ת באמצע, כמו זה, יהה"ו. י', "קדש לי". ה"ה, "והיה כי יביאך", "והיה אם שמוע". ו', "שמע ישראל". הוי"ה, ו"י באמצע. יהה"ו, ה"ה באמצע.</p>
--	--

הוי"ה ו"י כו' - ר"ל דלכך קרא ה"ה שבאמצע הויות, מלבד הטעם שכתב התוס' (מנחות לד ע"ב ד"ה והקורא) שפרשיות הן והיה, מ"מ למה קרא הוי"ה בסדר הזה, אמר דהויה הוא ו"י באמצע, והוא מסט' דאות ה', לכך קראן ה"ה שבאמצע הויה, וז"ש יהה"ו ה' ה' באמצע :

<p>ובצירוף די"ב הוי"ן אשתמודעו בלהו ואלין אינון יהו"ה יהה"ו יהה"ו דרמיזי בשם יו"ד ה"י וי"ו ה"י האי שמא מקורא דאתון ומקורא דלהון בקראי בנקודי יהו"ה ישמחו השמים ותגל הארץ (תהלים צו יא) מקורא דנקודי מן יהה"ו יתהלל המתהלל השכל וידוע (ירמיה ט כג) יהו"ה ידותיו ולצלע המשכן השנית (שמות כו יט - כ):</p>	<p>ובצירוף של שתיים עשרה הוי"ת נודעו כולם, ואלה הם: יהו"ה, יהה"ו, יהה"ו, שרמוזים בשם יו"ד ה"י וי"ו ה"י. השם הזה מקור האותיות, והמקור שלהן בפסוקים בנקודות, יהו"ה, "ישמחו השמים ותגל הארץ". מקור הנקודות מן יהה"ו, "יתהלל המתהלל השכל וידוע". יהו"ה, "ידותיו ולצלע המשכן השנית".</p>
--	---

דרמיזי בשם יו"ד ה"י וא"ו ה"י⁴⁵⁵ - ר"ל ג' יודין, והוא רומז על ג' הויות שהתחלתן ביו"ד, ומקורן ג"כ יו"ד :

<p>תלת ווי"ן בהאי שמא יו"ד ה"י וי"ו ה"י והי"ה והה"י ויה"ה ונקודין דלהון ויראו אותיה שריי פרעיה (בראשית יב טו) והי"ה והה"י וידבש היום הזה יהוה (דברים כו טז - טז) ויה"ה וירא יושב הארץ הכנעני (בראשית ג יא) הוה"י הויה ההי"ו מקורא דלהון הוה"י וכל זה איננו שוה לי. הויה, "המר ימירנו והיה הוא". ההי"ו, "עירה ולשרקה בני אתננו". היה"ו הויה ההי"ו: "ליהו"ה אתי ונרוממה שמו". הויה, "הנה יד יהו"ה הויה". ההי"ו, "וצדקה תהיה לנו כ".</p>	<p>שלשה וו"ם בשם הזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י: והי"ה, והה"י, ויה"ה. ונקודותיהם "ויראו אותה שרי פרעה". והויה והה"י "ידבש היום הזה יהוה". ויה"ה, "וירא יושב הארץ הכנעני". הויה יהו"ה ההי"ו, מקורם הוה"ו, "וכל זה איננו שוה לי". הויה, "המר ימירנו והיה הוא". ההי"ו, "עירה ולשרקה בני אתננו". היה"ו הויה ההי"ו: "ליהו"ה אתי ונרוממה שמו". הויה, "הנה יד יהו"ה הויה". ההי"ו, "וצדקה תהיה לנו כ".</p>
---	--

- מאיר התיקון -

⁴⁵⁴ עי' דע"ה ח"ב כד ע"ד שזה כאשר בריאה נפרד מאצילות, ואז רואים באצילות אש, ובבריאה רוח, ומים רק רואים ביצירה.
⁴⁵⁵ דלא כמש"כ בתיקו"ז עצמו שזה שם ע"ב, וכן מודגש בביאורים ח"א נה ע"ג.

<p>וצדקה תהייה לניז כ"י (דברים ו כה):</p>	
<p>תלת וויז כו' - ר"ל במילוי דע"ב, ג' וויז, והוא מילוי יודין, וכן נמי במילוי הנ"ל דס"ג, יש ג' וויז, וכן בכל הד' מילויין, רק שכל א' מפרש מקורו ממילוי אחר, ומקור דו' ההיז נ"ל ממילוי דמ"ה ומילוי דב"ן, כי נגד ב' ההיז ב' מילויין:</p>	
<p>וכל קראין דקא אתיין הוייין אלין בראשי אתון או בסופי אתון בין מן התורה בין מן הנביאים בין מן הכתובים יכול לנקדא לון בנקודיהו אופ הכי כל הווייין דקא אתיין מתלת אתון נקודה דלהון בקראין כגון יה"ה מקורא דיליה (משלי ג כו) כי יהו"ה יהיה בכסלך ואית דנקיד לון מראשי תיבין להוי"ה דבסופי תיבין ואם הוי"ה בראשי תיבין נקודה דיליה בסופי תיבין:</p>	<p>וכל הפסוקים שבאים ההוי"ת הללו בראשי אותיות או בסופי אותיות, בין מן התורה בין מן הנביאים בין מן הכתובים, יכול לנקד אותם בנקודיהם. כמו כן כאן, כל ההוי"ת שבאות משלש אותיות, הנקודה שלהם בפסוקים כמו יה"ה, מקורו "כי יהו"ה יהיה בכסלך". ויש שמנקד אותם מראשי תיבות, להוי"ה שבסופי תיבות, ואם הוי"ה בראשי תיבות, הנקוד שלו בסופי התיבות.</p>
<p>ואית נקודה ברזא אחרא ני ע"א] כגוונא דא יהו"ה מְלֶךְ (תהלים י טז) יהו"ה מְלֶךְ (שם צג א) יהו"ה יְמֶלֶךְ⁴⁵⁶ (שמות טו יח) שמהן לעילא נקודא דלהון כתיבין דתחתייהו ד' שמהן תליין מכל שמא ושמא ועלייהו אתמר (ישעיה ו ג) וקרא זה לקביל י"ב אנפין דתלת חיון אל זה י"ב גרפין דתלת חיון ועל כלהו פני אדם ותפילין הוא פני אדם וציצית פני חיון וגרפי חיון ואוקמוהו רבנן שם בן י"ב⁴⁵⁷ כל היודעו והזהיר בו כל תפלותיו מתקבלות ומקורו יוד הי ואו הי כל י' איהו אנפוי יהוה א' (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם הכא בהאי שמא רוזא דתפילין וציצית:</p>	<p>ויש נקוד בסוד אחר, כדוגמא זה: יהו"ה מלך, יהו"ה מלך, יהו"ה ימלך. השמות למעלה, הנקודות שלהם כתובות תחתיהם. ארבעה שמות תלויים מכל שם ושם, ועליהם נאמר "וקרא זה", כנגד שתיים עשרה פני שלש החיות. "אל זה", שתיים עשרה כנפי שלש החיות. ועל כולם פני אדם, ותפילין הוא פני אדם. ציצית פני החיות וכנפי החיות. ופרשוהו רבותינו שם בן שתיים עשרה, כל היודעו והזהיר בו, כל תפילותיו מתקבלות. ומקורו יו"ד ה"י וא"ו ה"י, כל י' הוא פני יהו"ה א' "ודמות פניהם פני אדם", כאן בשם הזה הסוד של תפילין וציצית.</p>

שמהן לעילא - ר"ל, שנקודות ג' הויות מנקודות מְלֶךְ מְלֶךְ ימלוך: ד' שמהן כו' - ר"ל מכל אות תולה שם א', והן י"ב צירופים הנ"ל, ג' שתחילתן יו"ד, מג' יודין של ג' שמות אלו וכן כולם: וקרא זה כו' - גימ' י"ב: דתלת חיון - נגד ג' הויות הנ"ל, ומלך מלך ימלוך הן ג"כ מרומז בג' הויות, שהן היה והוה ויהיה⁴⁵⁸. תצרך הג' תיבות ויבאו ג' הויות, והן י"ב גרפין דתלת חיון,

– מאיר התיקון –

⁴⁵⁶ ביאורים ח"א פג ע"ב ז"ל: שורש השרשים דכל ה"ב הוא במחשבה מ"ס, אשר שם הוא שם ס"ג כמ"ש בתיקונים (תיקון ע"י קמא ע"ב), ויש בו ג' יודין אשר מהם יוצא השם בן י"ב, שהוא ג' הויות דמלך מלך ימלוך וכמ"ש כאן.

⁴⁵⁷ ע"י דברי רבינו לקמן כ ע"ב בליקוט כללי השמות.

⁴⁵⁸ ע"י זהר בראשית לד ע"א: תרין עלמין נינהו עלמא עלאה ועלמא תתאה, תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם, מלך עלאה ומלך תתאה. (תנינן) כתיב יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד, יהו"ה מלך לעילא יהו"ה מלך באמצעיתא יהו"ה ימלוך לתתא [תרגום: ושני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כמו הצורה שלמעלה, שכתוב "מן העולם ועד העולם", מלך עליון ומלך תחתון. (שנינו) כתוב "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד". "ה' מלך" למעלה, "ה' מלך" באמצע, "ה' ימלוך" למטה], ע"כ.

ע"י דברי רבינו בפירושו לספד"צ ד ע"ב בהגה"ה וז"ל, הן ג' הויות שבמ"ס, וכן ה"ה והו"ה ויהי"ה ג' הויות, והן מנצפ"ך בוצינא, ע"כ.

וע"י פת"ש נתיב א"א פתח כב, שהטעם שהזמן מתחלק לג' בחינות היה הוה ויהיה, שכן חילוק הזמן הוא בסוד המתקלא שנותן משקל וגבול לאורות להאיר בהדרגה. ושורשו הוא בג' הויות של המו"ס הרי הוא תחילת האצילות (ע"י לעיל ג ע"ב).

וז"ש אל זה כו': ועל כולו פני אדם - הוא שמא מפרש⁴⁵⁹, גי' אדם, שהוא אדם על הכסא, שהויה שלו הוא פנים הרביעי, והוא פני אדם, שד' חיות הן, ובא' ד' פנים כולן של אדם, ובשני כולן של נשר⁴⁶⁰: ותפילין הוא כו' - שתפילין הוא ד' אותיות הויה כנ"ל: ציצית פני כו' - כמ"ש בתיקונים (כו ע"א) שית סרי פנים ושית סרי גדפין הן ל"ב חוטיין בכל ציצית, ד' פנים וד' גדפין, וחי' הרביעית היא כלולה מכל הג' חיות, ולכך לא חשיב אלא ג' חיון. ועיין כל זה בתיקון א' (יט ע"ב), וז"ש לעיל (ד ע"א) כורסיא למריה בכנפי מצוה וישב עליו באמת. מ"ה שהוא תפילין, דתפילין איהו בז"א שהוא אדם כנ"ל, כמ"ש (ישעיה סב ח) נשבע ה' כו', וציצית היא במלכות:

בא ראה, כל הו"ה שהיא ה' על י', ה' על ו', נקבה. כל הו"ה ששני הה"ן כאחד באמצע, הן אחיות, כמו זה יהה"ו. כל הו"ה י"ו כאחד באמצע, הו"ה (הו"ה) הם אחים כי ישבו אחים יחדיו. שני הה"ן כאחד, ותלכנה שתיהן. י"ו רחוקים זה מזה או קרובים זה מזה, עליהם נאמר "שלוש שלום לרחוק ולקרוב וכו'", היינו קרבן עולה ויורד.

ת"ח כל הו"ה דאיהי ה' על י' ה' על ו' נוקבא כל הו"ה דתריין ההי"ן כחדא באמצע אינון אחיות⁴⁶¹ בנוונא דא יהה"ו כל הו"ה י"ו כחדא באמצע הו"ה (הו"ה) אינון אחים (יא ע"ב) כי ישבו אחים יחדו (דברים כה ה) תריין ההי"ן כחדא ותלכנה שתיהן (רות א יט) י"ו רחוקים דא מן דא או קרובים דא מן דא עליהו איתמר שלום שלום לרחוק ולקרוב וגו' (ישעיה נז יט) דהיינו קרבן עולה ויורד:

אינון אחיות - ר"ל שמתחברין הההי"ן {יא ע"ג} ביחד, אבל אינון בזיווג עם היו"ד והו"י. וכן אינון אחים כו': תריין ההי"ן כחדא כו' - ר"ל ששניהם נתרחקו, משא"כ לעיל דלא נתרחקו, וכאן הוא כזה יהה"ה, שה' ראשונה נתרחק מן היו"ד, וה' אחרונה מן הו', ושתייהן צריך עלייה: י"ו רחוקים או קרובים כו' - עכשיו מפרש הויות דלעיל, דאחים ואחיות: שלום לרחוק כו' - שצריך לקרב את הקרובים לגבי רחוקים כמו שמפרש והולך, יהה"ו, שצריך ליחד ה' עם יו"ד, ה' עם ו': קרבן עולה ויורד - דאימא עילאה היא נקראת עולה כמ"ש בר"מ (צו דף כז ע"א), ומלכות נקראת חטאת כמ"ש (דף כח ע"א), ואצל העולה כתיב היא העולה, דסלקא. ואצל חטאת, כתיב יורד, כמו שמפרש והולך, דנחתא, וזה עולה ויורד:

<p>יהה"ו ה' דאיהי אימא עולה סליקא לגבי י' היא העולה (ויקרא ו ב) ה' דאיהי ברתא נחיתת לגבי ו' ויורד מעשות החטאת (שם ט כב) על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וגו' (בראשית ב כד) והאי איהו קרבן עולה ויורד חמש אשות סלקין וחמש נחתין:</p>	<p>יהה"ו, ה' שהיא אם, עולה, עולה אל י', "היא העולה". ה' שהיא בת, יורדת אל הו', "יורד מעשות החטאת". "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו", וזהו קרבן עולה ויורד חמש אשות עולות וחמש יורדות</p>
--	--

- מאיר התיקון -

עי' לש"ו כללים ח"ב לה ע"א, שכל השלשה הם למעשה אותו הגילוי, הרי הוא מלכותו ית' (מ"ל), ושהוא ית' לבדו סיבת הכל (מ"ל), ושרק הוא לבד תכלית הכל (ימלוד).⁴⁵⁹ עי' לעיל הערה 325.

⁴⁶⁰ עי' דברי רבינו בסד"צ יג ע"ב, ועי' לקמן יד ע"ד ד"ה דמות א' לארבעון, וכן לקמן יט ע"ב, ועי' זהר בראשית עא ע"ב.

עי' זהר ח"ג מח ע"א: תניא אמר רבי יוסי כתיב (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם כללא דכלא וכלא כלילן בהאי דיוקנא אמר רבי יהודה והא כתיב (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור.

וז"ל הרח"ו שם: כאן ומתיקונים משמע בהדיא כסברת הרמב"ם, כי החיות הם צורת אדם דווקא, והכוונה בשור ונשר ואריה, הוא על היות להם הבטה כעין שור ונשר אריה, ולעולם הם דווקא צורת אדם.

⁴⁶¹ עי' הקדר"ש מו ע"ב ז"ל: ורחל הקטנה דענינינו הוא הה' אחרונה שבה, המתגלה בשם אדני, והנה היא יוצאת מהה' ראשונה שבה שהיא בינה אימא עלאה, וכשמתראה ביחודה למעלה, הנה מתייחדת הה' תתאה בהה' עלאה, שהוא מלכות בבינה, רחל בלאה, ובסוד ותלכנה שתיהם (רות א יט) וכמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ט קלג ע"א) דבקדמיתא ותלכנה שתיהן ה' ה', ובתר דאסתלק ה' עלאה אשתארת ה' תתאה בתראה (ר"ל רחל הקטנה וז"ש תתאה בתראה), יחידה איכה ישבה בדד ע"ש, וכן שם בתיקון ל"א (פד ע"א) ותלכנה שתיהם בשכינתא עלאה ותתאה, וכן שם בהקדמת תיקונים (י"א סע"א) דתרי ההי"ן כחדא אינון אחיות.

ע"כ יעזב כו' - דלא צריכין אלא דברתא נחתא לגבא ר', אע"ג דו' אינו אצל י"ה, דהוא אביו ואמו, אין חוששין, דע"כ יעזב כו': חמש אשות כו' - הן ב' ההי"ן, וז"ש היא העולה בה, וכן יורד מעשות החטאת בה. וע' בר"מ שם ענין חמש אשות דסלקין ונחתין⁴⁶²:

<p>לית הוי"ה דלא אחזי על רזא עלאה הוה"י כד נוקבין שלטין על דכורין דינא אחזי בעלמא ומיתה ועוני ודא הוא רזא דהפך משה שמיה וקמל למצרי דאתמר ביה ואמרו לי מה' שמו' מה' (שמות ג יג) ומשה הפך ליה כגוונא דא מה' שמו' מה' לי הוה"י ונקודה הוה"י מצרי דמזלול בשמיה ואמר מה שמו מה יכיל למעבד לי לקטיל ליה ביה ואם אתוון בסופי תיבות נקודין אינון מראשי תיבין:</p>	<p>אין הוי"ה שלא מראה על סוד עליון. הוה"י, כשהנקבות שולטות על הזכרים, הדין נראה בעולם, ומיתה ועני. וזה הוא סוד שהפך משה שמו והרג את המצרי, שנאמר בו "ואמרו לי מה שמו מה", ומשה הפך אותו כמו זה "מה שמו מה לי" הוה"י. ונקודה הוה"י. מצרי שמזלול בשמו ואמר "מה שמו" מה יכול לעשות לי, להרג אותו בו. ואם האותיות בסופי תיבות, הנקודות הם מראשית תיבות.</p>
---	---

הוה"י כד כו' - עכשיו מפרש שם ראשון הנ"ל שאמר לעיל נוקבא: מצרי דמזלול כו' - ר"ל שדן אותו מדה כנגד מדה, דמצרי הפך שמיה מה שמו מה לי, כמו שמפרש והולך, מה יכיל למעבד לי, וזלול ג"כ בשם עצמו, מה שמו, והוא הויה מהופכת בסופי תיבות, באותו הויה עצמו דן אותו: ואם אתוון כו' - ר"ל דכאן אעפ"י שהוא בס"ת, מ"מ הנקודה היא מר"ת, כי הראש הוא בעצמו הסוף, כי אין בכל התיבות כי אם נקודה א' בכל תיבה חוץ תיבת⁴⁶³ שמו, ומ"מ הוא תנועה א', השבא עם החולם דמשמש ליה כנ"ל (ט ע"א). ואם תחשוב מספר הנקודות, תמצא ע"ב⁴⁶⁴, וזה שם ע"ב שהרג המצרי⁴⁶⁵:⁴⁶⁶ וז"ש ונקודי הוה"י, ר"ל דעם הנקודה הרג המצרי. ו"י קרובים דא לדא, הוא הענין כמו ה"ה קרובים דא לדא, אבל תרי ההי"ן כחדא צריך עלייה לשתייהן:

תיקונא ה' בראשית בת ראשי אלה ראשי תקון ה'. בראשית, ב"ת ראש"י, "אלה ראשי בית אבותם", בת, עליה בארו בעלי המשנה, בת בתחלה סימן יפה בנים (ב"ב

- מאיר התיקון -

⁴⁶² ע"י עיונים אות ז.

⁴⁶³ נדצ"ל מתיבת.

⁴⁶⁴ ע"י יהל אור ח"א כב ע"ב: במ"ה גוויי זיני נהורין כו'. ידוע שהוא שם המפורש. וסודו בנקודין, שהן י' רקיעים ומ"ה מאורות. והוא סוד ה"ן לה' אלקיך השמים, כמנין הן, כמ"ש. ונקודתם הכל בתנועות גדולות. אֶלֶף בֵּית גִּמְלָל דָּלֶת הֵא וָאוּ זָנַן חֵת טֶת יוֹד כָּף לָמֵד מֶם נוּן סָמֶךְ עֵיִן פֶּא צְדִי קוֹף רֵיש שֵׁיִן תִּיּוֹ. והכלל אות השני מכל אות הוא לעולם בצירי, חוץ מצדי. ויוד ונון בחולם. וקוף בשורק. ועוד ה' כפולים, בהם יו"ד אותיות ב' רקיעים. (בהדרת קודש איתא בזה"ל. יו"ד מאורות ב' רקיעים. צ"ל ומהם ב' רקיעים). והן סוד ע"ב, שהן ס' של אותיות, מטתו שלשלמה כו', וי"ב של הכפולים, שהן פנימיים. וכ"ה באותיותיהם, כמ"ש בז"ח ש"ה, ס' נהורין וי"ב רקיעים שחמה מתנהגת בהן. והן ג"כ ביסוד, שהוא (נתן) [צ"ל וא"ו. המסדר] השני, ג"כ בו י"ב רקיעים, בסוד זה האיש. והכלל כל תנועה שנית בצירי לבד מצדי. ויוד ונון בחולם. וקוף בשורק. ומ"מ כולם מלאים בג' נקודות. והן עד למד שהוא החצי. ועד יו"ד כ"ח נגד פרקין דאצבעין, וכן באותיות.

⁴⁶⁵ ע"י תנחומא (שמות י): הרגו בשם המפורש. אמנם ע"י ר' בחיי ב יב שזה שם מ"ב, וכן הוא בשער הגלגולים לו.

⁴⁶⁶ הגהה (ולפה"נ היא מתלמידו הרמ"ש ז"ל) צ"ע דהנקודות שבר"ת עולין ב"ן ולא ע"ב. ובאמת ז"ש שבשם ע"ב הרג את המצרי, אעפ"י שכ"כ בילקוט ראובני בשם כוונת האר"י, הנה בכוונת האר"י עצמו כתוב בשם מ"ב, וכ"כ בילקוט ראובני שם בשם הבח"י, ואפשר שגם כאן צ"ל כן, והיינו שאינו חושב השבא שתחת השי"ן, וחושב במקומו החולם לבדו, שעל ס"ת שמו, והוא כמו ר"ת, וכמ"ש כאן, שהשבא עם החולם אינם רק תנועה אחת משמש ליה, ר"ל שהשבא משמש לחולם, ולפ"ז יהיה עולה הנקודות מ"ב.

הגהה זו הוא תמוה והעיקר הוא שחושב השבא ג"כ והם ה' נקודות והגימ' הוא ע"ב במכוון ומ"ש רבינו דמשמש ליה בא לתרץ בזה במה שחושב כל הה' נקודות כי לא צריך להיות אלא ד' נקודות על זה כאמר שהם באמת רק ד' נקודות כי השבא הוא משמש להחולם והם שניהם רק נקודה אחת והם ד' נקודות ולד' אותיות השם (לש"ו).

מארי מתניתין בת בתחלה סימן יפה לבנים ואיהי י' מן אדנ"י מרגלית יקרא כלילא מכל גוונין דאת י' מן יהו"ה לא תפיס ביה גוון כלל הדא הוא דכתיב אני ה' לא שניתי (מלאכי ג ו) לא ישתני בשום גוון כלל אלא נהיר מלגו דגוונין דשם יהו"ה כנשמתא בגופא דאיניש או כשרגא בהיכלא:

תקונא ה' כו' - סדרו כאן שגם זה מיירי בד' אותיות הוי"ה, וד' אותיות אדנ"י, והוי"ה בהיפוכא: תקונא ה' - ר"ל בתיקונים הראשונים היה זה תיקון ה', וכן לקמן כסדר תיקון ו' ז' כו':
בראשית - שכל השבעים תיקונים הוא על תיבת בראשית, ע' פנים לאורייתא כמנין סו"ד⁴⁶⁷, והן תיקוני השכינה דאיהי {יא ע"ד} קבלה כדלקמן (טו ע"ב): **בת ראשי -** פי' שאלו השתי מלות הן אותיות בראשית, וכן בכל השבעים תיקונים, במקום שלא יאמר תמן⁴⁶⁸ כו', דורש כל המלות⁴⁶⁹ בראשית. ור"ל כאן "בת" מלכות, "ראשי" חג"ת, דאינון ראשין דמתמן מתחיל בניינא דעלמא כנ"ל (ח ע"א), והיא בת של הראשים כמ"ש (במדבר כא יח) כרוה נדיבי עם כו'⁴⁷⁰. וכולם מסט' דילה, חג"ת"ם שבמלכות, והן ד' רגלי המרכבה, ד' חיות, ד' אותיות אדנ"י כמו שמפרש והולך: **אלה כו' -** מפרש ד"ראשי" הן חג"ת ג' אבהן, דכתיב (שמות ו יד) ראשי בית אבותם, וכן "אלה" הוא בג' אבות, כמ"ש בתז"ח בתחלתו (א ע"א) אלה הם מועדי, ע"ש⁴⁷¹: **בת עלה כו' -** עכשיו מפרש מלת "בת", ולמה הוא קודם ל"ראשי" במלת בראשית: **ואיהי יו"ד כו' -** ר"ל מלכות שבמלכות, הוא יו"ד⁴⁷² כנ"ל: **מרגלית כו' -** דג' אותיות הראשונות מן אדנ"י הן ג' גוונין מג' אבות, אבל אות הרביעי כלולה מכולם:

והאות י' מן אדנ"י, הוא ספיר, נוטל צבע תכלת ושחור מצד הדין, ומאיר בו אור לבן מצד הרחמים. והוא אות י' מן אדנ"י. אדום מצד הגבורה, פטדה מצד הימין, ברקת מצד העמוד האמצעי, היא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד כלולים משנים עשר צבעים, וכולם משולשים באבות, משולשים בכהנים לויים וישראלים, קדושה לך ישלשו (נוסח הקדושה לנוסח ספרד).

והאות י' מן אדנ"י, הוא ספיר, נוטל צבע תכלת ושחור מצד הדין, ומאיר בו אור לבן מצד הרחמים. והוא אות י' מן אדנ"י. אדום מצד הגבורה, פטדה מצד הימין, ברקת מצד העמוד האמצעי, היא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד כלולים משנים עשר צבעים, וכולם משולשים באבות, משולשים בכהנים לויים וישראלים, קדושה לך ישלשו (נוסח הקדושה לנוסח ספרד).

והאות י' מן אדנ"י, הוא ספיר, נוטל צבע תכלת ושחור מצד הדין, ומאיר בו אור לבן מצד הרחמים. והוא אות י' מן אדנ"י. אדום מצד הגבורה, פטדה מצד הימין, ברקת מצד העמוד האמצעי, היא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד כלולים משנים עשר צבעים, וכולם משולשים באבות, משולשים בכהנים לויים וישראלים, קדושה לך ישלשו (נוסח הקדושה לנוסח ספרד).

גוון תכלת ואוכם כו' - ר"ל תכלת מסט' דילה עצמה⁴⁷³, ואוכם מסט' דגבורה, דינא קשיא (זהר ח"א רלח ע"א) דינא רפיא (זהר ח"א קפ ע"א): **את יו"ד מן אדנ"י כו' -** דבה ג' אותיות יו"ד כמו שמפרש והולך, וכן הוא בכל הארבעה אותיות מן אדנ"י: **כלילא מי"ב גוונין -** כנ"ל, דכל אות במילואו כלילא מג' גוונין של חג"ת, אלא דג' גוונין של אות אחת אין דומה לג' גוונין של אות אחר,

- מאיר התיקון -

⁴⁶⁷ ע"י לעיל בתחילת התיקון ז.
⁴⁶⁸ ע"י לעיל ח ע"ב ד"ה וייצר תמן צרי.
⁴⁶⁹ פי' כל המילים הכלולים בתיבת "בראשית".
⁴⁷⁰ ע"י זהר (ח"ג דף קנ ע"א) באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם. באר דא כנסת ישראל חפרוה שרים דא אבא ואמא דאולידו לה. כרוה נדיבי העם אלין אבהן דכתיב נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם וגו'.
 תרגום: "באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם", באר זו כנסת ישראל, חפרוה שרים זה אבא ואמא שהולידו אותה. כרוה נדיבי העם, אלו האבות שכתוב "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו'".
⁴⁷¹ ע"י הערה ח.
⁴⁷² דאדנ"י.
⁴⁷³ היינו כל הגוונים אלה פרטים במלכות, וכאן מלכות דמלכות. ע"י רח"ו ח"ג קנ ע"א: כי פרצוף המלכות נקראת כנרת בבחי' המלכות ותכלת היא המלכות. ועיי"ש במ"מ: כל פרצוף הנוק' היא הכנרת, והתכלת היא המלכות דנוק'.

דהכל לפי המקבל, כדמיון השמש כידוע⁴⁷⁴. והי"ב גוונין הן י"ב אבנים של החושן, וכו' ארבעה טורים נגד ד' אותיות הנ"ל, כל א' מג', וז"ש וכולהו משולשים כו': באבהן - הן חג"ת, וכן בכהנים לויים וישראלים:

כל אבן שהצבע שלה לבן, נוטלת מחסד, והיא, הסגולה שלה אהבה, וסוד הדבר "ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד". אבן אדומה נוטלת מגבורה, והסגולה שלה להיות אימתו מוטלת על בריות העולם. אבן הכלולה משני צבעים, לבן ואדום, היא מעמוד האמצעי, ירוק כזהב מצד האם העליונה, שהיא תשובה, קו ירוק שמקיף כל העולם.

כל אבן גוון דילה חוור נטילת מחסד ואיהי סגולה דילה רחימו ורזא דמלה (ירמיה לא ב) ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד אבנא סומקא נטילת מן גבורה וסגולה דילה למהוי אימתו מוטלת על בריין דעלמא אבנא כלילא מתריין גוונין חוור וסומק איהו מעמודא דאמצעייתא ירוק כזהב מסטרא דאימא עלאה דאיהי תשובה קו ירוק⁴⁷⁵ דאסחר כל עלמא:

ורזא דמלה ואהבת כו' - ר"ל ראייה דחסד הוא לאהבה:

ויש צבע פשוטה, כפול משולש מרובע, עד שעולה לעשרה צבעים, שמאירים בהם עשר אותיות, שהן י"ה י"ה יה"ה, ועשרה אלה עולות לע"ב אורות שמאירים בע"ב צבעים.

ואית גוון פשוט כפול משולש מרובע עד דסליק לעשרה גוונין נהירין בהון עשר אתון דאינון י"ה י"ה יה"ה וסלקין אלין עשר לע"ב נהירין דנהירין בע"ב גוונין:

ואית גוון פשוט כפול כו' - ר"ל דיש שאין בה אלא גוון א', ויש שיש בה ב' גוונין, ויש ג' כו': עד דסליק כו' - ר"ל, שכל הארבעה ביחד הם עשרה: נהירין כו' - כמ"ש לעיל דאותיות אדני"י הן גוונין, ואותיות הוי"ה הן נהירין. והגוונין הן לפי הנהורין, דמלכות לית לה מגרמה כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א), אלא לפום הנהורין דמקבלת מז"א, שהוא הוי"ה, הכי איתעבידת גוונין. באות פשוט דאיהו יו"ד, איתעבידת גוון א'. באות כפול י"ה, ב' גוונין, חיור וסומק. ובאות פשוט חיור לבד, וכן בכולם: לע"ב כו' - דעשרה אותיות הנ"ל גימ' ע"ב:

חש"ק: חל"ם, שב"א, קמ"ץ, הם נקוד צבא"ת. נצח, והוד, יסוד, וכולם מאירים באבן הנכבדה מלכות, כלולה מכל הסגולות. שב"א גון אדום של גבורה, שנוטל ממנה הוד. קמ"ץ צבע לבן, ולא צריך להאריך בהם, שהרי נאמרו למעלה.

חש"ק⁴⁷⁶ חל"ם שב"א קמ"ץ אינון נקוד צבא"ת נצח והוד יסוד וכלהו נהירין באבנא יקירא מלכות כלילא מכל סגולות⁴⁷⁷ שב"א גוון סומק דגבורה דנטיל מניה הוד קמ"ץ גוון חוור ולא צריך לארכא בהון דהא אתמרו לעילא:

חש"ק כו' - הואיל ופי' לעיל האבות, פי' חשק, שנא' (דברים י טו) באבותיך חשק, ר"ל דחש"ק שהן נה"י, כלילין באבותיך כמו שמפרש והולך: אינון ניקוד צבאות - כמ"ש חש"ק ה' צבאות, ה' הוא ת"ת דכליל מג' אבהן (זהר ח"ב קעה ע"ב), וזהו באבותיך חש"ק, דאינון חג"ת. נה"י הוא הוי"ה צבאות⁴⁷⁸, הוי"ה בחג"ת, צבאות בנה"י כמו שמפרש והולך: קמץ וכו' - כמ"ש לעיל (ו ע"א) וקמץ הכהן, וחולם הוא ת"ת דנטיל מיניה יסוד, וכאן משמע דחולם הוא ת"ת, וצריך לומר דסגול הוא נצח, וז"ש לעיל (ח ע"ב) דמט"ט הוא חולם במלאכים דאיהו רכב לעמודא דאמצעייתא:

– מאיר התיקון –

⁴⁷⁴ עי' פרדס ש"ד פ"ד: נמשיל עוד משל יותר נאות והמשל אל ניצוץ השמש העובר דרך החלון ודרך מעברו בדרך עשר עשיות מעשר גוונים משונים ומאיר האור אל עבר פניהם והנה לפי האמת אור השמש לא יתפס בו גוון כלל (ועל) [ועם] כל זה דרך העברת העשיות ישתנה בסיבת שנוי העשיות ונמצא האור מאיר אל עבר פניהם ביתה כגוון העשיות ולפי האמת אין השנוי נקנה באור קנין עצמי אלא בערך בחינתו אל הרואים.

⁴⁷⁵ קו ירוק כו' ר"ל ת"ת מסט' דתשובה שאמרו בגמ' קו ירוק שמקיף ר"ל מסט' דבינה שתשובה מקיף כו' (גר"א תז"ח יא ע"ד).

⁴⁷⁶ עי' זהר ח"א יז ע"א.

⁴⁷⁷ לאחר התיקון, הוה נקודתה בניקוד צבאות, משום שהיא כלולה מנה"י כמ"ש בהקדמת תיקונים (י"א סע"ב) כי נצח הוא כלול מחסד ועולה עד הכתר שהוא קמץ, והוד הוא כלול מגבורה שהוא שבא, ויסוד הוא כלול מת"ת שהוא חולם, והוא שבא קמץ חולם שהוא ניקוד צבאות. וקדמה בה השבא משום שהיא מסטרא דגבורה (ביאורים ח"ב פז ע"ד).

⁴⁷⁸ עיין לקמן לד ע"א (הקדו"ש כה ע"ב).

<p>ועוד תקונא ו' והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) אלין (יב ע"א) אינון דידעין רזא בפקודא תניינא במלת בראשית דאיהי אהב"ה דאיהי נ' ע"ב בחושבן זעיר בראשית במתקלא חדא סלקין ודא אהבת חסד דאיהי ע"ב בחושבן לקבל שמא מפרש ויסע ויבא ויט דביה וא"ו כחושבן אחד דהיינו מאמר אחד דאיהו בראשית דאוקמוהו עליה והלא במאמר אחד יכול להבראות והאי איהו רחימוי דמאריה מאן דמסר נפשיה באחד ברחימוי דמאריה ובגין דא ואהבת את ה' אלהיך (דברים ו ה) אפילו נוטל את נפשך דאם חביב עליה נפשיה מגופא לכך נאמר ובכל נפשך ואם חביב עליה גופיה מממוניה לכך נאמר בכל לבבך ואם חביב עליה ממונא מגופא לכך נאמר בכל מאדך במה דחביב עלך מסור ליה ברחימוי דמאריך בעת צרה:</p>	<p>ועוד תקון ו'. "והמשכילים יזהירו", אלו הם שיודעים סוד במצוה השניה במלת בראשית, שהיא אהבה, שהיא בחשבון קטן בראשית, (והם) עולים במשקל אחד, וזו אהבת חסד, שהיא ע"ב בחשבון, כנגד השם המפורש ויסע ויבא ויט, שבו וא"ו כחשבון אחד, היינו מאמר אחד שהוא בראשית, שבארוה עליו, והלא במאמר אחד יכול להבראת (אבות פ"ה מ"א), וזהו אהבת רבנו. מי שמוסר נפשו באחד, באהבת רבנו, ולכן "ואהבת את ה' אלהיך", אפילו נוטל את נפשך (ברכות סא ע"א), שאם חביבה עליו נפשו יותר מגופו, לכך נאמר "ובכל נפשך", ואם חביב עליו גופו מממונו, לכך נאמר "ובכל לבבך", ואם חביב עליו ממון מגוף, לכך נאמר "בכל מאדך", במה שחביב עלך מסר אותה באהבת רבונך בעת צרה.</p>
---	---

ועוד וכו' והמשכילים - שהתחלת הקדמה הוא בפסוק זה { יב ע"א } : **בפקודא תניינא כו' -** עיין בהקדמת הזהר (יא ע"ב) בפקודין, ותמצא פקודא קדמאה במלת בראשית היא יראה, ושאר פקודין שם משאר פסוקים. וכאן דורש גם שאר פקודין, וקצת מאותן פקודין, הכל במלת בראשית. ופקודא קדמאה לא אמר כאן, לפי שאמר שם. ומ"מ כלול כאן בתקון דלעיל שדרש בראשית על מלכות כנ"ל, והיא יראת ה', וע"ש בפקודא קדמאה, וכן בפקודא תניינא הוא ג"כ פקודא ב' דשם ע"ש, אלא שדרש שם מפסוק אחר: **לחשבון זעיר** - ר"ל מספר קטן⁴⁷⁹: **דביה וא"ו** - ר"ל דהתחלת הפסוקים הם בוא"ו, ואיהו מקור השמות דשם ע"ב⁴⁸⁰ הוא בת"ת, והוא וא"ו דשמא מפרש, והוא אחד כמש"ל, והכל מסט' דחסד כמ"ש לעיל (ח ע"א) א' יומא קדמאה כו':

<p>ודא איהו נסיון דעתידין ישראל לאתנסאה בשבעין שנין דגלות בתראה דעני חשוב כמת⁴⁸¹ וכאלו נטלין נפשיה גופא ונפשא וממונא כלהו שקולין במה דחביב עליה מסור ליה ברחימוי דמאריה ובהווא זמנא אתקשר במלת אהבה דאיהי בראשי"ת וכאלו ביה ברא עלמא ומאן דלא מסר נפשיה או גופיה או ממוניה ברחימוי דמאריה בשעת צרה כאלו אחר עלמא לתהו ובהו ובגין דא קרא סמיך ליה והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א ב):</p>	<p>וזהו הנסיון שעתידים ישראל להתנסות בשבעים השנים של הגלות האחרונה, שעני חשוב כמת (נדרים סד ע"ב), וכאלו נוטלים נפשו (ב"מ קיב ע"א). גוף, ונפש, וממון, כולם שקולים, במה שחביב עליו, מסור אותו באהבת רבנו, ובאותו זמן נקשר במלת אהבה, שהיא בראשית, וכאילו בו ברא את העולם. ומי שלא מוסר נפשו או גופו או ממונו באהבת רבנו בשעת הצרה, כאלו מחזיר את העולם לתהו ובהו, ולכן הכתוב סמוך לו, "והארץ היתה תהו ובהו".</p>
<p>ואהבת ה' איהי מלכות כלילא מכל ספירין</p>	<p>ואהבת ה' היא המלכות, כלולה מכל הספירות, והיא מצוה שהקדוש ברוך הוא</p>

- מאיר התיקון -

⁴⁷⁹ ע"י שער המצות פרשת ואתחנן דף לג שכל מספר קטן הוא ביצירה ובמט"ט, וכ"ה לקמן כו' ע"ד.

⁴⁸⁰ ע"י יהל אור ח"א א ע"ג: י"ג מכילין דרחמי מסט' דאברהם שהוא חסד, ובו שם ע"ב, ששרשן וה"ו אנ"י וה"ו, שר"ת י"ג מכילין, כמ"ש בתז"ח (דף ע"ה ע"ב ט ע"א). ועי' מלואים אות ט.

⁴⁸¹ ע"י יהל אור ח"ג כט ע"ב: **דא קבלת כו'.** ר"ל שמקבלין עליהן מיתה במחשבה בק"ש, ועניות במעשה. ע"י מלואים אות ל.

<p>ואיהי פקודא דקב"ה בכל תרי"ג פקודין ובגינה אתמר (אסתר ג ג) מדוע אתה עובר את מצות המלך ואיהי בנין עלמא שפחה בישא איהי חורבן עלמא ובנין דא אתמר בה והארץ היתה תוהו ובהו ואיהי רצועה בידא דקודשא בריך הוא לאלקאה ביה חייביא:</p>	<p>בכל תרי"ג מצוות, ובגללה נאמר "מדוע אתה עובר את מצות המלך", והיא בנין עולם. השפחה הרעה היא חרבן עולם, ולכן נאמר בה "והארץ היתה תהו ובהו", והיא רצועה ביד הקדוש ברוך הוא להלקות בה את הרשעים.</p>
<p>ובנין דא מאן דרחים לקודשא בריך הוא מזגו נפשיה או גופיה או ממוניה דינסיר ליה קודשא בריך הוא הא רחימו דיליה תלויה בההיא דיהיב ליה ולא עקר רחימו (דלאו) איהו האי רחימו דאם נטל ממוניה או גופיה (או נפשיה) כפר ביה לאו איהו עקר רחימו עד דמסר נפשיה ברחימו דמאריה ואם כל תלת שקולין לגביה ימסור לון כלהו על קדושת שמייה ברחימו והאי איהו עקרא דרחימו דאיהי אהבת ה' מלכות דאיהי אהבת חסד דיראה מסטרא דגבורה איהי ומחסד איהי מלכות אהבת ה' כמה דאתמר מגבורה איהי יראת ה':</p>	<p>ולכן, מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא מתוך נפשו או גופו או ממונו, שישמור אותו הקדוש ברוך הוא. הרי אהבתו תלויה באותה שנתן לו, ואינה עיקר אהבתו הוא (לא) האהבה הזו, שאם נטל ממונו או גופו (או נפשו) כופר בו, אינו עיקר האהבה עד שמוסר נפשו באהבת רבונו. ואם כל השלש שקולים אצלו, ימסור את כולם על קדושת שמו באהבה, וזהו עיקר האהבה, שהיא אהבת ה', מלכות, שהיא אהבת חסד, שיראה היא מצד הגבורה. ומחסד היא מלכות, אהבת ה', כמו שנתבאר מגבורה היא יראת ה'.</p>
<p>ואורייתא דאיהי תרי"א מתרוייהו אתיהיבת לישראל ודא עמודא דאמצעיתא מסטריה אתקריאת מלכות תורת ה' ואיהי מצוה דיליה בכל תרי"ג פקודי דתליין משמיה דאינון שמי⁴⁸² עם י"ה שס"ה זכר"י עם ו"ה רמ"ח היא בצלמו כדמותו⁴⁸³ (בראשית א כו):</p>	<p>והתורה שהיא תרי"א משניהם נתנה לישראל, וזה עמוד האמצעי, מצדו נקראת המלכות "תורת ה'" והיא מצוה שלו בכל תרי"ג מצוות שתלויים משמו, שהם שמי"י עם י"ה, שס"ה. זכרי עם ו"ה, רמ"ח. היא "בצלמו כדמותו".</p>

ואיהו⁴⁸⁴ מצוה - ר"ל מצד עצמה, רק שתלויה בשמיה, והן ד' דרגין כנ"ל:

<p>ועוד תקונא ז' והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) אלין דידעין במלת בראשית פקודא תליתאה דאיהי ברית מילה והיינו בראשית ברית א"ש וברית איהי י' ועם א"ש אתעביד אי"ש ואוף הכי את ה' עם אש איהי נוקבא ועל תרין אישות אתמר בקדמיתא כתנות אור דבהון עקבו מכהה גלגל חמה:</p>	<p>ועוד תיקון ז'. "והמשכילים יזהירו", אלה שיודעים במלת בראשית, מצוה שלישית, שהיא ברית מילה, והיינו בראשית, ברית א"ש. וברית היא י', ועם א"ש נעשה אי"ש. וכמו כן כאן, האות ה' עם אש, היא נקבה, ועל שתי האשות נאמר בתחלה "כתנות אור", שבהן עקבו מכהה גלגל חמה (ויק"ר פ"כ סי' ב).</p>
--	--

פקודא תליתאה כו' - אע"ג דבפקודין דשם הוא פקודא שביעאה, כאן אמר אותן שבמלת בראשית: ברית אש - דנפקא מאשא דיצחק, ק"ץ ח"י (תז"ח כו ע"ד), מסט' דבינה דאיהי אשא

- מאיר התיקון -

⁴⁸² עיי' שמות (ג טו) זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר, ועיי' זהר ח"ג רעג ע"ב: תורה כליל תרי"ג פקודין הה"ד זה שמי לעולם וגו'. שמי"י עם י"ה שס"ה. זכרי עם ו"ה רמ"ח.

⁴⁸³ צ"ע כוונתו, שהרי הלשון בפסוק כו היא: בצלמנו כדמותנו. ובפסוק כז הוא: ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו ⁴⁸⁴ נדצ"ל ואיהי.

כנ"ל⁴⁸⁵, ועיין בזוהר (ויקהל רח ע"א⁴⁸⁶). וכן נוקבא ג"כ נפקא מתמן, כידוע (ע"ח ע"א): ועל תרין כו' - ר"ל, י"ה דהם אורות של אשות האלו: **כתנות אור** - לאדם ולחיה:

<p>והיינו בורא מאורי האש⁴⁸⁷ דאינון בהבדלה י"ה מן איש ואשה בתר דחאבו ויעש ה' אלהי"ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם ודא עור של נחש⁴⁸⁸ לאתדכאה כמה דחאב ובגין דא צדיקים דנטרי ברית שוב אינם חוזרים לעפרן דאיהו עור משכא דחויא דאתברי מעפרא דאתמר ביה ונחש עפר לחמו (ישעיה סה כה):</p>	<p>והיינו בורא מאורי האש שהם בהבדלה, י"ה מן איש ואשה, אחר שחטאו "ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם", והיינו בורא מאורי האש (אשה). וזה עור של נחש, להטהר במה שחטא, ולכן צדיקים ששומרים הברית שוב לא חוזרים לעפרם, שהוא עור הנחש שנברא מעפר, שנאמר בו "ונחש עפר לחמו".</p>
---	--

דאינון בהבדלה י"ה מן איש ואשה בתר דחאבו - ר"ל, אחר שחטאו נלקח מהם י"ה, דהן מאורי האש ונעשה במקומם כתנות עור: **וילבישם** - כצ"ל, **וילבישם ודא עור של נחש**, והיינו **בורא מאורי האש, לאתדכאה כו'**, ור"ל שלכך מברכין בורא כו', להפשיט עור של נחש ולהתלבש במאורי האש:

<p>ובגין דא מאן דלא נטיר ברית אתדן בחבוט הקבר בההוא עפרא ואלין אינון דגופא דלהון אינון לון קבר בחייהון דדוחקין לון שעתא בכל יומא ובמלאכה דלהון דאתבקע דמא בצפרניהון ובגין דא תקינו לאחזאה צפרנים בהבדלה דהוה אדם מלובש בכתנות צפרנים דהוה נהרין כענני כבוד [יא ע"א] ואיהו בהבדלה מינייהו וידעו כי ערומים הם (בראשית ג ז) מנייהו בגופא ונשמתא ורוחא ונפשא ערומים מכתנות אור דאינון מאורי האש:</p>	<p>ולכן מי שלא שומר הברית נדון בחבוט הקבר, באותו עפר, ואלו הם שגופם הם קבר להם בחייהם, שדוחקים להם את השעה בכל יום, ובמלאכתם מתבקע דם בצפרניהם, ולכן תקנו להראות הצפרנים בהבדלה, שהיה אדם מלובש בכתנות צפרנים, שהיו מאירים כמו ענני כבוד, והוא בהבדלה מהם, "וידעו כי ערומים הם", מהם בגוף ונשמה ורוח ונפש, ערומים מכתנות אור, שהם מאורי האש.</p>
--	--

ואלין אינון כו' - שהרשעים בחייהם קרויין מתים (ברכות יח ע"ב), והגוף שלהם שהוא עור נחש, הוא קבר להון: **דדוחקין לון שעתא {יב ע"ב} כו'** - ר"ל, לאחר מיתתן כמו שהיו מלובשין בההוא עור כל שעתא ולא פירשו ממנו: **ובמלאכא דילהון** - ר"ל, מלאך הממונה על חיבוט הקבר שהלך אחריו כל ימיו: **דאתבקע דמא בצפרניהון** - כמו שמפרש והולך, דהצפרנים הם שיורי מאורי האור⁴⁸⁹, והן הלבישו עור הנ"ל, לכך אתבקע דמא דהוא מדוריה דיצר הרע בצפרנים: **ערומים הם מינייהו בגופא** - ר"ל, דגופא שלהן היה מלובש בכתנות צפרנים: **ונשמתא כו'** - שהנר"ן היה מלובש במאורי האש, ובשבת האדם מתלבש במאורי האש, ואחיתזן בצפרני

– מאיר התיקון –

⁴⁸⁵ עי' זהר ח"ג לד ע"א: כי יהו"ה אלהי"ך אש אוכלה הוא ואינון אש עלאה כסא רחמים אש תתאה כסא דין [ואינון] (והיינו) בינה ומלכות ומלכותו אש עולה [מלכות בינה אש] (בינה) יורד יהו"ה עמודא דאמצעייתא אחיד בתרווייהו.
⁴⁸⁶ עי' אות י.

⁴⁸⁷ אור הוא בבינה, מאורי האש, ה' פעמים אור של מעשה בראשית, ה' ראשונה של השם וכמ"ש בזוה"ק ויקהל ר"ח ע"א ובהקדמת תיקו"ז כאן ודף יב ע"א (ביאורים ח"א עד ע"א). וכשמתייחדים זב"ז הנה חוזר כל א' לשורשו, ונעשה האש לילה לאור יומם, וזהו היחוד דאיש ואשה שהם אש ואש וי"ה עמהם, ונעשו שניהם עי"ז למאורי האש, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (יב ע"א), כי ברית איהו י' ועם אש אתעביד איש, ואוף הכי את ה' עם אש איהי נוקבא, ועל תרין אישות אתמר בקדמיתא כתנות אור כו' והיינו בורא מאורי האש כו' ע"ש (ביאורים ח"א עז ע"ב).
⁴⁸⁸ והיינו בורא מאורי האש (נוסף בגר"ל).

⁴⁸⁹ עי' מילואים אות יא.

האדם, ולכך במוצאי שבת שמסתלקין מברכין בורא כו', כדי להשאיר השארת מאורי האש ורואין בצפרנים להשאיר מן הצפרנים לגוף:

<p>ובגין דבשבת אתחזא לון באדלקת שרגא דשבת בתרין פתילות דאש ובמוצאי שבת יתעברון מנייהו תקינו למימר במוצאי שבת הבדלה באש ובגין דבשבת ויומין טבין מתלבשין נשמתין בכתנות אור אמר הנביא על כן באורים כבדו ה' (ישעיה כד טו) ואוקמוהו רבנן כבדוהו בכסות נקיה מיד דאמר מלין אלין אשתטחו קמיה כלהו בני מתיבתא דלית חדוה בינייהו כחדוה כד אתחדש בינייהו רזא דאורייתא:</p>	<p>ומשום שבשבת נראה להם בהדלקת נר שבת בשתי פתילות של אש, ובמוצאי שבת יעברו⁴⁹⁰ מהם, תקנו לומר במוצאי שבת הבדלה באש. ומשום שבשבת וימים טובים מתלבשות הנשמות בכתנות אור, אמר הנביא "על כן באורים כבדו ה'", ופרשוהו רבותינו (שבת קיט ע"א) כבדהו בכסות נקיה. מיד כשאמר דברים הללו, השתטחו לפניו כל בני הישיבה, שאין חדוה ביניהם כמו החדוה כשמתחדש ביניהם סוד של תורה.</p>
---	---

דבשבת אתחזא לון - ר"ל כמו (ירמיה לא ב) מרחוק ה' נראה לי⁴⁹¹: בתרין פתילות דאש - שהם כנגד איש ואשה⁴⁹², מאורי הנ"ל⁴⁹³, וכמ"ש אחד נגד זכור ואחד נגד שמור כידוע⁴⁹⁴:
בכסות נקי' - דהוא כתנות הנ"ל: כלא מתיבתא - דנחתו, כמ"ש בתחלת הקדמה (א ע"א):

<p>ובגין דא מאן דנטיר ברית אש קרי (בראשית ו ט) איש צדיק תמים ואות י' דשדי איהי חוליא על צואר דש"ד יצר הרע חוליא דשלשלאה ובגין דא רשים שד"י בברית ורשים במזוזה דמודעזעין כלהון מהאי שלשלאה דאיהי אות שבת אות ברית אות יומין טבין אות תפילין:</p>	<p>ולכן מי ששומר ברית אש נקרא "איש צדיק תמים", ואות י' של שד"י היא חוליה על צואר השד, יצר הרע, חולית השלשלת. ולכך רשום שד"י בברית, ורשום במזוזה, שכולם מזדעזעים מהשלשלת הזאת, שהיא אות שבת, אות ברית, אות ימים טובים, אות תפילין.</p>
---	---

חוליא - דהוא כעין יו"ד:

<p>ומיד דאיהו תפיס ביה יצר הרע דאיהו ש"ד נטיל בר נש חרבא דאתמר בה רוממות א"ל בגרונם (תהלים קמט ו) דאיהו י' רישא דחרבא ו' גופא דחרבא ה"ה תרי פפיות דילה ושחית ליה ובגיניה אתמר הבא להרגך השכם להרגו בצלותא דאתמר בה וישכם אברהם בבקר</p>	<p>ומיד שהוא תופס בה יצר הרע, שהוא ש"ד, לוקח האיש חרב שנאמר בה "רוממות אל בגרונם", שהוא י' ראש החרב, ו' גוף החרב, ה"ה שתי פיפיות שלה, ושוחט אותן. ובגללו נאמר (ברכות נח ע"א) הבא להרגך השכם להרגו בתפלה, שנאמר בה "וישכם אברהם בבקר".</p>
---	---

- מאיר התיקון -

490

⁴⁹¹ עי' זהר ח"א ו ע"א שזה חר"ב היינו חכמה בהיכל הבינה. ועי' לקמן מו ע"א שזה מדבר על ת"ת בזמן הגלות.

⁴⁹² עי' שר"ע (אור"ח רסג ס"א): יהא זהיר לעשות נר יפה, ויש מכוונים לעשות ב' פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור. ועי' מקורו בכלבו (סי' לא): והר"ם כתב ומצוה לעשות לשבת ב' פתילות לפחות, אחת כנגד זכור, ואחת כנגד שמור. אמנם עי"ש בבהגר"א שמציין לשבת לג ע"ב ז"ל: חזו ההוא סבא דהוה נקיט תרי מדאני אסא, ורהיט בין השמשות. אמרו ליה, הני למה לך. אמר להו, לכבוד שבת. ותיסגי לך בחד. חד כנגד זכור, וחד כנגד שמור. וקשה שכן התיקון הוא מקור מפורש.

⁴⁹³ האור עי' לעיל הערה 489.

⁴⁹⁴ עי' זהר ח"א לב ע"א: תנינן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל בגין דתרין דרגין אינן מילה ופריעה זכור ושמור צדיק וצדק דכר ונוקבא אות ברית דא יוסף וברית דא רחל ואצטרך לחברא לון.

תרגום: שנינו, מל ולא פרע את המילה, כאלו לא מל, בגלל ששתי דרגות הן, מילה ופריעה. זכור ושמור, צדיק וצדק, זכר ונקבה. אות ברית זה יוסף, וברית זו רחל, וצריך לחברם.

(בראשית י"ב):

נטיל בר נש חרבא כו' - ר"ל, דבעובדא קושרין אותו, ובדבור דק"ש ותפלה הורגין אותו, ולכך מניחין תפילין, ואח"כ קוראין ק"ש: דאתמר בה כו' - ראייה דבמילולא קטלין בחרבא, דכתיב רוממות כו' וחרב פיפיות בידם, ולכך אמר לשון נטיל כו': דאיהו יו"ד כו' - כנ"ל שהן ד' פרשיות של ק"ש:

ועוד, קריאת שמע היא רומח, כלולה משש תיבות היחוד, וממאתים ארבעים ושמונה תיבות עם יהו"ה אלהיכ"ם אמת, והוא קלע. והרי נתבאר חמש אבנים, ה' שנעשו אבן אחת באות י', והורג בה יצר הרע. ובאיזה מקום הוא הקלע, בתפילין, חוט של הקלע שכורך ביד, זו רצועה של יד, שהוא חוט של זרקא, והיא קריאת שמע, קשת שזורקת חצים מצד של ברוך שם כבוד מלכותו, ו"ברכות לראש צדיק", שהוא קשת הברית.

ועוד קריאת שמע איהי רומח כלילא משית תיבין דיחודא ומרמ"ח תיבין עם ה' אלהיכ"ם אמת והוא קירטא והא אתמר חמש אבנין ה' דאתעבידו {יב ע"ב} חד אבנא באת י' וקטל בה ליצר הרע ובאן אתר איהי קירטא בתפילין חוט דקלע דכריך ביד דא רצועה דיד דאיהו כחוט דזרקא ואיהי קריאת שמע קשת דזריק חצים מסטרא דברוך שם כבוד מלכותו וברכות לראש צדיק (משלי י ו) דאיהו קשת הברית:

ועוד ק"ש כו' - למעלה אמר שק"ש הוא חרב, ועכשיו פי' שהוא ג"כ רומח וקירטא וקשת, והן נגד ד' אותיות הוי"ה: כלילא משית כו' - אע"ג דהששה תיבין הן בכלל רמ"ח, מ"מ בהם בחי' בפ"ע: והוא קירטא - ר"ל שק"ש הוא קלע: חמשה אבנין כו' - ר"ל הן ה' אורות {יב ע"ג} שמתפשטין בה' ספירות חג"ת נ"ה, ונכללין ביו"ד יסוד, כמ"ש (י ע"ב) דה' עילאה כו'⁴⁹⁵. יו"ד יסוד נטיל כולא, וכו' נעשין כל הה' אורות א'. וכן בק"ש, בפסוק ראשון, ה' תיבות נגד ה"ס, ונכללין בתיבה הששית שהוא אחד: וקטיל בה ליצה"ר - כמ"ש לעיל (יב ע"א) דיו"ד הוא החוליא בעובדא, ועכשיו במילולא קטיל ליה: ובאן אתר כו' - ר"ל הק"ש הוא אבני הקלע שנאמר אצל דוד (שמואל א' יז מ) ויבחר לו חמשה חלוקי אבנים, ואח"כ כתיב (שם מט) ויקח משם אבן, שנעשו כולם אבן אחת. אבל היכן הוא הקלע עצמו, ואמר בתפילין. וז"ש (שם נ) ויחזק דוד כו' בקלע ובאבן⁴⁹⁶, דהוא תפילין וק"ש: דאיהי כחוט דזרקא - דזרקא הוא קלע דזריק אבנין, כמ"ש בתיקונין לקמן (מא ע"א): ואיהי ק"ש קשת - ר"ל דהיא⁴⁹⁷ לשון קשת: מסט' דברוך כו' - דברוך הוא צדיק, כמ"ש (משלי י ו) וברכות לראש כו', והוא קשת הברית, יורה כח⁴⁹⁸:

רומח זה העמוד האמצעי, בחמש האצבעות של היד, שהיא ה' תחתונה, והיא לימין, שהחסד [הוא] הדרגה של אברהם, שחשבונו מאתים ארבעים ושמונה, ועם ו' של עמוד האמצעי נעשה רומ"ח. קלע, ה' עליונה לשמאל, י' אבן הקלע, י"ה של תפילין. והכל י"ה עם שמ"י, שס"ה. זכר"י עם ו"ה, רמ"ח.

רומחא כו' - לפי שפי' באיזה ספי' הוא הקשת, עכשיו פי' באיזה הן רומח וקלע. ואמר שהרומח הוא בעמודא דאמצעיתא, ואוחז הרומח ביד, בה' אצבעות שהוא מלכות, מסט' דחסד שהיא בת היתה לאברהם ובכל שמה (ב"ב טז ע"ב⁴⁹⁹). וז"ש ואיהי לימינא כו', והוא ו"ה של השם,

– מאיר התיקון –

⁴⁹⁵ ז"ל: ואתפשטותא דה' עלאה עד הוד באת י' איהו.
⁴⁹⁶ ז"ל הפסוק: ויחזק דוד מן הפלשתי בקלע ובאבן ויך את הפלשתי וימיתו וחרב אין ביד דוד.
⁴⁹⁷ פי' זרקא.
⁴⁹⁸ עי' גמ' חגיגה טו ע"א שזה לשון של הזרעת זרע.
⁴⁹⁹ דהיינו בתיקון. ועי' זוה"ק (ח"א קכב ע"א): פתח ואמר ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד (קהלת ה ח) ויתרון ארץ בכל היא ודאי דהא מתמן נפקין רוחין ונשמתינ ותועלתא לעלמא מלך לשדה נעבד מאן מלך דא קב"ה לשדה נעבד כד איהו אתתקן כדקא יאות ומלך דא (דא) מלך

רמ"ח, ה' ו' של רומח⁵⁰⁰, ו' והוא מסט' דימינא: קלע ה' כו' - ר"ל הקלע והאבן הן י"ה, חו"ב, והן י"ה שבתפילין, תפילין של ראש הוא ה' עילאה, והקשר של ראש הוא יו"ד, והן י"ה של השם, והוא מסט' דשמאלא, כנ"ל (יא ע"א) דתפילין מסט' דשמאלא, וז"ש וכלא י"ה עם כו', ר"ל דמסט' די"ה שהן לשמאלא אינון ל"ת, ומסט' דו"ה דאינון לימינא אינון מ"ע, וקלע עם הרומח הוא שם הוי"ה⁵⁰¹: ומאן דנטיר כו' - שהיא ספי' הח' מחכמה כמ"ש לעיל (ט ע"א⁵⁰²):

ומי ששומר י', בשמונה ימים של מילה, ומאן דאיהו נטיר י' בתמניא יומין דמילה, בשמונת אלפים תחום שבת, בשמונה פרשיות התפילין, הוא שמור מכל המזיקים שתחת יד היצר הרע, שהוא ממונה על ששים רבוא. כל שכן מי שקושר אותו בשלשלאות והורג אותו.

בתמניא אלפי תחום שבת בתמניא פרשיין דתפלי איהו נטיר מכל מזיקי דתחות ידא דיצר הרע דאיהו ממנא על שתין רבוא כל שכן מאן דקשיר ליה בשלשלאין וקטיל ליה:

דאיהי ממנא כו' - ר"ל, והן המזיקין, כמ"ש (ב"ב טז ע"א) הוא יצה"ר כו'⁵⁰³: על שתין רבוא - דזה לעומת זה כו' (קהלת ז יד), והוא ובת זוגיה כנגד ת"ת ומלכות, כמ"ש לעיל (י ע"א) צריך לאעברא ליה כו', ובתפארת ו"ק שבו, ששים רבוא נשמתין דישראל, והוא נטיר מכולם בעובדא, כנ"ל (יב ע"א) דאיהי חוליא, וכ"ש מי שעושה שניהם, המעשה והדיבור שהורגו ג"כ כנ"ל (יב ע"א), וז"ש כ"ש מאן כו':

ועוד, הברית שתקנו לו כלי עם עפר, לעוד ברית דתקיננו ליה מנא בעפרא לשדיא לה בעפרא ודם דאמיפין מניה אתחשיב ליה כאלו עביד ליה עולה וההוא עפרא לתקנא ביה מזבח אדמה ודם דברית כאלו רבח עלה עלוון הדא הוא דכתיב (שמות כ כא) מזבח אדמה תעשה לי וגו' ושויב ליה בההוא עפרא מחבוט הקבר, ובדם מילה מצילו משחיטת מלאך המות.

ועוד ברית שתקנו לו כלי עם עפר, לזרוק בעפר, ודם שמטיפים ממנו, נחשב לו כאלו עשה אותו עולה, ואותו העפר לתקן בו מזבח אדמה. ודם הברית, כאלו זבח עליו עולות, זהו שנאמר "מזבח אדמה תעשה לי וגו'". ומציל אותו באותו העפר מחבוט הקבר, ובדם מילה מצילו משחיטת מלאך המות.

– מאיר התיקון –

עלאה דאתחבר לשדה כד איהו נעבד מאן שדה דא שדה אשר ברכו יהו"ה דכתיב (בראשית כז כו) כריח שדה אשר ברכו יהו"ה דכד איהו (אתעבר) נעבד ואתתקן [ב]כל מה דאצטריך ליה כדקא יאות כדן מלך עלאה אתחבר עמיה

תרגום: פתח ואמר, "ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד". "ויתרון ארץ בכל היא" ודאי, שהרי משם יוצאות הרוחות והנשמות ותועלת לעולם. "מלך לשדה נעבד", מי המלך, זה הקדוש ברוך הוא, "לשדה נעבד", כשהוא נתקן כראוי. "ומלך", זה (זה) המלך העליון שמתחבר לשדה כשהוא נעבד. מי השדה, זה השדה אשר ברכו ה', שכתוב "כריח שדה אשר ברכו ה'", שכשהוא (נעשה) נעבד ונתקן בכל מה שצריך לו כראוי, אז המלך העליון מתחבר עמו.

ועי' רמב"ן (בראשית כד א) שמבאר אף הוא ש"בכל" הוא כינוי למידת המלכות ונוקט באותו הפסוק בקהלת שמביא כאן הזוה"ק.
⁵⁰⁰ נדצ"ל הרומח.

⁵⁰¹ עי' לקמן קכה ע"א: אתחזר י"ה לשמאלא דאינון שמור ו"ה לימינא דאינון זכור ודא איהו זה שמי וזה זכרי י"ה עם שמי שס"ה לשמאלא ו"ה עם זכרי רמ"ח לימינא בפסח יהוון ו"ה לימינא בראש השנה י"ה לשמאלא.

ועי' ע"ח שער מד פרק ו: החסד שבו [הלבוש האמצעי שבו] שם אלוה הוא סוד הכתוב (איוב ד ט) מנשמת אלוה יאבדו, והוא החותם והלבוש הנזכר בסבא פרשה משפטים (דף צז ע"ב) ע"פ (שמות כא י) שארה כסותה ועונתה לא יגרע, כסותה פרישו דלבושא דמלכא דפריש עלה אלוה כו'. והנה שם זה יש בו אותיות א"ל ו"ה, כי שם א"ל הוא חסד, ושם ו"ה הוא המתחבר ומצטרף עם אותיות זכרי, והם גימטריא רמ"ח מצות עשה שמצד החסד כנודע.

הגבורה דז"א (השם) [לבוש] הפנימי הוא שם י"ה, והוא סוד שלהבת יה היוצא מבינה אל הגבורה [עי' זהר ח"א רמה ע"א - לש"ו], וז"ס הנזכר פ' בראשית (דף לב ע"ב) וז"ל: א"ר אבא כך הוו קדמאי אמרי, כד הוו מטאן להאי אתר מרחשן שפון דחכימין ולא אמרי מידי בגין דלא אתענשין. גם זהו י"ה המתחבר עם שמי והוא גי' שס"ה ל"ת כנודע.

⁵⁰² אם כוונתו לדבריו של עצמו ולא של התיקון"ז זה גם בט' ע"א ד"ה מ"ב, וכן ג ע"א ד"ה בתחומין. עי' גליונות הלש"ו שמציין לדף ג ע"א.

⁵⁰³ הוא השטן הוא המלאך המות (המשך לשון הגמ').

המות:

עוד ברית כו' - חוזר לענינו הראשון: מנא בעפרא כו' - ר"ל כלי עם עפר ליתן בתוכו הערלה: אתחשב כאלו כו' - ר"ל בשתיקה, בדם ובעפר, אתחשב כו', והולך {יב ע"ד} ומפרש וההוא כו' ודם כו': ושזיב ליה כו' - כי אות ברית הוא צדיק וצדק כמ"ש בר"מ (בראשית לב ע"א⁵⁰⁴). זר"ן, והן מאורי האור⁵⁰⁵, י"ה, כנ"ל. ובתר דחאבו אתמשך בערלה עליהן⁵⁰⁶, עור של נחש, ס"מ ונוקבא, לכך צריך לידון בשחיטת מלאך המות, ובעפר חיבוט הקבר כנ"ל. וכדם הברית ובחיתוך הערלה ונתינתה בעפר, ניצול משתייהם, כי בדם הברית נתגלה ה', ובהסרת הערלה הה', וזהו עולה שהוא בז"א, ומזבח בנוקבא⁵⁰⁷:

ואם ההוא דקביל ברית איהו ממזר ההוא עפרא תקין ליה לחויא דאתמר ביה ונחש עפר לחמו (ישעיה סה כה) ואיהו מן האדמה אשר אררה ה' (בראשית ה כט) דאתמר בה ארורה האדמה (שם ג יז) ואיהו עפרא מהאי דאתמר בה והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א ב) דאתמר בה והארץ כבגד תבלה (ישעיה נא ו) עמיה יהא חולקיה כאלו קשיר ליה למיעבד עולה לעבודה זרה דההוא בן או בת אינון פסל ומסכה ועל דא אתמר אשר יעשה פסל ומסכה (דברים כז טו) ואתמר ושם בסתר בסתרו של עולם ואמר כל העם אמן דההוא בר מנחש הקדמוני איהו דגרים מות לאדם ולאיתיה דאתמר ביה ארור אתה מכל הבהמה וכו' (בראשית ג יד):

ואם אותו שקבל ברית (הנימול) הוא ממזר, אותו העפר תוקן לנחש, שנאמר בו "ונחש עפר לחמו", והוא "מן האדמה אשר אררה ה'", שנאמר בה "ארורה האדמה". והיא עפר מזה שנאמר בה "והארץ היתה תהו ובהו", שנאמר בה "והארץ כבגד תבלה", עמו יהיה חלקו, כאלו קשר אותו לעשות עולה לעבודה זרה, שאותו בן או בת הם פסל ומסכה, ועל זה נאמר "אשר יעשה פסל ומסכה", ונאמר, "ושם בסתר", בסתרו של עולם. "ואמר כל העם אמן", שאותו הבן הוא מהנחש הקדמוני שגרם מות לאדם ולאשתו, שנאמר בו "ארור אתה מכל הבהמה וכו'".

ואם ההוא - בזה מפרש הפסוק ואם מזבח אבנים (שמות כ כב), שהוא⁵⁰⁸ מסט' דסמ' ונוקבא, אבני נגף⁵⁰⁹ (ישעיה ח יד) לב האבן (יחזקאל יא יט)⁵¹⁰, כי חרבך הנפת כו' (שמות כ כב), שאסור למול אותו⁵¹¹: תקין ליה כו' - ר"ל, שמתקן ליה מזבח ח"ו: ואיהו מן האדמה כו' - ר"ל, ההוא מזבח אדמה שעושה: ואיהו עפרא כו' - ר"ל, העפר שמכין, כבגד תבלה ותעשה עפר: עמיה יהא חולקיה - ר"ל, ההוא שעושה המזבח הנ"ל: וכאלו קשיר כו' - ר"ל ההוא דם דברית: פסל - זכר⁵¹²: ומסכה - נקבה: אשר יעשה כו' - ר"ל אבוה דעביד ליה: ואתמר ושם בסתר כו' - ר"ל, ברית קודש, דהוא בסתרו של עולם, דהוא בסתירו: דההוא בר כו' - ר"ל, דלכך כתיב ארור אשר יעשה כו', דהוא מסט' דארור: דגרם מות כו' - ר"ל, דגרם לאדם ולאשתו, זר"ן, ולפיכך נקרא פסל ומסכה, לפיכך אסור ב' דם דברית ומנא עם עפרא, להתגלות מאורי הנ"ל:

- מאיר התיקון -

⁵⁰⁴ לא מצאתי ברע"מ, אלא תוספתא, ועי' עוד דף לד ע"א, קפב ע"ב, ח"ב נז ע"א קמז ע"ב, קסט ע"ב ח"ג כו ע"א סח ע"א קה ע"א, קטו ע"כ קסה ע"א רפז ע"א רצא ע"א. ואם כוונתו לכומו שכתבתי עי' ח"ג רלו ע"א: מן לצדיקים - לצדיק וצדק. תרין כוליין שמבשלין וטוחנין הזרע לצדיק, וממנו נוזלין לצדק.

⁵⁰⁵ עי' אות יא.

⁵⁰⁶ עי' סנהדרין לח ע"ב אדה"ר משוך בערלתו היה.

⁵⁰⁷ עי' זהר ח"א מט ע"א.

⁵⁰⁸ ממזר.

⁵⁰⁹ עי' זהר ח"א קנא ע"ב.

⁵¹⁰ עי' זהר ח"ג רסז ע"ב.

⁵¹¹ עי' שו"ע יו"ד סי' רס"ה ס"ד: ממזר, כישראל הוא ומברכים עליו ברכת מילה עד כורת הברית. דברי רבינו: כמ"ש בפ"ב דיבמות (כב ע"א).

⁵¹² עי' לקמן קיג ע"א.

קליפה דערלה שמכסה על י', יש לה שלש קליפות, כמו גלדי בצלים זו על זו, והם כקלפות האגוז, שנאמר עליהם "והארץ היתה תהו" זה קו ירוק, הקליפה הראשונה של האגוז. ובהו, אבנים מפולמות, זו הקליפה השניה של האגוז, קשה כאבן. וחשך, קליפה שלישית. ובהם פרשוהו רבותינו (חגיגה יב ע"א) אין דורשים בעריות בשלשה. "שלש שנים יהיה לכם ערלים", וכנגד המח הוא "ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים לה".

קליפה דערלה דכסי על י⁵¹³ אית לה תלת קליפי כגלדי בצלים דא על דא ואינון קליפין דאגוזא דאתמר עלייהו והארץ היתה תהו (בראשית א ב) דא קו ירוק⁵¹⁴ קליפה קדמאה דאגוזא ובהו אבנים מפולמות דא קליפה תנינא דאגוזא קשה כאבן וחשך קליפה תליתאה ובהון [יא ע"ב] אוקמוהו רבנן אין דורשין בעריות בשלשה שלש שנים יהיה לכם ערלים (ויקרא יט כג) ולקבל מוחא איהו ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים לה:

ובהם מצד של ערלה, ארבעה נכנסו לפרדס (חגיגה יד ע"ב), שלשה אכלו מהקלפות הללו ומתו. הרביעי אכל הפרי וזרק את הקליפות וחי. כמו זה נאמר (שם טו ע"ב) רבי מאיר רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק.

ובהון מסטרא דערלה ארבעה נכנסו לפרדס⁵¹⁵ שלשה אכלו מאלין קליפי ומתו רביעאה אכל איבא וזרק קליפין וחי כגוונא דא אתמר רבי מאיר רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק:

וכמו שהקלפות הללו הם קושיות, שמכסות על הלכה שהיא מח מבפנים, ואין אדם יכול לאכול בלחם התורה, שנאמר בה "עץ חיים היא", עד שזורק קושיות מהלכות. ויש הלכה שכל קשיותיה הם כאילן שקליפתו וקנה שלו ועצים ועלים והפרי כולם שוים למאכל, ועליו נאמר "נרד

וכגוונא דאלין קליפין אינון קושיין דחפיין על הלכה דאיהי מוחא מלנאו ולית בר נש יכיל למיכל בנהמא דאורייתא דאתמר בה עץ חיים היא (משלי ג יח) עד דזריק קושיין מהלכות ואית הלכה דכל קושיין דילה אינון כאילנא

– מאיר התיקון –

⁵¹³ הקליפה שמכסה על הקדושה (דע"ה ח"ב פח ע"א), שהוא עטרת הברית (שם ע"ב). ועי' לקמן מג ע"ד ד"ה דהא רוח.

⁵¹⁴ עי' חגיגה (דף יב ע"א): תנא תהו קו ירוק שמקיף את כל העולם כולו שממנו יצא חשך שנאמר ישת חשך סתרו סביבותיו בהו אלו אבנים המפולמות המשוקעות בתהום שמהן יוצאין מים שנאמר ונטה עליה קו תהו ואבני בהו. ויש גרוסים כך בס"י פ"א מ"י.

⁵¹⁵ אמנם הנסיון לכנוס בזה [לדעת את הרע - פי' ידיעת השדים] הנה הוא גדול ורב, והסכנה בזה הוא נורא ועצום מאד מאד, עד שכמעט שאין בכח אנושי לעמוד בזה, כי הוא על דרך שבור חבית ושמור יינה. הענין הוא כי הרי מטבע האדם הוא שבכל ענין שהוא משים את לבו להתבונן בו ומכניס את שכלו ומחשבתו בזה, הוא נעשה דבוק אליו ואוהב ומחבב אותו, וכל מה שהענין הוא יותר עמוק והעיון בו הוא יותר גדול דבק בו האדם ביותר, ונותן את נפשו עליו עד שאינו מניח לו לא לאכול ולא לישן, וכל חפצו ותשוקתו הוא רק בזה, עד שנעשה בו לקנין עצמי, ונעשה אחד עמו. וכנודע שהשכל והמשכיל והמושכל אחד הוא, ובפרט כשאותו הענין יש בו גם חמדה ותאוה, והוא מתוק לחיך, ומכל שכן כאשר אותו הדבר יש בו רוח חיים ג"כ, ותשוקתו הוא ג"כ תמיד להדבק אל האדם, וכל חשקו ומלאכתו הוא למצוא חן בעיניו וקן בלבבו, ולהעשות אליו למשכן ולמעון, ונותן כחו על זה להמשיך האדם אחריו. והרי עסוקים שניהם לענין אחד לקרב ולהתקרב זה לזה, ולהתקשר זב"ז, והרי נמשך האדם אחריו כחושק אל תשוקתו, ונמסר אליו בכל כחו ונפשו ומאודו. והנה כל ענין הזה הנה הוא רחמ"ל וחלילה וחלילה לכל מי שמשים עיונו להתבונן ולהסתכל בידיעות הסטרא אחרא בפרטי מציאותם וכחם באחיזתם ויניקתם במקומם ופעולתם בשמות הטומאה ושימושיהם אשר בכל עניני הכשפים, ומעשה שדים רוחין לילין בשמותיהם למיניהם, וחוקר ודורש בזה להכיר אותם, ולדעת כל אופני שימושיהם. ובפרט שכמשתמש בזה ונהנה מהם, הנה האיש הזה הוא עושה את עצמו ממש כצאן לטבח יובל, וכעכס אל מוסר אויל, ומפקיר את עצמו לאבד את עצמו משני עולמים. כי עלול הוא חלילה וחלילה להיות עובד עב"ז ממש, ושיהיה אדוק בזה בכל כחו וכנז', כי הקליפה היא הומיה וסוררת להמשיך את האדם אחריה תיכף כאשר מסתכל בה. ולא עוד אלא גם כשמתבונן האדם במקומות התערובות ר"ל, שאינו מסתכל בהרע עצמו אלא במקומות שיש שם תערובות ממנו, גם זהו סכנה גדולה עצומה, כי עלול הוא שיטעה ולא יבחין, והוא ענין הד' שנכנסו לפרדס, כמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יב ע"ב) ועי' בתיקון נ"ח (דברי רבינו דף קז ע"ד ד"ה ובג"ד) וכמו שיתבאר לפנינו בעה"י לקמן ענף כ"ב בארוכה (דע"ה ח"ב פג ע"ג)

וכרכום וכו", ולכן אין כל הקושיות שוות. דקליפה דיליה וקנה דיליה ועציו ועלין ואיבא כלהון שוין למיכל ועליה אתמר נרד וכרכום וכו' (שיה"ש ד יד) ובגין דא לאו כל קשיין שוין:

דאתמר בה עץ כו' - ר"ל דומיא דאילן שלש שנים כנ"ל ג' קליפין, דחטה עץ היא, כמ"ש (סנ' ע ע"ב) חטה היה, וצריך לזרוק ממנה מוץ ומורסן וסוכין, לבד התבן שהוא דומיא דעץ האילן, וז"ש דקליפה וקנה ועצו ועלין כו': **ובגין דא לאו כו'** - וכן אצל הברית לאו כולן שוין, שיש חילוקים כמ"ש בזוהר⁵¹⁶:

מצוה רביעית במלת בראשית זו תורה, שנאמר בה "ה' קנני ראשית דרכו". וזו שכינה תחתונה, שהיא ראשית לנבראים, והיא אחרית לחכמה עליונה, ובגללה נאמר "מגיד מראשית אחרית".

פקודא רביעאה במלת בראשית דא אורייתא דאתמר בה ה' קנני ראשית דרכו (משלי ח כב) ודא שכינתא תתאה דאיהי ראשית לנבראים⁵¹⁷ ואיהי אחרית לחכמה עלאה ובגינה אתמר מגיד מראשית אחרית (ישעיה מו י):

ראשית לנבראים - שממנה נברא הכל, והיא ראש לשועלים (אבות ד טו⁵¹⁸), כידוע ראש הבריאה⁵¹⁹: **מגיד מראשית אחרית** - ר"ל שה' מליל הכל ע"י⁵²⁰, כמ"ש לקמן נגע בכת כו', והיא נקראת ראשית אחרית, וז"ש מגיד כו':

כשנטלה מכתר נקראת עטרת תפארת, עטרה בראש כל צדיק (מגילה טו ע"ב), הכתר של ספר תורה. ובגללה נאמר כל המשתמש בכתר מת (אבות פ"א מ"ג). כשנטלה מהחכמה העליונה הזו, שהיא ראשית, נקראת על שמה. וכשנטלה מבינה, נקראת על שמה תבונה. וכשנטלה מחסד

כד אתנטילת מכתר אתקריאת עטרת תפארת עטרה בראש כל צדיק תנא דספר תורה ובגינה אתמר כל המשתמש בתנא חלף כד אתנטילת מהאי חכמה עלאה דהיא ראשית אתקריאת על שמה וכד אתנטילת מבינה

- מאיר התיקון -

⁵¹⁶ עי' לקמן סוף תיקון כד (לש"ו).

⁵¹⁷ עיקרם דהז"ת הוא ו' שהם חג"ת נה"י, והם עצמם חסדים, ובהמלכות דכל א' שם הוא הגבורות שבהם, וכללות המלכיות כולם היא הז', והיא ראשית לנבראים, כי בה הוא השורש לכל המציאות דהעולמות ב"ע, ועל ידה הם מתנהגים (הקדו"ש כח ע"א), נקרא המלכות דאצילות ראשית לנבראים, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יב סע"ב) כי ממנה נברא הכל (שם לז ע"ב). נקרא המלכות דאצילות ראשית לנבראים, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יב סע"ב) כי ממנה נברא הכל, ונקרא עולם האצילות בכלל בערך עולם הבריאה בשם עולם המחשבה כנ"ל פ"ב, ויצא ונעשה עולם הבריאה מהמלכות דאצילות ע"י שירדה ונתפשטה המלכות ונתגלה למטה בבחי' ההרהור המתפשט ומתגלה מהמחשבה, והוציא והמציא את עולם הבריאה, והנה היא שורה שם תמיד בראש הבריאה ונעשה שם ראשית לנבראים, ולכן נקרא עולם הבריאה כסא הכבוד, משום שעליו שורה המלכות דאצילות, שהיא אור אלקותו ית"ש אשר באצילות (הקדו"ש לז ע"ב), ולכן כל שימושי השמות הוא רק בה (הקדו"ש נד ע"ג), שימושי השמות שהם כולם בהמלכות [וכמ"ש בתיקונים סוף תיקון נ"ה וסוף תיקון ס"ו (הקדו"ש צה ע"א)].

באבא הוא ההתחלתה של המלכות בגלוי שהוא הראשית (דע"ה ח"ב קא ע"ד).

המלכות, בשפע כל העליונים המתייחדים בה, נבראו ונוצרו ונעשו כל העולמות ב"ע (דע"ה ח"ב קיא ע"ב). ונקראת כך משום שכל גילוייה הוא בהעולמות ב"ע במציאותם ובהנהגתם (שם קנה ע"ב).

אותו ה' דאדני הוא ג"כ בחי' חכמה, החכמה שבבריאה, והוא נקרא ג"כ ראשית, ראשית לנבראים, ועליה נאמר (בראשית א א) בראשית ברא, והיא ג"כ סוד המחשבה, עי' תיקונים (י"ב סע"ב ו"א סע"ב), והיא עומק ראשית ועומק אחרית לכל הבריאה כולה והנהגתה, כי בה הוא כלול הכל (כללים ח"א לב ע"ד), בה ניתגלה שורש הבריאה ונקראת ראשית לנבראים כמ"ש בהקד"ת י"ב סע"ב אמנם היא עצמה הנה היא מאצילות לגמרי ואדרבא היא שהיא כלל כל האצילות מעילא לתתא ומתתא לעילא ובסוד אני ראשון ואני אחרון (שם ח"ב ע"ז ע"ד).

⁵¹⁸ עי' זהר ח"ב קמח ע"א ולקמן קיז ע"ב.

⁵¹⁹ עי' שער הכוונות (סג ע"ב): ג"ר דבריאה במלכו' דאצילות. וענין זה יתבאר לך במה שהודעתך כי ראש הבריאה הוא עצמו סוף האצילות.

⁵²⁰ הו"ק מדבר הכל על ידה.

נקראת תורה שבכתב, שנתנה מימין שנאמר "מימינו אש דת למו". וכשנטלה מגבורה נקראת תורה שבעל פה, שכך פרשוה בעלי המשנה (עירובין נד ע"ב) תורה שבעל פה מפי הגבורה נתנה, ומשם גיבורים עומדים בפרץ, ולא יכול לעמוד בה, אלא גיבור במלחמתה של תורה, גיבור ביצרו.

אתקריאת על שמה תבונה וכד אתנשילת מחסד אתקריאת תורה שבכתב דאתיהיבת מימינא דכתיב מימינו אש דת למו (דברים לג ב) וכד אתנשילת מגבורה אתקריאת תורה שבעל פה דהכי אוקמוהו מארי מתניתין תורה שבעל פה מפי הגבורה ניתנה (יג ע"א) ותמן גבורים עומדים בפרץ⁵²¹ ולא יכיל למיקם בה אלא גבור במלחמתה של תורה גבור ביצרו⁵²²:

כד כו' - מפרש כאן למה נקראת ראשית ואחרית (ואורייתא)⁵²³ : עטרת כו' עטרה בראש כו' - ר"ל באלו הג' שמות נקראת⁵²⁴, שהיא עטרת בעלה (משלי יב ד), וכן בראש צדיק יסוד, ולכך היא תגא דס"ת עטרת בעלה: { יג ע"א } ותמן גבורים - ר"ל בתורה שבעל פה שעומדים בפרץ, בפרצה של הלכה, דאיהי קושיא⁵²⁵, קליפה דחפיה עלה, וזהו מלחמתה של תורה:

וביום השלישי ירדה לעמוד האמצעי על ידי משה, זהו שנאמר "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר", בשני לוחות אבנים, נצח והוד, זהו שנאמר "כתובים משני עבריהם", והם שני נביאי אמת, ומצד של עמוד האמצעי נקראו נביאי האמת. ושכינה תורת אמת, זהו שכתוב "תורת אמת היתה בפיהו". ונקראת מראה נבואה ורוח הקדש מצד של שניהם.

וביום השלישי ירדה לעמוד האמצעי על ידי משה, זהו שנאמר "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר", בשני לוחות אבנים, נצח והוד, זהו שנאמר "כתובים משני עבריהם", והם שני נביאי אמת, ומצד של עמוד האמצעי נקראו נביאי האמת. ושכינה תורת אמת, זהו שכתוב "תורת אמת היתה בפיהו". ונקראת מראה נבואה ורוח הקדש מצד של שניהם.

– מאיר התיקון –

⁵²¹ המקור היחיד שמצאתי לכינוי זה הוא בנוסח פיוט שהספרדים נוהגים לאמרו בתחנון של שני וחמישי, והאשכנזים נוהגים לאמרו בסליחות של בה"ב. ועי' פע"ח סליחות י' שמפרשו על פי קבלה.

⁵²² עי' אבות (פ"ד מ"א): איזהו גבור, הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז), טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר.

⁵²³ כת"י?

⁵²⁴ ועי' פת"ש : כלומר שיש ג' בחינות לעמידתה של ספירת המלכות, או שהיא יכולה להיות מתחת לר"ק בבחינת 'שמוש', או עומדת כנגדו ומתלבשת עליו בבחינת 'מאנא' דהיינו בגד, או למעלה ממנו כ'עטרה', עי' רע"מ ח"ב קנח ע"א, כלומר שיש ג' בחינות לעמידתה של ספירת המלכות, או שהיא יכולה להיות מתחת לר"ק בבחינת 'שמוש', או עומדת כנגדו ומתלבשת עליו בבחינת 'מאנא' דהיינו בגד, או למעלה ממנו כ'עטרה' ועי' פת"ש א"א פתח מא ז"ל, שורשה של הנוקבא בד' מקומות: א', בחינת מלכות בעצמה. ב', נקודה בעטרת היסוד, ג', בת"ת בחזה, ד', בדעת דיליה, והם מקומות של נקבים, בעטרת היסוד, ובחזה בסוד הטבור, ובפה סוד הדעת שהוא סוד הצמצום והחסרון, שמצד זה צריכה תיקון באלו הד' שרשים לפנות הדרך לפניו, עכ"ל. צריכים להביא את הזהר קנח?

⁵²⁵ עי' דברי רבינו לקמן מט ע"ד: **וקשיא לה מכולהו כו' ודא איהו מחלוקת וקושיא - ר"ל,** הריבות הנ"ל הן מחלוקת דגמ', דכל מחלוקת הוא בשביל הנהר, שנסתלק וסתים האי סלע, כמ"ש (נג ע"ג מו ע"א) ובגין ויך משה את הסלע כו' וכמה מחלוקת כו', וכן הקושי קשיא כמ"ש והוה נפיק מיא בלא קשיא ומחלוקת כו'. והמחלוקת כבר פי' הריב, וכאן פי' הקושיא, דקשיא איהי לה כו', והריב על הצדיק, והקשיא על בעלה.

ועי' פתחי שערים לר"ר יב: שכל קושיא מצד הקליפה, והוא להסיר הקליפה. ועי' ב"ע : סוד הארת החכמה המאיר דרך השערות שהשערות עצמם הם דינים ואין בטבעם להשפיע רק ע"י טורח רב במצות ומ"ט אז נשפע דרך שם הארת החכמה ומתבסמין הדינים ולכן צריך לטרוח הרבה על דברי תורה בקושיות ופירוקים ואז יוצא הדין לאמתו כידוע שכל קושיא הוא מצד סט"א והם בירורי הנשמות בסט"א שכל א' יש לו חלק בתורה כפי ניצוצי נשמתו שבתוך הסט"א וכאשר מטריח עצמו ע"י הסרת הקושיא הוא מסיר כח הטומאה הנאחז באותו הניצוץ ועולה למעלה ואז מאיר אור החכמה ומתבסם ויוצא דין לאמתו.

ועי' ב"ע : כתוב אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו כו' סוד זיווג חו"ב זיווג ז'נ ועי' באים המוחין שהרב הלומד לתלמידו הוא סוד חכמה והתלמיד המבין דבר מתוך דבר הוא סוד בינה ועי' יוצא תולדה מחודשת סוד הדעת וז"ש אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו הוא סוד זיווג חו"ב שהוא בדיבור זיווג נשיקין והוא בסוד זיווג ע"ב וס"ג חו"ב דא"ק וכו'.

דכתיב תורת אמת היתה בפיהו (מלאכי ב ו)
ואתקריאת מראה דנבואה ורוח הקדש מסטרא
דתרווייהו:

ע"י משה - שהוא דרגא שלו: **ומסט' דעמודא דאמצעייתא כו'** - נותן טעם למה נקראו נביאי קשוט: **ושכינתא תורת אמת** - חוזר לענינו הראשון, דמסט' דעמודא דאמצעייתא איתקריאת תורת אמת: **ואתקרי' מראה כו'** - נבואה מסט' דנצח, ורוח הקודש מסט' דהוד כידוע⁵²⁶:

וביום השביעי נתנה, זה "צדיק יסוד עולם", ובדרגה שלו המלכות הוא דיבר עימם. והרי פרשוהו לעשרה מלכים, שמא לא יוכלו לדבר על פה, אחד ונגע בבת, וכלל בה כל העשרה, וזו י' ב"ת, אחת במקום ה' מן אלה"ם, י' מן אדנ"י, י' מן שד"י כלולה מכל הכנויים ומכל ההויות, כמו הוה"י או כמותו, שיהיה י' במקום ה' בכל שם של כנוי והו"ה היא נקבה.

וביום השביעי ניתנה דא צדיק יסוד עולם (משלי י כה) ובדרגא דיליה מלכות מליל עמהון והא אוקמוהו לי⁵²⁷ מלכין שמא לא יוכלו לדבר על פה אחד נגע בבת וכלל בה⁵²⁸ כל ה' ודא י' ב"ת אחת תחות ה' מן אלה"ם י' מן אדנ"י י' מן שד"י כלילא מכל כנויי"ן ומכל הווי"ן כגון הוה"י או כוונתיה דיהא י' תחות ה' בכל שם דכנו"י והו"ה איהי נוקבא:

וביום הז' נתנה - חוזר למה שאמר תחלה, וביומא תליתאה כו' האיך דנחתא מדרגא לדרגא ומלילת עם ישראל, שקיבלה ב' תורות מחו"ג, וירדה ע"י משה דרגא דת"ת לב' לוחות נו"ה, וניתנה ביום הז' יסוד⁵²⁹: **ובדרגא דילי' כו'** - חוזר לענינו הראשון, דמסט' דצדיק מליל עם ישראל, דאינהו צדיקים: **והא אוקמוהו לי כו'** - הוא בספר הבהיר⁵³⁰ (אות כה) וע"ש: **לי מלכין כו'** - ר"ל שהע"ס שא"א שידבר ע"י כולם, כָּלֵל במלכות כולם, ודבר על ידה: **ודא י' בת** - הוא פי' עשרה מלכים שאמר בבת יו"ד כלילין בה: **תחות ה' מן כו'** - כמו שמפרש והולך, י' שאחר ה' הוא נוקבא⁵³¹: **כגון הוה"י כו' בכל שם כו' נוקבא** - הוא פי' על מה שאמר בתחלה, כלילא מכל הווי"ן כו':

ומשום שהתורה נתנה ממנה, אמר למשה "וראית את אחורי וכו'", שאין נביא וחכם יכול להכנס למעלה פחות מזה, ולכן נקראת מפתחות החיצוניים הפנים שלה, ופנים שבפנים מפתחות הפנימיים, והרי נתבאר למעלה שאם אין לאיש בידיו מפתחות החיצוניים במה יכנס (שבת לא ע"ב), ולכן נאמר בה "זה השער ליהו"ה".

ובגין דאורייתא מינה אתיהיבת אמר למשה וראית את אחורי וכו' (שמות לג כג) דלית נביא וחכם יכיל לעאלא לעילא פחות מן דא ובגין דא אתקריאת מפתחות החיצוניים אנפין דילה ואנפין דלגא מפתחות הפנימיים והא אתמר לעיל⁵³² דאם בר נש לית בידוי מפתחות החיצוניים במאי ייעול ובגין דא

– מאיר התיקון –

⁵²⁶ ע"י שער רה"ק ב ע"ב: אין נבואה אלא בנצח והוד אך במלכות או ביסוד הוא רוח הקדש. וע"י שער מאמרי רשב"י (א ע"ד): מצד הנקבה הם כתובים בסוד רוח הקודש שהיא המלכות ומצד הזכר נביאים נצח והוד דנבואה היא בעלמא דדכורא כנודע, וע"י מקור לדבריהם בת"ז ח מב ע"ב.

⁵²⁷ ע"י זהר (ח"ב דף רע ע"ב) והוא ספר הבהיר אות כב: ד"א שלא יאמר[ו] העולם הואיל והם עשרה מאמרות לעשר מלאכים שמא לא יוכלו לדבר על פה אחד כתיב ביה אנכי וכלל כל העשרה ומאי עשרה מל[א]כים שבע קולות ושלושה [מאמרות] [מאמרים] ומאי [נינהו מאמרות] [אומרים] דכתיב (דברים כו יח) וי' האמירך היום ומאי נינהו שלשה דכתיב (משלי ז ז) ראשית חכמה קנה חכמה ובכל קנינך קנה בינה כד"א ונשמת שדי תבינם נשמתו של שדי היא תבינם שלישי(ת) מאי [היא] (הוי) כדאמר ליה ההוא (גברא) סבא לההוא ינוקא במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך [בל] (אל) תחקור במה [שהורשיתך] (שהרשיתך) התבונן [ו]אין לך עסק בנסתרות.

⁵²⁸ היינו כלול בה' הז' קולות והעשרת הדברות (ביאורים ח"א עב ע"ג).

⁵²⁹ דהיינו בשבת, ע"י זהר ח"ב רעו ע"ב: ברזא דא הגדולה ברזא דאברהם הגבורה ברזא דיצחק והתפארות ברזא דיעקב הנצ"ח חולקא דמשה הו"ד חולקא דאהרן כי כ"ל לקבליה חולקא דיוסף הממלכה חולקיה דדוד ויוסף שבת אקרי לתתא לקבל צדיק חי עלמין דאקרי שבת לעילא.

⁵³⁰ ו ע"א (לש"ו), הו"ד לעיל הערה 527.

⁵³¹ ע"י לעיל יא ע"ב.

⁵³² ו ע"א (לש"ו).

אתמר בה זה השער לה' (תהלים קיח ב):

ובגין כו' וראית את אחורי - ר"ל, שלא תשיג את התורה ונבואה אלא ממנה, שהיא אחורי, וז"ש דלית נביא וחכם כו': ובגין דא כו' - כמ"ש לעיל (ו ע"א), דרגא חמישאה ביראת ה' כו':

ובגין דלית השגה⁵³³ לנביא וחזוה וחכם פחות מינה אמר הנביא כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו וכו' כי אם בזאת יתהלל וכו' וידוע אותי (ירמיה ט כב) ובגין דא יעקב אוליף לה לבנוי ויהיב לון קבלה מינה הדא הוא דכתיב וזאת אשר דבר להם אביהם (בראשית מט כח) ודוד דהוה ליה קבלה מינה אמר לגבה אם תחנה עלי מחנה וכו' (תהלים כו ג) רמזי לה בהאי תגא וסליק מחשבתיה לגבה ואמר לא יירא לבי וכו' (שם):

ומשום שאין השגה לנביא וחזוה וחכם פחות ממנה, אמר הנביא "כה אמר יהוה אל יתהלל חכם בחכמתו וכו' כי אם בזאת יתהלל וכו' וידוע אותי", ולכן יעקב למד אותה לבנוי, ונתן להם קבלה ממנה. זהו שנאמר "וזאת אשר דבר להם אביהם", ודוד שהיה לו קבלה ממנה, אמר כלפיה "אם תחנה עלי מחנה וכו'", רמז אותה בכתר הזה, והעלה מחשבתו אליה, ואמר "לא יירא לבי וכו'".

לנביא וחכם וחזוה - ג' מדרגות מג' אבהן חג"ת, אלא בה, וז"ש חכם בחכמתו כו': ויהיב לון קבלה מינה - ר"ל, דמסר לון מפתחות שלה:⁵³⁴

ואהרן דהוה ליה קבלה מינה לא הוה עאל לפני ולפנים פחות מינה הדא הוא דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש (ויקרא טז ג) דהוה ידע דאיהי עקרא דכלא דאיהי קרבן לה' (ויקרא א ב) עולה לה' (שם כח כז) אשה לה' (שם א ט):

ואהרן שהיה לו קבלה ממנה, לא היה נכנס לפני ולפנים פחות ממנה, זהו שנאמר "בזאת יבא אהרן אל הקדש", שהיה יודע שהיא עיקר של הכל, שהיא קרבן ליהוה, עולה ליהוה, אשה ליהוה.

וישראל דהוה לון קבלה מינה לא בעו מקודשא בריך הוא משכונא אחרא (יב ע"א) דיפדון לון בגינה מן גלותא אלא זאת הדא הוא דכתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם וכו' (וקרא כו מד) ונביא אמר בנינה כד הזא בנבואתא דוחקא דישראל תקיפא אמר זאת אשיב אל לבי וכו' (איכה ג כא):

וישראל שהיה להם קבלה ממנה, לא רצו מן הקדוש ברוך הוא משכון אחר שבגללה יפדה אותם מהגלות, אלא זאת, שנאמר "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וכו'", והנביא אמר בשבילה כשראה בנבואה את חוזק הדוחק של ישראל, אמר "זאת אשיב אל לבי וכו'".

וזאת ליהודה ויאמר (דברים לג ז) איהי מרגלית כלילא מכל גוונין נהירין דאינון נהירין מגרמיה וסגולה דיליה בכל נקודין דאתון וטעמי בכל שם ושם מספרא דחל"ם איהי סגולתא:

"וזאת ליהודה ויאמר". היא מרגלית כלולה מכל הצבעים המאירים, שהם מאירים מעצמם, וסגולתו בכל הנקודות של האותיות, והטעמים בכל שם ושם מצד של חולם היא סגולתא.

וזאת ליהודה ויאמר - ר"ל, דברייך ליה יעקב בה, דהיא דרגא דיהודה, כנודע (זהר ח"ב קד ע"א): דאינון נהירין מגרמי - ר"ל מז"א, דגוונין נהירין מיניה, כמ"ש לעיל (יא ע"ב): וסגולה דילי כו' - ר"ל, כי כל נקודות וטעמים של כל שם יש להם סגולה בפ"ע, דא לרחימו כנ"ל, וכל הסגולות הכל מסט' דילה, כמו לרחימו איהי סגולה לרחימו מסט' דחסד⁵³⁵, וכן כולם: מסט' דחולם איהי סגולתא - ר"ל, מסט' דנקודת חולם היא הסגולה כמו שמפרש והולך למחול { יג ע"ב } עונות ולחלום: והתחיל לפרש ענין החולם עצמו ואח"כ סגולתא דיליה:

- מאיר התיקון -

⁵³³ לקמן יז ע"א גורס לית רשו ולא לית השגה.
⁵³⁴ עי' לקמן לט ע"ב שיש כמה עמודים שהגר"א מבאר שאינם במקומם ובאמת מקומם כאן.
⁵³⁵ כמ"ש בסוף תיקון יט ובכ"מ (לש"ו).

חול"ם מלא בוא"ו עולה באותיותיו
 אה"ה, ושלושה ניצוצות י' י' י', כחשבון
 יה"ה, שהוא כ"ו וארבע אותיותיו. עולה
 לחשבון יה"ה אה"ה נ"א, בסוד יה"ה
 כיה"ה וסגולתו "אל נא רפא נא לה", "אנא
 יה"ה הושיעה נא", אה"ה כ"א, כ' כתר, א'
 אין סוף, "אין קדוש כה' וגו'".

חולם מלא בוא"ו⁵³⁶ סליק באתווי אה"ה
 ותלת ניצוצין י"י"י כחושבן יה"ה דאיהי כ"ו
 וארבע אתוון סליק לחושבן יה"ה⁵³⁷ אה"ה
 נ"א ברזא יה"ה (דיי"י)⁵³⁸ וסגולה דיליה א"ל
 נא רפא נ"א לה (במדבר יב יג) אנא ה'
 הושיעה נ"א (תהלים קיח כה) אה"ה כ"א כ'
 כתר א' אין סוף אין קדוש כה' וגו' (שמואל א'
 ב ב):

**ברזא הויה כיהו"ה - כצ"ל, ר"ל, שאמר שהוא הויה אה"ה⁵³⁹, ואמר ברזא הויה בלבד, הוא
 כיהו"ה⁵⁴⁰, שהוא עם הכולל נ"א, כמו שמפרש והולך: וסגולה דיליה כו' - ר"ל, לרפואה
 ולישועה⁵⁴¹: אה"ה כ"א בו' - ר"ל, שבו רומז כ' ואין סוף. והויה הוא ט' ספירות, והוא הסולם
 המוצב ארצה כו', כמו שמפרש והולך: אין קדוש כה' - ר"ל אין הוא א"ס⁵⁴², כ' דכה' הוא
 כתר⁵⁴³, הויה הוא כל הספי' מחכמה עד מלכות, או"א וזו"ן, והכל הוא בחולם, כנ"ל:**

וחל"ם סגולתו לחלום, שבו נאמר "ויחלום
 והנה סולם מוצב ארצה וכו'". ועוד, חול"ם
 מוחל עוונות ישראל. חל"ם חסר הוא ה"י מן
 אלה"ם, שלשה ניצוצות ל' מן אלהים, נשאר
 א"ם, שנאמר בה "כי אם לבינה תקרא", ולא
 צריך להאריך בנקודות, שהרי נתבאר.

וחול"ם סגולתיה לחלמא דביה אתמר
 ויחלום והנה סלם מצב ארצה וכו' (בראשית כח יב)
 ועוד חול"ם מוחל עונות ישראל חלם חסר
 איהו ה"י מן אלה"ם תלת ניצוצות ל' מן
 אלה"ם אשתאר א"ם דאתמר בה כי אם
 לבינה תקרא (משלי ב ג) ולא צריך לארכא
 בנקודי דהא אתאמרו:

אשתאר אם כו' - ר"ל חרק דהוא הוד, דנטיל מבינה כנ"ל (י"ע ב⁵⁴⁴):

דבר אחר, "והמשכילים", אלו שיודעים
 במצוה החמישית במלת בראשית, יר"א
 שב"ת, אזהרתו שלא לחלל את בת המלך
 בט"ל מלאכות, שהן ארבעים מלאכות חסר
 אחת, כנגד ארבעים מלקיות חסר אחת,
 הרצועה להלקות, היא שפחה רעה, שעטנז,
 כלולה משור וחמור, שאמר יעקב "ויהי לי
 שור וחמור", "על כל דבר פשע, על שור על
 חמור". שאין מלקין בשבת, שלא שולטת
 השפחה הרעה על העולם, אוי למי שמשליט

דבר אחר והמשכילים (דניאל יב ג) אלין
 דידיעי בפקודא חמישאה במלת בראשית יר"א
 שב"ת אוהרה דיליה דלא לחללא ברתא
 דמלכא בט"ל מלאכות דאינון ארבעים
 מלאכות חסר א' לקבל ארבעים מלקיות חסר
 חד רצועה לאלקאה איהי שפחה בישא שעטנז
 כלילא משור וחמור⁵⁴⁵ דאמר יעקב ויהי לי שור
 וחמור (בראשית לב ה) על כל דבר פשע על שור על

– מאיר התיקון –

⁵³⁶ פי' במספר קטן (דהיינו 8 + 6 + 3 + 4).

⁵³⁷ עם ד' אותיותיו.

⁵³⁸ כיהו"ה (גר"ח).

⁵³⁹ שהוא כיהו"ה כדלקמן.

⁵⁴⁰ עם ד' אותיות הוי"ה.

⁵⁴¹ עי' שעה"כ לו ע"ג: רפאינו כו' הוא בת"ת שבה ולכן הוית החתימה מנוקדת בחולם, ע"כ.

⁵⁴² עי' אד"ז רפח ע"ב ע"ק נקרא אין דביה תליא אין (רדל"א עי' דברי רבינו בסד"צ א ע"ג). ועי'

לקמן עו ע"ב: אין סוף אתקרי מלגאו כתר עלאה מלבר.

⁵⁴³ עי' זהר ח"ג רמז ע"א.

⁵⁴⁴ שם כתוב עד הוד אתפשטת.

ט ע"א בד"ר ע"ש (לש"ו).

⁵⁴⁵ עי' יהל אור ח"ג דף ח ע"ג ז"ל: חשך ג' קליפות שור חמור כלב, ומהן באה ש'כ'ח'ה' וכו' ושור

וחמור הן ב' מדות הכוללות הכל, תאוני וכעסני שהן עשו וישמעאל, ס"ם ונחש, שהוא כועס בכבד,
 והיא מזנת בטחול ונותנת לו השירים וכו', וכלב בו שניהם, כח הכעסני ברוח שבא מהגאווה, רוח
 גבוה, ותאוה בנפש, נפש רחבה כי תאוה לנפשך.

אותה על העולם.

חמור (שמות כב ה) דאין מלקין בשבת דלא שלטא
שפחה בישא על עלמא ווי ליה למאן דאשליט
לה על עלמא:

ירא שבת - דתמן יראת ה', כמו שמפרש והולך, ברתא דמלכא דלא לשלטאה יראה רעה,
דהיא רצועה לאלקאה, כמ"ש בהקדמת הזוהר (יא ע"ב) בפקודין⁵⁴⁶: **בט"ל מלאכות** - ר"ל, דשבת
איהו ט"ל דקדושה, כמ"ש לקמן בסמוך: **לקבל מ' מלקיות כו'** - כמ"ש בסמוך, שלא ישלוט
רצועה רעה שפחה בישא על עלמא: **שעטנו כו'** - ר"ל, דהשפחה בישא היא שעטנו, שט"ן
ע"ז⁵⁴⁷ כידוע, והיא כלילא משור וחמור, דאינון תרין פגעין בישין, שור מועד⁵⁴⁸ וחמור הוא
ידוע⁵⁴⁹, ועליהם נאמר (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמור כו', והרצועה שמלקין היא מעור של
שור וחמור⁵⁵⁰, שהוא נגד השפחה הנ"ל: **דאמר יעקב כו'** - ר"ל, ששלח לעשו שתחת ידו הוא
השור והחמור הנ"ל, לכך אל ילחם עמו, כי כל סט' דעשו בידו: **על כל דבר כו'** - ר"ל, כל פשע
שבא מסט' דשור וחמור הנ"ל, וכ"ז מביא ראיה דשור וחמור אינון סטרא בישא כנ"ל: **דאין
מלקין כו'** - ר"ל, משום דלא שלטא כו', ולפיכך מלאכות דאינון לקבל מלקות אסור, וז"ש ווי
ליה למאן כו':

ובנין דא את שבתותי תשמרו (ויקרא יט ג) דא
בת יחידה דאיהי שמירה אחת לשבתות הרבה
בה תליין כל שמירתן דעשר ספירות
דאתקריאו שבתות הרבה ושמרו בני ישראל
את השבת (שמות לא טז) דא בת יחידה דאיהי
שמירה לישראל בכל שבת ושבת ומאן דמחלל
לה לאו איהו נטיר מקודשא בריך הוא ולא עוד
אלא דאתמר בה מחלליה מות יומת (שמות לא יד)
מאן דאעיל (יג ע"ב) ברשות דילה שפחה
חללה⁵⁵¹ זונה דרשות דילה איהו תחום שבת
כגוונא דתחום וגבול דימא דאתמר שמתו חול
גבול לים (ירמיה ה כב) ומאי ניהו והיה מספר בני
ישראל כחול הים (הושע ב א) ולית ים אלא
אורייתא:

ולכן "את שבתותי תשמור", זו בת
יחידה, שהיא שמירה אחת לשבתות הרבה.
בה תלויים כל שמירתן של עשר ספירות
שנקראו שבתות הרבה, "ושמרו בני ישראל
את השבת", זו בת יחידה שהיא שמירה
לישראל בכל שבת ושבת. ומי שמחלל
אותה, אינו שמור מהקדוש ברוך הוא. ולא
עוד, אלא שנאמר בה "מחלליה מות יומת",
מי שמכניס ברשות שלה שפחה חללה זונה,
שרשות שלה הוא תחום שבת, כדוגמת
תחום וגבול של הים, שנאמר "שמתו חול
גבול לים", ומי הוא, "והיה מספר בני ישראל
כחול הים", ואין ים אלא תורה.

ובג"ד - ר"ל, בגין דא דאיהי ברתא דמלכא כנ"ל, לכך נאמר את שבתותי כו', ור"ל הגמ'
דשבת (סט ע"ב), שאמר שם את שבתותי כו' שמירה א' כו'⁵⁵², ומפרש כאן שהכל קאי עלה, שעל
ידה נשמרין כל הספי', שהיא שומר ישראל דלעילא, וכשהיא נשמרת, נשמרין כל הספי', וכן היא
שומר ישראל דלתתא, שכל הספי' שומרים אותנו על ידה: **וז"ש ומאן דמחלל כו'** - כיון שהיא
אינה { יג ע"ג } שומרת, אז גם הקב"ה אין שומר, ששמירתו על ידה: **ברשות דילה** - הן דיוורין
דשכינתא, והן ג' עולמות ביי"ע, דבאצילות אין רע שולט כנ"ל (י ע"ב) והזר הקרב יומת (במדבר א נא),
רק שלא יכניס בג' עולמות הנ"ל, וז"ש ג' שמות שפחה חללה זונה, וחללה לשון (שמות לא יד)
מחלליה כו': **דרשות דילה כו'** - ר"ל, דאינון נקראין תחום, שאסור לצאת מהן לס"א, דלא שלטא

- מאיר התיקון -

⁵⁴⁶ וכן כאן דף ו' וז', שזה יראת העונש ביחס ליראת הרוממות.
⁵⁴⁷ עי' לקמן סט ע"א ותז"ח מז ע"ב. עי' דברי רבינו בסד"צ ג ע"א בהגה"ה וכמ"ש שהם ה"ג
דהיינו חג"ת נ"ה דקל'. ועי' ע"ח נקודות ו ושבירה ב.
⁵⁴⁸ כדלקמן יג ע"ב.
⁵⁴⁹ עי' הערה 545.

⁵⁵⁰ עי' מכות כב ע"ב: משנה כיצד מלקין אותו, וכו' חזן הכנסת עומד עליו ורצועה בידו של עגל
כפולה אחד לשנים ושנים לארבעה, ושתי רצועות של חמור עולות ויורדות בה, ע"כ.

⁵⁵¹ עי' זהר ח"ג רמד ע"א וצ"ע שזה מותרת לכל מי שלא כהן.

⁵⁵² ז"ל: אמר רב נחמן אמר רבה בר אבון תרי קראי כתיבי ושמרו בני ישראל את השבת וכתבי
ואת שבתותי תשמרו הא כיצד ושמרו בני ישראל את השבת שמירה אחת לשבתות הרבה ואת
שבתתי תשמרו שמירה אחת לכל שבת ושבת.

בעלמא, ואינן הגבול לה, שלא יתקרב הס"א: ומאי ניהו והיה כו' - ר"ל, ישראל הן הגבול ששומרין את התורה, ועי"ז אין מתקרב הס"א: ולית ים אלא אורייתא כו' - ר"ל, והן שומרים את התורה, לפיכך הן גבול לתורה, וכן לשבת כמו שמפרש והולך, ושבת שקילא לכל אורייתא (יג ע"ב), והיא ברתא דמלכא שנקרא אורייתא ושבת:

ושבת שקולה לכל התורה, מי שעובר עליה כאלו מחזיר את העולם לתהו ובהו, ולכן הנאמר סמוך לה "והארץ היתה תהו ובהו", שהוא חול לים, כמו חוליה של שלשלת לכלב, מי שמוציא אותו משלשלאותיו, גורם כמה נשיכות של יסורים שנושך אותו, ובגללו אמר דוד "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי", וזה סמא"ל שהוא תפוס בקולר מצד של אלו שקושרים אותו באות של תפילין ורצועה בקשר על זרועו, וקשור בשתי רצועות על קרניו, שהוא שור מועד.

ושבת שקולה לכל התורה, מי שעובר עליה כאלו חזר עלמא לתהו ובהו ובגין דא קרא סמיך ליה והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א ב) דאיהו חול לים כחוליא דשלשלאה לכלבא מאן דאפיק ליה משלשלאה גרים כמה נשוכין דיסורין דנשיך ליה ובגניניה אמר דוד הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי (תהלים כב כא) ודא סמא"ל דאיהו תפוס בקולר מסמרא דאלין דקשרין ליה באות דתפילין ורצועה בקשר על דרועיה וקשור בתרין רצועין על קרניו דאיהו שור מועד:

דאיהו חול לים כחוליא כו' - ר"ל, דחול לשון חוליא, והוא שלשלת הכרוך על הצואר⁵⁵³, והחוליא הוא כל א' מישראל ששומר את התורה ושבת: דאיהו שור מועד - ר"ל, לכך צריך שלשה קשרים⁵⁵⁴, ולכך צריך על קרניו שהוא נוגח בקרן, וזה בחול. ובשבת, שאין שם תפילין, כנגדו אות שבת כנ"ל, וז"ש ואיהו תפוס בקולר דשלשלאה דשבתא:

והוא תפוס בקולר של השלשלת של שבת, ושכינה שבת יחידה היא, רשות של יחודו של העולם, שהוא גבוה עשר אותיות של השם המפורש, י"ד ה"א וא"ו ה"א, ורחבו ד' יהו"ה. ענ"ג שבת, בהפוך נג"ע, מי שיש לו ולא מקיים אותו מתהפך לו לנג"ע צרעת, שפחה שמחריבה ביתו, "ונתן את הבית את איבריו ואת עציו", וזוהי עניות שהיא במקום של נגע צרעת. חזר בתשובה, וטהרו הכהן, זה מיכא"ל כהן גדול, ממונה תחת יד החסד.

ואיהו תפוס בקולר דשלשלאה דשבת ושכינתא שבת יחידה איהי רשות דיחודא דעלמא דאיהו גבהו עשר אתוון דשמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א ורחבו ארבעה יהו"ה ענ"ג שבת בהפוכא נג"ע⁵⁵⁵ מאן דאית ליה ולא מקיים ליה אתהפך ליה לנג"ע צרעת שפחה דחריבת ביתיה ונתן את הבית את אבניו ואת עציו (ויקרא יד מה) ודא הוא עניותא⁵⁵⁶ דאיהו באתר דנגע צרעת חזר בתשובתא וטהרו הכהן דא מיכא"ל כהן גדול ממנא תחות יד חסד:

ושכינתא שבת כו' - נותן טעם על שאסור להוציא מרה"י לרה"ר, שרה"ר הן הקליפות⁵⁵⁷, עלמא דפירודא⁵⁵⁸, והיא רה"י כמו שמפרש והולך: דיחודא דעלמא - ר"ל, שכל הספי' מתיחדים בה: גבהו כו' - כמ"ש לקמן (יד ע"ב), בגין דבה ארבעה אתוון כו' ואיהי דמות אדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, גבהו מצד הפנימיות, ורחבו מצד החיצוניות, שהן אותיות ברחבן, ונקודות כי - מאיר התיקון -

⁵⁵³ עי' יהל אור ח"ג לה ע"ג: הצואר הוא בית המקדש, כמ"ש כמגדל דויד צוארך אלף המגן כו' ואמרו (ברכות ל). בנוי לתלפיות תל שכל פיות כו'. ודימו לצואר, כמ"ש (שה"ש רבה ד) שכל תכשיטי אשה בצוארה, כן כל התכשיטים בבהמ"ק, כמ"ש אלף המגן תלוי עליו כו'. ואם נחתך הצואר מת האדם כן בחורבן בהמ"ק, כמתי עולם.

⁵⁵⁴ דהיינו ג' רצועות, שתיים דראש וא' דיד, כנגד ג' נגיחות.
⁵⁵⁵ עי' ס"י (פ"ב מ"ד) עשרים ושתיים אותיות יסוד, קבען בגלגל כמין חומה בר"א שערים, וחוזר הגלגל פנים ואחור, וסימן לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע. וזהר ח"א כו ע"א. ועי' לקמן סה ע"א.

⁵⁵⁶ עי' לעיל הערה 481.

⁵⁵⁷ עי' לקמן סד ע"ב וסז ע"א, וע"ח שבירה ב.

⁵⁵⁸ עי' זהר בראשית כב ע"א שעולמות ב"ע המה עולמות הנפרדים, וכן עי' שער השמות פרק א'.

גבוה כו' כנ"ל (ט ע"א)⁵⁵⁹: דחריבת ביתיה - ר"ל גופיה, והוא מיתה, וז"ש ונתן כו' כי השפחה היא חרבא דמלאך המות או עניות שעני חשוב כמת (נדריים סד ע"ב):

ענ"ג הוא "נהר יוצא מעדן להשקות את הגן", שהוא עדן הנשמות, ו' נהר שיוצא מעדן, מבין י"ה. ואין עדן אלא כתר עליון, שהוא מופלא ומכוסה, ולכן נאמר בעדן "עין לא ראתה אלהים זולתך". "להשקות את הגן", זה ה' תחתונה.

ענ"ג איהו נ"הר יוצא מעדן להשקות את הגן (בראשית ב י) דאיהו עדן נשמתין ו' נהר דנפיק מעדן מבין י"ה ולית עדן אלא כתר עליון דאיהו מופלא ומכוסה⁵⁶⁰ ובגין דא אתמר בעדן עין לא ראתה אלהים זולתך (ישעיה סד ג) להשקות את הגן דא ה' תתאה:

ארבעים מלקיות חסר אחת כחשבון ט"ל, מי ששומר אותה מהם, יורד עליו ט"ל שהוא יר"ד ה"א וא"ו, ט"ל להחיות מתים, ועליו בארו רבותינו של המשנה (כתובות קיא ע"ב) כל העוסק בטל תורה טל תורה מחייהו.

ארבעים מלקיות חסר חד כחושבן ט"ל מאן דנטיר לה מנייהו נחית ט"ל עליה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ט"ל להחיות המתים ועליה אוקמוהו רבנן דמתניתין⁵⁶¹ כל העוסק בטל תורה טל תורה מחייהו:

ענ"ג כו' - ר"ל ר"ת עדן נהר גן כסדר הילוכן, ורוצה לפרש כאן הט"ל דקדושה שהוא מצד עונג שבת: דאיהו עדן נשמתין - ר"ל עונג שבת הוא עדן נשמתין ולכך מרומז בו עדן נהר גן, דנפקין ומתמלאין מעדן: ו' נהר כו' - ר"ל שענ"ג הוא יה"ו שהן ט"ל כמו שמפרש והולך: מבין י"ה כו' - ר"ל שהולך מכתר בין חו"ב, ולפיכך נקרא י"ה, ונהר עצמו וא"י⁵⁶²: דאיהו מופלא ומכוסה - כמ"ש (חגיגה יג ע"א) במופלא ממך כו' ובמכוסה כו', ובעדן כתיב (ישעיה סד ג) עין לא כו', והוא ראה דכתר איקרי עדן, וז"ש ובג"ד אתמר כו': טל להחיות את המתים - ר"ל, שבו עתידים להחיות {יג ע"ד} המתים, כשעתיד להקים השכינה בטל דיליה, ואז יקיצו וירננו שוכני עפר, כמ"ש בסוף הקדמה שניה (יט ע"א), וכן הוא בשבת, דמאן דלא נטיר לה איהו מת כנ"ל (יג סע"א), ומאן דנטיר יורד הטל עליו: ועלה אוקמוהו כו' - ושבת שקילא לאורייתא:

ועוד "והמשכילים יזהירו", אלו שיודעים במצוה הששית שנרמזה במלת בראשית, ב"ת, שם שעליה נאמר "גם צפור מצאה בית ודרור קן לה", והרי תינוקות יודעים שדרור קן לה, ובא דוד ואמר ברוח הקודש. אלא זו מצות קן צפור, שיש בה כמה סודות, ועליה נאמר "גם צפור מצאה בית", שנאמר בשבילה "כי ביתי בית תפלה", זה בית הכנסת, ודרור קן לה, זה בית המדרש. "אשר שתה אפרוחיה", אלו בעלי תורה, בעלי משנה, בעלי קבלה, שבגללם לא זזה שכינה מישראל.

[יב ע"ב] ועוד והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) אליו דידעין בפקודא שתיתאה דאתרמיזת במלת בראשית ב"ת תמן דאתמר עליה גם צפור מצאה בית ודרור קן לה (תהלים פד ד) והא ינוקין ידעין דדרור קן לה ואתי דוד למימר ברוח קודשא אלא דא מצות קן צפור דאית ביה כמה רזין ועליה אתמר גם צפור מצאה בית דכתיב בגינה כי ביתי בית תפילה (ישעיה נו ז) דא בי כנישתא ודרור קן לה דא בי מדרשא אשר שתה אפרוחיה (תהלים פד ד) אליו מארי תורה מארי משנה מארי קבלה דבגינהון לא זזה שכינתא מישראל:

– מאיר התיקון –

⁵⁵⁹ ז"ל, וטעמי אינון נשמתין ונקודין רוחין, ואתוון נפשיין, אליו מתנהגין בתר אליו, ואליו בתר אליו אתוון מתנהגי בתר נקודי, ונקודי בתר טעמי, כי גבוה מעל גבוה שומר.

⁵⁶⁰ עי' לקמן קיא ע"ד.

⁵⁶¹ כוונתו למובא בילקוט שמעוני תורה (רמז תתכד): א"ר אלעזר עמי הארץ אינון חיינ שנאמר מתים בל יחיו, יכול לכל, ת"ל רפאים בל יקומו מי שריפה עצמו בדברי תורה הכתוב מדבר, א"ל ר' יוחנן לא ניחא ליה למרייהו דאמרת הכי ההוא במרפה עצמו לעבודת אלילים הוא דכתיב, א"ל מקרא אחד אני דורש דכתיב כי טל אורות טלך וארץ רפאים תפיל כל המשתמש בתורה טל תורה מחייהו ואי לא לא. ועי' גירסא אחרת של מדרש זה בכתובות קיא ע"ב, שם איתא "אור תורה" במקום "טל תורה". תסתכל בתרגום

⁵⁶² עי' דברי רבינו בסד"צ טו ע"א.

כי ביתי כו' - ר"ל, ביתי הוא המלכות, בית הכנסת: **ודרו** – בינה, בית המדרש, עלמא דחירו (זהר ח"ב קפו ע"א), וכן התורה חרות, אל תקרי חרות אלא חירות (אבות פ"ו מ"ב): **מארי תורה כו' - ר"ל**, מקרא, משנה, קבלה⁵⁶³, שעליהן קאי והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע כמ"ש לקמן (טו ע"ב). וכן כאן, והמשכילים, הוא בית הכנסת, יזהירו, אליו מארי תורה כו', כזהר הרקיע, הוא בי מדרשא, שהן כנגד נר"ן, אותיות נקודות וטעמים כנ"ל: **דבגינהון כו' - ר"ל**, כמו הצפור שאינה מנחת הקן בשביל האפרוחים, כן השכינה את ישראל בשביל מארי תורה כו', וזה גם צפור מצאה בית ודרור כו' בשביל אשר שתה כו':

בראשית ברא אלהים (בראשית א א) פתח רבי שמעון ואמר "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע". "והמשכילים" אלו האותיות שהן לבושי התורה, רקומים מכל צבעי האש: לבן, אדום, ירוק ושחור, ומהם נפרדים לכמה צבעים. וכל הצבעים הם מרוקמים בעור של גוף האדם שהוא בגן עדן והרקיע, באלו האותיות מצויר ומרוקם משום שהוא נברא בהם.

בראשית ברא אלהים (בראשית א א) פתח רבי שמעון ואמר "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע" (דניאל יב ג) והמשכילים אליו אתון⁵⁶⁴ דאינון לבושי דאורייתא מרקמן מכל גוונא דנורא חוור וסומק וירוק ואוכם ומנהון אתפרשן לכמה גוונין וכלהו גוונין אינון מרקמן במשכא דגופא דבר נש דאיהו בגנתא דעדן ורקיעא באליו אתון איהו מצוייר ומרוקם בגין דבהון אתברי:

פתח ר"ש כו' - כלל הענין הוא, והמשכילים הן אותיות ונפשא דמשותף עם גופא ושכינתא, דאיהי כלילא ד' גוונין, חוור, וסומק, שהן חו"ג, ירוק, ואוכם, שהן ת"ת ומלכות, ד' אותיות השם, ורקיע דג"ע, וגופא דבר נש בג"ע, שבהן מצטיירין האותיות והגוונין:

"יזהירו", אלו הנקודות שמאירות באותיות, ובהם מאירים כוכבים ברקיע בגן עדן, וכולם מאירים בעיני הגוף בגן עדן.

יזהירו אליו נקודין דנהרין באתון ובהון נהירין כוכביא ברקיעא בגנתא דעדן וכלהו נהירין בעיינין דגופא בגנתא דעדן:

יזהירו - הן נקודות ורוחא וקב"ה⁵⁶⁵ ונהורא דגוונין, דקב"ה וכוכביא דרקיע דג"ע, ועיינין דב"נ דג"ע, שבהן נהרין הנהורין והנקודות:

"כזהר", אלו טעמי התורה, שבהם מנהגים אותיות ונקודות, ובאותו גוף של הגן. "כזהר", זו הנשמה, שהיא תנועה של אותיות, ונקודות שמאירות בפנים ובעינים. והנפש היא כלל האותיות, והיא שותף של

כזהר אליו טעמי אורייתא דבהון מתנהגין אתון ונקודי ובהוא גופא דגנתא כזהר דא נשמתא דאיהי תנועה דאתון ונקודי דנהרין באנפין ובעיינין ונפשא איהי כללא דאתון

– מאיר התיקון –

⁵⁶³ עי' זהר ח"ג לג ע"ב: לכו לחמו בלחמי מימינא ובחמרא דאיהו יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה מעמודא דאמצעיתא דכליל תרווייהו. תרגום: לכו לחמו בלחמי מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם. ועי' לעיל יב ע"ב ד"ה כד אתנטילת. ועי' הערה 61.

⁵⁶⁴ ר"ל אילין היודעים בחמתא דאתון וכן כל והמשכילים שלקמן בתיקונים וזה למדתי מדברי הגר"א בדף יז ע"ב סוד"ה לחכימא [עי' לקמן תז"ח יז ע"ב בלשונו: והמשכילים לאפיקו דאתון, וז"ל הלש"ן U שם: ר"ל אלו היודעים ליציאת האותיות היאך דאתמשכו וכו' וכן כל והמשכילים שבכאן] (לש"ן).
⁵⁶⁵ פי' ר"ק.

הגוף הרוח, היא כלל הנקודות שמאירות ואיחי שתופא דגופא⁵⁶⁶ רוחא איחי כללא בעינים דנקודי⁵⁶⁷ דנהרין בעיינין:

כזהר - הן הטעמים ונשמתא ואימא עילאה וכורסיא דנשמתין ביה, ואספקלריא דאנפין, דנהרא בעיינין ואנפין:

קם סבא⁵⁶⁸ חד פתח ואמר בוצינא קדישא כמה חיילין שומרים עליך בגן עדן, כמה מחנות מלאכים מסתכלים ממשקופי הרקיע בגן בזמן שתכנס לשם, וכולם מסתכלים בך, וצבעי הרקיע יזהירו בך, משום שבך מאירה השכינה, שהיא זהר הרקיע, והגן הוא נסתר וחתום, עד שתכנס בו שכינה זהו שנאמר "גן נעול אחותי כלה".

דכתיב (שיה"ש ד יב) גן נעול אחותי כלה:

קם זקן אחד, פתח ואמר, נר הקדוש, כמה חיילות שומרים עליך בגן עדן, כמה מחנות מלאכים מסתכלים ממשקופי הרקיע בגן בזמן שתכנס לשם, וכולם מסתכלים בך, וצבעי הרקיע יזהירו בך, משום שבך מאירה השכינה, שהיא זהר הרקיע, והגן הוא נסתר וחתום, עד שתכנס בו שכינה זהו שנאמר "גן נעול אחותי כלה".

וגוונין לא נהרין ברקיעא עד דיעול תמן קודשא בריך הוא ומיד דיעול תמן אתמר בהון (יחזקאל א א) נפתחו השמים ואראה מראות אלהים מאי מראות אלא מ"ר או"ת מר דאתמר ביה מלאכי שלום מר יבכיון (ישעיה לג ז) ואיהו אות בצבא דיליה ליה מתפתחין (יד ע"א) רקיעין וביה נהרין כל גוונין דלהון וכען בוצינא קדישא קום נהיר גוונין דרקיעא באתוון דאורייתא ונהיר כוכביא בהון בנקודי כזהר דא כורסיא יקרא דכל נשמתין קדישין מתמן אתגזרו:

והצבעים לא מאירים ברקיע עד שיכנס לשם הקדוש ברוך הוא, ומיד כשיכנס לשם נאמר בהם, "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים", מה זה "מראות", אלא מ"ר או"ת, מר שנאמר בו "מלאכי שלום מר יבכיון", והוא אות בצבא שלו, לו נפתחים הרקיעים, ובו מאירים כל הצבעים שלהם. וכעת נר הקדוש, קום ותאיר את צבעי הרקיע באותיות התורה, ותאיר הכוכבים בהם בנקודות. כמו הזהר הזה כסא הכבוד, שכל הנשמות הקדושות נגזרו משם.

וגוונין לא נהרין כו' - דמינה נהרין כנ"ל: נפתחו השמים - כנ"ל, דאיהו סתים כו': ואראה מראות כו' - ר"ל, הנהרין דנהרין בגוונין דהן בשכינה, וזה מראות אלהים⁵⁶⁹: מר דאתמר כו' - והוא יסוד שנקרא שלום (זהר ח"א נט ע"ב), ומלאכין מסט' דילי' בוכים על גריעותא דיליה, דהוא מר בגלות⁵⁷⁰: **אות בצבא דיליה** - שנק' אות כו' (זהר ח"א לב ע"א): **בצבא דיליה** - הן נו"ה, שכולם נקראו צבאות (זהר ח"א יא ע"ב). ועל מט"ט שהוא צדיק דלתתא⁵⁷¹, בדוגמא דיליה, אמרו דאיהו אות כו', שארבעה שנכנסו לפרדס (תגיגה יד ע"ב) שהוא עולם היצירה, ג' הציצו, וכולם הציצו במט"ט,

– מאיר התיקון –

⁵⁶⁶ עי' דברי רבינו קג סע"א: נפשא הוא שתופא דגופא, ומצדה כל עניני הגוף, אבל עניני הרוח הוא בעוה"ב ולא בא אלא לתקן הנפש, ע"כ. ועי' דבריו קט ע"א: נפש רעה שהוא שתופא דגופא וכן כל מדותיו רעות אבל רוחא שלו טובה והוא מכריח הנפש לדרכו. פשטות הדברים הוא כי האותיות הם הנפש המשתתף עם הגוף, והוא רק הנפש החיוני וכו', כי היא משתתף עם הגוף ומתערב עמו מתחילת מציאותו, ונעשים שניהם לאחד וכו' (ביאורים ח"א ס ע"ג).

⁵⁶⁷ הנקודות הם בחי' הרוח, והוא רוח האדם, אשר על ידו נעשה למדרגת אדם (ביאורים ח"א ס ע"ג), ולגבי מדרגת אדם עי' ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ז ע"ד וז"ל, והענין כי הרוח באדם הוא האדם, אבל הנפש הוא המדרגה למטה ממנו, והנשמה למעלה ממנו והוא מדרגת מלאך כידוע, עכ"ל. ועי' יהל אור ח"א כ"ח ע"ד, ז"ל, הענין של נר"נ, נשמה היינו השכל אינו בגוף האדם אלא מזלו ושורה עליו, והרוח הוא כח ההרגש שבאדם, והנפש הוא כח החיוני הצומחת שבאדם, עכ"ל. האותיות מתנהגים ע"י הנקודות כמו האדם שמתנהג ע"י ראיית העינים (ביאורים ח"ב פא ע"ג).

⁵⁶⁸ עי' לעיל הערה 70.

⁵⁶⁹ עי' זהר ח"א טו ע"ב שאלקים דבראשית היא מלכות.

⁵⁷⁰ עי' זהר ח"א קפב ע"א.

⁵⁷¹ עי' לעיל א ע"ב, והערה 54.

דאיהו כבוד אל, כמ"ש במדרש הנעלם (ז"ח ט ע"ב ט ע"ב⁵⁷²) דמשה רבינו ע"ה ביקש לראותו ולא ניתן לו, אבל ר"ע לא ראהו, וז"ש (הגיגה טז ע"א) ומאי דרש, היכי ידע אותו, אות בצבא שלו כו'⁵⁷³: ל"י מתפתחין וקיעין ובי' כו' - דהוא כליל {יד ע"א} זו"ן, לכך מתפתחין ונהרין, וז"ש נפתחו כו' ואראה כו': וכען בוצינא כו' - דאת בדרגיה דיליה, כמ"ש לעיל (יג ע"ב) כמה כו' ממשקופי רקיע, ר"ל שכולם מתפתחין, כמ"ש (שם) בגין דבך נהרא. ואמר, וגוונין דרקיע כו' מצד הקב"ה, כמ"ש וגוונין לא נהרין כו', הרי כליל משניהם: קום נהיר כו' - במילך:

קם הנר הקדוש, פתח כמו מקודם, ואמר "והמשכילים יזהירו", אלו האותיות, שכולן כלולות באות ב' מבראשית. ב' היא בית, בית המקדש, ששם מאירות בה כל האותיות. ראשית, נקודה בהיכלו, כמו זה ב, שעליה נאמר "כל כבודה בת מלך פנימה", תשע נקודות תלויות ממנה, והיא ספיר, גזרתם עשירית להם.

קם בוצינא קדישא פתח כמלקדמין ואמר והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) אלן אתוון⁵⁷⁴ דכלהו כלילן באת ב' מן בראשית ב' איהי בית בי מקדשא⁵⁷⁵ דתמן בה נהרין כל אתוון⁵⁷⁶ ראשית נקודה בהיכליה⁵⁷⁷ כגוונא דא ב עלה אתמר כל כבודה בת מלך פנימה⁵⁷⁸ (תהלים מה יד) תשע נקודין תליין מינה ואיהי ספיר גזרתם עשירית לון⁵⁷⁹:

– מאיר התיקון –

⁵⁷² ז"ל, ועוד אריב"ז, כמה נצטער ההוא גברא, דכתיב ביה, לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, למחזי חד שמשא דמשמשא קמיה, ולא איתיהבת ליה רשותא, דכתיב הראני נא את כבודך. אריב"ז, הוא דכתיב ביה כבוד א"ל. סבר דכדאי הוא למישאל דא. וכו' ומה אתיב ליה. לא תוכל לראות את פני, הוא מאריה דאפיא, ולא יהיב ליה רשותא, עד דנפק נשמתי, לקיים מה שנאמר כי לא יראני האדם וחי. וכל נשמתא דצדיקא, אתיהיב ליה רשותא למנדע, ולאדבקא מה דלא יוכל בעלמא דין.

תרגום: ועוד אמר רבן יוחנן בן זכאי כמה נצטער אותו איש שכתוב בו (במדבר יב) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא לראות שמש אחד שמשמש לפניו ולא נתנה לו רשות שכתוב (שמות לג יח) הראני נא את כבודך אמר רבן יוחנן בן זכאי הוא שכתוב בו (תהלים יט) כבוד אל והוא מטטרין שר הפנים. ואיך בקש משה לראות את זה. וכו' ומה השיב לו (שמות לג כ) לא תוכל לראות את פני הוא בעל הפנים ולא נתן לו רשות עד שיצאה נשמתו לקים מה שנאמר כי לא יראני האדם וחי וכל נשמות הצדיקים נתנה לו רשות לדעת ולהדבק מה שאין יכול בעולם הזה.

⁵⁷³ אע"פ שבדפוסים שלנו איתא "אות הוא ברבבה של" אמנם בעין יעקב וכן הוא ברש"י סנהדרין צב ע"א, איתא כגירסת רבינו.

⁵⁷⁴ פי' אלן היודעין ברזין דאתוון (ביאורים ח"א סב ע"א).

⁵⁷⁵ בינה עי' בראשית כו ע"א ושמות ט ע"ב (ביאורים ח"א סב ע"א).

⁵⁷⁶ ששם הוא השורש כל האותיות, ומשם הם מאירים ומתגלים בהמלכות. ומשום ששורש האותיות אינם מתגלים בבינה אלא רק בהז"ת שבה וכו"ל אות ט"ו, לכן אמר כפול לשון, דתמן בה, ור"ל לא בכולה אלא רק באיזה חלק ממנה, שהוא בהז"ת שבה. וכן הוא מרומז במילת "בה", שהוא גימט' ז' (ביאורים שם).

⁵⁷⁷ והוא הנקודה שבתוך הב' דבראשית, כי בתוך הב' יש דגש קל והוא נקודה, והיא מחכמה י' שבשם שנקרא ראשית. והחכמה הוא שורה בתוך הבינה, שהבינה היא היכל דיליה בית דיליה, שכל נוק' היא היכל ובית להזכר. והנה נקרא החכמה בשם נקודה עלאה נקודה סתימא, וכמו שאמרו בזוה"ק פ' שמות (דף ד ע"א) משום שהוא סתים תמיד בהיכליה שהוא בינה (ביאורים שם). עי' לקמן כ ע"א, ודברי רבינו שם כ ע"ב.

⁵⁷⁸ כי אותה הנקודה הוא ג"כ שורש המלכות אדנ"י, כי הי' דאדנ"י הוא מהי' דהוי"ה, והיא נקרא ג"כ חכמה, חכמה זעירא, כמ"ש בפ' אחרי (דף סא ע"א) וכן היא נקרא ג"כ ראשית, ראשית דרכו, ראשית לנבראים, כמ"ש בהקדמת תיקו"ז (כאן), ואותה הנקודה שבהב' דבראשית הוא נקודת החכמה עלאה השורה בבינה, והוא עטרת היסוד דאבא, מלכות דידיה, השורה בהאימא עלאה תמיד, והוא השביל דיק פלא העליון כמ"ש בפרשת בראשית (דף יג ע"ב) ופ' בלק (דף קצג ע"ב), והוא נקודה בהיכליה, וכן היא ג"כ שורש המלכות דאצילות, נוק' דז"א, וכמ"ש (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ וכונדע. וזהו שאמר, עלה אתמר כל כבודה בת מלך פנימה (ביאורים שם).

⁵⁷⁹ כי החכמה הוא נקרא נקודה סתימא, כי הוא סתים ונעלם, והוא נקודה עלאה שהוא הראשית לכל. וכמו הנקודה שהיא השורש והראשית לכל דבר, והשורש הראשון של כל דבר הוא בבחי' נקודה פנימיות, נקודה סתימא, והוא הנקודה שבתוך הב' דבראשית, שהיא הראשית והשורש של כל בריאת שמים וארץ, והוא נקודת החכמה, וכמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה

ב' איהו בית כו' - ר"ל, מלכות, שבה כלולים כל האותיות: ראשית נקודה כו' - שבתוך הב' גש קל, והוא נקודה, והיא ספי' הפנימית שבה כנ"ל (י), והוא מסט' דחכמה כמ"ש לעיל (ט ע"א) דנקודין מחכמה. והאי נקודה שבה כלולין תשעה נקודות, והיא עשירית כמו האותיות: עלה - ר"ל, על הנקודה הפנימית: כל כבודה כו' - ר"ל, כבוד של בת מלך, שהן ע"ס פנימים⁵⁸⁰, שהן מסט' דחכמה, שנקראת כבוד⁵⁸¹, ל"ב נתיבות⁵⁸², כלולין בנקודה של פנימה⁵⁸³: ספיר גזרתם - דהיא אתנטלת מנהון (ע"ה שער מיעוט הירח א) :

ואלין אינון דנהרין באת ב'⁵⁸⁴ דאיהי בי מקדשא דלעילא⁵⁸⁵ וספירים אתקריאו⁵⁸⁶ על שם השמים מספרים כבוד א"ל⁵⁸⁷ (תהלים יט ב) ולבתר דאינון מספרים כבוד א"ל אתקריאו עשר ספירות בלי מה⁵⁸⁸ ונחית בהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א לאנהרא בהון דעל שמיה אתקריאו⁵⁸⁹ וכלהו נהירין באתוון⁵⁹⁰ אלין ספירן ואתוון די בהון אתבניאת דאיהי ב' כגוונא דא ודא איהו

ואלו הם שמאירים באות ב', שהיא בית המקדש שלמעלה, ונקראו ספירים על שם "השמים מספרים כבוד א"ל". ואחרי שהם מספרים כבוד א"ל, נקראו עשר ספירות בלי מה, ויורד בהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א להאיר בהם, שעל שמו נקראו. וכולם מאירים באותיות אלו, הספירות והאותיות, שבהם נבנית, שהיא ב' כדוגמא זה, וזהו סוד הדבר "בחכמה יבנה בית".

– מאיר התיקון –

עשית. והרי נקרא החכמה נקודה סתימא, שהיא סתים בהיכליה כנז', והיא הנקודה עלאה סתימא, וממנה הוא כל התשע נקודין שבתורה (ביאורים שם).

⁵⁸⁰ עי' שם המפורש לעיל יג ע"ב.

⁵⁸¹ גימ' ל"ב.

⁵⁸² עי' ס"י פ"א מ"א ל"ב נתיבות חכמה.

⁵⁸³ עי' זהר ח"ג רנו ע"ב, בחכמה יסד ארץ באבא יסד ברתא ואיהו נתיב לא ידעו עיט דכליל ל"ב נתיבות דאינון ל"ב אלקים מסטרא דאימא עלאה דאתקרי כבוד וכד אתכלילן בברתא אתקרי ל"ב. ובגין דא כבוד לעילא ל"ב לתתא.

תרגום: "בחכמה יסד ארץ", באבא יסד הבת, והוא "נתיב לא ידעו עיט", שכולל ל"ב נתיבות, שהם ל"ב אלהים מצד האמא העליונה שנקראת כבוד, וכאשר נכללים בבת נקראת ל"ב, ומפני זה כבוד למעלה, ל"ב למטה. ועי' דברי רבינו על ס"י ה ע"ב שבל"ב נתיבות הראשון לא נכלל.

⁵⁸⁴ שכל התשע נקודין עם הנקודה סתימא שהיא עשירית לון, שהם כולם מחכמה, הם כולם נהרין באת ב' (ביאורים שם).

⁵⁸⁵ בינה (שם).

⁵⁸⁶ שכל אלו הנקודות הם נקראו ספירות, שהם העשר ספירות העיקריים (שם).

⁵⁸⁷ שהם מספרים ומזהירים ונהרין להמלכות (שם).

⁵⁸⁸ ס"י פ"א מ"ב.

⁵⁸⁹ כי אחר שמאירים להמלכות, הנה נתגלו בה, כי כל האורות דאצילות הם מתגלים בהמלכות, ונתגלו בה אור דה"ס ואתקריאו עשר ספי' בלימה, כי הוראת תיבת בלימה הוא על אור דל"ב נתיבות ועשר ספי', ושם מ"ה דנהור בהון. ולכן נקראו עשר ספי' בלי מ"ה, כי הם מאירים מהאור דהמ"ה, ועל ידו נתקנו ונשלמו והאירו בפעולת כל הבריאה שנבראו בהל"ב נתיבות והעשר ספי', והם מ"ב, שהוא שם מ"ב שבו נברא העולם (זהר ח"ב דף רלד ע"א). וכ"ז נעשה ע"י האור דהמ"ה, כי על ידו נתקנו כל העשר ספי' כנודע, ונתגלו והאירו כולם בהמלכות דאצילות, ובה נברא הכל. והנה היא כבודה בת מלך פנימה הרמוז בהנקודה הפנימיות שבתוך הב' דבראשית, ואותה הנקודה היא השורש והראשית דכל הבריאה כולה (ביאורים שם).

⁵⁹⁰ כי הרי מאותה הנקודה שבתוך הב' תליין כל התשע נקודין, שהם בסך הכל העשר ספי' בלימה, שהם כל האורות הפנימים דאצילות כנז'. ומהאות ב' עצמו, ממנו הוא כל האותיות כולם, וכנ"ל שהאות ב' הוא מרמז על הבינה שבה, הוא שורש כל האותיות, והם החיצוניות דהאצילות, והרי הוא כלול בהאות ב' והנקודה שבתוכה, כל הפנימיות והחיצוניות כולם, שהם כל האורות והכלים, כי הנקודה היא מחכמה שהוא הפנימיות, והאות ב' הוא מבינה שהיא החיצוניות. ומהם יצאו כל הפנימיות והחיצוניות דהאצילות, ונתגלו כולם בהמלכות. ואח"כ נעשה על ידה כל הפנימיות והחיצוניות דכל העולמות ב"ע. וכ"ז הוא ע"י האור הפנימי שמאיר בהחיצוניות, והוא הנקודה שבתוך הב', שבה תליין כל הנקודין, שהם האור הפנימי, והם מאירים באות ב' שבו תליין כל האתוון, שהם בחי' החיצוניות. וזהו שאמר התיקונים וכלהו נהירין באתוון, שכל העשר ספי' בלימה הכלולים בהנקודה פנימיות הם מאירין באתוון הכלולים באות ב', ומזה נבראו כל העולמות ב"ע, שהם חיצוניות לכולם (שם).

רזא דמלה (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית:

ואלין אינון דנהרין - כנ"ל דנקודות נהרין באתון: וספירים אתקריאו כו' - ר"ל, הנקודות שהן ע"ס פנימים נקראו ספירות כמ"ש בהקדמה שניה (יט ע"א) על שם דנהרין: מספרים - ר"ל, נהרין: כבוד אל - ר"ל, מחכמה כנ"ל: אתקריאו ע"ס בלי מה - ר"ל, בלי, ל"ב נתיבות שהוא בחכמה, כבוד אל, וע"ס. ומ"ה, ע"ש דנהיר בהון שם מ"ה⁵⁹¹, וז"ש ונחית בהו כו': וכולהון נהרין באתון - ר"ל, הנקודות ושם מ"ה שבתוכן: אלין ספירן ואתון כו' - ר"ל, הב' מהאותיות והנקודה מספירות כנ"ל: בחכמה יבנה כו' - ר"ל, הנקודות דנהרין בה כנ"ל:

וביתא דא אית ליה תלת גגין ואינון תלת עמודין דסמכין לה ואינון ויו' עלייהו אתמר ווי העמודים וחשוקיהם כסף (שמות כז י) תלת עמודים אלין תלת אבהן דסמכין לביתא דאיהי שכינתא וחשוקיהם אלין תרין סמכי קשוט דאתמר בהון יכין ובעז (מלכים א' ז כא) ועלייהו ביתא קיימא והבריה התיכון (שמות כו כה) דא נקודה מלגאו דסתים מלגאו מבריה דא ו' אתפשטותא [יג ע"א] דההיא נקודה דאיהי י' מבריה ודא⁵⁹² מן הקצה דא ה' עלאה אל הקצה דא ה' תתאה קשורא דתלת עמודים דאינון ווי העמודים דא ה"י עלמין דכך אינון סלקין תלת ויו' לחושבן ח"י דאיהו (משלי י כה) צדיק יסוד עולם ה' ה' כד נטלין מעמודא דאמצעיתא דאתקרי הבריה התיכון אתקריאו אינון בריחים על שמה הדא הוא דכתיב וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן וכו' (שמות כו כז):

וחשוקיהם אלין כו' - כמ"ש לעיל (יא ע"ד) חש"ק הוא נה"י: דא נקודה מלגאו כו' - ר"ל, חכמה דהיא יו"ד: מבריה כו' - כל שם הוי"ה נכלל כאן, שהוי"ה הוא בת"ת (זהר ח"ג יא ע"ב), והן מרומזים ב'. י' הוא הנקודה שבה, ו' הוא העמוד שבאורך מבריה מן הקצה אל הקצה, הוא מגג עליון לגג תחתון, שהן ב' ההי"ן שנקראו ג"כ בריחים, וז"ש לקמן בסמוך, ה' ה' כד נטלין כו': קשורא דתלת כו' - ר"ל, היכן יסוד מרומז בב' ובמשכן: יסוד עולם - ר"ל, שעליו אתקיים עלמא דהוא חג"ת⁵⁹³:

ותיקון המשכן היה ציור של מעשה ותקונא דמשכנא הוה ציורא דעובדא

– מאיר התיקון –

⁵⁹¹ שהוא שם המפורש עי' לעיל יג ע"ב.

⁵⁹² עי' לקמן מג ע"ב ד"ה ויך את המצרי ובג"ד שהלשון "ודאי" הוא כמו "כידוע".

⁵⁹³ צ"ע שכן עי' לעיל הערה 458, שעלמא תמיד בנוק', עלמא עילאה בבניה, ועלמא תתאה במלכות, אמנם עי' לקמן קכט ע"ד ד"ה תרין זמנין: ב' מרכבתין שהוא חג"ת בעלמא עילאה דכליל ג"ר ונה"י בעלמא תתאה מלכות, וכן עי' זהר עי' זהר ח"ב לא ע"א: אלא כלא הוא רזא קמי קודשא בריך הוא תא חזי מלכותא קדישא לא קביל מלכו שלימתא עד דאתחבר באבהן וכד אתחבר בהו אתבני בבניינא שלימו מעלמא עלאה ועלמא אקרי שבע שנים בגין דכלהו ביה. תרגום: אלא הכל הוא סוד לפני הקדוש ברוך הוא. בא וראה, המלכות הקדושה לא קבלה מלכות שלימה עד שהתחברה באבות, וכשהתחברה בהם, נבנה בבנין שלם מעולם העליון, והעולם העליון נקרא שבע שנים, משום שכולם בו. ועי' כעין זה בח"א רמו ע"ב, ועיי"ש במ"מ: פי' בינה נקראת ז' שנים, לפי שיצאו ממנה ז' ק דז"א וז"ש בגין דכולהו ז' שנים בה.

בראשית וגן עדן, ובאלו הציורים של הנקודות ורקמת הצבעים, ששם המשכילים יזהירו, והכל בראשית, ב' ראשית, בה "והמשכילים יזהירו". "כזוהר" זה אלהים, והוא בגימטריא הכסא.

בראשית וגן עדן, ובאלו הציורים של הנקודות ורקמת הצבעים, ששם המשכילים יזהירו, והכל בראשית, ב' ראשית, בה "והמשכילים יזהירו". "כזוהר" זה אלהים, והוא בגימטריא הכסא.

כזוהר (דניאל יב ג) דא אלהים והוא הכסא לחושבנא:

המשכילים יזהירו - כנ"ל, המשכילים רקימו דגוונין יזהירו ציורין דנקודין: **וכלא כו' - ר"ל**, ב' הוא האותיות רקימו דגוונין, ראשית הוא הנקודות מחכמה כנ"ל: **כזוהר דא אלהים - ר"ל**, אלהים דבראשית {יד ע"ב} ברא אלהים (בראשית א א):

בינתיים הרי הזקן חזר כמקדם, ואמר נר הקדוש, חזור בך, נכנסת לגן ונבהלת לצאת משם, ומשם נכנסת למשכן שהוא ציור של מעשה בראשית, ויצאת משם. יש לך לחזור לשם, שהרי כמה חיילות מהעם הקדוש שומרים עליך, לשמוע מי הציורים ששם, שהם כדוגמת דיורי השכינה, שנאמר בהם "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", שודאי משכן ומנורה ומקדש ומזבח ושלחן, כולם הוא דמות של דיורי השכינה למעלה ולמטה.

אדהכי הא סבא⁵⁹⁴ אתחזר כמלקדמין ואמר בוצינא קדישא חזור בך עאלת לגנתא ואתבהילת לנפקא מתמן ומתמן עאלת למשכנא דאיהו ציור דעובדא דבראשית ונפקת מתמן אית לך לאחזרא תמן דהא כמה חיילין נטריין לך מעמא קדישא למשמע מאן ציורין דתמן דאינון כגוונא דדיורין דשכינתא דאתמר בהון ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה ח) דודאי משכנא ומנרתא ומקדשא ומדבחא ופתורא כולהו איהו דיוקנא דדיורין דשכינתא לעילא ותתא:

עאלת לגנתא כו' - ר"ל, שהתחיל לדרוש בעובדא דג"ע וסיים מהרה, וכן במשכן: **כמה חיילין כו' - ר"ל**, המתכתא דנחתו כנ"ל (א ע"א): **לעילא ותתא - ר"ל**, בשכינה ומט"ט, כמ"ש לקמן המשכן, וכתב אח"כ על מט"ט דאיהו מרכבה דילה, ואיהו בדיוקנה⁵⁹⁵:

מיד פתח רבי שמעון ואמר "ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה וגו'", מה זה "כל חכם לב", אותו שהוא חכם בחכמה ובל"ב נתיבות שלה (ס"י פ"א מ"א), שהם כלולים בששת ימי בראשית. והיינו "שש משזר", שהם ששת ימי בראשית, כלולים מעשר אמירות ול"ב שבילים, שהם ל"ב פעמים אלהים שבמעשה בראשית.

מיד פתח רבי שמעון ואמר "ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה וגו'", מה זה "כל חכם לב", אותו שהוא חכם בחכמה ובל"ב נתיבות שלה (ס"י פ"א מ"א), שהם כלולים בששת ימי בראשית. והיינו "שש משזר", שהם ששת ימי בראשית, כלולים מעשר אמירות ול"ב שבילים, שהם ל"ב פעמים אלהים שבמעשה בראשית.

מיד פתח רבי שמעון ואמר (שמות לו ח) ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה וגו' מאי כל חכם לב ההוא דאיהו חכם בחכמה ובל"ב נתיבות דילה דאינון כלילין בשית יומי דבראשית והיינו שש משזר (שם כו א) דאינון שית יומי דבראשית כלילין מעשר אמירין ול"ב שבילין דאינון ל"ב זמנין אלהים בעובדא דבראשית:

ההוא דאיהו חכם כו' - וזהו חכ"ם ל"ב: בשית יומי - ת"ת, ו"ק: מעשר אמירין - הן ע"ס שכלולין בחכמה שהיא יו"ד, והן י' מאמרות שבהן נברא העולם (אבות ה א), כמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, ולכך קורא אותן עשר אמירין. והכל הוא במעשה בראשית ובמשכן (מעשר אמירין), ר"ל דלכך נאמר (שמות כו א) עשר יריעות: בעובדא דבראשית - ר"ל, וזהו בעושי המלאכה דו"ק, הן היו אומנין במעשה בראשית, כמ"ש (זהר ח"ב פט ע"ב) כי ששת ימים עשה בששת לא כתיב כו'⁵⁹⁶, וזהו חכם לב, בעושי ל"ב, שהוא בעושי, והוא שש משזר, וכו עשר יריעות:

– מאיר התיקון –

⁵⁹⁴ ע"י לעיל הערה 70.

⁵⁹⁵ ע"י לעיל יג ע"ד ד"ה בצבא דיליה.

⁵⁹⁶ ז"ל בשלימות: תאנא כתיב (שמות לא יז) כי ששת ימים עשה יהו"ה את השמים ואת הארץ ששת ימים ודאי ולא בששת והני יומין קדישין עלאין אקרון יומי דשמא קדישא אתכליל בהו ואינון אתכלילן ביה זכאה חולקהון דישראל מכל עמין עעכו"ם עליהו כתיב (דברים ד י) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כולכם היום.

והמשכילים בהון אשתמודעין אתון דאתמר בהון יודע היה בצלאל לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ ואינון כ"ח אתון וארבע סרי אחרנין גניזין בהון ואלין אינון כ"ח אתון בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (בראשית א א) ועלייהו אתמר כח מעשיו הגיד לעמו (תהלים קיא ו) ובגלותא אסתלק האי כ"ח מנייהו ואתמר בהון וילכו בלא כח לפני רודף (איכה א ו) ובנין דא אמרין בקדיש⁵⁹⁷ ועתה יגדל נא כח אדנ"י (במדבר יד יז) לקבל כ"ח אתון אחרנין דאית באלין שבע תיבין דאינון יהא שמיה רבא מברך לעלם לעלמי עלמא ודא איהו העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו י"ד אחרנין אינון יהו"ה אלהינו יהו"ה וסימן אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר (יד ע"ב) ובאלין י"ד אתון אומאה הדא הוא דכתיב כי י"ד על כס י"ה

(שמות יד טז):

"והמשכילים", בהם נודעים האותיות, שנאמר בהם יודע היה בצלאל לצרף אותיות שבהן נבראו שמים וארץ (ברכות נה ע"א), והם כ"ח אותיות, וארבע עשרה אחרות גנוזות בהן. ואלו הן כ"ח אותיות "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ", ועליהן נאמר "כח מעשיו הגיד לעמו", ובגלות הסתלק כ"ח זה מהם, ונאמר בהם "וילכו בלא כח לפני רודף", ולכן אומרים בקדיש "ועתה יגדל נא כח אדנ"י", כנגד כ"ח אותיות אחרות שיש באלו שבע התיבות, שהן: אמן, יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא, וזהו העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו (שבת קיט ע"ב). י"ד אחרות הם, יהו"ה אלהינו יהו"ה. וסימן (פסחים ב ע"א) אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, ובאלה הי"ד אותיות שבועה, זהו שנאמר "כי י"ד על כס י"ה".

בהון אשתמודעין אתון - ר"ל, במעשה בראשית כנ"ל, והמשכילים אינון אותיות כנ"ל (ד ע"ב), וזהו חכם לב שהוא משכיל⁵⁹⁸, שהוא יודע האותיות דעובדא דמשכנא כעובדא דבראשית, כמ"ש וז"ש יודע היה בצלאל כו': **ואינון כ"ח כו'** - ר"ל, מ"ב אותיות, כמ"ש לעיל דששת ימי בראשית כלילין מעשר אמירן ול"ב שבילין, שהן מ"ב, וז"ש לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ, שהן ששת ימים הנ"ל, וארץ כלולה מכל הו"ק כידוע (לקמן יד ע"ב): **כ"ח אתון וארבע סרי כו'** - כמו שמפרש והולך, כ"ח דבראשית ברא כו', וי"ד דה' אלהינו ה'. כ"ח דבראשית הן ו"ק דששת ימים, וז"ש את השמים כו' כנ"ל, אותיות שנבראו שמים וארץ. וי"ד דגניזין הן יה"ו (ר"ל ה' אלהינו ה' שהם או"א ות"ת כדלקמן בסמוך הם יה"ו), דכליל ו"ק שהוא בן י"ה⁵⁹⁹. וזה ה' אלהינו שהוא או"א, יהו"ה ת"ת, והן גניזין בכ"ח אותיות הנ"ל. בראשית חכמה, אלהים בינה, השמים ת"ת, הארץ דכלילא מכולהון (שם). וזה ענינו בראשית, כלומר בחכמה, ברא אלהים את השמים, דאלהים הוא ל"ב נתיבות, ל"ב אלהים כמ"ש לעיל, בחכמה ובל"ב כו' כלילין כו', בחכמה שהוא כליל עשר אמירן, אלהים ל"ב שבילין כנ"ל: **כח מעשיו** - ר"ל, כ"ח דמעשה בראשית: **וסימן אור כו'** - ר"ל, באור הי"ד אותיות שהן יה"ו, בודקין ומבערין החמץ מן ה' בתראה, שהיא אור הנר. וכן לאעברא עמלק משם, שהוא כס י"ה, כסא לאו"א, וז"ש {יד ע"ג} ובאלין י"ד כו':

קם הזקן ואמר, נר הקדוש בודאי אלו קם סבא ואמר בוצינא קדישא בודאי אלין ארבעה עשר [ימים] של פורים, הם בארבעה עשר בו ובחמשה עשר בו (מגילה ב ע"א), זה י"ד י"ה. אבל סימנים של כ"ח, הם אור

– מאיר התיקון –

תרגום: שנינו כתיב כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ששת ימים ודאי ולא בששת והימים הקדושים העליונים הללו נקראים ימים שהשם הקדוש נכלל בהם והם נכללים בו אשרי חלקם של ישראל מכל העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות עליהם כתוב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.

⁵⁹⁷ עי' שעה"כ סוף דרושי הקדיש שהאריז"ל לא היה אומר, והרח"ו מאיר אולי זה לא מהתיקון"ז.

⁵⁹⁸ עי' לעיל הערה 96.

⁵⁹⁹ עי' לקמן טו ע"א.

דכ"ח אינון אור ארבעה עשר י"ד קדמאין
 דכ"ח י"ד תניינין אינון בראשון בארבעה עשר
 יום וכו' (במדבר ט ה⁶⁰⁰) ואינון י"ד פרקין די"ד
 ימינא וי"ד שמאלא וי"ד פרקין דגופא ואינון
 תלת פרקין דדרועא ימינא ותלת דדרועא
 שמאלא ותלת דשוקא ימינא ותלת דשוקא
 שמאלא ותריין דגופא ורזא דמלה ושלשה
 פונים ימה ושלשה פונים נגבה וכו' (מלכים א'
 ז כה) וכלא דא כגוונא דדא תקונא דגופא
 כתקונא דמשכנא הא תלת זמנין ארבעה סרי
 פורים בארבעה עשר בו פסח אור לארבעה
 עשר תליתאה בראשון בארבעה עשר יום
 וסלקין למ"ב יומין ודא איהו ויעשו כל חכם לב
 וכו' (שמות לו ח):

ארבעה עשר, י"ד ראשונים של כ"ח, י"ד
 השניים הם "בראשון בארבעה עשר יום וכו'",
 והם י"ד פרקי יד ימין ויד שמאל, וי"ד פרקי
 הגוף, והם שלשה פרקים של זרוע ימין,
 ושלש של זרוע שמאל, ושלש של שוק ימין,
 ושלש של שוק שמאל, ושנים של הגוף. וסוד
 הדבר, "ושלשה פונים ימה, ושלשה פונים
 נגבה וכו'", והכל, זה כדוגמת זה. תקון הגוף
 כתקון המשכן, הרי שלש פעמים ארבעה
 עשר, פורים בארבעה עשר בו, פסח אור
 לארבעה עשר, שלישי בראשון בארבעה עשר
 יום, ועולים לארבעים ושנים ימים, וזהו
 "ויעשו כל חכם לב".

אלין ארבע סרי דפורים - ר"ל, י"ד אתון דה' אלהינו ה' שהוא בו"ק, הן י"ד דפורים, וי"ה
 דכליל בו, הוא בט"ו בו: **דא י"ד י"ה - י"ד וט"ו** שהן בפורים, למחות זכר עמלק, וזהו כי י"ד
 כו'⁶⁰¹, ולא כמ"ש י"ד דפסח הוא כי יד כו', שאין שייך לו אלא י"ד דפסח, הוא דכ"ח כמ"ש אבל
 כו': **אבל סימנין כו' - ר"ל,** ארבעה עשר הוא הת"ת כנ"ל, ואור י"ד הוא או"א וז"ש לעיל אור
 לי"ד בודקין, ר"ל עם י"ה כו', וזהו י"ד י"ה שקאמר שם. וכן כאן אור י"ד, אור או"א, י"ד ת"ת.
 וכן י"ד אותיות קדמאין הוא בראשית ברא אלהים הוא י"ד דאו"א⁶⁰², כנ"ל ראשית עם אלהים,
 י"ד תניינין את השמים כו' ו"ק: **ואינון כו' - ר"ל,** י"ד פרקי אצבעות שבשבילן נקרא יד: **ואינון**
ג' פרקין כו' - מפרש י"ד פרקין דגופא: ורזא דמלה כו' - והים עומד כו', הוא הגוף, בו ב'
 פרקין: **וכולא דא כו' - ר"ל,** אעפ"י שהים הוא בשכינה (ו"ח ח ע"ב), מ"מ דא כגוונא דא⁶⁰³ כמו
 שמפרש והולך, שהמשכן שכינה כלולה מכולהו תקונין דגופא, וז"ש תקונא דגופא כו', וענינו
 לפרש פסוק כל חכם לב כמו שמפרש והולך: **ודא איהו ויעשו כו' - כנ"ל ל"ב,** ועשר יריעין
 דכלילן בשש משזר:

ועשו ארון (שמות כה י) דא שבת דמשכנא
 איהו שש משזר (שם כו א) כליל שית יומין
 דבראשית דאינון תריין דרועין חסד וגבורה
 וגוף עמודא דאמצעיתא ותריין שוקין תריין
 נביאי קשוט וצדיק אות ברית בינייהו משכנא
 שכינתא תתאה כלילא מכלהו תקונין דגופא
 צלע המשכן דא מטטרו"ן שפחה דמטרוניתא
 עלה [יג ע"ב] אתמר עצם מעצמי (בראשית ב
 כג) עצם השמים לטהר (שמות כד י) ארון ודאי
 דא לב נור דליק⁶⁰⁴ כליל ל"ב נתיבות ואיהו

"ועשו ארון", זה שבת, שמשכן הוא "שש
 משזר", כולל ששת ימי בראשית, שהם שתי
 זרועות, חסד וגבורה, וגוף העמוד האמצעי,
 ושתי שוקים שני נביאי אמת, וצדיק אות
 ברית ביניהם. המשכן, שכינה התחתונה,
 כלולה מכל תקוני הגוף. "צלע המשכן" זה
 מטטרו"ן, שפחה של המלכה, עליה נאמר
 "עצם מעצמי", "עצם השמים לטוהר". ארון
 ודאי זה לב, אש דולקת, כולל ל"ב נתיבות,
 והוא שבת, ובו שכינה עליונה שהיא תורת
 חכם, ובה לב מבין (ברכות סא ע"א). והיא
 נשמה יתירה של שבת, והיא חירות של
 שבת, שבגללה לא שולטים בעלי הגיהנם על

– מאיר התיקון –

⁶⁰⁰ ז"ל הפסוק בשלימות: ויעשו את הפסח בראשון בארבעה עשר יום לחדש בין הערבים
 במדבר סיני ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל.
⁶⁰¹ על כס י"ה.

⁶⁰² מ"ר הסביר: דהיינו או"א גם כן יש להם בחי' י"ד. ול"נ שזה עטרין דאו"א.

⁶⁰³ פי' ו"ק כנוק'.

⁶⁰⁴ הוא לשון הזוהר (פנחס דף רלד ע"א) לב איהו נורא דדליק, וכן בתיקון י"ג (כט ע"א) לבא
 איהו אש אכלה כו', ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא הוה אוקיד כל גופא, וכן הוא ברע"מ

העולם.

שבת וביה שכינתא עלאה דאיהי תורת חכם
ובה לב מבין ואיהו נשמה יתירה דשבת ואיהו
חירו דשבת דבגינה לא שלטין מארי דגיהנם
על עלמא:

דא שבת - ר"ל, שכינה עילאה⁶⁰⁵, כמ"ש דמשכן הוא שכינתא תתאה, כלול מששת ימי
בראשית, וארון כנגד שבת: **דמשכנא איהו כו'** - שהיריעות שש משזר הן נקראין משכן, כמ"ש
בפסוק בהדיא: **איהו שש משזר כו'** - ר"ל, שהיא השכינה, מלכות, דכלילא מו"ק כמו שמפרש
והולך, וזהו שש משזר, ששזורה מששה, שבה כלולין ביחד: **צלע המשכן כו'** - ר"ל, שעליו
נאמר ויקח א' מצלעותיו (בראשית ב כא), הוא מט"ט. ויסגור בשר (שם), הוא השכינה כמ"ש שם
לזאת יקרא אשה (שם כג), בשר מבשרי (שם). אבל הראשונה⁶⁰⁶, שהיא השפחה, עצם מעצמי, לא
מצא עזר (בראשית ב כ), וזהו צלעות המשכן, שהן קרשים דוגמא דעצמות הגוף שהן קשים. אבל
בשר הגוף הוא השכינה⁶⁰⁷, שהיא דוגמת היריעות, ועצמות הן המרכבה לבשר, ובבשר כלילין
אברים הפנימיים⁶⁰⁸ שהן ו"ק, וז"ש עלה אתמר כו': **עצם השמים לטוהר** - מביא ראייה שמט"ט
נקרא עצם, שהוא היכל עצם השמים⁶⁰⁹, שהוא יסוד דהיכלות⁶¹⁰, שהוא צדיק דלתתא כנ"ל⁶¹¹:
דא לב - דלב הוא דבר א' ולבא הוא דבר אחר, כמ"ש בזהר פנחס (רלג ע"ב) לב הא אוקימנא אבל
לבא כו'⁶¹², דלבא הוא לב הגופני ולב הוא אש היסודי שבלב, ועל לבא אמר לקמן שהוא פתורא,
ולב הוא ארון, וזהו אם אין קמח כו' (אבות פ"ג מ"ז). וז"ש לב נור דליק כו', ר"ל דארון הוא אותיות
נור, וא' שבו הוא ל"ב נתיבות, כידוע י"ו למעלה י"ו למטה⁶¹³, ולכך נקרא ל"ב, ל"ב נתיבות:
ואיהו שבת - כנ"ל: **וכיה שכינתא כו'** - ר"ל, שהתורה שמונחת בארון היא השכינה עלאה, { יד

- מאיר התיקון -

(פנחס דף רכז ע"ב) דאי לאו (כנפי ריאה) דנשיב בבתין דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא. וע"ש
עוד (דף רלג סע"ב) כי מוח ולב הם מים ואש רחמי ודינא, ועי' דברי רבינו בתיקון כ"ה (דף עח ע"א)
כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב, וכמ"ש בסוף תיקון כא (דף כב ע"א) שהוא האש היסודי
דלבא, ועל זה אמר הרב כי האש היסודי והחום הטבעי שהוא בלב הנה הוא מצד הל"ב אלה"ם
דקטנות אשר מתקבץ הארתם בו וכנ"ל. ועי' עוד דברי רבינו בספר יצירה (פרק א משנה ה בד"ה
ועומק אחרית) שאותו האש היסודי הוא סבת כל דבר וגמרו, וכן על ידו ישוב כל דבר לשרשו ע"ש,
כי שרשו הוא מהבלי דגרמי שהוא הנפש דנפש, ולכן הוא סבת כל דבר ושרשו כנ"ל אות מ"ו והבן
(ביאורים ח"א סט ע"ד).

⁶⁰⁵ בינה, כדלקמן.

⁶⁰⁶ כאשר הם אב"א. עי' לקמן מו ע"ב, ועיי"ש ד"ה דא סלע וד"ה דבגינה אתמר.

⁶⁰⁷ עי' ע"ח שער פ"ח י: כמ"ש בזוהר פרשה יתרו (דף עו ע"א) ותרומה (דף קמב ע"א) ושלח לך
(דף קע ע"א), והענין כי החיצוניות הם ג' חלקים: בשר, ובתוכה גידין, ובתוכה עצמות, והנפש
שורה (בבשר, והרוח בגידין, והנשמה) בעצמות* בסוד (תהלים לה י) כל עצמותי תאמרנה, כי הוא
הכלי הפנימי מכולם, והעור הוא יריעות עזים שהם הקליפה, והם הרקיעים דגנה [דסט"א],
ונקראים [ער] רע, ובתוכו האור הנקרא ו', ונעשה עור, שהוא י"א סמני הקטורת כמ"ש במ"א
*ר"ל המוח שבעצמות כמ"ש בספר הגלגולים (לש"ו).

⁶⁰⁸ מוח לב כבד.

⁶⁰⁹ עי' יהל אור ח"א יב ע"ג.

⁶¹⁰ פשטות דבריו דלא כאר"י ע"ח שער מו פרק ג ועוד שזה הוד, אבל עי' יהל אור ח"ג לז ע"ג
וז"ל שם: (כאשר הזהר מדבר על ההיכלות כפי הספירות שונה מזה) הוא על כלילתן זה בזה דהיכל
הראשון כלול מהיכל השני, דצדיק כלול בנוק' וכו', אבל עיקר ההיכלות הוא ראשון במלכות ושם
אשת חיל וכו', והיכל השני הוא יסוד לכן שם החיים וכו', ולכן נקרא עצם השמים. ועי' הערה 54.

⁶¹¹ עי' לעיל א ע"ב.

⁶¹² ז"ל: אמר ר' אלעזר לאבוהי הא שמענא אלין שייפין אטימין ברזא דקרבינן שייפין אחרינן
רזא דלהון מאי א"ל רבי שמעון לר"א אלעזר ברי כל שאר שייפין דלגו רזא עלאה איהו ת"ח לבא
הא אתמר אבל לב דא איהו נורא דדליק ואלמלא דזמין לגביה מלכא עלאה כנפי ריאה דאתיין
לקמיה רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין הוה אוקיד לעלמא ברגעא חדא.

תרגום: אמר רבי אלעזר לאביו, הרי שמעתי על אלו האברים האטומים בסוד הקרבנות, אברים
אחרים הסוד שלהם. מהו, אמר לו רבי שמעון לרבי אלעזר, אלעזר בני, כל שאר אברים שמבפנים
סוד עליון הוא. בא וראה הלב הרי נאמר, אבל לב זהו אש ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך
העליון את כנפי הריאה שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת מתוך בשמים עליונים, היה שורף את
העולם ברגע אחד.

⁶¹³ עי' ע"ח שער אח"ף פרק ה.

ע"ד { שהיא תורת חכם, מחכמה, ובלב הוא הבינה, שבו מבין, דהלב מבין. ובינה הוא השכינה עילאה, ובשבת הוא חירו כו', כנגד התורה שהיא חרות, אל תקרי חרות כו' (אבות פ"ו מ"ב), דאור של גיהנם אין שולט בת"ח כמ"ש בחגיגה (כז ע"א), וז"ש דבגינה לא שלטין כו', ששבת שקולה ככל התורה כנ"ל (סד ע"ב):

ומהו הגיהנם בגוף, זה הכבד, והיא מזבח הנחשת, להעבירו מן העולם, ובכבד מרה גיהנם שבווערת בו.
ומאי ניהו גיהנם בגופא דא כבד ואיהו מזבח הנחשת לאעברא ליה מעלמא וכבד ביה מרה גיהנם דאוקיד ביה:

ומאי ניהו כו' - ר"ל, זה בשבת, אבל בגוף ובמשכן היכן מרומז, ואמר שהכבד הוא הגיהנם (שהוא התאוה), ומרה הוא אש של גיהנם שהיא הקנאה, שכל החלאין תלוין בה⁶¹⁴, כמ"ש על פסוק (שמות כג כה) והסירותי מחלה כו'⁶¹⁵. וז"ש ואחריתה מרה כו' (משלי ה ד) עד יפלח חץ כבדו (שם ז כג)⁶¹⁶. ובמשכן, הן מזבח הנחשת להעביר הגיהנם, ואש של מזבח נגד אש של גיהנם להעבירו, ולכך לא תכבה, דגיהנם אין לו כבייה (פסחים נד ע"א). וכן בתורה נאמר (יהושע א ה) והגית בו כו', (קהלת ט ה) ושמן על ראשך כו':

כפורת, הלב, זו פרישת סוכת שלום, כפרת הלב דא פרישו דסכת שלום דאתמר שנאמר בה (ברכת ק"ש של לעיל שבת ויר"ט) בה הפורס סוכת שלום:
"הפורס סוכת שלום".

כפרת הלב כו' - ר"ל, כפרת, הלב של האדם, הוא במשכן, כפרת שעל הארון, ובשבת הוא, **פרישו כו' - מאימא עילאה**, שהיא נקראת סוכה כנ"ל (ט ע"ב), כמו כפרת שהוא פרוש על הארון והלב:

מנורה, זה הראש. ושבעה נרותיה עליה הם שתי אזנים, ושתי עינים, ושני נקבי החוטם, ופה. ומנורה לימין, ונאמר בה (כ"ב כה ע"ב) "הרוצה להחכים ידרים", משום ששם המח בראש, והחכמה שורה במח, ובו מאירה המנורה, משום שהוא שמן שנאמר בו "כשמן הטוב על הראש".
מנרתא דא רישא ושבעה נרותיה עליה אינון תריין אודנין ותריין עיינין ותריין נוקבי חוטמא ופומא ומנרתא לימינא ואתמר בה הרוצה להחכים ידרים בגין דתמן מוחא ברישא וחכמה במוחא שריא וביה נהיר מנרתא בגין דאיהו משהא דאתמר ביה כשמן הטוב על הראש (תהלים קלג ב):

וחכמה במוחא כו' - ר"ל, שהמנורה היא חסד, ובו המוח שהוא חכמה במוח, וכן במנורה השמן שבו האור, וכן בשולחן הוא הגבורה ובו לב, שבו הלב מבין, ארון ותורה כנ"ל: **דאיהו משחא דאתמר כו' - ר"ל**, המוח הוא השמן, ושמן הטוב הוא מוח טוב, שמוכן לחכמה, וזהו יורד על הזקן, שזקן הוא שקנה חכמה כידוע (קידושין לב ע"ב):

כנפי הריאה, עליהם נאמר "ויהיו הכרובים פורשי כנפים למעלה, סוככים בכנפיהם על הכפורת", זו כפורת, הלב.
כנפי ריאה עליהו אתמר והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת (שמות כה כ) דא כפרת הלב:

– מאיר התיקון –

⁶¹⁴ עי' ב"ב נח ע"ב, בראש כל מרעין אנא דם, ועי' דברי רבינו משלי לא יא: והנה ראש כל מדות הרעות הוא מדות התאוה, שהיא מביאתו לכל מדות הרעים שבעולם, ובזה יובן מה שארז"ל (ב"ב נח ע"ב) בראש כל מרעין אנא דם, כי הדם הוא הנפש המתאוה, כי תאוה נפשך כו' (דברים יב כ).
⁶¹⁵ עי' ב"ק צב ע"ב: והסירותי מחלה מקרבך ותניא מחלה זו מרה ולמה נקרא שמה מחלה ששמונים ושלושה חלאין יש בה.
⁶¹⁶ עי' לקמן נה ע"א.

כנפי ריאה - ר"ל, האומות⁶¹⁷ שהן ב' הערוגות הן ב' הכרובים: **פורשי כנפים** - הן האונות: **ודא שכינתא כו'** - ר"ל, לכך נאמר בצפון כו', כלומר שהוא בצפון כד נטלא כו':

שלחן זה הלב, ונאמר בו "שלחן בצפון" (ב"ב כה ע"ב), וזו השכינה התחתונה, היא מנורה, כשנוסעת מימין וחכמה שורה עליה, ונאמר בה "הרוצה להחכים ידרים", וכשנוסעת משמאל שהיא גבורה, נקראת שלחן, ונאמר בה הרוצה להעשיר יצפין, ושורה עליה בינה שנאמר בה "ברכת יהוה היא תעשיר", וכשנוסעת מהגוף שהיא עמוד האמצעי, נקראת משכן, כלול משניהם.

פתורא דא לבא ואתמר ביה שלחן בצפון ודא שכינתא תתאה איהי מנרתא כד נטלא מימינא ושריא עלה חכמה ואתמר בה הרוצה להחכים ידרים וכד נטלא משמאלא דאיהי גבורה אתקריאת פתורא ואתמר בה הרוצה להעשיר יצפין ושריא עלה בינה דאתמר בה (משלי י כב) ברכת ה' היא תעשיר וכד נטלא מנופא דאיהו עמודא דאמצעיתא אתקריאת משכנא כליל מתרוייהו:

ברכת ה' - דבינה נקראת ברכה כידוע (כח ע"א)⁶¹⁸:

הכיור וכנו, הם שתי כליות, ובהם שורים שני עמודי אמת. המח עליו נאמר "ופני אריה אל הימין", ושם דולקת המנורה הלב. "ופני שור מהשמאל", ושם שלחן מתוקן, משום שלב הוא בשמאל. על הגוף, נאמר "ופני נשר", ושם המשכן מתוקן, ושכינה שהיא "דמות אחד לארבעתן", והיא ד' של אחד, והיא ארבע הפנים של כל חיה.

כיור וכנו אינון תריין כליין ובהון שריין תריין סמכי קשוט מוחא עליה אתמר (יהוקאל א י) ופני אריה אל הימין ותמן מנרתא דליק לבא ופני שור מהשמאל ותמן פתורא מתתקנא בגין דלבא איהו לשמאלא גופא עליה אתמר ופני נשר ותמן משכנא מתתקנא ושכינתא איהי דמות אחד לארבעתן ואיהי ד' דאחד ואיהי ד' אנפין דכל חיה:

תריין כליין - שהן שופכין מי השפע לאמה⁶¹⁹: **ובהן שריין כו'** - שנצח נקרא מעלה, והוד מטה כנ"ל (טז ע"ב⁶²⁰), לכך הכיור על כנו: **ופני אריה** - כמ"ש לקמן (עא ע"א) דאריה הוא ראייה, שהוא באור, וז"ש ותמן מנרתא דליק: **ופני שור** - שנאמר (משלי יד ד) ורב תבואות בכח שור, וז"ש ותמן פתורא כו': **ופני נשר** - שנאמר (דברים לב יא) כנשר ירחף כו' בגופא, והוא כדמות המשכן שפרוס מלמעלה⁶²¹, וז"ש ותמן משכנא מתתקנא: **דמות א' לארבעתן** - כתיב אצל האופנים שהן מסט' דילה, ואצל⁶²² החיות היא ד' אנפין דכל חיה, שהן דמות א' בכל חיה, והיא דמות אדם חיה הרביעית, וד' אנפין מסט' ד' אותיות הוי"ה, ואדם מסטרא דשמא מפרש, שהיא כלולה מכולם, והוא במשכן, עשר אמות אורך כו', לא הקרשים אלא גובה המשכן מעל הארץ, והקרשים מרכבה לאותו גובה: **ואיהי ד' דאחד** - שא' של אחד הוא כתר עליון, וח' הוא ח' ספירות מחכמה, וד' מלכות משלמת לעשר, לכך קאמר שהיא {טו ע"א} יו"ד אתוון דשמא מפרש⁶²³, וכננד הד' בעצמו אמר ד' אתוון דהוי"ה, והמנורה והשולחן והמשכן וקומה דמשכן הן ד' חיות שם הוי"ה:

משום שבה מאירות ארבע אותיות, שהן יהו"ה, והיא "דמות אדם", שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ועשר אותיות אלו הן שעור קומה של הגוף הזה, שהוא משכן, ועליהם (ועליו) נאמר "עשר אמות אורך הקרש". "ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת

בגין דבה (טו ע"א) ארבע אתוון נהירין דאינון יהו"ה ואיהי דמות אדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א ועשר אתוון אלין אינון שעור קומה דגופא דא דאיהו משכנא ועלייהו (נ"א ועליה)

- מאיר התיקון -

⁶¹⁷ עי' לקמן עח ע"א.

⁶¹⁸ עי' ח"ג רכג ע"ב, ועי' שעה"כ ג ע"א: דע כי כל ברוך הוא ביסוד, וצריך לכיין כי זה הברוך הוא ביסוד העליון של חכמה הנק' שביל, ותכוין להמשיך בו השפע ולחברו אח"כ עם היסוד של בינה הנק' נתיב. והנה השביל נק' ברוך, והנתיב נק' ברכה, ושניהם שוין בחשבון אחת.

⁶¹⁹ עי' רע"מ ח"ג רלה ע"א ז"ל: ותריין כוליין האופים דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא.

⁶²⁰ ז"ל: ירכא ימינא ואסתכל לעילא.

⁶²¹ כדלעיל ז ע"ב ד"ה כגוונא דא כו'.

⁶²² עי' לעיל יא ע"ב על כולהו.

⁶²³ עי' לעיל יג ע"ב שזה שם מ"ה.

ובכל מלאכה, בחכמה זו י', בתבונה זו ה',
 ובדעת זה ו', ובכל מלאכה זו ה'.
 אתמר (שמות כו טז) עשר אמות ארך הקרש
 (שמות לא ג) ואמלא אותו רוח אלהיים בחכמה
 בתבונה ובדעת ובכל מלאכה בחכמה דא י'
 בתבונה דא ה' ובדעת דא ו' ובכל מלאכה דא
 ה':

וז"ש ואמלא אותו כו' - שידע כל האתון על תיקונין למעבד המשכן על תיקונו:

דבר אחר, "והמשכילים", אלו ארבעת
 יסודות הגוף. "יזהירו", בהם ארבע חיות,
 שהן מזל אריה, מזל שור, מזל נשר, מזל
 אדם, שפרצופו של אדם ניכר בהם בפני
 האדם, וזוהי "הכרת פניהם ענתה במ".
 "כזוהר", זו הנשמה. "ומצדיקי הרבים",
 באיברי הגוף יהיו מאירים את מזלם,
 ככוכבים לעולם ועד.
 דבר אחר והמשכילים (דניאל יב ג) אלין
 ארבע יסודין דגופא יזהירו בהון ארבע חיוון
 דאינון מזל אריה מזל שור מזל נשר מזל אדם
 דפרצופא דבר נש אשתמודעת בהון באנפוי
 דבר נש ודא איהו (ישעיה ג ט) הכרת פניהם
 ענתה במ כזהר דא נשמתא ומצדיקי הרבים
 באברין דגופא יהון נהרין מזלייהו ככוכבים
 לעולם ועד:

**ד"א והמשכילים אינון כו' - שבהן הנפש, שתופא דגופא⁶²⁴ (לעיל יג ע"ד), והן אותיות: יזהירו
 כו' - והוא הרוח שבא מהם נקודות⁶²⁵: דפרצופא כו' - כמ"ש בתיקון ע' (קמ ע"ב)⁶²⁶: באברין
 דגופא - שהם רבים: ככוכבי כו' - שהן נקודות, כמ"ש (יד ע"א) וז"ש נהרין מזלייהו:**

דבר אחר "והמשכילים", אלו ארבעת
 צדדי העולם, "יזהירו", אלו ארבעה מלאכים,
 שהם מיכאל גבריאל רפאל נוריא"ל.
 "כזוהר", זה כסא הכבוד.
 דבר אחר והמשכילים אלין ארבע סטרי
 עלמא יזהירו אלין ארבע מלאכיא דאינון
 מיכאל גבריאל רפאל (נוריא"ל)⁶²⁷ כזהר דא
 כורסיא יקרא:

**ד"א והמשכילים אילין ד' סטרי כו' - ג"כ נגד ד' יסודין וד' חיות ונשמתא שאמר לעיל
 בסמוך, והן כנגד נר"ן, אותיות נקודות טעמים, כנ"ל (יג ע"ב) והכל הולך אל מקום א': אלין ד'
 מלאכים כו' - שהם עומדים בארבע רוחות העולם, כמ"ש בזהר (ח"ג קיח ע"ב) ועליהם הכסא:
 נוריא"ל - צ"ל אוריא"ל, כי נוריא"ל הוא על גביהם⁶²⁸, כמ"ש לקמן בתיקונים (קמח ע"ב) בסוד
 ארגמ"ן:**

- מאיר התיקון -

⁶²⁴ עי' לעיל הערה 566.

⁶²⁵ צ"ל מהנקודות (לש"ו).

⁶²⁶ ז"ל: פתח ואמר זה ספר תולדות אדם זה ודאי כליל תרין עשר מזלות דאדם דלעילא דאתמר
 עלייהו שבטי י"ה עדות לישראל זה ודאי אינון ארבע אנפין דאריה ארבע אנפין דשור ארבע אנפין
 דנשר דבהון אשתמודעין פרצופין דבני נשא וכלהו אנפין אינון רשימין בארבע אתוון דאינון יה"ה
 מאי אדם י"ד ק"א וא"ו ק"א ועליה אתמר כתפארת אדם.

תרגום: פתח ואמר זה ספר תולדות אדם זה ודאי כולל י"ב מזלות שהאדם למעלה שנאמר
 עליהם שבטי י"ה עדות לישראל זה ודאי אותם ארבע פנים של האריה, וד' פנים של השור, וד'
 פנים של הנשר, שבהם נודע פרצופים של בני אדם וכולם פנים הם רשומים בד' אותיות יה"ה
 מהו אדם י"ד ק"א וא"ו ק"א ועליו נאמר כתפארת אדם.
⁶²⁷ אוריא"ל (גר"ל).

⁶²⁸ עי' מלואים אות יב.

דבר אחר והמשכילים (דניאל יב ג) אלן שפון⁶²⁹ דאתמר בהון ושפתותינו שבה ובהון אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דמלנ"ת זסר"ץ דמשמשיין בפומא בכ"ב אתון ובהון חתוך דבורא דצלותא לשבחה למלכא יזהירו אלן עיינין דאתמר בהון ועיינינו מאירות כשמש וכירח שבע גלדי עינא⁶³⁰ אינון דנהרין בהון שבעה ככבי לכת⁶³¹ ושמשא וסיהרא דאתמר בהון ועיינינו מאירות כשמש וכירח הא תשעה כנוונא דתשע נקודין דאורייתא והא חמה ולבנה בכלל שבעה כוכביא אינון איך השיב לון תוספת על שבע אלא חמה איהי נוקבא לגבי שמשא לבנה נוקבא לגבי ירח ושמש וירח אינון נהרין לשבעה ככבי לכת דאינון כשבע גלדי עינא ושמשא וסיהרא הא תשעה בת עיני⁶³² עשירית לון בלה דכלילא מבלהו⁶³³:

דבר אחר, "והמשכילים", אלו השפתים, שנאמר בהם (תפילת נשמת) "ושפתותינו שבה", ובהם אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסר"ץ (ס"י פ"ב מ"ג), שמששים בפה בעשרים ושתיים אותיות, ובהם חתוך דיבור התפלה לשבח למלך. "יזהירו", אלו העינים שנאמר בהם (תפילת נשמת) "ועיינינו מאירות כשמש וכירח". שבעת גלדי העין הם, שמאירים בהם שבעה כוכבי לכת ושמש ולבנה, שנאמר בהם "ועיינינו מאירות כשמש וכירח" (שם), הרי תשעה כדוגמת תשע נקודות התורה, והרי חמה ולבנה בכלל שבעה כוכבים הם, איך מחשיב אותם כתוספת על ז'. אלא החמה היא נקבה לגבי השמש, הלבנה נקבה לגבי ירח, ושמש וירח הם מאירים לשבעה כוכבי לכת שהם כשבעת גלדי העין, ושמש ולבנה, הרי תשעה. "בת עין", עשירית להם, פלה שכלולה מכלם.

ד"א כו' ושפתותינו שבה - והוא משכיל⁶³⁴ כמ"ש (תהלים עד א) משכיל לאסף (תהלים נב - נה) משכיל לדוד, כמה שבחים במשכיל: ובהון כו' - ר"ל, האותיות שנקראו והמשכילים כנ"ל (ד ע"ב), ונותן טעם כאן לשבחה למלכא: יזהירו כו' - לשון אור, לכן נאמר ועיינינו מאירות: ז' גלדי כו' - עכשיו מפרש יזהירו בעיינין, מסט' דנקודות: דאתמר בהון ועיינינו כו' - ר"ל, ז' גלדי עינא מאירות מן האור שבעיינין, כמו ז' כוכבים משמש וירח: אלא חמה כו' - ולכך נאמר חמה ולבנה בה', נקבה, ושמש וירח לשון זכר הן, לכך נקרא בפסוק פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה, כפי הבחינה שמדבר, ואנו רואין החמה והלבנה בכלל ז' כוכבי לכת:

<p>כזהר הרקיע [יד ע"א] דא אספקלריא דנהרא באנפוי דאדם דמינה תליין אודנין ועיינין וחוטמא ופומא דאינון מנהיגי גופא ואברין דיליה כנוונא דמעמי דאינון מנהיגי אתון ונקודי דאורייתא כמה דשפון ושינין וחיך ולשון וגרון אינון משמשיין לאתון הכי כנוונא דא כנפי עינא⁶³⁵ ועפעפי עינא ותלת גווי דעינא אינון משמשיין לעינא וכלא אתקשר בחמש נקודין כנוונא דא אַאַאַאַ אתון ונקודי חמש בגו חמש ועלייהו אתמר (דברים כט ט) ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל הא חמשה טפכם נשיכם וגרך</p>	<p>"כזהר הרקיע", זו אספקלריה המאירה בפני אדם, שממנה תלויים האזנים והעינים וחוטם ופה, שהם מנהיגי הגוף ואיבריו, כמו שהטעמים שהם מנהיגי האותיות והנקודות שבתורה, כמו ששפתים ושנים וחיך ולשון וגרון הם משמשים לאותיות, כך כדוגמא זה כנפי העין ועפעפים של העין ושלשת צבעי העין הם משמשים את העין, והכל נקשר בחמש נקודות כדוגמא זה אַאַאַאַ, אותיות ונקודות חמש בתוך חמש, ועליהם נאמר "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל", הרי חמשה. "טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך, מחוטב עציך עד שואב מימך", הרי חמשה אחרים, חמש בתוך חמש, אלה ה"ה, ומהם נתנו עשרת הדברות, זה י' "וכל העם רואים את</p>
---	--

- מאיר התיקון -

⁶²⁹ דהיינו כל הפה.
⁶³⁰ עי' דברי רבינו בסד"צ לו ע"א ד"ה שבעה, שזה מש"כ באד"ר קלו ע"ב ז' עיינין שמעידים על מעשה בני אדם. עי' לקמן קמט ע"ב וכן דף קסט ע"ב.
⁶³¹ עי' ספר יצירה (פ"ד מ"ז) שבעה כוכבים בעולם שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה שבעה ימים בשנה שבעת ימי השבוע שבעה שיערים בנפש זכר ונקבה שתי עיניים שתי אזנים שני נקבי האף והפה.
⁶³² עי' לקמן ל סע"ב שהעין היא מלשון עין המים.
⁶³³ שאין לה ניקוד, עי' קנא ע"א.
⁶³⁴ עי' לעיל הערה 96.
⁶³⁵ עי' לקמן קמט שכנפי עינא הם עפעפי עינא

<p>אשר בקרב מחנך מחטב עצך עד שאב מימך הא חמש אחרנין חמש לגו חמש אלין ה"ה ומנייהו אתייהבו עשר דברן דא י' (שמות כ טו) וכל העם רואים את הקולות מסטרא דו⁶³⁶:</p>	<p>הקולות", מצד של ו'.</p>
---	----------------------------

וכלא אתקשר כו' - ר"ל, חמשה אלפין בחמשה המשמשין לפומא, שאלפין הן כלל האותיות⁶³⁷, וה' נקודין הן ה' תנועות גדולות, שבהן נכללין כל הנקודות⁶³⁸, הן ה' המשמשין לעין: **חמש לגו חמש - ר"ל**, שראשיכם כו', הן המאירין בתוך טפכם, שהן עיני העדה נגד העינים כנ"ל, כמו נקודות בתוך אותיות, והן ב' ההי"ן, ה' עלאה דנהרא בה' תתאה: **ומנייהו כו' - ר"ל**, מתוך ה' דנהיר בב' ההי"ן ניתן עשר הדברות, בב' לוחות נגד ב' ההי"ן, ה' דברות על לוח א', וכל א' מאיר לה' מעלות של ישראל, ראשיכם כו', והלוח השני {טו ע"ב} טפכם כו': **וכל העם בו' - קול של עשרת הדברות**, ו' דנפיק מן יו"ד, וכן באדם בעיינין ופה הוא כולל כל השם הוי"ה, י"ה בעינים ו"ה בפה, יו"ד בעשר נקודין כנ"ל, ה' חמשה דברים המשמשין לעינים כנפי כו', ו' קול, ה' בדיבור בחמשה מוצאות כו':

<p>דבר אחר והמשכילים (דניאל יב ג) אלין מארי מקרא יזהירו אלין מארי משנה דאינון מארי מתניתין מ"ט אנפין טהור ומ"ט אנפין טמא מ"ט אנפין טהור אינון מ"ט אתוון דפרשה דיחודא עלאה דאיהו שמע ישראל (דברים ו ד) כ"ה אתוון וכ"ד אתוון דפרשה תניינא דיחודא דאיהו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כ"ה אתוון עלייהו אתמר (שמות יט ג) כה תאמר לבית יעקב ובכ"ד אתוון דכלילן בהון כ"ד ספרים דאינון כ"ד דשאיב מן ימא דאורייתא אתמר בהון (שם) ותגיד לבני ישראל ומאי ניהו דשאבין מניה האי כ"ד דאיהו שכינתא כלילא מכ"ד ספרי דאורייתא דא צדיק דאיהו נהר דנפיק מעדן עלאה בגין דנחית ביה ו' דאיהו⁶³⁹ בן י"ה:</p>	<p>דבר אחר "והמשכילים", אלו בעלי מקרא, "יזהירו", אלה בעלי משנה, שהם בעלי המשנה, ארבעים ותשעה פנים טהור וארבעים ותשעה פנים טמא. ארבעים ותשעה פנים טהור הם ארבעים ותשעה אותיות של פרשת היחוד העליונה, שהיא "שמע ישראל" עשרים וחמש אותיות, ועשרים וארבע אותיות של הפרשה השניה של היחוד, שהיא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. עשרים וחמש אותיות שעליהן נאמר "כ"ה תאמר לבית יעקב". ובעשרים וארבע אותיות שכלולים בהם עשרים וארבעה ספרים, שהם כ"ד ששואב מאת ים התורה, נאמר בהם "ותגיד לבני ישראל". ומי הוא ששואבים ממנו כ"ד הללו, שהיא שכינה כלולה מעשרים וארבעה ספרי התורה, זה צדיק שהוא נהר שיוצא מעדן העליון, משום שיורד בו ו', שהוא בן י"ה.</p>
---	---

– מאיר התיקון –

⁶³⁶ עי' דברי רבינו בסד"צ א ע"ב הגה"ה ועי' חב"ד שב' לוחות שכתובים בהם עשרת הדברות הם או"א ואמירתם היא דעת.

⁶³⁷ עי' דברי רבינו בספר יצירה ו' ע"א ז"ל: ואמר 'יסוד' כי התקונין והגוף נברא מהרבה אותיות כמ"ש לקמן פ"ב (משנה ד') רל"א שערים, רק שכל"ב אותיות הם יסוד של כל רל"א שערים, כי לכל כ"א שערים אות א' הוא יסוד שלו, כמו בכ"ב אותיות עצמן הכלל שלהם כ"א כמנין אה"ה בינה שממנה יצאו, ואל"ף אינו במנינם רק שרש שלהם, שלכן התחיל התורה בב' כידוע. והם יה"ו של השם במספר עם קוצו של יו"ד שהוא שרשם נגד האל"ף כנ"ל, שלכן נקרא אל"ף כידוע, וה' אחרונה ה' כפולות לכן היא ה"א כפולה בשם.

⁶³⁸ עי' לעיל הערה 364.

⁶³⁹ נדצ"ל דאיהו, או כלומר בינה עי' אד"ז רצ ע"א, שירותא דא אב לכלא אב לכלהו אבהו, אתחברו דא בדא, ונהירו דא בדא (חכמה אב בינה אם דכתיב כי אם לבינה תקרא (משלי ב)) כד אתחברו אולידו ואתפשטת מהימנותא באגדתא דבי רב ייבא סבא הכי תאני מהו בינה אלא כד אתחבר דא בדא, יו"ד בה"א, אתעברת ואפיקת בן, ואולידת ובג"כ בינה אקרי בן י"ה שלימותא דכלא אשתכחו, תרווייהו דמתחברן ובן בגווייהו.

תרגום: זו ההתחלה, אב לכל, אב לכל האבות, נתחברו זה בזה והאירו זה בזה (חכמה אב בינה אם שנאמר "כי אם לבינה תקרא"), וכאשר נתחברו, הולידו, ונתפשטה האמונה. בספר אגדתא של רב ייבא סבא למדנו כך: מהו בינה? אלא כשנתחברו זה בזה יו"ד בה"א, ונתעברה והוציאה בן והולידה. ולכן נקראת בינה - ב"ן י"ה, שלימות הכל. נמצא ששניהם נתחברו ובן בתוכם.

ד"א כו' מארי מקרא - בעשיה: מארי משנה - ביצירה, וכזהר הלכה, כמ"ש לקמן (טו ע"ב), כנגד אותיות נקודות טעמים, נר"ן כנ"ל (יג ע"ב): דאינון מ"מ מ"ט כו' - הוא ראייה על מארי מתני' דהיא ביצירה שהיא מ"ט אנפין כו', ומט"ט הוא מ"ט אנפין כו', כידוע בסוד מטה הנהפך לנחש (זהר ח"ג רנה ע"א ופע"ח לולב ג): דיחודא עלאה - ר"ל, פסוק ראשון: כה תאמר כו' - ר"ל, אמירה שהיא מסט' דבינה, שהיא כ"ה, כמ"ש לקמן: ובכ"ד - הוא שכינה תתאה כמו שמפרש והולך: ימא דאורייתא - בינה כמ"ש לקמן (טו ע"ב): ותגיד - דהגדה היא מלכות כמ"ש בתז"ח (ט ע"ג): ומאי ניהו כו' - ר"ל, ומי הוא הנהר ההולך מן הים, שמן הנהר שואבת הכד, ואמר שהוא צדיק כו': בגין דנחית כו' - ר"ל, אע"ג דהנהר אמרינן לעיל דהוא ת"ת, לכך אמר בגין כו', וא"כ הוא ג"כ נהר:

<p>ובגלות הסתלק ממנו, ונאמר בו "ונהר יחרב ויבש". "יחרב" בבית ראשון, "ויבש" בבית שני, והוא דך, בעשרים וארבעה ספרים. ועם כל זה שהוא חרב ויבש, נאמר בו "אל ישוב דך נכלם", אל ישוב דך שהוא צדיק, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דך בשכינה שהיא עשרים וארבע אותיות היחוד, עליה נאמר "והמלך שלמה ברוך". ועל אלו עשרים וארבע האותיות נאמר "ושמתי כדכד שמשותיך וכו'". העני הזה הוא ד"ך, ובת זוגו דכ"ה, והיא (והוא) "כד"ה על שכמה", כ"ד ה' שהיא חמשה חומשי, תורה והם ה' אצבעות, שבהם נאמר "ותמלא כד"ה ותעל".</p>	<p>ובגלותא אסתלק מניה ואתמר ביה (ישעיה יט ה, איוב יד יא) ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני ואיהו דך בכ"ד ספרים ועם כל דא דאיהו חרב ויבש אתמר ביה (תהלים עד כא) אל ישוב ד"ך נכלם אל ישוב דך דאיהו צדיק ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ד"ך בשכינתא דאיהו כ"ד אתוון דיחודא עליה אתמר והמלך שלמה ברוך (מלכים א' ב מה) ועל אלין כ"ד אתוון אתמר (ישעיה נד יב) ושמתי כ"דכ"ד שמשותיך וכו' האי עני⁶⁴⁰ איהו ד"ך ובת זוגיה דכ"ה ואיהו (נ"א ואיהו) (בראשית כד טו) כד"ה על שכמה כ"ד ה' דאיהו חמשה חומשי (טו ע"ב) תורה ואינון ה' אצבעאן דבהון אתמר (שם טז) ותמלא כד"ה ותעל:</p>
---	--

אסתלק - ר"ל, ת"ת⁶⁴¹: בבית ראשון כו' - שני בתים הן ב' ההי"ן, בבית ראשון הוא חרב שאינו הולך לשם, ובבית שני יבש שאין משקה אותה: אל ישוב כו' - מצאתי⁶⁴² שהוא ר"ת אדנ"י, ונ"ל כי היא כלולה מכ"ד ספרים והוא כ"ד צירופי אדנ"י, ור"ת הנ"ל הוא צירוף החמישי, כמ"ש לקמן כדה כ"ד ה' כו': דאיהו צדיק כו' - ר"ל, טעם למה נקרא דך, ואמר דך בשכינתא, ר"ל, כי פסוק שמע ישראל הוא ת"ת, וכ"ה אתוון הן בינה, וברוך כו', הוא צדיק, וכ"ד אתוון הן מלכות, וז"ש ד"ך בשכינתא: והמלך כו' - ר"ל, שלמה שהוא יסוד (זו"ח לב ע"ב) הוא ברוך⁶⁴³, ומביא ראייה שיסוד נק' ברוך: ושמתי כ"ד כ"ד - ר"ל, צדיק ומלכות, דבגלותא נקראין דך, וז"ש האי עני כו', ר"ל דך לשון עני: דכ"ה - שהיא ה' תתאה, ור"ל שהיא דכה מן כ"ד ספרים דשאבין מימא דאורייתא שהוא ה' חומשי תורה, וז"ש ואיהו כדה כו', ר"ל, בפורקנא: כ"ד ה' כו' - ה' עלאה הוא ה' חומשי תורה, וה' תתאה נעשה כדה בזמן ששואבת כ"ד מה, וז"ש לעיל תאמר, שהתורה היא אמירה, אבל כ"ד ספרים אין בהם מצוה לעשות רק הגדה {טו ע"ג}

- מאיר התיקון -

⁶⁴⁰ עי' מלואים אות ל.

⁶⁴¹ פי' ר"ק.

⁶⁴² שער רוה"ק עה ע"א יחוד יח.

⁶⁴³ עי' ז"ח (סז ע"א) וז"ל, כתיב, והמלך שלמה ברוך אמאי איקרי הכי אלא והמלך שלמה, מלכא דשלמה דיליה דהא בכמה אתרי כתיב המלך סתם, ולא כתיב המלך שלמה אלא המלך סתם, על בית דוד קאמר המלך שלמה, על מלכא דשלמא דיליה קאמר. תרגום: כתוב (מלכים א' ב) והמלך שלמה ברוך למה נקרא כן אלא והמלך שלמה המלך שהשלום שלו שהרי בכמה מקומות כתוב סתם המלך ולא כתוב המלך שלמה אלא המלך סתם על בית דוד הוא אמר המלך שלמה על המלך שהשלום שלו הוא אמר.

לכן ותגיד, וז"ש לעיל, ובכ"ד כו' ספרים, אתמר בהון ותגיד: **ואינון ה' אצבעאן כו' - ר"ל**, היכן ה' מרומז בכד ששואבין, ואמר בה' אצבעין, וכן במלכות שהוא ה' תתאה, ה' אצבעין, כידוע בסוד (מנחות לו ע"א ועי' לעיל י ע"ב) יד כהה, ה' גבורות, ובה' הזה מתמלא ונעשה כדה. וז"ש ותמלא כדה ותעל, שאז עלייה לה, כידוע (עי' לעיל יד ע"ב):

ומאיפה שואבים, מעשרים וחמש אותיות. וסוד הדבר "כ"ה תברכו את בני ישראל", ודאי "את" ודאי, במה מתברכת ומתמלאת, באות ו', שהוא כולל שש תיבות היחוד, שהם "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", ובו היא נעשית אות. ומאיין שואבין מכ"ה אתוון ורזא דמלה (במדבר ו כג) כ"ה תברכו את בני ישראל את ודאי במאי אתברכת ואתמליאת באת ו' דאיהו כליל שית תיבין דיחודא דאינון (דברים ו ד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד וביה אתעבידת אות:

את ודאי - ר"ל, מלכות שנקראת את⁶⁴⁴, דכלילין בה אתוון מא' עד ת', ולכן פושטין האצבעות שעליהן תשרה הברכה: **באת ו' כו' - ר"ל**, שלכך אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אחר שמע ישראל, דכ"ד אתוון שואבין מכ"ה אתוון, וז"ש לעיל מאין שואבין מכ"ה אתוון, במאי אתמליאת, ואמר באת ו', שהוא הפסוק שמע ישראל, שהוא ת"ת, ושאיב מצדיק שהוא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כנ"ל, ומיניה אתברכת ע"י כ"ה, וזהו ברוך שם כו', וז"ש במאי אתברכת, וז"ש לעיל כה תברכו כו': **וביה איתעבידת אות -** שהיא נקראת "את" קודם הברכה כנ"ל, וזה אות ברית:

כ"ה היא האם העליונה, הים של התורה. ונהר שיוצא משם, וממנו מתמלאת כ"ד, שהיא שכינה תחתונה, וממנו נשקית בגלות, מה שהיה בהתחלה, היא השקתה ממנו. וסוד הדבר "ותמהר ותרד כדה על ידה ותשקהו", ועליה נאמר "ותאמר שתה אדני", שהוא אדון שלה. "ותכל להשקותו, ותאמר גם לגמליך אשאב", אלו מאתים ארבעים ושמונה תיבות של קריאת שמע, שהם שקולות למאתים ארבעים ושמונה מצוות התורה, שבהן גמול"י חלב, יונקים, ועתיקי משדים, שנאמר בהם "שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה", והם שני לוחות התורה.

כ"ה איהי אימא עלאה ימא דאורייתא ו' נהר דנפיק מתמן ומניה אתמליאת כ"ד⁶⁴⁵ דאיהי שכינתא תתאה ומנה אתשקיא בגלותא מה דהוה בקדמיתא היא אתשקיא מינה ורזא דמלה (בראשית כד יח) ותמהר ותורד כדה על ידה ותשקהו ועלה אתמר (שם) ותאמר שתה אדוני דאיהו אדון דילה (שם יט) ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאב אלין רמ"ח תיבין דקריאת שמע דאינון שקילין לרמ"ח פקודין דאורייתא דבהון גמול"י חלב ינקין ועתיקי משדים דאתמר בהון (שיה"ש ד ה) שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה ואינון תרי לוחי אורייתא:

כ"ה איהי אימא כו' - עכשיו מפרש כל מה שסתם למעלה: ימא דאורייתא - שממנה ניתנה התורה כידוע (שעה"כ נפ"א פרק ה): **היא אתשקיא מינה - ר"ל**, שהיא היתה שותה קודם לו: **על ידה ותשקהו -** שהיה שותה ע"י: **דאיהו אדון כו' - ר"ל**, ת"ת: **דבהון גמולי חלב כו' - ר"ל**, בעלי מצות אף שאינו בני תורה, והן גמולי חלב⁶⁴⁶: **ועתיקי כו' -** וכן בק"ש, קודם פסוק ראשון שהוא ו' כנ"ל, כנגד בעלי תורה, כי ו' הוא תורה, ואח"כ לגמליך הן רמ"ח תיבות, שהן כנגד רמ"ח איברים דמלכא, רמ"ח פיקודין, גם לגמליך אשאב הן גמולי, בעלי מצות:

– מאיר התיקון –

⁶⁴⁴ עי' ליקוטי תורה וירא: שלח תשלח את האם א"ת אמא תתאה שכוללת אותיות מא' עד ת' האם אמא עילאה.

⁶⁴⁵ נ.ב. ומיניה איתשקיא בגלותא כצ"ל וכן הגיה בכ"מ (כסא מלך) אות ע' עוד שם (תיקונים שורה ט') מה דהוי בקדמיתא היא איתשקיא מינה כו' ותורד כדה כו' ותשקהו, עיין בדברי רבינו בדף נא ע"ד ד"ה סליקת וכן הוא כוונת רבינו כאן בד"ה על ידה (לש"ו).
⁶⁴⁶ היינו יניקה, לאפוקי גדלות, עי' פת"ש ז"א כג, ועי' לעיל ב ע"א בעלי גדפין.

כ"ה איהי שכינתא עלאה דבה נפקו ישראל ממצרים כמה דאת אמר כה אמר ה' כחצות הלילה וכו' (שמות יא ד) איהי כ"ה אתוון דיחודא דשחרית וכ"ה אתוון דיחודא דערבית ושמתי כ"דכ"ד שמשותיך (ישעיה נד יב) דא שכינתא תתאה דאיהי כ"ד אתוון דיחודא קדמאה דשחרית וכ"ד אתוון דיחודא דערבית:

כ"ה היא השכינה העליונה, שבה יצאו ישראל ממצרים, כמו שנאמר "כה אמר יהוה" כחצות הלילה וכו'". היא עשרים וחמש אותיות של היחוד של שחרית, ועשרים וחמש אותיות היחוד של ערבית. "ושמתי כ"דכ"ד שמשותיך", זו שכינה תחתונה, שהיא כ"ד אותיות היחוד הראשון של שחרית, וכ"ד אותיות היחוד של ערבית.

כ"ה כ"ד דשחרית אינון מ"ט אנפין ואית מ"ט אנפין לתתא מסטרא דישראל זוטא דאיהו מטטרוין ואיהו מ"ט אנפין ובהון יזהירו מארי משנה דאיהי תניינא להלכה שפחה דיליה בגין כי מרדכי היהודי משנה למלך (אסתר י ג) כגוונא דא משנה⁶⁴⁷ [יד ע"ב] משנה למלך וביה יזהירו מארי מתניתא כזהר הרקיע דא הלכה דאיהי קבלה למשה מסיני וכמה עולימתאן אית לה דאינון הלכות פסוקות דאתמר בהון ועלמות אין מספר (שיה"ש ו ח) ואיהי סלקא על כלהו הה"ד ואת עלית על כלנה (משלי לא כט) ואיהי עם כלהו כמה דאוקמוהו הלכה כרבים⁶⁴⁸:

כ"ה כ"ד של שחרית הם ארבעים ותשעה פנים ויש מ"ט פנים למטה מצד של ישראל הקטן שהוא מטטרוין, והוא ארבעים ותשעה פנים, ובהם יזהירו בעלי המשנה, שהיא שניה להלכה, השפחה שלו, משום "כי מרדכי היהודי משנה למלך", כדוגמא זה משנה, משנה למלך, ובו "יזהירו" בעלי המשנה. "כזהר הרקיע" זו הלכה, שהיא קבלה למשה מסיני, וכמה נערות יש לה שהן הלכות פסוקות, שנאמר בהן "ועלמות אין מספר", והיא עולה על כולם, זהו שנאמר "ואת עלית על כלנה", והיא עם כולם, כמו שבארוהו (ברכות ט ע"א) הלכה כרבים.

כ"ה איהי כו' - מביא ראייה כאן שכ"ה הוא שכינתא עלאה, שנאמר כה אמר כו', ובכינה יצאו ממצרים, שהיא עלמא דחירו (זהר ח"ב קפ"ו ע"א): **איהי כ"ה כו' - ר"ל, שב' פעמים כ"ה הוא נ' תרעין דחירו דילה, שבהן יצאו ממצרים, נ' פעמים יציאת מצרים בתורה (זהר ח"ג רנו ע"ב):**

כ"ה כ"ד דשחרית כו' - וכן דערבית, והן כלולין בת"ת, והן למעלה כולו טהור⁶⁴⁹, אבל במט"ט שהוא מרכבה לו, נחלקין למ"ט טמא מ"ט טהור, וז"ש ואית מ"ט כו': **דאיהו תניינא כו' - ר"ל, לכך נקרא משנה: שפחה דיליה - ר"ל, לכך נאמר משנה בה', נקבה, כמ"ש דמט"ט הוא שני למלך, ומיט"ט⁶⁵⁰ הוא משנה למלך שהיא שפחה כו': כגוונא דא משנה - ר"ל, משנה הוא לשון משנה למלך: **וביה יזהירו כו' - ר"ל, במט"ט: דא הלכה דאיהו קבלה - ר"ל, שמשנה שאין מורין ממנה, היא ביצירה, והלכות פסוקות של הגמ' הוא {טו ע"ד} בבריאה, והלכה למשה מסיני הוא בשכינה⁶⁵¹, וז"ש הלכה למשה שהיא כלת משה (עי' לקמן כח ע"א)⁶⁵²: דאיהי קבלה -****

- מאיר התיקון -

⁶⁴⁷ עי' דברי רבינו תז"ח ז ע"ד: משניות הן לבושי הגלות. ועי' שם כד ע"ג לגבי ו"ק שבמשניות. ⁶⁴⁸ אולי אפשר לומר כי מכאן רמז לכך שחלק הנסתר בתורה הוא הלכה למעשה רק עבור יחידים ולא לרבים.

⁶⁴⁹ עי' בזה בדף לז ע"ג באריכות (לש"ו). היינו באצילות, ועי' לעיל הערה 54.

⁶⁵⁰ עי' לקמן טז ע"א שזה בת זוגו של המט"ט.

⁶⁵¹ כלומר שקבלה הוא בסוד מלכות דאצילות. ועי' לקמן מג ע"ג, ועי' לעיל טו ע"ד בפירושו רבינו ד"ה והא, שזה בסוד כל מדרגת האצילות.

⁶⁵² וכן זהר ח"א רלו ע"ב, ועי' שער מאמרי רשב"י הנה כנסת ישראל ירמוז לצלע שהיא נקודת י' והיא כלת משה כי כמו שיש דעת מלגאו בסוד משה וישראל ות"ת מלבר בסוד יעקב כן יש כלת משה מלגאו והיא כנסת ישראל ומלכות מלבר בסוד שכינה והיא רחל אשת יעקב ולפיכך אמר דשושנה היא כנסת ישראל נקודה פנימית ויש עוד שושנה חיצונה. ועי' פת"ש (נתיב פרצופי לאה ורחל פתח יב) ז"ל: ואלו הם ג' מקומות של הנוקבא א' בפה בדעת בסוד כלת משה בלאה שהוא מקום גילוי הנפלאות ממדרגת ג"ר מאו"א מחו"ב שבו, והוא סוד מ"ש במשה פה אל פה אדבר בו וגו', והב' אחרים הם בטבור ובעטרת היסוד שהם ברחל בב' מדרגות שבה א' בסוד פרצוף נגד החזה שהוא בערך תיקונים של הרוח דמ"ה דז"א שבזה שורש התחתונים מתוקן ומסודר כפי מדרגת מ"ה והוא סוד פרצוף שלה, והב' בסוד נקודה שלה נגד עטרת היסוד שהוא בערך

ר"ל, שמקובלין איש מפי איש עד משה מסיני⁶⁵³: **וכמה עולימתאן** - ר"ל, נערות הראויות לתת כו' (אסתר ב ט), שהן בבריא⁶⁵⁴: **דאתמר בהון ועלמות אין מספר** - רישא דקרא, ששים המה מלכות, שהן הלכות כמ"ש לקמן: **הה"ד ואת כו'** - רישא דקרא, רבות בנות כו', שהן הלכות פסוקות, שכתוב בהן "אין מספר": **ואיהי עם כלהו** - ר"ל, שע"י נפסק הלכה פסוקה שהיא הלכה: **הלכה כרבים** - שהן נקראו "רבות" כנ"ל:

ומצדיקי הרבים (דניאל יב ג) בה יהון ככוכבים לעולם ועד ככוכבים ודאי דלית לון חושבנא דכל כוכבא וכוכבא אתקרי עלמא יחידא ודא הוא ועלמות אין מספר (שיה"ש ו ח) ואלין עלמות אל תקרי עלמות אלא עלמות ובגין דצדיקיא אינון ככוכבים וכל חד אית ליה כוכב בגין דא אוקמוהו קדמא⁶⁵⁵ כל צדיק וצדיק אית ליה עולם בפני עצמו וכל מאן דזכה להלכה חד רית עלמא חד כל שכן מאן דזכה למסכתא חדא או לתרין או לשתיין דאתמר בהון ששים המה מלכות (שיה"ש ו ח) דכל מסכתא מטרוניתא איהי בגרמה זכאה איהו מאן דירית לה בהאי עלמא דהלכה עולימא דמטרוניתא דאיהי קבלה זכאין אינון דמשתדלין בשכינתא דאיהי על כלהו בהלכה לאפקא לה מן גלותא דאתמר בה ובפשעיכם שולחה אמכם (ישעיה נ א) ולמיזל לה לגבי בעלה למהוי לה קבלה בדרועוי לקיים בה שמאלו תחת לראשי וכו' (שיה"ש ב ו):

"ומצדיקי הרבים" בה יהיו "ככוכבים לעולם ועד", ככוכבים ודאי, שאין להם מספר, שכל כוכב וכוכב נקרא עולם אחד, וזהו "ועלמות אין מספר". ואלו העלמות, אל תקרי עלמות, אלא עולמות. ומשום שהצדיקים הם ככוכבים, ולכל אחד יש כוכב, לכן פרשוהו הראשונים (שמ"ר פנ"ב סי' ג) כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו. וכל מי שזכה להלכה אחת, יורש עולם אחד, כל שכן מי שזוכה למסכת אחת, או שתיים או לששים, שנאמר בהם "ששים המה מלכות", שכל מסכת היא מלכה בעצמה, אשרי מי שירש אותה בעולם הזה, שהלכה היא נערת המלכה, שהיא קבלה, אשריהם אותם שעוסקים בשכינה שהיא על כולם, בהלכה, להוציאה מהגלות, שנאמר בה "ובפשעיכם שולחה אמכם", ולהוליכה אל בעלה, שתהיה לה קבלה בזרועותיו, ולקיים בה "שמאלו תחת לראשי וכו'".

ומצדיקי הרבים - ר"ל, העוסקים בהלכות פסוקות, שנקראו רבים כנ"ל: **בה יהון** - ר"ל, בהלכה למשה מסיני, שהיא עם הרבים כנ"ל, הלכה כרבים: **ככוכבים כו'** - כמו הכוכבים ברקיע, כן יהיו, שהרקיע הוא הלכה למשה מסיני כנ"ל, וז"ש בה יהון ככוכבים כו': **וכל חד אית ליה כו'** - ר"ל, הלכה אחת: **כל צדיק** - שנאמר (דניאל יב ג) ומצדיקי כו' ככוכבים: **דכל מס' מטרוניתא** - ר"ל, הלכה למשה מסיני של מסכתא אחת: **דירית לה בהאי עלמא דהלכה** - ר"ל, מי שזוכה למס' של הלכות פסוקות, זוכה לעולמות של מטרוניתא, וז"ש עולימא דמטרוניתא: **זכאין אינון כו'** - ר"ל, בהלכה למשה מסיני: **לאפקא לה כו'** - כמ"ש"ל, דבגלותא משנה שלטא: **ולמיזל לה כו'** - ר"ל, לפיכך נקרא קבלה⁶⁵⁶:

– מאיר התיקון –

התחתונים בתחילת עלייתם משפל מדרגתם בסוד ב"ן לבד וכמשי"ת עוד בנתיב שאח"ז. וז"ס שם של י"ב שהוא בג' היות ובכל א' ה' אחרונה סוד מלכות שבו ה' דהוי"ה ראשונה בסוף ג"ר חב"ד שהם יה"ו וה' אחרונה בפה מלכות רגל רביעי, וכן בחג"ת נקב הטבור ד' בה' אחרונה. וכן בנה"י הוי"ה ג' וה' אחרונה בעטרת היסוד מלכות למטה שכל ה' סוד שורש מלכות כוללת כל המדרגות כמו שנתבאר.

⁶⁵³ עי' הערה הקודמת ואין כאן מציאות של כתב אלא של נשיקין, שהוא בחי' משה רבינו.

⁶⁵⁴ עי' לקמן קעב ע"א, ועי' ע"ח שער מו פרק ו.

⁶⁵⁵ ז"ל: וכי רואה אדם לחבירו לעוה"ב לא כל צדיק וצדיק הוה ליה עולם בעצמו, שנאמר

(קהלת יב) כי הולך האדם אל בית עולמו.

⁶⁵⁶ כוונתו שכך הוא מפני שכל מציאותה של חכמה זו הוא רק לקבל, ולכן נקראת נקבה על שם הנקב?, ועי' ע"ח שער תיקון הנוק' פרק ה. ושמעתי מהגרמ"ש בטעם הדבר, שאי אפשר להבין את החכמה הזו מתוך לימודים של יגיעה [לשונו היתה מתוך י"ג מידות שהתורה נדרשת בן] אנושית גרידא אלא יש רק לקבלו כפי שהוא.

שבגלות משנה שהיא מטטרון שולט, והוא משנה למלך, במקום המלכה, יושב משנה. וזהו "ושפחה כי תירש גברתה". ובימי משה לא שלטה השפחה אלא המלכה, אחרי שמשה מת וירש יהושע, שהוא נער במקום המלכות, שלטה השפחה, כמו שנאמר "אני שר צבא יהוה עתה באתי".

דבגלותא משנה דאיהי מטטרון שלטא ואיהו משנה למלך באתר דמטרוניתא יתבא משנה ודא איהו ושפחה כי תירש גברתה (משלי ל כג) וביומוי דמשה לא שלטא שפחה אלא מטרוניתא לבתר דמית משה וירית יהושע דאיהו נער באתר מלכותא שלטא שפחה כמה דאת אמר (יהושע ה יד) אני שר צבא ה' עתה באתי:

וביומי דמשה כו' - דאז היו לומדים הכל בקבלה למשה מסיני, ואז היתה קבלה בדרועוי, לפיכך נקראת הלכה למשה מסיני, דמשה הוא בדרגא דת"ת, לפיכך היתה כלת משה⁶⁵⁷: **יהושע דאיהו נער -** ר"ל, דוגמת מט"ט דאקרי נער (זהר ח"א קכו ע"א), וכן איקרי יהושע נער משה בפסוק (שמות לג יא), כדוגמת מט"ט שהוא נער משרת לקב"ה, כידוע בסוד (בראשית כד ב) עבדו זקן ביתו (זהר ח"א קכו ע"ב), כן יהושע נער משה: **שלטא שפחה -** ר"ל, שאז היו צריכין למשניות, כי משנה וגמ' והלכות פסוקות היו בכל דור מימות יהושע, כמ"ש על ריב"ז (סוכה כח ע"א) שלא הניח כו' משנה הלכה גמרא כו': **שר צבא כו' -** שהוא מט"ט, כמ"ש (חגיגה טז ע"א, זהר ח"ג רכט ע"ב) אות הוא בצבא של⁶⁵⁸:

והרי בארנו שמטטרון הוא מעשה מרכבה, ועליו נאמר (חגיגה יא ע"ב) אין דורשין במרכבה ביחיד, מה זה "ביחיד", ביחידו של עולם, אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו. חכם בחכמה, ומבין בבינה, ויודע בדעת, שנאמר בהם "ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת", משום שהוא משכן שהתמלא בשלשת הדרגות הללו.

והא אוקימנא מטטרון איהו מעשה מרכבה⁶⁵⁹ ועליה אתמר אין דורשין (טז ע"א) במרכבה ביחיד מאי ביחיד ביחידא דעלמא אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו⁶⁶⁰ חכם בחכמה ומבין בבינה ויודע בדעת דאתמר בהון (שמות לא ג) ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת בגין דאיהו משכנא דאתמלי בתלת דרגין אלין:

והא אוקימנא - ר"ל, במקום אחר, שאמר עכשיו משה רבך לא רצה לקבלני⁶⁶¹, שאמר (שמות לג טו) אם אין פניך כו', וכאן כל הד' עולמות מרומזים, מקרא, משנה, הלכה פסוקה, הלכה למשה מסיני⁶⁶², שהן בפסוק והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים (דניאל יב ג). ואמר קודם כזהר הרקיע, דמצדיקי הרבים אי אפשר בלתי אותה, שהיא הלכה כרבים⁶⁶³, וז"ש ומצדיקי הרבים בה כו': **מט"ט איהו כו' -** מפרש גלותא דשכינתא בשפחה כמ"ש לקמן בסמוך: **ביחודא דעלמא -** כמ"ש לקמן, דאין הקב"ה מתיוחד בו, דאינו יחודו, כמ"ש לעיל (טו סע"ג), דעליה קאי (בראשית ב כ) לא מצא עזר: { טז ע"א } **אלא איכ היה כו' -** דע"י מעשה הצדיקים מתבני האי

- מאיר התיקון -

⁶⁵⁷ עי' לעיל הערה 652.

⁶⁵⁸ אות ברית, וצבאות נק' נו"ה (יהל אור שם). יסוד ביניהם בצבאות (יהל אור).

⁶⁵⁹ עי' ליקוטי הש"ס מסכת חגיגה וז"ל: מעשה בראשית הם דרושי התיקון והתלבשות הפרצופים זה בזה, ע"כ. בבראשית קודם התיקון. מעשה מרכבה הם דרושי התיקון והתלבשות הפרצופים זה בזה, ע"כ. אבל לפי כאן משמע שמעשה בראשית נוק' ומעשה מרכבה היא ו"ק.

⁶⁶⁰ עי' ב"ע רכז ע"א: חכם ומבין מדעתו שיש בו רזא דחב"ד שהוא סוד המוחין שבאו אחר התיקון והוא רזא דמתקלא כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בנתים.

⁶⁶¹ עי' ילקוט שמעוני (שמות - פרק כג - רמז שנט) אבל יהושע ראה את המלאך ונפל על פניו, מה אמר לו הלנו אתה אם לצרינו. כיון שאמר לו כן התחיל צועק מתחת צפרני רגליו שנאמר ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי הרי שני פעמים באתי להנחיל את ישראל. אני הוא שבאתי בימי משה רבך ודחה אותי ועתה באתי, ויפל יהושע ראה אותו ונפל על פניו, אבל משה ראה אותו ודחה אותו, אמר הקב"ה הנה אנכי שולח מלאך לפניך, לכל מי שמשמר את התורה כיוצא בך. ועי' לעיל טו ע"ב עתה באתי, וגר"א שם.

⁶⁶² דהיינו אצילות, וזה תורה דאצילות, קבלה עי' לקמן הערה 723.

⁶⁶³ עי' לעיל ד"ה הלכה כרבים.

נער ברזא דשמא קדישא, כמ"ש בזהר (ח"ג רכג ע"ב) ואם האדם חכם כו', אז האי נער ג"כ מתמלא בתלת דרגין אלין מסט' דהאי בר נש: דאתמר בהון ואמלא אותו כו' - שאז היו ראויים לעשות המשכן, מט"ט, שגם הוא מתמלא בג' דרגין. וז"ש בגין דאיהו כו' - ר"ל, מט"ט:

"ובכל מלאכה" זה מעשה בראשית, ובכל מלאכה דא מעשה בראשית שכינתא שכינה תחתונה, שאין דורשים לה במעשה בראשית בשנים, אלא ביחוד של העולם, המרכב"ה שלה, הוא מטטרו"ן, גוף השכינה. ואיהו מטטרו"ן גוף שכינתא:

ובכל מלאכה דא כו' - מפרש סוף הפסוק דלעיל, שנתמלא בכל מלאכה כו', ואמר "ובכל" 664, משום דאיהי כלילא דתלת דרגין כנ"ל, ומשכנא דאתמלי כו', הוא דמתלבשא ביה ההיא דאיהי כלילא כמ"ש לקמן, ואז דורשין ביחיד, דאז הקב"ה מתייחד בו, בשכינתיה כמ"ש לקמן. וז"ש **דאין דורשין לה כו' - ר"ל, דבה מתייחד הקב"ה כמ"ש לקמן, והוא מרכבה דילה ומתייחד בו, וז"ש מרכבה דילה כו': גוף שכינתא - ר"ל, שכינה נפש והקב"ה נשמה, והנשמה בלתי הנפש אינו מתייחד בגוף כמ"ש לקמן:**

ושכינה היא נקראת [שם] מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, משום שהיא הכלל של עשר ספירות, הרכב שלה מטטרו"ן, שעליו נאמר "רכב אלהים רבותים אלפי שנא"ן. מה זה שנא"ן, שור, נשר, אריה, אדם. וזהו סוד המרכבה, רכ"ב מ"ה ודאי.

ושכינתא איהי מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א אתקריאת בגין דאיהי כלילא דעשר ספירין רכב דילה מטטרו"ן עליה אתמר (תהלים סח יח) רכב אלהים רבותים אלפי שנאן מאי שנא"ן שור נשר אריה אדם ודא איהו סוד מרכב"ה רכ"ב מ"ה ודאי:

ושכינתא איהי כו' - ר"ל, למה נקרא מרכבה: איהי מ"ה כו' - כמ"ש לעיל (טו ע"א) דאיהי דמות אדם כו': רכב אלהים - ר"ל, שכינה שנקראת אלהים 665: רבותים אלפי - ר"ל, כ"ב אלפים, שאז שכינה שורה, כמ"ש בגמ' (יבמות סד ע"א) שאין השכינה שורה פחות מב' רכבות וב' אלפים, וכן במט"ט כנ"ל, והטעם, דשכינה כלילא מכ"ב אתון כנ"ל (טו ע"ג ד"ה את ודאי): אדם - הוא נ' פשוטה כמ"ש בזהר (ח"ג סו ע"ב):

ומטטרו"ן הוא ארון, גוף לתורה שבכתב, שהוא עמוד האמצעי, והוא שלחן, שלחן השכינה, שהיא ל"ב, שנאמר בה (ברכות סא ע"ב) ל"ב מבין, והוא לשמאל. ולכן אמרו בעלי המשנה (ב"ב כה ע"ב) שלחן בצפון.

ומטטרו"ן איהו ארון גופא לאורייתא דבכתב דאיהו עמודא דאמצעיתא ואיהו שלחן פתורא דשכינתא דאיהי ל"ב 666 דאתמר ביה ל"ב מבין ואיהו לשמאלא ובגין דא אמרו מארי מתניתין שלחן בצפון:

ומט"ט איהו כו' - מפרש איך הוא רכב דילה בד' חיות שהן חג"ת, ואיהי כלולה מכולם: איהו ארון כו' - ר"ל, שהוא משכן תתאה עם כל הכלים: דאיהי לב - כאן אמר לב, דארון הוא עמודא דאמצעיתא:

והוא מנורה, אש דולקת, מצד השכינה, שנאמר בה "נר יהו"ה". וצריך להיות לימין שיקבל שמן. ולכן, מנורה בדרום. זהו כלי לקבל פתילה ושמן ואור. פתילה שכינה, השמן שלה צדיק, שמן כתית, האור שלה עמוד האמצעי. כדוגמא זה, הנפש שהיא שותף הגוף, היא פתילה. הרוח, זה השמן. האור, זו הנשמה. הכלי זה הגוף, הוא עבד, והוא רכב לשלשת הצדדים הללו, שהם קשר של יחוד אחד, שהם "נר יהו"ה נשמת אדם".

ואיהו מנורה נור דליק מסטרא דשכינתא דאתמר בה (משלי כ כז) נר ה' וצריך למהוי לימינא לקבלא משחא ובגין דא מנורה בדרום דא איהו מאנא לקבלא פתילה ומשחא ונהורא פתילה שכינה משחא דילה צדיק שמן כתית נהורא דילה עמודא דאמצעיתא כגוונא דא נפשא דאיהי שתופא דגופא 667 איהי פתילה רוח דא משחא נהורא דא נשמתא מאנא דא

- מאיר התיקון -

664 צ"ע אם כוונתו למידה "בכל".

665 ע"י לעיל הערה 569.

666 נדצ"ל לב.

667 ע"י לעיל הערה 566.

גופא איהו עבד ואיהו רכב לתלת סמרין אלין
דאינון קיטורא דיהודא חדא דאינון נר ה'
נשמת אדם:

נור דליק - ר"ל, דמנורה הוא אותיות נור מה: **וצריך למהוי כו'** - וכן מ"ש לב מבין ואיהו כו',
הכל נתפרש לעיל: **שמן כתית** - ר"ל, זרע קודש, הבא ממוח, והוא ע"י כתישה בצדיק, כמ"ש
בזהר (ח"ג רמז ע"ב), וזהו כתית: **נהורא דילה עמודא דאמצעיחא** - כמ"ש לעיל (כ ע"ב) דאנהיר
בגוונין דילה: **ואיהו רכב כו'** - כמו שאי אפשר האור במנורה בלא שמן, כן הקב"ה אינו מתייחד
בהוא עבד בלא שכינתיה: **דאינון נר** - ר"ת נפש רוח ועם נשמה, הן נר"ן:

ועבד זה, הוא כנוי לכל השמות, שנוי לכל
השמות, ובו מרכיבים כל האילנות העליונים
מצד של טוב.
והאי עבד איהו כנויא לכל שמהן שנוי לכל
שמהן וביה מרכיבין כל אילנין עלאין מסטרא
דטוב:

איהו כינוי כו' שנוי כו' - כמ"ש לקמן (טז ע"ב) שבו מחליפין אותיות של השמות ומרכיבין⁶⁶⁸,
וז"ש **וביה מרכיבין כו'** - ור"ל, דלכך נקרא מרכבה:

המרכבות של צד הרע, עליהם נאמר
(חגיגה יא ע"ב) "ולא בעריות בשלשה". מה
זה עריות, סמאל ונח"ש. צריך שלא יהיה
בשלשה, שהם: משח"ת, א"ף, וחמ"ה, להיות
שלישי ביניהם, שלא מתקשרים בהם, אלא
שיהיו שניהם בפירוד. ולכן אין דורשין
בעריות בשלשה, ובמעשה בראשית בהפוך,
אין דורשים במעשה בראשית בשנים, שלא
יעשו פרוד, אלא ביחיד, שהוא יחוד אחד.

מרכבות דסטרא דרע עלייהו אתמר ולא
בעריות בשלשה מאי עריות סמאל ונחש לא
צריך למהוי בשלשה דאינון משח"ת א"ף
וחימ"ה⁶⁶⁹ למהוי תליתאה ביניהו דלא
מתקשרין בהון אלא דיהון תרוייהו [טו ע"א]
בפרודא ובגין דא אין דורשין בעריות בתלתא
ועובדא דבראשית בהפוכא אין דורשין

– מאיר התיקון –

⁶⁶⁸ עי' יהל אור ח"א יג ע"ב ז"ל: וכל השמות אינן כתובים בתורה בפירוש רק אותן שבאצילות
וכן כל הכינויים שנק' בהם הקב"ה הן בלבושין וכנפים שבאצילות ששם יחוד שמו ית'.
כשאין זווג למעלה בז"א דאצילות, יורד הז"א ביצירה ומתלבש במט"ט, ושם מזדווג בנוק'
ונקרא מט"ט אז בשם מיט"ט בתוספת י', וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף טז) בארוכה עש"ה ודברי
רבינו שם, והנה נמשך אז כל השפע וההנהגה על ידו, וכנ"ל דכל ספירין פועלים ביה בהאי עלמא
שפלה. ואין הכוונה ח"ו שהוא המנהיג, אלא שהז"ן מתלבשים בו ומתייחדים שם ונמשך ההנהגה
על ידו, וכמו שמבואר כ"ז בפרדס שער אבי"ע פ' ד' ה', ובפע"ח (בסוף הקדמה בד"ה עשר ספירות)
ע"ש. והנה על היחוד הזה כאשר מתלבשים בו הז"ן ומתייחדים שם, הנה נאמר על זה כי הנה ה'
יוצא ממקומו (ישעיה כו כא), כי אז הוא כביכול לבר מאתריה ונשתנה בו, וכמ"ש בתיקונים (ק"ז
ע"ב [וע"ש דברי רבינו ד"ה שינוי השם] ושם צח ע"א) וכן ברע"מ (פ' תצא רפא ע"א) ע"ש. והנה
נאמר על זה ג"כ אל תמר בו אל תמירוני בו, כי גם אפי' כשיורדים בו הז"ן ומתלבשים בו
ומתייחדים שם כנז', הנה אינם מתייחדים עמו להעשות עמו לחד, אלא הוא עומד לעולם
במדרגתו שהוא רק המלאך מיט"ט לבד, והוא לעולם רק במדרגת ב"ע, אשר הקב"ה אינו מתייחד
שם להעשות עמהם לחד כלל (דע"ה ח"א נג ע"ד).

ועכ"פ הוא כי המטה משה הוא לעולם בסוד מט"ט, אלא שהן המטה והן מט"ט הם לפעמים
בסוד עץ החיים ולפעמים בסוד עץ הדעת, ומט"ט כשהוא בסוד עץ החיים נקרא מיט"ט בתוספת י'
וכנ"ל מתיקונים (דף מו ע"ב), [אמנם כי בהקדמת תיקונים (דף טז סע"א) שם משמע להיפך]. ועי'
בדברי הרב שער סדר אבי"ע (פ"ו). אך מצאתי בספר קהלת יעקב להגאון בעל מלא הרועים ערך
מט"ט, שאמר שם כי מיט"ט בתוספת י' הוא לפעמים למעליותא ולפעמים הוא לגרעותא, כ"כ שם
בשם עמק המלך (דע"ה ח"ב קכח ע"ד).
ועי' שער מז פרק ו: נשמה דז"א דיצירה הוא מטטרון, והרוח שלו הוא סנדלפרון, ונפש שלו
הוא מיטטרון בתוס' יר"ד.

⁶⁶⁹ עי' דברי רבינו בסד"צ כג ע"ב ד"ה ואמר תלת ז"ל: ואמר תלת שלהובין כו' - הוא עשן ואש
וגחלי אש, שכנגדן הן אף וחמה ומשחית, שכולן הן באף, וכולן הן בפסוק (תהלים יח ט) עלה עשן
באפו ואש מפיו תאכל גחלים בערו ממנו, ואע"ג דכתיב מפיו עקרא דרוגזא בחוטמא, כמ"ש בא"ז
(רפט ע"א) חוטמא דז"א כמה דאוקימנא עד גו רחמי, ושם (דף רצד ע"א) חוטמא דז"א תקונא עד
וכלא בז"א אתמר, ובא"ר (דף קל ע"ב) חוטמא דז"א כתיב עד מההוא אשא, וכן (קלז ע"ב) וקלח
ע"א חוטמא דז"א בחוטמא עד כלא בז"א אתמר, ובפ' משפטים (קכב ע"ב) חוטמא עד ריח הניחוח.

ולכן, לא יאכל אדם שנים ולא ישתה שנים במעשה בראשית בשנים דלא יעבדון פרודא אלא ביחיד דאיהו יהודא חד ובגין דא לא

יאכל אדם תרי ולא ישתה תרי⁶⁷⁰:

{ טז ע"ב } מרכבות דסט' כו' - עכשיו מתחיל לפרש המתני' דאין דורשין: עלייהו אתמר כו' - דמרכבה דס"א הוא לעומת הקדושה ג"כ עיקרן ג' כמו בקדושה, כמו שמפרש והולך: דאינון כו' - והן המרכבה דס"א, ועון הוא לעומת חיה הרביעית דכלילא כנ"ל, והן בפסוק והוא רחום שאומרים קודם ערבית⁶⁷¹, שאז שליטה דידהו, ואומרים יכפר כו': למהוי תליתאה - ר"ל, שלא יהיו הג' מרכבה להם⁶⁷² דוגמת עבד בשלשה חיות לקב"ה ושכינתיה, וידוע דאין זיווג בלתי שלישי, אמצעי ביניהם⁶⁷³, וז"ש דיהון תרווייהו בפירודא: ובגין דא לא כו' - דתרי אינון בס"א כנ"ל:

ולא במרכבה ביחיד בגין דיחיד לית ליה שתוף דאיהו מטטרו"ן כגוונא דנשמתא דלית לה שתוף בגופא ואמאי אמר אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו⁶⁷⁴ הכא משמע דאית ליה מרכבה לעילא לקודשא בריך הוא דאיהו מלאכה דיליה ומאי איהי ההיא דאיהי כלילא מחכמה ובינה ודעת דאינון יה"ו מלאכה דתלת אתוון איהי ה' שכינתא תתאה שלימו דתלת אתוון עלה אתמר (שמות לט לב) ותכל כל עבודת משכן וגו' ואיהי ה' דיום הששי ובגין דא אף על גב דאמרינן אין דורשין במרכבה ביחיד חזר ואמר אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו, שודאי באלה השלש דורשים במרכבה ביחיד, ובלא אלו השלש, אינו יחוד שלו, וזהו סוד שהקדוש ברוך הוא למעלה אחד עם שכינתו.

ולא במרכבה ביחיד, משום שיחיד אין לו שיתוף שהוא מטטרו"ן. כדוגמת הנשמה אין לה שתוף בגוף. ולמה אמר (חגיגה יא ע"ב) "אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו", כאן משמע שיש לו מרכבה למעלה לקדוש ברוך הוא, שהיא מלאכה שלו, ומהי, אותה שכלולה מחכמה בינה ודעת, שהם יה"ו. המלאכה של שלש אותיות, היא ה', שכינה תחתונה, השלמות של שלש אותיות, עליה נאמר "ותכל כל עבודת משכן וגו'", והיא ה' של היום הששי (עי' שבת פח ע"א). ולכן, אף על גב שאומרים אין דורשים במרכבה ביחיד, חזר ואמר אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו, שודאי באלה השלש דורשים במרכבה ביחיד, ובלא אלו השלש, אינו יחוד שלו, וזהו סוד שהקדוש ברוך הוא למעלה אחד עם שכינתו.

– מאיר התיקון –

⁶⁷⁰ עי' פסחים (דף קי ע"א) תנא עשרה כוסות תיקנו חכמים בבית האבל ואי סלקא דעתך עשרה כוסות יש בהן משום זוגות היכי קיימי רבנן ותקנו מילתא דאתי לידי סכנה אבל תמניא יש בהן משום זוגות.

⁶⁷¹ עי' זהר ח"ב קל ע"א.

⁶⁷² עי' אד"ר קלה ע"א וימלוך באדום בלע בן בעור וימלוך באדום רזא חדא הוא אתר דכל דינין מתקטרין תמן ותליין מתמן בלע בן בעור, עכ"ל. ועי' זהר ח"ב קג ע"א, אל אחר אסתרס לא עביד פרין. הקשו האחרונים בזה א"כ מהיכן נמשך הפריה ורביה לאו"ה, אך לא קשה כלל, כי ע"י החטא הנה נמשך להזר"ן דקליפה מאור התיקון ג"כ, שהוא אור הדעת, ועי"ז נשלמו הם למעבד תולדין ופירין ג"כ (דע"ה ח"ב ט ע"ב), אלו שהיה עביד תולדות, היו מטשטשין את העולם [כמש"כ בב"ב עד ע"ב על הלוייתן נחש בריח ונחש עקלתון] (דע"ה ח"ב ס ע"ג), עי' לעיל סה רע"א: אמר רבי אבא כד מזדווגי כחדא לא יכלי בני עלמא למיקם בהו ועל דא כתיב לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (דברים כב י) יחדיו דייקא (דע"ה ח"ב קג ע"ג), ועי' יהל אור ח"ג ח ע"ג: חשך ג' קלי' שור חמור כלב, ומהן באה שכח"ה וכו' ושור וחמור הן ב' מדות הכוללות הכל תאוני וכעסני, שהן עשו וישמעאל, סם ונחש, וכו' וכלב בו שניהם כח הכעסני ברוח שבא מהגאווה רוח גבוה וכו'.

⁶⁷³ עי' נדה לא ע"א, תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו אביו מזריע הלבן שממנו עצמות וגידיים וצפרנים ומוח שבראשו ולובן שבעין אמו מזרעת אודם שממנו עור ובשר ושערות ושחור שבעין והקדוש ברוך הוא נותן בו רוח ונשמה וקלסתר פנים וראיית העין ושמיעת האוזן ודבור פה והלוח רגלים ובינה והשכל.

עי' דברי רבינו בסד"צ ב ע"א ד"ה וכן התחלת וז"ל: ע"ס והן שלשה והשלשה עיקרן הן שנים זר"נ כי היסוד אינו רק להכריע ולכן הוא כולו טמיר.

⁶⁷⁴ עי' לעיל הערה 660.

כגוונא דנשמתא כו' - שהנשמה בלא הנפש א"א להיות כלל בגוף, ואינה מראה כחותיה, וז"ש לקמן, בלא שכינתיה אשתני ביה: דאית ליה מרכבה כו' - ר"ל, שמט"ט אית לו בו דבר שהוא מרכבה אמיתית לקב"ה, והיא השכינה, כמו שמפרש והולך: דאיהו מלאכה דיליה - ר"ל, השכינה הכלולה מחב"ד, ולכך נאמר לעיל בחכמה כו' ובכל מלאכה: שלימו דתלת אתוון - שבה נשלם השם⁶⁷⁵ כמ"ש לקמן, ובה אתקרי הוי"ה בשלימו: עלה אתמר ותכל כו' - שבה נשלם השם: ואיהו ה' כו' - שששת ימי בראשית הוא ת"ת, שכלול מיה"ו, וה' דהששי משלמת, שאז ויכולו כו', כי המשכן ומעשה בראשית בגוונא חדא, כנ"ל (יד ע"א): ובלא אלין כו' - ר"ל, כשאין במט"ט ג"ד⁶⁷⁶ הנ"ל, שהיא השכינה: קב"ה לעילא - ר"ל, במרכבה עליונה שהיא שכינתיה, וז"ש חד בשכינתיה:

וכד איהו לתתא במטטרוין בלא שכינתיה אשתני ביה (ס"א מניה) ובגין דא אמר אלישע אחר שמא חס ושלום שתי רשויות יש ובגין דא אמר אל תמירני⁶⁷⁷ בו כי שמי בקרבו (שמות כג כא) בגין דמטטרוין איהו שני למלך וכד איהי שכינתא בלא בעלה אתקרי האי מלאך משנה לה ואשתניאת דלא אשתמודעין בה חיילין ומה דאיהי מטטרוניתא ובמאי היא מתכסיא בההיא דאתקריאת אמה:

וכשהוא למטה במטטרוין בלי שכינתו, משתנה בו (ממנו), ולכן אמר אלישע, אחר (חגיגה טו ע"א) שמא חס ושלום יש שתי רשויות, ולכן אמר (סנהדרין לח ע"ב) אל תמירני בו, "כי שמי בקרבו", משום שמטטרוין הוא שני למלך, וכשהיא, השכינה בלי בעלה, נקרא המלאך הזה משנה לה, ומשתנית שלא נודע בה החיילות ומה שהיא מלכה, ובמה היא מתכסית, באותה שנקראת אמה.

שמא ח"ו כו' - שראה דאשתני, והוא היה מקובל דאיהו כדוגמת הקב"ה ששמו כשם רבו, לכך טעה כו': אל תמירני - ר"ל, דלא אשתני ביה⁶⁷⁸: כי שמי בקרבו - הוא השכינה: בגין דמט"ט - ר"ל, מה שאמר וכד איהו לתתא כו': ומה דאיהי מטטרוניתא - ר"ל, שהיא בגלות ואינה מולכת, שאז (משלי ל כג) שפחה תירש כו':

ודא הוא דאמר קרא (שמות כא ז) וכי ימכור איש את בתו לאמה איש דא קודשא בריך הוא בתו דא שכינתא לאמה בת זוגיה דמטטרוין דאיהי מיטטרוין בתוספת יו"ד⁶⁸⁰ דשפחה בישא היא אמה⁶⁸¹ דערב רב ובגין דההיא שפחה בישא ובנהא לא אשתמודעין בה איהי מתכסיא בעבדא דילה כנשמתא בגופא:

וזהו שאמר הפסוק⁶⁷⁹ "וכי ימכר איש את בתו לאמה", "איש", זה הקדוש ברוך הוא. "בתו", זו שכינה. "לאמה", בת זוגו של מטטרוין, שהיא מיטטרוין בתוספת יו"ד, ששפחה רעה היא אמה של ערב רב. ומשום אותה שפחה רעה ובניה, לא מוכרים בה, היא מכוסה בעבד שלה, כמו הנשמה בגוף.

היא אמה כו' - ר"ל, דלכך נקראת אמה: ובנהא - ר"ל, האומות שהיו משעבדין בישראל, ואין חוששין לה: איהי מתכסיא כו' - ר"ל, בגאולת מצרים, אע"ג דלא נפקא מהאי גופא, מ"מ יצאה ממנה ומתכסיא בעבדא, שאז הכירו הכל כחה, כמ"ש (שמות ז יז) בזאת תדע כו': כנשמתא כגופא - ר"ל, כמו הנשמה {טז ע"ג} בגוף, אעפ"י שאינה נראית מ"מ ניכר כחה, אעפ"י דמתכסיא בעצמה:

– מאיר התיקון –

⁶⁷⁵ עי' זהר ח"א מט ע"ב: לזאת יקרא אשה שלימו דכלא.
⁶⁷⁶ ג' דברים.

⁶⁷⁷ ז"ל: אמר ליה זהו מטטרוין ששמו כשם רבו דכתיב כי שמי בקרבו אי הכי ניפלחו ליה ליה כתיב אל תמר בו אל תמירני בו אם כן לא ישא לפשעכם למה לי אמר ליה הימנותא בידן דאפילו בפרוונקא נמי לא.

⁶⁷⁸ עי' קיז ע"ג ד"ה שינוי השם (לש"ו), ז"ל: שינוי השם דא כו' - דהוא במט"ט דביה כל התמורות והשינויים וזהו שינוי השם דהשם הוי"ה עצמו נשתנה בו ומ"מ קב"ה דאיהו מלגאו לא נשתנה כמט"ל וז"ש אל תמירני בו.

⁶⁷⁹

⁶⁸⁰ עי' לעיל הערה 668.

⁶⁸¹ נ"א "אימא" וכן הוא בד"א (לש"ו).

ובגלות הראשונה, שבת המלך לא חזרה למלכותה, ולא יצאה מאותו הגוף, לא יצאה חפשית, ובגללה נאמר בהם "עבדים היינו לפרעה במצרים", משום שהיו תחת רשות אותו עבד, לכן אמר פרעה במקום הזה "לא ידעתי את יהוה וגם את ישראל לא אשלח". ולכן יצאו במנוסה, כעבד שאין לו כתב שחרור וברח מאדונו.

ובגלות הראשונה, שבת המלך לא חזרה למלכותה, ולא יצאה מאותו הגוף, לא יצאה חפשית, ובגללה נאמר בהם "עבדים היינו לפרעה במצרים", משום שהיו תחת רשות אותו עבד, לכן אמר פרעה במקום הזה "לא ידעתי את יהוה וגם את ישראל לא אשלח". ולכן יצאו במנוסה, כעבד שאין לו כתב שחרור וברח מאדונו.

ובגלות הראשונה, שבת המלך לא חזרה למלכותה, ולא יצאה מאותו הגוף, לא יצאה חפשית, ובגללה נאמר בהם "עבדים היינו לפרעה במצרים", משום שהיו תחת רשות אותו עבד, לכן אמר פרעה במקום הזה "לא ידעתי את יהוה וגם את ישראל לא אשלח". ולכן יצאו במנוסה, כעבד שאין לו כתב שחרור וברח מאדונו.

ובגלות הראשונה, שבת המלך לא חזרה למלכותה, ולא יצאה מאותו הגוף, לא יצאה חפשית, ובגללה נאמר בהם "עבדים היינו לפרעה במצרים", משום שהיו תחת רשות אותו עבד, לכן אמר פרעה במקום הזה "לא ידעתי את יהוה וגם את ישראל לא אשלח". ולכן יצאו במנוסה, כעבד שאין לו כתב שחרור וברח מאדונו.

ובגנינהא אתמר כו' - ר"ל, שהיתה מתלבשת באמה, וזהו שנאמר מבית עבדים, ולכך היו עבדים, וז"ש עבדים היינו כו': ובגין דא כו' - ר"ל, שאמר לעיל (טז ע"א) דבה בנהא לא אשתמודעין: ובגין דא כו' - ר"ל, בגין דלא נפקת מהאי גופא אע"ג שניכרת בו כנ"ל, מ"מ נפקו כו' דהוא עבד:

אבל בגאולה האחרונה, לא יוצאת הבת בעבד הזה כמו שפחה אלא בקדוש ברוך הוא, משום שתורה שהוא חרות שהוא עמה בגלות האחרונה, הוא החרות שלה, מה שלא היה כך בגאולה הראשונה, שלא היה לה ולבניה תורה שהיא חרות, שתורה היא ודאי חרות במלכות שלה, בכבוד שלה, זהו שנאמר "יקרה היא מפנינים", ולכן "לא תצא כצאת העבדים". וזה שאמר "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו", כי הלך לפניכם יהוה", יהוה ודאי הוא יקים אותם מהעפר, והוא מאיר על פניהם של ישראל, ובו נודעים כל העולמות שהם "זרע ברך ה'".

אבל בגאולה האחרונה, לא יוצאת הבת בעבד הזה כמו שפחה אלא בקדוש ברוך הוא, משום שתורה שהוא חרות שהוא עמה בגלות האחרונה, הוא החרות שלה, מה שלא היה כך בגאולה הראשונה, שלא היה לה ולבניה תורה שהיא חרות, שתורה היא ודאי חרות במלכות שלה, בכבוד שלה, זהו שנאמר "יקרה היא מפנינים", ולכן "לא תצא כצאת העבדים". וזה שאמר "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו", כי הלך לפניכם יהוה", יהוה ודאי הוא יקים אותם מהעפר, והוא מאיר על פניהם של ישראל, ובו נודעים כל העולמות שהם "זרע ברך ה'".

אבל בגאולה האחרונה, לא יוצאת הבת בעבד הזה כמו שפחה אלא בקדוש ברוך הוא, משום שתורה שהוא חרות שהוא עמה בגלות האחרונה, הוא החרות שלה, מה שלא היה כך בגאולה הראשונה, שלא היה לה ולבניה תורה שהיא חרות, שתורה היא ודאי חרות במלכות שלה, בכבוד שלה, זהו שנאמר "יקרה היא מפנינים", ולכן "לא תצא כצאת העבדים". וזה שאמר "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו", כי הלך לפניכם יהוה", יהוה ודאי הוא יקים אותם מהעפר, והוא מאיר על פניהם של ישראל, ובו נודעים כל העולמות שהם "זרע ברך ה'".

חירו דאורייתא - כמ"ש (עירובין נד ע"א) חרות כו'⁶⁸⁸: חירו במלכותא - שאז מל' יהיה בחירות, וכן של ישרים⁶⁸⁹ למטה: הה"ד יקרה היא כו' - ר"ל, באורייתא היא יקרה: ואיהו נהיר כו' - כמ"ש (דברים כח י) וראו כל כו' כי שם כו', כמו הנשמה בגוף אינה נראית רק כשמתפשטת, כן השם אחר שיתפשט מהאי גופא וישרה בישראל, שלא ע"י מט"ט:

- מאיר התיקון -

682

683

684 לחיכו (גר"ל).

685 לחיכו (גר"ל).

686 לחיכו (גר"ל).

687 עי' דברי רבינו תז"ח טז ע"א: יקרא דיליה יקרה כו' - מביא ראייה שהיא נקראת כבוד שנאמר יקרה היא.

688 ז"ל: ואמר רבי (אליעזר) [אלעזר] מאי דכתיב חרות על הלוחות אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל רב אחא בר יעקב אמר אין כל אומה ולשון שולטת בהן שנאמר חרות אל תיקרי חרות אלא חירות, ועי' עוד זהר חלק ב דף קפג ע"א.

689 נדצ"ל ישראל.

ויתפשט הקדוש ברוך הוא מכל הכנויים ומרכבות של מטטרון, שהם כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, מצפ"ץ. ונאמר בו "ולא יכנף עוד מוריק והיו עיניך רואות את מוריק", באותו זמן, כי "עין בעין יראו בשוב יה"ה ציון". ויתפשט ממרכבות שלמטה, ויתלבש במרכבה שלו, שהיא אדנ"י, שם המרכבה, הוא יהו"ה. כנוי זה אלה"ם שעולה לחשבון אה"ה אדנ"י, והוא כנוי של שני השמות הללו, ובו הם מתכסים.

ואתפשט קודשא בריך הוא מכל כנויו ומרכבות דמטטרון דאינון כוז"ו במוכס"ז כוז"ו מצפ"ץ ואתמר ביה⁶⁹⁰ (ישעיה ל ב) ולא יכנף עוד מוריק והיו עיניך רואות את מוריק בההיא זמנא כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון (שם נב ח) ואתפשט ממרכבות דלתתא ואתלבש⁶⁹¹ במרכבה דיליה דאיהי אדנ"י שם המרכבה דא יהו"ה כנוי דא אלה"ם דסליק להושבן אה"ה אדנ"י ואיהו כנוי דתריין שמהן אל"ן וביה אתכסיין:

ואז השם מתכסה בהעלם בהן, והן הכנפים שמכסין את השם, וזהו (תהלים צא ד) "ותחת כנפיו כו"ו"⁶⁹², אבל אז יתפשט, וז"ש, ולא יכנף כו"ו: ויתלבש במרכבה כו"ו - ר"ל, שהשם הוא הוי"ה, והמרכבה אדנ"י. ובמט"ט היא כוז"ו, שהוא עם הוי"ה בגימ' אדנ"י. וכינויו אלה"ם. ובמט"ט מצפ"ץ שהוא גימ' ש', כמנין אלה"ם דיודיין, ואז יהיו הכנויו ומרכבה, הכל שמות התורה שאינן נמחקין, שהן בספירות⁶⁹³:

דאינון כוז"ו כו"ו - הוא כינויו באותיות המאוחרות: **מצפ"ץ** - הוא מרכבה בחילוף א"ת ב"ש, ואז השם מתכסה בהעלם בהן, והן הכנפים שמכסין את השם, וזהו (תהלים צא ד) "ותחת כנפיו כו"ו"⁶⁹², אבל אז יתפשט, וז"ש, ולא יכנף כו"ו: ויתלבש במרכבה כו"ו - ר"ל, שהשם הוא הוי"ה, והמרכבה אדנ"י. ובמט"ט היא כוז"ו, שהוא עם הוי"ה בגימ' אדנ"י. וכינויו אלה"ם. ובמט"ט מצפ"ץ שהוא גימ' ש', כמנין אלה"ם דיודיין, ואז יהיו הכנויו ומרכבה, הכל שמות התורה שאינן נמחקין, שהן בספירות⁶⁹³:

אה"ה הוא יה"ו, ו' שהוא כלל של ששה צדדים, שבהם חותם ששה צדדים, והם: יה"ו, הו"י, וה"י, וי"ה, ה"ו, יו"ה. יה"ו נוטל לו ימין שהוא חסד, וחותם בו לחכמה, ובו הרוצה להחכים ידרים (ב"ב נה ע"ב). הו"י נוטל לשמאל שהוא גבורה, וחותם בו לעושר, ובו הרוצה להעשיר יצפין. וה"י פנה למזרח, ונוטל לו עמוד האמצעי, וחותם בו בנין. וי"ה נוטל לו ירך ימין, ומסתכל בו למעלה, וחותם בו חיים. ה"ו נוטל לו ירך שמאל, ומסתכל למטה, וחותם בו מזונות, מסתכל

אה"ה איהו יה"ו ו' איהו כללא דשית סטריין דבהון חתים שית סטריין ואינון יה"ו הו"י וה"י וי"ה הי"ו יו"ה יה"ו⁶⁹⁴ נטיל ליה ימינא דאיהו חס"ד וחתים ביה לחכמתא וביה הרוצה להחכים ידרים [טו ע"ב] הו"י נטיל לשמאלא דאיהו גבורה וחתים ביה לעותרא וביה הרוצה להעשיר יצפין וה"י⁶⁹⁶ פנה למזרח ונטיל ליה עמודא דאמצעיתא וחתים ביה בני וי"ה נטיל ליה⁶⁹⁷ ירכא ימינא ואסתכל ביה לעילא⁶⁹⁸

אה"ה הוא יה"ו, ו' שהוא כלל של ששה צדדים, שבהם חותם ששה צדדים, והם: יה"ו, הו"י, וה"י, וי"ה, ה"ו, יו"ה. יה"ו נוטל לו ימין שהוא חסד, וחותם בו לחכמה, ובו הרוצה להחכים ידרים (ב"ב נה ע"ב). הו"י נוטל לשמאל שהוא גבורה, וחותם בו לעושר, ובו הרוצה להעשיר יצפין. וה"י פנה למזרח, ונוטל לו עמוד האמצעי, וחותם בו בנין. וי"ה נוטל לו ירך ימין, ומסתכל בו למעלה, וחותם בו חיים. ה"ו נוטל לו ירך שמאל, ומסתכל למטה, וחותם בו מזונות, מסתכל

– מאיר התיקון –

⁶⁹⁰ בתיקון העתיד שהוא בשליטת הע"ב וס"ג אשר יתחיל להתנוצץ מעת ביאת המשיח והלאה הנה יתגלה לכל א' את אור קדושת הדברים אשר עסק בהם בעוה"ז הנה יאירו בו ויתגלה בו אור קדושת מציאותם ויאירו בו ויתאחד עמהם וישיג אז גם את מהותם ג"כ כי יתבטל אז כל חשכת ועביות וכל מסך מבדיל ויתעלה כל חומר לצורה ויזדכך כל גוף לנשמה וכן למעלה למעלה הנה יתבטלו כל המסכים והלבושים מהאורות ויתגלה קדושת אמיתתן עצמן (כללים ח"ב קלב ע"ד).

⁶⁹¹ ע' גר"א סגורס ויתלכץ.

⁶⁹² באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו.
⁶⁹³ דהיינו שהם מה שנתגלה בספירות דאצילות, ולכן אינם נמחקים, ששם אין שינוי או חרבן.
⁶⁹⁴ הו"י כו"ו - כאן כתובים הליוורפוס בטעות ועי' ס"י קס הגי' נכונה וע' מ"ץ קס (גר"א).

⁶⁹⁵ הנה הגרסא הכתוב כאן וכפי מה שהגהתי (הערות 696 697 700) הוא על פי גירסת האריז"ל כוונת הלולב בפע"ח פ"ג ובשער הכוונות שם ד"ה ע"ש אבל גירסא הגר"א בס"י הוא כפי מה שכתוב בהנוסחא שלפנינו מעלה יה"ו דרום יו"ה ועי' רע"מ ח"ג רמג ע"ב (לש"ו).
 עי' ס"י (פ"א מ"ג) בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש, וקבעם בשמו הגדול, וחתם בהם ששה קצוות. חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו, שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בה"ו, שבע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בו"ה, שמונה חתם מערב ופנה לאחוריו וחתמו בוה"י, תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביו"ה, עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בהו"י.

⁶⁹⁶ צ"ל וי"ה (לש"ו).
⁶⁹⁷ וי"ה נטיל ליה"ו נמחק בלש"ו ובמקומו איתא "יו"ה נטיל".

למעלה לחכמה, ונקשר בירך ימין, וחותרם בו חיים, משום שעל החכמה נאמר "והחכמה תחיה בעליה". מסתכל למעלה לאם העליונה ונקשר בירך שמאל, וחותרם בו מזונות. יו"ה פנה למערב בצדיק, שהוא ערוב, ששם מתערבים כל החיילות, ונכלל בשמונה עשרה אותיות, שהם: יה"ו הו"י וי"ה הי"ו יו"ה וה"י, אלו הן שמונה עשרה אותיות שבהן ח"י העולמים נקרא, וצדיק שבהן נקרא ח"י העולמים.

וחתים ביה חיי הי"ו נטיל ליה ירכא שמאלא ואסתכל לתתא וחתים ביה מזוני אסתכל לעילא לגבי חכמה ואתקשר בירכא ימינא וחתים ביה חיים בנין דחכמה עליה אתמר (קהלת ז יב) והחכמה תחיה בעליה אסתכל לעילא⁶⁹⁹ לגבי אימא עלאה ואתקשר בירכא שמאלא וחתים ביה מזוני יו"ה⁷⁰⁰ פנה למערב בצדיק דאיהו ערוב דתמן מתערבין כל חיילין ואתכליל בח"י אתוון⁷⁰¹ דאינון יה"ו הו"י וי"ה הי"ו יו"ה וה"י אלין אינון יו"ה אתוון דבהון ח"י עלמין אתקרי (וצדיק בהון אתקרי ח"י עלמין)⁷⁰²:

אהי"ה איהו יה"ו - ר"ל, דהא דאמר שהוא כינוי לשם הוי"ה, ואמר דאהי"ה הוא יה"ו, ואדנ"י הוא ה' בתראה, כידוע⁷⁰³: ו' דאיהי כלילא כו' - עכשיו מפרש ראייה שיה"ו הוא אהי"ה, כמ"ש לקמן: וחתים ביה בני - שהוא בן י"ה, וממנו באים: בי' מזוני - בס"י (פ"ד הי"ב) כתוב ממשלה, דמזוני כבר נכלל בעותרא, וכן ממשלה הוא מצד העושר, כמ"ש (משלי יט ו) רבים יחלו⁷⁰⁴ כו': אסתכל לעילא לגביה כו' - נותן טעם למה ביה חיי, ואמר אסתכל כו', שלכך נקרא נצח מעלה⁷⁰⁵: אסתכל לתתא לגבי אימא כו' - כצ"ל, כמ"ש לעיל ואסתכל לתתא כו', שלכך נקרא⁷⁰⁶ מטה: פנה למערב כו' - בס"י (פ"ד מ"ג) כתוב שבו חתום שלום, שלכן נקרא שלום: דאיהי ערוב - ר"ל, שלכך נקרא מערב:

כל ההוי"ת הללו תלויות מהאם העליונה, שהיא חיים, וצדיק על שמו נקרא ח"י, חיות המרכבה על שמה נקראו, משום שהאם העליונה היא חיים, כמו שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה", והיא מרכבה לחכמה.

כל הויו"ת אלין מאימא עלאה תליין דאיהי חיים וצדיק על שמייה אתקרי ח"י⁷⁰⁷ חיות המרכבה על שמה אתקריאו בנין דאיהי אימא עלאה חיים כמה דאת אמר עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח) ואיהי מרכבה לחכמה:

כל הויו"ת - ר"ל, אלו ח"י אותיות: מאימא עלאה - עכשיו הוא מפרש היאך יה"ו הוא אהי"ה, דו' דאיהו שלימו דיה"ו {טז ע"ד} הוא כליל ו' הויות דלעיל, שהוא מאימא עלאה, - מאיר התיקון -

⁶⁹⁸ בזוה"ק (פרשת פנחס רלו ע"א) שהם הב' ריחים עליון ותחתון דטוחנים מן לצדיקים, וכן הוא בפ' ויקרא (דף כו ע"א). מה שנחשב הנצח וההוד לשני קצוות מיוחדים והם המעלה ומטה, הנה הוא רק על שם תכונתו, כי תכונתו הוא מחו"ב, וכמ"ש [כאן] אסתכל לעילא לגבי חכמה ואתקשר בירכא ימינא כו', אסתכל לתתא לגבי אימא עלאה ואתקשר בירכא שמאלא כו', ולכן אמרו רז"ל (ברכות ס"א סע"א) כליות יועצות, כי הם מחו"ב (ביאורים ח"א פד ע"ב). ועי' שעה"כ סוכות ה.

⁶⁹⁹ לתתא (גר"ל).

⁷⁰⁰ וה"י (לש"ו).

⁷⁰¹ כל אלו השמות דח"י אותיות הם כלולים בהיסוד, שלכן נקרא היסוד ח"י עלמין, כמ"ש הגר"א בספר יצירה שם (פרק א משנה י"ג סוף אופן א' יב ע"ב) וכן הוא בזוה"ק (פ' ויקרא יז ע"א) ופרשת פנחס רמג ע"ב (ביאורים ח"ב פ ע"ד).

⁷⁰² וצדיק זהו כו' עד ח"י עלמין נ"ל סהוא מיותר (גר"ל).

⁷⁰³ עי' לעיל הערה 246.

⁷⁰⁴ וכמבואר בתוכן הפסוק המלא: רבים יחלו פני נדיב וכל הרע לאיש מתן.

⁷⁰⁵ עי' לעיל הערה 698.

⁷⁰⁶ נקראת

⁷⁰⁷ עי' הערה 701.

ואימא עילאה הוא אהי"ה: **חיות דמרכבה כו'** - הוא ראייה שנקראת חיים כמ"ש: **כד"א עץ חיים כו'** - שאימא עילאה היא ימא דאורייתא, כמ"ש לעיל (טו ע"ב): **ואייה מרכבה** - הוא מפרש שאמר לעיל דחיות המרכבה כו': **לחכמה** - ר"ל, שחכמה הוא מ"ה, כמ"ש לעיל (טז ע"א) והיא רכ"ב מ"ה:

מלכות שם י"י, ובה נקרא יהו"ה בשלמות, שבע פעמים נקראה בה: יהו"ה, יהו"ה, יהו"ה, יהו"ה, יהו"ה, יהו"ה, ויש בהם כ"ח אותיות, שנאמר בהם "ועתה יגדל נא כ"ח אדנ"י", ובאלו שבעה השמות היא נקראת בת שבע, ועליהם נאמר "שבע ביום הללתיך".

מלכות תמן ה' ובה אתקרי יהו"ה בשלמו שבע זמנין אתקריאת בה⁷⁰⁸ יהו"ה יהו"ה יהו"ה יהו"ה ואת בהון כ"ח אתון דאתמר בהון (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא כ"ח ה' ובאלין שבע שמדן אתקריאת היא בת שבע ועלייהו אתמר (תהלים קיט קסד) שבע ביום הללתיך:

מלכות תמן ה' כו' - שע"כ פירש היאך אהי"ה בהוי"ה, ועכשיו פי' איך אדנ"י בה' בתראה: **ובה אתקרי כו'** - ר"ל, לפיכך בשם אדנ"י נשתלם הוי"ה, ולפיכך ח"י אתון הנ"ל הן כמנין אחרים דאדנ"י⁷⁰⁹: **ז' זמנין כו'** - הוא ראייה שבה נשתלם השם, כמו ו' שבו נכלל יה"ו, בו ששה פעמים יה"ו, שהוא כליל שית ספירן. כן ה' בתראה שבה כולל ז' ספירן, כליל שבע היות, ואינן גימ' ב"פ אלהים עם עשר אותיותיהן:

י"ה שלשים ושתים פעמים, בשלשים ושנים אלה"ם, הם ל"ב נתיבות חכמה (ס"י פ"א מ"א), א' עם י"ה, "איה מקום כבודו" (תפילת מוסף לשבת).

י"ה תלתין ותרין זמנין בתלתין ותרין אלה"ם אינן ל"ב נתיבות חכמה א' עם י"ה אי"ה מקום כבודו:

י"ה תלתין כו' - לפי שפירש האיך השם הוי"ה ושם יה"ו באלהים, עכשיו מפרש השם י"ה באלהים, ואמר שי"ה שבאלהים אינן ל"ב שבילין של חכמה, ומתכסיא בלב אלהים בב' אותיות ה"י שבה בכינה, שהיא אלהים דמעשה בראשית, כמ"ש לעיל (ה ע"ב) בראשית, עם ראשית, ברא אלהים את כו' ע"ש. והן גי' סכ"ת, והוא פרישו דסכת שלום דאימא עלאה כנ"ל (יד ע"ב): **א' עם כו'** - עכשיו מפרש אלף דאלהים, שהוא אי"ה, כח"ב (לקמן כ ע"א), ונשאר מאלהים אותיות ל"ם, שהן שבעים, והן ז' תחתונות, שכל א' כלול מיו"ד, הרי כל הע"ס נכללין באלהים⁷¹⁰, וע"ס הן שם הוי"ה כנ"ל, וא"כ שם הוי"ה נכלל באלהים:

<p>והמשכילים (דניאל יב ג) אינן היכלין וציורין דגנתא דעדן כלהו מצויירין ומרוקמין באתון:</p>	<p>"והמשכילים" אותם היכלות וציורים של גן עדן, כולם מצוירים ומרוקמים באותיות.</p>
--	--

והמשכילים כו' - עכשיו בסיום הקדמה מפרש כל מ"ש לעיל, דהמשכילים אלין היכלין ואותיות, שבו מרוקם היכלין דג"ע, והנקודין ציורא דג"ע. עכשיו מפרש האותיות והיאך בהם כלולים הנקודות, ובסוף מפרש כל האותיות כסדר: **היכלין וציורין** - באתון ונקודות: **מצויירין ומרוקמין באתון** - שבאותיות כלולין ג"כ נקודות כמו שמפרש והולך:

- מאיר התיקון -

⁷⁰⁸ עי' לקמן ריש תיקון כ"ב (דף עא ע"ב) ובתיקון ל' (דף פא ע"ב), כי בז' קולות ניתנה תורה (ומ"ש בגמרא ברכות דף ו ע"ב שהם רק ה' קולות, אמר רבינו ז"ל שם בד"ה מאינן שבע קלין כי עיקרן הם ה', ה"ח וה"ג, וב' הם כלילותם, כללות החסדים וכללות הגבורות, אבל בפרטות הם ז'). ואמרו בתיקונים תיקון ס"ט (דף קכ ע"א) כי אלו הז' קולות הם ז' הוי"ת ע"ש, ועי' עוד שם (קנט ע"א). ואם כן הרי אינם אלא ז' הוי"ת, ולכאורה קשה ע"ז שכן לעיל (איפה) אמרנו שהם י' הוי"ת. ויישב רבינו (שם?) כי הם ע"ד ז' היכלות, שהיכל הז' כולל גם ג"ר. ואלו ז' ההיות הם ז' ההוי"ת דההבלים, והם ז' ההוי"ת שבמלכות (לש"ו ביאורים ח"א עב ע"ב).

עי' דף קנט שז' הנקודים השונים המה כנגד ז' היות, וצ"ע אם צריך להיות נקודות כאן??? לכאורה אחרי שראית את זה צריך לעבור על זה עוד פעם ⁷⁰⁹ דהיינו א אד אדנ אדנ"י, סה"כ ככ"ו, כמנין ו' פעמים יה"ו. ⁷¹⁰ עי' עוד & עוד חשבון ש"ס באלקים.

<p>א ציורא דהיכלא גניזא דאיהו אנכ"י דסליק לחשבון כס"א ואיהו מצוייר בנקודין דאינון כוכביא דנהרין ברקיעא ובהון מצויירין נשמתין ורוחין ונפשין דצדיקיא וציורא דיליה כנוונא דא' איהו דיוקנא דקמ"ץ דאיהו ניצוץ ורקיע ניצוץ איהו כוכב (זו ע"א) ועליה אתמר (במדבר כד יז) דרך ככב מיעקב רקיע וקם שבט מישראל ניצוץ איהו ככב חמה דנהרא ברקיעא עטרה על רישיה לתתא אתפלג א' כנוונא דא' סיהרא דתחות רקיע ותרוייהו בציורא דא' (נ"א) 711 כד ייתי סמאל לאסתכלא בה לתתא אסתכלת לעילא ואתכסיאת אנפאה מניה והדרת אנפאה מניה לתתא ואיהו אתרחקא מניה:</p>	<p>א ציור של היכל גנוז, שהוא אנכ"י, שעולה לחשבון כס"א, והוא מצויר בנקודות שהם ככוכבים שמאירים ברקיע, ובהם מצוירות נשמות ורוחות ונפשות של הצדיקים. וציור שלו כמו זה , היא דמות הקמץ, שהוא ניצוץ ורקיע. הניצוץ הוא כוכב, ועליו נאמר "דרך כוכב מיעקב", רקיע, "וקם שבט מישראל". ניצוץ הוא כוכב חמה שמאיר ברקיע, ועטרה על ראשו. למטה נחלק א כזה , לבנה שמתחת הרקיע. ושניהם בציור זה) (נוסח אחר) כשיבא סמאל להסתכל בה למטה, מסתכלת למעלה ומכסה את פניה ממנו, ומחזירה פניה ממנו למטה, והיא מתרחקת ממנו.</p>
---	---

א' ציורא כו' - מפרש כמה אותיות שכלולין בהן נקודות, והן מצויירין בכסא, ושאר אותיות כתב לקמן, שהן כסויין כו': דאיהו אנכ"י - ר"ל, שמתחלת בא', ובאות הראשון תמיד כלול כל המלה, וכן לעיל ⁰ אמר א' הוא אדם {זו ע"א}: וקם שבט - שהוא בדוגמת רקיע, מיעקב וישראל שהן ת"ת, ות"ת הוא הוי"ה שכלול באות א' כמו שמפרש והולך, ובו ניצוץ ורקיע: חמה דנהרא כו' - שהיא בינה, כמו שמפרש והולך לקמן, דחמה וסיהרא אינון ה' ה', שהן נוקבין כמ"ש לעיל (טו ע"א ד"ה אלא חמה): ותרוייהו בציורא דא' - ר"ל , שניצוץ שלמעלה מסתכל למטה, ששם אין מורא מפני ס"א. אבל ניצוץ שלמטה שמתירא מפני ס"א, הופכת פניה למעלה שלא יסתכל בה, וז"ש כד ייתי כו':

באותו זמן "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו", באיזה חדש, בחדש שבו מתכסה הלבנה (ר"ה לד ע"א). ומי הוא שמכסה עליה, יהו"ה, שכן עולה א' בחשבון, י' למעלה י' למטה ו' באמצע, והוא שומר אותה, זהו שנאמר "אני ה' הוא שמי וכו'".

בהוא זמנא (תהלים פא ד) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו באן ירחא בירחא דאתכסיא ביה סיהרא ומאן הוא דמכסי עליה יהו"ה דכן סליק א' בחשבון⁷¹² י' לעילא י' לתתא ו' באמצעיתא ואיהו נטיר לה הה"ד (ישעיה מב ח) אני יהו"ה הוא שמי וכו':

תקעו בחדש שופר - לערב⁷¹³ השטן שלא יוכל להסתכל בה, ששופר הוא אימא עילאה⁷¹⁴, שאין מורא כו'⁷¹⁵, ומעוררין אותה להאיר למטה: באן ירחא כו' - ר"ל, בתשרי שהוא מידת הדין כמ"ש לקמן: הוא שמי כו' - שהיא מלכות⁷¹⁶:

ב', היכל לנקודה, הגג שלה הוא רקיע (יריעה) והיא פתח, עליו נאמר (תהלים קד ב) "נוטה שמים כיריעה", והוא ו' שמכסה על

ב' היכלא לנקודה גג דילה איהו רקיע (נ"א יריעה) ואיהו פתח עליה אתמר נוטה שמים כיריעה ואיהו ו' דמכסי על נקודה עלאה

- מאיר התיקון -

⁷¹¹ (גכ"ח).

⁷¹² וכן הוא בהקדמת תיקו"ז (ז' ע"ב) וכן בתיקון ה' (דף כא ע"א) ובתיקון י' (דף כה ע"ב).

⁷¹³ נדצ"ל לערבב.

⁷¹⁴ עי' שער הכוונות דרושי ראש השנה דרוש ז.

⁷¹⁵ זהו בד"ה הקודמת,

⁷¹⁶ היינו שהשכינה שהוא מידת הדין נבלע ברחמים ונתבטל, עי' עי' יהל אור ח"א כד ע"ג שתמיד כאשר יש דו"נ אין הנוק' מזכרת בשם. הוא מסתמא מהזהר ח"ב לח ע"ב ועי' שעה"כ ב ע"ב בענין ליל לילה.

הנקודה העליונה והתחתונה והאמצעית, ונתתה ואמצעיתא כגוונא דא ו⁷¹⁷ (נ"א ב נ"א כדוגמא זה, ב').

(א):

ואיהו פתח - ר"ל, דא' הוא קמץ, וב' הוא פתח: **עליה אתמר נוטה כו'** - ר"ל, שהרקיע שהוא שמים מכסה על הנקודה מלכות כנ"ל: **ואיהו ו' דמכסיא כו'** - ר"ל, שבוא"ו ג' נקודות כלולים, למעלה ולמטה ואמצע, חולם חירק שורק⁷¹⁸ כמ"ש לקמן וכן בוא"ו דאלף כמש"ש, ור"ל, דלכן כאן ג' ויין למעלה ולמטה ואמצע שמכסין על ג' נקודות הנ"ל, ואיהי נקודה הפנימית שכלולה מג' הנקודות: ***כגוונא דא ב' - כצ"ל**:

צ' שני ניצוצות של האות צ' הם צירי, צ' תריני ניצוצות דאת צ' אינון צר"י תרי שני הראשים של צ' הם שנים של ע' ראשין דצ' אינון תריני דע':

צ' תריני כו' - ר"ל, הצרי היכן מרומז, שע"כ פירש קמץ ופתח, ומפרש כסדר⁷¹⁹ צרי וסגול וכל הנקודות כסדר: **תריני ניצוצין כו'** - והוא"ו שלמטה הוא מכסה אותן כנ"ל, וכן כל האותיות כולן נקודות קבועות בוא"ו כמו שמפרש והולך: **אינון תריני דע' - ר"ל, כמו שהצרי בצ' כן בע'**:

ש' יש לה שלשה ראשים, והם סגול"ל, והם שלש נקודות שר"ק ז' (ו'), הראש שלה חל"ם חיר"ק שור"ק בו', קוץ מבפנים, חיר"ק קוץ של אות ג'. והכל נרמז באות א', נקודה למעלה חל"ם, נקודה למטה חיר"ק, באמצע שור"ק, כדוגמא זה ו, ועוד שתי נקודות של אות א', הם ציר"י והם שב"א, והם בדמות אחרת, א, כמו י' למעלה ו' באמצע ד' למטה. א היא קוץ למעלה, קוץ למטה, קוץ באמצע, והוא סגול"ל והוא שור"ק שלש נקודות, הכל הוא א.

ש אית לה תלת ראשין ואינון סגול"ל ואינון תלת נקודין שר"ק (ז') (נ"א ו' יש מוחקין) רישא דילה חל"ם חיר"ק שור"ק בו' קוצא מלגאו חיר"ק קוצא דאת ג' וכלא אתרמיז באת א' נקודה לעילא חל"ם נקודה לתתא חיר"ק באמצעיתא שור"ק כגוונא דא ו' ועוד תריני נקודין דאת א' אינון צר"י ואינון שב"א ואינון בדיוקנא אחרא א' כגון י' לעילא ו' באמצעיתא ד' לתתא⁷²⁰ א' איהו קוצא לעילא קוצא לתתא קוצא באמצעיתא ואיהו סגול"ל ואיהו שור"ק תלת נקודין כלא איהו א':

ואינון תלת כו' - ר"ל, שהוא ג"כ ג' נקודות כמו סגול מרומז בש', והשב"א ג"כ מרומז בצ' וע' ועכשיו מפרש שאר נקודות כסדר: **ו' רישא כו'** - ר"ל, ו' בחולם הוא ז', ו' בשורק גדול הוא ו' בעצמו, ו' בחירק הוא ג', וכאן סיום כל הנקודות: **באת א' כו'** - ר"ל, בה כלולין כל הנקודות, קמץ אמר לעיל, וכן פתח הוא הרקיע, ועכשיו מפרש שאר הנקודות: **ואינון בדיוקנא אחרא - ר"ל, שעד כאן פי' שהיודין שעליו הן נקודות, ועכשיו מפרש שהן ג"כ אותיות, והקוצין שעליהן הן נקודות: ד' לתתא א' - ר"ל, שכל הג' אותיות הן א': וכל או"א א'⁷²¹ - ר"ל, כל הנקודות וכן האותיות הנ"ל שמרמזין על הנקודות, כלילין בא', ואותיות אחרות הן כסויין לאלו האותיות כמ"ש ואתון אחרנין כו', נמצא כל האותיות ונקודות כלילין בא' שהוא כסא. נמצא כולן מצויירין בכסא, וז"ש וכלא { יז ע"ב } איהו כו', ומפרש היאך מרוקמין בכסא:**

האותיות האחרות היכלות וכסויים לאותיות הללו, והכל מרוקם ומצויר בכסא, וכלא איהו מרוקם [טז ע"א] ומצויר בכורסיא ו'

- מאיר התיקון -

⁷¹⁷ ז (גר"א).

⁷¹⁸ מובא לעיל ח ע"א.

⁷¹⁹ הסדר היא מובא לעיל ח ע"ב.

⁷²⁰ א.

⁷²¹ נדצ"ל כלא איהו א'.

⁷²² עי' לעיל ד"ה וכל או"א שרבינו גורם "ואתון" ול"ע אס זה בדיוק.

ו', שש דרגות לכסא, ס', ששים גלגלים
 לכסא, שאותיות התורה נאמר בהן, אין
 מוקדם ומאוחר בתורה (פסחים ו ע"ב). אבל
 בכסא, כולם מתוקנים כראוי, וסוד זה נמסר
 לחכמי לב.

שית דרגין לכורסיא ס' שתין גלגלוי לכורסיא
 דאתוון דאורייתא אתמר בהון אין מוקדם
 ומאוחר בתורה אבל בכורסיא כלהו מתתקנן
 בדקא יאות ורוא דא לחכימי לבא אתמסר:

ו' שית כו' - וכן שאר אותיות שלא נתפרשו כאן: אבל בכרסיי כו' - לפי שהתורה היא
 אורייתא דבריא⁷²³ כידוע (לעיל ה ע"ב), לפיכך הן כתובים בתורה כמו שמסודרין בכסא ששם הוא
 כסדר: ורזא דא - ר"ל, סוד זה להבין כל האותיות שבתורה כולם סודרין בכסא: לחכימא לבא -
 ר"ל, אותן היודעים סודות הכסא, שהוא מס' דבינה, דאימא מקנן בכרסיא (לקמן כד ע"ב),
 ומסטרהא ניתן כנ"ל (ט"ו ע"א⁷²⁴), ימא דאורייתא, והיא נקראת לבא כמ"ש בהקדמה שניה (יט
 ע"א), ר"ל שלכך נקראו אותן היודעים בהיכלין ואתוון המשכילים, כמו שהתחיל לעיל (א ע"א):

ענין אחר, "והמשכילים יזהירו" אלו הם
 אותיות שהיה להם שכל להיכנס לפני המלך,
 כל אחת על תקונה, מצד של גבורה נכנסו
 כולן למפרע, משום שהיא זרוע שמאל
 תשר"י, וזה בראש"ת, בא' תשר"י, בגלל
 שבמדת הדין נברא העולם, ולכן נכנסו
 למפרע. והרי פרשוה שבימין נברא העולם,
 ובו נכנסו אותיות כסדרן. וסוד הדבר
 "אמרתי עולם חסד יבנה", ולכן כשנכנסו
 האותיות למפרע, ומהם כסדרן, לא רצה
 הקדוש ברוך הוא לברא בהן את העולם, עד
 ששתף אותן בימין ובשמאל, וברא בהן את
 העולם.

ע"א והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) אליו
 אינון אתוון דהוה לון שכל לאעלא קדם מלכא
 כל חד על תקונוי מסטרא דגבורה עאלו כלהו
 למפרע⁷²⁵ בגין דאיהי דרועא שמאלא תשר"י
 ודא איהו בראש"ת בא' תשר"י בגין דבמדת
 הדין אתברי עלמא ובגין דא עאלו למפרע והא
 אוקמוהו דבימינא אתברי עלמא וביה עאלו
 אתוון כסדרן ורזא דמלה אמרתי עולם חסד
 יבנה (תהלים פט ג) ובגין דא כד עאלו אתוון
 למפרע ומנייהו כסדרן לא בעא קודשא בריך
 הוא למברי בהון עלמא עד דשתף לון בימינא
 ושמאלא וברא בהון עלמא⁷²⁶:

ע"א והמשכילים כו' - ר"ל, מטעם אחר נקראו האותיות והמשכילים: בא' תשרי - ר"ל, באחד
 בתשרי נברא העולם (ר"ה י ע"ב)⁷²⁷: והא אוקמוהו דבימינא כו' - ר"ל, ששיתף מדת החסד כמ"ש
 בגמ'⁷²⁸, וכן כל אוקמוהו שבזהר קאי על הגמרא: לא בעא כו' עד דשתף כו' - ר"ל, שת"ת השוה
 המחלוקת, כמ"ש בזהר בראשית (יז ע"א)⁷²⁹:

– מאיר התיקון –

⁷²³ הסדר שניתנה לנו הנה הוא רק ע"י יסוד מציאות הטבע אשר מאחר ששת ימי בראשית,
 ואחר החטא דעץ הדעת, והיא אשר ניתנה לנו בסידורה שלפנינו, כאשר לא זכינו להלווחות
 הראשונות, והיא אורייתא דבריא, עולם הכסא, ששם הוא הגילוי דשם אלהים, גימט' הטבע,
 וניתנה לנו כמו שהיא מסודר בעולם הבריא, ולכך נקראת תורת הבריא (הקדו"ש סד ע"ד).
 שאמרו בזה"ק (פרשת בראשית כ"ג סע"א) ובת"ח (דף מ"א ע"ב) שהתורה שלנו היא התורה
 דבריא, כי היא נשתלשל מהתורה דאצילות ונתלבשה בלבושין דב"ע, ונמשך אלינו כמו שהיא
 מסודרת בעולם הבריא (ביאורים ח"א פה ע"ג).

⁷²⁴ וז"ל: כ"ד ספרים דאינון כ"ד דשאיב מן ימא דאורייתא.

⁷²⁵ עי' זהר ח"א ב ע"ב.

⁷²⁶ מ"ש אמרתי עולם חסד יבנה הכוונה הוא רק על מה ששיתף מדת החסד למדת הדין, אבל
 עיקר הבריא היתה במדת הדין, בראשית ברא אלהים (בראשית א א) (ביאורים ח"א נט ע"ב).

⁷²⁷ דהיינו בתיקון ולא בנקודות, שהעיקר הוא כר"א שבתשרי נברא העולם (כללים ח"א לז
 ע"א).

⁷²⁸ לא מצאתי גמ' אבל עי' פסיקתא רבתי (פרשה מ): אמר רבי חנינא, כשבקש הקדוש ברוך
 הוא לבראות את עולמו, היה מסתכל במעשה הרשעים, ולא היה מבקש לבראות את העולם: דור
 אנוש, דור המבול, דור הפלגה ומעשה סדומיים. והקב"ה חוזר ומסתכל במעשה הצדיקים:
 באברהם, יצחק ויעקב כולם. וחוזר ומסתכל, ואומר, בשביל רשעים איני בורא את העולם. הריני
 בורא את העולם, ומי שהוא חוטא אינו קשה לרדותו בו. לפיכך היה מבקש לבראות את העולם
 בדין, ולא היה יכול בשביל מעשה הצדיקים, ומבקש לבראותו ברחמים, ולא היה יכול בעבור מעשה
 הרשעים. מה עשה, שיתף שניהם: מדת הדין ומדת רחמים, וברא את העולם. שנאמר ביום עשות
 ה' אלהים ארץ ושמים (בראשית ב' ד'). [וכן] לאדם כשבא לבראותו, ונסתכל שהוא חוטא בעץ

נטל א"ב מכסדרן, ונטל תש"ר מלמפרע, ושתף בהן האות י' משמו, וברא בהם את העולם, כדי שיתקיים (הבנין) (בשבילו), והם אב"י תש"ר, אב"י אש"ר בידו נפש כל ח"י. ת' תורת ה' תמימה, ש' שבת, ר' ראשית חכמה יראת ה'. ובכלם לא רצה להתחיל אלא באות ב', משום שהוא בנין אב, בנין העולם, ובה התחיל להתחיל, משום שבה עתיד לבנות ירושלים, כמו שנאמר "בונה ירושלים יהו"ה", ש"אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו ב'", ובנין התורה והעולם באות ב' עתיד להבנות, ועליה קיים העולם, ובאותו זמן שנבנית, כאילו שבאותו זמן יברא העולם ויבנה, וזה בראשית ברא אלה"ם.

נטל א"ב מכסדרן, ונטל תש"ר מלמפרע, ושתף בהן האות י' משמו, וברא בהם את העולם, כדי שיתקיים (הבנין) (בשבילו), והם אב"י תש"ר, אב"י אש"ר בידו נפש כל ח"י. ת' תורת ה' תמימה, ש' שבת, ר' ראשית חכמה יראת ה'. ובכלם לא רצה להתחיל אלא באות ב', משום שהוא בנין אב, בנין העולם, ובה התחיל להתחיל, משום שבה עתיד לבנות ירושלים, כמו שנאמר "בונה ירושלים יהו"ה", ש"אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו ב'", ובנין התורה והעולם באות ב' עתיד להבנות, ועליה קיים העולם, ובאותו זמן שנבנית, כאילו שבאותו זמן יברא העולם ויבנה, וזה בראשית ברא אלה"ם.

נטל א"ב מכסדרן, ונטל תש"ר מלמפרע, ושתף בהן האות י' משמו, וברא בהם את העולם, כדי שיתקיים (הבנין) (בשבילו), והם אב"י תש"ר, אב"י אש"ר בידו נפש כל ח"י. ת' תורת ה' תמימה, ש' שבת, ר' ראשית חכמה יראת ה'. ובכלם לא רצה להתחיל אלא באות ב', משום שהוא בנין אב, בנין העולם, ובה התחיל להתחיל, משום שבה עתיד לבנות ירושלים, כמו שנאמר "בונה ירושלים יהו"ה", ש"אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו ב'", ובנין התורה והעולם באות ב' עתיד להבנות, ועליה קיים העולם, ובאותו זמן שנבנית, כאילו שבאותו זמן יברא העולם ויבנה, וזה בראשית ברא אלה"ם.

נטל א"ב מכסדרן, ונטל תש"ר מלמפרע, ושתף בהן האות י' משמו, וברא בהם את העולם, כדי שיתקיים (הבנין) (בשבילו), והם אב"י תש"ר, אב"י אש"ר בידו נפש כל ח"י. ת' תורת ה' תמימה, ש' שבת, ר' ראשית חכמה יראת ה'. ובכלם לא רצה להתחיל אלא באות ב', משום שהוא בנין אב, בנין העולם, ובה התחיל להתחיל, משום שבה עתיד לבנות ירושלים, כמו שנאמר "בונה ירושלים יהו"ה", ש"אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו ב'", ובנין התורה והעולם באות ב' עתיד להבנות, ועליה קיים העולם, ובאותו זמן שנבנית, כאילו שבאותו זמן יברא העולם ויבנה, וזה בראשית ברא אלה"ם.

אלה"ם (בראשית א א):

נטל א"ב כו' - ר"ל, מחסד: ונטל תש"ר מלמפרע - הוא מגבורה: ושתף כו' - הוא מת"ת שהוא שם הויה, ונעשה בראשית, וקודם לקח מגבורה כמ"ש (רש"י בראשית א א) בתחלה עלה במחשבה כו', לכך לקח ג', ואח"כ בחסד ב', ואח"כ בת"ת א': אב"י אשר בידו כו' - ר"ל, אב"י של אשר בידו, והוא מלכות, שבידה נפש כו', וכן אצלה מפקידין הנשמות: ת' תורת כו' - ר"ל, ת"ת: ש' שבת - בינה כנ"ל (יד ע"ד ד"ה וביה שכינתא): ר' ראשית כו' - חכמה, והן ד' אותיות הויה"ה: אלא באות ב' - שהיא בינה, שהיא ביתא דלעיל⁷³¹, ומסטרהא נקרא גם המלכות בית: בנין אב - ר"ל, בנין של החכמה שנקרא אב, שנאמר (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, והכל על ידה, בל"ב שבילין⁷³², ל"ב אלהים⁷³³, כמ"ש לעיל (יד ע"ב ד"ה כ"ח) בראשית שהיא חכמה, ברא אלהים בינה כו': בניינא דעלמא כו' - ת"ת ומלכות, שהוא (תהלים פט ג) עולם חסד יבנה: דאם ה' לא יבנה בית - ר"ל, ע"י הבית⁷³⁴ שהיא תבנה תחלה: ודא בראשית ברא אלהים - ר"ל, בראשונה ברא אלהים, בינה:

אבל כשחרב בית ראשון כאלו היה העולם תהו ובהו, וזהו "והארץ היתה תהו", מיד שנבנית, "ויאמר אלה"ם יהי אור", משום שכל האותיות מאירות בה. ואף על גב שאור הוא א', האור שלו שמאיר בה ב', בחמשה אורות שהם ה' עליונה של השם

- מאיר התיקון -

ואמר, אם אני בורא אותו במידת הדין, אין לו תקומה, ואם לבראותו ברחמים, - רע הוא (מתענג) [התענוג]. מה עשה, שיתף שני המדות - מדת הדין ומדת רחמים, וברא אותו. שנאמר ויצר ה' אלהים את האדם (שם שם ז).

⁷²⁹ ז"ל: חכמתא דמשה בהא אסתכל ובעובדא דבראשית אשגח בעובדא דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא ובהווא מחלוקת דאתער ביה שמאלא נפק ביה גיהנם ואתדבק ביה עמודא דאמצעיתא דאיהו יום תליתאי עאל בינייהו ואפריש מחלוקת ואסכים לתרין סטרין וגיהנם נחית לתתא ושמאלא אתכליל בימינא והוה שלמא בכלא.

תרגום: חכמתו של משה, הסתכל בזה ובמעשה בראשית התבונן. במעשה בראשית היתה מחלוקת שמאל עם ימין, ובאותה מחלוקת שהתעורר בו השמאל, יצא בו גיהנם ונדבק בו, העמוד האמצעי שהוא יום שלישי נכנס ביניהם והפריד המחלוקת והסכים לשני צדדים, וגיהנם ירד למטה, ושמאל נכלל בימין והיה שלום בכל.

⁷³⁰ עי' אות יג.

⁷³¹ דהיינו דחכמה.

⁷³² עי' ס"י פ"א מ"א בל"ב נתיבות החכמה.

⁷³³ עי' לקמן כז ע"ב.

⁷³⁴ נדצ"ל הבל"ת.

הוא א' אור דיליה דנהרא בה ב' בחמש נהורין
דאינון ה' עלאה דשמא קדישא:

ואע"ג דאור הוא א' - ר"ל, חכמה והיאך אמרנו יהי אור בכינה: אור דיליה כו' - ר"ל, מ"מ
אורות שלו נהירין בה, שהן ה' אורות דה' פעמים אור דמעשה בראשית⁷³⁵, דאינון בה' עלאה:

ג', העמוד שתומך את הבית, שהוא
גמילות חסדים טובים, הוא תומך את ד'
שהוא דלת. ובאיזה מקום סומך אותו,
בגלות. א' תומך ומאיר לב', ג' גומל חסד עם
ד', ובמה ג', היא גלגל, ובה כל האותיות
מתגלגלות בכמה גלילי זהב, זהו שנאמר
"ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש", מה זה
בתרשיש, אלא בתרי שש, והם בשתי
זרועות, גדולה וגבורה, שבהן מתחילה
התורה בב', ובהן שש פרקים, שהם שש
אותיות בראשית, שכלולות בעמוד האמצעי
שהוא ו', ועליו נאמר "וירא ראשית לו", לו
לאות ו', כי "שם חלקת מחוקק ספון".

ג' עמודא דסמיך ביתא דאיהו גמילות
חסדים (יז ע"ג) טובים איהו סמיך לד' דאיהו
דל"ת ובאן אתר סמיך לה בגלותא א' סמיך
ונהיר לב' ג' גמיל חסד עם ד' ובמאי ג' איהו
גלגל ובה כל אתוון מתגלגלין בכמה גלילי
דדהבא הה"ד ידיו גלילי זהב ממולאים
בתרשיש (שיר השירים ה יד) מאי בתרשיש
אלא בתרי שש ואינון בתרין דרועין גדולה
גבורה דבהון שרי אורייתא בב' ובהון שית
פרקין דאינון ו' אתוון בראשית דכלילין
בעמודא דאמצעיתא דאיהו ו' ועליה אתמר
(דברים לג כא) וירא ראשית לו לו לאת ו' כי
שם חלקת מחוקק ספון (שם):

ג' עמודא כו' - הוא יסוד: דלתתא: דאיהו גמילות - ר"ל, שג' הוא גמילות,
והוא ביסוד, שהוא גומל חסדים, שהוא חסד דגניז בפום אמה כמ"ש בזוהר (ח"ב קכג ע"א)⁷³⁶,
והן {יז ע"ג} חסדים טובים, שיסוד נק' טוב (זהר ח"ג כא ע"א), טוב הגנוז: איהו סמיך כו' - ר"ל,
שהוא סמוך לד' שהיא מלכות, ואיהו סמיך לה' שנקראת דלת, שהיא דלה כמ"ש לעיל (יב ע"א),
וז"ש דאיהו דלת ובאן כו': בגלותא - שאז היא דלה כמ"ש לעיל, ור"ל גלותא הוא ג': א' סמיך
כו' - ר"ל, שלכך א' סמיך בא"ב אצל ב', וג' אצל ד', שהן ספי' הסמוכות חו"ב, יסוד ומלכות:
ובמאי - ר"ל, במאי סמיך ג' לד', וגומל חסדים עמה: ג' איהי גלגל - ר"ל, אות ראשון שבו,
ויסוד הוא גלגל, שכל הו"ק מתגלגלין על ידו למלכות: בכמה גלילי כו' - ר"ל, ע"י חג"ת כמו
שמפרש והולך: בתרי שש כו' - ר"ל, בתרי שהן שש כמו שמפרש והולך: דבהון שרי כו' - ר"ל,
שהעולם מתחיל מח"ג והן ג"ס: דכלילין בעמודא דאמצעיתא - ר"ל, שב' הידים חו"ג כלולין
בת"ת שהוא יחודא דתרוייהו כמ"ש לעיל, ור"ל שלכך ג"כ בראשית שית אתוון שהוא ו', וכן
לכך כתיב בראשית ב', שהן ח"ג, שכלולין באותיות ראשית, שהוא ת"ת, כמו שמפרש והולך: כי
שם חלקת כו' - ר"ל, משה שהוא בדרגא דעמודא דאמצעיתא, וכן מחוקק הוא חכמה כמ"ש בס'
יצירה (פ"א מ"א) שבו חקק כו', וז"ש וירא ראשית לו, ולמה כי שם חלקת מחוקק, שהוא חכמה
ספון גנוז ו' דנפיק מי⁷³⁷, וחכמה נקרא ראשית:

ד', הדלת של הבית של ירושלים. ו'
העמוד שסומך לדלת, והיא דלת של שני
שערים, שנאמר בהם "פתחו לי שערי צדק",
ולכן יש לדל"ת שני גגות, והם שתי זרועות
(בלא) (וכל אחד) ו' שהם ששה פרקים, היא
דלת וזהו "דלותי ולי יהושיע", ואות ד' היא
זרוע שיש בה שתי אמות. ה' [היא] שלמות

ד' דלת דביתא דירושלם ו' עמודא דסמיך
לדלת ואיהו דלת דתריין תרעין דאתמר בהון
(תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק ובגין דא
אית לדל"ת תרין גגין ואינון תרין דרועין
(בלא) (וכל אחד) ו' דאינון שית פרקין איהו

- מאיר התיקון -

⁷³⁵ עי' לקמן כ ע"ב.

⁷³⁶ עי' חסד בפומא דאמה אד"ר קמב ע"א זהר ח"ב קכג ע"א ובשעה"כ (שם קא ע"ג, וע"ש קו
ע"ב), ועי' הגר"א ספד"צ (פרק ג דף מג סע"ד כז ע"א).

⁷³⁷ עי' לקמן סא ע"ב.

של שתי זרועות וגוף, שהיא כלל של שלשת האבות. ו' [הוא] יחוד שלמות של אות ד' שהיא הלבנה.
 דלת ודא איהו (תהלים קמז ו) דלותי ולי יהושיע ואת ד' איהי דרועא דאית ביה תריין אמיין ה' שלימו דתריין דרועין וגופא דאיהי כללא דתלת אבהן ו' יחודא שלימו דאת ד' דאיהי סיהרא:

ד' דלת - שבו נכנסין לבית דלעילא, כמ"ש (תהלים קיח כ) זה השער כמ"ש לעיל דלית רשו לנביא וחווה כו'⁷³⁸: ו' **עמודא דסמיך לדלת -** ר"ל, ו' שבתוך ה', שבלא ו' הוא ד': **ואינון ב' דרועין -** ר"ל, ב' הגגין בלא ו', דאינון שית פרקין, ר"ל בלא ו' שבתוך ה' הוא ד', ב' דרועין שית פרקין, בלא ו' דכליל השית פרקין, אז היא דלה⁷³⁹, עד שבא ו' בתוך הד' ונעשה ה', וז"ש דלותי ולי יהושיע, ר"ל ו' לי יושיע: **ואת ד' כו' -** ר"ל, שני פרקים של הזרוע עד פרק היד, לפיכך היא דלה, שפרק הג' חסר בה, שד' הוא בצורת הזרוע והקנה⁷⁴⁰, ב' ויין: **ה' שלימו כו' -** ר"ל, בוא"ו שבתוך ה' נעשה ג' פרקים בכל דרועא שהן ג' ויין, וכך הוא משלים לתריין דרועין וגופא, שהן ג' ויין שהן חג"ת, וז"ש כללא כו': **ו' יחודא -** ר"ל, שו' הוא ת"ת מתייחד עם ה' מלכות: **שלימו דאת ד' כו' -** כנ"ל שהו' הוא ת"ת שבתוך הד', שהוא ח"ג ב' דרועין:

כשמאיר בה נאמר בה "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים", וזו שלמות של חמה ולבנה, שהם ה"ה, משום שהוא ז' כולל י"ו, ולכן הוא זכור ושמור, זכור מצד של ה' עליונה, שמור מצד של ה' תחתונה.
 כך נהיר בה אתמר בה (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים ודא שלימו דחמה וסיהרא דאינון ה"ה בגין דאיהו ז' כליל י"ו ובגין דא איהו זכור ושמור זכור מסטרא דה' עלאה שמור מסטרא דה' תתאה:

כד נהיר בה כו' - עכשיו מפרש אות זיי"ן: **שבעתים כאור כו' -** שהיא ז': **ודא שלימו דחמה וסיהרא -** ר"ל, בעת שהוא נהיר בסיהרא, וכך נהיר בחמה מסט' דחמה⁷⁴¹, וחכמה הוא {ז' ע"ד} י', ות"ת הוא ו', י' על ו' הוא ז', לפיכך יהיה שבעתים כו', דחמה ולבנה אינון נוקבין כנ"ל (טו ע"א ד"ה אלא חמה): **ובגין דא איהו -** ר"ל, ת"ת: **זכור מסט' דה' עלאה -** שמסט' הוא ז' כליל י"ו, וזה זכור ושמור כו', כידוע שכל שמירה מסט' דה' תתאה, כמ"ש לעיל שמירה א' לשבתות כו' (שבת סט ע"ב):

ח', יש לה שלשה גגות, והם ו' ו' ו' ו' שכלולים בח"י עולמות. ח' היא פותרת חלומות טובים בט', והרי פרשה שחלום טוב מצד של האות ט' שהיא סביב לה, כמו שבארוהו (ברכות נה ע"ב) חלום טוב ראית, ודאי בא משם, משום שאות ט' היא ספירה תשיעית מלמעלה למטה, ח' ספירה שמינית מצד של אות א', י' ספירה עשירית, עשירית האיפה.
 ה אית לה תלת גגין ואינון ו' ו' ו' דכלילין בח"י עלמין ח' איהי מפשר חלמין טבין בט' והא אוקמוהו חלמא טבא מסטרא דאת ט' דאיהי סחור לה כמה דאוקמוהו חלמא טבא חזית ודאי מתמן קא אתיא בגין דאת ט' איהי ספירה תשיעאה מעילא לתתא ח' ספירה תמינאה [טז ע"ב] (מתתא לעילא ח')⁷⁴² מסטרא דאת א' י' ספירה עשיראה עשירית האיפה:

– מאיר התיקון –

⁷³⁸ לכאורה כוונתו לעיל יג ע"א שם נוסף "חכם", ושם כתוב "השגה" ולא "רשו". אמנם עי' לקמן כ ע"א, אבל שם לא כתוב "חווה", ועי' לקמן לב ע"ב שכן כתוב נביא וחווה כמ"ש רבינו וצ"ע.

⁷³⁹ עי' שעה"כ קדיש א', וכן ע"ח עקודים פרק ו', ועי' פת"ש גדלות דז"א ע"א שזה כאשר היא בשבירה, ועי' דברי רבינו בספד"צ טז ע"ב ד"ה ומה שאחורי.

⁷⁴⁰ הזרוע נחלק לשנים, והם זרוע וקנה, זרוע היא קרוב יותר לכתף, והקנה ליד.
⁷⁴¹ עי' שעה"כ יח ע"ב.

⁷⁴² נמחק בגר"א.

ח' כו' - ר"ל, יסוד: ואינן ווי' - ר"ל, חג"ת שהן ג' ווי' כנ"ל (ח ע"ב), ג' ווי' דויסע ויבא ויט (לעיל יב ע"א): ח' איהו מפשר - ר"ל, שח' הוא חולם: בט' - ר"ל, ג"כ ביסוד, טוב הגנוז שבו כנ"ל⁷⁴³ (יז ע"ג ד"ה דאיהו): דאיהו סחור לה - ר"ל, הט' סמוך לח' בא"ב, ואיהו טוב הסמוך ביסוד ח': בגין דאת ט' - נותן טעם למה נקרא יסוד ח' וט': ח' ספ"י תמינאה מסט' דאות א' - כצ"ל, ר"ל מחכמה, שמשם מתחילין שנק' ראשית (זהר ח"א יא ע"ב), והוא אות א', וכן בא"ב ח' אות שמיני לא': עשירית האיפה - ידוע בזהר שקאי על מלכות, ועיין בזהר פנחס (רמד ע"א⁷⁴⁴):

כשירודת ח' אליה נעשית ח"י, והאות י' כשעולה בכ' נקראת כתר (עליון) ועליו נאמר (קדושה למוסף של שבת וי"ט) "כתר יתנו לך יהו"ה אלהינו", אבא ואמא, "מלאכים המוני מעלה", אלו נשמות שהן מלאכים מצד המלכות, "יחד כולם קדושה לך ישלשו", קדושה ודאי שהיא שכינה. "לך ישלשו", אלו שלשת האבות שהם "קדוש קדוש יהו"ה צבאו"ת", מה זה צבאו"ת אלו שני נביאי אמת, "מלא כל" זה צדיק, "הארץ כבודו", זו שכינה, שהיא קדושה, שעליה נאמר (ברכות כא ע"ב) אין קדושה פחות מעשרה, וזהו כ' כתר.

כד נחית ח' לגבה אתעבידת ח"י ואת י' כד סלקא בכ' אתקריאת כתר (עלאה) ועליה אתמר כתר יתנו לך יהו"ה אלהינו אבא ואימא מלאכים המוני מעלה אלין נשמתין דאינן מלאכים⁷⁴⁵ מסטרא דמלכות יחד כלם קדושה לך ישלשו קדושה ודאי איהי שכינתא לך ישלשו אינן תלת אבהן דאינן קדוש קדוש קדוש ח' צבאות (ישעיהו ג) מאי צבאות אלין תרין נביאי קשוט מלא כל דא צדיק הארץ כבודו דא שכינתא דאיהי קדושה דעלה אתמר אין קדושה פחות מעשרה ודא איהו כ' כתר:

כד נחית כו' - דאין יסוד ח"י אלא בהתייחד בה, אז אבר חי⁷⁴⁶, כמ"ש בזהר (ז): לך ישלשו כו' - שמורדין מלמעלה למטה עד המלכות הקדושה, וזה לך, מלכות: כ' כתר - שהיא עשרה ומעלין אותה עד כתר ע"ס והוי כ':

ל' ויחלם והנה סולם מוצב ארצה, זו השכינה התחתונה, "וראשו מגיע השמימה" זו השכינה העליונה. "והנה מלאכי אלה"ם" זה מ' עולים בל', ויורדים בנ', שנאמר בה "איך נפלת משמים הילל בן שחר", נאמר בו "ויורדים בו".

ל' ויחלום והנה סולם מוצב ארצה (בראשית כה יב) דא שכינתא תתאה וראשו מגיע השמימה דא שכינתא עלאה והנה מלאכי אלה"ם דא מ' עולים בל' ויורדים בנ' דאתמר בה (ישעיהו יד יב) איך נפלת משמים הילל בן שחר אתמר ביה ויורדים בו:

ל' ויחלום כו' - ר"ל, של' הוא בת"ת שהוא הסולם מוצב כו', שהוא מכריח מן הקצה אל הקצה כנ"ל (יד ע"א): והנה מלאכי כו' - מפרש עכשיו מ' שהם מלאכי, והן נשמתין שבל' שהוא ת"ת, עולין, ובנ' שהוא מלכות יורדין מת"ת, וכן בא"ב המ' אל הל' הוא בעליה למעלה לצד הא', ואל הנ' הוא בירידה למטה אל הת': נפלת - ר"ל, שהוא נ': משמים - שהוא בת"ת:

אבל בס', בה עולים, משום שהיא (סנ"ה), היא סל"ם לעלות בל'. ע' בה מסתכל, ובו מצפה. וסוד הדבר (תפילת נשמת כל חי) "וכל עין לך תצפה".

אבל בס' בה סלקין בגין דאיהי (ס"נה)⁷⁴⁷ איהי סל"ם לסלקא בל' ע' בה מסתכל וביה מצפה ורזא דמלה וכל עין לך תצפה:

אבל בס' - עכשיו מפ' הס', אעפ"י שהוא ג"כ במלכות שהיא סנה, סלקין, שאז הנשמתין עולין ממנה אל הת"ת, משא"כ בני שירדין מת"ת אליה, וזה סל"ם מן הס' אל ל', עולין מלאכים הנ"ל, שהן מ' סל"ם, וז"ש איהי סל"ם כו': ע' כו' - ר"ל, שהיא מלכות, שבה מצפין לעלות אל הת"ת, שאז נק' ע' כמ"ש וכל עין כו':

פ', בה "כל לשון לך תשבח" (שם), בזמן פ' בה וכל לשון לך תשבח בזמנא דסליק - מאיר התיקון -

⁷⁴³ דהיינו החסד שבפום אמה.

⁷⁴⁴ וז"ל, ועשירית האיפה אמאי אלא עשירית האיפה לקבל כ"י, דאיהי עשיראה דדרגין.

⁷⁴⁵ עי' לעיל הערה 374.

⁷⁴⁶ עי' לקמן ק ע"ג ד"ה ברא, שיסוד אינו חי אלא בסוד הדעת וכן הוא לקמן פט ע"ב, אמנם לא מצאתי זהר כזה.

⁷⁴⁷ סיני (גר"ל), סנה (אור יקר).

לאַתריה וכי כען לא משבחין ליה כל לשון לא
עד דיתקיים קרא (זכריה יד ט) והיה ה' למלך
למלך ודאי באת ל' ובהווא זמנא יתקיים כל
פה וכל לשון יתנו (נ"א הוד והדר) הדר
למלכותך:

שעולה למקומו. וכי כעת לא משבחים אותו
כל לשון, לא, עד שיתקיים הנאמר "והיה ה'
למלך", למלך ודאי באות ל'. ובאותו זמן
יתקיים "כל פה וכל לשון יתנו (נ"א הוד
והדר) הדר למלכותך" (תפילת הכנסת ס"ת
לספרים).

**פ' כו' - ר"ל, ת"ת שהנשמה סליק בו, שאז הוא במקומו: למלך - ר"ל, ל' מלך, שאז כל לשון
כו', שכל הנשמות יעלו אל מקומם:**

צ' בהווא זמנא אתמר בה (משלי יד לד) צדקה
תרומם גוי ולית צדקה אלא צלותא הא
אוקמוהו ואיהי אימא עלאה דנחתא לגבי צדק
ואתעבידת צדקה (צדיק) ואתכליל י"ה
בתרוייהו בצדיק וצדקה ק' בהווא זמנא
יסלקון ליה קלין דצלותין קלין דאורייתא
ובהווא זמנא יהא הקול קול יעקב (בראשית כז כב):

צ', באותו זמן נאמר בה "צדקה תרומם
גוי", ואין צדקה אלא תפלה, הרי פרשוהו,
והיא אם העליונה, שיוודת אל הצדק
ונעשית צדקה (צדיק), ונכלל י"ה בשניהם
בצדיק וצדקה. ק', באותו זמן יעלו אותן
הקולות של התפילות, הקולות של התורה,
ובאותו זמן יהיה "הקול קול יעקב".

ק' כו' - הוא סוד ת"ת, קול יעקב כו':

ר' ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר
אתן (ישעיה מא כז) ש' בה שלום שלום לרחוק
ולקרוב אמר ה' ורפאתיו (שם נז ט) לרחוק
שנתקרב דקרוב קרוב (נ"א דרחוק רחוק) הוה
ת' בה תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך
(איכה ד כב):

ר', "ראשון לציון הנה הנם ולירושלים
מבשר אתן". ש' בה "שלום שלום לרחוק
ולקרוב אמר ה' ורפאתיו", לרחוק
שנתקרב, שקרוב קרוב (שרחוק רחוק) היה.
ת' בה "תם עונך בת ציון לא יוסיף
להגלותך".

**ר' כו' - הוא חכמה, כמ"ש ראשון כו': ש' כו' - הוא יסוד, כמ"ש שלום כו' כנ"ל (טז ע"ג ד"ה
פנה): ת' - הוא מל' כמ"ש בת ציון לא יוסיף להגלותך, צקרש"ת הן ה"ס חו"ב ת"ת יסוד מל' 748:**

[יז ע"א] הקדמה אחרת לתקוני הזהר

{יט ע"א} בראשית ברא אלהים וגו'
(בראשית א א) כתיב (דניאל יב ג) המשכילים
יזהירו כזהר הרקיע וגו' אלין אינון רבי שמעון
בן יוחאי וחבריו רבי אלעזר בריה ורבי אבא
ורבי יוסי ורבי חייא ורבי יצחק ושאר חבריא
דאזדהרו זהירו (נ"א דמוהירין) לעילא כזהר
הרקיע מאי כזהר אלא כד עבדו האי חבורא
אסתכמו עליה לעילא וקראו ליה ספר הזהר
ומצדיקי הרבים ביה יהון נפישין ככוכבים
לעולם ועד דלא אתחשיך נהורא דילהון לעלם
ולעלמי עלמין בהווא זמנא דאתחבר האי
חבורא רשותא אתיהיב לאליהו לאסכמא
עמהון ביה ולכל מארי מתיבתא דלעילא ותתא
וכל חיילין דמלאכין עלאין ונשמתיין עלאין

"בראשית ברא אלהים וגו'", נאמר
"המשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגו'", אלו
הם רבי שמעון בן יוחאי וחבריו: רבי אלעזר
בנו, ורבי אבא, ורבי יוסי, ורבי חייא, ורבי
יצחק, ושאר החברים שהזהירו זהרו
(שמזהירים) למעלה. "כזהר הרקיע", מהו
"כזהר", אלא כשעשו את החיבור הזה
הסכימו עליו למעלה, וקראו לו ספר הזהר.
"ומצדיקי הרבים", בו יהיו מתרבים⁷⁴⁹
"ככוכבים לעולם ועד", שלא יחשיך האור
שלהם לעולם ולעולמי עולמים, באותו זמן
שהתחבר החבור הזה, נתנה רשות לאליהו
להסכים עמם בו, ולכל בעלי הישיבה
שלמעלה ולמטה, וכל חיילות המלאכים
העליונים ונשמות עליונות להיות עמם,
בהם בהסכמה ורצון כאחד.

- מאיר התיקון -

⁷⁴⁸ במהדורת וילנא נדפס כאן קטע מדברי רבינו השייך לתיקון לב, כאן תיקנו זאת והדפסנוהו
במקומו.
⁷⁴⁹

למהוי עמהון באסכמותא ורעותא כחדא:

{ יט ע"א } וחבריו ר' אליעזר כו' - חסר כאן ר' יהודה⁷⁵⁰: מאי כזהר כו' - ר"ל, כאותן הדברים שיצאו מהם, שהם מאירים לעולם, כמו"ש בתז"ח (א ע"ד) ומתכנשין לגבי' כו', ואת אשר איננו פה כו'⁷⁵¹, כך הם עצמם מאירים לעולם: ומצדיקי הרבים בי' - ר"ל, אותן המתכנשין ביה ללמוד אותו כו"ל: יהון נפישין ככוכבים - ר"ל, לא על עצם אורן של כוכבים, דהא לעיל 0 משמע דכוכבים יותר מאירים מזהר הרקיע: לעולם ועד דלא כו' - ר"ל, כמו שמשא, אע"ג דאתכניש נהיר בככביא, כן, אע"ג דאתכנשו מארי דהאי חבורא, נהיר חבורם בהם לעולם: לעולם ולעלמי עלמא - הוא תרגום של עולם ועד⁷⁵²: מארי מתיבתא כו' - ר"ל, ראשי הישיבות של שני המתבתות, מתיבתא דלעילא ומתיבתא דרקיע⁷⁵³, וז"ש דלעילא ולתתא:

פתח אליהו ואמר, רבוננו של עולם, שאתה הוא אחד, ולא בחשבון, אתה הוא עליון על כל העליונים, סתום על כל הסתומים, אין מחשבה נתפסת בך כלל. אתה הוא שהוצאת עשר תיקונים וקראת להם עשר ספירות להנהיג בהם את העולמות הנסתרים שלא מתגלים ואת העולמות שמתגלים, ובהם נתכסת⁷⁵⁴ מבני אדם ואתה הוא שקושר אותם ומייחד אותם ולפי

פתח אליהו⁷⁵⁵ ואמר רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין לית מחשבה תפיסא בך כלל אנת הוא דאפיקת עשר תקונין⁷⁵⁶ וקרינן לון עשר ספירין⁷⁵⁷ לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין⁷⁵⁸ ובהון אתכסיאת⁷⁵⁹ מבני נשא ואתה הוא דקשיר לון

– מאיר התיקון –

⁷⁵⁰ שכל הנך תלמידים היו באד"ר מלבדו. ע"ש קז ע"ב וז"ל, רבי אלעזר בריה ור' אבא ור' יהודה ורבי יוסי בר יעקב ור' יצחק ור' חזקיה בר רב ור' חייא ור' יוסי ור' ייסא. אמנם חסרים כאן ג' (רבי יוסי בר יעקב, רבי חזקיה בר רב, ורבי ייסא) ועיי"ש קלד ע"א שהללו מתו. אמנם אין הכרח שזהו הטעם שנשמטו שכן מוסיף כאן "ושאר חבריא". אבל א"כ צ"ע דברי רבינו כיצד ידע להכריע שרבי יהודה אינו בכלל "שאר חבריא" וכי השמטתו מכוונת.

⁷⁵¹ ז"ל: הכי מתכנשין בהאי חבורא כל נשמתין דצדיקיא ואנשי מדות דאתמר בהון (תהלים קיח) זה השער לה' צדיקים יבאו בו ואחרנין דלא צדיקים אתדחין מתמן וכד אתגליא האי חבורא בעלמא סגיין מתכנשין לגבה דאתמר בהון (דברים כט) כי את אשר ישנו פה וגו' ואת אשר איננו פה בהאי חבורא עמנו היום ועלהו אתמר (דניאל יב) ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד כאנן כוכביא דיהון קימין לעלם ולעלמי עלמא.

תרגום: כך מתכנסים בחבור הזה כל נשמות הצדיקים ואנשי מדות שנאמר בהם (תהלים קיח) זה השער לה' צדיקים יבאו בו ואחרים שאינם צדיקים נדחים משם וכשהתגלה החבור הזה בעולם רבים מתכנסים אליו שנאמר בהם (דברים כט) כי את אשר ישנו פה וגו' ואת אשר איננו פה בחבור הזה עמנו היום ועליהם נאמר (דניאל יב) ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד.

⁷⁵² אמנם עי' תז"ח נא סע"ג שזה כינוי לג' עולמות בי"ע.
⁷⁵³ בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרו"ן ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרו"ן (זו"ח לו ע"א).

⁷⁵⁴

⁷⁵⁵ עי' סוף מגן וצינה אריכות.

⁷⁵⁶ העשרה שליטים קאי על הי"ס שהם תיקונא דאדם דאצילות זו"ן, ולכן נקראים תיקונין. קרא אותן בשם תיקונין משום שעל ידיהם נעשה האפשרות שיתגלה אור הא"ס למטה, כי נתלבש בהם והמציא על ידיהם את כל העולמות כולם, ולכן נקראו הם בשם תיקונין, כי התעלמות האור העליון וכיסויו הוא תיקונו (ע"ח שבירה ב). עיקר מילת תיקונין שאמר הרב הכוונה הוא על בחי' התואר וצורת דפרצוף אדם (ביאורים ח"א סא ע"ג).

⁷⁵⁷ עי' אות יד.

⁷⁵⁸ עי' הקדו"ש טל ע"ד ז"ל: עולם האצילות כל מציאותו הוא לצורך גילוייו אשר למטה, היינו העולמות דיצירה ועשיה, כי בהם הוא גילוי ית"ש, אשר על זה כוון בכל בריאת עולמו ובכל המציאות כולו, כי עולם היצירה הוא הרוח הכללי וממנו הוא הרוח שבאדם שהוא עיקר האדם, אלא שהוא אי אפשר להתלבש בהגוף, שהוא מהחיצונית דהעשיה, אלא רק ע"י הנפש שהוא מהפנימית דהעשיה, ועולם הבריאה היא נעלם.
⁷⁵⁹ מתלבש (לש"ו דע"ה ח"א עז ע"ג).

שאתה מבפנים כל מי שמפריד חד מחבירו ומייחד לז'760 ובגין דאנת מלגאו כל מאן מאלה העשר נחשב כאילו מפריד בך. דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר אתחשיב ליה כאלו אפריש בך761:

רבון עלמין - א"ס762: חד ולא בחושבן - ר"ל, לא כא' המנין שהוא נכנס בגדר מספר, וכתר עליון נדמה לאחד המנין, אעפ"י שאינו מספר מ"מ נכנס בגדרם763, אבל אתה, אין שני לך, שאינך נדמה לשום ספי' כלל: עילאה על כל עילאין סתימא כו' - שיש כמה עולמות הרבה למעלה מן הספירות, סתימין בסתימו, אבל הוא על כולם: עשר תיקונין וקרינן כו' - הן פנימיות764 של כח"ב חג"ת נהי"ם שנקראו גופין לקמן: עלמין סתימין כו' - הן גופין ולבושין דבסמוך, שהן אצילות ובריאה, י"ה של השם, נגד חו"ב, שהן נסתרות כדלקמן: ועלמין דאתגלין - הן יצירה ועשיה, שהן ו"ה של השם, נגד זו"ן, שהן נגלות כדלקמן: ובהון אתכסיאת כו' - שהן יקר ליקרי765: דקשיר לון - ספירות של פרצוף א766: ומייחד לון - הפרצופים ליחד767:

ואלין עשר ספירן אינון אזלין כסדרן חד אריך וחד קצר וחד בינוני ואנת הוא דאנהיג לון ולית מאן דאנהיג לך לא לעילא ולא לתתא ולא מכל סטרא לבושין תקינת לון768 דמנייהו פרחין נשמתין769 לבני (נ"א דבני) נשא וכמה גופין תקינת לון דאתקריאו גופא לגבי לבושין דמכסיין עליהון ואתקריאו בתקונא דא חסד דרועא ימינא770 גבורה דרועא שמאלא תפארת גופא נצה והוד תרין שוקין ויסוד סיומא דגופא אות ברית קדש מלכות פה

ועשר ספירות אלה הם הולכים כסדר, אחד ארוך ואחד קצר, ואחד בינוני, ואתה הוא שמנהיג ואתם ואין מי שמנהיג אותך, לא למעלה ולא למטה ולא מכל צד. תקנת להם לבושים שמהם פורחים נשמות לבני (של בני) אדם. וכמה גופים תקנת להם שנקראו גוף לגבי לבושים שמכסים עליהם, ונקראו בתיקון זה חסד, זרוע ימין, גבורה זרוע שמאל, תפארת גוף, נו"ה שני שוקים, ויסוד סיום הגוף, אות ברית קדוש, מלכות פה, נקרא תורה שבעל פה.

– מאיר התיקון –

760 עי' אות טו.

761 עי' הקדו"ש טו ע"ג שמאחר שיחודו ית' התייחד באצילות נחשב כאלקות גמור.

762 ז"ל דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ג ע"ב, רישא לכל האצילות שלמעלה ממנו רדל"א נקרא א"ס. וצ"ע כאן אם כוונתו למאציל, אפשר ללמוד כך, אמנם מאחר והוא מפרט ספירות באצילות, ופנימיותם שהם הו"ה דמ"ה קשה לומר כך, ויותר נראה שכוונתו לרדל"א וצ"ע GFy.

763 עי' תז"ח ב ע"א: אדם הגדול חכמא ועשר חכמות אתקריאו עשר ספירן מסטרה וכתר עליון אתקרי מסטרה חכמה קדומה, ע"כ. ועי' מש"כ רבינו בביאורו שם: ר"ל שע"ס נקראו חכמות מסטריה, ואפילו כתר עליון שהוא למעלה ממנו, עכ"ל. ומבאר הלש"ו (כללים ח"א מט ע"א) שכל הי"ס לא נתגלו אלא על ידי מדת החכמה ולא ע"י מידת הכתר, שכן מצד מידת הכתר לא היו הספירות יכולים להתחלק זה מזה לעשרה מרוב אחדותו. ואילו על ידי החכמה אפילו הכתר יכול להיות ניכר. ואכן יעויין בדברי רבינו על תז"ח ב ע"א, דכתר הוא בכלל י' המאמרות. ועי' לקמן סח ע"ג ד"ה כליל עשר ספירן.

764 היינו שם מ"ה עי' לעיל הערה 19.

765 עי' דברי רבינו בסד"צ ח' ע"ב דעד יקירו דיקירותא - ר"ל עד דיקנא קדישא שנקרא יקירו דיקירותא.

766 על ידי התיקון.

767 עי' עץ חיים (שער ל דרוש ה) דע כי ז"א היה בעת העיבור בבחי' נה"י לבד כי פחות מזה אינו נקרא פרצוף כי אם הוא ספירה א' אינו נקרא פרצוף ואם הם ב' ספירות א"א כי צריכין ג' קוין ימין ושמאל ואמצע המכריע וע"כ יש בו ג"ס. ועי' ביאורים ח"ב צח ע"ב.

768 ענין התיקון הוא המעטת האור והתעבותו אחר התלבשותו תוך בחי' אחרת (ע"ח שער הנסירה פרק ד). והרי לנו מכ"ז כי עיקרן מה שנקראו בשם ספירות הם אינן הלבושין ואינן הגופין אלא רק העצמות שבתוכן, והוא בחי' הרוח שהוא הנקודות שבתוך האותיות (ביאורים ח"א סב ע"א).

769 עי' לקמן דברי רבינו מט סע"א שזה מושרש בבינה.

770 כ"ז הוא על הי"ס דבחי' נפש שהם התגין, והם העשרה שליטים שאמר, והנה הם כלולים עם הכ"ב אותיות עצמן, ולכך נקראו גם הם בשם גופא (ביאורים ח"א סא ע"ג).

תורה שבעל פה קרינן לה⁷⁷¹:

כסדרן חד אריך כו' - ר"ל, חסד ודין ורחמים. גדולה חסד, גבורה דין, ת"ת רחמים, וכן כולם כסדר: **ואנת כו' ולית כו' - ר"ל, אע"פ שזה חסד וזה דין, ואנת מלגאו אינן מכריחים אותך לעשות כמדתן, אלא הכל ברצונך: ולא לתתא - ר"ל, אף {יט ע"ב} הספירות שלמטה, שאתה מתיחד בה הספי' של מעלה ממנה⁷⁷², אין מכריחה: ולא מכל סטרא - הן ו"ק שהעולם מתנהג בהן:**

חכמה, הוא מוח, מחשבה מבפנים. בינה, היא לב, ובה הלב מבין (ברכות סא ע"א). ועל שנים אלה נאמר "הנסתרות לה' אלהינן⁷⁷³". כתר עליון הוא כתר מלכות, ועליו נאמר "מגיד מראשית אחרית", והוא גולגלת של תפילין, מבפנים שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא דרך אצילות, והוא משקה של האילן בזרועיו וענפיו (ופניו), כמים המשקים את האילן ומתרבה באותו השקאה.

חכמה מוחא איהו מחשבה מלגאו בינה לבא ובה הלב מבין ועל אלין תריין כתיב (דברים כט כח) הנסתרות לה' אלהינן⁷⁷³ כתר עליון איהו כתר מלכות⁷⁷⁴ ועליה אתמר מגיד מראשית אחרית⁷⁷⁵ (ישעיהו מו י) ואיהו קרקפתא (דתפילין)⁷⁷⁶ מלגאו איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א⁷⁷⁷ דאיהו ארח אצילות⁷⁷⁸ איהו שקיו דאילנא בדרועוי וענפוי (נ"א ואנפוי) כמיא דאשקיי לאילנא ואתרבי בההוא שקיו:

ועל אלין תריין כו' - ר"ל, שכל הספי', הן מלבר והן מלגאו: לה' אלהינו - הן חו"ב: איהו כתר מלכות - ר"ל, כתר שעל גבי המלכים⁷⁷⁹, והוא אינו מכלל הגוף, כי הוא מלכות של עולם שלמעלה מהם, וז"ש מגיד מראשית אחרית: ואיהו קרקפתא דתפילין - ר"ל, גלגולת שעליה התפילין, וז"ש לעיל (יא ע"א) כתר תפילין, דתפילין הוא יהו"ה שהוא מחכמה ולמטה, והוא ע"ג:

– מאיר התיקון –

⁷⁷¹ יציאתה וגילוייה מהמוחין שבראש הנה היא בפה (דע"ה ח"א מא ע"א), היינו המלכות דכח"ב (שם ד ע"ג). גילוי השכינה בעוה"ז הוא רק ע"י דיבורי התורה, ולכן היא מכונה בשם פה ודיבור אבל תורה שבכתב הוא ז"א וכמ"ש בשע"כ (דף מח ע"ד), והנה היא קבוע ועומד, כי התורה והלוחות היו מונחים בארון (דע"ה ח"ב קלב ע"א). גילוי הפנים דרך הפה (כללים ח"א סח ע"ב). ועי' לעיל הערה 653.

⁷⁷² בעליית מ"ן.

⁷⁷³ עי' אות טז.

⁷⁷⁴ והמלכות והכתר עצם אחד הם, כי המלכות שרשה מהכתר והיא גילוי, שהכתר מתגלה בהמלכות, והכתר הוא שורש כולם בראש והמלכות היא כלל כולם בסוף, וכן המלכות דהעליון נעשה כתר להתחתון, וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) כתר עליון איהו כתר מלכות, ועליה אתאמר (ישעיהו מו י) מגיד מראשית אחרית, כי הכתר שהיא הראשית הוא נמשך ומתגלה בהמלכות שהיא האחרית, וכן מהמלכות שהיא האחרית דהעליון נמשך ונעשה הכתר שהוא הראשית דהתחתון וכמ"ש בסדר אצילות בקיצור (פרק א). וזהו ג"כ מה שאמרו בספר יצירה (פרק א מ"ז) נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן, שהסוף דכל עליון שהוא המלכות הוא נעוץ בתחילת כל תחתון שהוא הכתר שבו, ותחילתו שהוא הכתר הוא נעוץ בסופן שהוא המלכות ושם הוא מתגלה, אלא שבכתר נקרא א"ן משום ששם הוא נעלם, ובהמלכות נקרא אני משום ששם הוא מתגלה וניכר, אבל שניהם אחד הם, וזה שאמר אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו', כי הוא פנימית כל ה' ספי' מכתר עד המלכות והוא כח כולם. (ביאורים ח"ב כ ע"ד).

⁷⁷⁵ עי' אות יז.

⁷⁷⁶ וחללוי (גר"ל)

⁷⁷⁷ עי' לקמן נח ע"ד ד"ה כנור – שהשקיא דאילנא שהוא השם מ"ה הוא בחי' הדעת. ועי' אות יח.

⁷⁷⁸ עי' ביאורים ח"א עב ע"ד דהיינו כל האצילות כולא. הוא עצם האצילות כי עצם האצילות הוא בחי' הרוח שהוא השם מ"ה (כללים ח"א נז ע"ב). שכל האצילות מיוסד עליו (הקדו"ש נה ע"ד). הוא פנימיות האצילות (דע"ה ח"ב כא ע"ד). עיקר מדרגת כל פרצוף הוא רק רוח ונפש שהם מ"ה וב"ן (כללים ח"א כב ע"א). היינו עליו מתנהג האצילות (כללים ח"א כד ע"א).

כל האצילות טובב על השם מ"ה וא"ק הוא ע"ב והעקודים הוא ס"ג והב"יע הוא ב"ן (כללים ח"א פט ע"ב). הוא הנושאו והוא עצמותו ואורו (כללים ח"ב קל ע"א).
⁷⁷⁹ עי' כתי' שהוא מלאכים. ועי' פסקא הבאה שכל הספירות נקראים מלאכים.

רבנו של עולם, אתה הוא עילת העילות וסיבת הסיבות שמשקה לאילן באותו הנביעה, ואותו נביעה הוא כמו נשמה לגוף, שהוא חיים לגוף, ובך אין דמיון ולא דמות מכל מה שמפנים ולבחוץ. ובראת שמים וארץ, והוצאת מהם שמש וירח וכוכבים ומזלות, ובארץ אילנות ודשאים, וגן עדן (ועשבים), וחיות ועופות ודגים ובני אדם, להיות ניכר בהם עליונים, ואיך יתנהג בהם עליונים ותחתונים, ואיך יהיו ניכרים מעליונים ומתחתונים, ואין [מי] שידוע בכך כלל וחוץ ממך אין יחיד (יחוד) בעליונים ובתחתונים, ואתה ניכר כאדון על הכל. וכל הספירות יש לכל אחד שם ידוע ובהם נקראו מלאכים, ואתה, אין לך שם ידוע, שאתה הוא ממלא כל השמות, ואתה הוא שלימות כולם, וכאשר אתה תסתלק מהם, ישארו כל השמות כגוף ללא נשמה.

רבון העולמים אתה הוא עלת העלות סבת הסבות דאשקי לאילנא בההוא נביעו וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא⁷⁸⁰ דאיהו חיים לגופא ובך לית דמיון ולית דיוקנא⁷⁸¹ מכל מה דלגאו ולבר ובראת שמיא וארעא ואפיקת מנהון שמשא וסיהרא וכוכביא ומזלי ובארעא אילנין ודשאין וגנתא דעדן (ועשביין) וחיוון ועופין ונונין ובני נשא לאשתמודעא בהון עלאין ואיך יתנהגון בהון עלאין ותתאין ואיך אשתמודעאן מעלאי מתתאי ולית דייע בך כלל [זו ע"ב] ובר מנך לית יחידא (ס"א יחודא) בעלאי ותתאי⁷⁸² (ואנת אשתמודע אדון על בלא)⁷⁸³ וכל ספירן כל חד אית ליה שם ידיע⁷⁸⁴ ובהון אתקריאו מלאכיא⁷⁸⁵ ואנת לית לך שם ידיע דאנת הוא ממלא כל שמהן⁷⁸⁶ ואנת הוא שלימו דכלהו⁷⁸⁷ וכד אנת תסתלק מינהון⁷⁸⁸ אשתארו כלהו שמהן כגופא בלא נשמתא:

לאשתמודעא בהון עלאין - שמן התחתונים יכירו העליונים, כמ"ש לעיל (ז ע"א) בדיוקנא וחותם בשעוה: **ואיך יתנהגון כו'** - ר"ל, שבתחתונים בעוה"ז מכירין בשינוייהם והתהפכותם, מכירין היאך עולמות עליונים ותחתונים מנהיגין אותן: **ואיך אשתמודעא כו'** - ר"ל, להכיר

– מאיר התיקון –

⁷⁸⁰ וכך היה בשבירת הנקודות (כללים ח"ב מד ע"ד).
⁷⁸¹ כל הכינוים כולם אינם על מהותו ח"ו אלא על"ש מידותיו – עי' גר"א בספר יצירה (פרק א משנה ה' בד"ה אדון יחיד (ביאורים ח"ב יג ע"ג)).
⁷⁸² עי' כללים ח"ב מד ע"ד, דע"י חסרון אור יחודו בהם היו נפרדות המלכין קדמאין זו מזו.
⁷⁸³ נמחק בגר"א.

⁷⁸⁴ משום שהם נשלמו בכל שלימותם וכלולים מהכל, לכן נמצא שם מיוחד עליהם (ביאורים ח"ב פ ע"ג).

⁷⁸⁵ דע"ה ח"ב מח ע"ב: סוד הענין הוא ע"פ מ"ש ב' משפטים (צו ע"א) תא חזי כל שמהן וכל כנויין דשמהן דאית ליה לקב"ה כלהו מתפשטן לאורחיהו (שיש לכל שם ושם פעולות מיוחדים, וכמ"ש (שמות רבה פ"ג סי' ה) לפי מעשי אני נקרא וכנודע בספר שערי צדק ושערי אורה), וכלהו מתלבשין אלין באלין וכלהו מתפלגין לארחין ושבילין ידיען (כי הם מתלבשין במלאכים ואופנים אשר הם רבוא רבואות, וכל א' ממונה על דבר מיוחד ועל כח מיוחד, וכל כחם הוא ע"י שמותיו וכנוייו ית"ש המתלבש בהם, וכמ"ש אליהו ז"ל"ט (תיקו"ז יט ע"א)). ועי' לעיל הערה 374.
⁷⁸⁶ כי הגם שהם נעשו לשמותיו עצמו, עכ"ז הנה אין לו שם ידיע, כי הוא מתגלה לפעמים בשם זה ולפעמים בשם זה, וכמ"ש (שמר"ר פ"ג פ"ו) לפי מעשי אני נקרא (דע"ה ח"א עז ע"ד).
⁷⁸⁷ ולכן לא היה נעשה עתה ע"י התרוקנות האור רק הכלים לבד דעולם האצילות וכן שרשי הכחות דהעולמות ב"ע (ביאורים ח"ב צז ע"ב). עי' לעיל טז ע"ב ד"ה שלימו. עי' זהר ח"א מט ע"ב: לזאת יקרא אשה שלימו דכלא.

⁷⁸⁸ כל הנאצלים כולם, הנה הגם שהם למעלה הרבה מכל הנבראים כולם, עכ"ז הנה הם מצד עצמם אינם אלקות כלל, כי הם נאצלו ונמצאו מחדש אחר שלא היו, ואינם אלקות, אלא מצד יחודו ית"ש בהם. כי הא"ס התייחד בהם ונעשה חד ממש עמהם, והם מעתה אלקות גמור על ידו, יחיד ומיוחד. כי הם תכונה יקרה נעלה ומרומם כזו שראויים לקבל את יחודו בהם ולהעשות עמו חד ממש, אבל הם מצד עצמם זולת יחודו בהם אינם אלקות כלל (הקדו"ש טו ע"ג).
 אין ערך וחקר לרוממות המאציל על האצילות אלא שמתייחד עם האצילות ביחוד עצום עד שנעשה חד עמו, אבל אין ערך וחקר לרוממותו עליהם (כללים ח"א לג ע"ג). היינו בשבירת המלכים קדמאין (כללים ח"א סו ע"ד). דע"ה ח"ב ג ע"א לומד מכאן שבגלל חסרון גילוי אור א,ס בעולם הנקודות אז בחיצוניות דב"ן היה טמון כל כחות דשרשי הבי"ע.

כבודו בעליונים ותחתונים: **ואנת אשתמודעא כו'** - שאין מכירין מהותו אלא מציאותו, שהוא אדון הכל:

אתה הוא חכם ולא בחכמה ידוע, אתה הוא מבין ולא מהבינה הידועה. אין לך מקום ידוע, אלא להיות ניכר כחך וחוזקך לבני אדם, ולהראות להם איך מתנהג עולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט, כפי מעשיהם של בני אדם. דין הוא גבורה, משפט הוא עמוד האמצעי, צדק הוא המלכות הקדוש, מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק אות ברית, הכל להראות איך מתנהג העולם. אבל לא שיש בך צדק ידועה שהוא דין, ואינו מפשט ידועה שהוא רחמים, ולא מכל אלה המדות כלל.

אתה הוא חכם ולא בחכמה ידוע, אתה הוא מבין ולא מהבינה הידועה. אין לך מקום ידוע, אלא להיות ניכר כחך וחוזקך לבני אדם, ולהראות להם איך מתנהג עולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט, כפי מעשיהם של בני אדם. דין הוא גבורה, משפט הוא עמוד האמצעי, צדק הוא המלכות הקדוש, מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק אות ברית, הכל להראות איך מתנהג העולם. אבל לא שיש בך צדק ידועה שהוא דין, ואינו מפשט ידועה שהוא רחמים, ולא מכל אלה המדות כלל.

אתה הוא חכם ולא בחכמה ידוע, אתה הוא מבין ולא מהבינה הידועה. אין לך מקום ידוע, אלא להיות ניכר כחך וחוזקך לבני אדם, ולהראות להם איך מתנהג עולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט, כפי מעשיהם של בני אדם. דין הוא גבורה, משפט הוא עמוד האמצעי, צדק הוא המלכות הקדוש, מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק אות ברית, הכל להראות איך מתנהג העולם. אבל לא שיש בך צדק ידועה שהוא דין, ואינו מפשט ידועה שהוא רחמים, ולא מכל אלה המדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשון דברים על ידך, שהרי יש לך רשות (נתנה לך) לגלות על ידך סודות נסתרים, מה שלא נתנה רשות לגלות לשום אדם עד עתה. קם רבי שמעון, פתח ואמר, "לך ה' הגדולה והגבורה וכו'", עליונים שמעו אותם ישני חברון ורועה נאמן, התעוררו משינתם, "הקיצו ורננו שוכני עפר", אלה אותם צדיקים שהם מצד של אותו שנאמר בה "אני ישנה ולבי ער", ולא אותם מתים, ולכן נאמר בהם "הקיצו ורננו וכו'". רועה נאמן, אתה ואבות הקיצו, ורננו להתעוררות השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה כל הצדיקים ישנים ושינה בחוריהם

קום רבי שמעון ויתחדשון דברים על ידך, שהרי יש לך רשות (נתנה לך) לגלות על ידך סודות נסתרים, מה שלא נתנה רשות לגלות לשום אדם עד עתה. קם רבי שמעון, פתח ואמר, "לך ה' הגדולה והגבורה וכו'", עליונים שמעו אותם ישני חברון ורועה נאמן, התעוררו משינתם, "הקיצו ורננו שוכני עפר", אלה אותם צדיקים שהם מצד של אותו שנאמר בה "אני ישנה ולבי ער", ולא אותם מתים, ולכן נאמר בהם "הקיצו ורננו וכו'". רועה נאמן, אתה ואבות הקיצו, ורננו להתעוררות השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה כל הצדיקים ישנים ושינה בחוריהם

קום רבי שמעון ויתחדשון דברים על ידך, שהרי יש לך רשות (נתנה לך) לגלות על ידך סודות נסתרים, מה שלא נתנה רשות לגלות לשום אדם עד עתה. קם רבי שמעון, פתח ואמר, "לך ה' הגדולה והגבורה וכו'", עליונים שמעו אותם ישני חברון ורועה נאמן, התעוררו משינתם, "הקיצו ורננו שוכני עפר", אלה אותם צדיקים שהם מצד של אותו שנאמר בה "אני ישנה ולבי ער", ולא אותם מתים, ולכן נאמר בהם "הקיצו ורננו וכו'". רועה נאמן, אתה ואבות הקיצו, ורננו להתעוררות השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה כל הצדיקים ישנים ושינה בחוריהם

קום רבי שמעון ויתחדשון דברים על ידך, שהרי יש לך רשות (נתנה לך) לגלות על ידך סודות נסתרים, מה שלא נתנה רשות לגלות לשום אדם עד עתה. קם רבי שמעון, פתח ואמר, "לך ה' הגדולה והגבורה וכו'", עליונים שמעו אותם ישני חברון ורועה נאמן, התעוררו משינתם, "הקיצו ורננו שוכני עפר", אלה אותם צדיקים שהם מצד של אותו שנאמר בה "אני ישנה ולבי ער", ולא אותם מתים, ולכן נאמר בהם "הקיצו ורננו וכו'". רועה נאמן, אתה ואבות הקיצו, ורננו להתעוררות השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה כל הצדיקים ישנים ושינה בחוריהם

אלא לאשתמודעא כו' - ר"ל, שאינו מנהיג בספ"י אלא להכירו, ולידע שכפי שאדם מודד מודדין לו (סנהדרין ק ע"א), שיש על הכל מדה ידועה, והוא מעניש ומשלם שכר בהם: **דאינון צדק ומשפט** - שמלכות הוא ב"ד דלתתא, ות"ת הוא רחמים: **מאזני צדק כו'** - כי נה"י משמשים

– מאיר התיקון –

789 עי' כללים ח"א א ע"א: הגם שהאמת הוא שבכל מה שנוגע להבחין בעצמותו עצמו ית"ש הנה משולל ההתבוננות בבחי' חכמתו ותבונתו מאומה כי הכל אחד בו, ר"ל שהוא עם כל תואריו חד הוא (כנודע מדברי הרמב"ם ז"ל במורה ח"א פרקים נא נב נג), אך מה שנוגע לפעולותיו עצמן שהיא בכל סדרי בראשית כולם, הנה יסד אותם בחכמה ידיעה ובבינה ידיעה, ומותר ומצוה להתבונן בהם כדי להללו ולשבחו ולספר הודו. ועי' לקמן קנ"ב ע"ב: שינוין אינון במאני דגופא, אבל ביה לית שינויא כלל, איהו לא אשתני בכל אתר.

790 עי' הערה 781.

791 ולדק (גר"א).

792 עי' ביאורים ח"א פו ע"ד, והוא הלשון חק (ס"י פ"ב מ"א), וכן הוא בזוה"ק פ' מקץ קצג ע"ב.

793 ואנת אשתמודעא אדון על כולא (נוסף בגר"א).

למלכות⁷⁹⁴, בסוד תרין ביעין ואמה (מבו"ש ש"ד פי"ג), ונקראו מאזני צדק, שהן מכריעין לימין ולשמאל: **היין צדק כו'** - שעליו נאמר "שמן משחת קודש יהיה זה כו'" (שמות ל לא), שמן דנפיק ממוחא, שהוא "קדש יהיה זה" יסוד⁷⁹⁵, ואתמלא צדק מיניה, ונאמר בו "ושמן זית היין": **ואמר לך ה' כו' - שבפסוק זה ז"ס תחתונות שבהן מתנהג העולם:**

מיד נתנה השכינה ג' קולות לרועה נאמן ויאמר לו קום רועה נאמן, שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", לגבי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם "פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי", שהרי "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך".

מיד יהיבת שכינתא תלת קלין לגבי רעיא מהימנא ויימא ליה קום רעיא מהימנא דהא עלך אתמר קול דודי דופק (שיה"ש ה ב) לגבאי בארבע אתוון דיליה ויימא בהון פתחי לי אחותי (יט ע"ב) רעיתי יונתי תמתי (שם) דהא תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך (איכה ד כב):

מיד יהיבת כו' - ר"ל, בזמן הגאולה: תלת קלין - מסט' דתלת אבהן, שרעיא מהימנא כלול מהן⁷⁹⁶: קול דודי כו' - ר"ל, הקב"ה ת"ת, וזהו ולבי ער: אחותי {יט ע"ג} כו' - ד' שמות כנגד ד' אותיות, אחותי מסט' דחכמה, שנאמר (משלי ז ד) אמור לחכמה אחותי את, רעיתי כנגד בינה, שחוב"ב הן רעים דלא מתפרשין (זהר ח"ג ד ע"א), ועליהם נאמר (שיה"ש ה א) אכלו רעים, ובינה נק' רעיתי, נקבה, יונתי מסט' דת"ת כמ"ש לקמן (דף יט כד ע"ב) שכינתא מסט' דנער יונה⁷⁹⁷, תמתי מסט' דמלכות, שעלה נאמר (שיה"ש ד ז) ומום אין בך. ונאמר תם עונך כו', בהאי זמנא, וז"ש דהא תם כו':

"שראשי נמלא טל", מהוא "נמלא טל", אלא אמר הקב"ה, אתה חשבת שמיום שנחרב בית המקדש שנכנסת בביתי ועליתי בישוב, לא כן, שלא נכנס כל זמן שאתה בגלות, הרי לך סימן שראשי נמלא טל, ה"א שכינה בגלות, שלימות שלה וחיים שלה, הוא ט"ל, וזהו, יו"ד ה"א וא"ו, וה"א היא שכינה שלא מחשבון ט"ל, אלא יו"ד ה"א וא"ו, שעולה אותיות לחשבון ט"ל, שהוא מלא לשכינה מנביעה של כל המקורות עליונים, מיד קם רועה נאמן ואבות הקדושים עמו.

שראשי נמלא טל⁷⁹⁸ (שיה"ש ה ב) מאי נמלא טל אלא אמר קודשא בריך הוא אנת חשיבת דמיומא דאתחרב בי מקדשא דעאלנא בביתא דילי ועאלנא בישובא לאו הכי דלא אעלנא כל זמנא דאנת בגלותא הרי לך סימנא שראשי נמלא טל ה"א שכינתא בגלותא שלימו דילה וחיים דילה איהו ט"ל ודא איהו יו"ד ה"א וא"ו וה"א איהי שכינתא דלא מחושבן ט"ל אלא יו"ד ה"א וא"ו דסליקו אתוון לחשבן ט"ל דאיהו מליא לשכינתא מנביעו דכל מקורין עלאין מיד קם רעיא מהימנא ואבהן קדישין עמיה:

עד כאן סוד היחוד, מכאן ואילך פרשה עד כאן רוא דיהודא מכאן ואילך פרשתא

– מאיר התיקון –

⁷⁹⁴ עי' זהר ח"א קנא ע"ב: וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה באר דרגא דאדון כל הארץ בשדה חקל תפוחין קדישין שלשה עדרי צאן תלת דרגין עלאין קדישין מתתקנן על ההוא בירא ואינון נצ"ח והו"ד ויסודא דעלמא

תרגום: "וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה". "באר" הדרגה של אדון כל הארץ, "בשדה", שדה התפוחים הקדושים. "שלשה עדרי צאן", שלש דרגות עליונות קדושות מתוקנות על אותה הבאר, והן נצח והוד והיסוד של העולם.

⁷⁹⁵ עי' זהר (ח"א דף רטז ע"א) דאמרנא מקמיה דאמינא לך דאתקריאת אורייתא זה כתיב (שופטים ה) זה סיני מפני יהו"ה אלהי ישראל כד אתייהיבת אורייתא על ידא דמשה (שמות לב) כי זה משה האיש (שם טו) זה אלי ואנוהו אורייתא הוה נחתת מן קמי אלהא דישראל.

תרגום: שאמרתי מלפני שאמרתי לך שהתורה נקראת "זה". כתוב "זה סיני מפני ה' אלהי ישראל", כשנתנה תורה על ידי משה, "כי זה משה האיש", "זה אלי ואנוהו". התורה היתה יורדת מלפני אלהי ישראל.

⁷⁹⁶ עי' כט ע"ב שמשא הוא הפנימיות של יעקב. אמנם עי' צז ע"ג מש"כ רבינו בד"ה ובג"ד: ה' דמשה דמשה הוא מסט' דה' בתראה דתלת אבהן הן יה"ו והוא אשלים להויה.

⁷⁹⁷ זה בא לאפוקי כסא ואופן (בינה ומלכות) אלא נער (מט"ט וכאן זה שייך לת"ת) ושם נקרא יונה.

⁷⁹⁸ מהשם מ"ה יבא הט"ל של תחיה (כללים ח"א עג ע"א).

הראשונה של סתרי תורה.

קדמאה דסתרי אורייתא:

בבינתא דילי כו' - הן דיורין דקב"ה למעלה, שכנגדן בית המקדש למטה: **הרי לך סימנא כו' -** שלא נכנס להשפיע בהם⁷⁹⁹: **מיד קם כו' -** ר"ל, באותו הזמן: **ר"מ ואבהן -** שהן ד' אותיות יהו"ה, כמ"ש בתיקונים (קלז ע"ב) שמשו רבינו ע"ה השלים שם הוי"ה, שהיו באבהן יה"ו לבד, וז"ש (שמות ו ג) ושמי ה' לא כו' ע"ש:

פתח רבי שמעון ואמר "בראשית ברא אלהים", "סוד יהו"ה ליראיו ובריתו להודיעם", סו"ד אלו הם שבעים פעמים ופנים שהתפרשה מלת בראשית בפרשה הזו.

פתח רבי שמעון ואמר בראשית ברא אלהים (בראשית א א) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם (תהלים כה יד) סו"ד אלן אינון שבעין זמנין ואנפין דאתפרש מלת בראשית בהאי פרשתא:

בהאי פרשתא - ר"ל, בראשית של אותה הפרשה:

תקונא קדמאה

בראשית, ב' ראשית, "זה השער לה' צדיקים יבאו בו", זהו שער הצדיקים, שיש להם רשות להיכנס לשם, ואחרים שאינם צדיקים נדחים משם, בו רשומים ומצוירים וחקוקים דמויות של עליונים ותחתונים, הצירוף של אדם רשום שם, והוא דמות אדם. הרושם של אריה, שם לימין, ורושם של שור לשמאל, ורושם של נשר באמצע. וסוד הדבר "ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם וכו'", לכל חיה ארבע פנים, אלו ארבע אותיות של השם הקדוש, יהו"ה שמאיר בהם. המלך של כל החיות, זה אדם שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעולה בחשבון אחד דמות אדם, זו השכינה הקדושה שהיא דמותו.

בראשית ב' ראשית זה השער לה' צדיקים יבאו בו (תהלים קיח כ) דא איהו תרעא דצדיקיא דאית לון רשו לעאלא תמן ואחרנין דלאו אינון (יה ע"א) צדיקיא אתדחיין מתמן בה רשימין ומצויירין ומתחקין דיוקנין דעלאין ותתאין ציורא דאדם רשימא תמן ואיהו דמות אדם רשימא דאריה תמן לימינא ורשימא דשור לשמאלא ורשימא דנשרא באמצעיתא ורזא דמלה ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם וכו' וארבע אנפין לארבעתם (יחזקאל א י) לכל חיותא ארבע אנפין⁸⁰⁰ אלן ארבע אתוון דשמא קדישא יהו"ה דנהיר בהון מלכא דכלהו חיוון דא אדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דסליק בחושבן חד דמות אדם דא שכינתא קדישא דאיהי דיוקניה:

תיקון א ב' ראשית - ר"ל, שב' מלכות, כמ"ש לקמן⁸⁰¹, הוא ראשית לכל, כמ"ש לעיל⁸⁰² דלית רשו לכל נביא כו', וז"ש זה השער כו': **יבאו בו דא כו' -** מפרש סיפא דקרא: **בה רשימין כו' -** ר"ל, שהיא ראשית לעליונים ותחתונים, ואיהי ב', אוצרא דכלא, כמ"ש לקמן⁸⁰³, ור"ל, לכך נק' ב' לשון בית, שהוא בית קיבול לכולם: **רשימין ומצויירין ומתחקין -** כמ"ש לעיל (ז ע"ב) שיש דיוקנין וחותם ורשימו, וזה רשימו. ומצד החותם מצויירין. ומצד הדיוקנין מתחקין כו'. דחותם הכל בה מצד העליונים ותחתונים: **ותתאין -** ג' עולמות בי"ע: **ואיהו דמות אדם { יט ע"ד } רשימא כו' -** ר"ל, שהחיות אינן אלא ג', והיא משלמת לד' כמ"ש לעיל (סוף הקדמה ב), והיא דמות

- מאיר התיקון -

⁷⁹⁹ עי' דברי רבינו בסד"צ ב' ע"ב, וכ"ז שאין זיווג בין ז'ונ ג"כ אין זיווג בין או"א כמ"ש (תענית ע"א) שאין נכנס בירושלים של מעלה עד כו'. ועי' ע"ח שער טו פרק א.

⁸⁰⁰ עי' לעיל יא ע"א ד"ה ועל כולהו שכל הד' פנים הם של נשר או ד' של אריה וכו', ועי' דברי רבינו בסד"צ יג ע"ב, עי' לקמן יד ע"ד ד"ה דמות א' לארבען.

⁸⁰¹ בסוף התיקון.

⁸⁰² עי' לעיל הערה 738.

⁸⁰³ בסוף התיקון.

אדם⁸⁰⁴, שת"ת נק' אדם, והיא דמותו כמו שמפרש והולך, וז"ש ואיהו כו': רשימא דארי' כו' - ר"ל, שאף הג' חיות שתחותה רשימין בה: ורזא דמלה כו' - ר"ל, שלכך נאמר ודמות כו' אצל אדם, לפי שהיא דמותו: מלכא דכולהו כו' - ר"ל, אדם היושב על הכסא:

היא חותם שלו (דמות שלו) ועליה נאמר "שימני כחותם על לבך", שכך (אומרת השכינה) ישראל בגלות אומרים, אף על גב שאתה מסתלק למעלה, דמותך לא תזוז ממני לעולם, כמו אותו החותם, שבאותו מקום שנדבק, בו רישום של בעל החותם, לא זזה ממנו הדמות של החותם, להיות ניכר בו. ולכן אמרה כנסת ישראל (אמרו ישראל בגלות) "שימני כחותם על לבך", כרושם התפילין של יד שהן כנגד הלב, כחותם על זרועך, כמו תפילין של ראש שתלויות רצועות לכל הצדדים על הלב והזרוע, ובהן רשומים אלו שהם עמו של הקדוש ברוך הוא. ועוד "שימני כחותם על לבך", זהו חותם של אות ברית קודש, והוא אות ברית שבת קודש וימים טובים.

איהו חותם דיליה (דמות דיליה) ועלה אתמר שימני כחותם על לבך דהכי (נ"א אמרת שכינתא) אמרין ישראל בגלותא אף על גב דאנת תסתלק לעילא דיוקנך לא אתעדי מנאי לעלם כההוא חותם דבההוא אתר דאתדבק ביה רשימו דמארי חותמא לא אתעדי מניה דיוקנא דחותמא לאשתמודעא ביה ובגין כך אמרה כנסת ישראל (נ"א אמרי ישראל בגלותא) שימני כחותם על לבך כרשימו דתפלין דיד דאינון לקבל לבא כחותם על זרועך כתפלין דרישא דאינון תליין רצועין לכל סטרין על לבא ודרועא ובהון אינון רשימין דאינון עמיה דקודשא בריך הוא ועוד שימני כחותם דא חותם דאות ברית קדש והוא אות ברית שבת קדש וימים טובים:

דהכי אמרין ישראל כו' דיוקנך כו' - ר"ל, שכינתך לא תסתלק ממנו: כרשימו דתפילין כו' - כי המקום שאנו מניחין, שם הוא קשורא דשכינתא בקב"ה, וז"ש על לבך:

כי עזה כמות אהבה (שיה"ש ח ו) תקיפא איהו אפרשותא דקודשא בריך הוא ושכינתא מישראל כפרישו דנשמתא ורוחא ונפשא מגופא ותו כי עזה כמות אהבה כד ישראל מיחדין שמא דקודשא בריך הוא ברחימו ואמרי הבוחר בעמו ישראל באהבה:

"כי עזה כמות אהבה", חזקה היא הפרדת הקדוש ברוך הוא והשכינה מישראל כמו הפרדת הנשמה ורוח ונפש מהגוף. ועוד, "כי עזה כמות אהבה", כשישראל מיחדים את שם הקדוש ברוך הוא באהבה, ואומרים הבוחר בעמו ישראל באהבה.

קשה כשאול קנאה (שם) דקודשא בריך הוא יקני עליהו בזמנא דיפקון מן גלותא דאיהו יהא בההוא זמנא קנא ונוקם ובעל חמה רשפיה רשפי אש (שם) בההוא זמנא יתער שמאלא בשלהובין דיליה דאינון רשפי אש שלהבת י"ה ויוקיד כמה היכלין דבתי עבודה זרה ויטול נוקמין מעמלק דאיהו אומי בתרין אתוון דשמא קדישא דאינון י"ה לנטלא נוקמא מיניה הה"ד (שמות יז טז) ויאמר כי יד על כם י"ה ודא איהו רשפי אש שלהבת י"ה⁸⁰⁵:

"קשה כשאול קנאה" של הקדוש ברוך הוא שהוא מקנא עליהם, בזמן שיצאו מהגלות, שהוא יהיה באותו זמן קנא ונוקם ובעל חמה, "רשפיה רשפי אש", באותו הזמן יתעורר השמאל בשלהבות שלו, שהם רשפי אש שלהבת י"ה, וישרוף כמה היכלות של בתי עבודה זרה, ויקח נקמות מעמלק, שהוא נשבע בשתי האותיות של השם הקדוש, שהם י"ה, ליטול נקמה ממנו, זהו שנאמר "ויאמר כי יד על כס י"ה", וזהו "רשפי אש שלהבת י"ה".

- מאיר התיקון -

⁸⁰⁴ עי' ע"ח דרושי הצלם פרק א' שכתב שצלם הוי י"ה ודמות הוא ה' אחרונה, עי' רע"מ ח"ג רכח ע"א וז"ל, ובגינה אתמר כמראה אדם עליו מלמעלה בדיוקנא דתפארת דאיהו ת"ת אדם עליו מלמעלה ואתקרי בשמיה יר"ד ה"א וא"ו ה"א. ועי' לקמן כד ע"ב שזה שכינתא.

⁸⁰⁵ היינו על אף שהמילה כתוב שלהבתיה בפסוק, אבל הוא דורש את זה כשלהבת של שם י"ה. עי' פת"ש אב"ע כא, וז"ל ושמות החכמה מילוי מ"ה דהו"ה בסוד חכמה כח מ"ה, וכן בינה הכל שמות אה"ה זה ידוע, ושמות הגבורה בסוד שם אלקים בנקודות או בגילופי יוד"ן, ובאחוריים הפנימי סוד שם י"ה, והוא כמ"ש (שיה"ש ח ו) שימני כחותם וגו' כחותם על זרועך כי עזה כמות

וישראל אמרין רבון עלמא אף על גב דאנא בגלותא מרחקא ממך שימני כחותם על לבך (שיה"ש ח ו) ולא יתעדי מינן דיוקנך דאיהי חותם דילך שכינתא דילך דבגינה אנת הוית דכיר לן בגלותא וחותרא דקודשא בריך הוא ודאי איהי שכינתא:

וישראל אומרים, רבנו של עולם, אף על גב שאני בגלות רחוקה ממך, "שימני כחותם על לבך", ולא תזוז מאתנו דמותך, שהיא החותם שלך, השכינה שלך, שבגללה אתה היית זוכר אותנו בגלות. והחותם של הקדוש ברוך הוא, ודאי היא השכינה.

בראשית ברא (בראשית א א) ב' איהי ודא⁸⁰⁶ בה פתחת אוריתא בב' ודא בראשית ב' ראשית ב' איהו ודאי אוצרא דכלא עלה אתמר (ישעיה לג ו) יראת ה' היא אוצרו:

"בראשית ברא", ב' היא ודאי, בה פתחה התורה בב', וזו בראשית, ב' ראשית, ב' היא ודאי האוצר של הכל, עליה נאמר "יראת ה' היא אוצרו".

ב' איהו - ר"ל, בית כנ"ל (בריש התיקון): יראת ה' - ר"ל, מלכות:

ודא בראשית זמנין סגיאין אינון באורייתא ראשית וכל חד אתפרש באתריה קדמא איהו ה' קנני ראשית דרכו (משלי ח כב) ודא אורייתא דאית בה טעמי ונקודי ואתוון וכמה פקודין דעשה ולא תעשה דכלהו תליין בשם יהו"ה הה"ד זה שמי לעלם וכו' (שמות ג טו) שמ"י עם י"ה שם"ה זכר"י עם ו"ה רמ"ה שם"ה משמאלא מדחילו דגבורה אתיהיבו פחד יצחק⁸⁰⁷:

וזה בראשית, פעמים רבות יש בתורה ראשית, וכל אחד התפרש במקומו. הראשון הוא "יהו"ה קנני ראשית דרכו", וזו התורה שיש בה טעמים ונקודות ואותיות, וכמה מצוות עשה ולא תעשה, שכולן תלויות בשם יהו"ה, זהו שנאמר "זה שמי לעלם וכו'", שמ"י עם י"ה שלש מאות ששים וחמש, זכר"י עם ו"ה מאתים ארבעים ושמונה. שלש מאות ששים וחמש משמאל, מיראת הגבורה נתנו פחד יצחק.

ודא אורייתא - ר"ל, מלכות והיא ראשית דרכו כנ"ל (בריש התיקון): דאית בה כו' - ר"ל, בתורה, וכן במלכות הכל כלול בה: טעמי ונקודי ואתוון - וכלם כלולים בשם יהו"ה, כמ"ש בתז"ח (דף

- מאיר התיקון -

אהבה קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, כי עיקר האהבה הוא דביקותא דרוחא ברוחא בסוד אש ואש דבאיש ואשה שבהם ב' אותיות י"ה, שמצד הדין הנמצא במאורות שהוא גורם חסרון בתחתונים תשוקת הנבראים ומאורות התחתונים למלאות חסרונם, והוא סוד (בראשית ג טז) ואל אישך תשוקתך בסוד הצמצום וחפירה שביסודה שרצונה להתמלאות מיסוד דדכורא, והוא סוד כוונה פנימית של הגבורות כדי שיתגבר התשוקה בתחתונים להתמלאות מאור עליון מברא מים חיים.

⁸⁰⁶ וחותרא דקב"ה ודאי איהי (דא איהי) שכינתא בראשית ברא ב' איהי כו' בכאן נראה משובש מאוד, א' שאין לפנינו ציון על תיקון ב' ועוד בהמאמר שמתחיל ודא בראשית זימנין סגיאין כו' עד פחד יצחק נראה שחסר שם ובאמת נמצא כל המאמר בשלימות לקמן בתז"ח בדף טז ע"א ע"ש, וכאן אינו אלא התחלת המאמר, ומצאתי ב"ה בדפוס ישן מתוקן בזה וכל המאמר הזה עד פחד יצחק ליתא שם וכן הוא הנוסחא שם בסוף הקדמה ז"ל שכינתא ב' איהי ודאי בה פתחת אורייתא בב' ודא בראשית ב' ראשית ודא אוצרא דכלא כו' היא אוצרו ודא תיקונא תניינא דבראשית דתמן יראת אשתאר מאתוון ש"ב ורזא דמילא כו' עכ"ל אות באות, וזה המאמר נמצא שם בסוף הקדמה וכן נשנה שם בסוף תיקון א' כמו שכתוב לפנינו וגם שם לא נמצא מן ודא בראשית זימנין וכו' עד פחד יצחק, ומה שמתחיל שם במאמר שבסוף הקדמה במילת שכינתא כנ"ל נראה שתיבת שכינתא הוא מסוף המאמר כאן בתיקון א' וחותרא דקב"ה דא איהי שכינתא ולא גריס בראשית ברא הכתוב באמצע (לש"ו).

⁸⁰⁷ ולא ככאשית זמנין סגיאין אינון באורייתא לראשית וכל חד אתפרש כאתריה קדמא איהו (משלי

ח כב) ה' קנני ראשית דרכו ולא אורייתא לראשית זה טעמי ונקודי ואתוון וכמה פקודין לעשה ולא

תעשה דכלהו תליין בשם יהו"ה הה"ד (שמות ג) זה שמי לעלם וכו' שמ"י עם י"ה שם"ה זכר"י עם

ו"ק רמ"ה שם"ה משמאלא מדחילו דגבורה אתיהיבו פחד יצחק (נמחק דלפ"מ).

עג ג ע"א⁸⁰⁸) וכלהו רמיזין בשמא דא כו': דכולהו תליין כו' - ר"ל, דלכך כתיב ה' קנני: מדחילו כו' - ר"ל, מבינה, ששם י"ה בה, ועיין לעיל (י ע"ב) קלע ה' עלאה לשמאלא כו' וכלא י"ה עם כו':

תקונא תניינא

בראשית, שם ירא"ת, מה נשאר מאותן אותיות, ש"ב. וסוד הדבר שב ביראת ה', ואם אין יראה אין חכמה, כמו שבארוה (אבות פ"ג מ"ז) אם אין יראה אין חכמה, משום שיראה היא אוצר לחכמה, היא הגניזה שלה, היא הסתרה שלה, היא בית המלך.

בראשית תמן ירא"ת מה אשתאר מאינן אתוון ש"ב ורזא דמלה שב [יח ע"ב] ביראת ה' ואם לית דחילו לית חכמה כמה דאוקמוהו אם אין יראה אין חכמה⁸⁰⁹ בגין דיראה היא אוצרא לחכמה אייה גניזו דילה אייה טמירו דילה אייה ביתא דמלכא:

תיקון ב' שב - ר"ל, זקנה, ואמרו (קידושין לב ע"ב) זקן שקנה חכמה: אייה גניזו כו' - ר"ל, שחכמה היא אור הגנוז והוא נתיב לא ידעו⁸¹⁰ כו' (אייב כח ז), ונעלמה מעיני כו' (שם כא), והיכן הוא טמיר במלכות, וז"ש אייה טמירו דילה, ולכן ביראה ימצא חכמה: דמלכא - ר"ל, חכמה⁸¹¹:

ודא תקונא תליתאה	וזה תקון שלישי
כנוונא דא בראשית רא"ש ב"ת ורזא דמלה בחכמה יבנה בית (משלי כד ג) ומאן דבעי למהוי למלכא לית וכ ע"א) ליה רשו למחוייה אלא בביתיה ורזא דמלה חכמה לא אשתמודעא אלא בביתיה:	כדוגמא זה, בראשית, רא"ש ב"ת, וסוד הדבר "בחכמה יבנה בית", ומי שרוצה לראות את המלך אין לו רשות לראותו אלא בביתו, וסוד הדבר, החכמה לא נודעת אלא בביתו.

תיקון ג' רא"ש - ר"ל, חכמה: למלכא - חכמה כנ"ל: {כ ע"א} בביתיה - מלכות: ורזא דמלה חכמה כו' - ר"ל, שאמרו שחכמתו של אדם אינה ניכרת אלא כשהוא בביתו:

כדוגמא זה, העמוד האמצעי שהוא יהו"ה, לא נודע לנביא וחוזה אלא בהיכלו שהוא אדנ"י, וסוד הדבר "וה' בהיכל קדשו", והיא "כן בקודש חזיתך", בקדוש בגימ' בית, והיא כלולה משבעה היכלות, משבע ארצות, ועליהם אמר דוד "אתהלך לפני יהו"ה בארצות החיים". ועמוד האמצעי הוא כולל שבעה רקיעים, ועליהם אמר דוד "השמים שמים ליהו"ה". ואין ידיעה כלל במלך ובמלבושו ובתקונו לבן אדם בעולם, עד שיכנס לביתו ולהיכלו, שהיא ב'. ועליה

כנוונא דא עמודא דאמצעיתא דאיהו יהו"ה לא אשתמודע לנביא וחוזה אלא בהיכליה דאיהו אדנ"י ורזא דמלה וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ) ואיהו כן בקדש חזיתך (תהלים סג ג) בקוד"ש בנימטריא בית ואיהו כלילא משבע היכלין משבע ארעין ועלייהו אמר דוד אתהלך לפני ה' בארצות החיים (תהלים קטז ט) ועמודא דאמצעיתא איהו כליל שבע רקיעין

מאיר התיקון -

⁸⁰⁸ וז"ל: ואנון אתון כגונא דאצבען ואנון טעמי כגונא דעינין דמתנהגין כל איבריך דגופא אבתריה ואנון רמיזין בהאי שמא יהו"ה.

תרגום: ואותן האותיות כדוגמת של האצבעות, ואותם הטעמים כמו העינים, שמנהיגים את כל איברי הגוף אחריהם, והם רמוזים בשם הזה, יהו"ה.
⁸⁰⁹ ע"י לעיל הערה 230.

⁸¹⁰ ע"י ע"ח שער ט"ל פרק י וכן בדברי רבינו בתז"ח נ ע"ב, ש'נתיב לא ידעו עיט' היא הזיווג של חו"ב, וע"י לש"ו כללים ח"ב מב ע"ג שזה חו"ב דא"א דא"ק דהיינו אורא ומוח, וע"י לקמן כ ע"ג שזה יסוד דחכמה שבתוך יסוד דבינה.

⁸¹¹ ע"י זהר (חלק א דף כב ע"א) ואהיה אצלו אמון, מלכא ודאי איהו חכמה עלאה לעילא, ועמודא דאמצעיתא מלכא לתתא.

תרגום: ואהיה אצלו אמון, ומלך ודאי הוא חכמה עליונה למעלה, ועמוד האמצעי הוא המלך למטה.

נאמר "כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים".⁸¹² ועלייהו אמר דוד השמים שמים לה' (תהלים שם טז) ולית ידיעא כלל במלכא⁸¹²

ובמלבושיה ובתקוניה לבר נש בעלמא עד דייעול לביתיה ולהיכליה דאיהי ב' ועלה אתמר כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים (ישעיה נו ז):

אלא בהיכליה - היכל גי' אדנ"י (זהר ח"א כג ע"ב): **ואיהי כלילא כו' - ר"ל**, למה נקראת היכל, ואמר שהיא כלולה מז' היכלות שבבריאה: **מז' ארעין ועלייהו כו' - ר"ל**, שגם מז' ארצות⁸¹³ שלנו היא כלולה, והוא כמו ראה לד' היכלין: **שמים לה' - שהוא הוי"ה**: **ולית ידיע' כו' דאיהי ב' - ר"ל**, וזה ב' ראשית, באות ב' משיגין ויודעין ראשית, שהוא חכמה:

ומי שהוא אדם בדמות העמוד האמצעי, עליו נאמר (ברכות ו ע"א) "אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת". והרי פרשוה בעלי המשנה, ומי ששומר ברית נקרא איש תמים, ושם בראשית, בר"ת א"ש, ששומר אותו מאש הגיהנם. אבל מי שעוסק בתורה ושומר אותה, נקרא אדם בדמות של אותו שלמעלה, זהו שנאמר "כתפארת אדם לשבת בית". בא ראה, כל מי ששומר אות הברית, דמותו רשומה בשכינה וצדיק, ומי שעוסק בתורה דמותו רשומה בעמוד האמצעי.

ומאן דאיהו אדם בדיוקנא דעמודא דאמצעייתא עליה נאמר אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת והא אוקמוה מארי מתניתין⁸¹⁴ ומאן דנטר ברית אתקרי איש תמים ותמן בראשית ברית א"ש דנטיר ליה מאשא דגיהנם אבל מאן דאתעסק באורייתא ונטיר לה אתקרי אדם בדיוקנא דההוא דלעילא הה"ד (ישעיה מד יג) כתפארת אדם לשבת בית תא חזי כל מאן דנטיר אות ברית דיוקניה רשים בשכינתא וצדיק ומאן דאשתדל באורייתא דיוקניה רשים בעמודא דאמצעייתא:

ומאן דנטר כו' - ר"ל, מי הוא שנק' אדם: **ותמן בראשית - ר"ל**, בכרית: **ברית אש כו' - ר"ל**, דלכך נק' איש, שברית הוא יו"ד כמ"ש לעיל (יב ע"א):

תקונא רביעאה

בראשית, נאמר "פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה י"ה", "פתחו לי", אלו שני עפעפי העין, שהם פותחים וסוגרים, ועליהם נאמר "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה", אלו שני כרובי העין. "פורשי כנפים" עפעפי

בראשית כתיב פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה י"ה (תהלים קיח יט) פתחו לי דא אינון תרין עפעפי עינא דאינון פתחין וסגריין⁸¹⁵ ועלייהו אתמר והיו הכרובים פורשי כנפים

– מאיר התיקון –

⁸¹² עי' לעיל הערה 811.

⁸¹³ עי' ס"י (פ"ד מט"ו) שבע כפולות בג"ד כפר"ת שבהן נחקקין שבעה עולמות, שבעה רקיעין, שבע ארצות, שבעה ימים, שבעה נהרות, שבעה מדברות, שבעה ימים, שבעה שבועות, שבע שנים, שבע שמיטין, שבעה יובלות, והיכל הקדש לפיכך חבב את השביעיות תחת כל השמים.

⁸¹⁴ קשה, שהרי רוב המקומות שנזכר תואר זה "מארי מתני" בתיקונים (לעיל ג ע"א, ה ע"א ה ע"ב ו ע"א ו ע"ב, ח ע"ב י ע"א יא ע"ב יב ע"ב, טו ע"א טו ע"ב טז ע"א כא ע"א, כו ע"ב, כט ע"א, ל ע"א, לא ע"א, לג ע"ב, לד ע"א, לה ע"א, לה ע"ב, לו ע"א, לח ע"ב) הכוונה היא למבואר בחלק הנגלה שבתורה, ובד"כ גם מצאתי מקורו הנאמן בחלק זה של התורה. אמנם מש"כ כאן לא מצאתי בנגלה אלא רק בזוה"ק (עי' ח"א ר ע"ב, רכח ע"ב, ח"ג קסה ע"ב וקסו ע"א). ועי' דברי רבינו לקמן מב ע"ב, וכן שם מב ע"ד שמפרשו שהוא קבלה דווקא, וכן משמע בתז"ח דף ז ע"ג. ועי' תז"ח טז ע"ד: והמשכילים יזהרו אליו ס' רבוא מארי מתניתין דלעילא ואליו ס' רבוא מארי מתניתין דלתתא. ועיי"ש כד ע"ג: לאו בפשיטו דמארי מתניתין גופניים אלא דמארי מתניתין שכליים דאתמר עליהו והמשכילים יזהרו.

⁸¹⁵ עי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ כב ע"ד שהוא בחי' רצוא ושוב.

העין. ועוד "פתחו לי שערי צדק", אלו הם שתי העיניים, בזמן שהן מסתכלות בדרך ישרה, נאמר בהם "ופניהם איש אל אחיו", ובזמן שאינם מסתכלים בדרך ישרה, הרי נחש עקלתון, שם, עליו נאמר "כי המות יפריד וגו'".

למעלה (שמות כה כ) אליו תריץ כרובי עינא⁸¹⁶ פורשי כנפים עפעפי עינא ועוד פתחו לי שערי צדק אליו אינון תריץ עיינין בזמנא דאינון מסתכלין בארע מישור אתמר בהון (שמות כה כ) ופניהם איש אל אחיו ובזמנא דלאו אינון מסתכלין בארע מישור הא נחש עקלתון⁸¹⁷ תמן עליה אתמר כי המות יפריד וגו' (רות א יז):

תיקון ד עפעפי - הן שערות שמכסין העינים: **כרובי** - הן בשר שמכסין העינים: **ועוד כו'** - כאן דריש שערי צדק, ור"ל, צדק⁸¹⁸ שמסתכלין באורח מישור, כמו שמפרש והולך: **כי המות יפריד** - ר"ל, בשביל המות דשריא שם, לכך יפריד בין העינים⁸¹⁹:

שלוש צבעי העין הם שלשת האבות, שנאמר בהם "אלה ראשי בית אבותם", בת עין שהיא דקיקה קטנה, זו שכניה, שמשותפת באבות, ועליה נאמר "שמרני כאישון בת עין", והכל בסוד של בראשית, שם ראש"י, שם ב"ת.

תלת גווני עינא אינון תלת אבהן דאתמר בהו אלה ראשי בית אבותם (שמות ו יד) בת עינ⁸²⁰ דאיהי דקיקא זעירא דא שכניתא דאשתתפת באבהן ועלה אתמר שמרני כאישון בת עין (תהלים יז ח) וכלא ברזא דבראשית תמן ראש"י תמן ב"ת:

בת עין כו' - ר"ל, לכך נקראים העינים שער, י, שהשכינה איקרי "זה השער" (תהלים קיח כ, לעיל יט ע"ב)⁸²¹: **שמרני** - שבשכינה הוא השמירה כמ"ש לעיל בהקדמה (יג ע"א): **כאישון** - גוון אוכמא:

רבי שמעון קם על רגליו ואמר, רבון העולמים, פתח עיני להסתכל בהם למעלה, "אבא ב"ם", בארבעים ושתיים אותיות של השם המפורש, לדעת כל אות ואות על תקונה. "בראשית וכו' והארץ היתה תהו ובהו", והם אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שק"ו צי"ת, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כל אות ואות יש מאמר, ויש לה נתיב. עשר אמירות הן ול"ב שבילים, וכולם תלויים מן א"ה, וזהו "אבא ב"ם אודה י"ה", א"ה בחשבון אוד"ה י"ה. (י"ה חכמה ובינה א' רבי שמעון קם על רגליו ואמר, רבון העולמים, פתח עיני להסתכל בהם למעלה, "אבא ב"ם", בארבעים ושתיים אותיות של השם המפורש, לדעת כל אות ואות על תקונה. "בראשית וכו' והארץ היתה תהו ובהו", והם אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שק"ו צי"ת, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כל אות ואות יש מאמר, ויש לה נתיב. עשר אמירות הן ול"ב שבילים, וכולם תלויים מן א"ה, וזהו "אבא ב"ם אודה י"ה", א"ה בחשבון אוד"ה י"ה. (י"ה חכמה ובינה א' רבי שמעון קם על רגליו ואמר, רבון העולמים, פתח עיני להסתכל בהם למעלה, "אבא ב"ם", בארבעים ושתיים אותיות של השם המפורש, לדעת כל אות ואות על תקונה. "בראשית וכו' והארץ היתה תהו ובהו", והם אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שק"ו צי"ת, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כל אות ואות יש מאמר, ויש לה נתיב. עשר אמירות הן ול"ב שבילים, וכולם תלויים מן א"ה, וזהו "אבא ב"ם אודה י"ה", א"ה בחשבון אוד"ה י"ה. (י"ה חכמה ובינה א'

– מאיר התיקון –

⁸¹⁶ עי' תז"ח לד ע"ג וז"ל, כרובי עינא דפתחין וסגרין דבהון נהיר עמודא דאמצעייתא בבת עינא.
⁸¹⁷ עי' דע"ה ח"ב (מא ע"ג): זכר ונקבה, והם נחש בריח ונחש עקלתון.
⁸¹⁸ עי' זהר ח"א לב ע"א שצדק היא מידת המלכות.
⁸¹⁹ עי' לקמן כז ע"ג ד"ה בבית ראשון, ענין כרוב א' נסתלק.
⁸²⁰ עי' לקמן ל סע"ב שהעין היא מלשון עין המים.
⁸²¹ כל הארת הנור"ה מתגלה דרך המלכות, עי' ג' עדרי צאן הוא לעיל הערה 794.
⁸²² עי' זהר ח"ב קלג ע"א: כל מלוי דעלמא עלאה איהו בעמידה ולא מיושב. אבל יתכן שזה רק בענין תפילות, אבל עי' ריש אד"ר שתפילה בעמידה ולימוד בישיבה.
⁸²³ עי' זו"ח ב ע"ג: סטר דא דאיהו ימינא איקרי אל רתיכא דיליה איקרי גדול בכללא כד אתפרשן האי רתיכא דאלין אינון תלת גוונין הכי אינון שמהן איקרון גדו"ל חס"ן קדו"ש הני אינון רתיכא לימינא דאיקרי אל רזא עילאה מאינון שמהן עשרה כמה דאוקימנא.
⁸²⁴ עי' שעה"כ ג ע"א: הברוך הוא ביסוד העליון של חכמה הנק' שביל, ותכוין להמשיך בו השפע ולחברו אח"כ עם היסוד של בינה הנק' נתיב.
הל"ב נתיבות חכמה שבזו"ן, אמנם הם נכללים כולם בהמלכות וכנ"ל, והם הל"ב אלה"ם דמעשה בראשית אשר בהם נברא הכל ע"י המלכות, אך עם שרשם דהי' מאמרות אשר בז"א עצמו הם מ"ב (כללים ח"א מט ע"ג), ה"ק שהם הששת ימי בראשית הם כלילן מעשר אמירן ול"ב

(כתר עליון).

בם אודה י"ה אי"ה בחושבן אוד"ה י"ה⁸²⁵ (י"ה)
 חכמה ובינה א' כתר עלאה):

קם ר"ש כו' - כאן מפרש סיפיה דקרא אבא כו': במ"ב כו' - מבראשית כו' עד ב' דוכוהו הן מ"ב אותיות⁸²⁶, שהן נגד שם מ"ב כידוע (שעה"כ י"ה"כ ג), ומפרש והולך: **ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד** - לפי שהזכיר את השם, אמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד⁸²⁷: **כל את כו' - ר"ל, או הוא מאמר או נתיב: וכלהו תליין כו' - והן רמוזים בג' גווני עינא, חג"ת, דאתמשכי מכח"ב:**

ואינן שבע ספירן כלילין בשבע שמהן וכלהו כלילת לון בת שבע ולית ספירה מכלהו ספירן דיהא לה רשו לארקא ברכאן ולאשפעא לתתאין אלא בבת שבע בגין דאיהי קשורא דכלהו ספירן דאי ספירן הוו מריקין לבר מינה הוה פרודא ובגין דא לית רשו לארקא ספירא לשום אתר בר מינה לגבי תתאין ובגין דא אתמר בה אל יתהלל חכם בחכמתו וגו' כי אם בזאת (ירמיה ט כב) בזאת יבא אהרן אל הקדש (ויקרא טז ג) דלית רשו לנביא וחכימא למנדע לעילא שום מדע אלא בה ובגינה אתמר (שמות י"ג א) ומשה עלה אל האלהים ודוד בגינה אמר אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה⁸²⁸ עד אמצא מקום לה' (תהלים קלב ד - ה) איהו שלימו דאדם שלימו דיחודא שלימו דשמא קדישא שלימו דכל ספירה וספירה:

ואותן שבע ספירות כלולות בשבעה שמות. ובת שבע כוללת את כולם, ואין ספירה מכל הספירות שיהיה לה רשות להוריק ברכות ולהשפיע לתחתונים אלא בבת שבע, משום שהיא הקשר של כל הספירות, שאם הספירות היו מריקות חוץ ממנה, היה פרוד. ולכן, אין רשות לספירה להריק אל התחתונים לשום מקום חוץ ממנה, ולכן נאמר בה "אל יתהלל חכם בחכמתו וגו' כי אם בזאת", "בזאת יבא אהרן אל הקדש", שאין רשות לנביא וחכם לדעת למעלה שום ידיעהומדע אלא בה, ובשבילה נאמר "ומשה עלה אל האלהים", ודוד אמר בגללה "אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה", הוא שלמות האדם, שלמות היחוד, שלמות השם הקדוש, שלמותה של כל ספירה וספירה.

ואינן שבע כו' וכולהו כו' - והן רמוזים בבת עין, וז"ש פתחו לי כו' אבא כו': ולית ספי' כו' ובג"ד אתמר כו' דלית כו' - ר"ל, דלכך נאמר פתחו לי שערי צדק, שהן מלכות, אבא בם, ז"ס אודה י"ה, ג' ספירות שעל ידה אבא בכולם, והכל כלול בעין, וע"י העינים שרואין מעשה ה', מודים לה, וז"ש פתחו לי כו', שהם העינים אודה י"ה, והכל כלול במלת בראשית, ג' ספירות הראשונות וז' ספירות דתליין מג' הראשונות ונכללין במלכות כנ"ל, ואח"כ פורט הכתוב עד ב' דוכוהו שהן נפרטים בז"ס כנ"ל, וזהו הו' {כ ע"ב} דוכוהו שהן ז"ת: **שנת לעיני לעפעפי -** שהוא העינים והעפעפים כנ"ל, שיהיו פתוחים, כמ"ש לעיל פתחו לי כו': **עד אמצא כו' -** שהיא מקומו של הוי"ה, כמ"ש לעיל בתיקון ג': **איהי כו' -** בא לפרש מ"ש לעיל, ולית ספי' כו' בגין דאיהי כו': **שלימו דאדם -** ר"ל, דשמא מפרש אינו נשלם אלא בה, בעשר אותיות: **שלימו דיחודא -** שאין א"ס מתייחד בספי' אלא על ידה, כמ"ש לקמן (תז"ח טו ע"ד) עד דאפיק לי' בת זוגי' כו': **שלימו דשמא קדישא -** ה' בתראה והיא שלימו דג' אתוון, כמ"ש לעיל בהקדמה (טו ע"א): **שלימו דכל ספי' -** כי כל הספירות כלולין מעשר, ואין בהם רק תשע מכתר עד יסוד, והיא כלולה מעשר⁸²⁹, והן עשר מלכיות, בהן נשלמין כל הספירות מעשר כידוע:

- מאיר התיקון -

שבילין, דאינן ל"ב זמנין אלהים בעובדא דבראשית (ביאורים ח"א נט ע"א), עי' תיקון ס"ט (דף קכ ע"ב), שאמר שם שהל"ב נתיבות ועשר אמירן הוא שם מ"ב שבו נברא העולם (וכמ"ש בזוה"ק פקודי דף רלד סע"א ורע"ב) (ביאורים ח"א ע"ד).

⁸²⁵ אודה י"ה בגימ' ל"א עה"כ ל"ב.

⁸²⁶ עי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק יד.

⁸²⁷ עי' יומא לה ע"ב.

⁸²⁸ עי' אד"ר קכט ע"ב עינא פקחא, שעניי א"א תמיד פתוחות. ועי' שם קל ע"א כי עין בעין

וכו'.

⁸²⁹ עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן סא ע"ב.

[כללי השמות] - שם ע"ב הוא מג' פסוקים ויסע ויבא ויט⁸³⁰, שכל א' הוא מע"ב אותיות, והן א' ביושר, וא' למפרע, וא' ביושר, והן בחג"ת כלולים במלכות, שם הצטרפות הפסוקים מג' אותיות מצד ת"ת, שהוא כולל ג' אבהן, והוא רמוז בשם הוי"ה במילוי יודין, והוא מסט' דחסד. ושם מ"ב הוא מבראשית עד ב' דובוהו⁸³¹, והן ג"פ מ"ב עד ב' דויבדל, וכן רמוז אותיות בהר"ד⁸³² בד' אותיות של תחלת מ"ב הנ"ל, והוא מסט' דגבורה שבו נברא העולם, והוא רמוז בשם הוי"ה בד' אתוון, וביו"ד דמילוי דשמא מפרש, ובמילוי דמילוי כ"ח אתוון, שהוא מ"ב כידוע⁸³³. ושם כ"ב⁸³⁴ יוצא מברכת כהנים, שבו י"ג יודין נגד י"ג תיקוני דיקנא דא"א, וט' ווי"ן נגד ט' תיקוני דיקנא דז"א, וכולין⁸³⁵ נכללין בו כידוע. והן כ"ב נגד כ"ב אותיות התורה והוא מסט' דת"ת, שם י"ב יוצא מפסוק (משלי יח) מגדול עוז כו⁸³⁶, ושתי תיבות יהו"ה צדיק, והן י"ב אותיות ביושר וי"ב למפרע וי"ב ביושר, והן בצדיק יסוד עולם (משלי י כה), שנק' זה (והר ח"א נח ע"א), י"ב מזלות ו"ו, ויוצא מג' היות ה' מלך כו' כמש"ל (יא ע"א):

תקונא חמישאה

בראשית, ב' ראשית, נקודה בהיכלו. והנקודה הזו היא מחשבה סתומה. בינתים הנה אליהו מזדמן אל רבי שמעון, אמר לו רבי רבי, והרי ב' היא פתוחה, אם כן במה המחשבה סתומה בה. אלא בתחלת שלטון המלך, הניצוץ הקשה, כשמדד החבל, בראשית ב' ראשית, נקודה בהיכלו. והיא נקודה איהי מחשבה סתימא אדהכי הא אליהו אזדמן לגביה דרבי שמעון⁸³⁷ אמר ליה רבי רבי והא זכ ע"ב ב' פתיחא איהי אם כן במאי איהי מחשבה סתימא בה אלא בריש

– מאיר התיקון –

⁸³⁰ עי' לקמן צח ע"ב. ועי' זהר ח"ב קלב ע"ב בענין שמות ע"ב ומ"ב.
⁸³¹ צ"ל ד"ובהו".

⁸³² פי' ב' של "בראשית", ה' של "ובהו", ר' של "ויאמר" אלקים יהי אור", ד' של ויבדל.
⁸³³ דהיינו שד' אתוון, י' דמילוי וכ"ח דמילוי יחד עולים מ"ב. ועי' ע"ח שער אר"א פרק ה.
⁸³⁴ עי' שעה"כ תפילין ה' [עי' מש"כ שם באריכות] ותפילת השחר א'.
עי' דברי רבינו בביאורו לספד"צ כ"ה ע"א וז"ל, כ"ב אתוון אתגליפו בגווייהון ר"ל כנגדן כ"ב אותיות שבתורה ט' וי"ג, הן כ"ב תקונין בז"א, וכנגדן כ"ב אותיות התורה שהן בז"א כידוע וכו', וזהו שם של כ"ב בז"א כידוע בת"ת, והן כ"ב תקונים דדיקנא שלו, שהוא בתפארת כנ"ל, והן יוצאין מברכת כהנים כידוע, והן י"ג יודין שם בכל תיבה יר"ד עד וישם י"ג תיבות, ותשעה ווי"ן, וידוע שע"ק נקרא יר"ד וז"א ו', שלכן נגד י"ג תקונין הן יודין, ונגד ט' תקונין דז"א הן ווי"ן, וכן השם כ"ב נחלק לט' וי"ג, עכ"ל.

וכנגד בחינה זו יש את שם הקדש אנקת"ם פסת"ם פספס"ם דיונס"ם. ועי' תפילת ר' נחוניא בן הקנה: אקלסך בספירה הששית שהיא תפארת.
⁸³⁵ נצד"ל כולן.

⁸³⁶ עי' לעיל יא ע"א. עי' זהר ח"א לז ע"ב (לש"ו). ועי' עיונים אות יט.
⁸³⁷ עי' לעיל הערה 577, עי' לעיל יד ע"א, עי' תיקון ה' כ ע"ב שזה יסוד דחכמה שנעלם ביסוד דבינה, (עי' שם שיש לשון מחשבה סתימאה), (ועי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ ב ע"א שזה הדעת שבין אר"א שתמיד נעלם שתמיד הם בזיווג), (עי' לקמן פ ע"ב וז"ל מעין חתום דא ראשית נקודה בהיכליה) ואם סדר התיקון של המו"ס ואחר כך אר"א פב"פ עי' דברי רבינו בסד"צ א ע"ב - ב ע"א עד דלא הוה מתקלא (מו"ס) לא הוה משגיחין אפין באפין (אר"א), אז המו"ס היא על היסוד אר"א שזה סדר התיקונים וגילויים.

שלי למעלה
שלך למטה

עי' לעיל הערה 577. ועי' לעיל יד ע"א, ועי' תיקון ה' כ ע"ב שזה בסוד יסוד דחכמה שנעלם ביסוד דבינה (עי' שם שיש לשון מחשבה סתימאה)?), (ועי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ ב ע"א שזו היא בחינת הדעת העומד בין אר"א שתמיד נעלם מכיוון שתמיד הם בזיווג והדעת הוא עצם מציאות הוויית הזיווג), (עי' לקמן פ ע"ב וז"ל מעין חתום דא ראשית נקודה בהיכליה) ואם סדר התיקון היא התיקון של המו"ס ואחר כך אר"א פב"פ עי' דברי רבינו בסד"צ א ע"ב - ב ע"א עד דלא הוה מתקלא (מו"ס) לא הוה משגיחין אפין באפין (אר"א), אז המו"ס היא על היסוד אר"א שזה סדר התיקונים וגילויים.

⁸³⁸ דיס איז וון ביג פריקינג סאלאד
אליהו נמצא בכל מקום שמגלין רזין דאורייתא, שאז הוא יכול להתלבש בתוך גוף (ב"ע רנט ע"א).

הנקודה הזו יצא ממנה קו שהסתיר הניצוץ אותה מחשבה כמו זה ס. בהתחלה היא מ"ם סתומה, וכשהתפשט הקו שהוא ו' מהמדה היא נפתחה ונעשתה ב', וזה בראשית, ב' ראשית, נקודה בהיכלו.

הורמנותא⁸³⁹ דמלכא בוצינא דקרדינותא כד מדיד משיחא⁸⁴⁰ האי נקודה נפיק מינה קו דסתים ניצוצא ההוא מחשבה כגוונא דא ס' בקדמיתא איהי מ"ם סתימא וכד אתשפט קו דאיהי ו' מן המדה איהי אתפתחת ואתעבדת ב' ודא בראשית ב' ראשית נקודה בהיכליה:

תיקון ה

נקודה בהיכלי' - ר"ל, נקודה חכמה בהיכליה בינה⁸⁴¹, וזה ב' בינה דאיהי ביתא דלעילא בית ראשון, ראשית חכמה (תהלים קיא י'), והוא נקודה בתוך הב' כמ"ש לעיל בהקדמה (יד ע"א): איהי מחשבה סתימא - ר"ל, יסוד {כ ע"ג} דחכמה, שהוא (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט⁸⁴², והוא סתום ביסוד הבינה: בריש הורמנותא - שכתר הוא רצון, בסוד רצון ומחשבה והרהור⁸⁴³ וקול ודיבור נגד ה' פרצופים: בוצינא דקרדוניתא - כתר שנק' חושך לרוב העלמו, שנאמר (תהלים יח יב) ישת חושך סתרו⁸⁴⁴, וזהו בוצינא דקרדוניתא, אור החושך. והוא מ"ס⁸⁴⁵ ע"ש גבורה דעתיק⁸⁴⁶,

- מאיר התיקון -

⁸³⁹ היינו מלשון הזהר ח"א טו ע"א.
⁸⁴⁰ שבינה הנה היא בוצינא דקרדוניתא, שורש כל הגבורות, והיא נותנת מדה ושיעור לכל (ביאורים ח"א מג ע"ב).
⁸⁴¹ עי' דברי רבינו לקמן פ' ע"ד שהמציאות של נקודה בהיכליה היא מציאות של חכם בבינה (ס"י פ"א מ"ד), ועי' דברי רבינו בסד"צ יד ע"ב ד"ה וענין ג', שחכם בבינה הוא ישס"ת.
⁸⁴² עי' לעיל הערה 810.
⁸⁴³ עי' פקודי רסב ע"ב וס"י פ"א מ"ח (לש"ו).

ז"ל הס"י: (פ"א מ"ח) עשר ספירות בלימה, בלום פיק מלדבר ולבך מלהרהר, ואם רץ פיק לדבר ולבך להרהר שוב למקום, שלכך נאמר (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב ועל דבר זה נכרת ברית. ז"ל הזהר: מחשבה אפיק רעותא (רעותא אפיק כלא) רעותא דנפיק מגו מחשבה אפיק קלא דאשתמע וההוא קלא דאשתמע סליק לקשרא קשרין מתתא לעילא היכלין תתאין בעלאין קלא דאיהו קשיר קשרין ומשיך ברכאן מעילא לתתא בלחישו סמך אלין ארבעה סמכין מחשבה ורעותא קלא ומלה סמיכו בסיומא דקשורא אתר דכלא אתקשר ביה כחדא ואתעבידו כלהו חד. תרגום: מחשבה מוציאה רצון (רצון מוציא הכל) רצון שיוצא מתוך מחשבה מוציאה קול שנשמע ואותו קול שנשמע עולה לקשר קשרים ממטה למעלה היכלות תחתונים בעליונים הקול שהוא קושר קשרים ומושך ברכות ממעלה למטה בלחש תומך את ארבעת התומכים הללו מחשבה ורצון קול ודיבור סמך בסיום הקשר המקום שהכל נקשר בו כאחד וכולם נעשים אחד. ועי' עוד ח"ג רכט ע"ב: דקב"ה שריא בראייה וכן שכינתיה דאורייתא ותורה אור שכינתיה ראייה דיליה יהו"ה במראה אליו אתודע (קב"ה במראה אליו אתודע שכינתיה) במחשבה מלגו בינה בן יה ישראל עלה במחשבה הרהור חכמה לחכימא ברמיזא חכמה עלה במחשבה דאיהו בינה מחשבה והרהור כלא חד חכמה לא אשתמודע אלא בבינה ובינה בלב ובגין דא מחשבה בלב הרהור בלב וכן אורייתא ס"ת מצוה.

תרגום: שהקדוש ברוך הוא שורה בראייה, וכן השכינה שהתורה "ותורה אור", והשכינתו היא ראייה שלו, "ה' במראה אליו אתודע" (הקדוש ברוך הוא במראה אליו אתודע שכינתו). במחשבה מבפנים, בינה בן י"ה, ישראל עלה במחשבה, הרהור חכמה, לחכם ברמז, חכמה עלה במחשבה שהוא בינה, מחשבה והרהור, הכל אחד. החכמה לא נודעת אלא בבינה, והבינה בלב, ומשום זה המחשבה בלב, הרהור בלב. וכן התורה, ספר תורה מצוה.

⁸⁴⁴ עי' זהר ח"ג רכה ע"א.
⁸⁴⁵ עי' דע"ה ח"ב קז ע"ד ז"ל: המ"ס רישא תליתאה והוא עיקר בחי' א"א, ועי' מקורו לקמן עו ע"ב.

⁸⁴⁶ עי' דברי רבינו בביאורו לספד"צ כא ע"ב ד"ה וז"ש דנפיק, וכן בליקוט שם, דמבואר שקיים חילוק בין בחינת הבוצד"ק לבין בחי' המו"ס, שכן המו"ס עצמו הוא רק מלבוש לבוצד"ק, וצ"ע. והנראה לתרץ שכאשר הספירות עומדות בצורה של תיקון, הרי שגבורה דעתיק (וכן העטרין דגבורה) מגלים על הדעת עלאה שהיא באה מזיווג דאוריא ובוצינא, וממילא מתפשטת משם למו"ס. ומה שהגר"א נוקט גם בל' בוצד"ק וגם בלשון מו"ס, עניינו הוא שהמו"ס היא תחילת הגילוי (כמש"כ רבינו בפירושו לספד"צ ריש ג' ע"ג) וכמו כן מביא רבינו את בחינת בוצד"ק שהיא התחלת הגבול בכלל, ולפ"ז ניחא הכל, LO LO LO שכן מו"ס ובוצד"ק כאחד המה גבורות שמתחילות גילויים חדשים.

שגבורה נק' חושך כידוע (תו"ח ד ע"ב), ובמ"ס נעשה הכל בסוד הברורין במוחא כידוע⁸⁴⁷: כד מדיד - שמ"ס נק' קו המדה (ו"ח נח ע"ב) שבו מודדין את הכל: משיחא - הוא חכמה י', שנק' מדה, כמ"ש בסמוך: נפיק מיני קו - ו' כמ"ש בסמוך, והוא עמודא דאמצעייתא דנפיק מחכמה (ו), והוא באדם חוט השדרה⁸⁴⁸ דנפיק ממוח: דסתים האי מחשבה - ר"ל, בתחילה קודם שנתפשט מן הבינה, והיה בתוכה בסוד העיבור: כגוונא כו' - ב' עם ו', ואז היו"ד שבתוכה סתים: אייהי אתפתחת - דאיהי קיימא לשאלה⁸⁴⁹, והוא ע"י עמודא דאמצעייתא מקצה השמים⁸⁵⁰, משא"כ בהיותה בתוכה, כמ"ש בזהר (ח"ג יא ע"א)⁸⁵¹ אהי"ה אשר אהי"ה דזמין כו':

וכשהיא ם סתומה, היא מ"ם גדולה מ"לסרבה המשרה", (נ"א למרב"ה בגימטריא עז"ר או זר"ע) באותו היכל מזריע זרע לתיקונו (המשר"ה בגימטריא תקו"ן עם האותיות והמלה) וזה מם גדולה, ונעשית טבעת. ובגללה נאמר אל הכלה, תהא לי מקדושת בטבעת זו ם, ועליה נאמר הקשר בהתגלמותו נעוץ בטבעת, והיא לא לבנה ולא אדומה ולא שחורה ולא ירוקה, וללא שום צבע כלל, וכשמתפשטת להאיר היא

וכד אייהי ם' סתימא אייהי מ"ם רבתא מלסרבה המשרה (ישעיה ט ה)⁸⁵² (ס"א למרב"ה בגימטריא עז"ר או זר"ע) בההוא היכל זרע זרעין לתקונא דיליה⁸⁵³ (המשר"ה בגימטריא תקו"ן עם האותיות והמלה) ודא מם רבתא⁸⁵⁴ ואתעבידת עזקא ובגינה אתמר לגבי כלה תהא לי מקודשת בטבעת זו ם ועלה אתמר⁸⁵⁵ קוטר א בגולמא נעוץ בעזקא ואיהי לא חוור

– מאיר התיקון –

⁸⁴⁷ עי' דברי רבינו בסד"צ ד ע"ד ביה סליקו.
⁸⁴⁸ ועי' לש"ו כללים ח"א כט ע"ד ל ע"א, שהתפשטות המוחין דרך חוט השדרה היא הזרע שיורד דרך חוט השדרה למטה ליסוד.

⁸⁴⁹ עי' מקורו מזהר ח"א א ע"א וז"ל, בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים ותמן תנדעון דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה ומאן איהו מ"י ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארץ סתים ולא אתגליא אקרי מ"י דהא לעילא לית תמן שאלה [דהיינו הגלגלתא לעיל] והאי קצה השמים אקרי מ"י.

תרגום: "בראשית". רבי אלעזר פתח, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "שאו מרום עיניכם", לאיזה מקום, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא, פתח עינים, ושם תדעו שאותו סתום העתיק שעומד לשאלה, ברא אלה. ומי הוא, "מ"י", אותו שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו. ולפי שעומד לשאלה והוא בדרך סתום ולא גלוי, לכן נקרא "מ"י", כי למעלה אין שם שאלה, וקצה השמים הזה נקרא "מ"י".

דהיינו שהוא אינו מוכר לתחתונים אבל הוא נראה ונסתר. ועי' עוד ע"ח שער עגו"י פרק ה'. ועי' דברי רבינו בפירושו לתז"ח יט ע"ג ד"ה ודא עביד, שחכמה סתומה ובינה בעודה בגרון יש לה גילוי, וכן עי' שם כז ע"א ד"ה דאיהו בינה שבינה עצמה לא קיימא לשאלה אלא רק בהתפשטותה.
⁸⁵⁰ עי' זהר ח"א א ע"ב: מ"י, ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא.

⁸⁵¹ ז"ל, רבי אלעזר אמר כלהו עשרה שמהן כתיבי ואנן תנינן. קדמאה אהיה דא סתימא עלאה כמאן דאמר אנא מאן דאנא ולא אתידע מאן הוא לבתר אשר אהיה אנא דזמין לאתגליא באינון כתרין (אחרניון) דהא בקדמיתא סתים ולבתר שרי לאתגליא עד דמטי לגלוייא דשמא (ס"א דשלימו) קדישא.

תרגום: רבי אלעזר אמר כל עשרת השמות כתובים, ואנו שנינו שהראשון אהיה זה הסתום העליון, כמי שאומר אני מי שאני ולא נודע מי הוא. אחר כך אשר אהיה, אני שעתיד להתגלות באותם הכתרים (האחרים), שהרי בראשונה סתום ואחר כך מתחיל להתגלות, עד שמגיע לגלוי של השם (של שלמות) הקדוש.

דהיינו שבבינה יש הקדמה? לשם הו"ה ובהתגלות שם הו"ה יש התגלות של הבינה, אבל לכשלעצמה אין לבינה גילוי, ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ב, ששם אהי"ה מגלה שעתיד השי"ת להתגלות ע"י שם הו"ה ב"ה.
⁸⁵² עי' ע"ח שער הירח פרק ג.

⁸⁵³ "צההוא היכל זרע זרעין לתקונא דיליה" בכלל המוסגר דפ"מ דפ"א ודפ"ק, ול"ע איזה דפוס איננו מוסגר.

⁸⁵⁴ "ודא מס רבתי" בכלל המוסגר דפ"ק ודפ"מ.

⁸⁵⁵ עי' זהר ח"א טו ע"א.

עושה צבעים להאיר.

ולא סומק ולא אוכם ולא ירוק ולא גוון כלל⁸⁵⁶
 וכד אתפשטא לאנהרא איהי עבדת גוונין
 לאנהרא:

מלסרבה המשרה בהוא היכל כו' דילי' ודא מם רבתי ואתעבדת כו' - ר"ל, כמ"ש בס"א
 דלמרכה בגי' זרע, המשרה גי' תיקון, ולכך מ' דלמרכה סתום: **לתיקונא - ר"ל, לתיקון עמודא**
 דאמצעיתא, כמ"ש (נדה לא ע"א)⁸⁵⁷ שלשה חדשים אחרונים כו': **ודא מ"ם רבתי - ר"ל, שלכך היא**
 גדולה, דבכינה אותיות גדולות כידוע⁸⁵⁸: **ואתעבדת עזקא - חוזר כאן, לפי שר"ל, ובגינה כו'**
ועלה כו': בטבעת זו - שע"י אתעבדת טבעת, והוא רמז על חיבור שניהם: קוטרא - הוא יסוד
שנקרא קשר, כמ"ש לעיל (ג ע"א ד"ה בקישורא): בגולמא - הוא חכמה שנקרא גלם, גימ' חכמה,
כמ"ש (תהלים קלט טז) גלמי, גלם יו"ד כידוע (הקדמת הראב"ד לס"י): ואיהי לא כו' - ר"ל, בינה קודם
שמתפשטת על עמודא דאמצעיתא, שהיא מצד עצמה סתימא כנ"ל: וכד אתפשטא כו' - כמ"ש
לעיל (י ע"ב) דאימא עילאה עד הוד אתפשטא ושם עבדת גוונין⁸⁵⁹, וז"ש לקמן ודא דרועא דימינא
כו' עד סמכי קשוט: לנהרא - ר"ל, שהיא נהרא בגוונין, והיא מתחלקת לה' אורות לנהרא
בגוונין, משא"כ בהיותה סתימא באות יוד שאינה מתחלקת כלל:

ורזא דמלה עוטה אור כשלמה וכו' (תהלים
 קד ב) כד איהי אור מעוטף ולא אתפשט ואיהו
 סתים אתקרי אויר אור סתים באת יו"ד נקודה
 בהיכליה כד אפיק י' מאוי"ר אתגליא או"ר⁸⁶⁰
 ודא איהו ויאמר אלהי"ם יהי אור (בראשית א'
 ג) וחמש זמנין אור אינון בעובדא דבראשית
 ואינון ה' ועלייהו אתמר מי מדד בשעלו מים⁸⁶¹
 (ישעיה מ"ב) ודא דרועא ימינא ואיהו גוון חוזר
 ושמים בזרת תכן (שם) דא דרועא שמאלא
 דאיהו גוון סומק וכל בשליש עפר הארץ (שם)
 דא גופא עמודא דאמצעיתא ודא גוון ירוק
 ושקל בפלס הרים [יט ע"ב] וגבעות במאזנים
 (שם) תרי סמכי קשוט והאי ה' איהי אתפשטת
 לאנהרא בחמש גוונין דאינון חמש זמנין אור:

וסוד הדבר "עוטה אור כשלמה וכו",
 כשהיא אור מעוטף ולא מתפשט והוא
 נסתר, נקרא אויר, אור נסתר באות יו"ד,
 נקודה בהיכלו. כשמוציא י' מאויר, נתגלה
 אור, וזהו "ויאמר אלהי"ם יהי אור". וחמש
 פעמים אור יש במעשה בראשית, והם ה'
 ועליהם נאמר "מי מדד בשעלו מים". וזו
 זרוע ימין, והוא צבע לבן, "ושמים בזרת
 תפן" זו זרוע שמאל, שהוא צבע אדום, "וכל
 בשלש עפר הארץ" זה הגוף, העמוד
 האמצעי, וזה צבע ירוק, "ושקל בפלס הרים
 וגבעות במאזנים", שני עמודי אמת. [ואות]
 ה' הזו מתפשטת להאיר בחמשה צבעים,
 שהם חמש פעמים אור.

– מאיר התיקון –

⁸⁵⁶ עי' לעיל יא ע"ד ד"ה נהירין, שכל גוונין במלכות.
⁸⁵⁷ וז"ל, תנו רבנן שלשה חדשים הראשונים ולד דר במדור התחתון אמצעיים ולד דר במדור
 האמצעי אחרונים ולד דר במדור העליון וכיון שהגיע זמנו לצאת מתהפך ויוצא זהו חבלי אשה
 וכו' תנו רבנן שלשה חדשים הראשונים תשמיש קשה לאשה וגם קשה לולד אמצעיים קשה לאשה
 ויפה לולד אחרונים יפה לאשה ויפה לולד שמתוך כך נמצא הולד מלובן ומזורז, עכ"ל, ועי' ע"ח
 מוחין ב' וז"ל וג' חדשים אחרונים אשר הזווג ביסוד הבינה למעלה אז יפה לולד שהם בחי' אורות
 אשר שם וגם יפה לאשה אשר שם יסוד שהוא מקום הביאה וזווג ואין לה צער.
⁸⁵⁸ עי' לקמן קלד ע"א וז"ל, אמר ליה א' עלאה (נ"א אות א') לעילא מן א' דאית א' מאתון
 רברבן, ואית א' מאתון זוטרן, ואית א' מאתון בינוניים, אינון אדם דבריא, אדם דיצירה, אדם
 דעשיה, ועלייהו אתמר כי גבוה מעל גבוה שומר, עכ"ל, ועי' שם קנ"ח ע"ב, שמפרש שהם אימא
 ז"א ונוק'.

⁸⁵⁹ עי' לעיל ג ע"ב.

⁸⁶⁰ כל זמן שלא יצא החכמה ממנו נקרא הכתר אויר, שהוא אוירא דלא אתפיס (ז"ח דף ע ע"א
 וס"י פ"ב מ"ו), שאין לו גילוי כלל, וכד נפיק י' מאויר איהו אור, שכאשר יוצא החכמה מהכתר, אז
 נתגלה אור הכתר ע"י החכמה, אבל הכתר בעצמו נקרא אויר, אוירא דלא אתפיס כנז', וכמ"ש
 בזוה"ק (בראשית טז ע"ב) ותיקונים (ריש תיקון ה דף כ ע"ב וסוף תיקון יח דף לה ע"ב) (ביאורים
 ח"א פ ע"ג). ועי' אות כ.
⁸⁶¹ עי' בזה בזהר ח"ב קעה ע"ב.

אור מעוטף - מלשון עוטה, וזה כשלמה שאדם מעוטף בו: **אתקרי אויר** - ר"ל, אויר שאינו נתפס (ד"ח ע"א) ואינו מושג, וזהו אוירא סתימאה⁸⁶²: **אור סתים כו'** - ר"ל, אור בינה סתים באת יו"ד חכמה כנ"ל, דו"ש⁸⁶³ סתים לה כנ"ל: **נקודה בהיכליה** - ר"ל, לכך י' בתוך אור אויר: **ודא כו' יהי אור** - ר"ל, י"ה י' אור, ר"ל שי"ה הן אור חו"ב⁸⁶⁴, והוא דאפיק יוד מאור⁸⁶⁵: **וחמש זמנין כו' - ואינון ה' שלכך נאמר יהי אור, שאור הוא ה'**⁸⁶⁶: **מי מדד כו' - ר"ל, מי בינה**⁸⁶⁷, מדד ע"י החכמה שנקרא מדידה⁸⁶⁸: **ודא דרועא כו' - כנ"ל ששם אתפשטת לאנהרא עד הוד: דרועא דימינא - שנק' מים: ושמים כו' - כמ"ש בס"י**⁸⁶⁹ ששמים נבראו מאש: **וכל בשליש - שהוא שלישי כמ"ש בתז"ח {כ ע"ד} {דף עג ד ע"א} דביה משולשין כו' בגין דישראל שלישי כו' ע"ש: עפר הארץ - כמ"ש (זהר ח"ג לד ע"ב) הכל היה מן העפר אפי' גלגל חמה: במאזנים כו' - כמ"ש בהקדמה ב' (יט ע"א) מאזני צדק כו', והן ב' גווינין אוכם ותכלת, וכל הגווינין הן בכללותם במלכות, כמ"ש לעיל (א ע"ב ואמר הרקיע) דגווינין במלכות, וז"ש בסמוך, ה' תתאה חמש גווינין כו':**

י' היא מדה שלה. ה' עליונה, חמשה אור. ה' תחתונה חמשה צבעים שמאירים בהם חמשה אור. וכשמתפשטת ה' העליונה להאיר בה' התחתונה בחמשת הצבעים שמאירים שלה, מיד מתפשטת ו' אליה, וזהו "נוטה שמים כיריעה", שודאי כשהיא מאירה בצבעיה, נאמר בה "וראיתיה לזכור ברית עולם". וראיתיה בתכשיטיה כמו כלה שמתקשטת לבעלה, ומיד נוטה שמים כיריעה, שבא אליה בעלה, וזהו סוד של קו המדה, שהוא ו' מאותה מדה שהיא י', ואחר שהיא נוטלת את השם הקדוש היא נעשית מדה ממטה למעלה.

י' איהי מדה דילה ה' עלאה חמש אור ה' תתאה חמש גווינין דנהרין בהון חמש אור וכד אתפשטת ה' עלאה לאנהרא בה' תתאה בחמש גווינין דנהרין דילה מיד אתפשט ו' לגבה ודא איהו נוטה שמים כיריעה (תהלים קד ב) דודאי כד איהי נהירא בגווינין דילה אתמר בה וראיתיה לזכור ברית עולם (בראשית ט טו) וראיתיה בתכשיטהא ככלה דמתקשטא לגבי בעלה ומיד נוטה שמים כיריעה דאתי בעלה לגבה ודא איהו רזא דקו המדה דאיהו ו' מההיא מדה דאיהי י' ולבתר דאיהי נטלא שמא קדישא אתעבידת איהי מדה מתתא לעילא:

יו"ד איהי מדה דילה - כמ"ש לעיל די' הוא מדה, והוא דחמשין תרעין דילה אתפשטת עד הוד, עשר בכל ספי', וזהו י' מדה, שמודד עשר בכל ספי': נוטה שמים כיריעה - ר"ל, כיריעה שהיא פרוסה, כך האור אתפשט, וזהו נוטה שמים: וראיתיה לזכור כו' - כמו האדם שרואה באשתו⁸⁷⁰, וזהו לזכור ברית, וכל התפשטות הוא ע"י ה"ס שנכללין ביסוד וחזורין ונכללין במלכות, והכל נהיר לה מברית, ואח"כ מתייחד עמה כידוע, וז"ש לעיל בהקדמה תיקון ה' (יא ע"ב), דהוי"ה הוא נהורין ואדני' גווינין: ולבתר דאיהי כו' - דאיהי ה' תתאה ובה נהרא ה' עלאה במדה דילה, י' ו' אתפשט לגבה, וביה אתכלילת מכל השם הוי"ה:

כמו שנקודה י' היא מדה לעשר יריעות, **כמה דנקודה י' איהי מדה לעשר יריעין ארך** **היריעה האחת דא ו' כך איהי אמה מסטרא** **דאות ו' כלילא מעשר אמות הה"ד עשר אמות**, **זהו שנאמר "עשר אמות ארך הקרש", וזה י',**

– מאיר התיקון –

⁸⁶² עי' דברי רבינו בסד"צ ו ע"א ד"ה וההוא אוירא ז"ל: וההוא אוירא עילאה, אוירא דלא אתפס, ז"ת דחכמה, ממנו התחיל שורש ה"ח, וא"א להתלבש כלל רק באוירא תניינא, שהוא בקד"א, שהוא אור דנפיק מאויר. ועי' לש"ו ביאורים ח"א פ ע"ג שזה אור א"ס.

⁸⁶³ עי' ספד"צ טו ע"ב: סתים לאימא דהא אתפתחת ליה דנפיק מינה.

⁸⁶⁴ ר"ל י"ה י' אור ר"ל שי"ה הן חו"ב (ותיבת אור השני מיותר) כצ"ל ועיין בדף לה ריש ע"ד בדה"ה אויר ובדף לו ע"א ד"ה איהי ודאי ובדה"ה ואינון חמש (לש"ו).

⁸⁶⁵ נדצ"ל מאויר.

⁸⁶⁶ ה' עלאה דהיינו בינה.

⁸⁶⁷ עי' לקמן קמה ע"ג ד"ה לכל אבריו (לש"ו). ועי' זהר בראשית א ע"ב.

⁸⁶⁸ עי' לקמן לה ע"ב: בחכמה יבנה בית ורזא דהאי נקודה איהי מדיד חמש גווינין.

⁸⁶⁹ כמו שכתבתי ד ע"ד, וכן טו ע"א.

⁸⁷⁰ עי' פת"ש פרצופים ב' שזה עליית מ"ן.

ואמה ה' עליונה, וחצי האמה ה' תחתונה. אורך הקרש ודא י' ואמה ה' עלאה וחצי האמה ה' תתאה ואמאי אתקרי ה' תתאה חצי האמה שנקראת מצה פרוסה, לחם עוני.

בגין דאתקרי מצה פרוסה⁸⁷¹ לחם עוני⁸⁷²:

***כמה דנקודה כו' יריען ארך היריעה האחת דא ו' כך איהי כו' ה' תתאה ואמאי כו' - כצ"ל,** ור"ל כמה דנקודה י' כלול מו' שהן עשר יריעות, וכל א' אורך שהוא ו', כך איהי כו' שאורך הקרש הוא ו', עשר אמות י', והוא ו' כלול מיו"ד, וז"ש איהי מדה מתתא לעילא: ואמה ה' - ר"ל, א"ם ה': **וחצי האמה כו' ואמאי כו' - ר"ל, בסוד ד', כנ"ל בסוף הקדמה (יז ע"ב), וביריעות (שמות כו ג) חמש יריעות כו' וחמש יריעות הן ב' ההי"ן:**

וכשעולה הנקודה הזו אל א' שהוא אויר סתום, נקראו⁸⁷³ נקראת קמ"ץ, קומץ סתום, בגלל "וקמץ הכהן משם מלא קמצו" (ויקרא ה יב), והיא מחשבה סתומה, ס סתומה. מי הוא המפתח שלה, פת"ח וזה ו' והוא נטוי כמו זה א (נ"א א), כשנפרד מהנקודה הוא רקיע פתוח ודאי.

והאי נקודה כד סלקא לגבי א' דאיהו אוירא סתים אתקרי קמ"ץ קומץ סתים בגין וקמץ הכהן משם מלא קומצו ואיהי מחשבה סתומה ס' סתימא מפתחא דילה מאי ניהו פת"ח ודא ו' ואיהו נטוי כגוונא דא א (נ"א א) כד אתפריש מנקודה איהו רקיע פתוח ודאי: {כא ע"א}

והאי נקודה - חכמה: לגבי א' - כתר: דאיהו אוירא כו' - ר"ל, לכך נקרא א': אתקרי קמץ - ר"ל, שקמץ שתחת הא', וסליקו דהאי נקודה היא ביו"ד שעל הו' של האלף, שעם הו' הוא קמץ. והא' הוא כל הספירות, י' שעל האלף היא חכמה סתים בכינה, ו' הוא ת"ת, י' התחתון הוא מל', ולפיכך נק' כתר א', שהוא שורש כל הספ'י, ובו עולין כל הספ'י בא': **קומץ סתים - ר"ל, דשם הוא סתים⁸⁷⁴, לכך נקרא קמץ לשון קומץ, כמ"ש לקמן: וקמץ הכהן - הוא חכמה⁸⁷⁵: מלא קומצו - הן ה' אצבעאן, ה' אורות של בינה, שכולן סתומים באת י': ס סתימא - ונקודה בתוך המ'⁸⁷⁶ כנ"ל, וא"ו של המ' הוא סתים ליו"ד כנ"ל, והוא עם היוד קמץ: פתח - שבפתח הן מתפתחין כמ"ש לעיל בהקדמה (ח ע"ב): דא ו' - שהפתח הוא דוגמת ו', והוא ו' של המ"ם דפריש מיניה ואתפתח ונעשה ב' (כ ע"ב), ובו מתפתחין ה' אורות של ה' עילאה בה' ספירות, ונכללין ביסוד שהן ו"ק, ו' של השם: ואיהו נטוי כו' - שתחתיו עוד נקודה, מלכות, כמו שמפרש והולך, ור"ל דלכך כתיב רקיע נטוי כו', שהוא"ו הוא רקיע, וז"ש כד כו' איהו רקיע: פתוח ודאי - ר"ל, שנק' פתח, דכד {כא ע"א} אתפרש מנקודה הוא פתוח ודאי כנ"ל, שנעשה ב' ואתפתח בוא"ו:**

נטוי על ראשי החיה", שהיא ניצוץ של קמ"ץ, זהו שנאמר "ודמות על ראשי החיה רקיע". מי החיה, זו מלכות, שהיא ניצוץ למטה מן רקיע, כמו זה א (נ"א א), מי הרקיע, זה צדיק. וזוהי החיה אשר תחת אלה"י ישראל, ראשי החיה שלמטה נצח והוד.

נטוי על ראשי החיה דאיהי ניצוצא דקמ"ץ הה"ד (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע מאן חיה דא מלכות דאיהי ניצוץ לתתא מן רקיע כגוונא דא א (נ"א א) מאן רקיע דא צדיק והאי איהי חיה אשר תחת אלקי"י ישראל ראשי החיה דלתתא נצח והוד:

נטוי על כו' - מפרש סיפ'י דקרא, ור"ל כאן הוא י' שתחת הא' שלא פירשו: דאיהי ניצוצא דקמץ - י' תחת הוא"ו ובה נקרא כתר א', והיא שלימו דא': הה"ד ודמות כו' - כאן מפרש י' שתחת הא', ולקמן מפרש י' שעל הא': מאן רקיע דא צדיק - דא"א לומר על עמודא דאמצעיתא ו"ק, דא"כ א"א לומר על ראשי כמו שמפרש והולך: והאי איהי - ר"ל, מלכות: ראשי החיה

- מאיר התיקון -

⁸⁷¹ עי' לקמן כט ע"ב.

⁸⁷² זהר ח"א לג ע"א, מז ע"ב, קנז ע"א וכו'.

⁸⁷³

⁸⁷⁴ נדצ"ל סתום.

⁸⁷⁵ עי' זהר ח"ג כט ע"ב וז"ל, כהן לוי וישראל, כהן ביה י' חכמה ודאי, לוי ביה ה' תבונה, ישראל ביה דעת ודא ו', עכ"ל.

⁸⁷⁶ נדצ"ל ה"ם, וגם צ"ע אם מש"כ בתיקו"ז ס צ"ל ס.

דלתתא - ר"ל, דאית חיה עילאה כמו שמפרש והולך: **נצח** והוד - דיסוד הוא מתחיל למעלה
מנו"ה כידוע⁸⁷⁷:

יש חיה עליונה כדוגמא זה א, וזה י' שהיא עליונה, שהיא על הרקיע, והיא מחשבה עליונה. כתר בראש, רקיע שלה ו' עליונה, וזו היא עטרת תפארת, הראשים שלה שתי זרועות.
ואית חיה עלאה כגוונא דא א ודא י' דאיהי עלאה דאיהי על הרקיע ואיהי מחשבה עלאה כתר ברישא (דכלא)⁸⁷⁸ רקיע דילה ו' עלאה והאי איהי עטרת תפארת ראשין דילה תריין דרועין:

ואית חיה כו' - כאן מפרש י' שעל הא': **י' עילאה** - חכמה, דיו"ד תתאה מלכות: **מחשבה עילאה** - חכמה בתוך הבינה⁸⁷⁹: **עלאה כתר ברישא רקיע דילה כו'** - כצ"ל, ור"ל שהיא כתר על ת"ת שהוא ג"כ נק' רקיע כנ"ל () : **ו' עילאה** - הוא ת"ת, שוא"ו תתאה הוא יסוד ו' זעירא⁸⁸⁰: **עטרת** - ת"ת: **תפארת** - כמ"ש לעיל בהקדמה (י' ע"א) שבינה היא עטרת ע"ג תפארת, וז"ש לעיל כתר ברישא רקיע דילה, ואמר דילה, שהרקיע של מלכות הוא יסוד, ורקיע שלה הוא ת"ת: **תריין דרועין** - והוא ממטה למעלה, בינה חיה, וראשי החיה חו"ג, ורקיע שע"ג ת"ת, וזהו קמץ דלעיל כד סלקא כו' מלמטה למעלה:

יש עטרה בראש אבא ואמא והיא כתר עליון ודאי, והראשים שלה למעלה הם אבא ואמא, היא י' בכל מקום. הקוץ שלה למעלה, וגופה באמצע, וסופה למטה, הכלל של אותיות השם המפרש.
ואית עטרה בראש אבא ואימא ואיהי כתר עלאה ודאי ורישין דילה לעילא אינון אבא ואימא איהי י' בכל אתר קוצא דילה לעילא וגוין דילה באמצעיתא וסופא דילה לתתא כללא דאתוון דשמא מפרש:

ואית עטרה בראש כו' - ג"כ ממטה למעלה, חיה כתר, וראשי החיה חו"ב, ורקיע שעליהם הוא ו"ק, ו' של השם: **איהי י' בכל אתר** - ר"ל, היו"ד כולל הג' חיות הנ"ל כמו שמפרש והולך: **קוצא דילה לעילא** - בכתר: **באמצעיתא** - הוא עטרת תפארת כנ"ל: **לתתא** - במלכות: **כללא דאתוון כו'** - שלעילא כוללת כח"ב, ובאמצעיתא חג"ת, ולתתא נהי"ם:

הראש שלה למעלה בסוד הטעמים, וגופה באמצע בסוד האותיות, גוף לשניהם, וקוצה למטה בסוד הנקודות, ולמטה הנקודה הזו היא מים נקביים⁸⁸¹, ולמעלה מים זכריים⁸⁸², הרקיע באמצע, כדגמא זה א עליה נאמר "ויהי מבדיל בין מים למים".
רישא דילה לעילא ברזא דטעמי וגוין דילה באמצעיתא ברזא דאתוון גופא לתרווייהו וקוצא דילה לתתא ברזא דנקודי ולתתא איהי האי נקודא מים נוקבין ולעילא מים דכורין רקיע באמצעיתא כגוונא דא א עלה אתמר ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו):

רישא דילה לעילא ברזא דטעמי וגוין כו' - ר"ל, שהטעמים הם על האותיות, ונקודות תחתיהם, והאותיות הן הגוף לשניהם, שעליהם עומדים הטעמים והנקודות, כן ביו"ד, גיו של היוד הוא הגוף לנקודה שעליו ושתחתיו, שעליו עומדים: **ולתתא איהי** - ר"ל, במלכות: **ולעילא מ"ד** - ר"ל, בבינה, והן ב' יודין של הא' כמו שמפרש והולך:

וזוהי מחלוקת שהיא לשם שמים (אבות פ"ד מ"א), שהיא סופה להתקיים ולהכניס והאי איהו מחלוקת שהיא לשם שמים דאיהו סופה להתקיים ולעאלא שלם ויחודא - מאיר התיקון -

⁸⁷⁷ עי' לקמן נ ע"ד וז"ל, התחלתו (של יסוד) מטבור על ב' הכליות דסיום תפארת הוא בטבור כמ"ש בא"ר (קמא ע"ב), עכ"ל.
⁸⁷⁸ כאן צ"ל מש"ל ואיהי עטרה כראש כו' עד אינון או"א, כ"מ נ"ב כגוף כו"ק (גכ"א).

⁸⁷⁹ עי' לעיל הערה 577.

⁸⁸⁰ עי' לעיל הערה 350.

881

882

שלוש ויחוד בשניהם, ולא מחלוקת של פירוד, כמו מחלקת קרח ועדתו עם אהרן, ומחלוקת הזו שהיא לשם שמים, משום שהמים התחתונים בוכים (ב"ר פ"ה ס"ד), ואומרים אנו רוצים להיות לפני המלך, עילת העילות, ורוצים לעלות למעלה. הרקיע מפריד ביניהם, עד שעלת העלות שם אותם שוים, ' מצד זה, ו' מצד זה, ו' באמצע כמו זה יו", שהיא א. וכל אלו קרובים לעילת העילות, וסוד הדבר "ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים", והם שוים, זהו שנאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה".

בתרווייהו ולא מחלוקת דפרודא כגון מחלוקת קרח ועדתו באהרן⁸⁸³ ומחלוקת האי דאיהו לשם שמים בגין דמים תתאין אינון בוכין ואמרין אנן בעיין למהוי קדם מלכא עלת העלות ובען לסלקא לעילא רקיע אפריש בינייהו עד דעלת העלות שוי לון שוין י' מסטרא דא ו' מסטרא דא ו' באמצעיתא כגוונא דא יו"י דאיהו א'⁸⁸⁴ ואלן כלהו קרבין לעלת העלות ורזא דמלה (בראשית א טז) ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים ואינון שוין הה"ד (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה:

לשם שמים - שם מלכות, שמים בינה: כגון מחלוקת קרח כו' - שרצה להפריש שמאלא מימינא, ולא רצה להיות לוי לכהן, לאהרן ימינא⁸⁸⁵: דאיהו א' - ר"ל, שוא"ו שבתוך הא' הוא נטוי ולא פריש ברוחב על היו"ד התחתון: ואינון שוין - ור"ל כד סלקין בכתר, דמים עלאין סלקין ביו"ד העליון, ומים תתאין ביו"ד התחתון, והן כולם קרובין לעילת העילות שהוא על גבי כתר, וז"ש הה"ד והיה אור כו' והוא כד סלקין בכתר, { כא ע"ב } וז"ש כאור שבעת הימים, שהן ז"ת דעתיק שמתלבשין בכתר כידוע⁸⁸⁶:

בא וראה קמ"ץ הוא סתום באות י' מכל צד מעלה, אמצע, ומטה. וזה הקומץ סתום בשלש ספירות. הפתיחה שלו הוא בחמשה אור, שהם חמש האצבעות העליונות, והם ה' עליונה, חמש, אַאָאָאָאָ, שהם: אור, אור, אור, אור, חמש פעמים, חמשה אורות של מעשה בראשית, והנקוד שלהם אַאָאָאָאָ, חמש שעולים לעשר.

תא הזי קמ"ץ איהו סתים באת י' מכל סטרא עילא ואמצעיתא ותתא ודא קומץ סתים בתלת ספירן פתיחו דיליה איהו בחמש אור⁸⁸⁷ דאינון חמש אצבעאן עלאין ואינון ה' עלאה [כ ע"א] חמש⁸⁸⁸ אַאָאָאָאָ דאינון אור אור אור אור חמש זמנין חמש נהורין דעובדא דבראשית ונקודא דלהון אַאָאָאָאָ חמש דסלקין לעשר:

ת"ח קמץ איהו סתים באות י' - כמ"ש לעיל בהקדמה (ה ע"ב) דקמץ הוא יו"ד, שהוא דוגמת היד כשהוא סתום, וקומץ אצבעותיו, כל ה' אצבעות, שהן ה' אורות שסתום באות יו"ד כנ"ל, ואז היד היא כדוגמת יו"ד, והיו"ד בה ג' יודיין כמ"ש לעיל (למעלה בעמוד) קוצא דילה לעילא גיו

– מאיר התיקון –

⁸⁸³ עי' משנה באבות (פ"ה מ"ז) כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקים. ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו, ע"כ. ויש להדגיש שלא מוזכר אהרן.

⁸⁸⁴ עי' ביאורים ח"א עד ע"א: הכוונה הוא על הא' שלמעלה שהוא הכתר והדעת, והוא הא' אשר במזל עליון דא"א תיקון ח' מה"ג ת"ד שצורתו י' ו' י' כמ"ש בהולדת אר"א (פרק ו), והוא הכתר והדעת, כי א"א הוא הכתר והמזל עליון הוא הדעת עלאה וכמ"ש בדרושי הצלם (דרוש ב בכללי חו"ג כלל טו). והדעת הוא נשמת פנימיות הו"ק כמ"ש שם (כלל טז), ולכן הז"א שהוא הו"ק הוא נקרא דעת, וכמ"ש בנסירה (פרק ז בהגהת מהר"ו שם) וכן הוא במוחין (פרק ז).

⁸⁸⁵ עי' זהר ח"ג קעו ע"א: ת"ח אהרן ימינא. ליואי שמאלא. קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא בג"כ אתענש.

⁸⁸⁶ ע"ח שער א"א פרק ז.

⁸⁸⁷ עי' דע"ה ח"ב קמא ע"א ז"ל: הבינה שהיא הה' דהשם, הנה היא מתפתחת בהה' נקודות דפתוחי חותם (כמ"ש בתיקונים דף קס ע"א, ודף כא ע"א, ובריש תיקון יט דף לו ע"א) והם ה' אורות המתגלים מהה' גבורות שבה, שהם מנצפ"ך הכפולים, שהם השורש דה' מוצאות הפה כמ"ש בטנת"א (פרק ג) ובדרושי הצלם (דרוש ב), והוא ענין הפ"ר שהם הגימ' דמנצפ"ך, והם נמשכים ומתגלים ממוח הבינה דכל פרצוף.

⁸⁸⁸ עי' עיונים אות ד.

כו'. וז"ש מכל סטרא עילא ואמצעיתא ותתא, והוא רמז לג"ס כח"ב, שכולן סתומין. וז"ש ודא קומץ כו', שהיו"ד עצמה היא חכמה כנ"ל, והקוץ הוא כתר, קוץ של השם. וסוף של הי"י⁸⁸⁹ לתתא בינה, שבה סתום הי', והיא לכן נק' ג"כ י' כנ"ל: **דאינון ה' אצבעאן** - כמ"ש לעיל בהקדמה (ה' ע"ב) שפתח הוא שפותח היד, ואז הוא ה', חמש אצבעאן: **עילאין** - של בינה ה' עילאה, כמו שמפרש והולך: **ה' זמנין** - שנאמר ה' פעמים אור ביום ראשון⁸⁹⁰: **ה' נהורין כו'** - ר"ל, שכל א' הוא אור: **דסלקין לעשר** - ר"ל, ה' נקודות וה' אותיות שכולן היו סתומין ביו"ד של השם שהן עשר הנ"ל:

ורזא דמלה והנה אנחנו מאלמים וגו' והנה קמה אלומתי וגם נצבה (בראשית לו ז) דא א' בחל"ם⁸⁹¹ דאיהו לעילא מכל נקודין בקומה זקיף וביה אסתלק יוסף בחלמא וכן יעקב הה"ד ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה (שם כח יב) דא א' דאיהו ראש והנה מלאכי אלהי"ם עולים ויורדים בו (שם) אמרו מארי מתניתין עולים תרי ויורדים תרי ואינון אַאאַ:

וסוד הדבר "והנה אנחנו מאלמים וגו", והנה קמה אלומתי וגם נצבה", זה א' בחל"ם שהוא למעלה מכל הנקודות, בקומה זקופה, ובו התעלה יוסף בחלום, וכן יעקב, זהו שנאמר "ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", זה א' שהוא ראש, "והנה מלאכי אלהי"ם עולים ויורדים בו", אמרו בעלי המשנה (חולין צא ע"ב) עולים שנים ויורדים שנים והם אַאאַ.

דא א' - דאלומתי הוא א': בקומה זקוף - בקומה הוא קמה, זקוף הוא נצבה: **וביה אסתלק יוסף בחלמא וכן יעקב** - ר"ל, שא' בחולם הוא ת"ת⁸⁹² כמו שמפרש והולך, והוא מדרגת יעקב, וחולם שעל הא' הוא כתר⁸⁹³, ששם סליק ת"ת, ולכן אסתלק ביה יעקב וכן יוסף, שביסוד נכללין כל הה' אורות, ה' נקודות הנ"ל, ובנקודת חולם הוא עולה לכתר, וה' אותיות הן במלכות, ה' גוונין, וה' נקודות הן ה' אורות של ה' עילאה שמתפשטין בה"ס ונכללין ביסוד: **והנה סלם - יסוד: מוצב ארצה** - במלכות: **וראשו מגיע השמימה דא א' - ר"ל, ת"ת: דאיהו ראש** - ר"ל, אלף הוא ראש לכל האותיות, וכן ת"ת ראש של יסוד⁸⁹⁴, ומגיע השמימה, לבינה⁸⁹⁵, שמים עליונים⁸⁹⁶,

– מאיר התיקון –

⁸⁸⁹ עי' זהר ח"ג רג ע"ב: כל יחודא שלים הכא איהו יי' אלהינו יי' דהא רזא דיליה מראש צורים איהו ואתייחד ברישא בגזעא ושבילא יי' דא רישא עלאה אורא דסלקא אלהינו דא גזעא דאתמר (ישעיה יא א) גזע ישי יי' דא שבילא דלתתא ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות ובגין דאתמתח ביה שבילא אצטריך (כאן חסר) רזא דאתגזר בתרי מתיבתא. תרגום: כל יחוד שלם כאן הוא ה' אלהינו ה", שהרי סודו "מראש צורים" הוא, והתייחד בראש בגזע ושביל, ה' זה הראש העליון, אור שעולה, אלהינו זה הגזע, שנאמר "מגזע ישי", ה' זה השביל שלמטה, ועל סוד זה התייחד בו כראוי, ומשום שנמתח בו שביל, צריך סוד שנגזר בשתי ישיבות. ועי' שער מאמרי רשב"י ה' ע"ב ז"ל, שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביו"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וגו' (נ"א ושוריק) באמצעיתא והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב.

⁸⁹⁰ עי' לעיל כ ע"ב.

⁸⁹¹

⁸⁹² כדלעיל דף ה ע"ב.

⁸⁹³ עי' ע"ח שער הנקודות פרק ג שמתקשה בזה ומתרץ [שמהת"ת דא"ק נעשה כתר דאצילות, וכן הוא בכל פרצוף ופרצוף], ועי' דברי מאיר העץ שם. ועי' ביאורים ח"ב קג ע"ד, שהחולם והשורק, שהם כנגד ת"ת ויסוד, עומדים למעלה ובאמצע אפילו במלכים דמלכות, שכן מכיוון ששרשם הוא בקו האמצעי המברח מן הקצה אל הקצה, והוא קשור ותלוי למעלה עד לרזא דא"ס, לכן הוא התגלה בקו האמצעי אשר שם הוא עיקר מקום התייחדותו עם כל העליונים.

⁸⁹⁴ עי' לעיל הערה 164.

⁸⁹⁵ עי' זהר (ח"ג יז ע"א) מגיע השמימה, דא אימא עלאה, ודא ה' עלאה.

⁸⁹⁶ עי' ז"ח עו ע"ג, & כנגד זה, שבעה רקיעין הן. ושבעה כוכבים רצין וחוזרין הן. שבעה ארצות. שבעה ימים. שבעה תהומות. וכולם תלויים במאמר ההוא. שנאמר, הבונה בשמים מעלותיו. הם ז' ספירות, מעלות גדולות, עמודים חקוקים בשמו הגדול, וכלם תלויים במאמר אחד, והם שמים העליונים.

עי' לעיל הערה 363.

וזהו השמימה בה' בסוף, ה' עילאה: והנה מלאכי אלהים - ר"ל, ד"ס ח"ג נ"ה שהן מלאכי⁸⁹⁷ של אלהים בינה⁸⁹⁸: עולים ויורדים בו - בת"ת ראש הסולם: עולים תרי - ח"ג למעלה מן ת"ת: ויורדים תרי - נ"ה למטה מן ת"ת: ואינון א' א' כו' - שתי נקודות קודם החולם ושנים לאחר חולם, קמץ בימינא כמ"ש לעיל בהקדמה (ה ע"ב) וקמץ הכהן, וצר"י בבינה כידוע (ע"י לקמן קנא ע"א), והן בחו"ג כמ"ש ל' (ד ע"א) חכמה נחית בימינא כו', וחולם חירק שורק הן בתנ"ה כידוע (ע"י לקמן קנא ע"א), זהו סדר הנקודות שמתפשטין בה"ס כנ"ל:

<p>והאי את דאיהי אלף חל"ם דאיהו⁸⁹⁹ באמצעיתא⁹⁰⁰ כגוונא דא ו' איהי כתרא עלאה⁹⁰¹ דאסחר על רישא דעמודא דאמצעיתא⁹⁰² וכד שכינתא אסתלקת לגביה (ובגין דא והנה תסבנה אלמותיכם ותשתחווין לאלמתי (בראשית לז ז))⁹⁰³ האי כתרא אתמר בה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה (תהלים קיח כב) ואיהי אבנא דאתגזרת דלא בידין הה"ד (דניאל ב לד) עד די התגזרת אבן די לא בידין (כא ע"ב) וגו' ובגין דלא אשכחן לה אתר מאן אתגזרא שאלין מלאכיא קדישיא איה מקום כבודו להעריצו ולא אשכחן לה אתר עד דאמריין ברוך כבוד ה' ממקומו (יחזקאל ג יב):</p>	<p>והאות הזו שהיא אל"ף חל"ם, שהיא באמצע, היא כדוגמא זה ו', היא כתר עליון שסובב על ראשו של העמוד האמצעי. ולכן "והנה תסובנה אלמותיכם ותשתחווין לאלומת". וכאשר השכינה מסתלק אל הכתר הזה, נאמר בה "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", והיא אבן שנגזרת שלא בידים, זהו שנאמר "עד די התגזרת אבן די לא בידין וגו'" [עד שנגזרת אבן שלא בידים]. ולפי שלא מוצאים לה את המקום מאיפה שנגזרה, שואלים המלאכים הקדושים, איה מקום כבודו להעריצו (קדושת מוסף של שבת ויו"ט), ולא מוצאים לה מקום עד שאומרים "ברוך כבוד יהוה ממקומו".</p>
--	---

– מאיר התיקון –

ע"י ביאורים (ח"ב ע ע"ג) כל אור תחתון הוא בבחי' מלאך לאור העליון, וכנודע בסוד המלאך הגואל, עכ"ל. וע"י זהר נח דף סא ע"א וכן ויגש דף רה ע"ב, וכן ואתחנן דף ער ע"א ועוד.
⁸⁹⁷ נדצ"ל מלאכים.
⁸⁹⁸ ע"י זהר ח"א מח ע"ב.
⁸⁹⁹ לזיהי (גר"ל).

⁹⁰⁰ זיהי (נוסף בגר"ל).

⁹⁰¹ ע"י ביאורים ח"ב קד ע"ב ז"ל: החולם אשר הוא עומד למעלה על האותיות, משא"כ שאר הנקודות שכולם הם למטה, הוא משום שהחולם הוא מהכתר עליון שעל כל הנקודות כולם. וכן הוא מדויק לשון התיקונים שם בתיקון ה' במה שאמר שם, איהו כתרא עלאה כו', הרי מדקדק לומר כתרא עלאה ולא אמר כתרא סתם, וכן שם (דף ז ע"ב) חולם לעילא כתר עליון כו', וכ"ה ג"כ ברע"מ פנחס (רמ"ז ע"ב), הרי שאמר ג"כ כתר עליון ולא אמר כתר סתם, והוא משום כי הכתר דהנקודות הרי הוא רק נקודת הקמץ ולא החולם, כי החולם הוא רק בהת"ת דהנקודות, אלא שעכ"ז יש בו מעלה גם על נקודת הקמץ משום שנשמת פנימיות שבו הוא מלמעלה ולמעלה, שהוא מהכתר עלאה שעל כל הנקודות כולם, והיינו מהת"ת דא"ק וכנז', וזהו בכלל העולמות. וכן הוא בפרטיות ג"כ, כי כל התורה כולה בכל חלקי הטנת"א שבה וכן כל המציאות כולה הרי הוא הכל מהמלכות דאצילות, כי היא אדון הכל ע"י כלילותה מכל העליונים ביחוד א"ס ית"ש שבהם. והנה הנקודות כולם, הגם שהם ג"כ רק מהמלכות (ולכך עומדים כל הנקודות שלנו כולם למטה מהאותיות כנ"ל אות ל"ה), אך הנשמת פנימיות דהנקודת החולם שבה היא מלמעלה ולמעלה, דהיינו מהת"ת דאמא, אשר בה הם כל הנקודות כולם רק מלמעלה על האותיות וכנ"ל אות ל"ה, ואותה הת"ת דאמא היא הכתר עליון על כל כללות ז'ין כולו וכמ"ש בשער מוחין דצלם (פרק ג) וכנודע. ולכך הוה אפי' נקודת החולם שבהמלכות ג"כ מלמעלה. והרי נתבאר שמה שאמר הרב כי חולם כתר באתון, הכוונה הוא שהוא מהכתר עליון אשר מלמעלה, דהיינו מהת"ת דאמא ובכללות העולמות מהת"ת דא"ק, ולכך עומד החולם על גבי האותיות ככתר על ראשם.
⁹⁰² ובגין דא והנה תסבנה אלמותיכם ותשתחווין לאלמתי (בראשית לז ז) (נוסף בגר"ל).

⁹⁰³ נמחק בגר"ל.

דאסחר על רישא דעמודא דאמצעיטא ובג"ד כו' - ר"ל, שלחולם הן משתחווין כולם כל הנקודות, ואמר על רישא כמ"ש (בראשית כח יב) וראשו מגיע כו': **דלא בידין - ר"ל,** ה' נקודות של ה' אצבעאן דסלקא ע"ג כולם: { כא ע"ג }

<p>(נ"א אדהכי הא סבא לגביה ואמר רבי רבי האי בשכינתא תתאה דלית לה תמן אלא אצילותא ודא הוא אתגזרת אבן בגין דאיהי גזרת מלכין ובה גזרין דינא רפיא דא דין בתראה וכתר מלכות אתקריאן ספירה דלית ספירה שלימה בר מינה לתתא)⁹⁰⁴:</p>	<p>(בינתים הרי הזקן [הגיע] אצלו, ואמר רבי רבי זה בשכינה התחתונה שאין לה שם אלא אצילות, וזהו התגזרת אבן, משום שהיא גזרת מלכין, ובה גזרין דין רפה, זה דין אחרון. וכתר מלכות נקרא ספירה שאין ספירה שלמה חוץ ממנה למטה.)</p>
<p>והאי אבן איהי סגולת מלכים איהי שיחת מלאכי השרת שיחת חיוון ושרפים ואופנים שיחת כל עלאין ותתאין ידיעת שמשא וסיהרא בעתים (ובה איהי אית) עת וזמן לכלא:</p>	<p>והאבן הזו היא סגולת מלכים, היא שיחת מלאכי השרת, שיחת חיות ושרפים ואופנים, שיחת כל העליונים והתחתונים, ידיעת השמש והלבנה בעתים (ובה היא יש) עת וזמן לכל.</p>

סגולת מלכים - כמ"ש לעיל בהקדמה (יג ע"א) שהיא סגולה מכל הגוונים שלה, דאיהו מלכות, ומצידה נק' ישראל מלכים, כמ"ש לעיל (שם) איהי סגולה דלהון: **ואיהי שיחת כו' - כמ"ש לקמן (כה ע"ב)** בשעתא דאיהי סלקא כלהו מצפצפין לגבה בכמה שירין כו': **ידיעת שמשא כו' - שבה כל החשבונות כידוע⁹⁰⁵: עת וזמן לכולא - שהיא נק' עת⁹⁰⁶,** והיא אחרית הימים:

<p>כל טעמי ונקודי ואתוון כלילין בה קלא דבור ומחשבה (ס"א ושיחה דנפקא מגו מחשבה) כלילין בה איהי כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות ואיהי תגא בריש כל אתוון⁹⁰⁷ כגוונא דא ש' ועל האי אבנא אמר רבי עקיבא לחברוי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים:</p>	<p>כל הטעמים והנקודות והאותיות כלולים בה, קול דיבור ומחשבה (ושיחה שיוצא מתוך המחשבה) כלולים בה, היא כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות (אבות פ"ד מ"ג), והיא כתר בראש כל האותיות, כדוגמא זה ש, ועל האבן הזו אמר רבי עקיבא לחברוי (חגיגה יד ע"ב) כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים.</p>
--	---

כל טעמי כו' - בכח"ב כמ"ש לקמן בסוף התיקון: קלא כו' - ג"כ שם, קלא בחכמה, דבור כבינה, כמ"ש בתז"ח (דף עג ע"ב ג ע"ב) וישמע את הקול מגו אבא כו' ומחשבה בכתר: **כתר תורה כו' - ג"כ בכח"ב,** וכ"ז הוא ג"כ למטה בז"ת: **כתר תורה כו' - מבינה,** וכתר כהונה מחכמה כמ"ש לעיל (ה ע"ב) וקמץ הכהן, וכתר מלכות בכתר כמ"ש לעיל בהקדמה שניה (יט ע"ב) כתר איהו כתר מלכות כו': **כגוונא דא ש - ר"ל,** ג' תגין באות ש', שהוא חג"ת, עטרת בעלה⁹⁰⁸ (משלי יב ד): **ועל האי אבנא כו' - ר"ל,** כמ"ש לקמן בתיקונים (דף צ ע"א) שאבני שיש הן מ"ד מ"נ, שהן למעלה באצילות ביחודא, ושניהם הם מ"ט פנים טהור, כמ"ש למעלה בהקדמה (ח ע"ב⁹⁰⁹). משא"כ למטה בעולמות התחתונים שחלוקין הן מ"ט פנים טהור מ"ט כו', וע"ז אמרו אל תאמרו מים מים, ששני מיני מים הם, ומ"ד הוא י' על גבי ו', ומ"נ י' תחת הו' כנ"ל, וכשהוא על גבי הו' הוא תגא בראש הש' כנ"ל, והיא י' על שין, ולמטה י' תחת הש' וזה אבני שיש, י' אחר הש' למטה מ"נ, קודם הש' למעלה מ"ד אל תאמרו כו':

- מאיר התיקון -

⁹⁰⁴ נמחק בנכ"ל.

⁹⁰⁵ היינו כל הגימטריאות בנוק', עי' ע"ח תיקון ג.
⁹⁰⁶ עי' זהר (זהר וירא קט"ז ע"ב, מקץ קצ"ח ע"א, ופ' תרומה קנ"ה ע"ב) שמלכות נקראת עת, ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ב, שזיווג נקרא עת.
⁹⁰⁷ וכן הוא לקמן סט ע"ב.
⁹⁰⁸ עי' לעיל הערה 524.
⁹⁰⁹ טו ע"ג (לש"ו).

ואיהי קוצא דכל אתוון ב כגוונא דא ד קוץ
 דכל את ואת שיעור קומה דילה ו' מעילא
 לתתא ומתתא לעילא ורזא דמלה (דברים ד לב)
 ולמקצה השמים ועד קצה השמים ורזא דא
 (דבה"י א' כט יא) לך ה' הגדולה והגבורה
 והתפארת וגו' לך ה' הממלכה דא מלכות
 דאיהי בכלא:

והיא הקוץ של כל האותיות, ב, כדוגמא
 זה ד, קוץ של כל אות ואות. שיעור קומה
 שלה, ו' ממעלה למטה וממטה למעלה, וסוד
 הדבר "ולמקצה השמים ועד קצה השמים",
 וזה סוד "לך יהו"ה הגדולה והגבורה
 והתפארת וגו' לך יהו"ה הממלכה", זו מלכות
 שהיא בכל.

ב' כגוונא דא ד' - ר"ל, ב' בינה, ד' מלכות⁹¹⁰: שיעור קומה ו' - ר"ל, שהוא שיעור של קומה,
 שקומה הוא ו': מעילא לתתא ומתתא לעילא - ר"ל, שהיא עולה בכלום⁹¹¹, וכולם נכללין בה⁹¹²:
ורזא דמלה ולמקצה השמים - למעלה: ועד קצה השמים - לתתא:

ואיהו צפצוף עופין קדישין דאתמר בהון כי
 עוף השמים יוליך את הקול (קהלת י ב)
 צפצופא דכל צפרין דאינון נשמתין קדישין
 דמצפצפין בכמה צלותין שיחת חיוון דאינון
 ת"ח ובגינה אתמר ויצא יצחק לשוב בשדה
 וכו' (בראשית כד סג) ולית שיחה אלא צלותא:

והיא צפצוף של העופות הקדושים
 שנאמר בהם כי עוף השמים יוליך את הקול,
 הצפצוף של כל הצפורים שהן נשמות
 קדושות שמצפצפים בכמה תפילות. שיחת
 חיות שהם תלמידי חכמים, ובגללה נאמר
 "ויצא יצחק לשוב בשדה וכו'", ואין שיחה
 אלא תפלה (ברכות כו ע"ב).

צפצוף עופין קדישין - חיות הקודש: דאתמר בהון כי עוף השמים כו' - קאי על החיות שהן
עוף השמים, ת"ת דהוא מקנן בהם, כמ"ש לקמן (כד ע"א): יוליך את הקול - קול דק"ש, כמ"ש
בהקדמה לעיל (ג ע"ב): דאינון ת"ח - שכל שיחתן בה⁹¹³, שהיא הלכה כמ"ש לעיל (א ע"ב): **ובגינה**
אתמר ויצא כו' - שהיא שיחת, ר"ל תפלת הכלל⁹¹⁴, שהיא נקראת תפלה, ובה הוא התפלה כמ"ש
 לעיל (ג ע"ב):

ובגינה אתמר תפלת ערבית רשות תפלת
 שחרית חובה (דאיהי רשות היחיד) תפלת
 ערבית רשות (הרבים דלית לה קביעותא)⁹¹⁵
 דאיהי רשו דלילה (נ"א כלילא)⁹¹⁶ בפני עצמה
 ובנין דא לית לה קביעות בלילא דדמיה
 לגלותא (דאיהי רשות הרבי' דבה תרמוש כל
 חיתו יער דאינון כל אור דעלמא דעאלו בה)⁹¹⁷
 אלא זמנין אשתכחת תמן וזמנין לא
 אשתכחת:

ובגללה נאמר (ברכות כז ע"ב) תפילת
 ערבית רשות, תפלת שחרית חובה (שהיא
 רשות היחיד). תפלת ערבית רשות, שהיא
 רשות הלילה בפני עצמה, ולכן אין לה
 קביעות בלילה, שדומה לגלות, אלא פעמים
 נמצאת שם, ופעמים לא נמצאת.

– מאיר התיקון –

⁹¹⁰ עי' דע"ה ח"א ד ע"ג שמביא י' סיבות שד' מרמז לנוק'.

⁹¹¹ במ"ן.

⁹¹² כל מציאותה היא רק מהארת כולם. עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן

סא ע"ב.

⁹¹³ עי' עירובין נד ע"ב: "שיחו" אלו בעלי תלמוד שכל שיחתן דברי תורה.

⁹¹⁴ עי' זהר ח"ג רלב ע"א שכינתא תפילת כל פה. ועי' לקמן מ ע"ב.

⁹¹⁵ נמחק בנכ"ל.

⁹¹⁶ נמחק בנכ"ל.

⁹¹⁷ נמחק בנכ"ל.

תפלת ערבית רשות - דאיהי רה"ר⁹¹⁸ : תפלת ערבית רשות {כא ע"ד} כו' - ר"ל, ביום התפילה לחבר התפילה⁹¹⁹ עם מדת היום⁹²⁰, ולכך היא חובה, אבל בלילה שאין התפילה אלא מצד עצמה, לא לקשר, שבלילה אינה ברשות בעלה כמו שמפרש והולך, לכך היא רשות: ובג"ד ל"ל קביעותא כו' - ר"ל, שאמרו במתניתין (ברכות כו ע"א) תפילת הערב אין לה קבע, ופי' בגמ' שהיא רשות:

אשרי מי שפגע בה, כמו יעקב שנאמר בו ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש, עד שבא בעלה ושומר אותה, ולן שם עמה, משם ואילך קבעוה חובה.

זכאה איהו מאן דפגע בה כגון יעקב דאתמר ביה (בראשית כח יא) ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש עד דאתא בעלה ונטיר לה ובת תמן עמה מתמן ואילך קבעוה חובה:

זכאה איהו מאן דפגע בה - ר"ל, שמשתכחת השכינה עמו תמיד, ולו בוודאי תפילת ערבית קבע, כמו שמפרש והולך: **כגון יעקב כו' -** ולכך יעקב תיקן תפילת ערבית: **ויפגע במקום -** מקום הוא השכינה כמ"ש לקמן, עד אמצא מקום לה' כו': **וילן שם -** במקום עמה, שקושר את השכינה בלילה עם האדם, ואח"כ כשבא היום קושר לקב"ה עמה, וז"ש כי בא השמש, שהוא בעלה כמ"ש לקמן, כי שמש ומגן כו': **וז"ש עד דאתא בעלה כו' מתמן ואילך קבעוה חובה -** הוא לשון הירושלמי⁹²¹, ומפרש לקמן דר"ל משם ואילך כשמתחיל היום, קבעוה, ר"ל לשכינה, חובה עם בעלה:

אבל בשבת היא רשות היחיד, שהיא ברשות בעלה, ולא כדוגמת הלילה שהיתה יחידה ברשותה, זהו שנאמר "איכה ישבה בדד".

אבל בשבת איהו רשות היחיד דאיהו ברשותא דבעלה ולא כגוונא דליליא דהות יחידה ברשותא דילה דה"ד (איכה א א) איכה ישבה בדד:

ויעקב, לפי שקרבה לבעלה בפגיעה שלו, ודאי עשתה אותה חובה. וכשבא השמש בשחרית, שנאמר בו "כי שמש ומגן יה"ה אלהים", נאמר בו "ויזרח לו השמש", מאז ואילך קשוקש⁹²¹ אותה עמו, שהוא קשר של תפילין של יד, קשוקש⁹²¹ אותה עמו שלא תזוז ממנו לעולמים. מצד השמאל, קשוקש⁹²¹ אותה בתפילין של יד, שהן בזרוע שמאל, מצד הימין, שם אותה כתר על ראשו, תפילין של ראש. וזה ביום, שהיא קשורה עם בעלה, נאמר בה "ישחרונני ואז ימצאונני", אבל בלילה שהיא הגלות, שהיא מחוץ לבעלה, והיא רשות בפני עצמה, נאמר בה אל תתודע לרשות (אבות פ"א מ"י), ומשום כך אמר דוד "אם אתן שנת לעיני וגו' עד אמצא מקום לה".

ויעקב בגין דקריב לה לבעלה בפגיעה דיליה ודאי עביד לה חובה וכד אתא שמשא בשחרית דאתמר ביה כי שמש ומגן ה' אלהים (תהלים פד יב) אתמר ביה (בראשית לב לא) ויזרח לו השמש מתמן ואילך קשר לה עמיה דאיהו קשר דתפילין דיד קשיר לה עמיה דלא תזוז מניה לעלמין מסטרא דשמאלא קשיר לה בתפילין דיד דאינון בדרועא שמאלא מסטרא דימינא שוי לה כתר על רישיה תפילין דרישא והאי בזמא דאיהו קשירא עם [כ ע"ב] בעלה אתמר בה (משלי א כח) ישחרונני ואז ימצאונני אבל בליליא דאיהו גלותא דאיהו לבר מבעלה ואיהו רשות בפני עצמה אתמר בה אל תתודע לרשות ובגין דא אמר דוד אם אתן שנת לעיני וגו' עד אמצא מקום לה (תהלים קלב ד-ה):

אתמר ביה ויזרח לו השמש - כנ"ל, דבלילה קשורה עמו, וביום קשר לקב"ה עמה, ונמצא קב"ה קשור עמו, וזה ויזרח לו השמש, קב"ה: **מתמן ואילך קשר כו' -** כאן מפרש מ"ש לעיל, מתמן ואילך קבעוה חובה: **קשר לה עמיה -** ר"ל עם קב"ה: **מסטרא דשמאלא כו' -** שם קשור, אבל מסט' דימינא שוי כו', ששם אינו קשור רק כתר תפילין, ולכך תחילה תפילין של יד, דסדר היחוד הוא תחילה מצד שמאל, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני (שיה"ש ב 1), ואח"כ בגופא,

- מאיר התיקון -

⁹¹⁸ עי' לקמן עז ע"א.

⁹¹⁹ הנוק'.

⁹²⁰ ה"ק.

⁹²¹

וזהו ק"ש, עמודא דאמצעיתא כידוע (ג ע"ב), וזה (ברכות יד ע"ב) כל הקורא ק"ש בלא תפילין כו'⁹²², ואח"כ התפלה במלכות ד' אותיות הוי"ה: ישחרונני - ר"ל, בשחר: ואז כו' - ר"ל, אז הן ח' אותיות הוי"ה ואדנ"י ביחוד כמ"ש לקמן (ד ע"א, לג ע"ב), ולכך ימצאונני: אל תתודע לרשות - ר"ל, שלא תקח אותה בלא בעלה, ולכך אסור השררות בגלות, שהשררות הוא מסט' דמלכות, ובגלות היא בלא בעלה: עד אמצא מקום לה' - שתתייחד המקום עם ה' הנ"ל, ואצל יעקב נאמר ויפגע במקום, שהוא בדרגא דעמודא דאמצעיתא, פגע במקום, ודוד שהוא בדרגא דמקום, אמר אמצא מקום שימצאה.

עד כאן רוא דקמ"ץ דאיהו רוא דמחשבה עלאה ותתאה⁹²³ דאיהי נקודה ברשות בעלה דאיהו ו' רקיע ופת"ח בלא נקודה רשו בפני עצמו ונקודה בלא פת"ח רשו בפני עצמה דכמה דאתוון אינון דכר (כב ע"א) ונוקבא הכי נקודין אינון דכר ונוקבא אבל אתוון אינהו לגבי נקודי כגון גופא לגבי רוחא⁹²⁴ וכן נקודה בו' כגון חל"ם או חיר"ק או שור"ק חל"ם לעילא מן ו' אתעביד ז' חיר"ק לתתא אתעביד זנב גימ"ל שור"ק באמצעיתא קוצא דא' ד' קוצא באמצעיתא וכלא חד אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלה"ם (ישעיה מד ו):

עד כאן סוד הקמ"ץ, שהוא סוד המחשבה העליונה והתחתונה, שהיא נקודה ברשות בעלה, שהוא ו', רקיע. ופת"ח בלי נקודה, רשות בפני עצמה. ונקודה בלי פת"ח, רשות בפני עצמה. שכמו שהאותיות הן זכר ונקבה, כך הנקודות הן זכר ונקבה. אבל האותיות הן לנקודות כמו הגוף לרוח, וכן נקודה בו' כמו חול"ם או חיר"ק או שור"ק. חול"ם למעלה מן ו', נעשה ז'. חיר"ק למטה, נעשה זנב, גימ"ל. שור"ק באמצע הקוץ של האות ד', קוץ באמצע, והכל אחד, "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלה"ם".

דמחשבה עלאה ותתאה - ר"ל, חכמה ומלכות, שהיא חכמה תתאה (וזהר ח"א לא ע"ב): דאיהו נקודה - ר"ל, מלכות: דכמה דאתוון כו' - כמ"ש בזוהר שה"ש {כב ע"א} בסופו ע"ש (עד ע"ד)⁹²⁵: אבל אתוון כו' - שמן הנקודות באים האותיות, כמו באלף, נקודה שעל האלף ותחתיו כנ"ל: וכן נקודי כו' - ר"ל, כמו באלף: חל"ם לעילא כו' - בסוד עטרת בעלה⁹²⁶ (משלי יב ד): חירק לתתא - בסוד חיה תחת אלהי ישראל כנ"ל (כא ע"א), ואז היא יחוד של יסוד כמ"ש לעיל בסוד ב'⁹²⁷: שורק

– מאיר התיקון –

⁹²² כאילו מעיד עדות שקר בעצמו. רש"י: בעצמו - לשון מעליא.
⁹²³ עי' כללים ח"א לב ע"ד ז"ל: וכ"ז הוא ג"כ בהיסוד דהמלכות, ה' דהמלכות דאצילות המתלבש בהבריאה, עי' הגר"א ספד"צ (פרק ד' כט ע"ד) שהוא י' זעירא חכמה זעירא, החכמה והמחשבה אשר על כל הבריאה, והוא ה' דאדנ"י שהוא היסוד דהבריאה אשר הוא למעלה כנ"ל ענ"ב. ור"ל כי אותו ה' דאדנ"י הוא ג"כ בחי' חכמה, החכמה שבבריאה, והוא נקרא ג"כ ראשית, ראשית לנבראים, ועליה נאמר (בראשית א א) בראשית ברא, והיא ג"כ סוד המחשבה, עי' תיקונים (י"ב סע"ב וכ"א סע"ב), והיא עומק ראשית ועומק אחרית לכל הבריאה כולה והנהגתה, כי בה הוא כלול הכל, ובסוד כך עלה במחשבה לפני, כל מה שהיה והיה ויהיה.
⁹²⁴ עי' לקמן דף קכה ע"ב, ועי' ביאורים ח"א ס ע"ג מקשה שבהקדמת תיקונים (דף ט סע"א) אמר שם טעמי אינון נשמתין נקודין רוחין ואתוון נפשין, והרי הוא בפירוש להיפוך שהאותיות הם נפש. אך הענין בכ"ז הוא הגם שהאותיות הם באמת רק בחי' הגוף וכלים, אך משום שהנפש הנה הוא מתעצם עם הגוף מראשית התחלתו ואינו נפרד ממנו לעולם לגמרי, הרי נעשים שניהם לאחד, ולכן קורא התיקונים לפעמים את האותיות ג"כ בשם נפש, והוא ע"ד שאמרה התורה בפ' ראה (דברים יב כג) כי הדם הוא הנפש, וקורא להדם עצמו בשם נפש, משום ששם היא שרויה, ושניהם מעורבין יחד, ולא יתפרדו זה מזה, וכמ"ש הרמב"ן בפ' אחרי (ויקרא יז יד) ע"ש.
⁹²⁵ ז"ל: א' אתיישב בדרועא ברזא ותוקפא וחילא דאינון תרין סטרין אחרנין דאתקפו ביה ואיהו דרועא דימינא ב' אתכליל בגווה וכניש ליה לקבילה כנוקבא דעייל בגוה דכורא בג"כ אתוון כולהו חד דכר וחד נוקבא.

תרגום: א' התישבה בזרוע בסוד ותקף וכח שהם שני צדדים אחרים שהחזיקו בו והיא זרוע הימין ב' נכללה בתוכה וכונסת אותה כנגדה כנקבה שנכנס לתוכה זכר משום כך כל האותיות אחת זכר ואחת נקבה.

⁹²⁶ עי' לעיל הערה 524.
⁹²⁷ ז ע"ב (לש"ו).

באמצעיתא - יחוד עם ת"ת בסוד פרצוף, וזהו (ברכות סא ע"א) חד אמר פרצוף וח"א כו'⁹²⁸: **קוצא באמצעיתא** - והיא אינה מגעת אלא עד הת"ת ואז היא מאחוריו, בסוד ד', דלת כנ"ל (יז ע"ב), וזהו קוץ שאחורי הד': **וכלא חד** - ר"ל, הכל במלכות, וז"ש "אני" שהוא מלכות שנקראת אני (לעיל ז ע"א), ראשון ע"ג הוא"ו, ואני כו', ומבלעדי אין אלהים, מלכות⁹²⁹, והן מרמזין על היה והיה ויהיה, וז"ש ומבלעדי, ר"ל עכשיו.

<p>שב"א מאן איהו כאשר יהיה האופן בתוך האופן ואיננו את המאור הגדול ואת המאור הקטן (בראשית א טז) ואיננו גוף וברית ולקבליהו חמה ולבנה דאיננו לקבל אימא עלאה ותתאה:</p>	<p>שב"א מיהו, כאשר יהיה האופן בתוך אופן, והם "את המאור הגדול ואת המאור הקטן", והם גוף וברית, וכנגדם חמה ולבנה, שהם כנגד האם העליונה והתחתונה.</p>
---	---

ולקבליהו חמה כו' - כשמלכות למטה⁹³⁰:

<p>והנה אופן אחד בארץ אצל החיות (יחזקאל א טו) דא נקודה דתחות סגול נקודא⁹³¹ דלתתא אצל החיות דאיננו צר"י את שני המאורות הגדולים (בראשית א טז):</p>	<p>"והנה אופן אחד בארץ אצל החיות", זו נקודה שתחת סגול, הנקודה שלמטה אצל החיות שהן צר"י, "את שני המאורות הגדולים".</p>
---	---

דאיננו צירי את כו' - ר"ל, החיות הן חמה ולבנה למעלה בסוד צירי כמ"ש לעיל (כא ע"א) את שני כו' ואיננו שויין, ות"ת הוא תחתם וזהו סגול:

<p>וכן איהו בתוך האופנים שור"ק אופן חד לעילא ואופן חד לתתא ואיהו עמודא דאמצעיתא בינייהו והנה אופן אחד בארץ דא חיר"ק דאיהו לתתא כל ניצוץ איהו י' וכל רקיע ו':</p>	<p>וכן הוא בתוך האופנים שור"ק, אופן אחד למעלה ואופן אחד למטה, והוא העמוד האמצעי ביניהם. "והנה אופן אחד בארץ" זה חיר"ק שהוא למטה, כל ניצוץ הוא י', וכל רקיע הוא ו'.</p>
--	--

שורק אופן כו' - ר"ל, שורק ג' נקודות, ומלכות למטה ות"ת בינה לאימא עלאה: והנה אופן כו' - ר"ל, מלכות למטה: כל ניצוץ כו' - מפרש מה שאמר לעיל (כא ע"ב) דאיהו נקודה ברשות בעלה כו' נקודין איננו דכר כו':

<p>יהוה שב"א חל"ם קמ"ץ שב"א איהו דינא קמ"ץ רחמי שמאלא וימינא דמתמן אורייתא אתייהיב דאיהו עמודא דאמצעיתא ובזמנא דאיננו שב"א קמ"ץ חל"ם איהו רמוז כי בי חש"ק ואפלטתו (תהלים צא יד) רק באבותיך חשק ה' (דברים י טו):</p>	<p>יהוה, שב"א חל"ם קמ"ץ, שב"א הוא דין, קמ"ץ רחמים, שמאל וימין שמשם נתנה תורה שהוא העמוד האמצעי, ובזמן שהם שב"א קמ"ץ חל"ם, הוא רמוז "כי בי חש"ק ואפלטתו" רק באבותיך חש"ק יהוה".</p>
---	--

יהוה כו' שבא איהו כו' - עכשיו מפרש נקודה של השם, ונקוד שבא ב', וקמץ בה' כמ"ש בזוהר (ח"ב רמו ע"א) דרוחא דשמאלא בספירה ימינא וכן להיפך: דמתמן אורייתא כו' - ר"ל, לכך

- מאיר התיקון -

⁹²⁸ זנב.

⁹²⁹ עי' ז"ח עג ע"א: תרין אלקים הכא חד דכר וחד נוקבא בצלמו דכר בצלם אלקים נוקבא ועל דא ויברא אלקים את האדם בצלמו דא עלמא עילאה בצלם אלקים דא עלמא תתאה ורזא דא נעשה כללא חדא כדקא אמרן.

תרגום: יש שתי אלקים כאן, אחד זכר וא' נקבה. בצלמו זכר בצלם אלהים נקבה. ועל זה ויברא אלקים את האדם בצלמו, זה עולם עליון, בצלם אלהים זה עולם התחתון, וסוד זה נעשה כלל אחד כמו שאמרו.

⁹³⁰ היינו בגלות, וכנקודה.

⁹³¹ חירק (נוסף בגר"א).

הן שבא וקמץ קודם לו' של השם, שמשם איהו כו', והניקוד הוא בניקוד צבאות⁹³², וז"ש ובזמנא דאינון כו', ר"ל שהן חג"ת ביחוד⁹³³: באבותיך חש"ק - ר"ל, חג"ת ג' אבהן, וה' אחרונה בלי ניקוד דמלכות אין בה נקודה כידוע (לקמן קנא ע"א), והיא מקבלת מכולם⁹³⁴:

מסטרא דא' דאיהו יו"י דסליק יהו"ה הוה קודשא בריך הוא הוא ושמיה לחוד בכתרא קדם דאתברי עלמא עד דסליק במחשבתיה למברי אדם דאיהו י' ברישא דא' תגא לעילא ולתתא נקודה ובנקודי דאתון אשתמודעאן כל ספירן דתשע נקודי אינון ובהון י"ד ניצוצין ועלייהו אתמר ובני ישראל יוצאים ביד רמה (שמות יד ה) ואינון לקבל פרקין דחמש אצבעאן דאינון י"ד ותרין רקיעין תמן חד מן קמ"ץ וחד מן פת"ח לקבל תרין קני דדרועי וכל ניצוץ איהו פרק ואיהו מדה ורקיע אמה וקנה וקו המדה⁹³⁶:

מצד של א', שהוא יו"י, שעולה יהו"ה, היהוה⁹³⁵ הקדוש ברוך הוא, הוא ושמו לבד בכתר לפני שנברא העולם, עד שעלה במחשבתו לברא אדם, שהיא י' בראש של א', כתר למעלה, ולמטה נקודה, ובנקודות של האותיות נודעות כל הספירות. שהם תשע נקודות, ובהם י"ד ניצוצות, ועליהם נאמר "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", והם כנגד הפרקים של חמש האצבעות שהם י"ד, ושני רקיעים שם, אחד מן קמ"ץ ואחד מן פת"ח, כנגד שני הקנים של הזרועות. וכל ניצוץ הוא פרק, והוא מדה ורקיע, אמה וקנה, וקו המדה.

מסטרא דא' כו' - ר"ל, דא' הוא כתר, וא' מרמז על היחוד, והוא גימט' הוי"ה כמו שמפרש והולך, וז"ש היה הקב"ה לחוד, ר"ל בלא אדם, שהוא מחכמה ולמטה, וז"ש (פדר"א ריש פרק ג) קודם שנברא העולם, ר"ל מחכמה ולמטה היה הוא ושמו אחד, ור"ל דשם הוי"ה היה נכלל באות אל"ף עד שנברא מחכמה, ולמטה התחיל השם להתפשט, יו"ד בחכמה ה' בכינה כו' כידוע (זהר ח"ב קנב ע"ב), וזהו כתר, שהוא שורש הספירות של השם, באות אלף: דאיהו יוד כו' - רוצה לפרש כאן האיך כל הספירות אעפ"י שהן מפורשין בהוי"ה נכללין באלף, ולכן כתר שרשם, ולכן נקראים כל הט"ס בשם אדם שהוא א': יו"ד ברישא כו' - ר"ל, חו"ב נכללין בי' כנ"ל, ו' באמצע, ו"ק, י' למטה מלכות, {כב ע"ב} וכאן רמוז כל הספירות באות אלף, ועכשיו מפרש האיך רמוזין בנקודות, וז"ש ובנקודי כו': אשתמודעאן כו' - ר"ל, שמהם אנו יודעין דט' ספירות הן: דתשע כו' - וכן בא' ט' ספירות כנ"ל: ביד רמה - ר"ל, מסט' דת"ת (י ע"ב) שכולל הכל: איהו פרק - הנז' כאן: מדה - הנז'ל⁹³⁷: אמה וקו המדה - ג"כ למעלה שם: וקנה - הנז' כאן:

טעמי אינון מן כתרא ואינון ברישא דעמודא דאמצעיתא נקודין מן מוחא ואינון ברכאן על רישא דצדיק כמה דאת אמר (משלי יו) ברכות לראש צדיק ואינון תלת טיפין דאתמשכו מן מוחא לגבי ברית מילה אתון מסטרא דאימא עלאה⁹³⁸ וכלהו אתכלילין במלכותא ונקודי לאתון כנשמתא לגופא דגופא איהו כסוס לרוכב ואתון אינון פתיחין לנקודי לקבלא לון

הטעמים הם מן הכתר, והם בראשו של העמוד האמצעי. הנקודות מן המח, והם ברכות על ראש הצדיק, כמו שנאמר "ברכות לראש צדיק", והם שלש הטפות שנמשכו מן המח אל ברית המילה. האותיות מצד האם העליונה, וכולן נכללו במלכות. והנקודות לאותיות כנשמה לגוף, שהגוף הוא כסוס לרוכב, והאותיות הם פתוחות לנקודות לקבל אותן, ועליהם נאמר "וכנפיהם פרודות מלמעלה" לקבל עליהם נקודות, ונקודות

- מאיר התיקון -

⁹³² עי' לעיל הערה 477, וכן לעיל יא ע"ב.
⁹³³ עי' מתקלא בריש דברי רבינו בביאורו על ספד"צ.
⁹³⁴ עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן סא ע"ב.
⁹³⁵
⁹³⁶ עי' זהר ח"ב רלג ע"א.
⁹³⁷ כ ע"ב (לש"ו).
⁹³⁸ עי' לקמן קמט ע"ב, קכא ע"ב, ט ע"א.

בכל מקום, בת קול. ועליהו אתמר וכנפיהם פרודות מלמעלה (יחזקאל א יא) לקבלא עליהו נקודי ונקודי בכל אתר בת קול⁹³⁹:

ואינון ג' טיפין - ג' אותיות יה"ו: וכלהו אתכללין במלכות - ר"ל, אתוון נקודין וטעמים: ועליהו אתמר וכנפיהם - כמ"ש בתז"ח (ב ע"ד) שד' גדפין הן ד' אותיות אדנ"י במלכות, ושם אותיות מצד עצמה של מלכות מאימא עילאה: בת קול - ר"ל, נקודות במלכות הוא מחכמה כנ"ל שנק' קול, ועלי' נאמר (כ ע"ב) נקודה בהיכליה:

טעמי אינון מאני קרבא רפ"ה איהו לעילא מאתוון⁹⁴⁰ ועליהו אתמר (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע בעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה, נטוי זהו רפ"ה, נטוי על ראשי החיות שהם (יהו"ה ארבע) אותיות ודאי. דג"ש הוא בתוך האותיות, כדוגמא זה יהו"ה, רפ"ה מבחוץ כמו זה יהו"ה, והם כמו מתג ורסן לאותיות, ובהן "והחיות רצוא ושוב", רצוא בדג"ש ושו"ב ברפ"ה.

טעמי אינון מאני קרבא רפ"ה איהו לעילא מאתוון⁹⁴⁰ ועליהו אתמר (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע בעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה נטוי זהו רפ"ה (יהו"ה ארבע) אתוון ודאי דג"ש איהו מלגאו דאתוון כגוונא דא יהו"ה רפ"ה מלבר כגוונא דא יהו"ה ואינון כמתג ורסן לאותיות ובהן והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד) רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה⁹⁴¹: (כב ע"ב)

טעמי אינון מאני קרבא - כמ"ש לקמן (סח ע"א) ובתז"ח (ו ע"ד) פתח ואמר זרקא כו', והוא במלכות מסט' דכתר, דכד סלקא לשם, אתמר עלה (דניאל ב לד) עד די התגזרת כו' ומחת לצלמא כו' כנ"ל (כא ע"א), וצלמא הוא אדם בליעל כידוע (י): רפה איהו כו' - שבימים קדמונים היו נוהגים על הרפה לעשות למעלה קו ברוחב על האות, והשמיטוהו אחרונים שמן העדר הדגש ניכר: דאינון יהו"ה ד' אתוון וודאי - ר"ל, דהחיות הן ד' אותיות הוי"ה כמ"ש לעיל בהקדמה (ד ע"ב), ורפה שע"ג הוי"ה הוא רקיע בדמות ו': כגוונא דא יהו"ה ואינון כמתג כו' - ר"ל, כמתג שע"ג הסוס כן הוא רפה, והוא כדמות ו', כמו מתג ו', וכמו רסן שבתוך הפה של הסוס, כן הוא דגש - מאיר התיקון -

⁹³⁹ עי' זהר ח"א רלז ע"א: בת מלך היינו בת שבע בת קול⁹³⁹ ודאיהו קול גדולו והאי מלך עלאה הוא פנימה. עי' ביאורים ח"א מד ע"ד ז"ל: ע"י הכאת האור מתנוצץ בבחי' נקודות וחוזר האור מתתא לעילא ועולה דרך האחוריים דהז"א והאבא, ומשם נהרין ונצצין למטה בבחי' נקודות, והם כל נקודות התורה, והוא מ"ש בתיקונים (סוף תיקון ה דף כב ע"א) ונקודי בכל אתר בת קול, כי הם רק מהתנוצצת אור דהחכמה. ונמצא שהם באים מבחי' גבורות, שהוא מהבהקת האור והכאתו, וזהו שאמר "והענין כי הם באים מכח אור המכה ונוצץ וחוזר מתתא לעילא". והנה כל בחי' גבורות הוא נוק', והוא מבחי' הנוק' שבאבא וז"א.

⁹⁴⁰ עי' ביאורים ח"א סח ע"ג ז"ל: הנה הדגש ורפה הם נקודה וקו, כי בימים הקדמונים היו נוהגים על הרפה לעשות למעלה קו ברוחב על האות, אלא שהאחרונים השמיטוהו, כי מן העדר הדגש ניכר כן כתב הגר"א בסוף תיקון ה' (דף כב ע"ב ד"ה רצוא בדגש ושוב ברפה). והרי הוה הדגש ורפה נקודה וקו, והם בחי' מלכות ויסוד, וכן הם דין ורחמים כמו שיתבאר. וע"ז אמר הרב כי שניהם הם בחי' הבל דגרמי, ולכן הוא הדגש בתוך האות עצמה, כי כן הוא הבל דגרמי מחובר בתוך העצמות ובפנימיותם לעולם, אמנם הרפה הרי הוא רק על האות, וכמ"ש בתיקונים סוף תיקון ה' (דף כב ע"א) רפה איהו לעילא מאתוון וכנז'. אך הוראתו ועניינו הרי הוא ג"כ רק על הברת האות עצמה, להחליש הברתו כנודע, וא"כ הרי הוא ג"כ עכ"פ מיוחד עם האות עצמה ובתוכו, והוא ג"כ רק בחי' הבל דגרמי. ומה שהוא עומד למעלה הוא משום שהרי הבל דגרמי הוא ג"כ מבחי' נפש וכנ"ל, והרי הוא קשור ג"כ למעלה באור העליון לעולם עכ"פ. וע"ז בא הוראת הדגש והרפה שאחד הוא בתוכו ואחד הוא למעלה, להורות על הבל דגרמי שהוא מיוחד עם העצמות בתוכם ובפנימיותם גופה, ועכ"ז הנה היא קשורה ג"כ למעלה לעולם.

⁹⁴¹ קנ ע"ב (לש"ו) ז"ל: שבע כפולות בג"ד כפ"ת דינא רפיא ודינא קשיא, ובהן והחיות רצוא ושוב, רצוא בדגש ושוב ברפה, ואינון דינא ורחמי.

שהאותיות, הן כסוס לרוכב כנ"ל. והן בחיות, מט"ט, שבהיותו ע"ג בסוד מטטרו"ן, אז הוא בסוד מתג, והוא רקיע שע"ג החיות, כידוע שהוא צדיק דלתתא רקיע כמש"ל בהקדמה (דף א ע"ב), ובהיותו בתוך החיות בסוד נוריאל ארגמ"ן⁹⁴², אז הוא דגש, והוא מה שנאמר (יחזקאל א יג) היא מתהלכת בין החיות, שאמר לעיל נקודה שבתוך ה', כי החיות הן במלכות כמ"ש לעיל בתיקון א' (יט ע"ב), ובהיותו ע"ג אז הוא בסוד יסוד, רקיע (זהר ח"ג רלו ע"א), ובהיותו בתוכם אז הוא בנוקבא מלכות. וז"ש היא מתהלכת כו', וע"י מתנהגים החיות כידוע, וזהו כמתג ורסן לאותיות שהן החיות: **רצוא בדגש ושוב ברפה** - ר"ל, בדגש נחטפין האותיות, אות שלפני הדגש עם האות הדגושה כידוע. משא"כ ברפה, שהאות שלפניה נמשכת, וזהו ושוב. וכן בחיות בהיותו בתוכם הן רצין ע"י להשיג למעלה⁹⁴³, משא"כ בהיותו ע"ג שאז ושוב⁹⁴⁴. וז"ש לקמן⁹⁴⁵ רצוא בנוריאל ושוב במטטרו"ן, כי רצוא גי' נוריאל ושוב גי' מטטרו"ן, וכ"ז כנ"ל {כב ע"ג}:

[כא ע"א] תקונא שתיתאה

בראשית קם רבי שמעון פתח ואמר לאליהו (נ"א אליהו) אליהו באומאה עלך במלכות קדישא דאיהי נפילא בגלותא טול רשותא דלא תזוז מינן דהא שכינתא וחילהא נטריין לך מלאכי השרת דאתמר בהון הן אראלם צעקו חוצה (ישעיה לג ז) (צווחין) לבר מהיכלין לא אית (תמן) מאן דמקבל צלותין דישראל כמה צפריין מצפצפין בצלותין לגבי אמהון דאינון מקננן על ארעא דנטריין לך וכלהו אתקריאו צפרים על שם קן צפור דאיהי אימא קדישא דאתמר בה כי יקרא קן צפור לפניך (דברים כב ו) ועלה אתמר גם צפור מצאה בית ודא ב' מבראשית דאתמר בה בחכמה יבנה בית (משלי כד ג) ודרור קן לה (תהלים פד ד) דא אימא עלאה יובל דאתמר בה (ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ בזמנא דצפור מצאה בית דאיהי בי מקדשא ואתבניאת ואתתקנת מיד דרור דאיהי שכינתא עלאה אשכחת (נ"א אשתכחת) קן לה לעילא (נ"א מלעילא):

בראשית קם רבי שמעון פתח ואמר לאליהו (נ"א אליהו), אליהו בשבועה עלך במלכות הקדושה שהיא נפלה בגלות, שתקח רשות שלא תזוז מעמנו, שהרי השכינה וחילותיה שומרים אותך. מלאכי השרת שנאמר בהם "הן אראלם צעקו חוצה", (צועקים) לחוץ מהיכלות, אין מי שמקבל את תפילות ישראל. כמה צפורים מצפצפות בתפילות אל אמם, שהם מקננות על הארץ ששומרים אותך, וכלם נקראו צפורים על שם קן צפור, שהיא האם הקדושה שנאמר בה "כי יקרא קן צפור לפניך", ועליה נאמר "גם צפור מצאה בית", וזו ב' מבראשית שנאמר בה "בחכמה יבנה בית", "ודרור קן לה" זו האם העליונה, יובל, שנאמר בה "וקראתם דרור בארץ" בזמן שצפור מצאה בית, שהיא בית המקדש, ונבנתה ונתתקנה, מיד הדרור שהיא שכינה עליונה מצאה (נמצא) קן לה למעלה (מלמעלה).

תיקון ו - במלכות קדישא דאיהי כו' - ר"ל, לכך לא תזוז מינן כו', להקימה: דאיהי נפילא כו' - כמ"ש (עמוס ט יא) סכת דוד הנופלת: טול רשותא - מקב"ה: נטריין לך - על ביאתך, כמ"ש (מלאכי ג כג) הנה אנכי שולח לכם כו': מלאכי השרת - מפרש שאמר לעיל וחילהא מפרש מי הם, ואמר מלאכי השרת כו', כמה צפריין כו': חוצה לבר מהיכלין לא אית כו' - שהתפלה נכנסת להיכלין כידוע 0: כמה צפריין כו' - ר"ל, ישראל: לגבי אמהן - מלכות: דאינון מקננן על ארעא - ר"ל, דכתיב קן צפור כו' על הארץ, והן ישראל, ואמם של צפריין, מלכות: דאיהי אימא כו' - מלכות: ודא ב' כו' - ר"ל, שהיא נקראת⁹⁴⁶ בזמן דהיא אתבני והיא על מקומה בבית המקדש:

- מאיר התיקון -

⁹⁴² עי' לעיל הערה 628.

⁹⁴³ אור חוזר (ביאורים ח"א פ ע"ד)

⁹⁴⁴ אור ישר (ביאורים ח"א פ ע"ד).

⁹⁴⁵ עי' תז"ח מב ע"א, ועי' לעיל הערה 628.

⁹⁴⁶ צ"ל נקראת בית (לש"ו).

ומיד "אשר שתה אפרוחיה" אלו ששת בניה, שש ספירות, שהם ששת ימי המעשה, כולם פורחים אליה בכמה חגים וזמנים וימים טובים.

ומיד אשר שתה אפרוחיה (תהלים פד ד) אליו שית בנין דילה שית ספירן דאינון ששת ימי המעשה כלהו פרחין לגבה בכמה חגין וזמנין ויומין מביין:

דאינון ששת ימי המעשה - ר"ל, דבששת ימי המעשה הן סגורין, ובחגין וזמנין מתפתחין כמ"ש לקמן (לג ע"ב). והן נקראין ששת ימי המעשה, והן כל המועדים, שבת ושלושה חגים ור"ה ויוה"כ, כמ"ש בז"ח (דף כד כו ע"ב⁹⁴⁷), וז"ש חגין וזמנין וי"ט. ואמר כולהו פרחין לגבה, שאז אתוסף בהו עדונין ותפנוקין, כמ"ש בז"ח שם, והכל ע"י הקרבנות המוספים כמ"ש שם. וזהו אשר שתה אפרוחיה את מזבחתיך כו', וז"ש כאן כולהו פרחין כו':

ואפרוחים שהם ישראל למטה, כולם פורחים עמה בגלות, ובזמן שהם ביצים, שאין להם כנפים במצוות עשה לפרוח, נאמר בה "לא תקח האם על הבנים". אם כך מה זה "כי יקרא קן", אלא בזמן שאין לה לשכינה מקום לשרות שם בקביעות, היא הולכת במקרה, וזהו (ברכות ז ע"ב) כל הקובע מקום לתפלתו וכו', כמו שנשמות עושות, כך שורה עמהם שכינה, הנשמה שהיא קבועה בתפלה או בתורה היא מקום קבוע לשרות בו שכינה. אבל נשמה שאין לה קביעות בתפלה או בתורה, אלא אם מזדמנת לה במקרה כך היא שורה עליה במקרה, וזהו "כי יקרא קן צפור לפניך וכו'".

ואפרוחים דאינון ישראל לתתא כלהו פרחין עמה בגלותא ובזמנא דאינון ביצים דלית לון גרפיין בפקודין דעשה לפרחא אתמר בה (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים אי הכי מאי כי יקרא קן (דברים כב ו) אלא בזמנא דלית לה לשכינתא אתר לשריא תמן בקביעו אייהי אזלת במקרה ודא איהו כל הקובע מקום לתפלתו וכו'⁹⁴⁸ כמה דנשמתיין עבדין הכי שריא שכינתא עמהון נשמתא דאיהי קבועה בעלותא או באורייתא איהי אתר קבוע לשריא בה שכינתא⁹⁴⁹ אבל נשמתא דלית לה קביעו בעלותא או באורייתא אלא אי אודמנת לה במקרה הכי איהי שריא עלה במקרה ודא איהו כי יקרא קן צפור לפניך וכו' (דברים כב ו):

ואפרוחין דאינון ישראל כו' - חוזר לענין ראשון לפרש הפסוק כי יקרא כו', שאמר דקן צפור איהי מלכות, וצפרים שלה הן ישראל, ומפרש כאן מ"ש אפרוחים או ביצים: **אתמר בה לא כו'** - ר"ל, לא שריא עליהון: **א"ה מאי כי יקרא** - ר"ל, מאחר דקאי על השכינה: **אלא בזמנא כו'** - ר"ל, אז שלח תשלח: **דל"ל לשכינתא אתר** - ר"ל, נשמתא בקביעות: **הקובע מקום לתפלתו** - ר"ל, שקובע הנשמה שלו לשכינה שנקראת תפלה (ע"י זהר ח"א כד ע"א), ולכך אויביו נופלין תחתיו שהן היצה"ר וחיילותיו, כמ"ש לעיל (י ע"ב), שאז והזר הקרב יומת (במדבר א נא):

דודאי נשמתא (נ"א ההיא צלותא) איהי קן צפור (וכן ההיא נשמתא דב"נ אתקריאת קן צפור) וגופא קן דנשמתא וכן נשמתין דאינון עולימן דילה דאתקריאו (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה יתבין בגופין דאינון קן דלהון בארח מקרה בזמנא דלאו אינון קבועין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, וזהו "כי יקרא קן צפור לפניך".

שודאי נשמה (אותה תפילה) היא קן צפור (וכן אותה נשמת האדם נקראת קן צפור) והגוף הקן של הנשמה, וכן הנשמות שהן נערים שנקראו "בתולות אחריה רעותיה" יושבים בגופות שהם קן שלהם, בדרך מקרה, בזמן שאינם קבועים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, וזהו "כי יקרא קן צפור לפניך".

– מאיר התיקון –

⁹⁴⁷ ע"י עיונים אות כא.

⁹⁴⁸ ברכות דף ו ע"ב, כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו, ועיי"ש ז ע"ב כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נופלים תחתיו.

⁹⁴⁹ ע"י זהר ח"א סו ע"ב ת"ח רזא דמלה.

יקרא קן צפור לפניך (דברים כב ו):

דודאי נשמתא איהי קן צפור וגופא כו' - ור"ל, דשכינה אתקריא צפור, והוה ליה למימר כי יקרא צפור, ואמר דנשמתא היא קן צפור, שהיא ג"כ במקרה כמו שמפרש והולך: **וכן נשמתין כו' דאתקריאו בתולות אחריה כו' - ר"ל,** שהולכין אחריה, ולכך יתבין בגופא כו': **בזמנא דלאו אינון כו' - ר"ל,** דכי יקרא קאי גם⁹⁵⁰ הגוף ונשמה בזמנא דגופא לאו קבוע בבכ"נ כו', וז"ש לעיל דגופא קן לנשמתא: **ודא איהו כו' לפניך - קא דייק מלת "לפניך":**

ועוד קן צפור למעלה הוא כסא, והקן שלה למטה הוא מטטרו"ן, ועליו נאמר "ונקה לא ינקה", ששם קן, והוא קנא ונוקם, בזמן שלא נמצא קן לשרות בדרך זה שנאמר בה "מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים", ועוד "בדרך" זו קבורת רחל, שהיא בפרשת דרכים, ועליה נאמר "מי יתנני במדבר מלון אורחים", והם שני משיחים, שמשם עוברים כשבאים לגאול את ישראל.

ועוד קן צפור לעילא איהו כורסיא וקן דילה לתתא מטטרו"ן ועליה אתמר (שמות לד ז) ונקמה לא ינקה דתמן קן ואיהו קנא ונוקם בזמנא דלא אשכחת קנא לשריא בדרך דא דאתמר בה (יהושע ה ד) מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים ועוד בדרך דא קבורת רחל דאיהי בפרשת אורחין (ירמיה ט א) ועלה אתמר מי יתנני במדבר מלון ארחים ואינון תרין משיחין דמתמן קא עברין כד אתאן למפרק לישראל:

ועוד קן צפור כו' - ר"ל, כמו למטה, הנשמה קן לשכינה וגוף לנשמה, כן לעילא {כב ע"ד} כרסייא לשכינה, ומט"ט לכסא. **וז"ש קן צפור לעילא כרסיא,** לפי שרוצה לומר אצל מט"ט לתתא, והכסא דוגמת הנשמה שבאה משם: **וקן דילה - ר"ל,** של הכסא הוא מט"ט, שהוא דוגמת הגוף לנשמה, כן הוא גוף לכסא, וכמו אם אין שכינה שורה בנשמה, אין הנשמה שורה בגוף, כן אם אין שכינה שורה בכסא אז אין כסא שורה בו, וע"י הכסא שורה בו השכינה במט"ט, כמו ע"י הנשמה שורה השכינה בגוף, ולכן נקרא מט"ט גוף דשכינתא כמ"ש לעיל בהקדמה (ה ע"א): **ועליה אתמר - ר"ל,** על מט"ט: **ונקה לא ינקה - דכתיב (שמות כג כא) כי לא ישא לפשעכם: דתמן קן - ר"ל,** במלת ונקה ינקה, אותיות קן בהם, ומביא ראיה שהוא נקרא קן: **ואיהו קנא ונוקם - כנ"ל כי לא ישא כו', ור"ל במלת קנא ונוקם ג"כ אותיות קן: בזמנא דלא אשכחת - ר"ל,** השכינה, כנ"ל דכתיב, כי יקרא במקרה, והענין כמ"ש בזוהר (דמט"ט אתבני בשמא קדישא ע"י מעשה הצדיקים, וזה **בזמנא כו',** וקן צפור דקרא נתפרש בב' פנים למעלה ולמטה, למעלה בכסא, ולמטה במטטרו"ן, **וז"ש לעילא כו',** לתתא מט"ט: **בדרך דא כו' - ר"ל,** שמלכות נקראת דרך כמ"ש (יהושע ה ד) מתו במדבר בדרך, ר"ל שע"י הדרך מתו, שהוציאו דבת הארץ מלכות. וכן קבורת רחל בדרך כמו שמפרש והולך. **ור"ל בזמן שאין הצדיקים בדור, ואין מוצאה מקום לנח, אז היא שורה על הצדיקים ישני עפר, וז"ש מתו במדבר בדרך, ר"ל ששם שורה: ועוד בדרך כו' - ר"ל,** ששם עיקר שרייתה כידוע: **דאיהי בפרשת אורחין כו' - ר"ל,** בדרך, ור"ל שלכך נאמר מלון אורחים כמו שמפרש והולך, ועלה אתמר כו': **מי יתנני כו' - ר"ל,** שתשרה שם ולא על ישראל מחמת עונותיהם שנסתלקה מהם, כמ"ש (בראשית ל כה) **ואלכה אל מקומי כו': מלון אורחים - לפי פשוטו ר"ל בגלות, שהוא מלון, אבל מפרש לקמן שהאורחים לנים שם, וז"ש ואינון ב' משיחים כו':**

בכל עץ דא איהו עץ החיים דאתמר ביה עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח) ועליה אתמר כי האדם עץ השדה (דברים כ יט) ועוד בכל עץ דא צדיק דאיהו עץ פרי עשה פרי למינו (בראשית א יא) ודא יום השבת דתמן זווגא דשכינתא עם קודשא בריך הוא ותמן אית לה (נ"א ליה) נייחא ועליה אתמר (תהלים

"בכל עץ" זהו עץ החיים, שנאמר בו "עץ חיים היא למחזיקים בה", ועליה נאמר "כי האדם עץ השדה". ועוד "בכל עץ" זה צדיק, שהוא "עץ פרי עושה פרי למינו", וזה יום השבת, ששם זווגה של השכינה עם הקדוש ברוך הוא, ושם יש לה (לו) נחת, ועליו נאמר "והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעיתו", זה עיתו של צדיק שהוא ליל שבת, שמהצדיק פורחות נשמות חדשות בישראל

- מאיר התיקון -

⁹⁵⁰ על (נוסף בלש"ו).

ערב שבת שנקראו פנים חדשות.

א ג) והיה כעין שתול על פלגי מים אשר פרוי יתן בעתו דא עתו דצדיק דאיהי ליל שבת דצדיק מניה פרחין נשמתין⁹⁵¹ חרתין בישראל ערב שבת (כג ע"א) דאתקריאו פנים חדשות:

דא איהו עין החיים - ר"ל, עמודא דאמצעיתא, ור"ל בזמן שמוצאה ת"ח למטה, אז לה נייחא בעין החיים: **ועליה אתמר כי כו'** - כמ"ש בזוהר (ח"ג לג ע"ב, ורעא ע"ב) בזמן שהאדם הוא עין השדה שהוא ת"ח ממנו תאכל כו', וכן בעמודא דאמצעיתא שנקרא אדם הוא עין השדה דלעילא: **על פלגי מים** - הן מ"ד מ"ג כמ"ש"ל (ה ע"א): **דא עתו דצדיק** - ר"ל, מלכות נקרא עת כידוע (זהר וירא קט"ז ע"ב, מקץ קצ"ח ע"א, ופ' תרומה קנ"ה ע"ב), והיא עת של צדיק, שיש כמה עתים כידוע⁹⁵²: **דאיהי ליל שבת** - ר"ל, מלכות, ואז הוא זיווגא דשכינתא, וזהו עתו כו': **דצדיק מיניה כו'** - ר"ל, לכך נאמר פרוי יתן כו': { כג ע"א } **דאתקריאו פנים חדשות** - כמ"ש (ראשונים בכתובות ח ע"א⁹⁵³) שבת הוא פנים חדשות אצל ז' ברכות לחתן, ור"ל זהו פרוי יתן כו', שבכל פעם פרחין מיניה נשמתין חרתין כו':

אפרוחים אליו תלמידי חכמים דבגינהון שריא שכינתא על ישראל או ביצים אליו אינון תינוקות של בית רבן דבגינהון שריא שכינתא על ישראל ואליו אינון מארי מקרא ובזמנא דאינון עסקין באורייתא (או במצוה)⁹⁵⁴ דאינון קודשא בריך הוא ושכינתא וגרמי לחברא לון כחדא ירתינ מתמן נשמתין ואתקריאו בני⁹⁵⁵ דקודשא בריך הוא בני דמארי מקרא ומארי משנה אינון מגדפין [כא ע"ב] דילה ובגין דא והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים (דברים כב ו) איהי רביעא עלייהו בארבע גרפין דילה דאתמר בהון (יחזקאל א ו) וארבע כנפים יונקין (ס"א יונקין)⁹⁵⁶ אנפי זוטרי ואינון ארבע אנפין לכל חד וחד ובהון אימא רביעא עלייהו וזמנין אסתלקת מנייהו אבל בני דאינון מן מעוי (נ"א דאתמר בהון (ירמיהו לא יט) המו מעי לו) בני דרחימו דאינון מארי קבלה אתמר בהון (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים דאימא לא זזה מנייהו לעלם:

"אפרוחים" אלו תלמידי חכמים, שבגללם שורה שכינה על ישראל. "או ביצים", אלו הם תינוקות של בית רבן, שבגללם שורה שכינה על ישראל, ואלו הם בעלי מקרא. ובזמן שהם עוסקים בתורה או במצוה, שהם הקדוש ברוך הוא ושכינתו, וגורמים לחבר אותם יחד, יורשים משם נשמות ונקראים בני של הקדוש ברוך הוא, משום שבעלי מקרא ובעלי משנה הם מהכנפים שלה, ולכן "והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים", היא רובצת עליהם בארבע הכנפים שלה שנאמר בהם "וארבע כנפים", יונקים (ילדים) פנים קטנות, והם ארבע פנים לכל אחד ואחד, ובהם האם רובצת עליהם, ולפעמים היא עליהם, ולפעמים מסתלקת מהם. אבל בני של הקדוש ברוך הוא (שנאמר בהם המו מעי לו) בני של אהבה שהם בעלי קבלה, נאמר בהם "לא תקח האם על הבנים", שהאם לא זזה מהם לעולם.

– מאיר התיקון –

⁹⁵¹ עי' לקמן דברי רבינו מט סע"א ששורשו הוא בבניה.

⁹⁵² קהלת פרק ג.

⁹⁵³ עי' שעה"ק (מו ע"ב): ובזה תבין סוד שבת שאין בו תפילין. והענין הוא, כי בחול, התפילין הם מבחי' צ' דצלם, כי זו הצ', היא שנכנסה אז בז"א. אמנם בשבת, באו פנים חדשות, שהם אלו המוחין דבחי' ל' דצלם, שהיו תחלה בימי החול למעלה מראש ז"א, בבחי' תפילין שהם אר"מ, ועתה בשבת נכנסו אלו המוחין של ל' דצלם בתוך ראשו, ונעשו לו מוחין חדשים אלו בבחי' אור פנימי ממש, ולכן אין תפילין בשבת, כי התפילין דחול נעשו עתה פנימיים בשבת: ⁹⁵⁴ ובמלואה (גר"ח).

⁹⁵⁵ בני (לש"ו).

⁹⁵⁶ יונקין (גר"ח).

אפרוחים כו' - הולך ומפרש הקרא: דבגינהון שריא כו' - ר"ל, לכך כתיב והאם רובצת כו': ואילין אינון כו' - ר"ל, ביצים וכן הם תינוקות, שגם הם מארי מקרא כידוע (לעיל ב ע"א): ובזמנא דאינון כו' - ר"ל, מה שהתחיל הקרא באפרוחים וביצים ואמר לא תקח כו' הבנים, ואמר בזמנא כו' ירתין נשמתין ועוסקין בקבלה, ואז נקראו בנים⁹⁵⁷, ואז לא תקח כמו שמפרש והולך: ינוקין אנפי זוטרי כו' - ר"ל, ד' אנפין דילה הוא על התינוקות שנק' אנפי זוטרי⁹⁵⁸, שאמרו היינו כרוב כו', וזה ד' אנפין דכרוב והיא נקראת⁹⁵⁹ כמ"ש בז"ח (דף עג תו"ח ג ע"ב) ע"ש: ואינון ד' אנפין לכל חד וחד - ר"ל, שלכל חיה וחיה ד' אנפין⁹⁶⁰, ומה שכתוב פני האחד פני הכרוב, באותו פנים ד' אנפין, וז"ש ובהון אימא רביעא כו': דאתמר בהון המו מעי לו - סיפא דקרא, רחם ארחמנו, וז"ש בנין דרחימו כו', ור"ל שהן נקראים בנים שהן ממעים, ולכך המו כו', שיצאו משם, כמו אשה על בניה, ור"ל שהן מאצילות, כמ"ש לעיל ירתין מתמן נשמתין:

דודאי קודשא בריך הוא איהו אורייתא ושכינתא היא מצוה זכאה מאן דמתעסק בהון לייחדא לון וכן זכור ושמור אינון קודשא בריך הוא ושכינתיה זכאה איהו מאן דמייחד לון ביום שבת דאיהו יסוד ברחימו ודחילו די"ה דאינון אבא ואימא (זכור ושמור) אינון לקבל תפלין דרישא (י'⁹⁶¹) ותפלין דידא ה' דכר ונוקבא וזכאה איהו מאן דמייחד לון בקריאת שמע בדחילו ורחימו דבזמנא דישראל משתדלין באורייתא דבכתב ובאורייתא דבעל פה ברחימו ודחילו אתמר בהון (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים ובזמנא דלא משתדלין בהון ברחימו ודחילו אתמר בהון שלח תשלח את האם (שם ז):

שודאי הקדוש ברוך הוא הוא תורה ושכינה היא מצוה, אשרי מי שעוסק בהם ליחד אותם, וכן זכור ושמור הם הקדוש ברוך הוא ושכינתו. אשרי הוא מי שמיוחד אותם ביום שבת, שהוא יסוד באהבה ויראה של י"ה, שהם אבא ואמא, (זכור ושמור) הם כנגד תפלין של ראש י', ותפלין של יד ה', זכר ונקבה, ואשרי הוא מי שמיוחד אותם בקריאת שמע ביראה ואהבה. שבזמן שישראל עוסקים בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, באהבה ויראה, נאמר בהם "לא תקח האם על הבנים", ובזמן שלא עוסקים בהם באהבה ויראה, נאמר בהם "שלח תשלח את האם".

דודאי קב"ה כו' ושכינתיה כו' - חוזר לפרש מ"ש למעלה ובזמנא דאינון כו': זכור ושמור - ר"ל, קידוש⁹⁶² ושמירת שבת: וברחימו ודחילו - דיראה הוא במוחא י' של השם, ואהבה בלבא ה', ור"ל לייחדא כל ד' אותיות⁹⁶³ הוי"ה שהן כל האצילות: זכור ושמור אינון כו' - ר"ל, בחול היחוד ע"י התפלין, ובשבת ע"י זכור ושמור: וזכאה כו' - חוזר על זכאה דלעיל: דבזמנא דישראל כו' - חוזר למעלה לפרש הפסוק לא תקח כו':

בזמן שישראל שומרים שבת בזכור ושמור, ביראה ואהבה, נאמר בהם "לא תקח

– מאיר התיקון –

⁹⁵⁷ עי' לעיל הערה 253.

⁹⁵⁸ עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ לג ע"ד, שזה נה"י ואנפי רברבי היא חג"ת. ועי' זהר ח"ג

ריז ע"ב ולקמן קנא ע"ב.

⁹⁵⁹ כרוב (נוסף בלש"ו).

⁹⁶⁰ עי' לעיל הערה 460.

⁹⁶¹ ו' (גכ"ל).

⁹⁶² צ"ע למה זה לא המצות לשבות.

⁹⁶³ עי' שער רוה"ק י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם י"ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פע"ח שער הזמירות פרק ה: צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר י"ה עם ו"ה בשם כל ישראל.

בדחילו ורחימו אתמר בהון לא תקח האם על הבנים ואם לאו כתיב בהון שלח תשלח וגו' תרין תרוכין ובזמנא דישראל מייחדין לקודשא בריך הוא בתפלין דיד ובתפלין דראש בדחילו ורחימו אתמר בהון לא תקח האם על הבנים ואם לאו שלח תשלח ובזמנא דמקיימין מצות ברית מילה ואעברן מנייהו ערלה ועבדין פריעה בדחילו ורחימו אתמר בהון לא תקח האם על הבנים ואם לאו שלח תשלח את האם בזמנא דמתייחדין בזווגיהון בקדושין ושבע ברכאן דאינון יחודא דילהון בקדושא ובברכתא אתמר בהון לא תקח האם על הבנים ואם לאו שלח תשלח וכו':

האם על הבנים". ואם לא, נאמר בהם "שלח תשלח וגו'", שני גרושים. ובזמן שישראל מייחדים את הקדוש ברוך הוא בתפלין של יד ובתפלין של ראש, ביראה ואהבה, נאמר בהם "לא תקח האם על הבנים", ואם לא, "שלח תשלח". ובזמן שמקיימים מצות ברית מילה, ומעבירים מהם את הערלה, ועושים פריעה, ביראה ואהבה, נאמר בהם "לא תקח האם על הבנים", ואם לא "שלח תשלח את האם". בזמן שמייחדים בזווגם בקדושין ושבע ברכות, שהם היחוד שלהם בקדושה ובברכה, נאמר בהם "לא תקח האם על הבנים", ואם לא "שלח תשלח וכו'".

תרין תרוכין - ר"ל, לכך נאמר שלח תשלח, {כג ע"ב} כמ"ש לקמן חד מבית ראשון וחד מבית שני, והן ב' השכינות כמ"ש בהקדמה (ד ע"א), וכן הוא בכל המצות, ומפרש כאן משום שאמר למעלה (כב ע"ב) אשר שתה⁹⁶⁴ ששת ימי המעשה כו', ר"ל בשבת אימא עילאה דרור קן לה, וזהו חירו דשבתא כמ"ש לעיל בהקדמה (יד ע"ב) ע"ש: **ואעברן מינייהו כו'** - שמילה ופריעה הן בזווג⁹⁶⁵: **בזמנא דמייחדין כו'** - ר"ל, בסוד יב"ק⁹⁶⁶ כמ"ש בהקדמה (ד ע"א ד"ה יחודא דתרוייהו), קדושין שמקדש אותה הוא ה' של השם, וז' ברכות י' של השם, כמ"ש שם (ד ע"א) חכמה נחית בברכה כו' ע"ש, ויחודם של חתן וכלה הן ו"ה של השם:

ואינון ישראל בגלותא ברשותא אחרא דכד לא מתייחדין בזווגיהו בקדושין ושבע ברכאן דאינון יחודא דילהון בקדושה וברכה באתר דקדושה שריא עלייהו מסאבא ובאתר דברכה שריא עלייהו למותא ובאתר דיחודא שריא עלייהו פרודא ודא גרים גלותא לשכינתא דאתרכת מאתרהא ומקינהא דאיהו ירושלם הה"ד (ישעיה נ א) ובפשעיתכם שלחה אמכם תרין שלוחין שלח תשלח חד מבית ראשון וחד מבית שני:

וישראל הם בגלות ברשות אחרת, שכאשר לא מתייחדים בזווגם בקדושין ושבע ברכות, שהם היחוד שלהם בקדושה וברכה, במקום הקדושה שורה עליהם טומאה, ובמקום של ברכה שורה עליהם קללה, ובמקום של יחוד שורה עליהם פרוד. וזה גורם גלות לשכינה, להתגרש ממקומה ומקנה שהיא ירושלים, זהו שנאמר "ובפשעיתכם שלחה אמכם", שני שלוחים, שלח תשלח, אחד מבית ראשון ואחד מבית שני.

ודא גרים - ר"ל, כל הנאמר למעלה: **מאתרהא ומקינהא** - ר"ל, דרור מקן לה שלה וצפור מביתה כנ"ל, וז"ש תרין שלוחין כו':

ואי תימא דקודשא בריך הוא לאו אתתרך עמה בגין דא אמר קרא כצפור נודדת מן קנה

ואם תאמר שהקדוש ברוך הוא לא נתגרש עמה, לכן אמר הנאמר "כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו", כדי לשמור

- מאיר התיקון -

⁹⁶⁴ נד"צ להוסיף וכו'.

⁹⁶⁵ עי' זהר ח"א לב ע"א: תנינן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל בגין דתרין דרגין אינון מילה ופריעה זכור ושמור צדיק וצדק דכר ונוקבא אות ברית דא יוסף וברית דא רחל ואצטרך לחברא לון.

תרגום: שנינו, מל ולא פרע את המילה, כאלו לא מל, בגלל ששתי דרגות הן, מילה ופריעה. זכור ושמור, צדיק וצדק, זכר ונקבה. אות ברית זה יוסף, וברית זו רחל, וצריך לחברם.
⁹⁶⁶ עי' עיונים אות א.

אותה בגלות מרשות נכריה, זהו שנאמר "אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן וגו'", לאחר זה אל אחר, זה סמא"ל. "לפסילים" אלו הממונים על שבעים אומות.

כך איש נודד ממקומו (משלי כז ח) בגין לנטרא לה בגלותא⁹⁶⁷ מרשו נוכראה הה"ד אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן וגו' (ישעיה מב ח) לאחר דא אל אחר דא סמא"ל לפסילים אלין ממנן דעל שבעין אומין:

ואי תימא כו' - ר"ל, שלא תטעה בזה, לכך אמר קרא, כן איש כו', ומה שלא נכתב כאן בפסוק שלח תשלח, בשביל שהוא לא שולח בעונותיו⁹⁶⁸, וכיה באמת אין השילוח, רק שהוא עושה בשבילה, ולזה אמר קרא, כצפור נודדת כו' כן כו', וז"ש בגין לנטרא לה כו': הה"ד אני כו' - ר"ל, שאני מלכות⁹⁶⁹, הוא שמי כו': לפסילים אלין כו' - שכל אומה עובד לשר שלה:

ובשבילה הקדוש ברוך הוא הוא "מלך אסור ברהטים", הוא אסור עמהם בתפילין של ראש שהם פאר של הראש, שתפילין של ראש הם במקום של הרהטים של המח, וזהו אסור ברהטים, והוא חבוש עמהם בתפילין של יד בקשר של יד, וזהו שנאמר "פארך חבוש עליך", ומשום שהוא חבוש עמהם בגלות, נאמר בו (ברכות ה ע"ב) אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין. והשכינה היא בית האסורים שלו, בגלל האהבה שלה הוא אסור בה, וסוד הדבר "צרור המור דודי לי בין שדי יליך".

ובגינה קודשא בריך הוא איהו מלך אסור ברהטים (שיה"ש ז ו) איהו אסור עמהון בתפלין דרישא דאינון פאר דרישא דתפלין דרישא אינון באתר דרהטי דמוחא⁹⁷⁰ ודא איהו אסור ברהטים ואיהו חבוש עמהון בתפלין דיד בקשר של יד ודא הוא דכתיב (יחזקאל כד יז) פארך חבוש עליך ובגין דאיהו חבוש עמהון בגלותא אתמר ביה אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין ושכינתא איהי בית האסורין דיליה בגין רחימו דילה איהו אסור בה ורוא דמלה צרור המור דודי לי בין שדי ילין (שיה"ש א יג):

איהו אסור כו' ואיהו חבוש כו' - ור"ל שלזה אין חבוש כו' מבית האסורים, שהוא חבוש ואסור: **צרור המור דודי לי - ר"ל**, שהוא צרור עמה כמו צרור המור באדם, וזהו בין שדי ילין, אף בלילה שהוא הגלות:

ולכן, מי שרוצה להשיג את המלך, אין לו רשות להשיג אותו אלא עם השכינה, זהו שנאמר "אל יתהלל וכו' כי אם בזאת יתהלל וגו'". ואהרן כשנכנס לקדש הקדשים ביום הכפורים, בה היה נכנס, שנאמר "בזאת יבא אהרן אל הקדש", שהיא "עת לעשות

ובגין דא מאן דבעי לאשנא למלכא לית ליה רשו לאשנא ליה אלא בשכינתא הה"ד אל יתהלל וכו' כי אם בזאת וגו' (ירמיה ט כב) ואהרן כד עאל לקדש קודשין ביומא דכפורי בה הוה עאל דכתיב בזאת יבא אהרן אל

– מאיר התיקון –

⁹⁶⁷ עי' דע"ה ח"א עז ע"ד, ועי' לעיל בהקד"ת (דף ב' ע"א ד' ע"א י' ע"א) וכן בתיקון ו' (דף כ"ג ע"א ע"ב) וברע"מ תצא (רע"ח ע"א ושם רע"ז ב') אמר כי גם המלכות דבריאה, הנה בחובין דישראל יכולת לאתחללא בין אומין דעלמא, אך מלכות דאצילות עליה נאמר (ישעיה מב ח) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

⁹⁶⁸ בעונותינו (לש"ו).

⁹⁶⁹ עי' לעיל ז ע"א.

⁹⁷⁰ עי' זהר ויחי הובא באות כב. קועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ד ד"ה ואבא: ד' רהיטי מוחא, ח"ב ח"ג, ומהן נעשה ז"א.

ועי' אד"ר קמ ע"א ז"ל: שם יי', שם יי' ממש, דאינון ארבע רהיטי בתי דתפילין - ד' פרשיות דתפילין הוא הו"ה בפני עצמה, ובד' בתים רהיטי מוחא, הרי הם נהיים שם לד' לבושים אליהם (ב"ע ריג ע"א).

הקדש (ויקרא טו ג) דאיהי עת לעשות לה⁹⁷¹ (תהלים קיט קבו) ומשה בגינה אתקיים בעלמא (נ"א עלמא דא בתר דמית) הה"ד וזאת הברכה אשר וגו' (דברים לג א) ובה עביד עשר מכתשין לפרעה הה"ד ואולם בעבור זאת העמדתך (שמות ט טז) ויעקב בגין דהוה ידע דכל רעותא דמלכא בה מני לבנוי עלה דלא יעלון קדם מלכא אלא בה וכל שאלתיך דילהון בצלותיך ובעותיך למלכא דיהון בה (כג ע"ב) הה"ד (בראשית מט כח) וזאת אשר דבר להם אביהם [כב ע"א] וגו' ודוד בגין דהוה ידע דכל רעותא וחילא ותוקפא דמלכא בה אמר אם תחנה וגו' בזאת אני בוטח (תהלים כו ג) דאתמר עלה ומלכותו בכל משלה (שם קג יט) ומאן דלא שת לבו גם לזאת (שמות ז כג) עליה אתמר וכסיל לא יבין את זאת (תהלים צב ז):

ליהו"ה". ומשה בשבילה התקיים בעולם (עולם זה אחר שמת) זהו שנאמר "וזאת הברכה אשר ברך וגו'", ובה עשה עשר מכות לפרעה, זהו שנאמר "ואולם בעבור זאת העמדתך". ויעקב משום שהיה יודע שכל רצונו של המלך בה, צוה את בניו עליה שלא יכנסו לפני המלך אלא בה, וכל שאלותיהם בתפילות ובקשות למלך שיהיו בה, זהו שנאמר "וזאת אשר דבר להם אביהם וגו'". ודוד לפי שהיה יודע שכל הרצון והכח והחוזק של המלך הוא בה, אמר "אם תחנה וגו' בזאת אני בוטח". שנאמר עליה "ומלכותו בכל משלה", ומי שלא שת לבו גם לזאת, עליו נאמר "וכסיל לא יבין את זאת".

דאיהי עת כו' - ר"ל, שנאמר ואל יבוא בכל עת, רק בה שהיא עת לעשות, שבה עשיית המצות ותיקונם לה⁹⁷²: ומשה בגינה אתקיים בעלמא - ר"ל, שמשה לא מת אלא נהיר בישראל, והכל על ידה וז"ש וזאת הברכה כו', והכל ע"י שנדבק בה לפני מותו: בעבור זאת - ר"ל, שתכיר את זאת שהיא מלקה אותך: דיהון בה - {כג ע"ג} ר"ל, שכל שאלתיך יהון על ידה, לה⁹⁷³: דאתמר עלה ומלכותו כו' - ר"ל, לכך אם תחנה כו': ומאן דלא שת לבו - ר"ל, פרעה שכתוב (שמות ז כג) ולא שת לבו גם לזאת: עליה כו' - שנאמר (שמות ט ל) טרם תיראון⁹⁷⁴:

ובגין דא כד ישראל בעאן בעותין למלכא אמרין לה אנה הלך דודך (שיה"ש ו א) דאתמר ביה (שם ח יד) ברח דודי (שם ו א) אנה פנה דודך ונבקשנו עמך בכמה בקשות דצלותין ובעותין דבגינך איהו נחית עלן דלא זו מננא אלא בגין דלא נהגנא יקרא בך דבגינך הוה אסיר עמנא כל שית יומין הה"ד (יחזקאל מו א) יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח, שכך היא השכינה נסתרת עמו בימי החול, כמו שושנה שהיא אטומה, וביום השבת וביום [ראש] החדש ובמים טובים נפתחת לקבל ריחות ובשמים ולירש נפשות וענוגים לבניהם.

ולכן כשישראל מבקשים בקשות למלך, אומרים לה "אנה הלך דודך", שנאמר בו "ברח דודי", "אנה פנה דודך ונבקשנו עמך", בכמה בקשות של תפילות ובקשות, שבשבילך הוא ירד עלינו שלא תזוז מאתנו, אלא משום שלא נהגנו בך כבוד, שבשבילך היה אסור עמנו כל ששת הימים, זהו שנאמר "יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח", שכך היא השכינה נסתרת עמו בימי החול, כמו שושנה שהיא אטומה, וביום השבת וביום [ראש] החדש ובמים טובים נפתחת לקבל ריחות ובשמים ולירש נפשות וענוגים לבניהם.

ונבקשנו עמך בכמה כו' - ר"ל, שנשאל בקשות על ידך ונהיה עמך ואז ונבקשנו, וז"ש דבגינך איהו כו': דלא זו מננא אלא כו' - וזהו היפה בנשים: דבגינך הוה אסיר כו' - ר"ל, דהשכינה היתה תמיד עם ישראל, והקב"ה על ידה היה עם ישראל, ובזמן הזיווג אינו אסור אלא בזמן

– מאיר התיקון –

⁹⁷¹ עי' זהר וירא קט"ז ע"ב, מקץ קצ"ח ע"א, ופ' תרומה קנ"ה ע"ב) שמלכות נקראת עת, ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"ב, שזיווג נקרא עת.

⁹⁷² מצות הם במלכות, ותיקונים היינו בעליית מ"ן.

⁹⁷³ היינו בעליית מ"ן וב"זה השער" (עי' דברי התיקון לעיל יג ע"א ד"ה בגין דאורייתא).

⁹⁷⁴ ז"ל הפסוק בשלימות: ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני ידוד אלהים.

שאינו זיווג, שאז הוא עמנו בשביל השכינה: **הה"ד יהיה כו' - ר"ל**, דכתיב (יחזקאל מד ב) השער הזה יהיה סגור, והוא מלכות שנקראת שער⁹⁷⁵, ובה סגור כו' כי ה' אלהי ישראל כו' סגור שם, וז"ש דהכי איהי כו' :

ווי לון לבני נשא דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא ושכינתא אסירת עמהון⁹⁷⁶ ואתמר בה אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עלאה איהי תליא בידיהון דחמשיין תרעין דחירו עמה לקבל חמשיין זמנין דאדכר יציאת מצרים באורייתא דא הוא ויפן כ"ה וכ"ה (שמות ב יב) כאלין חמשיין אתוון דמיחדין ליה בכל יומא פעמים (דברים ו ד) שמע ישראל דאית בהון כ"ה וכ"ה אתוון וירא כי אין איש דאתער לה בגוייהו:

אוי להם לבני אדם, שהקדוש ברוך הוא אסור עמהם בגלות, והשכינה אסורה עמם, ונאמר בה (ברכות ה ע"ב) אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים, והגאולה שלה שהיא תשובה האם העליונה, היא תלויה בידיהם, שחמשים שערי חירות עמה, כנגד חמשים פעמים שנזכרה יציאת מצרים בתורה, זהו "ויפן כ"ה וכ"ה", בחמשים האותיות הללו שמייחדים אותו בכל יום פעמיים, "שמע ישראל" שיש בהן כ"ה וכ"ה אותיות, "וירא כי אין איש" שיעורר אותה בתוכם.

ווי לון כו' - ר"ל, דמסטרא דלהון קב"ה אסיר בגלות, דלא עביד תשובה, כמו שמפרש והולך: **תליא בידיהון - ר"ל**, שיעשו תשובה:

ואיהי משגיח מן החלונות (שיה"ש ב ט) דאתמר בהון חלו נא פני א"ל ויחננו (מלאכי א ט) לההיא דאתמר בה א"ל נא רפא נא לה (במדבר יב יג) דאסוותא בידיה דאיהו יד פשוטה⁹⁷⁷ לקבל שבים וירא כי אין איש (שמות ב יב) ואיהי בעד החלון נשקפה (שופטים ה כח) ותיבב בתרועה דאיהי יבבא דאתמר בה ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה (בראשית ה ו) ודא יום הכפורים דתיבת נח היא אימא עלאה חלון דילה הוא עמודא דאמצעיתא דביה אור ותורה אור (משלי ו כג) ואיהו אור הגנוז:

הוא "משגיח מן החלונות", שנאמר בהם "חלו נא פני א"ל ויחננו", לאותה שנאמר בה "א"ל נא רפא נא לה", שהרפואה בידו, שהיא "יד פשוטה לקבל שבים" (במדבר יב יג סי' יז), "וירא כי אין איש", והיא "בעד החלון נשקפה", ותיבב בתרועה (ר"ה לג ע"ב) שהיא יבבה, שנאמר בה "ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה". וזה יום הכפורים, שתיבת נח היא האם העליונה, החלון שלה הוא העמוד האמצעי שבו אור, "ותורה אור", והוא האור הגנוז.

חלו נא - אותיות חלונא כ"מ: לההוא דאתמר כו' - ר"ל, עמודא דאמצעיתא שהוא חלון כמ"ש לקמן, וזה שאמר נא פני אל, שהוא עמודא דאמצעיתא, ומגלן דכתיב אל נא רפא כו', והוא עמודא דאמצעיתא, ומגלן, ואמר דאסוותיה בידיה דדרגין רפאל, פני נש⁹⁷⁸: **דאיהו יד כו' - כמש"ל בהקדמה (יג ע"א)** שהוא חולם, מוחל עונות, גימ' כ"א, ע"ש: **ואיהי - ר"ל**, בינה: **בעד החלון - עמודא דאמצעיתא: בתרועה - ר"ל**, שהוא עמודא דאמצעיתא והוא ביוה"כ, יובל אימא עלאה שבה היו תוקעין: **דאיהי יבבא - ר"ל**, לכך נאמר ותיבב, והיא תיבב שהיא שופר כידוע (ר"ה לג ע"ב): **דאתמר בה ויפתח כו' ודא יוה"כ - שביוה"כ חלונות התיבה**, והוא תשובה, אימא עלאה, פתוחים, וז"ש מקץ ארבעים יום, שהם מ' יום הידועים, מר"ח אלול: **דביה אור - ר"ל**, - מאיר התיקון -

⁹⁷⁵ זה השער לה' עי' לעיל יג ע"א.

⁹⁷⁶ עי' לעיל הערה 967.

⁹⁷⁷ עי' דברי רבינו לקמן מט ע"ב ד"ה ובה, שה"ימין הפשוט" הוא כינוי לבחי' בינה.

⁹⁷⁸ עי' זהר ח"ב מב ע"א שמשמע שרפאל זה אדם.

שבחלון אור, ותורה שהוא עמודא דאמצעיתא נקרא אור, כמ"ש ותורה אור, לפיכך נקרא חלון, וז"ש ותורה אור. והענין כי היא מתפשטת עד הוד (עי' לעיל ח ע"א)⁹⁷⁹, ובעמודא דאמצעיתא הוא חלון שלה: **ואיהו אור כו'** - ר"ל, עמודא דאמצעיתא:

"ויפן כה וכה", "מציץ מן החרכים", אלו עשרת ימי תשובה. "וירא כי אין איש", ועוד "משגיח מן החלונות", אלו החלונות של בית כנסת שהאב ובנו הם בבית (הכנסת) אסורים, והוא בכל יום השגחתו עליהם, ונותן להם מזון.

ויפן כה וכה (שמות ב יב) מציץ מן החרכים (שיר השירים ב ט) אלו עשרת ימי תשובה וירא כי אין איש ועוד משגיח מן החלונות אליו חלונות דבי בנישתא (דאבא ובנוי)⁹⁸⁰ אינון בבית הכנסת אסירן ואיהו בכל יומא אשגחתיה עלייהו ויהיב לון מזונא:

ויפן כה וכה - קאי אלמעלה, משגיח מן החלונות ויפן כה וכה, ור"ל מן החלון שהוא רחב שייך ויפן כה וכה, מן החרכים שהוא צר, כמ"ש מציץ מן {כג ע"ד} החרכים, שם וירא כי כו'. וז"ש מציץ מן כו' וירא כו', והענין כמ"ש, שביום הכפורים משגיח בהשגחה מן החלונות, שכל הנ' שערים פתוחין, ובהו כ"ה כ"ה, ובעשי"ת מציץ כו': **דאבא ובנוי כו'** - ר"ל, הקב"ה וישראל אסירין בב"ה שהיא שכינה, שע"י הקב"ה אסיר בישראל בגלות:

"ויפן כה וכה", אם יש מי שיתעורר בתשובה לשבור את בית (בה) האסורים שלהם, זהו שנאמר "לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו". "ויפן כה וכה וירא כי אין איש", "אלא איש לדרכו פנו", בעסקים שלהם בדרכים שלהם, "איש לבצעו", מקצהו בבצע של העולם הזה לירש את העולם הזה, ואינם מצד אלו שנאמר בהם "אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע", אלא כולם צועקים בתפלות ביום הכפורים כמו כלבים, הב' לנו מזון וסליחה וכפרה וחיים כתבנו לחיים, והם עזי נפש ככלבים שהם אומות העולם שצועקים כנגדו, ואין להם בושת פנים, שאין מי שקורא לו בתשובה שיחזיר את שכינתו אל הקדוש ברוך הוא, שהיא מרוחקת ממנו, לחזור אליו, ונדמים לכלבים שנאמר בהם "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם", והם ערב רב, שכל חסד שעושים, הם עושים אותו לעצמם.

ויפן כה וכה אם אית מאן דיתער בתויבתא לתברא בית (נ"א בה) אסורין דילהון הה"ד (ישעיה מט ט) לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו ויפן כה וכה וירא כי אין איש אלא (שם נג ו) איש לדרכו פנו בעסקין דילהון באורחין דילהון (ישעיה נו יא) איש לבצעו מקצהו בבצעא דהאי עלמא לירתא האי עלמא ולא אינון מסטרא דאלין דאתמר בהון אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע (שמות יח כא) אלא כלהו צווחין בעלותין ביומא דכפורי ככלבים הב' לנו מזונא וסליחה וכפרה וחיי כתבנו לחיים ואינון עזי נפש ככלבים דאינון אומין דעלמא דצווחי לגביה ולית לון בשת אנפין דלא אית מאן דקרא ליה בתויבתא דיחזור שכינתיה לקודשא בריך הוא דאיהי מרחקא מיניה למהדר לגביה ואדמיין לכלבים דאתמר בהון ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם (תהלים קו לה) ואינון ערב רב דכל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין:

דאתמר בהון אנשי כו' - ד' מדרגות נגד ד' אותיות הוי"ה כידוע (לקמן קמ ע"ב): **שונאי בצע** - היפך אנשים דלעיל: **מזונא כו'** - ג"כ ד' מדרגות נגדם: **ואינון עזי כו'** - ר"ל, שנאמר (ישעיה נו יא) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה, שאינן שבעים בבצעא דהאי עלמא: **דאינון כו'** - ר"ל, העזים הן פלחי כוכביא, והם נדמו להם: **דצווחי כו'** - ר"ל, אותן ישראל: **ול"ל בשת אנפין דלא כו'** - ר"ל, לכך נקראו עזי נפש: **דאתמר בהון ויתערבו כו'** - ראייה שהן נדמו במעשיהם לעובדי כוכבים: **ואינון ערב כו'** - ר"ל, מלשון ויתערבו כו', ור"ל שנשמתן מערב רב, שהם שאלו בשר,

- מאיר התיקון -

⁹⁷⁹ עי' לעיל הערה 112.

⁹⁸⁰ דאבאן ובנוי (גר"א).

תנה לנו בשר ונאכלה (במדבר י"ג), בצעין דהאי עלמא שעליהן נאמר (ישעיה מ'ו) כל הבשר חציר וכל חסדו כו', כמו שמפרש והולך דכל חסד כו' :

ועוד הם מבקשים מזון וכסות ועונה, שהיא עונת זוגם שנאמר בה "שארה כסותה ועונתה לא יגרע", ואין מי ששואל מזון שהוא תורה, שארה של השכינה, והיא האם העליונה שנאמר בה "ואל תטוש תורת אמך". כסותה זה כסוי הציצית ועטוף שלה, בתפילין של יד שנאמר בה "תפלה לעני כי יעטוף". ועונתה זו קריאת שמע בעונתה, שאם "שלוש אלה לא יעשה לה" לשכינה, "ויצאה חנם אין כסף", אין לו בושה מן השכינה, הוא חצוף, ועוד אין כסף, לא יהיה לו כסופים לעולם הבא.

ועוד אינן שאלין מזונא וכסויא ועונה דאיהי עונת זוגיהו דאתמר בה שארה כסותה ועונתה לא יגרע (שמות כא י) ולא אית מאן דשאל מזונא דאיהי תורה שארה דשכינתא ואיהי אימא עלאה דאתמר בה ואל תטוש תורת אמך (משלי א ה) כסותה [כב ע"ב] דא כסויא דציצית (ועטיפו דיליה ותפילין⁹⁸¹ דיד) דאתמר בה תפילה לעני⁹⁸² כי יעטף (תהלים קב א) ועונתה דא קריאת שמע בעונתה דאם שלש אלה לא יעשה לה (שמות כא יא) לשכינתא ויצאה חנם אין כסף (שם) לית ליה כסופא מן שכינתא חציף איהו ועוד אין כסף לא יהא ליה כסופא לעלמא דאתי:

מזונא דאיהו תורה - שנאמר (משלי ט ה) לכו לחמו כו'⁹⁸³: **שארה כו'** - מזונות של השכינה, שהיא זיווגא דקב"ה, ועלה אתמר שארה כו', שצריך כל אדם לעשות בכל יום ג' דברים שלה כמו שמפרש והולך, וז"ש לא יגרע, וזה שצריך לשאול: **ועטיפו דילה בתפילין דיד** - כצ"ל כמו שמפרש והולך: **תפילה** - ר"ל, **לעני** - ר"ל, **מלכות**, יד כהה (מנחות לו ע"א): **כי יעטוף** - הרי שנאמר עטיפה בתפילין, וזה כסותה והוא מסט' דילה, וכן ציצית כמש"ל (כו ע"ב) והוכן בחסד כסא (ישעיה טו ה): **דא ק"ש בעונתה** - והוא בת"ת כידוע, ויחודא זה עונתה:

"והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר", ולכן "כי היא כסותה לבדה", זה גלגול הראשון, "היא שמלתו לעורו", זה גלגול שני, "במה ישכב", זה גלגול שלישי. ואלו הם שלשה לבושים של שלשה כסויים של שלשה צבעי העין, שהם לבושים לבת עין שהיא נשמה.

והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר (איוב לג כט) ובגין דא כי היא כסותה לבדה (שמות כב כו) דא גלגולא קדמאה היא שמלתו לעורו דא גלגולא תניינא (כד ע"א) במה ישכב דא גלגולא תליתאה ואלין אינן תלת לבושין דתלת כסויין דתלת גוונין דעינא דאינן לבושין לבת עין⁹⁸⁴ דאיהי נשמתא:

והן כל אלה - ר"ל, אלה הנ"ל, שלש אלה, ולכך פעמים שלש, שהן נר"ן הבאים בג' גלגולים כמ"ש לקמן, שהן מבינה תפראת ומלכות, לתקן ג' דברים הנ"ל שאמר כאן, ששנים מהם באים בג' גלגולים⁹⁸⁵, והן לבוש הנפש מבריאה, והוא כנגד ציצית שהוא בכסא כנ"ל, ונפש נגד תפילין

- מאיר התיקון -

⁹⁸¹ דילה בתפילין (גר"ח).

⁹⁸² עי' מלואים אות ל.

⁹⁸³ עי' חגיגה יד ע"א: כל משען לחם אלו בעלי תלמוד שנאמר לכו לחמו בלחמי ושתו בין מסכתי.

⁹⁸⁴ עי' לקמן ל סע"ב שהעין היא מלשון עין המים.

⁹⁸⁵ ר"ל שבגלגול הראשון שהוא שנוי מקום נקשר רוחו שהוא עיקר האדם בנשמה אחרת שהיא מקומו של עולם, ואם עדיין אינו מתקן מרכיבין ליה ברוחא אחרא לסייע לו בגלגול הב' ואם גם אז אינו מתקן אזי מרכיבין ביה גם נפש אחר כמ"ש כל זה רבינו באריכות בת"ח ע"ש בדף לח ע"ג ולט ע"א, ונמצא לפי זה שנפש ורוח שהם עיקרו של אדם הם באים שלשה פעמים בגלגול אבל הארת נשמתו הראשונה אינה באה בגלגול כלל כמו שאמר התיקונים בתיקון סט דף קיט ע"א אעקר ליה מאתריה ושוי ליה באתר אחרא שמאירין לו מנשמה אחרת לגמרי משא"כ ברוח ונפש שאינו מחלפין אותם לגמרי אלא מרכיבין בהם רוח ונפש אחרים לסייעם ועדיין צע"ג וה' יאיר עיני

של יד, ורוח נגד ק"ש, וז"ש פעמים שלש: ובג"ד כי כו' - ר"ל, כסויא דציצית: היא שמלתו כו' - עטיפא {כד ע"א} דתפילין, והיא עורו: במה ישכב כו' - ק"ש שנאמר (במדבר כד ט) כרע שכב כו'⁹⁸⁶: ואלין כו' - ר"ל, התלת לבושין הנ"ל הן תלת כסויין כו':

ובאלין תלת אתמר שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך (שמות כג יז) ולקבל תלת גוונין (זמנין) אינון תלת גוונין דשרגא דאתמר בהון וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה (שם ג ב) וירא הא גוון חד (בלבת אש מתוך הסנה הא גוון תניינא וירא והנה הסנה בוער באש)⁹⁸⁷ הא תלתא ואינון לקבל שלשה גוונין דעינא בלבת אש דא בת עין בההוא זמנא דיהון נהירין תלת גוונין דעינא דאינון לקבל תלת גוונין דקשת מיד וראיתיה לזכר ברית עולם (בראשית ט טז) ובההוא זמנא כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון (ישעיה נב ח):

ובשלשת אלה אמר "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך". וכנגד שלשת הצבעים (פעמים) הם שלשת הצבעים של הנר שנאמר בהם "וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה". "וירא", הרי צבע אחד, "בלבת אש מתוך הסנה", הרי צבע שני, "וירא והנה הסנה בוער באש", הרי שלשה. והם כנגד שלשת צבעי העין. "בלבת אש", זו בת עין, באותו זמן שיהיו מאירים שלשת צבעי העין שהם כנגד שלשת צבעי הקשת, מיד "וראיתיה לזכור ברית עולם", ובאותו הזמן "כי עין בעין יראו בשוב יהוה ציון".

שלש פעמים - הן פעמים שלש הנ"ל: יראה - שהן ג' גוונין דעינא: כל זכורך - היא הנשמה שהיא דכורא לגביי' כידוע⁹⁸⁸: תלת גוונין דשרגא - כמ"ש בזוהר (ח"ג לג ע"א) שבנר ג' גוונין בו ע"ש⁹⁸⁹. עוד אפשר לומר ג' הנ"ל הן כנגד חג"ת⁹⁹⁰, כסויא דציצית מימין שנאמר (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כנ"ל (כו ע"ב), ותפילין דיד משמאל כידוע, וק"ש בעמודא דאמצעיתא כנ"ל (ד ע"א), והן כולן לבושין לשארה שהיא תורה מבינה, ואם שלש כו' קאי אציצית ותפילין וק"ש, וזה יעשה לה, שהן עשיית המצות, והן לבושין לנשמתא בג' גלגולי, שלבושי הנשמה הן מחג"ת, והן באין בג' גלגולין עם הנשמה, וכאן קורא לכל ג' חלקי נר"ן בשם נשמה, ולקמן מפרש דנפש בגלגול ראשון כו', והן ג' גוונין דעינא כידוע, וג' גוונין דקשת, והוא הנכון ועיקר: בלבת אש דא בת עין - לעיל דריש לגוון ב' ממלת אש, וכאן בלבת:

– מאיר התיקון –

ועי' בדברי רבינו הנ"ל בתז"ח שם ריש דף לט ובתיקון סט בדף קטז ע"ג סוף ד"ה ואות ו וצ"ע (לש"ו).

⁹⁸⁶ עי' ברכות דף יב ע"ב: בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע ומפני מה לא קבעו משום טורח צבור מאי טעמא אילימא משום דכתיב בה אל מוציאם ממצרים לימא פרשת רבית ופרשת משקלות דכתיב בהן יציאת מצרים אלא אמר רבי יוסי בר אבין משום דכתיב בה האי קרא כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו.

פי' רש"י ד"ה כרע שכב - דדמי לבשכבך ובקומך, שהקדוש ברוך הוא שומרנו בשכבנו ובקומנו לשכב שלווים ושקטים כארי וכלביא.
⁹⁸⁷ וירא והנה הסנה בוער באש גוון תניינא וירא כו' הא כו' - כ"מ נ"צ בגוף כי"ק (גר"א).

⁹⁸⁸ עי' זהר ח"א צו ע"א שבינה נקראת עלמא דכורא.

⁹⁸⁹ ז"ל: אלא תלת אשין בשרגא אשא חוורא ואשא אוכמא ואשא תכלתא לקבל תורה נביאים וכתובים ולקבל כהן לוי וישראל. ותכלת איהי שכינתא קריבא לן ואיהי אחידא באינון פתילות בכנפי מצוה דאתמר בהון (במדבר טו לח) ועשו להם ציצית והאי תכלת דאיהי שכינתא איהי דינא דאכילת קרבנין ועלוון.

תרגום: אלא שלשה אשים (יש) בנר, אש לבנה ואש שחורה ואש תכלת, כנגד תורה נביאים וכתובים, כנגד כהן לוי וישראל. ותכלת היא שכינה קרובה לנו, והיא אחוזה באותן פתילות בכנפי מצוה, שנאמר בהם ועשו להם ציצית. והתכלת הזו שהיא שכינה היא דין שאוכלת קרבנות ועולות.
⁹⁹⁰ ר"ל דלעיל מפרש דהשלשה המה בבינה ת"ת מלכות שהם תורה ק"ש וציצית ותפילין והם שניהם ציצית ותפילין אחד הם שהם במלכות והג' גלגולים מפרש לעיל שהם בת"ת ומלכות והם ק"ש ת"ת רוח ותפילין נפש וציצית לבוש הנפש ועכשיו מפרש שציצית ותפילין הם ב' והם בחור"ג וק"ש בעד"א והן כולן לבושין כו' לבינה שהיא תורה והג' לבושין הללו שהם מחג"ת הם באים בג' גלגולים ועיין עוד בזה בתיקון סט בדף קיז ע"א (לש"ו).

אור דעינא הוא עמודא דאמצעיתא בת עין ביתא דילה בההוא זמנא דיתפני עננא מן בת עינא דאתמר בה סכתה בענן לך וגו' (איכה ג מד) דאיהי תבלול דעינא דא רומי רבתא שכינתא עלאה עתידה למימר לקודשא בריך הוא למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הבית (בראשית כד לא) אנכי דיציאת מצרים ואף על גב דאין חבוש מתיר עצמו (מבית האסורים) דאיהי שכינתא דאיהי אסורה בגלותא עלאה יפרוק לה הה"ד (רות ג יג) אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי יהוה שכבי עד הבקר דאיהי ימינא פשוטה לקבל שבים⁹⁹¹ דלית מלתא דא תליא אלא בתיובתא ימין עלאה דשכינתא:

אור העין הוא עמוד האמצעי, בת עין הבית שלה. באותו הזמן שיתפנה הענן מבית העין שנאמר בה "סוכתה בענן לך וגו'", שהיא התבלול של העין, זו רומא הגדול, השכינה העליונה עתידה לומר לקדוש ברוך הוא "למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הבית", אנכי של יציאת מצרים. ואף על גב דאין חבוש מתיר את עצמו (מבית האסורים) (ברכות ה ע"ב) שהיא שכינה, שהיא אסורה בגלות, שכינה העליונה תפדה אותה, זהו שנאמר "אם יגאלך טוב יגאל, ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי יהוה שכבי עד הבקר", שהיא ימין פשוטה לקבל שבים, שאין הדבר הזה תלוי אלא בתשובה, הימין העליונה של השכינה.

אור דעינא כו' - שהוא כולל חג"ת שאמר לעיל נהירין תלת כו', ור"ל שז"ש בעין יראו, שהאור יהיה בבת עין, בשוב ה' עמודא דאמצעיתא, ציון מלכות. וזה עין שהוא עמודא דאמצעיתא בעין, ר"ל ב', עין, כמ"ש ביתא דילה, והוא ב', וז"ש בעין, והוא מלכות כשיהיה עין עמודא דאמצעיתא בעין מלכות, אז יראה: **בההוא כו' עננא כו' -** שמעכב את האור ליכנס לבת עין, כמו ענן שמעכב את האור בעולם, והוא תבלול כמו שמפרש והולך: **רומי רבתא -** שהעולם דומה לעין כמ"ש בזוהר (:) **תעמוד בחוץ -** כמ"ש"ל (צח ע"א) לא אבוא בעיר, דלא עאלנא בישובא: **אנכי די"מ -** שהיא בינה: **יגאלך טוב -** יסוד שהוא הקץ, כמ"ש בתז"ח⁹⁹²: **דאיהי ימינא כו' -** ר"ל, ז"ש עד הבוקר⁹⁹³:

בההוא זמנא שכינתא עלאה כנשר יעיר קנו (דברים לב יא) דאיהי ירושלם ק"ן ו' על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו הה"ד (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי:

באותו זמן השכינה העליונה "כנשר יעיר קנו", שהיא ירושלם, ק"ן ו' "על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו", זהו שנאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי".

בההוא כו' - דכינה אקרי נשר כמ"ש"ל (&): **על גוזליו ירחף -** הן ו"ק כמ"ש לעיל (&), ולמטה ישראל:

דבזמנא דשכינתא איהי בגלותא אתמר בה (בראשית ח ט) ולא מצאה היונה מנוח וגו' אלא בשבת ויזמין טבין ובההוא זמנא אתייחדת עם בעלה וכמה נפשות יתריין קא

שבזמן שהשכינה היא בגלות, נאמר בה "ולא מצאה היונה מנוח וגו'", אלא בשבת וימים טובים, ובאותו זמן מתייחדת עם בעלה, וכמה נפשות יתרות יורדות עמה לדור עם ישראל, זהו שנאמר "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם",

– מאיר התיקון –

⁹⁹¹ עי' זהר ח"א כג ע"א: אסתכמו תלתא למעבד דינא וייתי י"ד (ימינא) דאיהי פשוטה לקבל שבים דאיהו יהוה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא שכינתא.

תרגום: שלשה מסכימים לעשות דין [פ'י ימין שמאל ואמצע], ויבא יד (ימין) שהיא פשוטה לקבל שבים, שהוא יהוה יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

⁹⁹² ג ע"ד: עמודא דאמצעיתא כליל רישא וסופא דכל קצין וכל סוף איהו בצדיק וכלא אתכליל בצדיק דכליל תלת אבהן דבהון אתקרי שביעי תלת זמנין הדא הוא דכתיב (בראשית ב) ויכל אלהים ביום השביעי וישבת ביום השביעי.

⁹⁹³ עי' זוה"ק ח"ב קיט ע"ב ש"בקר" הוא כינוי למידת החסד.

נחתין עמה לדיירא בישראל הה"ד (שמות לא טו) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם זכאה איהו מאן דמתקן לה דירה נאה בלביה וכלים נאים באיברים דיליה ואשה נאה דאיהי נשמתיה דבגינה שריא שכינתא עלאה דאיהי נשמת כל חי עליה וקודשא בריך הוא איהו שבת בחד וינפש בחד בשכינתא עלאה איהו שבת עליהו ובשכינתא תתאה איהו וינפש עליהו ויהיב לון נפשאן יתירן:

הה"ד כו' לדרתם - ר"ל, לשון {כד ע"ב} דירה: דבגינה - ר"ל, בשביל הנשמה שהיא מבינה: איהו וינפש כו' - דנפשין מסט' דמלכות, וז"ש ויהיב לון כו':

דאינון (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה דקא אתייאן עמה וכמה מלאכים ממנן ומשמשין דילהון קא אתייאן עמהון דאינון ע' דתליין מן זכור ושמור ודא איהו ויכל"ו כליל שבעין ותריין ואתקריאו אלין נפשות אושפיזין בגין דלא שרייאן בישראל אלא ביום השבת וכד נפיק שבת כלהו חזרין לאתריהו:

אשרי הוא מי שמתקן לה דירה נאה בלב, וכלים נאים באיברים שלו, ואשה נאה שהיא נשמתו, שבשבילה שורה השכינה העליונה, שהיא נשמת כל חי עליו, והקדוש ברוך הוא הוא שובת/שבת באחד, "וינפש", באחד בשכינה העליונה הוא שובת/שבת עליהם, ובשכינה התחתונה הוא "וינפש" עליהם, ונותן להם נפשות יתרות.

שאותן בתולות אחריה רעותיה, שבאות עמה, וכמה מלאכים ממונים ומשרתים שלהם באים עמם, שהם שבעים שתלויים מן זכור ושמור, וזהו "ויכלו", כולל שבעים ושתים, ונקראות הנפשות הללו אורחים, מכיון שלא שורות עם ישראל אלא ביום השבת, וכשיוצאת שבת כולן חוזרות למקומן.

ע' דתליין כו' - שזכור ושמור הן ו"ק ומלכות (לעיל כג ע"א), ז' ספירות, כל א' מעשר, וכללא דילהון ת"ת ומלכות הרי הם ע"ב: ואתקריאו אלין כו' - ר"ל, דלכך הכנסת שבת הוא הכנסת אורחים כמ"ש בגמ' (שבת קיט ע"א) אלו מקלעי ר' יוחנן כו'⁹⁹⁴ וכן אמר לקמן מאן דמקבל אורחין כו':

ונשמתין דאינון מסטרא דשכינתא עלאה אתקריאו אפרוחין ונפשין מסטרא דשכינתא תתאה אקרונ ביצים ודא איהו רזא דהפורס סכת שלום עלינו אימא עלאה דאיהי סכת שלום דמסכך עליהו ושלום עמה דאתמר ביה הנני נותן לו את בריתי שלום (במדבר כה יב) ואית סוכה לתתא כ"ו ה"ס דאיהו יאהדונה"י סוכת שלום כו"ס ת' דאיהו תפארת [כג ע"א] בההוא זמנא יהון בנין ברשותא דקודשא בריך הוא וקלא נפיק ויימא (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים מיד דנפיק זכור ושמור דשבת וייתי ליליא דיומא קמא דשבתא קלא תניינא נפיק שלח תשלח:

והנשמות שהם מצדה של השכינה העליונה נקראו אפרוחים, ונפשות שמצד השכינה התחתונה נקראים ביצים, וזהו הסוד של (ברכת ק"ש של ערבית של שבת וי"ט) "הפורס סוכת שלום עלינו", האם העליונה שהיא סוכת שלום, שסוככת עליהם ושלום עמה, שנאמר בו "הנני נותן לו את בריתי שלום". ויש סוכה למטה, כ"ו ה"ס, שהוא יאהדונה"י, סוכת שלום, כוס ת' שהוא תפארת, באותו הזמן יהיו הבנים ברשותו של הקדוש ברוך הוא, וקול יצא ויאמר "לא תקח האם על הבנים", מיד שיוצא זכור ושמור של שבת, ויבא הלילה של יום הראשון של שבת, קול שני יוצא "שלח תשלח".

– מאיר התיקון –

⁹⁹⁴ ז"ל: רבי אמי ורבי אסי מכתפי ועיילי מכתפי ונפקי אמרי אילו איקלע לן רבי יוחנן מי לא מכתפינן קמיה.

ושלום עמה - ר"ל, דלכך אמר סכת שלום, והיא מלך שהשלום שלו⁹⁹⁵, והן שבת כידוע, שכינתא עילאה מסט' דצדיק מלמטה למעלה, בצדיק מלמעלה למטה⁹⁹⁶: **ואית סוכה כו'** - והיא מלכות שנקראת ג"כ שבת, מסט' לת"ת ו"ק היא השביעי כנ"ל שבת וינפש: **כו' ה"ס** - ר"ל, אותיות סוכה, והן בתו"מ, ונכלל ביסוד, וז"ש סוכת שלום⁹⁹⁷: **כוס ת' - ר"ל**, אותיות סוכת, שמלכות נקראת כוס (זהר ח"ג רעג ע"ב), גי' אלהים, ת' ת"ת, ושלום כולל אותם:

ותו (דברים כב ו) כי יקרא קן צפור לפניך דא סוכה דאיהי אימא עלאה בכל עין הה"ד (ויקרא כג מ) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר אפרוחים אלין שבעת ימי הסכות או ביצים דבהון עבדין שבע הקפות ורזא דמלה נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא) (ודא רזא והחזיקו שבע נשים באיש אחד (ישעיה ד א) דא קודשא בריך הוא ושכינתא):

ועוד "כי יקרא קן צפור לפניך", זו סוכה שהיא האם העליונה. "בכל עין", זהו שנאמר "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר". אפרוחים, אלו שבעת ימי הסכות, או ביצים שבהם עושים שבע הקפות, וסוד הדבר "נקבה תסובב גבר". (וזה סוד "והחזיקו שבע נשים באיש אחד", זה הקב"ה ושכינה).

בכל עין כו' - ר"ל, מלכות: **ז' הקפות** - ממלכות שבה, ז"ס שבע ארצות (עי' זהר ח"א לט ע"ב, ועי'

ס"י פ"ד מט"ו):

פרי עין הדר אימא תתאה עין איהו לול"ב (ל"ו ל"ב נתיבות)⁹⁹⁸ דאיהו אתרוג וצריך לנענעא ביה לשיית סטרין ארבע רוחין ועילא ותתא לאתערא עליה ו' ותלת נענועין לכל סטרא סלקין ח"י וצריך ארבע זמנין ח"י חד בנטיילת לולב וחד (נ"א ותרין)⁹⁹⁹ באנא ה' תרין אחרנין בהודו לה' תחלה וסוף ובאלין נענועין אינון משפילין מעילא לתתא לשבעין ותרין פלחי כוכביא¹⁰⁰⁰ ולבתר דנצחי לון אמרי אנ"י וה"ו הושיעה נא תרין זמנין דאינון וא"ו מן וה"ו אנ"י וה"ו מן ויס"ע ויב"א וי"ט בההוא זמנא לא תקח האם על הבנים (דברים כב ו):

"פרי עין הדר" האם התחתונה, עין הוא לולב (ל"ו ל"ב נתיבות) שהוא אתרוג, וצריך לנענע בו לשישה צדדים, ארבע רוחות ומעלה ומטה, לעורר עליו ו'. ושלשה נענועים לכל צד עולים שמונה עשר, וצריך ארבע פעמים שמונה עשר, ואחד בנטיילת לולב, ואחד (נ"א שנים) באנא ה', ושני אחרים בהודו לה', התחלה וסוף. ובנענועים הללו הם משפילים ממעלה למטה את שבעים ושתיים האומות. ואחר שמנצחים אותם אומרים אנ"י וה"ו הושיעה נא פעמיים, שהם וא"ו מן וה"ו אנ"י וה"ו מן ויס"ע ויב"א וי"ט, באותו הזמן "לא תקח האם על הבנים".

– מאיר התיקון –

⁹⁹⁵ עי' ז"ח סג ע"א: שלום דדכורא אשתמודע דכר בגיניהו איהו צדיק. ואקרי מלכא עילאה בגיניה, מלך שהשלום שלו. ובג"כ, כל תושבחתא דשיר השירים, למלכא דשלמא כולא דיליה, וייחודא דקא מתייחד כולא, באתר דא איהו. בגין דאיהו נטיל כל תיאובתא דכל שייפין, וכל עינוגין, וכל כיסופין עילאין, וכניש כולא לגויה.

תרגום: אבל השלום שהזכר נודע זכר בשבילו הוא הצדיק שנקרא (ונקרא) המלך העליון בשבילו מלך שהשלום שלו ומשום כך כל התשבחת של שיר השירים למלך שהשלום שלו והיחוד שהכל מתייחד הוא במקום הזה משום שהוא נוטל כל תשוקת כל האיברים וכל הענוגים וכל הכסופים העליונים ומכנס הכל לתוכו.

⁹⁹⁶ שבת הוא נגד המלכות (עי' תיקון מ"ח צה ע"ב ורע"מ פנחס רמג ע"ב ורנז ע"א) וכמ"ש הרב בשער המצוות (פ' בהר), (כללים ח"א פג ע"ד), אמנם הוא רק על ידי הבינה כמ"ש"כ הלש"ו שם ועוד בח"ב נב ע"ב.

⁹⁹⁷ עי' זהר ח"ג קטו ע"ב ששלום היא כינוי למידת היסוד.

⁹⁹⁸ מנטובל גורס את המוסגר.

⁹⁹⁹ נמחק במנטובל ובגר"א.

¹⁰⁰⁰ פלחי כוכביא נמחק במנטובל ובמקומו איתא אומין.

עץ איהו לולב - ר"ל, ופרי שלו הוא אתרוג, וז"ש דאיהו אתרוג, ר"ל שז"ש בכל עץ, בכל מלכות דנפקא מעץ: וצריך כו' - ור"ל, דאפרוחים וביצים הם תו"מ מסט' דסוכה, ובכל עץ הוא תו"מ מסט' דאתרוג: **ותלת נענועין כו'** - נגד ששה הוי"ת¹⁰⁰¹ מג' אותיות בו"ק ח"י אותיות, והן כלולים בד' מקומות חגת"ם, ע"ב נגד ע' דתליין מזכור ושמור כנ"ל: **לשבעין ותריין כו'** - זה לעומת זה (קהלת ז יד), בז"ס הטומאה ודרו"נ דכליל, והן שבעים בני שם וחם ויפת לבד נמרוד, ונכתב שם להודיע גבורתו. וז"ש (בראשית י ח) וכוש ילד, ולא כתיב בין הבנים, ואדום וישמעאל, דעל ישמעאל נאמר לגוי, וכן יעקב ועשו שנאמר (בראשית כה כג) שני גוים כו', ויעקב אינו נחשב כמ"ש (במדבר כג ט) הן עם כו', וישמעאל ועשו כוללים אותן כידוע¹⁰⁰²: **דאינון וא"ו מן וה"ו אנ"י וה"ו** - ר"ל, ר"ת של אלו השלשה שמות הוא וא"ו, ואני הראשון הוא אני וא"ו¹⁰⁰³, שהן תו"מ כולל {כד ע"ג} ע"ב שמות כנ"ל, ולכך אומרים ב"פ אני כו' משום ר"ת הנ"ל¹⁰⁰⁴:

ביצים הם מצד של אופנים, האפרוחים מצד של הנער מטטרון, הבנים מצד של הכסא שהיא סוכת שלום שהיא הקן של השכינה, שהאם העליונה מקנת בכסא בשלש הספירות העליונות, העמוד האמצעי

{כד ע"ב} ביצים אינון מסטרא דאופנים אפרוחים מסטרא דנער מטטרון בנים מסטרא דכורסא דאיהו סכת שלום דאיהו קנא דשכינתא דאימא עלאה מקנא בכורסא¹⁰⁰⁵

- מאיר התיקון -

¹⁰⁰¹ אדצ"ל יה"ו.

¹⁰⁰² עי' לקמן פד ע"ד.

¹⁰⁰³ עי' תז"ח ט ע"א: חסד דכליל ע"ב שמהן דאנון כללא דילהון והו אני והו. ועיי"ש טז ע"ב: תלת שמהן אנון בויעע ויבא ויט ואנון וה"ו אנ"י וה"ו וישי תבין דילהון וא"ו ימא באמצעיתא א' אלף בינה ותשכח לה ובתקפא דתריין וו"ן אלין בקע שמשא רקיעין ועביד בהון י"ב אורחין ברקיע דאתמר בה ואתה תשמע השמים.

¹⁰⁰⁴ עי' לקמן עא ע"ד ד"ה ואתפליג, ויהל אור ח"ג יט ע"א.

¹⁰⁰⁵ עי' דע"ה ח"ב קטו ע"ג ז"ל: משום שכל הקבלה הזה הרי הוא ע"י המסך שהוא מהבינה כנז', לכן אמרו בינה מקנא בכורסיא, ומשום שהבינה הנה יש בה הארת אור דהכתר והחכמה ג"כ, כי הרי הג"ר הם נחשבין לאחד, לכך אמרו בלשון התיקונים שם, והוא בתיקון ו' (כד רע"ב) אימא עלאה מקנא בכרסיא בתלת ספירן עלאין.

ועי' שם עוד מש"כ באריכות מדף קטז ע"א ועד ע"ג, שם מבאר הלש"ו את היות "אימא מקנא בכורסיא" בכמה פנים, וכפי שיתבאר באותיות הבאות:

(א) דהוא קאי על המלכות דאצילות, ונקרא אימא עלאה כי עיקרה הוא באצילות, והיא מקנא בכרסיא בתלת ספירן עילאין, שכן היא מתפשטת בהג"ר דבריאה לנשמה ומוחין בהם, והוא סוד הכסא למלכות דאצילות, הרי היא עצמה בבחינת האדם היושב על הכסא.

(ב) הוא קאי על האימא עילאה ממש, הרי היא בינה דאצילות. אמנם אין הכוונה לבינה עצמה, אלא רק על התבונה, והיא מתפשטת דרך הז"א דאצילות, ונוגעת במסך אשר על הבריאה ומאירה בבריאה דרך מסך. וכ"ז נעשה בכח והארת כל הכח"ב דאצילות הנכללין בה, ולכן אמרו שהיא מקנא בבריאה בתלת ספירן עילאין, אמנם רק אורה ניכר ולא אורם.

אמנם הענין הזה אינו תדיר, אלא רק בעת צורך השפע להוליד נשמות דמלאכים. אמנם יש פנים בדבר זה שהם תדירים והיינו הפן השלישי וכדלהלן.

(ג) אחרי שמתלבשת התבונה בז"א דאצילות, היא משתתפת עם המלכות אשר על ידה מתנהגות עולמות ב"ע, ומאירות בג"ר שלה בבריאה, ובו"ק שלה ביצירה, ובמלכות שלה בעשיה. והנה עוד הבנה איתא בג' ספירן עילאין, שכן אורות הכח"ב דאצילות מתנוצצים בג"ר דתבונה המשתתפים עם המלכות להאיר בבריאה, ומתלבשים בג"ר שבכל פרצוף מה' הפרצופים דבריאה, אשר שם הוא סוד הכסא. ובסוד הכסא אשר בג"ר דכל א' מהם יורדים המלכות דכל פרצופי האצילות, בסוד האדם היושב על הכסא, וכו'.

(ו) והנה האריז"ל בשער השמות כתב שג"ר דעולם הבריאה מאירין, ואילו אור הז"ת אינו ניכר. ואומר כי לכן אמרו בתיקונים ג' ספירן עילאין מקננן בבריאה. ואין הכוונה שהם לבדם מאירים, אלא שע"י הארתם אין אור הז"ת ניכר. הג"ר האלה הם הג"ר של י' הספי' דנוק' דז"א שבבריאה. ובעולם היצירה אין מתגלים כי אם אורות ו"ק שלה. ואומר כי זהו שאמרו בתיקונים ו' ספירן מקננן במט"ט. בעולם העשיה אין מתגלה כי אם המלכות דנוק' דז"א. ואומר כי זהו שאמרו בתיקונים שם אימא תתאה מקנא באופן.

(ז) הנפש של בריאה נמשכת ע"י הכאת י' כלים דאצילות במסך הבריאה, ומהם התנוצצו י' ניצוצות ואורות דרך המסך, ונתהוה הנפש ל' הכלים של הבריאה. וכן הדבר, שכן מהכאת י' הכלים דנוק' דאצילות נעשה הנפש ל' הכלים דנוק' של הבריאה, וכן עד"ז הוא ביצירה ובעשיה, אלא שבבריאה הוא נעשה מהכאת חלקי הפנימיות דהכלים, ביצירה הוא נעשה מהכאת החלקים

בתלת ספירין עלאין עמודא דאמצעיאת כליל
שית ספירין מקננן במטטרו"ן¹⁰⁰⁶ אימא תתאה
מקננא באופן¹⁰⁰⁷ דאתמר ביה (יהוקאל א טו)
והנה אופן אחד בארץ:

ועוד שכינתא מסטרא דכורסיא אתקריאת
נשר ומסטרא דנער יונה ומסטרא דאופן צפור
ושכינתא דמות אדם להנה (יחזקאל א ה):

ועוד שלח תשלח (דברים כב ז) תא הזי
מלאכא אית דממנא על עופין דאינון נפשין
דאתקריאו צפרין וסנדלפון שמיא ובזמנא
דישראל מקיימי האי פקודא ואזלת אימא
מתתרכא ובנין צווחין איהו אוליף זכו על עופין
דיליה ויימא לקודשא בריך הוא והא כתיב כך
(תהלים קמה ט) ורחמיו על כל מעשיו אמאי
גזירת על האי עופא דאתתרכת מקינה וכן
מטטרו"ן אוליף זכו על עופין דיליה דאינון
רוחין דפרחין בבני נשא דמכורסיא אינון

כולל שש ספירות שמקננות במטטרו"ן, האם
התחתונה מקננת באופן, שנאמר בו "והנה
אופן אחד בארץ".

ועוד שכינה מצד הכסא נקראת נשר,
ומצד של נער יונה, ומהצד של אופן צפור,
והשכינה "דמות אדם להנה".

ועוד "שלח תשלח", בא וראה יש מלאך
הממונה על העופות שהן נפשות שנקראות
צפורים וסנדלפון שמו. ובזמן שישראל
מקיימים את המצוה הזו, והאם הולכת
מגורשת, והבנים צועקים, הוא מלמד זכות
על העופות שלו, ויאמר לקדוש ברוך הוא,
והרי נאמר כך "ורחמיו על כל מעשיו", למה
גזרת על העוף הזה שנתגרשה מקנה. וכן
מטטרו"ן מלמד זכות על העופות שלו, שהן
רוחות שפורחות בבני האדם. שמהכסא הם
נשמות, ומהחיה הזו רוחות, ומהאופן
נפשות, והם בבריאה יצירה עשיה.

– מאיר התיקון –

האמצעיים דהכלים, ובעשיה הוא נעשה מהכאת החלקים החיצוניים דהכלים. ומהכאת י' הכלים
דז"א דאצילות נעשה הנפש לי' הכלים דז"א דבי"ע, מהפנימיים לבריאה, מהאמצעיים ליצירה,
ומהחיצוניים לעשיה. וכן הוא עד"ז בהנפש דא"א וא"א של בי"ע, שהוא נעשה מהכאת י' הכלים
דא"א, וא"א של אצילות נעשה מחלקי הפנימיות והאמצעיות והחיצוניות שבהם.
¹⁰⁰⁶ עי' לש"ו דע"ה ח"ב קטו ע"ד שמטעם זה רק הו"ק מתגלים בעולם היצירה. וזהו טעם הדבר
שבשם הויה ב"ה אשר בכללות העולמות עולם היצירה הוא כנגד אות ו' דהשם, כי שם הגילוי הוא
מהו"ק בלבד.

ועיי"ש קיח ע"ב, ש? והוא על הו' ספירין דהנוק' דאצילות המאירים ביצירה, ואור המלכות שבה
אינו ניכר שם מחמת אור הו"ק HAZY ובבחינת שרגא בטיהרא, והגר' שבה הרי אינם מאירים
ואינם מתגלים שם כלל. לכך אמרו ש"ו ספירין מקננן במט"ט.

¹⁰⁰⁷ עי' לש"ו הקדו"ש פט ע"א, שלאחר התיקון דמעשה בראשית מקננא המלכות בעולם
העשיה הנקרא אופן.

ועי' שם בספר הדע"ה ח"ב קטו ע"ד שכן עד"ז הוא בעולם העשיה, אשר שם הוא הה' אחרונה
דהשם הויה ב"ה הכולל את כל העולמות, הנה ישנם שם ג"כ בחי' נרנח"י דאלהות הנמשך מהי'
ספי' דאצילות, ואותן הנרנח"י הם הי' ספי' דאלהות שבהעשיה הנמשכים שם דרך המסך אשר בין
היצירה להעשיה, ואותו המסך הנה הוא מהלבוש היותר חיצון דהמלכות דהיצירה בהארת הז"א
דיצירה, ומתפשט אותו הלבוש היותר חיצון דהמלכות מתחת היצירה בבחי' נעל, והוא קרקע
היצירה וגג העשיה, והוא מסך בין היצירה להעשיה, ודרך אותו המסך מקבל העשיה את הנרנח"י
דהאלהות שבה, שהם הי' ספי' דאלהות. ומשום שכל קבלת העשיה הוא רק דרך המלכות, שהיא ה'
תתאה, לכן אמרו בתיקונים (תיקון ו דף כד רע"ב) אימא תתאה מקננא באופן. והנה קודם המיעוט,
היה כל הנרנח"י דהעשיה אשר בבחי' האלהות שבה, שהם הי' ספי' שבה, הנה היו הם רק
מההתנוצצות אור החיצוניות דהמלכות דהי' ספי' דהאצילות. ואחר המיעוט היו מהחיצוניות
דהמלכות עצמן אשר האירו ונתפשטו דרך כל המסכים הנז'. והנה משום שכל קבלת העשיה הוא
מבחי' ה' תתאה כנז', לכן אין גילוי לכל פרצופי דהעשיה יותר מבחי' ג' גו ג'. והיינו כי הא"א
דעשיה הוא בבחי' ג' גו ג' נה"י כלילן בחג"ת וכמו שהוא ביצירה וכן"ל. ואבא הוא עומד בעשיה רק
בבחי' נקודה אחת לבד, כי א"א שהוא הכתר, שהוא כלל כל הגר', עומד הוא ג' גו ג' כמו שהוא
בכללותו כלול מג'. ואבא שהוא חכמה י' של שם, עומד הוא ג"כ בכללותו, והוא רק בבחי' נקודה
אחת. ואימא זר"ן עומדים הם בעשיה ג"כ בגילוי ג' גו ג', ור"ל חג"ת כלולין בנה"י, ואינם מתגלים
רק בבחי' נה"י לבד, כי הנה"י הם שייכים כולם להמלכות, וכנודע בסוד ג' עדרי צאן רובצים עליה
(בראשית כט ב). ומשום שבהעשיה הוא שליטת דהמלכות, כי אימא תתאה מקננא באופן כנז', לכן
עומדים כולם בגילוי הנה"י, כי הנה"י הם דידה שהם מתגלים בה ומאירים בה. וזה לשונו?

ועי' שם ח"ב קיח ע"ג שבועולם העשיה מלכות דאצילות אינה מאירה כי אם בספירה העשירית
שבה, הרי היא המלכות הפרטית שבה בלבד.

נשמתין ומהאי חיה רוחין ומאופן נפשין ואינן
בבריאה יצירה עשייה:

בשבת ויומין טבין נחתין עליהו נשמתין
ורוחין ונפשין בארח אצילות דאינון רוחא
דקודשא מעשר ספירן וכל ממנא אולף זכו על
עופין דיליה דאינון נשמתין דפרחין בבני נשא
ובזמנא דישראל מקיימין האי פקודא כל ממנא
אולף זכו על עופין דיליה וקודשא בריך הוא
מה עביד כניש לכל היילין דיליה ויימא וכי
(נ"א הא) כל ממנא דעופי דלתתא אולף זכו
על עופין דיליה דממנא עליהו ולית בכו מאן
דאולף זכו על בני דאינון ישראל בני בכרי
ישראל (שמות ד כב) ועל שכנינתא דאיהי
בגלותא דקנא דילה דאיהי ירושלם הרבה
ובנוי בגלותא תחות יד אדונים קשין אומין
דעלמא ולית מאן דבעי עליהו רחמי ויולף זכו
עליהו בההוא זמנא צווח קודשא בריך הוא
ואמר למעני למעני אעשה (ישעיה מח יא) ואעשה
למען שמי (יחזקאל כ יד) ובדא יתער רחמי על
שכינתיה ועל בנוי דבגלותא:

**מיו"ד ספירן - שת"ת כולל ו"ק, ובינה כולל ג"ס הראשונות, ומלכות נר"ן: כל ממנא אולף
זכו על עופין - ר"ל, עופות ממש שבעוה"ז, וז"ש וקב"ה כו':**

קם רבי אלעזר ואמר והאי קודם שגלו
ישראל והשכינה, במה היו מקיימים שלוח
הקן. אמר לו רבי שמעון, בני, כדאי לעורר
רחמים על אותן נפשות ורוחות ונשמות
שהיו הולכות בגלות בגלגול, מגורשות
מגופיהם שנחרבו, שעליהם נאמר שהקדוש
ברוך הוא היה בונה עולמות ומחריבן (קה"ר
פ"ג ס' יד), שנשארו חרבות גופותיהם מהם,
ומניעות הברכות למעלה גרמה "ונהר יחרב
ויבש", וכך פרשוהו () נחרב בית ראשון
והארץ היתה תהו ובהו", נחרב בית שני
"וחשך על פני תהום". ובשביל הנשמות
האלה שנבראו קודם שנברא העולם ואין
להם גופות כדי לעורר עליהם רחמים, היו
מקיימים את המצוה הזו. אמר לו אבא, אם
כן תלמיד חכם שהוא מצד המחשבה,
שנאמר בו ישראל עלה במחשבה להבראת
(ב"ר פ"א ס' ד). התורה הזו היא בן לתלמיד
חכם, אם כן למה אשתו צריכה יבום, שהרי
בעלי המשנה לא שמו הבדל בין תלמידי
חכמים לשאר בני אדם. אמר לו בני (היא)
ודאי צריכה יבום לנשמות הללו שהולכות
ערומות מששת ימי בראשית.

קם רבי אלעזר ואמר והאי קודם שגלו
ישראל והשכינה, במה היו מקיימים שלוח
הקן. אמר לו רבי שמעון, בני, כדאי לעורר
רחמים על אותן נפשות ורוחות ונשמות
שהיו הולכות בגלות בגלגול, מגורשות
מגופיהם שנחרבו, שעליהם נאמר שהקדוש
ברוך הוא היה בונה עולמות ומחריבן (קה"ר
פ"ג ס' יד), שנשארו חרבות גופותיהם מהם,
ומניעות הברכות למעלה גרמה "ונהר יחרב
ויבש", וכך פרשוהו () נחרב בית ראשון
והארץ היתה תהו ובהו", נחרב בית שני
"וחשך על פני תהום". ובשביל הנשמות
האלה שנבראו קודם שנברא העולם ואין
להם גופות כדי לעורר עליהם רחמים, היו
מקיימים את המצוה הזו. אמר לו אבא, אם
כן תלמיד חכם שהוא מצד המחשבה,
שנאמר בו ישראל עלה במחשבה להבראת
(ב"ר פ"א ס' ד). התורה הזו היא בן לתלמיד
חכם, אם כן למה אשתו צריכה יבום, שהרי
בעלי המשנה לא שמו הבדל בין תלמידי
חכמים לשאר בני אדם. אמר לו בני (היא)
ודאי צריכה יבום לנשמות הללו שהולכות
ערומות מששת ימי בראשית.

בני נשא אמר ליה ברי (איהי) ודאי צריכה
יבום לאלין נשמתין דאזלין ערטילאין משית
יומי בראשית:

אתחרב בית ראשון כו' - והן ב' ההי"ן, וכן בנשמתא ב' גלגולים, שהיא נע ונד למצוא גלגול שלישי שלא תתחרב, כמ"ש (אייב לג כט) הן כל אלה כו', דוגמת בית שלישי: ובגין אלין נשמתין כו' - ר"ל, בשביל הנשמות הנ"ל, ולכך רמוזים במעשה בראשית, דאתבריא קדם כו', וכן לכך רמוזים בתי מקדשים שם, וכל זה בשביל שלא קיימו פרו ורבו, שהוא ונהר יסוד כו' 1008, כידוע 1009: א"כ ת"ח כו' - ר"ל, דיבום הוא בשביל נשמת המת שלא קיים פרו ורבו, שיבוא בגלגול מבנה כידוע, ות"ח הוא מסטרא דחכמה, ותורה מסטרא דת"ת הוא בנו, ואין צריך לחזור בגלגול: א"ל ברי כו' - שיש נשמות שאינן מתוקנין, והן יבואו באשתו בגלגול:

אמר ליה והא כתיב (ויקרא כד ט) לא יחליפנו ולא ימיר אותו וגו', וכי האשה הזו שהיא קדש קדשים תהיה קן (תיק) למי שאינו ממינה, שהרי נאמר "תוצא הארץ נפש חיה למינה", ואין לה הרכבה אלא ממינה. אמר לו, בני, הגלגולים הם סוד של הרכבה, כמו מי שמרכיב עץ שאינו מינו בעץ אחר, כמו מי שמרכיבים עצים זה עם זה. אבל העיקר של "אם המר ימירנו", צריך שיהיה קדוש בקדוש, שיש עץ מצד הטומאה שהוא רע, ובשבילו נאמר "לא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב", שזהו סוד של צדיק ורע לו רשע וטוב לו (ברכות ז ע"א), אבל "אם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש", ובזה מרכיבים קדש בקדש ומקבלים זה מזה. וסוד הדבר "מקבילות הלולאות" ומין במינו, זהו צדיק וטוב לו, וכשאותה נשמה שהיא קודש אינה מוצאת את מינה, נאמר בה "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה".

אמר ליה והא כתיב (ויקרא כד ט) לא יחליפנו ולא ימיר אותו וגו' וכי האשה הזו שהיא קדש קדשים תהיה קן (תיק) למי שאינו ממינה, שהרי נאמר "תוצא הארץ נפש חיה למינה", ואין לה הרכבה אלא ממינה. אמר לו, בני, הגלגולים הם סוד של הרכבה, כמו מי שמרכיב עץ שאינו מינו בעץ אחר, כמו מי שמרכיבים עצים זה עם זה. אבל העיקר של "אם המר ימירנו", צריך שיהיה קדוש בקדוש, שיש עץ מצד הטומאה שהוא רע, ובשבילו נאמר "לא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב", שזהו סוד של צדיק ורע לו רשע וטוב לו (ברכות ז ע"א), אבל "אם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש", ובזה מרכיבים קדש בקדש ומקבלים זה מזה. וסוד הדבר "מקבילות הלולאות" ומין במינו, זהו צדיק וטוב לו, וכשאותה נשמה שהיא קודש אינה מוצאת את מינה, נאמר בה "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה".

אמר ליה והא כתיב (ויקרא כד ט) לא יחליפנו ולא ימיר אותו וגו' וכי האשה הזו שהיא קדש קדשים תהיה קן (תיק) למי שאינו ממינה, שהרי נאמר "תוצא הארץ נפש חיה למינה", ואין לה הרכבה אלא ממינה. אמר לו, בני, הגלגולים הם סוד של הרכבה, כמו מי שמרכיב עץ שאינו מינו בעץ אחר, כמו מי שמרכיבים עצים זה עם זה. אבל העיקר של "אם המר ימירנו", צריך שיהיה קדוש בקדוש, שיש עץ מצד הטומאה שהוא רע, ובשבילו נאמר "לא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב", שזהו סוד של צדיק ורע לו רשע וטוב לו (ברכות ז ע"א), אבל "אם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש", ובזה מרכיבים קדש בקדש ומקבלים זה מזה. וסוד הדבר "מקבילות הלולאות" ומין במינו, זהו צדיק וטוב לו, וכשאותה נשמה שהיא קודש אינה מוצאת את מינה, נאמר בה "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה".

אמר ליה והא כתיב (ויקרא כד ט) לא יחליפנו ולא ימיר אותו וגו' וכי האשה הזו שהיא קדש קדשים תהיה קן (תיק) למי שאינו ממינה, שהרי נאמר "תוצא הארץ נפש חיה למינה", ואין לה הרכבה אלא ממינה. אמר לו, בני, הגלגולים הם סוד של הרכבה, כמו מי שמרכיב עץ שאינו מינו בעץ אחר, כמו מי שמרכיבים עצים זה עם זה. אבל העיקר של "אם המר ימירנו", צריך שיהיה קדוש בקדוש, שיש עץ מצד הטומאה שהוא רע, ובשבילו נאמר "לא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב", שזהו סוד של צדיק ורע לו רשע וטוב לו (ברכות ז ע"א), אבל "אם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש", ובזה מרכיבים קדש בקדש ומקבלים זה מזה. וסוד הדבר "מקבילות הלולאות" ומין במינו, זהו צדיק וטוב לו, וכשאותה נשמה שהיא קודש אינה מוצאת את מינה, נאמר בה "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה".

אמר ליה והא כתיב (ויקרא כד ט) לא יחליפנו ולא ימיר אותו וגו', וכי האשה הזו שהיא קדש קדשים תהיה קן (תיק) למי שאינו ממינה, שהרי נאמר "תוצא הארץ נפש חיה למינה", ואין לה הרכבה אלא ממינה. אמר לו, בני, הגלגולים הם סוד של הרכבה, כמו מי שמרכיב עץ שאינו מינו בעץ אחר, כמו מי שמרכיבים עצים זה עם זה. אבל העיקר של "אם המר ימירנו", צריך שיהיה קדוש בקדוש, שיש עץ מצד הטומאה שהוא רע, ובשבילו נאמר "לא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב", שזהו סוד של צדיק ורע לו רשע וטוב לו (ברכות ז ע"א), אבל "אם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש", ובזה מרכיבים קדש בקדש ומקבלים זה מזה. וסוד הדבר "מקבילות הלולאות" ומין במינו, זהו צדיק וטוב לו, וכשאותה נשמה שהיא קודש אינה מוצאת את מינה, נאמר בה "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה".

למאן דלאו כו' - ר"ל, שהוא אינו צדיק: רזא דהרכבה - ר"ל, כל הגלגולים כל א' בגוף אחר, והגוף אחר ע"כ שלא ממין הגוף הראשון, ואפילו שניהם צדיקים: איהו רזא דצדיק כו' - ר"ל, אם היה בגוף הראשון רשע ועכשיו צדיק, {כד ע"ד} הוא צדיק ורע לו, שמשלמין לו על גלגול ראשון, ולהיפך רשע וטוב לו: אבל אם המיר כו' - ר"ל, דבגלגולין יש צדיק ורשע רשע וצדיק כנ"ל, אבל במצות יבום באשתו של ת"ח, לא יהיה אלא קודש בקודש, שת"ח היה ראוי לבא, וממירין אותו תמורת הת"ח כנ"ל, וזה לא ימיר כו', והיה הוא כו':

וכן סוד של קן צפור שנאמר בה "שלח" והכי רזא דקן צפור דאתמר בה (דברים כב ז)
- מאיר התיקון -

1008 היינו נהר שהוא בחי' יסוד.

1009 שעה"פ בלק.

1010 עי' תז"ח בדברי רבינו בסוף דף לח ויהיה כאן הכוונה שמרכיבים בו רוחא קדמאה שהניח בה לסייעו (לש"ו).

שלח תשלח את האם ואזלא מנדדא מן קנה
 והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר
 (איוב לג כט) לקבל תלת שלוחים דיונה וכד
 אשכחת אתר לשריא תמן אתמר בה (בראשית ח
 יב) ולא יספה שוב אליו עוד (מאי עוד) למיתי
 זמנא אחרא בהרכבה:

תשלח את האם", והולכת נודדת מקנה. "והן
 כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר",
 כנגד שלשה שלוחים של היונה, וכשמוצאת
 מקום לשרות שם, נאמר בה "ולא יספה שוב
 אליו עוד", (מהו עוד) להביא זמן אחר
 בהרכבה.

וכד אשכחת אתר - ר"ל, וזה שילוח היונה שלשה פעמים מן התיבה :

ובגין דא שלוח הקן בכל עופין קדישין איהו
 (ולא במסאבין) דאינון נשמתין דאזלין
 מתתרכין לאתערא רחמי עליהו ומה כתיב
 בהו (תהלים פד ד) גם צפור מצאה בית דא
 גלגולא קדמאה דאיהו נפש ודרור קן לה (שם)
 דא גלגולא תניינא דרוחא¹⁰¹¹ אשר שתה
 אפרוחיה (שם) דא גלגולא תליתאה דנשמתא
 (בגלגולא דילה את מזבחותיך ה' צבאות (שם))
 ובגין דא שלח תשלח לקבל נפש ורוח את
 האם לרבות נשמתא דאתמר בה ובפשעיהם
 שלחה אמכם (ישעיה נ א) את האם את אתא
 לרבות גלגולא תליתאה:

ולכן שלוח הקן הוא בכל העופות
 הקדושים (ולא בטמאים) שהם נשמות
 שהולכות מגורשות לעורר עליהם רחמים.
 ומה נאמר בהם "גם צפור מצאה בית", זהו
 גלגול ראשון שהוא נפש, "ודרור קן לה", זהו
 הגלגול השני של הרוח, "אשר שתה
 אפרוחיה", זהו גלגול שלישי של הנשמה
 (בגלגול שלה "את מזבחותך ה' צבאות").
 ולכן "שלח תשלח" כנגד נפש ורוח, "את
 האם" לרבות הנשמה, שנאמר בה
 "וּבְפִשְׁעֵיכֶם שׁוֹלַח אִמְכֶם", "את האם"
 "את" בא לרבות גלגול שלישי.

ודרור קן לה - ר"ל, קן של הדרור שהן ו"ק: וגלגולי דילה את מזבחותיך ה' צבאות - ר"ל,
 דאז הוא נשמתא מסטרא דילה, דזה מזבחותיך, ב' מזבחות, עד מזבח הפנימי שהוא בינה, ושם
 השם צבאות כידוע: **האם לרבות נשמתא כו' -** שהיא אם של רוח ונפש כידוע: **דאתמר בה כו' -**
 כידוע בעת שהאדם חוטא מסתלק הנשמה ולא נשאר אלא רוח ונפש¹⁰¹²: **את לרבות כו' - ר"ל,**
 שלא תטעה שהאם היא כלולה באלו ב' שלוחין, כמ"ש (דברים כב ז) שלח תשלח את האם, לכך
 נאמר "את", שלוח שלישי:

ובגין דא מאן דמקבלין אושפיזין דאינון
 נשמתין יתירין דאינון מרכיבין עליהו בערב
 שבת באנפין צהובין (בגופין נהירין) בחדוה
 בענוגא בהאי עלמא כד נשמתא ורוחא ונפשא
 נפיק מן גופיה מהאי עלמא הכי מקבלין לון
 בעלמא דאתי ואתמר בהון (תהלים פד ד) גם
 צפור מצאה בית וכו' זכאה איהו מאן דמקבל
 אורחין ברעו שלים כאילו מקבל אפי שכינתא
 דבמדה דמדד בר נש בה מודדין ליה אתא רבי
 אלעזר בריה ונשיק ידוי ואשתתחו ליה כל
 חבריא ואמרו ליה אילו לא אתינא לעלמא
 אלא למשמע מלין אלין די:

ולכן מי שמקבלים אורחים שהם נשמות
 יתרות, שהם מרכיבים עליהם בערב שבת
 בפנים מאירות (כגופות מאירים), בשמחה
 ובענוג בעולם הזה. כשהנשמה והרוח והנפש
 יוצאות מן הגוף מהעולם הזה, כך מקבלים
 אותם בעולם הבא, ונאמר בהם "גם צפור
 מצאה בית וכו'", אשרי הוא מי שמקבל
 אורחים ברצון שלם, כאלו מקבל פני שכינה,
 שבמדה שאדם מודד, בה מודדים לו. בא רבי
 אלעזר בנו ונשיק ידיו, והשתטחו לו כל
 החברים, ואמרו לו, אלו לא באנו לעולם
 אלא לשמוע הדברים הללו די.

ובג"ד - חוזר למעלה, דיהיב לון נפשין כו': ואתמר בהון גם כו' - ר"ל, בנר"ן שלו, שלא
יצטרך לבוא בגלגול: דבמדה כו' - דבקבלת אורחין אושפיזין הנ"ל, {כה ע"א} דמקבלין לנר"ן
 שלו:

- מאיר התיקון -

¹⁰¹¹ עי' סוף תיקון כו (לש"ו).
¹⁰¹² עי' אריכות במילואים אות כג.

אדהכי הא אליהו קא נחית מעילא בכמה חיילין דנשמתינ וכמה מלאכיא סוחרניה ושכינתא (כה ע"א) עלאה עטרה על כלהו כתר בריש כל צדיק בהווא זמנא קלא אתער באילנא דלעילא בנגונא וכמה עופין דנשמתינ שריין תמן בענפוי הה"ד (דניאל ד ח) רבה אילנא ותקיף וכו' ויימא הכי רבי רבי אנת הוא אילנא דרבה ותקיף באורייתא בענפין דילך דאינון איברין קדישין כמה עופין שריין תמן דנשמתינ קדישין כנונא דלעילא דאתמר ביה ובענפוהי ידורן צפרי שמיא (דניאל ד ט) וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי [כד ע"א] חבורא דילך כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא ובגיניה וקראתם דרור בארץ וגו' (ויקרא כה י):

בינתיים הרי אליהו יורד מלמעלה עם כמה חיילות של נשמות וכמה מלאכים סביבו, והשכינה העליונה עטרה על כולם, כתר בראש כל צדיק, באותו זמן התעורר קול בעץ שלמעלה בנגון, וכמה עופות של נשמות שורות שם בענפים שלו, זהו שנאמר "רבה אילנא ותקיף" [גדל האילן ומתחזק] וכו', ויאמר כן רבי, רבי אתה הוא עץ שגדול וחזק בתורה, בענפים שלך שהם איברים קדושים, כמה עופות שורים שם, שנשמות קדושות כדוגמא שלמעלה שנאמר בו "ובענפוהי ידורן צפרי שמיא" [ובענפיו יקננו עופות השמים], וכמה בני אדם למטה יתפרנסו מהחבור הזה שלך, כשיתגלה למטה בדור האחרון בסוף הימים, ובגללו "וקראתם דרור בארץ וגו'".

ובגיניה וקראתם כו' - שיגלך¹⁰¹³ ע"י לימוד הזוהר:

פתח אליהו ואמר כד נפיק¹⁰¹⁴ שבתא ויומין טבין וישראל אינון תחות ממשלה דסמאל ושבעין ממנן ודחקין לישראל קלא נפיק מן שמיא לגביה ויימא הכי יר"א בש"ת ודא בראשית יהא לך כסופא מן שמיא ודא (בראשית):

פתח אליהו ואמר כשיוצאת שבת וימים טובים וישראל הם תחת ממשלת סמאל ושבעים ממונים, ודוחקים את ישראל, קול יוצא מהשמים אליו ויאמר כך, יר"א בש"ת, וזה בראשית, תהיה לך בושה מן השמים וזה (בראשית).

פתח אליהו כו' - נ"ל דג' תיקונין כאן, ירא בושתי א', ירא שמים ב', ראש בית ג', והם תיקון ו' ז' ח', כי תיקון ו' לא נתפרש עדיין כלל מלת בראשית, כי כל זה היה הקדמה, שאמר לעיל מיד דנפיק כו', ותיקון השביעי שייך לששי, ובתיקון ח' ב' תיקונים, בו ח' וט'¹⁰¹⁵, וז"ש ירא בשתי ודא בראשית יהא לך כו' ודא בראשית, ר"ל של ירא שמים, והולך ומפרש שניהם, בתחלה מפרש הראשון, וז"ש בראשית ירא בשתי וי ליה כו':

תקונא שביעאה

בראשית יר"א בש"ת ווי ליה לסמאל כד קודשא בריך הוא ייתי הוא למפרק לשכינתא ולישראל בנהא ותבע מניה ומשבעין אומין וממנן דילהון כל עאקון דעאקו לישראל בגלותא בגין דקדם דגלו ישראל גלי ליה

בראשית יר"א בש"ת, אוי לו לסמאל כשיבא הקדוש ברוך הוא לפדות את השכינה ואת ישראל בניה, ותובע ממנו ומשבעים האמות ומהממונים שלהם כל הצרות שהציקו לישראל בגלות, משום שלפני שגלו ישראל גלה לו הקדוש ברוך הוא שיהיו עתידים ישראל להיות תחת שעבודם (לצאת

– מאיר התיקון –

¹⁰¹³ נדצ"ל שיגאלו.

¹⁰¹⁴ נחית (אור יקר).

¹⁰¹⁵ צ"ל ז' וח' (לש"ו).

קודשא בריך הוא דהו עתידין ישראל למהוי תחות שעבודיהו [למפק מתחות שעבודיהו] ואחזי ליה ולשבעין ממנן דתחות ידיה אנרא דילהון אי הו אוקרין לישראל בגלותא הדא הוא דכתיב (בראשית לט ה) ויברך י"י את בית המצרי בגלל יוסף ואיהו וממנן דיליה לא עבדין להון יקרא אלא עבדין בהון ובשכינתא קלנא דאמרין לון כל יומא איה אלהי"ך (תהלים מב ד) ובגין דא קלא נפיק לגביה כל יומא מן שמיא ואמר יר"א בש"ת יהא לך כסופא מן שכינתא יר"א שמים יהא לך כסופא מקודשא בריך הוא דאיהו שמים הדא הוא דכתיב ואתה תשמע השמים (מלכים א' ח לב) ודא בראשית:

מתחת שעבודם). והראה לו ולשבעים הממונים שתחת ידו את שכרם אם היו מכבדים את ישראל בגלות, זהו שנאמר "ויברך יהו"ה את בית המצרי בגלל יוסף", והוא והממונים שלו לא עושים להם כבוד, אלא עושים בהם ובשכינה קלון, שאומרים להם כל היום "איה אלהי"ך", ולכן יוצא קול אליו כל יום מן השמים ואומר יר"א בש"ת, תהיה לך בושה מן השכינה, יר"א שמים תהיה לך בושה מהקדוש ברוך הוא שהוא שמים, זהו שנאמר "ואתה תשמע השמים", וזה (בראשית).

תקונא תמינאה

בראשית ש' שמים (יר"א שמי"ם) יר"א ב"ת דיליה דאיהו רא"ש ב"ת דחיל ליה בביתיה (דא הוא בראשית) ואיהו וממנן דיליה לא דחילו מניה וחריבו ביתיה בית ראשון ובית שני ובגין דא וחפרה הלבנה (ישעיה כד כג) דאיהי נחש אשת זנונים ובושה החמה דאיהי גיהנם דנחש אשת זנונים חריבת ביתא דשכינתא וחמה דאיהי גיהנם סם המות אוקידת היכלא:

בראשית ש' שמים (יר"א שמי"ם) יר"א ב"ת שלו שהוא רא"ש ב"ת, פחד ממנו בביתו (זהו בראשית) והוא והממונים שלו לא פחדו ממנו, והחריבו ביתו, בית ראשון ובית שני, ולכן "וחפרה הלבנה", שהיא נחש אשת זנונים, "ובושה החמה" שהיא גיהנם, שנחש אשת זנונים החריבה את בית השכינה, וחמה שהיא גיהנם סם המות, שרפה את ההיכל.

נחש כו' גיהנם - { כה ע"ב } נגד ב' הנ"ל, ב' בתים, והן ביתא והיכלא דקאמר כאן:

ובזמן שהקדוש ברוך הוא יבנה אותם כמו מקדם, זהו שנאמר "בונה ירושלים יהו"ה", באותו זמן "וחפרה הלבנה ובושה החמה", אימתי, בזמן ש"כי מלך יהו"ה צבאו"ת", שהבנין הראשון נעשה (נבנה) על ידי אדם, ולכן שלטו עליהם, משום ש"אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בר", ומשום שהבנין האחרון יהיה על ידי הקדוש ברוך הוא, יתקיים, ועל זה אמר הנאמר "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון".

ובזמן דקודשא בריך הוא בני לון כמלקדמין דכתיב בונה ירושלים ה' (תהלים קמז ב) בההוא זמנא וחפרה הלבנה ובושה החמה¹⁰¹⁶ (ישעיה כד כג) אימתי בזמנא דכי מלך ה' צבאות (שם) דבנינא קדמאה אתעביד (נ"א אתבני) על ידי דבר נש ובגין דא שליטו עלייהו בגין דאם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו (תהלים קנז א) ובגין דבנינא בתראה יהא על ידא דקודשא בריך הוא יתקיים ועל

– מאיר התיקון –

¹⁰¹⁶ אבל כאשר ברצונו להמתיק כל הדינים ולבטל כל החיצונים, מתחיל להראות ומתראה את עוצם יחודו בשרשי הגבורות העליונים, ומתפשט גילוי יחודו ית"ש גם למטה, ונמתקין כל הדינים, ואז (ישעיה כד כג) וחפרה הלבנה דאיהו נחש אשת זנונים, ובושה החמה דאיהו גיהנם סם המות, ושמים דאיהו סמאל כעשן נמלחו, והארץ דאיהו בת זוגיה כבגד תבלה, כי מלך ד' צבאות (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה שהיא מלכות דאצילות שכינתא תתאה כאור החמה, שהוא בינה שכינתא עילאה, קרן ביובלא אתעטר וכמ"ש כ"ז בתיקונים תי' ח' (כה ע"א) ובספד"צ בסופו (לו ע"ב), ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב יא) בב"א (דע"ה ח"ב טז ע"ב).

דא אמר קרא (חגי ב ט) גדול יהיה כבוד הבית
הזה האחרון מן הראשון:

ובהווא זמנא דיתבני בניינא על ידא
דקודשא בריך הוא לעילא ותתא אתמר
בשכינתא עלאה ותתאה והיה אור הלבנה
כאור החמה (ישעיה ל כו) וחפרה הלבנה
ובושה החמה (ישעיה כד כג) דאינון נוקבין
דסמא"ל ובגין דלא דחיל סמא"ל מן קודשא
ברוך הוא דאיהו שמים ובת זוגיה לא דחילת
משכינתיה דאיהי ארעיה אתמר בהון כי שמים
כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה (ישעיה נא ו)
הוא סמא"ל ובת זוגיה¹⁰¹⁷: [כד ע"ב]

ובאותו זמן שיבנה הבנין על ידי הקדוש
ברוך הוא למעלה ולמטה, נאמר בשכינה
העליונה והתחתונה "והיה אור הלבנה כאור
החמה", "וחפרה הלבנה ובושה החמה", שהם
הנקבות של סמא"ל, ומשום שלא פחד
סמא"ל מהקדוש ברוך הוא שהוא שמים, ובת
זוגו לא פחדה משכינתו, שהיא הארץ, נאמר
בהם "כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד
תבלה", הוא סמא"ל ובת זוגו.

תקונא תשיעאה

בראשית יר"א שבת דאיהי שכינתא¹⁰¹⁸
דעלה אתמר מחלליה מות יומת (שמות לא יד)
דעאלו אויבים בחלל דילה דאיהו קדש קדשים
ואתמר בהון (במדבר יט כ) את מקדש ה' טמא
חלל ממלכה ושריה ושפחה עאלת באתר
דגבירה דאיהי נדה שפחה גויה זונה וסאיבת
אתרהא דתמן הוה נייחא דשכינתא וקלא הוה
נחית ואמר ירא שבת ואיהי לא עבדת כך
אלא חלל ממלכה ושריה וברחת שכינתא
מתמן בהווא זמנא (איכה א ז) שחקו על
משבתיה ואמרת שפחה לאו האי כגוונא
דעבדת שרי לשפחה דילה הה"ד מפני שרי
גברתי אנכי ברכת (בראשית טז ח) אמר
קודשא בריך הוא ברתא דרשע חייבא והא אף
על גב דשרי תרכת לה אנא רחימנא עלה ועל
בנה ואתון לא עבדתון הכי אלא גרמתון (נ"א
נמלתון) ביש תחות טב אנא אומינא לאעברא
מלכותא חייבא מעלמא ולא יהא חדוה קדמי

בראשית יר"א שב"ת שהיא שכינה,
שעליה נאמר "מחלליה מות יומת", שנכנסו
אויבים בחלל שלה, שהוא קדש קדשים,
ונאמר בהם "את מקדש יהו"ה טמא", חלל
ממלכה ושריה, ושפחה נכנסת במקום
המלכהאדון, שהיא נדה שפחה גויה זונה,
וטמאה את מקומה, ששם היתה מנוחת
השכינה, וקול היה יורד ואומר ירא שבת,
והיא לא עשתה כן, אלא חלל ממלכה ושריה,
וברחה השכינה משם, באותו זמן "שחקו על
משבתיה", ואמרה השפחה לא זה כמו
שעשתה שרי לשפחתה, זהו שנאמר "מפני
שרי גברתי אנכי בורחת", אמר הקדוש ברוך
הוא, בת הרשע הרשע, והרי אף על גב
ששרה גרשה אותה, אני רחמתי עליה ועל
בנה, ואתם לא עשיתם כך, אלא גרמתם
(גמלתם) רע תחת טוב. אני נשבעתי להעביר
את מלכות הרשעה מן העולם, ולא תהיה
שמחה לפני עד שיאבדו מן העולם. ובאותו
הזמן תהיה שמחה לפני, זהו שנאמר
"ובאיבוד רשעים רינה".

– מאיר התיקון –

¹⁰¹⁷ השמים והארץ דקליפה נאמר עליהם (ישעיה נא ו) כי שמים כעשן נמלחו כו', וכמו שאמר
בתיקונים (סוף תיקון ח דף כה ע"א) כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה הוא סמ' ובת זוגיה,
ואז יהיה אור הלבנה, שהוא המלכות דאצילות, כאור החמה, שהוא בינה (וכמ"ש בזוה"ק ס"פ
מצורע דף נו ע"א ובהגהות מהרח"ו שם, ועי' עוד בפ' שמות דף י ע"א, ובפ' קרח דף קעח ע"ב,
ובפע"ח שער ראש חדש סמוך לסופו דף קח סע"ד), ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים
(ישעיה ל כו), ור"ל שהמלכות תתייחד עם ז"א ויאירו שניהם באור הבינה, והבינה תכלול באבא,
ויאירו שניהם יחד באור ה"ג ת"ד, וזהו אור שבעתים, כי ה"ג ת"ד הם הדעת עלאה, והוא הדעת
הכללי דהאצילות, וכל בחי' דעת הוא י"ד בחי', וכמ"ש בפע"ח (שער ספי' העומר פרק ב), וזהו אור
שבעתיים. וכן יתייחדו ויכללו כל אלו הפרצופים א"א ואו"א וזו"ן כולם יחד, ויאירו כולם באור
שבעת הימים, שהוא הז' תיקוני דגלגלתא, שהם מהז"ת דרדל"א, שהוא מאור הז"ת דמלכות דא"ק,
שהוא אור שבעת הימים הראשונים כנ"ל פ"א, וייתחדו כולם בו, כי ממנו יצאו ואיליו ישובו, ואז
יתגלה כבוד מלכותו יתברך לעילא ולתתא, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב יא) (ביאורים ח"א
כט ע"א).

¹⁰¹⁸ עי' לעיל הערה 996, ועי' לקמן הערה 1076.

עד דיתאבידו מעלמא ובההוא זמנא יהא חדוה
קדמי הה"ד (משלי יא י) ובאבד רשעים רנה:

בחלל דילה כו' - ר"ל, ג' ראשונות של בריאה:

תקונא עשיראה

בראשית שי"ר תא"ב והאי איהו שיר
משובח מכל השירים תאב מכל השירים ועליה
אתמר (שיה"ש א א) שיר השירים אשר
לשלמה למלך שהשלום שלו הכי אוקמוהו
והאי שיר מתי יתער בזמנא דיתאבדון סמא"ל
וממנן דיליה הייביא מן עלמא ובההוא זמנא
(שיר) אז ישיר משה (שמות טו א) אז שר לא
כתיב אלא ישיר והא אוקמוהו:

בראשית שי"ר תא"ב, וזהו השיר
המשובח מכל השירים, תאב מכל השירים,
ועליו נאמר "שיר השירים אשר לשלמה",
למלך שהשלום שלו, כך פרשוהו (שבועות
לה ע"ב), ומתי יתעורר השיר הזה, בזמן
שיאבדו סמא"ל והממונים שלו, הרשעים, מן
העולם, ובאותו זמן (שיר) "אז ישיר משה",
לא נאמר "אז שר", אלא "אז ישיר", והרי
פרשוהו.

תיקון י' - שיר תאב - קאי לעיל (תיקון ט), ובההוא זמנא כו' באבוד רשעים רנה, כמו שמפרש
והולך, והאי שיר מתי יתער כו': **והאי איהו שיר כו' - ר"ל,** שההוא שיר יהיה בדרגא דבינה
שהיא עטרת תפארת על כל ז"ס (עי' לעיל יב ע"ב): **למלך כו' - בינה. באז סליק כו' - ר"ל** בינה
שנקראת אז כידוע (זהר ח"ב נד ע"א), א' על ז', שכהן גדול ביוה"כ היה אומר אחת ושבע כידוע (זהר
ח"ג קב ע"א):

והאי שיר באז סליק (בפומא) באן סליק
בפומא שיר אל) אבל שיר איהו (כה ע"ב) ודאי
חכמת שלמה) בההוא זמנא ותרב חכמת
שלמה¹⁰¹⁹ (מלכים א' ה י) דבההוא זמנא ומלאה
הארץ דעה את ה' וכו' (ישעיה יא ט):

והשיר הזה ב"אז" עולה בפה, (באיפה
עולה, בפה, שיר אל) אבל השיר הוא ודאי
חכמת שלמה, באותו זמן "ותרב חכמת
שלמה" (באותו זמן "ומלאה הארץ דעה את
ה' וכו").

אבל שיר כו' - ר"ל, כ"ז שאמרנו בדרגא דבינה, דשם סליק {כה ע"ג} השיר, אבל שיר עצמו
הוא במלכות שנקראת חכמת שלמה (זהר ח"ב נד ע"א), של יסוד שנקרא שלמה, ומשם נקראת חכמה
זעירא (זהר ח"ב רלה ע"ב), ור"ל ז"ש אשר לשלמה: **בההוא זמנא ותרב כו' - דסליק למעלה למעלה**
כנ"ל וכמו שמפרש והולך, ונקראת שיר מסטרא דחכמה עלאה כמו שמפרש והולך כד סלקא
לגבי י' כו':

ומאן סליק לה לאתרה דא משה ורזא דמלה
אז ישיר משה באן סליק לה בתלשא האי תנא
דתלשא איהו י' ישיר ותקום מן ה' דמשה (נ"א
איהו י' שיר ו"ו תקום מן ה"ה דמשה) ושריא על
רישא דו' ואתעבידת תנא ז' וסליק לה עד אתר
דאתגזרת מתמן:

ומי העלה אותה למקומה, זה משה, וסוד
הדבר "אז ישיר משה" (שמות טו א), לאן
מעלה אותה, בתלשא, הכתר הזה של תלשא,
היא י', ישיר, ותקום מן ה' של משה (היא י'
שיר ו"ו תקום מן ה"ה דמשה) ושורה על
הראש של ו' ונעשית ז' כתר, ומעלה אותה
עד המקום שנגזרה משם.

ומאן סליק כו' - כמ"ש בתז"ח (כז ע"ג¹⁰²⁰) דהוא יסלק לה לעתיד ע"ש: **ורזא דמלה כו' - כמו**
שמפרש והולך, שלכן נאמר ישיר דסליק לה ל' עילאה: **באן כו' בתלשא - ר"ל,** התלישא שע"ג

– מאיר התיקון –

¹⁰¹⁹ לאיהו ודאי חכמת שלמה (נוסף בגר"ל).

¹⁰²⁰ ז"ל: משה איהו מה שמו ובה יהא נחמה ובגין דא כפל קדשא בריך הוא שמה משה משה חד
על פרקנא קדמאה וחד על בתריתא ובגין דא אז ישיר משה אז ישיר לא נאמר אלא אז ישיר.

תיבת משה, שם סליק לה כמו שמפרש והולך: **האי תגא כו'** - ר"ל, שצורת התלישא הוא ו' וע"ג ו' טבעת כעין י', וסליק לה ליו"ד שע"ג ו', והוא י' דישייר: **ותקום מן ה' דמשה ושריא כו'** - ר"ל, שהתלישא עומד על ה' דמשה בסוף האות כידוע, וטבעת שבראשה נוטה לשמאל ע"ג ו' דובני ישראל, ור"ל דה' דמשה הוא ה' תתאה כידוע (לקמן עד ע"ב), ו' הוא עמודא דאמצעייתא ונעשית ראש ה', ר"ל שסלקא לי' ע"ג ו' ונעשית ז', וזהו תלישא י' ע"ג ו', והוא בחכמה עילאה: **וסליק לה עד אתר כו'** - ר"ל, לחכמה דמשם אתנטלת¹⁰²¹, ולשם סלקת ע"י משה, כמ"ש בתז"ח (יא ע"א) דקירטא דילך סלקא לאתר עילאה כו'¹⁰²² ע"ש, וע"ל (נד ע"ב), ואמר דאתגזרת מתמן מלשון הפסוק (דניאל ב לד) עד די התגזרת אבן כו', וזהו תלישא לשון התגזרת:

כשעולה אל י' העליונה נקראת שיר, זכר, וכשירודת אל ה' נקראת שירה, זהו שנאמר "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהו"ה וגו'", שעליה נאמר "אבן מאסו הבונים וגו'", שהיא "אבנא די מחת לצלמא [אבן שמכה את צלם] של עבודה זרה, באותו זמן שנמחה הצלם של העבודה זרה, הדמות הרעה נאמר בה "ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא [והאבן שהכתה את הצלם נהיתה להר גדול ומלאה את כל הארץ]", זהו שנאמר "מלא כל הארץ כבוד". וכך עולה עד שלא מוצאים לה מקום ושואלים המלאכים בגללה "איה מקום כבודו להעריצו" (קדושה מוסף שבת¹⁰²³), ולא מוצאין לה שעור עד שאומרים "ברוך כבוד יהו"ה ממקומו", משום שמעלה אותו עד אין סוף, שהוא י' הראש של א'.

כד סלקא לגבי י' עלאה אתקריאת שיר זכר וכד נחתא לגבי ה' אתקריאת שירה הה"ד אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' וגו' דעלה אתמר אבן מאסו הבונים וגו' (תהלים קיח כב) דאיהי אבנא די מחת לצלמא (דניאל ב לה) דעבודה זרה בההיא זמנא דאתמחי צלמא דעבודה זרה דיוקנא בישא אתמר בה ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא הה"ד (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו והכי סליקת עד דלא אשכחין לה אתר ושאלין מלאכין בגינה איה מקום כבודו להעריצו ולא אשכחין לה שיעורא עד דאמרין ברוך כבוד ה' ממקומו (יחזקאל ג יב) בגין דסלקא ליה עד אין סוף דאיהו י' רישא דא':

וכד נחית לגבי ה' - ר"ל, ה' תתאה, שיו"ד עילאה וה' תתאה הן תעלומות חכמה (איוב יא ו וע"י לקמן צ ע"א), חכמה עילאה וחכמה תתאה, כידוע שמשם השירים: **הה"ד אז ישיר כו'** - ר"ל, שמשה סליק השירה בה' תתאה שהיא הזאת, אל אז ישיר: **עד אין סוף - ר"ל, בכתר, דשם נקרא המאציל א"ס כמ"ש ברע"מ¹⁰²⁴: דאיהו י' כו' - ר"ל, שהא' כולל כל הספירות, י' רישא דא', הוא כתר**

– מאיר התיקון –

תרגום: משה הוא מה שמו ובו תהיה נחמה ומשום כך כפל הקדוש ברוך הוא את שמו משה משה אחד על הגאלה הראשונה ואחד על האחרונה ומשום זה אז ישיר משה אז שר לא נאמר אלא אז ישיר.

¹⁰²¹ עי' זהר אבא יסד ברתא.

¹⁰²² קום טל קירטא דילך דלאתר עלאה אנת סליק לה יתיר מדוד ומכל נביאיא וחכמיא דכל דרא ודרא והאי איהי קירטא דילך זרקא מקף שופר הולך סגולתא דאבנא דא מפומך סלקא לאתר דאתמר בה במפלא ממך אל תדרש ובמכסה ממך אל תחקר ואיהי שמא דכתר עלאה. תרגום: קום טול את המקלע שלך שלמקום עליון אתה מעלה אותו יותר מדוד ומכל הנביאים והחכמים של כל דור ודור וזהו המקלע שלך זרקא מקף שופר הולך סגולתא שהאבן הזו מפיק עולה למקום שנאמר בו במפלא ממך אל תדרש ובמכסה ממך אל תחקר והיא השם של הכתר העליון.

¹⁰²³

¹⁰²⁴ עי' ח"ג רנז ע"ב: פקודא תליסר ק"ש ואית למנדע דאיהו אתקרי חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וחסיד בכל מיני חסדים וגבור בכל מיני גבורות ויועץ בכל מיני עצות וצדיק בכל מיני צדקות ומלך בכל מיני מלכות עד אין סוף עד (ס"א כתר) אין חקר ובכל אלין דרגין בחד אקרי רחמן ובחד אקרי דיין והכי בכמה דרגין עד אין סוף.

תרגום: מצוה שלש עשרה [היא] קריאת שמע, ויש לדעת שהוא נקרא חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וחסיד בכל מיני חסדים וגבור בכל מיני גבורות ויועץ בכל מיני עצות וצדיק בכל מיני צדקות ומלך בכל מיני מלכות עד אין סוף עד (כתר) אין חקר, ובכל אלו הדרגות, באחת נקרא רחמן, ובאחת נקרא דיין, וכך בכמה דרגות עד אין סוף.

עליון כולל ג"ס¹⁰²⁵, ו' דא' עמודא דאמצעייתא כולל ו"ק, י' תתאה מלכות, וכשהיא ב' רישא דא' בכ"ע, היא ע"ג ו' עמודא דאמצעייתא, עטרה על רישא, וז"ש ובאן סליקת כו':

ולאן עולה, בעמוד האמצעי שהוא ו', עטרה על ראשו. כשעולה העטרה על ראשו, נאמר בה "אשת חיל עטרת בעלה", וכשיורדת תחתיו נקראת בת זוגו, יחודו הוא כתר למעלה הכתר של ספר תורה, בגללה נאמר "ודאשתמש בתגא חלף" (אבות פ"א מ"ג), והיא נקודה של קמץ א' למטה, כדוגמא זה **א** **ד**. יחודו למעלה הוא כדוגמא זה **א**, כתר על ספר תורה. למטה כדוגמא זה **א** נקודה של התורה, ובגללה נאמר "מגיד מראשית אחרית".

ובאן סליקת בעמודא דאמצעייתא דאיהו ו' עטרה על רישיה כד סליקת עטרה על רישיה אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד) וכד נחיתת תחותיה אתקריאת בת זוגיה יחודיה [כה ע"א] איהו תגא לעילא תגא דספר תורה בנינה אתמר ודאשתמש בתגא חלף ואיהי נקודה דקמץ א' לתתא כגוונא דא **א** **ד** יחודיה לעילא איהו כגוונא דא **א** תגא על ספר תורה לתתא כגוונא דא **א** נקודה דאורייתא ובנינה אתמר (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית:

כד סליקת כו' וכד כו' יחודי' - הן שני יודיין של האלף ו' עמודא דאמצעייתא: איהי תגא לעילא - ר"ל, שהתגין הן זיינין, י' ע"ג ו' כנ"ל: תגא דס"ת - ר"ל, שס"ת הוא ו' עמודא דאמצעייתא, והיא כללא דתגא ע"ג ס"ת: בנינה אתמר כו' - ר"ל, שהיא כתר תורה, עטרת בעלה, וכל המשתמש בכתר תורה כו' (כלה פרק א)¹⁰²⁶, וזהו ג"כ ודאשתמש כו': ואיהי נקודה כו' - ר"ל, שקמץ הוא י' תחת ו', דוגמת י' שתחת ו' של האלף: לעילא איהו כו' לתתא כו' - נותן כלל על כל התגין והנקודות של התורה:

כשהיא חיה ביניהם, אומרים (קדושת מוסף שבת) "ממקומו יפן ברחמיו לעמו", כשהסתלקה מהם, שואלים "איה מקום כבודו להעריצו", ובאותו זמן שהיא עולה, כל החיות תרפינה כנפיהם. ומתי היא עולה למעלה, בעמדם ישראל בעמידה, זהו שנאמר "בעמדם תרפינה כנפיהם", שעולה עד אין סוף לבקש מזון מעילת העילות, וכשיורדת יורדת מלאה מכל הטובות, באותו זמן החיות פותחות כנפיהן אליה (לקבלה בשמחה) בכמה שירות ותשבחות.

כד איהי חיה ביניהם אומרים ממקומו יפן ברחמיו לעמו כד אסתליקת מנייהו שואלים איה מקום כבודו להעריצו ובההוא זמנא דסלקא איהי כלהו חיוון תרפינה כנפיהם ואימתי סלקא איהי לעילא בעמדם ישראל בעמידה הה"ד (יחזקאל א כד) בעמדם תרפינה כנפיהם דסליקת עד אין סוף למשאל מזונא מעלת העילות וכד נחיתת נחיתת מליא מכל טבין בההוא זמנא חיוון פתחין גדפיהו לגבה (נ"א לקבלא לה בחדוה) בכמה שירות ותושבחה:

כד איהי חיה בנייהו - ר"ל, בין החיות כמ"ש (יחזקאל א יג) היא מתהלכת בין החיות: פתחין גדפין - כמ"ש (שם יא) וכנפיהם פרודות מלמעלה: לגבה {כה ע"ד} לקבלא לה בחדוה בכמה כו' - ר"ל, שזהו קול כנפיהם בשירות שמקבלין לה בחדוה, כמו שמפרש והולך מה כתיב בחיוון, ואשמע כו':

ובאיזה מקום יורדת, באות ו' שהיא באמצע של א' (עמוד האמצעי) בו קוראים לו "שמע ישראל", ש"ר א"ל, ובאותו זמן שיורדת, מה נאמר בחיות "ואשמע את קול

ובאן אתר נחתת¹⁰²⁷ באת ו' דאיהי באמצעייתא דא' (נ"א עמודא דאמצעייתא) ביה קראן ליה שמע ישראל (דברים ו ד) ש"ר א"ל¹⁰²⁸

- מאיר התיקון -

¹⁰²⁵ עי' לעיל כד ע"ב.

¹⁰²⁶ המשך לשונו: אין לו חלק לעולם הבא.

¹⁰²⁷ הו' שבתוך הא' הוא הדעת ות"ת, ועי' בהקדמת תיקו"ז (ז' ע"ב) (ביאורים ח"א פז ע"ב).

¹⁰²⁸ עי' שעה"כ כא ע"ד: ישראל, ר"ל ש"ר א"ל, כי הבינה נקראת שיר, והחכמה נק' א"ל, והת"ת הנקרא ישראל מקבל עתה השפע משניהם.

כנפיהם".

ובהוא זמנא דנחתת מה כתיב בחיוון ואשמע
את קול כנפיהם (יחזקאל א כד):

באות ו' כו' עמודא דאמצעיתא - שנחתא מי' רישא דא' בו': ביה קראן לה כו' - ר"ל,
שעמודא דאמצעיתא יקרא ישראל, והיא נקראת בסטרא דיליה שיר אל כמ"ש לקמן:

קם אליהו ואמר רבי רבי חזר בך, בודאי
כשהיא עולה, כל החיות מצפצפות אליה
בכמה שירים ותשבחות, והיא עולה על כולם
עד אין סוף, זהו שנאמר "רבות בנות עשו
חיל ואת עלית על כלנה".
קם אליהו ואמר רבי רבי חזר בך בודאי כד
איהי סליקת כלהו חיוון מצפצפיין לגבה בכמה
שירין ותושבתן ואיהי סלקא על כלהו עד אין
סוף הה"ד (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל
ואת עלית על כלנה:

חזור בך כו' - דתקונא דצלותא לאו הכי, שבתחלה סליקת בשירין ותושבתן דפסוקי דזמרה,
בי' רישא דא' כמו שמפרש והולך, ואח"כ קראן לה דתיחות לגבייהו, בו' דאלף, בק"ש. ובתפלת
י"ח נחתת בי' תתאה דא', שאז היא יחודא דיליה, כמ"ש לעיל וכד נחיתת כו', וז"ש לקמן אבל
יחודא דילה בנקודת שורק כו': **כלהו חיוון מצפצפיין - ולכן אומרים פסוקי דזמרה, ואח"כ**
והאופנים וחיות ושרפים¹⁰²⁹, שישראל חברים אז לגבייהו: **הה"ד רבות כו' - שהן סלקין כולם**
עמה, וזהו היכלות דברכות ק"ש, וכן כריכות ז' דתפילין על קנה של זרוע, כמ"ש לקמן (יג ע"ב)
דקשרין לה בק"ש כד נחתת, כמו שמפרש והולך:

עד שקוראים לה ישראל למטה בקריאת
שמע, [כדי] שתדא אליהם, ולאן קוראים לה
עם בן זוגה שהוא ו', ישראל סבא, והוא
שיר א"ל, השיר שלו, שאם לא קוראים לה
בו, לא יורדת עליהם.
עד דקראן לה ישראל לתתא בקריאת שמע
דתיחות לגבייהו ובאן קראן לה בבן זוגה
דאיהו ו' ישראל סבא¹⁰³⁰ ואיהו שיר א"ל שיר
דיליה דאם לא קראן לה ביה לא נחתא עלייהו:

ישראל סבא - עמודא דאמצעיתא¹⁰³¹, שצדיק נקרא ישראל זוטא כידוע (ח"ב מג ע"א)¹⁰³²: **ואיהי**
שיר אל כו' - כנ"ל, ר"ל של אל:

ובאותו זמן שיורדת קושרים אותה
בתפלה של יד למטה, שתהיה קשורה עמו,
וסוד הדבר "ונפשו קשורה בנפשו". והקשר
של שניהם הוא שור"ק למטה, ולמעלה
שְׁלֶשֶׁלֶת, תפילין על ראשו בסוד הטעמים
נקראת תנועה מהצד של הנקודה יחוד,
וצריך להאריך אותה בתנועה (בתרועה)
שהיא רְבִיעַ עד אין סוף למעלה, וצריך
להוריד אותה בחיר"ק עד אין תכלית,
להמליך אותה על התחתונים, ובשור"ק צריך
ליחד אותה עם בעלה.
ובהוא זמנא דנחתת קשרין לה בתפלה
דיד לתתא דתהא קשורה עמיה ורזא דמלה
ונפשו קשורה בנפשו (בראשית מד ל) וקשר
דתרווייהו איהו שר"ק לתתא ולעילא שלשלת
תפליין על רישיה ברזא דטעמי אתקריית
תנועה מסטרא דנקודה יחודא וצריך לארכא
לה בתנועה (נ"א בתרועה) דאיהו רביע עד אין
סוף לעילא וצריך לנחתא לה בחיר"ק עד אין
תכלית לאמלכא (כו ע"א) לה על תתאין
ובשור"ק צריך לייחדא לה בבעלה:

דתהא קשורה עמי' - ר"ל, שהתפילין של יד הוא מלכות, והרצועה עמודא דאמצעיתא, וקשר
הוא יסוד, ובקשר הן קשורין יחד, וז"ש בתפלה דיד לתתא, ר"ל שאז היא יחודיה לתתא כמו
שמפרש והולך, וקשר דתרווייהו איהו שורק, וכ' לקמן ובשורק איהו יחודא כו'. **ורזא דמלה כו'**

– מאיר התיקון –

¹⁰²⁹ בתפילת יוצר: והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים לעמת שרפים. לעמתם
משבחים ואומרים.

¹⁰³⁰ עי' לקמן לג ע"ד ד"ה וליה אמרינן.

¹⁰³¹ ישראל סבא הוא החלק התחתון של אבא, אבל הוא פנימיות ה"ק ולכן אולי זה כוונתו, וכן
משמע בשעה"כ דרושי ק"ש פרק ו'.

¹⁰³² עי' לקמן קלט ע"א דמיניה יומין ארוכין - דת"ת נק' אריך אנפין ישראל סבא ויסוד זעיר
אנפין נער ישראל ואוהבהו דסבין הן בחג"ת אברהם זקן כי זקן יצחק אב זקן כי כבדו כו' ונה"י
נערים.

ר"ל, בפסוק שיחודם ע"י קשר, שנאמר ונפשו קשורה בו, ור"ל שעמודא דאמצעיתא קשור ביסוד, כמש"ל בהקדמה 0: **וקשר דתרווייהו בו** - ר"ל, שרק הוא קשר בהיפך אתוון, ושלשלת הוא לשון קשר כמו שלשלאין, והוא בקשר של ראש כמש"ל בהקדמה 0 אסור ביו"ד בתפילין של ראש, והן שני יודי"ן דא' כנ"ל בקשר של יד יחודיה, ובקשר של ראש עטרת רישיה, תפילין של ראש והן טעמים לעיל, ונקודות לתתא. ושרק האמור כאן הוא שרק של ג' נקודות, שרק קטן, ולכן הוא שרק בלא ו'. וכן לקמן אתעבידת שרק, ג"כ שרק קטן, אבל שאר שורק שבזה הענין הכל שורק גדול, לכן נאמר בכולם שורק מלא ו', ור"ל שרק של ג' נקודות מורה על קשורא כמ"ש לקמן, שבו רמוז ג' נקודות לעילא ולתתא ובאמצע, וכן הוא שלשלת לעילא ג' קוין, ג"כ רומז אל הנ"ל: **ברזא דטעמי אתקריית תנועה** - ר"ל, דלטעמים קורא בזוהר תנועות, כמ"ש בתז"ח (כא ע"ב) במתני' ע"ש, ור"ל תנועה דסלקא לעילא: **מסטרא בו** - שהטעמים ע"ג אותיות, ונקודות למטה כמ"ש בתז"ח (יב ע"ד): **וצריך לארכא בו עד בבעלה** - מפרש ג' {כו ע"א} מדרגות שלה ברזא דאלף, י' לעילא, י' לתתא, ו' באמצע. רביע וחירק שניהם יודין, ושורק גדול הוא ו', ואף בשורק היא נקודה בוא"ו שבכ"מ היא י' זעירא, והן מורין אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי בו (ישעיה מד ו'), כמ"ש בתז"ח (כט ע"א) למעלה עד אין סוף ולמטה עד אין תכלית, וז"ש עד אין סוף, לעילא בו עד אין תכלית לאמלכא בו:

ובחל"ם היא כתר על ראשו, ובחיר"ק היא כסא תחתיו, ובשור"ק היא יחוד אליו, כדוגמא ו', וכשהיא למעלה כתר על ראשו, והיא בת תחת רגליו, והיא ביחוד שלו בחיקו, נעשית שור"ק הקשר שלו, וכשצריך לשבור את הקליפות של אותם צלמים, בה נקראת שב"א תְּבִיר, ובה "שבר תשבר מצבותיהם".

ובחל"ם איהי תגא על רישיה ובחיר"ק איהי כורסיא תחותיה ובשור"ק איהו יחודא לגביה כגוונא דא ו' וכד איהי לעילא תגא על רישיה ואיהי ברתא תחות רגליו ואיהי ביחודא דיליה בחיקיה אתעבידת שר"ק קשורה דיליה וכד בעי לתברא קליפין דאינון צלמים בה אתקרי שב"א תב"ר ובה שבר תשבר מצבותיהם (שמות כג כד):

ובחלם איהי בו עד כגוונא דא ו' - מפרש כאן כל השלשה בחינות הכל בנקודות: **כרסיא** - שאז יורדת בכריאה, ראש לשועלים¹⁰³³ (אבות פ"ד מט"ו), כמש"ל לאמלכא לה על תתאין: **כגוונא דא ו'** - ר"ל, ג' נקודין הנ"ל הכל בו, עמודא דאמצעיתא, והוא ג"כ אלף הנ"ל: **וכד איהי לעילא בו עד קשורא דילי'** - כאן מפרש, שכל הג' נקודות כולן רמוזין בשרק קטן, ג' נקודות: **ואיהי ברתא תחות רגליו** - כנ"ל דהיא נחתא לכריאה. ואמר ברתא בו כמ"ש (רות ג ח-ט) והנה אשה שוכבת תחת מרגלותיו ויאמר מי את בתי בו כידוע (שעה"כ דרושי הלילה ד): **אתעבידת שרק קשורא דילי'** - ר"ל, בכל הג' נקודות נעשית קשורא, וזהו ג' קשרים, קשר של יד תחותיה, וקשר של ראש תגא על רישיה, וקשר השלישי כנגד שורק גדול, הוא אחד, יחודיה, כמש"ל, **ובשורק יחודיה**. וז"ש לעיל **קשרין לה בתפלה דיד לתתא בו: וכד בעי בו שבא** - ר"ל, מסט' דשני נקודות למעלה ולמטה, שהוא שבא למטה כנ"ל בחירק, לאמלכא לה בו ולמעלה, כמש"ל דסלקת לכתר (דניאל ב לד) אבן די התגזרת לא בידין ומחת לצלמא בו: **תביר** - ר"ל, מסט' דנקודות נקרא שבא, ומסט' דטעמים תביר, ושניהם לשון שבירה, והן מסט' דגבורה כידוע (תז"ח כט ע"ב, לקמן קבא ע"א): **שבר תשבר** - ר"ל, בהן אותיות שבא תביר:

אבל היחוד שלה בנקודת שור"ק ו', שהוא יסוד, חי העולמים, שמונה עשרה הברכות של התפלה, בזמן שהם ביחוד אחד, צריכים ישראל לעמוד בתפלה בחשאי. וסוד הדבר, הביאו לה בחשאי (פסחים נו ע"א). ולכן בעמדם ישראל בעמידה לעורר אליה שמונה עשרה ברכות בחשאי, להריק לה ברכות, נאמר בחיות "בעמדם תרפינה כנפיהם", שלא צריך לשמוע את כנפיהם (קול) כדוגמא

אבל יחודא דילה בנקודת שור"ק ו' דאיהו יסוד ח"י עלמין ח"י ברכאן דצלותא בזמנא דאינון ביחודא חדא צריכין ישראל למיקם בצלותא בחשאי ורזא דמלה הביאו לה בחשאי ובגין דא בעמדם ישראל בעמידה לאתערא לגבה ח"י ברכאן בחשאי לארקא לה ברכאן אתמר בחיוון בעמדם תרפינה כנפיהם

שבחנה נאמר בה "וקולה לא ישמע". (יחזקאל א כד) דלא צריך למשמע גדפייהו (ג"א קלא) כגוונא דחנה דאתמר בה וקולה לא ישמע (שמואל א' א יג):

אבל יחודא כו' - ר"ל, סגולת שני הנקודות לשבר, אבל נקודה הג' שבאמצע היא יחודא, ומ"מ בכולם היא קשורא דוא"ו כמש"ל ו, וכן באלף בוא"ו שבו: **דאיהו יסוד - ר"ל**, שהשורק הוא ביסוד כידוע (לקמן קנא ע"א), ושם הוא היחוד: **ח"י עלמין ח"י כו' - ר"ל**, שבח"י ברכות הוא היחוד מסט' דח"י עלמין¹⁰³⁴: **בזמנא כו' - דהיחוד הוא בחשאי כמו שמפרש והולך, כמ"ש (ברכות טו ע"ב) ומה רחם שמכניסין בחשאי¹⁰³⁵**: **לארקא לה ברכאין - ר"ל**, לכך הוא ח"י ברכאין:

והכי צריכין ישראל לייחדא בבת זוגייהו בחשאי בענוה באימה ברתת ובזיע בכסופא כמה דאוקמוהו קדמאין כמי שכפאו שד דאיהו שד מן שד"י דבההוא זמנא אתעבר מתרעא ודא רזא דמזוזה דאתמר בה וכתבתם על מזוזת ביתך (דברים ו ט) מזוזת כתיב זו מות ואם הוא אשתמע קליה מיד לפתח חטאת רובין (בראשית ד ז) ולא עוד אלא דאיהו זעיר במהימנותא (ולא למגנא)¹⁰³⁸ אוקמוה קדמאין כל המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה:

וכן צריכים ישראל להתייחד עם בת זוגם בחשאי, בענוה באימה ברתת ובזיע בבושה, כמו שבארו הראשונים, כמי שכפאו שד (נדרים כ ע"ב), שהיא שד מן שד"י, שבאותו הזמן הועבר¹⁰³⁶ מן השער, וזה סוד המזוזה שנאמר בה "וכתבתם על מזוזת ביתך", מזוזת¹⁰³⁷ נאמר, זו מות. ואם הוא נשמע קולו, מיד "לפתח חטאת רובין". ולא עוד אלא שהוא קטן באמונה, ולא לחנם פרשוהו הראשונים, כל המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה (ברכות כד ע"ב).

דאיהו שד מן שדי - ר"ל, דכל האותיות¹⁰³⁹ שהן בצדיק, הן שם שדי בצדיק, י' שומר שד, כמו ברית שהוא י', ח"ו אם פוגם הולך הי' ונשאר שד, ולכן היה (ר"א) משמש בצניעות¹⁰⁴⁰ שלא יסתלק הי' וישאר שד, וזהו שכפאו שד, שבשבילו צריך הצניעות. וכן הוא במזוזה, ולכן שם הוא שדי, דהמזיקין שורין אצל הפתח, ואות דמזוזה שומר מהם כמ"ש בתז"ח (יד ע"ב)¹⁰⁴¹, וז"ש {כו

– מאיר התיקון –

¹⁰³⁴ עי' לעיל ג ע"ב טז ע"ב.

¹⁰³⁵ המשך לשון הגמ': מוציאין ממנו בקולי קולות.

¹⁰³⁶

¹⁰³⁷

¹⁰³⁸ להכי (גר"ל).

¹⁰³⁹ צ"ל האותות (לש"ו).

¹⁰⁴⁰ ז"ל הגמ': וכשהוא מספר [משמש מטתו] מגלה טפח ומכסה טפח, ודומה עליו כמי שכפאו

שד.

¹⁰⁴¹ ז"ל: ויונה קדישא בכל שית יומין דחל אזלא מנדדא מדוך לדוך ואם אשכחת צדיק בעלמא אתדבקת בה אם לאו אתחזרת לקנהא ואתטמרה תמן בההוא אתר דאתקרי קן צפור ומאי ניהו קן דילה מטטרין די שמה שד"י דאיהו נטיר תרעא דאתמר בה (תהלים קיח) זה השער לה' ובגין דא במזוזה שדי מלבר יה"ה מלגאו דש"ד מלאכי חבלה אנון כחשבן יומי שתא שס"ה חסר חד דא איהו יום הכפורים דלית לשטן שולטן עלה השטן הכי סליק שס"ד באתר דמזוזה תמן לא אית לה רשו לקרבא ובגין דא (דברים יא) וכתבתם על מזוזות ביתך מזוזת זו מות ובגין דא כד לא אשתכחת אתר אתחזרת לקנהא דאיהו מטטרין דחשבנה שד"י דתמן יה"ה מארי דיונה קדישא. תרגום: והיונה הקדושה בכל ששת ימי החל הולכת נודדת ממקום למקום ואם מוצאת צדיק בעולם נדבקת בו אם לא חוזרת לקנה ומתחבאת שם באותו מקום שנקרא קן צפור ומה הוא הקן שלה מטטרין ששמו שד"י שהוא שומר השער שנאמר בו (תהלים קיח) זה השער לה' ומשום זה במזוזה שד"י מבחוץ והו"ה מבפנים ששלש מאות ששים וארבעה מלאכי חבלה הם כחשבון ימות השנה שלש מאות ששים וחמש חסר אחד זהו יום הכפורים שאין לשטן עליו השטן כך עולה שלש מאות ששים וארבע במקום ששם מזוזה אין לו רשות להתקרב ומשום זה (דברים יא) וכתבתם על מזוזות ביתך מזוזת זו מות ומשום זה כשלא מוצאת מקום חוזרת לקנה שהוא מטטרין שחשבונו שד"י ששם יה"ה בעל היונה הקדושה.

ע"ב { דבהוא זמנא כו' מזוזה כו', ר"ל חסר ו' תניינא? ¹⁰⁴²: ואם הוא כו' - ר"ל, שמסתלק הי', וכן במזוזה, וז"ש לפתח כו', וכן הברית הוא פתח האדם כמ"ש בזוהר (ו), ושם צריך שמירה כידוע. וכן הוא בתפלה, וז"ש ולא עוד כו', ר"ל דאין השכינה שהיא אמונת ישראל שורה עליו, וז"ש ולא למגנא כו':

בההוא זמנא דמייחדא קודשא בריך הוא בשכינתיה כלהו חיוון מקבלין דין מן דין ברכאן ובלהו בקדושה ובגין דא תקינו קדושין וברכאן לכלה ולקבל ברכה וקדושה ויחוד דקודשא בריך הוא הכי צריכין ישראל דיהא יחודא דילהון בקדושה וברכה והכי כל מזונייהו בברכה וקדושה ולית קדושה בפחות מעשרה דאיהי י' [כה ע"ב] ובגין דטבעת איהי י' כגוונא דא ס' בה אתקדשת כלה וצריך לאעלא לה באצבעא דילה דאיהו דיוקנא דאת ו' ואתעבידת ז' וצריך תרין סהדין דאינון לקבל ה' ה' וכד איהי טבעת ברישא דאצבעא אתעבידת ז' בההוא זמנא צריך לברכא לה בשבע ברכאן דירתא כלה:

באותו זמן שמתייחד הקדוש ברוך הוא עם שכינתו, כל החיות מקבלים זה מזה ברכות, וכולם בקדושה, ולכן תקנו קדושין וברכות לכלה. וכנגד ברכה וקדושה ויחוד של הקדוש ברוך הוא, כך צריכים ישראל שהיחוד שלהם יהיה בקדושה וברכה, וכן כל מזונם בברכה וקדושה, ואין קדושה פחות מעשרה שהיא י'. ומשום שטבעת היא י', כדוגמא זה ס', בה מתקדשת כלה. וצריך להכניס אותה באצבע שלה, שהוא דמות של האות ו' ונעשית ז', וצריך שני עדים שהם כנגד ה"ה, וכשהטבעת היא בראש האצבע ונעשית ז', באותו זמן צריך לברך אותה בשבע ברכות שיורשת הכלה.

כולהו חיוון כו' - ר"ל, ולכך בתפלת י"ח ברכות וקדושה והן יב"ק ¹⁰⁴³, כידוע: ובג"ד תקינו כו' - שיהא יחודם בברכה וקדושה, יב"ק כמו שמפרש והולך: והכי כל מזונייהו כו' - כמ"ש בר"מ (ח"ב קיט ע"א) "ברוך אתה" ברכה, "אשר קדשנו" קדושה, והוא קדושת נט"י, וברכת אכילה, ואכילה הוא שפע עלאה, יחודא: ולית קדושה כו' - ר"ל, ולכן טבעת קדושין הוא מסטרא דקדש, י' עלאה: ובגין דטבעת כו' - ר"ל, ולכן מקדשין בטבעת, שהטבעת היא צורת י' כמו שמפרש והולך: ואתעבידת ז' - ר"ל, כמו שמפרש והולך, דלכך מברכין לה בז' ברכות, ור"ל ואתעבידת שהיא נעשית עטרת בעלה (משלי יב ד), י' ע"ג ו', ז': דירתא כלה - דלעילא:

ובההוא זמנא דמתייחדין ישקני מנשיקות פיהו (שיה"ש א ב) מאי נשיקות פיהו תרין שפון דיליה ותרין דילה אינון ארבע גדפין דחיוון דאתמר בהון וארבע כנפים לאחת להם (יחזקאל א ו) וכד אתכלילין תרין אנפין דיליה ותרין דילה וארבע (דרועין) ¹⁰⁴⁴ דתרוייהו אתמר בהון וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם (יחזקאל א ו) ואינון ארבע אנפין יהו"ה ארבע גדפין אדנ"י בחבורא הדא יאהדונה"י:

באותו זמן שמתייחדים, "ישקני מנשיקות פיהו", מה זה נשיקות פיהו, שתי השפתים שלו ושתיים שלה הם ארבע כנפי החיות, שנאמר בהם "וארבע כנפים לאחת להם" וכשנכללים שני הפנים שלו ושנים שלה וארבעת הזרועות של שניהם, נאמר בהם "וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם", והם ארבעה פנים יהו"ה, ארבע כנפים אדנ"י, בחבור אחד יאהדונה"י.

– מאיר התיקון –

¹⁰⁴² יש סימן על תיבה זו בכת"י, ונלענ"ד שתיבת "תניינא" היא טעות, וצ"ל קדמאה. ועי' דברים ו ט שגורס מזזות, ועי"ש ברש"י שגורס מזזות. מי גורס?! ועל מה גורס? בחומש?!

¹⁰⁴³ עי' עיונים אות א.

¹⁰⁴⁴ שפון (גר"א).

מאי נשיקות פיהו - ר"ל, ה' ר' הן מיותר, ונשיקות לשון רבים, ומפרש שה' ר' הן חתן וכלה¹⁰⁴⁵, וכל א' נשיקות תרין שפון¹⁰⁴⁶: **אינון ארבע כו'** - כמ"ש לקמן דשפתים נקראים גדפין: **לאחת מהן** - ר"ל, ששניהם נעשו אחת: **וכד אתכלילן כו'** - שהדרועין הן כנפים כידוע: **אתמר בהון כו'** - ור"ל, בתפלת הלחש שהוא מסט' דאדני כידוע⁰, אז הן בבחינת נישוק קודם היחוד, ד' גדפין דאדני, ובחזרה שאז הוא יחוד הוי"ה ודאדני כידוע⁰ בבחינת היחוד, וז"ש ואינון ד' כו': **בחיבורא חדא כו'** - ר"ל, כי השמות הן אז משולבות כי ביה ב' פנים וב' דרועין, ב' אותיות הויה וב' אותיות אדני, וכן בה:

כשמתחברות האותיות נקרא חשמ"ל, חיות אש ממללות (חגיגה יג ע"ב), לפעמים חשות לפעמים ממללות, ובגללם נאמר (ברכות נג ע"ב) גדול העונה אמן יותר מן המברך, משום שמתחברים חתן וכלה שמונה אותיות כאחד.

כד מתחברין אתוון אקרי חשמ"ל חיות אש ממללן זמנין חשות זמנין ממללות ובגינייהו אתמר גדול העונה אמן יותר מן המברך בגין דמתחברין חתן וכלה תמניא אתוון כחדא:

כד מתחברין כו' ממללות - תפלת קול רם: **זמנין חשות** - ר"ל, שקהל צריכין לשתוק בכל הברכה, ובסוף הברכה לענות אמן, וזהו זמנין כו': **גדול העונה כו'** - דהמברך תמיד ממלל בקלא שהוא הויה, שעליו נאמר חיות אש ממללות, ובקהל זמנין כו', כידוע⁰ שחש הוא אדני, ומל הוא הויה, ומתחברין כחדא, והוא כמ"ש דבתפלת החזן נכללת במחשבה הוי"ה ככתיבתו ובדיבורו אדני¹⁰⁴⁷, ובעניית אמן שהוא גי' ב' שמות אלו (לעיל ו ע"א), מתחברין כחדא וז"ש בגין דמתחברין כו':

אותן ארבע חיות, הם אדני, והם: אריה, שור, נשר, אדם. אריה מקבל עליו י' במת, ובזמן שהוא בימין, שנאמר בו "ופני אריה אל הימין לארבעתם", הרוצה להחכים ידרים (כ"ב כה ע"ב). השור לשמאל כנגד הלב, ה' הבל הלב, שם י"י "מצפון זהב יאתה", באותו זמן שה' היא בלב, הרוצה להעשיר יצפין (שם).

אינון ארבע חיוון אינון אדני ואינון אריה שור נשר אדם אריה מקבל עליה י' במוחא ובזמנא דאיהו בימינא דאתמר ביה ופני אריה אל הימין לארבעתם (יחזקאל א') הרוצה להחכים (כו ע"ב) ידרים שור לשמאל לקבל לבא ה' הבל דלבא תמן ה' מצפון זהב יאתה (איוב לז כב) בההוא זמנא דאיהי ה' בלבא הרוצה להעשיר יצפין:

אינון ד' חיוון אינון אדני - מפרש כאן היאך נכללין ב' שמות הנ"ל בד' חיות, ואמר שחיות עצמן הן אדני כמ"ש למעלה בתיקון א' שבמלכות תמן ד' חיוון, והן מקבלין עליהן ד' אותיות הוי"ה כמו שמפרש והולך: **ובזמנא כו'** - ר"ל, בזמנא דמלכות היא בימין מסט' דאריה, אז הרוצה כו', שחכמה היא במוחא, { כו ע"ג } ונאמר אריה אל הימין שהוא דרום: **לקבל לבא** - שהלב הוא בשמאל: **ה' הבל דלבא** - ר"ל, שהבל בא מלב, הבל הוא אותיות הלב, ה' לב¹⁰⁴⁸, ששם שריא ה', וז"ש תמן ה': **מצפון כו'** - ר"ל, וז"ש הרוצה להעשיר כו', כמו שמפרש והולך, ולכן שם שור, ורב תבואות ככה שור (משלי יד ד):

<p>י"ה דחילו ורחימו¹⁰⁴⁹ אבא ואימא דרועא ימינא ושמאלא ויעב"ר חסד וגבורה דסלקין לחושבן ע"ב תיבין ורי"ו אתוון דע"ב שמהן ודא רזא דויעב"ר עיבור כלל תרוייהו:</p>	<p>י"ה, יראה ואהבה, אבא ואמא, זרוע ימין ושמאל, ויעב"ר חסד וגבורה, שעולים לחשבון ע"ב תיבות ורי"ו אותיות של ע"ב שמות, וזה הסוד של ויעב"ר, עיבור הכלל של שניהם.</p>
--	--

- מאיר התיקון -

¹⁰⁴⁵ היינו ז"א ונוק'.
¹⁰⁴⁶ עי' ע"ח מול"מ ד' ז"ל: אז יש בהם סוד אהבה. פי' כי נכלל הארת זכר בנקבה ושניהם בכלי א' וכן חוזר הארת נוקבא להכלל בכלי של הזכר. הרי הם ד' אורות, ב' בכל כלי כלולים זב"ז, והם סוד ד' אותיות של אהב"ה.
¹⁰⁴⁷ עי' מלואים אות כד.
¹⁰⁴⁸ עי' דברי רבינו לקמן קכ ע"א.
¹⁰⁴⁹ עי' לעיל הערה 963.

י"ק דחילו כו' - מפרש ו' דברים: א', ד' חיות. ב', ד' אותיות הויה. ג', ד' פרצופים או"א זו"נ. ד', ד' רגלי המרכבה חגת"ם. ה', ד' דברים יראה אהבה תורה ומצות. ו', אברים דשריא בהון מוחא ולבא כו'. וז"ש י"ה כו' עד ושמאלא, וז"ש אל הימין כו' אל השמאל כו': דרועא כו' - שחכמה נחית בימינא, בינה בשמאלא כמש"ל בהקדמה (ד ע"א): דסלקין לחושבן כו' - ר"ל, שחסד גי' ע"ב, וגבורה גי' רי"ו, שהן כלל ופרט כידוע (ח"ג קעט ע"ב), והן אותיות ויעבר, עיבור. ועיבור הוא באו"א כידוע, וזהו (שמות לד ו) ויעבר ה', ר"ל עיבור ה', והוא ראייה דאו"א הן בחו"ג ימינא ושמאלא:

<p>ו' דא אורייתא דשריא בפומא וברוחא דפומא פרחת על נשר דנשר איהו (חוטמא) 1050 תרין גרפוי דילה תרין שפוון ועלה אתמר (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר ודא עמודא דאמצעייתא דחכמה ובינה אינון נסתרות במוחא ולבא ברחימו ודחילו ואורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא (נ"א ובהאי נשר) וכתר ביה 1051 תליין בני חיי ומזוני דאיהו מזלא דכולהו ואיהו לא תליא במזלא ובגין דא אוקמיהו בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא (דחסד) 1052 איהו זכותא:</p>	<p>ו' זו תורה ששורה בפה וברוח של הפה, פורחת על נשר, שנשר הוא חוטם, שני הכנפים שלה שתי שפתים, ועליה נאמר "כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר", וזה העמוד האמצעי, שחכמה ובינה הם נסתרות במח והלב, באהבה ויראה, ותורה בלי יראה ואהבה לא פורחת למעלה. (ובנשר זה) ובכתר, בו תלויים בנים חיים ומזונות שהוא המזל של כולם, והוא לא תלוי במזל. ולכן פרשוהו, בנים חיים ומזונות לא בזכות הדבר תלוי, אלא הדבר תלוי במזל (מ"ק כח ע"א), שחסד הוא זכות.</p>
---	--

וברוחא דפומא כו' - ר"ל, פריחת הנשר באויר: עוף השמים - דרך הנשר בשמים (משלי ל יט), ת"ת (זהר ח"ב קעה ע"ב): ובעל כנפים - השפתים כנ"ל: דחכמה ובינה כו' - כידוע שג' הראשונות הן נסתרות, וכן מוחא ולבא בפנים הגוף, וכן דחילו ורחימו אין ניכר. משא"כ בתורה ומצוה, שהן נגלות בכל ענינים הנ"ל, כמ"ש לקמן: לא פרחת לעילא - ר"ל, לאו"א שהן לעילא 1053, כמ"ש לקמן בלא דחילו כו' קדם י"ה: ובהאי נשר תליין כו' - שהוא כללא דג' אותיות יה"ו, שבהם תליין בני חיי ומזוני, כמ"ש בתז"ח (טז ע"ג): דאיהו מזלא כו' - כללא דכולהו דסליק עד כתר:

<p>ה' זעירא דמות אדם בה אשתלים יהו"ה והיא (ה') מלכותא קדישא איהי מצוה עשיית פקודין דאיהי שריא ברמ"ח איברים ותורה ומצוה עלייהו אתמר והנגלות לנו (דברים כט כח) ותורה ומצוה בלא דחילו ורחימו לא יכולת לסלקא ולמיקם קדם י"ה 1054:</p>	<p>ה' קטנה דמות אדם, בה השתלם יהו"ה, והיא (ה') המלכות הקדושה, היא מצוה, עשית מצוות, שהיא שורה במאתים ארבעים ושמונה איברים. ועל התורה והמצוה נאמר "והנגלות לנו". ותורה ומצוה בלי יראה ואהבה לא יכולה לעלות ולעמוד לפני י"ה.</p>
---	--

ברמ"ח אברים - שבאברים תליין עשיית המצות, ואיהי ה' זעירא דהבראם (בראשית ב ד), גי' רמ"ח, בראם אותיות אברים, וכן ה' דאברהם:

<p>איהי כללא דכלא ועל כלא אד"ם יו"ד ה"א וא"ו ה"א דא מחשבה דסליק כלא עד אין סוף</p>	<p>היא כלל הכל, ועל הכל, אד"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, זו מחשבה שעולה כלה עד אין</p>
--	---

- מאיר התיקון -

1050 פומא (גר"ל).

1051 "וכתר ביה" נמחק בגר"ל, ובמקומו גורם את המוסגכ.

1052 למלכה (גר"ל).

1053 עי' שעה"כ יב ע"ב: וצריך שיתייחדו בתחילה ויזדווגו או"א דאצילות לתת מוחין לזו"ן דאצילות, ועי"כ יומשך שפע לאו"א דבריאה, שיזדווגו גם הם לתת מוחין לזו"ן אשר שם, שהם בחי' היצירה והעשייה שעלו ונכללו עתה שם כנז'.

1054 י"ה (גר"ל ולש"ו).

סוף, במלכות נשלם הכל מעלה ומטה.	במלכותא אשתלים כלא עילא ותתא:
---------------------------------	-------------------------------

ועל כלא אדם - ר"ל, אדם היושב על הכסא, והוא שמא מפרש¹⁰⁵⁵ גי' אדם, והוא מחשבה דסלקא על ד' דברים: יראה, ואהבה, ותורה, ומצוה. וז"ש דא מחשבה שד' חיון ד' אותיות הוי"ה פשוטה, ואדם ע"ג שמא מפרש המתפשט בתוכם: **במלכותא אשתלם כו'** - ר"ל, שהמלכות היא כתר, כתר מלכות כמש"ל (יט ע"א), ולכן היא דמות אדם, כתר שנקרא אדם, כנ"ל ובה אשתלם עילא ותתא:

ואיהי כלילא מארבע פרשיין דקריאת שמע דאינון רמ"ח תיבין עם א"ל מלך נאמן ובגין דלא יעבדון הפסקה תקינו למהדר שליחא דצבורא ה' אלהיכם אמת וכד ישראל אמרין שמע ודאי (נ"א מארי) חיוון שממין גרפייהו באן אתר בכנפי מצוה דאתמר בהון על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה (דברים כב יב) דאיהו כגוונא דמעיל האפור דפעמונים ורמונים אינון לקבל חליין וקשרין שולי המעיל אינון לקבל כנפי מצוה:

והיא כלולה מארבע פרשיות של קריאת שמע, שהן מאתיים ארבעים ושמונה תיבות עם אל מלך נאמן, וכדי שלא יעשו הפסקה תקנו שיחזיר השליח צבור יהו"ה אלהיכם אמת. וכשישראל אומרים "שמע", ודאי (אדוני) החיות שומטות כנפיהם. באיזה מקום, בכנפי מצוה, שנאמר בהם "על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה" שהיא כדוגמת מעיל האפור, שהפעמונים והרמונים הם כנגד חוליות, וקשרים שולי המעיל הם כנגד כנפי מצוה.

ואיהי כלילא כו' - שד' פרשיות הן ד' אותיות הוי"ה שכלול בה, כמ"ש לעיל () איהי כלילא דכולהו: דאינון רמ"ח כו' - שהיא שריא ברמ"ח איברים כנ"ל: ה' אלהיכם אמת - שהיא כללא דק"ש, ועם ה' אלהיכם אמת נשלם הוי"ה, שה' אלהיכם הוא או"א כידוע (שעה"כ שער ק"ש פרק ה), ואמת הוא {כו ע"ד} עמודא דאמצעיתא, וכן אל מלך נאמן¹⁰⁵⁶: **שמע ודאי חיון שמעין גרפייהו - ר"ל, כמ"ש (יחזקאל א כד) ואשמע את קול כנפיהם: בכנפי מצוה כו' דארבע כנפות כו' - ר"ל, כנגד ארבע כנפים של החיות, וזה כסותך, שהן בכסא, שהיא לבושא דאדם של אצילות, כמ"ש בר"מ (), וכן ציצית הוא בכסא כמו שמפרש והולך, ולכן אמרו (מנחות מג ע"ב) תכלת כו' דומה לכסא: **דאיהי כגוונא כו' - ר"ל, ששם נאמר (שמות כח לה) ונשמע קולו כו': דפעמונים כו' - וכן קשרים בתוך החוליות:****

ואינון חמש קשרין¹⁰⁵⁷ לקבל שמע ישראל ה' אלהינו ה' (דברים ו ד) דאינון לקבל חמש נימין דכנור דדוד דהוה מנגן מאליו¹⁰⁵⁸ י"ג חליין בחושבין אח"ד דקלא דנגונא סלקא באחד ודא ח"י בין חליין וקשרין לכל סטר סלקין ע"ב ודא איהו והוכן בחסד כסא (ישעיה טז ה) חסד ע"ב כל מאן דאתעטף בעטופא דמצוה כאלו אתקין כורסייה לקודשא בריך הוא ואינון יאהדונה"י לכל חד ארבע אנפין וארבע גרפין סלקין ס"ד ותמניא אתוון יאהדונה"י סלקין ע"ב וכנפי מצוה (כו ע"א) אולפין רזא דאינון ה' חוטיין לכל סטר לקבל ארבע אנפין וארבע גרפין דכל חיה ובחושבן

והם חמשה קשרים כנגד "שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה", שהם כנגד חמש נימין של כינור דוד שהיה מנגן מאליו (ברכות ג ע"ב). שלשה עשר חוליות כחשבון אח"ד, שקול הנגון עולה באחד, וזה שמונה עשרה בין חוליות וקשרים [יחד] לכל צד, עולים שבעים ושתים. וזהו "והוכן בחסד כס"א" חס"ד, ע"ב, כל מי שמתעטף בעטוף של מצוה כאלו תיקן כסא לקדוש ברוך הוא, והם יאהדונה"י, לכל אחד ארבע פנים, וארבע כנפים עולים ס"ד, ושמונה אותיות יאהדונה"י, עולים ע"ב. וכנפי מצוה מלמדים סוד, שהם ח' חוטים לכל צד, כנגד ארבע פנים, וארבע כנפים של כל חיה. ובחשבון קטן של חנוך, א"ז הוא שד"י, אז ישיר בכל מקום. ואמרו בעלי המשנה (מנחות לט ע"א) כל מי שפוחת לא יפחת משבע, וכל מי שמוסיף

- מאיר התיקון -

¹⁰⁵⁵ עי' לעיל ח ע"ב ששם המפורש היא שם מ"ה.
¹⁰⁵⁶ עי' זהר ח"ג רפה ע"ב: אמ"ן נוטריקון א"ל מ"לך נ"אמן כללא דכלא.
 תרגום: והיינו אמן אמ"ן נוטריקון א"ל מ"לך נ"אמן כלל של הכל ויפה הוא והרי נתבאר.
¹⁰⁵⁷ צ"ע אם זה לשון של פרקים.
¹⁰⁵⁸ עי' לקמן כח ע"ב ד"ה מנגן מאליו. עי' זהר ח"ב קעג ע"ב, וח"ג קכא ע"ב ויהל אור שם, ודברי רבינו לקמן קכב ע"א וע"ב.

אל יוסיף על שלש עשרה. והם שבע כנגד שבעת ימי בראשית שרומזים לשבעה שמות אבגית"ץ וכו', ועליהם נאמר "שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד", שבהן פורחת התפלה למעלה, והם שם מ"ב כנגד מ"ב אזכרות שהם בתפילין של יד ותפילין של ראש, ועליהם נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה וכו'".

זעיר דהנוך א"ז איהו שד"י אז ישיר (שמות טו א) בכל אתר ואמרו מארי מתניתין¹⁰⁵⁹ כל מאן דפחית לא יפחות משבע וכל מאן דאוסף לא יוסיף על י"ג ואינון שבע לקבל שבע ימי בראשית דרמיזין לשבע שמיהן אבגית"ץ וכו' ועלייהו אתמר (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד דבהון פרחת צלותא לעילא ואינון תמן מ"ב לקבל מ"ב אזכרות דאינון בתפלין דיד ותפלין דרישא ועלייהו אתמר (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם י"י וכו':

דאינון לקבל כו' - ר"ל, שבכנור נשמע הקול: דקלא דנגונא כו' - שהקול מכל נימין נכלל ביחד, וזהו אחד דשמע: **ואינון כו' - ר"ל, החיות שבכסא, שכנגדן הציצית כנ"ל תרין שמות משולבים, כנ"ל (כו ע"א) אריה שריא י' כו': לכל חד כו' - ר"ל, לכל חד מד' פנים של כל חיה: סלקין ע"ב - ר"ל, ע"ב אנפין, ע"ב גדפין, בהצטרף עם כל א', ב' שמות הנ"ל: לקבל ארבע אנפין וארבע כו' - כמ"ש בתז"ח (ב ע"ד) ס"ד אנפין וס"ד גדפין כו', דאינון ע"ב אנפין וע"ב גדפין, ואית דאמרי ארבע אנפין כו' דאינון ל"ב אנפין וגדפין וכלא קשוט. ור"ל דהא בפרטא הן ב' פעמים ס"ד, ובכללא הן ד' פעמים ח': **ובחשבן זעיר דהנוך - ר"ל, במספר קטן, שבעולם יצירה של חנוך מט"ט, ששם החיות ששם חושבין מספר קטן¹⁰⁶⁰: אז איהו שדי - ר"ל, שדי גי' במ"ק ח', גי' אז, והוא מט"ט שנקרא שדי, והוא כלל החיות כידוע 0: אז ישיר בכל אתר - ר"ל, בדרגא דיליה נאמר¹⁰⁶¹: ואמרו מ"מ כל כו' משבע - ר"ל, שבע גי' ישיר במ"ק, וז"ש אז ישיר, ואמרו כל הפוחת מפני שהוא במ"ק, שהוא פוחת: וכל מאן דאוסף כו' - כבר נתבאר לעיל, כנגד אחד דאצילות במספר גדול, אחד י"ג, ולכן כל המוסיף כו'¹⁰⁶²: ואינון ז' כו' - חוזר לפרש הז', דיי"ג נתפרש לעיל: **לקבל ז' ימי בראשית דרמיזין כו' - כ"ז ביצירה כידוע, והוא ז' דאז, שהן ד' חיות חגת"ם, ז"ס תחתונות, ומט"ט על גביהן, א' על גבי ז'¹⁰⁶³, אז: שש כנפים כו' - בכל שם שש אותיות, והן כנפים כמו שמפרש והולך, דבהון פרחת כו', ששם מ"ב סגולה דילה להעלות כידוע (זהר ח"ב רלב ע"ב, ע"ח שער השבירה פרק ב): **ואינון תמן מ"ב - ר"ל, השם הנ"ל כידוע: כי שם י"י כו' - ר"ל, שם של מ"ב:********

<p>ואינון תכשיטין דכלה תפלין דרישא עמרת זהב ברישא דכלה ותפלין דיד טבעת דדרועא הא כלה מתתקנא בתכשיטין דילה צריך לקרא לחתן (כז ע"א) דילה הה"ד (דברים ו ד) שמע ישראל והא אינון בחופה צריכין עמא קדישא למיקם בעמידה קדמיהון עם חזן לברכא לון בשבע ברכאן ולקדשא החתן לכלה בקדמיתא בקדושיין ובעמדם עמא קדישא וחזן לברכא לון</p>	<p>ואותם תכשיטי הכלה, תפילין של ראש, עטרת זהב בראש הכלה. ותפילין של יד טבעת הזרוע. הרי כלה מתוקנת בתכשיטים שלה, צריך לקרא לחתן שלה, זהו שנאמר "שמע ישראל". והרי הם בחופה, צריכים העם הקדוש לעמוד בעמידה בפניהם עם חזן לברכם בשבע ברכות, ולקדש את החתן עם הכלה בתחילה בקדושיין, ובעמדם העם הקדוש והחזן לברך אותם החיות הקדושות שהיו מנגנות בכנפיהם תרפינה כנפיהן.</p>
---	--

– מאיר התיקון –

¹⁰⁵⁹ עי' מנחות לט ע"א: וכמה שיעור חוליא תניא רבי אומר כדי שיכרוך וישנה וישלש תאנא הפוחת לא יפחות משבע והמוסיף לא יוסיף על שלש עשרה הפוחת לא יפחות משבע כנגד שבעה רקיעים והמוסיף לא יוסיף על שלש עשרה כנגד שבעה רקיעין וששה אורין שביניהם תנא כשהוא מתחיל מתחיל בלבן הכנף מין.
¹⁰⁶⁰ עי' לעיל הערה 191.
¹⁰⁶¹ צ"ע אם כוונתו למש"כ ליקוטי תורה בראשית מט"ט ראשו הוא בבריאה וגופו ביצירה ורגליו בעשיה.
¹⁰⁶² עי' לקמן הערה 1405.
¹⁰⁶³ עי' דברי רבינו בספד"צ (יג ע"ד) [כתוב] בזוהר (תז"ח מב ע"א) רצוא בנוריאל ושוב במט"ט, והענין כי מט"ט הוא יסוד דיצירה כידוע, וארבע חיות הן בנוקבא, והוא יסוד דדכורא, רק שכליל בנוק', כמו כל יסוד דדכורא.

חיוון קדישין דהו מנגנין בגדפייהו תרפינה כנפיהן:

ואינון תכשיטין כו' - שהציצית הוא לבושא דילה כנ"ל (כג ע"ב): עטרת זהב כו' - לשון הכתוב (אסתר ח טו) בלבוש מלכות תכלת, שהן ציצית לבוש מלכות כנ"ל, ועטרת זהב גדולה, תפילין דרישא מסט' דאימא, ששם זהב, כמ"ש לעיל ה' מצפון זהב כו', והיא נקראת גדולה, ה' רברבא, שם אותיות גדולות { כז ע"א } כידוע (לקמן קלד ע"א ושעה"כ ק"ש ו), וכתיב (אסתר ח ב) ויסר המלך את טבעתו ויתנה למרדכי, וזה טבעת דדרועא: **אינון בחופה - היכל ק"ק, אדני שפתי כו' 1064 (תהלים נא יז): **צריכין עמא כו' עם חזן כו' -** הן תפלת הקהל בלחש, ותפלת הש"ץ בקול רם: **לברכא לון כו' -** לקמן בתיקון י"ב (כח ע"א) מפרש דז' ברכות הן ז' ברכות ק"ש, וכן הקדושה, קדושת יוצר אור, אבל כאן א"א לומר כן, דכאן אומר למיקם בעמידה כו' ובעמדם כו', וצ"ל כמ"ש בגמ' (ברכות לד ע"א) כלהו אמצעיות חדא ברכתא ניהו, והיא נגד ברכה השביעית דכלה, אשר ברא כו', שחשיב י"ב דברים ששון ושמחה כו' עד וריעות, וכן נכללין כולן בהביננו, וז"ש בגמ' (ברכות כא ע"א) אם יכול לחדש דבר יחזור ויתפלל כו', נגד פנים חדשות שחוזרין ומברכין ז' ברכות: **ולקדשא כו' -** קדושה: **דהו מנגנין כו' -** כנגד מזמוטי 1065 חתן וכלה דמנגנין, שאמרו (לעיל סוף ג ע"ב) והיו מתקבצין מלאכי השרת כבמזמוטי חתן וכלה, ששותקין בברכות חתן וכלה:**

ש' של תפילין דא אימא עלאה עלה אתמר (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי ש"ם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך, ש"ן עולה אותיותיו ש"ס, ה' של יד כהה (מנחות לז ע"א), שלש מאות ששים וחמשה. ומאתים ארבעים ושמונה מצוות שכלולות במאתים ארבעים ושמונה תיבות של קריאת שמע בארבע פרשיות, הנה תר"ג, עליהם נאמר "זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר", שמ"י עם י"ה שס"ה, זכר"י עם ו"ה רמ"ח, והכל תר"ג. התורה היא שמו של הקדוש ברוך הוא.	ש' של תפילין דא אימא עלאה עלה אתמר (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי ש"ם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך שיי"ן 1066 סליק אתווי ש"ס ה' דיד כהה שס"ה ורמ"ח פקודין דכלילין ברמ"ח תיבין דקריאת שמע בארבע פרשיין הא תרי"ג עליהו אתמר זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר (שמות ג טו) שמ"י עם י"ה שס"ה זכר"י עם ו"ק רמ"ח וכלא תרי"ג אורייתא איהי שמא דקודשא בריך הוא:
---	--

שם י"י כו' - שהוא שיי"ן שבו, וראו, שהוא נראה, כמ"ש (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כו', אלו תפלין שבראש (ברכות ו ע"א), והוא שם י"י כמ"ש לקמן, שמי עם י"ה שס"ה, והוא בה י"ה, וכן שס"ה כמו שמפרש והולך שין כו'. [מצאתי ש"ם י"הוה נ"קרא ר"ת שין]: ה' דיד כו' - ר"ל, תפלין של יד, ור"ל תפלין של ראש ושל יד הן שס"ה, וכן שין עם י"ד של שד"י שהן ברצועות שהן יד כהה ה', ר"ל שצורת ה' הוא ד"י, יד הוא שס"ה: **אורייתא כו' -** ר"ל, תרי"ג מצות כנ"ל:

ועוד ציצית היא כסא התפילין, הקדוש ברוך הוא יורד על הכסא שקוראים אותו בקריאת שמע, הרי הקדוש ברוך הוא יושב על כסא, צריכים לעמוד בשבילו בתפלת עמידה. שלשה חיילות שלה באים עם זמירות שירות ותשבחות.	ועוד ציצית איהי כורסיא תפילין קודשא בריך הוא דנחית על כורסיא דקראן ליה בקריאת שמע הא קודשא בריך הוא יתיב על כורסיא צריכין למיקם בגיניה בצלותא דעמידה תלת חיילין דיליה אתיין בזמירות שירות ותשבחות:
---	--

תלת חיילין דיליה - אופנים וחיות ושרפים שאומרים בברכת יוצר אור: **בזמירות -** פסוקי דזמרה. ושירות, שירת הים. ותשבחות, י"ג תשבחות דישתבח, ששם אתיין ג' חיילין כמ"ש בתז"ח (לג ע"ג ד"ה בההוא זימנא):

באותו זמן שהוא על כסאו מה אומרים (בסליחות) אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות, התיקון הזה הוא לצדיקים

- מאיר התיקון -

1064 שעה"כ כח ע"ד.

1065 עי' זהר ח"ג רל ע"ב שזה לשון של שחוק.

1066 ר"ת שם י"י נקרא.

ומתנהג בחסידות האי תקונא איהו לגבי צדיקים גמורים דמתקנין כורסיא לקודשא בריך הוא בציצית ונחתין ליה בתפלין וקיימין קדמוהי בצלותא לבינוניים ציצית ותפלין אינון כשור לעול וכחמור למשאוי ובשבת אתמר בהון (שמות כג יב) למען ינוח שורך וחמורך לרשעים אינון קשורא לכל מקטריגין דילהון דהכי אינון עשרה כתרין תתאין דהא דא לקבל דא ברא קודשא בריך הוא אבל כתרין תתאין אינון קליפין לגבי כתרין עלאין דמתלבשין בהון עשר אתוון (בצלותא) בגלותא למהוי כפויין תחותי תתאין:

גמורים שמתקנים כסא לקדוש ברוך הוא בציצית, ומורידים אותו בתפלין, ועומדים לפניו בתפלה. לבינוניים ציצית ותפלין, הם כמו שור לעול וכחמור למשא (ע"ז ה ע"ב), ובשבת נאמר בהם "למען ינוח שורך וחמורך". לרשעים הם קשר לכל המקטרגים שלהם, שכן הם עשרה הכתרים התחתונים, שהרי זה כנגד זה ברא הקדוש ברוך הוא. אבל הכתרים התחתונים הם קליפות אל הכתרים העליונים שמתלבשות בהן עשר אותיות (בתפלה) (בגלות), שיהיו כפותים תחתיו הכתרים התחתונים.

מה אמרין אל מלך כו' - ר"ל, לאחר תפלת י"ח: כשור לעול כו' - ר"ל, כמ"ש בתז"ח (יג ע"ג¹⁰⁶⁷) שקושרין את שור וכן חמור דס"א למשא, תחותיהו תחת יצ"ט, ע"ש: ובשבת אתמר כו' - שאין מניחין תפלין, דס"א לא שלטא אז: אינון קשורא כו' - כמ"ש שם, דלא שיצי לון: דהכי אינון עשרה כו' - ר"ל, כמו בתפלין שכלולין בהם ע"ס קדישין¹⁰⁶⁸: עשר אתוון בגלותא כו' - כמ"ש ומלכותו בכל משלה (תהלים קג יט), וזהו גלות השכינה כידוע¹⁰⁶⁹:

ובזמן שצדיקים מתוקנים בכנפי מצוה ובתפלין נכנעים תחתיהם הכתרים התחתונים (הרי המלך בא), באותו זמן יכנס המלך בהיכלו שהוא אדני, כדוגמא זה יאהדונה, הרי המלך בהיכלו, מי שרוצה לשאל את שאלותיו יכנס, ולכן "אדני שפתי תפתח".

ובזמנא דצדיקא מתקנין בכנפי מצוה ובתפלין אתכפייין תחותיהו כתרין תתאין (הא מלכא קא אתיא)¹⁰⁷⁰ בההוא זמנא יעול מלכא בהיכליה דאיהו אדני כגוונא דא יאהדונה"י הא מלכא בהיכליה מאן דבעי למשאל שאלתוי יעול ובגין דא (תהלים נא יז) אדני"י שפתי תפתח:

ובזמן שצדיקים מתוקנים בכנפי מצוה ובתפלין נכנעים תחתיהם הכתרים התחתונים (הרי המלך בא), באותו זמן יכנס המלך בהיכלו שהוא אדני, כדוגמא זה יאהדונה, הרי המלך בהיכלו, מי שרוצה לשאל את שאלותיו יכנס, ולכן "אדני שפתי תפתח".

ובזמנא דצדיקא כו' - דלרשעים אינון קשורא כו' אבל בצדיקים אתכפייין כו': הא עד אתיא - ל"ג: בההוא זמנא יעול כו' - ר"ל, כשהם מתקנין כו', והקליפה מתפרשת כידוע, דקודם לכן צריכין לאפרשא הקליפה:

בשלת קדמאין יסדר בר נש שבחוי כעבדא דמסדר שבחוי קדם רביה דאלין תלת כתבין כל זכוון ותלת בתראין חתמין ובגין דא צריך בר נש למעבד בהון כעבדא דמקבל פרס מרביה והלך ליה דתמן איהי בית קבול חותמא דקשוט ואיהי מלכותא קדישא:

בשלת הראשונות יסדר אדם את שבחו כמו עבד שמסדר את שבחו לפני רבו (ברכות לד ע"א), ששלש אלה כותבים כל הזכויות, ושלש האחרונות חותמים. ולכן צריך אדם להיות בהם כעבד שמקבל פרס מרבו והולך לו, ששם הוא בית קבול החותם של אמת והיא המלכות הקדוש.

– מאיר התיקון –

¹⁰⁶⁷ ז"ל: מסטרא דבינונים איהו אסור וחבוש בגלותא דעליהו אתמר ביומין דחל היה כשור לחרש וכחמור למשאוי ברשיעיא אתמר (איכה א) נתנני ה' בידי לא אוכל קום דרצועין דתפלין אנון כחבלים לקרנוי דסמא"ל שור מועד דלא ישיצי לון ותפלה דיד קשיר לרגליו.

תרגום: מהצד של בינונים הוא אסור וחבוש בגלות שעליהם נאמר בימות החל היה כשור לחרש וכחמור למשאוי ברשעים נאמר נתנני ה' בידי לא אוכל קום שרצועות התפלין הן כחבלים לקרני סמא"ל שור מועד שלא יכלה אותם ותפלה של יד קושר לרגליו.

¹⁰⁶⁸ עי' זהר ח"ג קעו ע"ב.

¹⁰⁶⁹ עי' ע"ח שער כו פרק א' שזה דוגמא ירידת הנשמה לעולם הזה.

¹⁰⁷⁰ נמחק בגר"א.

דאלין תלת כתבין - דהן רישא וב' דרועין כמו שמפרש והולך, שהן ג' ספרים, ספר וספר וספור כמ"ש בס"י (פ"א מ"א), ב' ספרים בשתי ידיים וספור בלשון, כמ"ש שם¹⁰⁷¹ (פ"ב מ"א) כף {כז ע"ב} זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בנתיים: **כל זכוון** - ולכן יקשט עצמו בשבחין לסדר: **חתמין** - לכל א' כפי הנקצב עליו, וז"ש ובג"ד צריך כו': **דתמן איהי כו'** - ר"ל, המלכות נקראת קבלה, מסט' דתלת בתראין, ששם היא מקבל, ולכן צריך כו' כעבד המקבל כו': **חותמא דקשוט** - ר"ל, שהיא מקבל החותם, כמו שחותמין על אדמה שמקבל צורת החותם, כן היא כמ"ש ל בתיקון א' (יט ע"ב) שימני כחותם כו', שהיא חותם של עמודא דאמצעייתא, דמות אדם כמ"ש שם (יט ע"ד), וזהו חותמא דקשוט שחותם של הקב"ה הוא אמת כידוע (שבת נה ע"א), והוא בעמודא דאמצעייתא כידוע, תתן אמת ליעקב (מכה ז כ), וכן נו"ה נקראין ירכי קשוט כמ"ש ל (לד ע"א), ותלת בתראין הן גוף ותריין שוקין כמו שמפרש והולך: **ואיהי כו'** - ר"ל, שאמר לעיל איהי בית קבול כו':

באמצעיות צריך לשאול, ששם ו' ו', אחד בעלי הכתיבה, ואחד בעלי החתימה, והם ו' עליונה ו' תחתונה, הכוללים שנים עשר פרקים. שלש הראשונות הראש ושתי זרועות, שלש האחרונות הגוף ושתי שוקים, הרי נפטר מן המלך, לכן צריך לתת (לחזור) שלש פסיעות לאחור, וסוד הדבר "ויאסוף רגליו אל המטה".

באמצעיות צריך למשאל דתמן ו' ו' ה' מארי כתיבה וחד מארי חתימה ואינון ו' עלאה ו' תתאה כלילין תריין עשר פרקין תלת קדמאין רישא ותריין דרועין תלת בתראין גופא ותריין שוקין הא אתפטר ממלכא בגין דא צריך למיהב (נ"א לאחורא) תלת פסיעין לאחורא ורוא דמלה ויאסוף רגליו אל המטה (בראשית מט לג):

באמצעיות צריך למשאל דתמן כו' - שצריך לשאול מבעל הכתיבה והחתימה כמו שמפרש והולך: ו' ו' - ר"ל, ת"ת ויסוד, אע"ג דחשיב בתלת בתראין גופא, ו' ו' דכאן הן שמש וירח דנהרין בז' כוכבים, גוף וברית כמ"ש ל (י ע"ב): **חד מארי כו'** - שת"ת הוא כלל ב' דרועין, ויסוד כלל ב' שוקין כידוע 0: **כלילין י"ב** - ת"ת כלל ב' דרועין שבהן שית פירקין, ולכן הוא ו', וכן יסוד כלל ב' שוקין שית פרקין, שוקיו עמודי שש (שיה"ש ה טו), והוא ו' ג"כ, והן י"ב בקר¹⁰⁷² שהים עליהם מלמעלה (מלכים א' ז כה), ג' לכל רוח, ג' פרקין של כל א': **תלת כו'** - עכשיו מפרש כל הנ"ל: **בג"ד צריך לאחורא תלת כו'** - ר"ל, כמ"ש ל דתמן איהי בית קיבול, ר"ל בתלת בתראין מתחלת קומתה ומשם מקבלת, ולכן הולכין לאחור תלת פסיעין מג"ס הנ"ל אל מלכות, וז"ש הא אתפטר ממלכא כו', והיא עומדת לאחוריו, וז"ש לאחורא אליה, ולכן הן תלת פסיעין שהן ברגלין. וז"ש (יומא נג ע"ב) נותן שלום לימינו כו', ר"ל לנו"ה שהן נקראים שלום מסט' דיסוד, כמ"ש (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי ה', שהן נו"ה¹⁰⁷³, ורב שלום כו'. וז"ש ויאסוף רגליו נו"ה, אל המטה מלכות, ור"ל כתיב בסיפא דקרא, ויגוע ויאסף כו', ששם הוא אילנא דמותא¹⁰⁷⁴, ולכן צריך תיכף למסור עצמו למיתה ברחום וחנון כידוע¹⁰⁷⁵. והכלל כי ג' ראשונות ב' בחו"ג כידוע

- מאיר התיקון -

¹⁰⁷¹ אם כוונתו לכמו שכתב, אז המראה מקום פ"ב מ"א, ואם זה כמו שכתבתי זה ב ע"ג.
¹⁰⁷² עי' זר"ח נא ע"ב: כתיב על כן עלמות אהבוך מאי עלמות כד"א עומד על שנים עשר בקר ואינון בעלמא דנוקבא ואינון איקרון עלמות.
נאמר על כן עלמות אהבוך מה זה עלמות כמו שנאמר עמד על שני עשר בקר והם בעולם הנוקבא והם נקראים עלמות.

¹⁰⁷³ עי' ז"ח כח ע"א: וכד הוה בידיהו דמשה ואהרן דאינון אחידין בנצ"ח והו"ד דאינון תריין סמכין איקרי מטה לישנא דסמכא דהא ע"י אסתמך עלמא באורייתא דנפיק מבין תריין למודי ה' ואתייהבא על ידיהו ועל דאינון סמכין לעלמא באורייתא דנפיק מבין נצ"ח והו"ד דאחידין בהו קרא ליה מטה ומאן דאחיד באורייתא סמכא ליה ומחזקא ליה על ירכוי דלא יסטי לימינא ושמאלא.

תרגום: וכשהיה בידי משה ואהרן שהם אחוזים בנצ"ח והו"ד שהם שני עמודים נקרא מטה לשון של תמיכה שהרי על ידו נסמך העולם בתורה שיוצאת מבין שני למודי ה' ונתנה על ידם ועל שהם תומכים את העולם בתורה שיוצאת מבין נצ"ח והו"ד שאחוזים בהם קראה לו מטה ומי שאוחז בתורה תומכת אותו ומחזיקתו על ירכוי שלא יסטה ימין ושמאל.
¹⁰⁷⁴ עי' לקמן ל ע"א.

¹⁰⁷⁵ עי' שו"ת הרשב"א (חלק ה סימן נה) שצריכין אנו לקבוע בנפשנו, הסכמה מוחלטת בכל עת שנקרא הקריאת שמע, שאנו מסכימין למסור כל תאוותנו, וחשקי לבבנו, וכל נפשנו, מן האברים,

0, ושלישית בכח"ב, ולכן ג"פ קדוש, שכל ג' ראשונות נקראו קדש כידוע (ע"ח שער לא פרק ב), וכן ברכה אחרונה של תפלת י"ח כולל כל קו האמצעי שכולא נקרא על שם גופא כידוע (שעה"ק נו ע"ב), ולכן שם ג"פ שלום, ע"ש יסוד ותרין בתראין נו"ה, והן ע"ס נכללין בששה, ו' של השם, שבו נכללין ע"ס כלל הוי"ה, כידוע:

[כו ע"ב] תקונא חד סר

בראשית בר"א שי"ת, ומה הוא, ששה היכלות (כנגד ששת ימי בראשית). אלה"ם, האם העליונה עליהם, שהיא היכל השביעי. וכמו שהאם העליונה הוציאה שש, כך האם התחתונה הוציאה שש, ומה הם "את השמים ואת הארץ". והם ששה כלים שנאמר בהם "כי ששת ימים עשה יהו"ה את השמים ואת הארץ", וההיכלות התחתונים הם כלים להיכלות העליונים.

בראשית בר"א שי"ת ומאי ניהו שית היכלין (לקבל שית יומי בראשית) אלה"ם אימא עלאה עלייהו דאיהי היכלא שביעאה¹⁰⁷⁶ וכמה דאימא עלאה אפיקת שית הכי אימא תתאה אפיקת שית ומאי ניהו את השמים ואת הארץ (כו ע"ב) ואינון שית מאנין דאתמר בהון כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ (שמות כ יא) והיכלין תתאין אינון מאנין להיכלין עלאין:

תיקון יא - שית היכלין - ו"ק: הכי אימא תתאה כו' - והיא שביעאה עלייהו (ספד"צ יא ע"א), בהיכל ק"ק כידוע 0: ומאי ניהו את כו' - דשמים הן ו"ק, ו' היכלין, {כז ע"ג} והיכל לבנת הספיר כולל יסוד ומלכות כידוע (ע"ח שער מו פרק ג), וזהו ואת הארץ: שית מאנין - להיכלין עלאין כמו שמפרש והולך: כי ששת ימים כו' - ר"ל, דה"ל למכתב בששת¹⁰⁷⁷, אלא ששת ימים עשה, אימא תתאה, ומאן ניהו, ששת הימים. ומפרש קרא את השמים כו', ואימא תתאה שבת דידהו, וכן אימא עלאה שבת דאצילות:

- מאיר התיקון -

ועד נטילת נפש, והממון, על יחוד קדושת שמו, וקבלת מלכותו. ושנראה בציור הלב, כאילו באנו לידי כך, וקיימנו. והוא אומרו, כי עליך הורגנו כל היום. וכי אפשר ליהרג בכל יום, אלא שבכל יום שאנו קורין בק"ש, ובכל נפשך, ומסכימים על כך, הרי הוא כאילו הורגנו באותה שעה עליו ית', כי כל המסכים על זה, כאילו עשאו. והוא שאמר, והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך. ר"ל, יהיו מוסכמים וחוקקים על לבבך. ומדעתי, כי זה היה מדעת מ"ש בגמרא בברכות, (דף יג ע"ב), עד היכן כוונת הלב, עד על לבבך. כי בלתי גמר כוונת הלב והסכמתו, לא יתכן אמיתת הענין. ע"כ באומרנו, על לבבך, צריכין אנו להתבונן על כוונה הזאת, ושנסכים עליה, ע"כ. ועי' שעה"כ ק"ש דרוש ה: ולכן צריך לכוין במלת אחד בשם 'אהדונה' ויכוין בד' מיתות ב"ד סקילה שריפה הרג וחנק ע"ד שידעת, וז"ס הכתוב כי עליך הורגנו כל היום. MUCH TOO

¹⁰⁷⁶ עי' לעיל הערה 1018, ועי' כללים ח"ב נב ע"ב ז"ל: וכן אמר ג"כ הגר"א בספד"צ פ"א (ח ע"א) בד"ה בראשית ברא שית עלייהו כי זהו הענין מה שהבינה נחשב מכלל הז' היכלות והיא היכל הז' כמ"ש בתיקונים ריש תיקון י"א כי הו"ק הם שית היכלין ואימא עלאה איהו היכלא שביעאה וכן בשבע רקיעין שהם וילון רקיע שחקים זבול מעון מכון ערבות הוה ערבות בינה וכמ"ש ג"כ בהגהות מהרח"ו בזוה"ק שמות י' ע"ב ועי' דרושי אבי"ע פ"א מהד' פרקים אחרונים וזוה"ק תרומה קס"ה א' וכן שבע ארצות שהם ארץ אדמה גיא נשיה ציה ארקא תבל הוה תבל בינה והוא הארץ שלנו שהיא העליון מכולם והוא בינה ועי' זוה"ק ויקרא י' ע"א וכן הוא בז' ימים כי שבת הוא בינה והגם דהרב בטע"מ פ' בהר אמר דשבת הוא מלכות וכן הוא ג"כ בתיקונים תיקון ט' שבת דאיהי שכינתא אמנם הנה הוא רק ע"י הבינה שמאיר לה כמ"ש הגר"א בספד"צ פ"א בדה"מ שביעאה עלייהו כי עיקר שבת הוא בבינה יום שכולו שבת וכן אמרו ברע"מ פינחס רנ"ז א' שכינתא אתקריאת שבת מסטרא דתלת דרגין עלאין דאינון כח"ב כו' אבל מבינה ולעילא איהי מנוחה כו' ע"ש וברע"מ יתרו צ"ב א' תלת דרגין אינון וכלהו אקרון שבת שבת עלאה בינה שבת דיומא ז"א שבת דליליא מלכות וכלהו חד ואקרי כלא שבת וכל חד כד איהו שלטא נטיל לחברוי כו' ועכ"פ הוא כי עיקר שבת הוא מסטרא דבינה וכן הוא בכל שביעי הנה הוא מסטרא דבינה והגם שעיקרה הוא מהגר"ר והיא נעלמת מאד אך ע"י שהיא אם הבנים והיא מתפשטת בהם ומשתתפת עמהם תמיד לכן היא מצטרפת עמהם ונחשבת לעולם להשביעי להם וכמ"ש כ"ז הגר"א בספד"צ פ"א בדה"מ וענין אלו התיקונים ושם עוד בדה"מ בראשית ברא שית עלייהו אמנם התפשטות בהם הרי נודע הוא כי הוא רק מטברה ולמטה שהוא לבר מגופה אבל עצמותה ועקרה היא למעלה למעלה כי היא מהגר"ר ממש והיא נעלמת מאד.

¹⁰⁷⁷ עי' זהר ח"א לא ע"א.

וכד ישראל הוּו מצלאן כל היכלין אלין הוּו מתפתחן לגבייהו וכען בגלותא אתמר בהון כל השערים ננעלו¹⁰⁷⁸ ושכינתא לבר מהיכלה וקודשא בריך הוא לבר מהיכליה ומלאכיא דממנן על צלותין לבר מהיכליהון הה"ד הן אראלם צעקו חוצה (ישעיה לג ז) ולא אית לון לצלותין אתר לאעלא ודא איהו כל השערים ננעלו אבל שערי דמעה לא ננעלו ולית מאן דאפתח לון לאלין שערים עד דייתי מארי דדמעה דאתמר ביה (שמות ב ו) ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ולית היכלא מתפתחא אלא ביה ודא איהו ותפתח ותפתח ודאי (נ"א דאיתפתח האי)¹⁰⁷⁹ היכלא לגביה (הה"ד (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח) במאי אתפתח ליה בדמעה הה"ד והנה נער בכה ומיד ותחמל עליו:

וכשישראל היו מתפללים, כל ההיכלות הללו היו נפתחים אליהם. וכעת בגלות נאמר בהם כל השערים ננעלו (ברכות לב ע"ב) והשכינה מחוץ להיכלה, והקדוש ברוך הוא מחוץ להיכלו, והמלאכים הממונים על התפילות מחוץ להיכליהם, זהו שנאמר "הן אראלים צעקו חוצה", ואין לתפילות מקום להיכנס, וזהו כל השערים ננעלו. אבל שערי דמעה לא ננעלו, ואין מי שיפתח את השערים הללו עד שיבא בעל הדמעה, שנאמר בו "ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה", ואין ההיכל נפתח אלא בו. וזהו "ותפתח", ותפתח ודאי (שנתפתח זה) ההיכל אליו (זהו שנאמר "אדנ"י שפתי תפתח"). במה נפתח לו, בדמעה, זהו שנאמר "והנה נער בוכה" ומיד "ותחמל עליו".

ושכינתא לבר מהיכליה - הן היכלין דאפיקת: וקב"ה לבר מהיכליה - הוא אימא תתאה היכל השביעי, כמ"ש"ל (כז ע"א) מלכא בהיכליה דאיהי אדני כו': ומלאכיא כו' - הן היכלין דיצירה: אבל שערי דמעה - ר"ל, היכל השביעי בינה, שערי תשובה¹⁰⁸⁰ שהן פתוחין לעולם כמ"ש לקמן

– מאיר התיקון –

¹⁰⁷⁸ עי' ברכות לב ע"ב: ואמר רבי אלעזר מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה שנאמר גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתי ואף על פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעה לא ננעלו שנאמר שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש.
¹⁰⁷⁹ נמחק בגר"א.

¹⁰⁸⁰ עי' זהר (ח"ב רמה ע"ב): לעילא מהאי פתחא אית פתחא אחרא דקודשא בריך הוא חתיר לה ואתפתח תלת זמני ביומא ולא אנעיל וקיימא לאינון מאריהון דתיובתא (או) די אושדין דמעה בצלותהון קמי מאריהון וכל תרעין ופתחין ננעלו [עד דעייל ברשותא] בר תרעין אלין דאקרון שערי דמעה.

וכד האי צלותא דדמעה סלקא לעילא ולאעלא באינון תרעין אדמנן ההוא אופן דקיימא על שית מאה חיון רברבן ורחמיא"ל שמיה ונטיל ההיא צלותא באינון דמעין צלותא עאלת ואתקשרת לעילא.

ואינון דמעין ואשתארו הכא ורשימין בהאי פתחא ואית דמעין אחרנין ורשימין תדיר על כל אינון רתיכין עלאין דלא אתמחון (ס"א אתחמון) אלין אינון דמעין דאושדו לעילא ותתא כד אתחרב בי מקדשא דכתיב (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון ואינון דמעין דאושדין על צדיקיא וזכאין כד מסתלקי מעלמא כלהו נטלי לון אינון רתיכין וערבי לון באינון דמעין דאתושדו על חריבו דבי מקדשא ועל דא כתיב (ישעיה כה ח) ומחה יהו"ה אלהים דמעה מעל כל פנים מאן פנים אלין רתיכין עלאין קדישין ולבתר וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יהו"ה דבר.

תרגום: מעל לפתח הזה יש פתח אחר שהקדוש ברוך הוא חותר לו ונפתח שלש פעמים ביום ולא ננעל ועומד לאותם בעלי תשובה ששופכים דמעה בתפלתם לפני רבונם וכל השערים והפתחים ננעלים עד שנכנסים ברשות פרט לשערים הללו שנקראים שערי דמעה. וכשהתפלה הזו של הדמעה עולה למעלה להיכנס באותם השערים מזדמן אותו אופן שעומד על שש מאות חיות גדולות ששמו רחמיא"ל ולוקח אותה התפלה באותן דמעות התפלה נכנסת ונקשרת למעלה.

ואותן דמעות נשארות כאן ורשומות בפתח הזה ויש דמעות אחרות ורשומות תמיד על כל אותן מרכבות עליונות שלא נמחות (נראות) אלה הן דמעות ששפכו למעלה ולמטה כשנחרב בית המקדש שנאמר הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון ואותן דמעות ששפכו על צדיקים וטהורים כשנסתלקים מהעולם את כולן נוטלות אותן המרכבות ומערבות אותן באותן דמעות

בתיובתא בבכיה כו': לאלין שערים - ר"ל, של דמעה: מארי דדמעה - ר"ל, אדם בעל הדמעות הבוכה: דאתמר ביה כו' - ר"ל, שבו נאמר נער בוכה: ותפתח - ר"ל, בינה: את הילד - ישראל: אלא ביה - בנער הזה: נ"א - ל"ג וכן כל נ"א שבתיקון הזה:

ועוד "ותפתח", כשישראל פותחים בתשובה בבכיה, מיד "ותחמול עליו". וזהו "בבכי יבאו", בזכות הבכיה (הדמעה) שלו יתכנסו מן הגלות. (ל"ב י' דמעה בת עין י' קטנה).
ועוד ותפתח כד ישראל פתחין בתיובתא בבכיה מיד ותחמול עליו ודא איהו בבכי יבואו (ירמיה לא ח) בזכות בכיה (נ"א דמעה) 1081
דיליה יתכנשו מן גלותא (בכ"י ל"ב י' דמעה בת עין י' זעירא) 1082:

ועוד ותפתח כד כו' - ר"ל, ש"ותפתח" קאי על ישראל, כמ"ש (שיה"ש רבה פ"ה ס"י ג) פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח כו', וזהו ותפתח: בכי ל"ב כו' - עד זעירא ל"ג:

שיש היכל של דמעה שאין לה רשות לפתוח אלא בדמעה, ויש היכל הנגון, שאין לה רשות לפתוח אלא בנגון. ולכן דוד מתקרב לאותו היכל בנגון, זהו שנאמר "והיה כנגן המנגן". ויש היכל של אור שלא נפתח אלא לאדם שהיה עוסק באור התורה.
דאית היכלא דדמעה דלית לה רשו למפתח אלא בדמעה ואית היכלא דנגונא דלית לה רשו למפתח אלא בנגונא ובנין דא דוד מתקרב לההוא היכלא בנגונא הה"ד (מלכים ב' ג מו) והיה כנגן המנגן ואית היכלא דנהורא דלא מתפתחא אלא לבר נש דהוה מתעסק בנהורא דאורייתא:

דאית היכלא כו' - קא חשיב שבעה היכלין, כסדר ז' היכלין כמ"ש לעיל, חוץ מהיכלא דנגונא שהוה דגבורה, דחשיב קודם היכלא דנהורא חסד 1083: ובג"ד דוד כו' - דהוה מתקשר שם כידוע 0: הה"ד כו' - מביא ראייה שע"י ניגון שורה רוח ה':

ויש היכל של נבואה (אהבה) שלא נפתח אלא לאדם שהוא חכם גבור ועשיר.
ואית היכלא דנבואה 1084 (נ"א דאהבה) 1085
דלא מתפתחא אלא לבר נש דהוה חכם גבור ועשיר 1086:

דהוה חכם גבור ועשיר - שת"ת כליל חג"ת, וחכמה בימינא כנ"ל (ד ע"א), ועשיר ת"ת, שכד אסתלק למעלה נקרא מלכות דך מסט' דצדיק, אבל מסט' דת"ת עשירה היא כמ"ש לקמן:
ויש היכל של יראה שנקרא היכל היראה, ואית היכלא דיראה דאתקרי היכל היראה שלא נפתח אלא למי שיש בו יראה.
דלא מתפתחא אלא למאן דאית ביה דחילו:

ויש היכל של עניים שלא נפתח אלא לעניים שהיו מתעטפים לפני יהו"ה בתפלה (בעטוף של מצוה של ציצית ותפילין) לעניים דהוו מתעטפים קדם ה' בצלותא

– מאיר התיקון –

שנשפכו על חרבן בית המקדש ועל זה נאמר ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים מי הפנים אלו המרכבות העליונות הקדושות ואחר כך וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר. ועי' דברי רבינו לקמן נב ע"ד, שהבכיה היא על העלמת השער הנ"ן משערי הבינה מכיוון שנתרחקו.

1081 נמחק בגר"א.

1082 נמחק בגר"א.

1083 עי' כללים ח"א לו ע"ד בשם ספר הליקוטים פרשת וישלח, וכן הוא בשער מאמרי רשב"י סב ע"ג שבמלכין קדמאין נחשב הגבורה לפני חסד.

1084 ר"ל היכל דנצח מסטרא דת"ת, כמשי' ל"ב דהוה חכם כו' וכמו שכתב רבינו ד"ה דהוה (לש"ו).

1085 נמחק בגר"א.

1086 עי' שבת צב ע"א: אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ובעל קומה.

ועליהם נאמר "תפלה לעני כי יעטוף".

(בעמופא דמצוה דציצית ותפלין) ועלייהו
אתמר תפילה לעני כי יעטוף¹⁰⁸⁷ (תהלים קב
א)¹⁰⁸⁸:

ויש שער של צדיקים, שלא נפתח אלא
לצדיקים, זהו שנאמר "זה השער ליהו"ה
צדיקים יבאו בו". וזהו השער של צדיק ח"י
העולמים, שנאמר בו "ולא ראיתי צדיק נעזב
וזרעו מבקש לחם", וכעת בגלות נאמר בו
"הצדיק אבד". מה זה "אבד", אבד למלכה,
ונאמר בו "ונהר יחרב ויבש", יחרב בבית
ראשון, ויבש בבית שני. ומשום שאין לו
משלו, העניים צועקים בח"י ברכות התפלה
אל ח"י העולמים, והרי הסתלק משם
הנביעה וברכות (של כל הברכות), ואין מי
שיתן להם, והשערים האחרים סתומים,
ושער הצדיק חרב ויבש, כמו שעני חרב
ויבש, וסוד הדבר "יקוו המים מתחת השמים
אל מקום אחד ותראה היבשה".

ואית תרעא דצדיקיא דלא מתפתחא אלא
לצדיקיא הה"ד זה השער לה' צדיקים יבואו בו
(תהלים קיח ט) והאי איהו תרעא דצדיק ח"י
עלמין¹⁰⁸⁹ דאתמר ביה ולא ראיתי צדיק נעזב
וזרעו מבקש לחם (תהלים לו כה) וכען בגלותא
אתמר ביה הצדיק אבד (ישעיה נז ה) מאי אבד
אבד למטרוניתא ואתמר ביה (ישעיה יט ה, איוב יד יא)
ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש
בבית שני¹⁰⁹⁰ ובגין דלית ליה מדיליה עניין
צווחין בח"י ברכאן דצלותא לגבי ח"י עלמין
והא אסתלק מתמן נביעו וברכאן (נ"א דכל
ברכאן) ולית מאן דיהיב לון (ותרעין אחרנין
סתמיין)¹⁰⁹¹ ותרעא דצדיק חרבה ויבשה כמה
דעני חרב ויבש ורזא דמלה יקו¹⁰⁹² המים
מתחת השמים אל מקום אחד ותראה
היבשה¹⁰⁹³ (בראשית א ט):

דצדיקיא - ר"ל, דנטרין ברית: ולא ראיתי כו' - ר"ל, בזמן שאין הצדיק נעזב, אז אין זרעו
הצדיקים, והעניים כו', וז"ש וכען בגלותא כו': מאי אבד - ר"ל, דהל"ל נאבד: בבית ראשון -
ר"ל, בינה, שחרב מינה, דאסתלק ת"ת כרוב א' לבינה, ונשאר כרוב השני בגלות מלכות. וכן
נו"ה שהן שני כרובים, שבהן הקב"ה, ת"ת, שט בח"י עולמות (ע"ז ג ע"ב) צדיק, { כז ע"ד } שט בים
מלכות, אסתלק בגלות נצח עם ת"ת, דאיהו בנצח ואיהי בהוד¹⁰⁹⁴, ונשאר כרוב השני הוד עם
מלכות, שעליו נאמר (איכה א יג) כל היום דו"ה¹⁰⁹⁵, בדרגא דיליה ביום החמישי כידוע, ולכן נקרא
היכל העניים: ויבש בבית שני - מלכות, שם הוא יבש, דל"ל אלא מה שנותן לה צדיק, וז"ש
בגין דל"ל מדיליה: עניין צווחין כו' - כמ"ש (ישעיה מא יז) העניים והאביונים מבקשים מים ואין כו'
בשביל שנהר יחרב כו', וז"ש לגבי ח"י עלמין כו' ולית מאן כו': ותרעין אחרנין כו' - ר"ל, וכן
כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעה, כמו שמפרש והולך, ולית תרעא כו': אל מקום א' -
כמש"ל דאסתלק ת"ת לבינה:

ואין שער פתוח אלא שער של דמעה,
ומה היא, בת עין שדמעה יוצאת ממונה,
ועליה נאמר "שמרני כאישון בת עין", ובה
"והנה נער בוכה" לקדוש ברוך הוא שירחם
עליה בגלות, זהו שנאמר "אתה תקום תרחם

- מאיר התיקון -

¹⁰⁸⁷ עי' מלואים אות ל.

¹⁰⁸⁸ ז"ל להלן (גר"א).

¹⁰⁸⁹ עי' לעיל ג ע"ב, טז ע"ב.

¹⁰⁹⁰ כאן ז"ל מש"כ לעיל ואית היכלא דעניים וכו' עד כי יעטוף (גר"א).

¹⁰⁹¹ נמחק בגר"א.

¹⁰⁹² עי' לקמן בסוף תיקון מ"ב (לש"ו).

¹⁰⁹³ כאן ז"ל ותרעין אחרנין סתימין (גר"א).

¹⁰⁹⁴ עי' לעיל הערה 344.

¹⁰⁹⁵ עי' לקמן פה ע"ב.

ציון", משום שהיא לבת אש שנראתה למשה בסנה שנאמר "וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה", היא ב"ת מן בראשי"ת, וזה בראשית.

והנה נער בכה (שמות ב ו) לגבי קודשא בריך הוא דירחם עליה בגלותא הה"ד אתה תקום תרחם ציון (תהלים קב יד) בנין דאיהי לבת אש דאתחזיא למשה בסנה דכתיב וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה (שמות ג ב) איהי ב"ת מן בראשי"ת ודא בראשית:

בת עין - מלכות מסט' דבינה¹⁰⁹⁶, היכל הז', וכן היא היכל ז' כנ"ל: **ובה והנה כו'** - ר"ל, בשבילה: **בלבת אש כו'** - ר"ל, בת מן לבת, וכן לב בלב"ת, כמ"ש בתיקון שאחריו ואיהי לב כו', והוא גימ' בכי, בבכי גימ' דל, על דלותה, והן ל"ד אותיות דמילוי המילוי דאדני דל"ל מגרמה חסר א' (ובע"ח תיקון נוק' פ"ב כתב חסר יו"ד במילוי התי"ו וע"ש) דתא"ו, והוא מקום א' הנ"ל: **דאתחזי למשה כו' ואיהי בת כו'** - כמו שמפרש והולך בתיקון י"ב:

כז ע"א [תקונא תריסר]

בראשית, הוא מאמר ראשון של הכל, כלול מעשר אמירות, והיא ל"ב אלהים של מעשה בראשית (של ברית אש). ומצד שמאל נתנה, שהיא גבורה, אש אדומה, ולכן "בלבת אש". ומשה היה מצד הלויים, מהצד שלו ממש. ולמה התגלה לו בסנה, להראות שהיתה בדוחק בין הקוצים, ועם כל זה "והסנה איננו אוכל", בשביל השושנים שהם בניה, שהם ישראל שהיו עתידים להיות בגלות בין הערב רב, שהם קוצים, וזהו הסוד "כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתך שמה ואותך לא אעשה כלה".

בראשית מאמר קדמאה דכלא כלילא מעשר אמירן ואיהי ל"ב אלהים דעובדא דבראשית (ס"א דברית אש) ומסטר אש דשמאלא אתייהיבת דאיהי גבורה אשא סומקא ובנין דא בלבת אש (שמות ג ב) ומשה הוה מסטר דליואי מסטר דיליה ממש ואמאי אתגליא ליה בסנה לאחואה דהוות בדוחקא בין הקוצים ועם כל דא והסנה איננו אכל (שם) בנין שושנים דאינון בנהא דאינון ישראל דהוו (כח ע"א) עתידין למהוי בגלותא בין ערב רב דאינון קוצים ודא איהו רזא כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתך שמה ואותך לא אעשה כלה (ירמיה מו כח):

תיקון יב - מאמר קדמאה דכלא כו' - ר"ל כמ"ש (ר"ה לב ע"א¹⁰⁹⁷) תשעה מאמרות נינהו, בראשית נמי מאמר, והן ע"ס, ואמר כאן שמאמרות הן מלמטה למעלה, מאמר הראשון מלכות, ומרומז בר"ת וס"ת בראשית בת, ומפרש כאן מ"ש בתיקון הקודם בלבת בת, לב, וז"ש ואיהי ל"ב כו': **ומסט' דשמאלא כו'** - ר"ל, לכך כתיב בלבת אש כמו שמפרש והולך: **אתייהיבת כו'** - ר"ל, התורה שניתנה על פי המלכות, כמ"ש (לעיל יג ע"א) נגע בבת כו', וניתנה ע"י גבורה, כמ"ש (לעיל יב ע"ב¹⁰⁹⁸) תורה בגבורה ניתנה, כמ"ש (שמות כ א) וידבר אלהים את כל הדברים כו': **סומקא - ר"ל, גוון אש: בנין שושנים כו'** - ר"ל, כמו שושנים דנזרעין בין הקוצין, שהקוצים שמירה לשושנים, כן ישראל בגלותא בין ערב רב כדי למהר גאולתם כמו שמפרש והולך, לכן לא כלה הקוצים כדי להיות השושנים ביניהן בגלות {כח ע"א} הזה: **ודא איהו רזא כו'** - ר"ל, כי כבר הייתי עושה כלה בכל וגו' רק ואותך¹⁰⁹⁹, ר"ל בשבילך לא אעשה כלה:

- מאיר התיקון -

¹⁰⁹⁶ עי' לעיל הערה 33.

¹⁰⁹⁷ ז"ל: עשרה מאמרות שבהן נברא העולם הי נינהו ויאמר (ויאמר) דבראשית תשעה הוו בראשית נמי מאמר הוא דכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

¹⁰⁹⁸ ז"ל: וכד אתנטילת מגבורה אתקריאת תורה שבעל פה דהכי אוקמוהו מארי מתניתין תורה שבעל פה מפי הגבורה ניתנה, ע"כ. אמנם בשערי אורה פב סע"ב מביא כלשון הרבינו, וכן הוא בדבריו בתז"ח יח ע"ב.

¹⁰⁹⁹ כוונתו למאמה"כ בירמיה (ל יא): אתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' כי אֶתְּךָ אֲנִי כִי אֶעֱשֶׂה כְּלָהּ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ שִׁמָּה וְאֶתְּךָ לֹא אֶעֱשֶׂה כְּלָהּ וְיִסְרְתִיךָ לְמִשְׁפַּט וְנִקְהָ לֹא אֶנְקְדָּךְ.

הראה לו שכר הכלה (של השכינה) והיא "לבת אש", בין הקוצים, שהם הרשעים, כשהם דוחקים את השכינה וישראל, השכר שלהם, כלה, יוצאת השכינה, הכלה מביניהם. ויבא חתן בשבילה, וזהו שכר הכלה, הדחק ויגאל אותם מן הגלות בשבילה. והדחק של הגלות של הערב רב לישראל, ממחר להם את הגאולה, והרפיון שלהם מעכב לישראל את הגאולה, לכן נראה למשה בלבת אש מתוך הסנה מתוך הקוצים.

אחזי ליה כו' - ר"ל, כלה לשון פְּלָה: כד דחקין לשכינתא וישראל כו' - ר"ל, אז נעשית השכינה כלה, שיבא חתן בשבילה, כמו שמפרש והולך: ודוחקא דגלותא - כמ"ש בזוהר במדבר (שלה דף רצט קצט ע"א)¹¹⁰² שכלה בדגש תוך הכ' הוא פְּלָה, וברפה הוא כְּלָה, לכן דחיק גורם דחיק שהוא דגש פְּלָה, וז"ש כי אעשה כלה, ר"ל כבר עשיתי את הפְּלָה, רק שאתה מעכב שאיני רוצה לדחוק אותך ביותר, וזהו ואותך לא כו':

כשהתקרב לשם לראות המעשה הזה, אמר לו הקדוש ברוך הוא "אל תקרב הלום, כד אתקריב תמן למחזי עובדא דא אמר ליה הקדוש ברוך הוא אל תקרב הלום של

מתוך הסנה מגו כובין:

– מאיר התיקון –

¹¹⁰⁰ עי' ברכות ו ע"ב אגרא דכלה דוחקא.

¹¹⁰¹ נמחק בגר"א.

¹¹⁰² ז"ל: וע"ד אמר יהושע לבתר (יהושע ז ט) ומה תעשה לשמך הגדול דהא ודאי שמא דא עקרא ויסודא דכלא אתה הוא יי' ומשה אע"ג דקב"ה לא א"ל הכי ידע דהא בהא תלייא וחובה גרים (ירמיה מו כז) ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' כלא חד כי אתך אני הא אוקימנא כי אתי אתה לא כתיב אלא כי אתך אני כי אעשה כלה בכל הגוים וגו' (ירמיה ל יא) בכל הגוים אעשה כלה: רב המנונא קדמאה אמר דחיקו ועאקו דישראל כמה טב וכמה תועלתא גרים לון רפיון דשאר עמין כמה בישינ גרים לון דחיקו ועאקו דישראל גרים לון דטב ליהוי ותועלתא ומאי ניהו כלה כלא דחיק:

רפיון דשאר עמין גרים לון רפיון וביש והאי איהו כלה והכי אתחזי לון דהא כל רפיון בלא דחיקו דהוה לון בהאי עלמא גרים לון רפיון לבתר בלא דחיקו כלה (ישעיה כח כב) כי כלה ונחרצה שמעתי כי אעשה כלה כלה ברפיון לישראל דהוה לון דחיקו ועאקו כלה (שם סא י) וככלה תעדה כליה מאן כליה אלין ישראל דאינון כלים דהאי כלה:

ישראל דהוה לון דחיקו ועאקו (עמוס ט יא) אקים את סכת דוד הנופלת סכת שלום לשאר עמין דהוה לון רפיון (צוקה) צרה וצוקה כלה ברפיון כמה דהוה לון בקדמיתא וע"ד (ירמיה ל יא) כי אעשה כלה בכל הגוים וגו' ואותך לא אעשה כלה דהא לא אתחזי לך דהא דחיק הוית בקדמיתא זמנין סגיאיין בדחיקו דגלותא תדיר ודחיק תהיה כלה (ס"א תרית כליה):

תרגום: ועל זה אמר יהושע אחר כך "ומה תעשה לשמך הגדול", שהרי ודאי שם זה עיקר ויסוד הכל, "אתה הוא ה'", ומשה אף על גב שהקדוש ברוך הוא לא אמר לו כך, ידע שזה בזה תלוי, והחטא גורם. "ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו'", הכל אחד. "כי אתך אני", הרי בארנו כי אתי אתה, לא כתוב אלא כי אתך אני, "כי אעשה כלה בכל הגוים וגו'" בכל הגוים אעשה כלה.

רב המנונא הראשון אמר דחק וצרות ישראל כמה טוב וכמה תועלת גרמו להם, רפיון של שאר העמים כמה רעות גרמו להם. דחק וצרות ישראל גורם להם שטוב יהיה ותועלת, ומהם כלה הכל דחוק.

רפיון של שאר העמים גורם להם רפיון ורע, וזהו כלה, וכך ראוי להם, שהרי כל רפיון בלא דחק שהיה להם בעולם הזה גורם להם רפיון אחר כך בלי דחק, כלה "כי כלה ונחרצה שמעתי", כי אעשה כלה, כלה ברפיון לישראל שהיה להם דחק וצרות, כלה "וככלה תעדה כליה". מה זה "כליה", אלו ישראל שהם כלי הכלה הזו.

ישראל שהיה להם דחק וצרות, "אקים את סכת דוד הנופלת", סכת שלום לשאר העמים שהיה להם רפיון צרה וצוקה כולה ברפיון, כמו שהיה להם בתחלה, ועל זה "כי אעשה כלה בכל הגוים וגו'" "ואותך לא אעשה כלה", שהרי אין ראוי לך, שהרי דחוקים הייתם בתחלה פעמים רבות, בדחק של גלות תמיד, ודחוק תהיה כלה (תוריש כליה).

של נעליך", כאן רימזו שיתפשט מן הגוף שלו, שהיא נעל כלפי הגוף האחר שהתלבש [בן] כשהתקרב. ויש מי שיאמר שהוא אשתו, והכל אמת, זה וזה [ישנם].

נעליך (שמות ג ה) הכא רמז¹¹⁰³ דאתפשט מן גופא דיליה דאיהו נעל לגבי גופא אחרא דאתלבש כד אתקריב ואית מאן דיימא דאיהו אתתיה וכלא קשוט דא ודא:

וכולא קשוט כו' - ר"ל, שאתלבש בגופא אחרא, מט"ט, ואזדווג בשכינה, וכל זה רמז ליה שע"י גופא עובדא דב"נ וכן אשה עובדא דב"נ אין יכולת לתקן השכינה, וכן בית המקדש שנתבנה ע"י בני אדם אין לו קיום, וז"ש וכן אחזי כו':

וכן הראה לו שבית המקדש שהוא בנין של אדם שעתיד להחרב, ויבנה פעם אחרת על יד הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר ("מעונה אלהי קדם", וכתוב "מקדש ה' כוננו ידוך") גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון, משום שנאמר בו "ואני אהיה לה נאם יהוה חומת אש סביב".

וכן אחזי ליה דבי מקדשא דאיהי בניינא דבר נש דעתיד לאתחרבא ויתבני זמנא אחרא על ידא דקודשא בריך הוא הה"ד (מעונה אלק"י קדם (דברים לג כז) וכתוב (שמות טו יז) מקדש ה' כוננו ידוך) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון (חגי ב ט) בגין דאתמר בו ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב (זכריה ב ט):

הה"ד גדול יהיה כו' - ר"ל, הבית האחרון, הוא שיבנה לעתיד: **בגין כו' - ר"ל**, בשביל שיהיה מעשה ה':

<p>אתמר בבי מקדשא בונה ירושלם ה' (תהלים קמז ב) ואתמר התם לגבי אדם ויבן ה' אלהיים את הצלע אשר לקח מן האדם (בראשית ב כב) דא חכמה ויביאה אל האדם דא עמודא דאמצעייתא דרנא דמשה¹¹⁰⁴ והאי צלע איהו ודאי כלת משה ועלה אתמר וירא אליו מלאך ה' בלבת אש (שמות ג ב) דאיהי בת יחידה דמנה נפיק נהורא דאורייתא:</p>
--

<p>בהאי זמנא כל חיוון יתערוץ בקלא ועופין מצפצפין בשיר לקבלא ברתא בחדוה בנגונא לקבלא קדושין מהחתן דאינון קדוש קדוש קדוש וכו' (ישעיה ו ג) ולית קדושה פחות מעשרה¹¹⁰⁶ וקדושין אינון מסטרא דחכמה דאיהו י' קדש ישראל לה' ראשית תבואתה (ירמיה ב ג) ראשית ודאי ומתברכין בשבע ברכאן מסטרא דאימא עלאה דאיהי ברכה ועלה אתמר להניח ברכה אל ביתך (יחזקאל מד ל):</p>	<p>בזמן הזה כל החיות יתעוררו בקול, והעופות מצפצפים בשיר לקבל את הבת בשמחה בניגון, לקבל קדושין מהחתן שהם "קדוש קדוש קדוש וכו'", ואין קדושה פחות מעשרה, והקדושין הם מצד של החכמה שהיא י', "קדש ישראל ליהוה" ראשית תבואתה", ראשית ודאי. ומתברכים בשבע ברכות מצד האם העליונה, שהיא ברכה, ועליה נאמר "להניח ברכה אל ביתך".</p>
---	---

בההוא זמנא כל כו' - כמ"ש לעיל (כא ע"א) שיר תאב כו': **ועופין כו'** - שהן צפרים הנ"ל (כב ע"ב): **דאינון קדוש כו'** - של ברכת יוצר אור, ששם אופנים וחיות שהן חיון ועופין הנ"ל: **ולית קדושה כו'** - ר"ל, {כח ע"ב} חכמה שהיא י' של השם, והוא ראה שקדש הוא מסט' דחכמה כמו שמפרש והולך: **ראשית ודאי** - ר"ל, חכמה שנקראת ראשית כמ"ש (תהלים קיא י) ראשית חכמה, וזהו קדש ישראל, שישראל עלו במחשבה (בר"פ א"א ס"ד):

<p>ושבע ברכאן אינון בשחרית שתים לפניה ואחת לאחריה ובערבית שתים לפניה שתים לאחריה ואינון שבע ספירן דכלילן בחתן וכלה ודא איהו שמע ישראל וגו' (דברים ו ד) הא הכא קדושה וברכה ויחוד¹¹⁰⁷ בההוא זמנא אתער דוד בכינור דאיהו מנגן מאליו¹¹⁰⁸ בעשרה מיני ניגונין¹¹⁰⁹ קדמאה באשרי ודא בראשית: [כז ע"ב]</p>	<p>ושבע ברכות הן בשחרית שתים לפניה ואחת לאחריה, ובערבית שתים לפניה שתים לאחריה, והם שבע ספירות שכולות בחתן וכלה, וזהו "שמע ישראל" וגו'. הרי כאן קדושה וברכה ויחוד, באותו זמן מתעורר דוד בכנור, שהוא מנגן מאליו בעשרה מיני ניגונים, ראשון באשרי וזה בראשית.</p>
--	--

ואינון שבע כו' - ר"ל, שכולם מתברכין מברכה כידוע¹¹¹⁰: **בשחרית כו'** - והן חג"ת, שת"ת כללא דילהון (זהר ח"א רז ע"א), ובערבית כו' והן נהי"ם שיסוד ומלכות כללא דילהון כידוע⁰, סוד ערבית כידוע¹¹¹¹: **ודא איהו שמע כו'** - ר"ל, שמע כו' הן חמשה תיבין ה"ס חג"ת נ"ה. אחד, הוא יסוד ומלכות, א"ח יסוד ד' מלכות כידוע¹¹¹²: **מנגן מאליו בעשרה כו'** - ר"ל, מלכות סלקא בכל

– מאיר התיקון –

¹¹⁰⁶ עי' ברכות כא ע"ב - כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה.

¹¹⁰⁷ עי' מלואים אות ב.

¹¹⁰⁸ עי' ברכות ג ע"ב: כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד וכיון שהגיע חצות לילה בא רוח צפונית ונושבת בו ומנגן מאליו.

¹¹⁰⁹ עי' מדרש תהלים (מזמור א): נאמר בעשרה מיני זמר: בניצוח, בניגון, במזמור, בשיר, בתפלה, בהלל, בברכה, בהודיה, באשרי, בהללויה [בזהר ח"ג קא ע"א, בהלל בברכ נמחקים, ובמקומו איתא במשכיל במכתם. ובילקוט שמעוני תהלים - רמז תתעג נמחק בברכה, ובמקומו איתא: במשכיל, ובתהלה, אמנם והלל והללויה נחשבים כא']. ועי' זהר ח"ג רכג ע"ב: למנצח, תמן נצח וכו' הוד ביה הודו ליי' צדיק ביה רננו צדיקים ביהו"ה וביה רנו ליעקב שמחה תפארת ביה הללו אל הללויה הללו יה דתמן יהו"ה בנגון ובזמר חסד וגבורה בשיר ובברכה חכמה ובינה באשרי כתר בתהלה מלכות. תרגום: למנצח, שם נצח וכו' הוד, בו הודו לה'. צדיק, בו "רננו צדיקים בה", ובו "רנו ליעקב שמחה". תפארת, בו הללו אל, הללויה הללו יה, ששם יהו"ה. בנגון ובזמר, חסד וגבורה. בשיר ובברכה, חכמה ובינה. באשרי כתר. בתהלה מלכות.

¹¹¹⁰ עי' לקמן נח ע"ד: כיון דהדעת נחית כלהו נחיתין עמיה וכלהו מתערין עמיה, דכל האברים מתערין עמיה

¹¹¹¹ עי' דברי רבינו ס"י ט ע"ב: ועומק מערב - הוא יסוד, שבו מתערבין כל הספירות, והוא נק' כל (זהר ח"א לא ע"א), ולכן אמרו (ב"ב כה ע"א) שהשכינה במערב. ולכן נראה לגרוס מערבית או מערב וצ"ע.

¹¹¹² עי' זהר ח"ב קטז ע"א: ועליה אוקמוה מארי מתניתין בחגיגה על מה העולם עומד על עמוד אחד ששמו צדיק שנאמר (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם ובודאי איהו ברית דשבועה דעליה קיימין א"ח ד' דאינון שמיא וארעא דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא

ע"ס, והן עשרה ניגונים כמ"ש בתיקון שאחריו, וזהו מאליו כמ"ש (דניאל ב לד) די התגורת אבן די לא בידין:

תקונא תליסר

בראשית, שם אשרי, וזהו "אשרי האישי", והוא "אהיה אשר אהיה", ראש לכל הראשים, ועליה נאמר "ראשך עליך ככרמל", וזה תפילין של ראש. "ודלת ראשך כארגמן" זה תפילין של יד, ובו משבחים את הבת באשרי הזה, זהו שנאמר "באשרי כי אשרוני בנות".

בראשית תמן אשרי ודא איהו אשרי האישי (תהלים א א) ואיהו אהיה אשר אהיה (שמות ג יד) רישא לכל רישין ועלה אתמר ראשך עליך ככרמל (שיה"ש ז ו) ודא תפילין דרישא ודלת ראשך כארגמן (שם) דא תפילין דיד וביה משבחינ לבת בהאי אשרי הה"ד באשרי כי אשרוני בנות (בראשית ל יג):

תיקון יג תמן אשרי - ר"ל, ניגון הראשון מן עשרה הניגונים הנ"ל בתיקון הקודם¹¹¹³, והוא האותיות הנשארים מן בת בתיקון הקודם, ואשרי הוא כתר, כמו שמפרש והולך, והוא מגיד מראשית אחרית (ישעיה מו י), בת אשרי: ודא איהו אשרי כו' - מפרש לקמן (כח ע"ב) אשר לא הלך כו' זכי לאתדבק בכתרא כו'¹¹¹⁴: ואיהו אהיה אשר אהיה - שג' שמות הללו בכתר, שכלול כח"ב בג' רישין כידוע¹¹¹⁵, והוא ראה שאשר הוא בכתר: רישא כו' - ר"ל, רישא אותיות אשרי, ואמר רישא לכל רישין, שחו"ב ג"כ נקראו רישין, והוא רישא להם: ראשך כו' - ר"ל, לשון אשרי כנ"ל. ודלת ראשך כו', דאתנטלת מהאי רישא ושם סליקת¹¹¹⁶, וז"ש וביה משבחינ לבת כו', ור"ל זהו בראשית בת אשרי כנ"ל:

מאן זכי לאעלא תמן אשר לא הלך בעצת רשעים דאיהי עצה בישא מסטרא דעין הדעת טוב ורע ובדרך הטאים לא עמד מאן דרך חטאים ההיא דאתמר בה בן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו' (משלי ל ב) ובמושב לצים לא ישב מאן מושב לצים דא לילית אימן דערב רב דאיהי מטמאה כנדה במושבה וכן ערב רב מטמאין במושבם לצדיקיא (כח ע"ב) דיתבין בינייהו כנדה:

מי זוכה להכנס שם "אשר לא הלך בעצת רשעים", שהיא עצה רעה מצד של עין הדעת טוב ורע. "ובדרך חטאים לא עמד", מי זו דרך חטאים, אותה שנאמר בה "כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו'". "ובמושב לצים לא ישב", מי זה מושב לצים, זו לילית, אמם של ערב רב שמטמאת כנדה במושבה, וכן ערב רב מטמאים במושבם את הצדיקים שיושבים ביניהם כנדה.

מאן זכי כו' - חוזר למעלה, ודא איהו אשרי האישי, ואמר מאן זכי לאעלא בהאי אשרי: דאיהי עצה בישא מסט' דעין הדעת טוב ורע - ר"ל, עצת לשון עין הדעת מסט' דרע, עצת רשעים, וזהו עצה בישא, כי המייעץ לרע מראהו לו שהוא טוב ומוליכו ברע, וכן הוא עין הדעת טוב ורע, נחמד למראה (בראשית כ ט), כמ"ש (משלי ה ג) חלק משמן חכה ואחריתה כו': כנדה במושבה - ר"ל, זהו לשון ובמושב, מושב הזב ונדה, כמ"ש (ישעיה ל כב) תזרם כמו {כח ע"ג} דוה כו'¹¹¹⁷:

- מאיר התיקון -

שמתי א"ח שמים הדא הוא דכתיב (מ"א ח ל) ואתה תשמע השמים ד' הארץ הדא הוא דכתיב (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי תרגום: ועליו בארו בעלי המשנה בחגיגה על מה העולם עומד על עמוד אחד ששמו צדיק שנאמר וצדיק יסוד עולם ובודאי הוא ברית של שבועה שעליו עומדים א"ח ד' שהם שמים וארץ שכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי א"ח שמים זהו שכתוב ואתה תשמע השמים ד' הארץ זהו שכתוב והארץ הדם רגלי.

¹¹¹³ זה בפסקא הקודמת.

¹¹¹⁴ נראה שכוונתו לדברי התיקון^ז, מאן זכי לאעלא תמן.

¹¹¹⁵ עי' ע"ח שער א"א פרק ג: כח"ב שבהם הם ג' רישין דעתיק שהוא א"א.

¹¹¹⁶ עי' בהגר"א בספד"צ ד ע"ד ביה סליק.

¹¹¹⁷ זה לשון הפסוק בשלימות (ל כב): וטמאתם את צפוי פסילי כספך ואת אפדת מסכת זהבן תזרם כמו דוה צא תאמר לו. עי' שבת פב ע"א: אמר רבי עקיבא מניין לעבודה זרה שמטמאה במשא כנדה שנאמר תזרם כמו דוה צא תאמר לו מה נדה מטמאה במשא אף עבודה זרה מטמאה

ומי שדבק באשרי הזה, שהוא כתר וראש של התורה, נאמר בו "והיה כעץ שתול על פלגי מים" וזה עץ חיים שנאמר בו "ועלהו לא יבול", וזה תיקון הראשון.

ומאן דאתדבק בהאי אשרי דאיהו כתר אורייתא דאורייתא אתמר ביה והיה כעץ שתול על פלגי מים (תהלים א ג) דא עץ חיים דאתמר ביה ועלהו לא יבול (שם) והאי תקונא קדמאה:

ומאן דאתדבק כו' - מפרש סיפא דפסוק¹¹¹⁸, כי אם בתורת כו' והיה כעץ כו': **דאיהו כתר אורייתא** - ר"ל, ז"ש כי אם בתורת כו' והוא רישא לאורייתא, שאורייתא מתחיל מחכמה, וזהו בתורת ה', מחכמה ששם מתחיל השם¹¹¹⁹: **והי כעץ כו' - לא כאותו העץ שאמר למעלה עץ הדעת טוב ורע וז"ש ודא כו': על פלגי מים - ר"ל, כמ"ש בתז"ח (יא ע"ב) שג' רישין בכתר¹¹²⁰**, בסוד אלף יו"י¹¹²¹, שני יודין מים עליונים מים תחתונים וא"ו באמצע¹¹²², והוא נקרא עץ החיים כידוע (זהר ח"א כז ע"ב), שתול בתוך ב' יודין, מים עליונים מים תחתונים, שהם נקראים פלגי מים (תהלים א ג) כידוע (ו) **ועלהו לא יבול - ר"ל, שאין בו רע:**

<p>תנינא בשיר דא חכמה שר י' ותלת יודין אינון י' י' י' ואינון רישא וסופא ואמצעיתא דאת י'1123 ואינון רמיוזין בשמא סתים דאיהו יו"ד ה"י וא"ו ה"י באלין תלת שבה דוד מלכא לברתא דמלכא הה"ד (תהלים קכא א) שיר למעלות ל' מעלות אינון ודאי אינון תלתין דרגין דבהון ברתא סלקא לגבי אבא:</p>	<p>השני, בשיר, זה חכמה, שר י'. ושלש יודים הן י' י' י', והם ראש וסוף ואמצע של האות י', והם רמוזים בשם נסתר שהוא יו"ד ה"י וא"ו ה"י, באלו השלש שבה דוד המלך את בת המלך, זהו שנאמר "שיר למעלות", ל' מעלות הן, ודאי אותן שלשים דרגות שבהם הבת עולה לאב.</p>
---	--

שר י' - אותיות שיר, והן אותיות אשר שבכתר, רק שם אלף, שאלף הוא בכתר, וכאן י' שחכמה הוא י' של השם (זהר ח"ב קכג ע"ב): **ותלת יודין כו' - מבאר ששיר הוא בחכמה, שנאמר שיר למעלות כמו שמפרש והולך: בשמא סתים כו' - שמילוי אלפין נקרא שמא מפרש כידוע (לעיל ח ע"ב זהר ח"ג כט ע"ב), שהוא למטה בז"ת¹¹²⁴**, וזה בג' ראשונות הנסתרות כמש"ל (יט ע"א)¹¹²⁵: **ל' מעלות אינון** - מאיר התיקון -

במשא. ועי' שער המצות (פרשת שמיני): ענין האכילה הוא לברר האוכל מתוך הפסולת והאוכל שהוא המזון נבלע באברים והפסולת נעשה מותר ונדחה למטה כנודע ומהם נעשו הקליפות בסוד וטמאתם את ציפוי פסילי כספך וגו' תזרם כמו דוח צא תאמר לו, כי הם בחינת היציאה של נקב האחור וכמ"ש בענין פעור ע"ש.

¹¹¹⁸ עי' זהר ח"ב קכג ע"ב: י' דאיהי חכמה והכי הוא ודאי ה' אמאי איהו בינה.
¹¹²⁰ עיי"ש דברי רבינו ד"ה אני ראשון.
¹¹²¹ א

¹¹²² עי' תז"ח יב ע"ד: מיין עלאי כגונא דא מיין נוקבין כגונא דא ריקע דאמצעיתא.
¹¹²³ עי' לעיל הערה 889.
¹¹²⁴ מ"ה הנה הוא נקרא באצילות בשם שמא מפרש, כי הוא מפורש ונגלה שם שהוא עיקר מדרגת האצילות, אבל השם ס"ג הוא נקרא באצילות בשם שמא סתים, כי הוא נסתר ונעלם שם, וכ"ז הוא משום שהוא למעלה ממדרגת האצילות כנז' (כללים ח"א נז ע"ב).
 באצילות רק שליטת המ"ה ור"ל המ"ה ע"י הב"ן ומשום כי שם הוא כל הגילוי רק מהשם מ"ה הנה לכך נקרא השם מ"ה בתיקונים בכמה מקומות בשם שמא מפרש שם המפורש משא"כ השם ס"ג הוא נקרא בתיקונים בשם שמא סתים משום שהוא נעלם שם (כללים ח"ב קט ע"ג, וכן ביאורים ח"ב כז ע"ג).
 והגם שהרי גם א"א מתפשט ג"כ בכל האצילות וכן א"ק הנה הוא מתפשט בכל העולמות אך התפשטותם הנה הוא רק לבחי' אור א"ס עי' שער הכללים ספ"ט אשר אין לו שום תפיסה בשום שם כלל משא"כ התפשטות אור"א הנה הוא לבחי' אור האצילות והתפשטותם הנה הוא בבחי' השמות דע"ב וס"ג שהם בבחי' נשמה הכללי והחיה הכללי שהם הגדלות האמיתיות כנודע וכ"ז הוא ג"כ רק בפנימיות ובהעלם והוא מה שנקרא הס"ג בשם שמא סתים (כללים ח"ב קיח ע"ג).
 והרי נתבאר לנו מכ"ז גילוי האימא באות ה' ראשונה דהשם הו"ה ב"ה, וכ"ז הנה הוא ג"כ רק בבחי' עצמותה הכללי לבד, כי בזה הנה היא כלולה רק באות אחת, אבל בבחי' כחותיה הפרטיים שבה, הנה עומדת האימא בגילוי ה' אותיות דשם ס"ג, שהוא יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שהם י' אותיות, כי זה מורה על המציאות דהי' ספ"י שבה שבעצמותה גופה, הנה יצא כל ספ"י שבה לפועל בכל תכונתה, ולכן נתגלה כל א' באות בפנ"ע, כי בעצמותה הרי היא פרצוף שלם, ונתגלה בה כל הי"ס

ודאי - ר"ל, כמ"ש (אבות פ"ו מ"ו) והמלכות ניקנית בל' מעלות: **אינון תלתין דרגין דבהון כו' - ר"ל**, ג' מדרגות (סלקא ז"א ואו"א), וכל א' כלול מעשר: **(סלקא לגבי אבא - דמשם אתבניאת כמ"ש (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית כמש"ל:)**

<p>בחמש נימין דכנור דאינון חמש אזכרות דאדכיר חמש זמנין ה' בהאי מזמור חד עזרי מעם ה' (שם ב) ב' ה' שומרך (שם ה) ג' ה' צלך (שם ד) ה' ישמרך מכל רע (שם ז) ה' ה' ישמר צאתך ובואך (שם ח) ובהון מלכא אמר (נ"א אתא מלכא) לגבי בלה צהלי קולך בת גלים (ישעיה י ל) בת עשרה גלגלים דסליק בהון יו"ד ה"א וא"ו ה"א בעשרה מיני נגונין:</p>	<p>בחמשה נימין של כנור, שהם חמש אזכרות שהזכיר חמש פעמים יהו"ה במזמור הזה: אחד, "עזרי מעם יהו"ה". ב', "יהו"ה שמרך". ג', "יהו"ה צלך". ד', "יהו"ה ישמרך מכל רע". ה', "יהו"ה ישמר צאתך ובואך". ובהם המלך אומר (בא המלך) לכלה "צהלי קולך בת גלים", בת עשרה גלגלים שעולה בהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א בעשרה מיני נגונים.</p>
--	---

בחמש נימין דכנור - עכשיו מפרש הכל האיך סלקא כל זה בשיר של כנור, ואמר בחמש נימין, וסלקא בשית דרגין דניגונא כמ"ש לקמן, וכל דרגא הוא בה' נימין, והן תלתין דרגין: **דאינון חמש אזכרות כו' - דנגון הוא בסוד הוי"ה**, כמ"ש לקמן **לקבל עשר אצבעאן כו' - צהלי קולך בת גלים** - ר"ל, בת גלים, מלכות, כמו שמפרש והולך, צהלי בקולך עמודא דאמצעייתא כמ"ש לקמן **דסליק בך: בת עשרה גלגלים** - ר"ל, גלגלים הם ספירות של חכמה¹¹²⁶, שגלגל הוא י', ושם הוא עשר גלגלים, ע"ס של חכמה, ששם ע"ס בלי מה כידוע (ס"י פ"א מ"ב), והן עשרה גלגלים שבכסא מס' דחכמה:

<p>ובארבע חיוון דסליק (נ"א דאינון)¹¹²⁷ יהו"ה (נ"א יוד הא ואו הא)¹¹²⁸ בשיר פשוט כפול משולש מרובע דאיהו יהו"ה דקולו סלקא כגלי ימא וגלי ימא דלעילא אינון עשרה גלגלין ועלייהו אתמר ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש (שיה"ש ה יד) בתרין דרועין דברתא:</p>	<p>ובארבע חיות שעולה יהו"ה בשיר פשוט כפול משולש מרובע, שהוא יהו"ה, שקולו עולה כגלי הים, וגלי הים שלמעלה הם עשרה גלגלים, ועליהם נאמר "ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש", בשתי זרועות הבת.</p>
---	---

דסליק יהו"ה בשיר כו' - כמ"ש ל' בהקדמה (ה ע"ב) שעשר גלגלים הן מילוי דאלפין, וד' חיוון הם ד' אותיות הוי"ה ע"ש: **בשיר פשוט כו' - מפרש האיך הוא בכנור**, ואמר שיר פשוט כו', דהניגון הוא מורכב מה' נימין שבכנור, ואם הוא מב' נימין נקרא שיר פשוט, שפחות מב' נימין אי אפשר, ומג' נימין נקרא שיר כפול, ומד' משולש, ומה' מרובע, והן ג"כ עולין לעשר: **דקולו סלקא כגלי ימא** - ר"ל, כמו שהגלין מגביהין והולכין, כן אלו מוסיפין והולכין¹¹²⁹ כמ"ש (סוכה נא ע"ב) אפיק שפה ועייל שפה דמיחזי כאדותא דימא¹¹³⁰, ור"ל ז"ש קולך בת גלים: **וגלי ימא דלעילא כו' -**

– מאיר התיקון –

בפרטיות. אמנם עכ"ז הנה היא רק בהגילוי דשם ס"ג לבד, שהוראתו הוא ג"כ על ההעלם, שהרי ההה"ן שבו הם במילוי יוד"ן, וכל י' הוא מורה העלם וכנ"ל פ"ב, ורק הו' שבו הוא במילוי א', וכל א' הוא אור והארה וגילוי, כי באותו הא' שם הוא השורש דהשם מ"ה שבז"א, שהוא הגילוי העיקרי שבאצילות וכמו שיתבאר לקמן פ"ד, ומשום שהוא נעשה ונבנה בהאימא, וניכר עיבורו בה, לכן נעשה הו' שבה במילוי א', משום שורש הז"א שנתגלה בה עכ"פ, אבל היא עצמה היא לעולם נעלם, וכהוראת ההה"ן שבה, שהם רק במילוי יוד"ן, ולכן נקרא גם השם ס"ג בתיקונים תמיד בשם שמא סתים (הקדו"ש לח ע"ד).

¹¹²⁵ כל גילוייה דבחי' ה' ספי' שבה ובחי' הפרצוף שבה הוא רק לעצמותה לבד, אבל להז'ו"ן היא נעלם (הקדו"ש לח ע"ד).

¹¹²⁶ עי' לעיל הערה 763.

¹¹²⁷ נמחק בגר"א.

¹¹²⁸ נמחק בגר"א.

¹¹²⁹ ר"ל אלו עשרה מיני ניגונין הנ"ל דסליק בהון י' אותיות המילוי והד' דפשוט כפול משולש מרובע דסליק בהון ד' אותיות הפשוטים ומוסיפין והולכין למעלה שלושים מעלות (לש"ו).

¹¹³⁰ תרגום: הבלית החוצה בבניה של הכותל, שורה של אבנים, וכנס פנימה את השורה תחתיה. ועשה מרווחים אלו בין השורות כדי שיחזיק הכותל את הסיד שנמרח עליו.

ר"ל, והוא נגד שיר פשוט כו' שעולה לעשר כנ"ל: ידיו גלילי כו' - ר"ל, לשון גלגלים כמו שמפרש והולך:

<p>ובהון שית פרקין ואינון שית דרגין דכורסיא שש מעלות לכסא (מלכים א' י יט) וכד סליק ו' בהון יתערוך לגביה לקבלא ליה שרפים בגדפייהו הה"ד (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו' ומאן דסליק על גדפייהו ופרח בהון איהו ו' כליל שית תיבין דיחודא שמע ישראל (דברים ו ד) ובגיניה אתמר (קהלת יב) כי עוף השמים וגו':</p>	<p>ובהם ששה פרקים, והם שש דרגות של הכסא, "שש מעלות לכסא", וכשעולה בהם ו', יתעוררו אליו לקבל אותו השרפים בכנפיהם, זהו שנאמר "שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו'", ומי שעולה על כנפיהם ופורח בהם, הוא ו' כולל שש תיבות היחוד של "שמע ישראל", ובגללו נאמר "כי עוף השמים וגו'".</p>
--	---

בתרין דרועין {כח ע"ד} כו' - ר"ל, בתרשיש אותיות בתרי שש, ור"ל שידיו של עמודא דאמצעייתא ממולאים בידים שהוא סליק בהן, והיא סלקא בידיו כמו שמפרש והולך: **שש מעלות לכסא - ר"ל**, שנאמר אצל שלמה שהיתה דוגמת כסא הכבוד, כמ"ש (דבה"א כט כג) וישב שלמה על כסא ה': **בגדפייהו - ר"ל**, שלהם שש כנפים סליק בהון ו' על שית דרגין כמו שמפרש והולך, ושרפים הן בכסא (פע"ח שער הנהגת הלימוד א): **כי עוף השמים כו' - ר"ל**, שרפים שנאמר (ישעיה ו ב) ובשמים יעופף, והן עוף השמים, ו' שנקרא שמים (זהר ח"א יח ע"א), יוליך את הקול דק"ש, ו' עמודא דאמצעייתא, וז"ש צהלי קולך כו' כנ"ל:

<p>וכד סלקא ברתא סלקא בתרין דרועוי דאינון חסד וגבורה דבהון שית פרקין דאיהו ו' ורזא דמלה שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני (שיה"ש ב ו):</p>	<p>וכשעולה הבת, עולה בשתי זרועותיו שהם חסד וגבורה, שבהם ששה פרקים שהוא ו', וסוד הדבר "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני".</p>
--	---

דאיהו ו' - ר"ל, עמודא דאמצעייתא כולל חו"ג כמ"ש ל' בהקדמה בסופו:

<p>כד סלקא האי (נ"א בהאי כ"ע) שיר סלקא בשית תיבין דאינון (דברים ו ד) שמע ישראל וגו' וכד נחתא נחתא בשית דאינון ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ונגונא כד סליק סליק בשית וכד מאיך מאיך בשית ועלייהו אתמר שוקיו עמודי שש (שיה"ש טו):</p>	<p>כשעולה השיר הזה (בזה כתר עליון), עולה בשש תיבות שהן "שמע ישראל וגו'", וכשירוד, יורד בשש שהם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. והנגון כשעולה, עולה בשש, וכשירוד יורד בשש, ועליהם נאמר "שוקיו עמודי שש".</p>
---	--

וניגונא כד סליק כו' - ר"ל, שהניגון הולך ומגביה כידוע לחכמי הניגון, ואח"כ הולך ויורד, ומעלתו הן ששה מדרגות, כל א' מגביה על חבירו, וכן בירידה, וזהו קול ו' דסלקא בשית ונחתא בשית: **ועלייהו אתמר שוקיו כו' - ר"ל**, שש הוא שית פרקין שבשוקיים, ובדרועין היא סלקא בשית, ובשוקין נחתא בשית:

<p>ועשרה גלגלין אינון י' דאינון לקבל עשר אצבעאן דבטשין בנגונא חמש בחמש ואינון ה"ה דסלקין ביה¹¹³¹ בשית דרגין דאיהו ו' ביה סלקין ונחתין ואיהו כנוונא דסלם דאתמר ביה והנה סלם מצב ארצה וגו' והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו (בראשית כח יב) וכלא יהוה יו"ד ה"א וא"ו ה"א יד ודוד מנגן ביד ו' איהו גופא גדפוי ה"ה רישא דיליה י' ביה סליק קלא דנגונא:</p>	<p>ועשרה גלגלים הם י', שהם כנגד עשר אצבעות שמכים בנגון חמש בחמש, והם ה"ה שעולים בו, בשש דרגות שהוא ו', בו עולים וירדים. והוא כדוגמת הסולם שנאמר בו "והנה סולם מוצב ארצה וגו', והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו". והכל יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, י"ד, ודוד מנגן ביד, ו' הוא גוף כנפיו ה"ה, ראשו י', בו עולה קול הנגון.</p>
---	--

ועשרה גלגלין כו' - כאן מפרש ד' האותיות של השם: חמש בחמש - ר"ל, ה' אצבעאן בה' נימין, שהן ה' ה' של השם דנפקין מי', והן סלקין בי' של השם דרך ו' שהוא סלם, וז"ש דסלקין ביו"ד בשית כו' ר"ל, דסלקין לחכמה דרך עמודא דאמצעייתא: ואיהו כגוונא דסלם כו' - ר"ל, ו': והנה כו' - ב' ההי"ן שנק' אלהים¹¹³²: וכולא כו' - ר"ל, שאמר לעיל י' גלגלין שמא מפרש, ד' חיון יהו"ה, וכולם הם י"ד, עשרה ניגונין ושיר פשוט כו', וז"ש מנגן ביד, וזהו דוד גימ' י"ד: ו' איהו גופא כו' - ר"ל, עוף השמים שמוליך את הקול (קהלת י ט), כולל הוי"ה, וכן קלא דניגונא כליל הוי"ה והכל, שו' עמודא דאמצעייתא כלול הוי"ה כידוע, והוא קלא, וז"ש ביה סליק כו', וכן עוף השמים בדרגא דידיה. וכלל הענין, עשרה ניגונין, נגד י' של השם, עשר גלגלים, גלי ימא דבינה דאשתכחו מחכמה, והן עשרה גלגלים של הכסא, ששם מקנן אמא בתלת ספיי' (לעיל כד ע"ב). שש מעלות של הניגון שעולה ויורד נגד ו' של השם, שש מעלות לכסא, שבהן עולים ויורדים מלאכי אלהים. ד' שירים, שיר פשוט כו', נגד ד' אותיות הוי"ה אחוריים¹¹³³, והן ד' עמודי הכסא ד' חיון, ששה מעלות עם עמודים ד' הן י', מילוי יו"ד, והכל יו"ד במלואו. חמש נימין בחמש אצבעאן, ה' ה' של השם. והכל עולה שלשים מעלות, וכן ה' נימין בו' קלין ל' כנ"ל, ויו"ד ה"ה היא מלכות דסלקא לחכמה, ה"ה ביו"ד, וכן עשרה ניגונין בד' שירים נגד י"ד אתון של השם י' גלגלים ד' חיון:

ועוד ו' איהי מנרתא ה' ה' שלשה קני מנורה מצדה האחת וגו' (שמות כה לב) ו' מנורה באמצע נר על רישיה י' כד שריא באת ו' אתעביד ז' ורוז דמלה יאירו שבעת הנרות (במדבר ח ב):

ועוד ו', היא מנורה, ה' ה', "שלשה קני מנורה מצדה האחת וגו'". ו' מנורה באמצע, נר על ראשו י', כששורה באות ו' נעשה ז', וסוד הדבר "יאירו שבעת הנרות".

ועוד ו' איהי כו' - ר"ל, שוא"ו כולל י"ד במנורה ג"כ, כמו קלא דניגונא שכולל י"ד, ומנורה הוא ג"כ בחכמה כידוע (לקמן עז ע"ב):

לקבל מנרתא דאיהי ו' ושית קני מנרתא דאינון ה' ה' שית ווי"ן ורוזא דמלה שבעה ושבעה מוצקות (זכריה ד ב) עד דסלקין (כט ע"א) ליו"ד דאיהו יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא איהו ודוד מנגן ביד (שמואל א' יט ט) י"ד לקבל י"ד וסלקא ה' (זעירא) באת ו' ולבתר סליק ו' בי' שית זמנין עשר עד דסליק לשתין ואינון אתון הדבקות בקריאת שמע דבגינייהו אתמר כל המשים ריוח בין הדבקים מצננים [כח ע"א] ליה גהינם ושלמה עליהו אמר הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה (שיה"ש ג ט) ואינון נטרין (נ"א נטלין) ערסיה ולקבלייהו (שיה"ש ו ח) ששים המה מלכות אלין דכורין ואלין נוקבין אלין דקריאת שמע דתקין משה דכורין אלין דשלמה נוקבין ואלין בית קבול לאלין דרגין דשלמה אינון בית קבול לדרגין דמשה וכד מתחברין כלא כאחד שלמ"ה אתהפך למשה:

נגד המנורה שהיא ו', וששה קני המנורה שהם ה' ה', שש ווי"ן. וסוד הדבר "שבעה ושבעה מוצקות", עד שעולים ל"ד, שהוא יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וזהו "ודוד מנגן ביד", י"ד כנגד י"ד, ועולה ה' (קטנה) באות ו', ואחר כך עולה ו' ב', שש פעמים עשר עד שעולה לששים, והם אותיות הדבקות בקריאת שמע, שבשבים נאמר, כל המשים רוח בין הדבקים מצננים לו גיהנם (ברכות טו ע"ב¹¹³⁴). ושלמה אמר עליהם "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה" והם שומרים [ס"א נוטלים] את מטתו, וכנגדם ששים המה מלכות, אלו זכרים ואלו נקבות, אלו של קריאת שמע שתקן משה זכרים, אלו של שלמה נקבות, ואלו בית קבול לאלה. הדרגות של שלמה הן בית קבול לדרגות של משה, וכשמתחברים הכל כאחד שלמ"ה מתהפך למשה.

- מאיר התיקון -

¹¹³² עי' ספד"צ כו ע"ב: הוי"ה סטרא דדכר, אלקים סטרא דנוקבא.

¹¹³³ י' יהו"ה יהו"ה.

¹¹³⁴ ז"ל: תני רב עובדיה קמיה דרבא ולמדתם שיהא למוודך תם שיתן ריוח בין הדבקים עני רבא בתריה כגון על לבבך על לבבכם בכל לבבך בכל לבבכם עשב בשדך ואבדתם מהרה הכנף פתיל אתכם מארץ אמר רבי חמא ברבי חנינא כל הקורא קריאת שמע ומדקדק באותיותיה מצננין לו גיהנם שנאמר בפרש שדי מלכים בה תשלג בצלמון אל תקרי בפרש אלא בפרש אל תקרי בצלמון אלא בצלמות.

שבעה ושבעה כו' - ר"ל, שמנורה הוא שבעה, ו' עם י' ז', וז' ווי"ן הרי שבעה {כט ע"א} ושבעה, וז"ש שלשה קני מנורה מצדה הא' ושלשה כו', שי"ו באמצע וב' ההי"ן מב' הצדדים כמו בעוף השמים דלעיל, ב' גדפוי מצדדים: **וסלקא ה' באות ו'** - ונכללת ג"כ מו', שית תיבין דבשכמ"לו: **ולבתר סליק כו' - ר"ל**, ונכללין שניהם מששים, וזהו שיר דסליק ל'י באות ו' כנ"ל: **ואינון אתוון כו' - עבשל"ה¹¹³⁵**, וע"ה כ', שהן ט"ז אותיות דקאמר בגמ', בכל לבבך כו'¹¹³⁶, שמספר קטן גי' ששים: **ריוח בין הדבקים** - שהן ו"ק דזו"נ שדבוקים באחוריים, ונותן ריוח זהו הנסירה להזדווג בפנים¹¹³⁷: **ושלמה עליהו כו' - על ששים הדבקות שהן דכורין אמר ששים כו' מגבורי ישראל דלעילא, עמודא דאמצעיתא, שנטרין מטתו, וז"ש ואינון כו': ולקבליהו כו' - ר"ל**, הן נוקבין לקבל ששים דדכורין:

בתקונין דארבע אתוון אתקן שיר ועלייהו אתמר והנה מלאכי אלהים וגו' (בראשית כח יב) סלקין תריין ואינון (י"ה¹¹³⁸) ונחתין תריין ואינון (ו"ה¹¹³⁹) וכן גלגלי ימא (נ"א יומא) סלקין בעשר ואינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א וארבע חיוון כד סלקא ברתא בשיר נשרא נטיל י' בפומא ועל רישהא ו' בגופא ה"ה בגדפהא אד"ם יו"ד ה"א וא"ו ה"א רכיב על כלא ודמות פניהם פני אדם (יחזקאל א י) דא סליק על כלא ופני אריה אל הימין לארבעתם דא יהו"ה ופני (נ"א והכי) שור ופני (נ"א והכי) נשר אינון מרכבה לשמא דיהו"ה ואדם על כלא:

בתקונים של ארבע האותיות נתקן השיר, ועליהן נאמר "והנה מלאכי אלהים" וגו', עולים שתיים והן י"ה, ויורדים שתיים והן ו"ה. וכן גלגלי הים (היום) עולים בעשר, והן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וארבע חיות כשעולה הבת בשיר, הנשר נוטל י' בפה ועל ראשה, ו' בגוף, ה"ה בכנפיה. אד"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, רוכב על הכל, "ודמות פניהם פני אדם" זה עולה על הכל, "ופני אריה אל הימין לארבעתם", זה יהו"ה, ופני (וכך) שור ופני (וכך) נשר, הם מרכבה לשם יהו"ה, ואדם על הכל.

בתיקו' כו' - כנ"ל: סלקין כו' - צ"ל בהיפך, סלקין ו"ה, ונחתין י"ה, וכן הוא לקמן בסוף התיקונים בתיקון ב' (קסא ע"ב, קסד ע"ב): **דא סליק כו' - ר"ל**, שנאמר ודמות פניהם¹¹⁴⁰, ר"ל של כלם כמש"ל¹¹⁴¹: **לארבעתם דא יהו"ה והכי שור והכי נשר - ר"ל**, ד' פנים של כל א' הן ד' אותיות הוי"ה כמש"ל, ג' הויות, ובכולהו ד', עשר אותיות אדם, והן תלתין דרגין הנ"ל:

בזמן שהיא עולה בכל התקונים הללו, הוא משבח אותה, זהו שנאמר "כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה", הרי שני מיני נגונים ששבח דוד המלך: באשרי, בשיר. בזמן דאיהי סלקא בכל אלין תקונין איהו משבח לה הה"ד (שיה"ש ד ג) כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה הא תריין מיני נגונין דשבח דוד מלכא באשרי בשיר:

כחוט השני כו' - ר"ל, שיר דילה:

– מאיר התיקון –

¹¹³⁵ מסכת תמיד (נר מצוה אות כב): אלה הם המקומות אשר ראוי לקורא קריאת שמע בקר וערב לדקדק בכל הפרשיות ובפרשה ראשונה כשהולך לשכב על מטתו, והם ששים מקומות, ועליהם רמז גם כן הכתוב (שה"ש ג, ז), ששים גבורים סביב לה, כמו שכתוב בתקון ד' וזה לשונו, וסליק בעשרה שית זמנין עשר עד דסליק לששים, ואינון אתוון הדבקות בקריאת שמע, דבגינייהו איתמר כל המשים ריוח בין הדבקים מצננין לו גיהנם. ושלמה עליהו אמר בספרו הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה, ואינון נטרין ערסיה, ולקבלייהו ששים המה מלכות, אילין דכרין ואילין נוקבין, אילין דקריאת שמע דכרין, אילין דתקין שלמה נוקבין, ואילין בית קיבול לאילין, דרגין דשלמה אינון בית קיבול לדרגין דמשה, וכד מתחבר כלא חד, שלמה אתהפך למשה, עד כאן. פירוש כי אותיות שלמה הם אותיות למשה בצרוף, עד כאן לשונו.

¹¹³⁶ עי' לעיל הערה 1134.

¹¹³⁷ נדצ"ל פנים בפנים

¹¹³⁸ ו"ה (גר"ל).

¹¹³⁹ ו"ה (גר"ל).

¹¹⁴⁰ המשך הפסוק: פני אדם.

¹¹⁴¹ עי' לעיל הערה 460.

תליתאה בברכה ודא שכנתא עלאה ועלה
אתמר ברכי נפשי את ה' (תהלים קג א) מהאי
אתייהבת כבר נש נשמת חיים דאתמר בה
חמשה תקונין מה הקדוש ברוך הוא זן כל
עלמא הכי נשמתא זנת כל גופא מה הקדוש
ברוך הוא רואה ואינו נראה הכי נשמתא רואה
ואינה נראית מה הקדוש ברוך הוא יושב
בחדרי חדרים הכי נשמתא יושבת בחדרי
חדרים מה הקדוש ברוך הוא מלא כל העולם
(נ"א הארץ כבודו) הכי נשמתא מלאה את כל
הגוף מה הקדוש ברוך הוא דן את כל העולם
הכי נשמתא דנה את גופא ורוא דנשמתא
דאיהי שוה לקודשא בריך הוא דא בינה מ"י
ועלה אתמר ואל מי תדמיוני ואשוה (ישעיה מ כה)
אל מי ודאי והא אוקמוהו מארי מתניתין
חמשה דברים אלין חמשה ודאי בגין דאינון
מסמרא דה' עלאה:

שלישי בברכה, וזו השכינה העליונה,
ועליה נאמר "ברכי נפשי את יהוה", מזו
נתנה באדם נשמת חיים שנאמר בה חמשה
תקונים (ברכות י ע"א), מה הקדוש ברוך
הוא זן את כל העולם כך הנשמה זנה את כל
הגוף, מה הקדוש ברוך הוא רואה ואינו
נראה כך הנשמה רואה ואינה נראית, מה
הקדוש ברוך הוא יושב בחדרי חדרים כך
הנשמה יושבת בחדרי חדרים, מה הקדוש
ברוך הוא מלא כל העולם (הארץ כבודו) כך
הנשמה מלאה את כל הגוף, מה הקדוש ברוך
הוא דן את כל העולם כך הנשמה דנה את
הגוף. וסוד הנשמה שהיא שוה לקדוש ברוך
הוא זו בינה, מ"י, ועליה נאמר "ואל מי
תדמיוני ואשוה". אל מ"י ודאי, והרי פרשוהו
בעלי המשנה (ברכות י ע"א), חמשה דברים
אלו חמשה ודאי, משום שהם מצד ה'
העליונה.

מה הקב"ה דן כו' - בגמ' 1142 הגרסא אינו כן, אלא מה הקב"ה טהור אף הנשמה טהורה:
נשמתא דנה כו' - וז"ש (בראשית ו ג) לא ידון רוחי באדם לעולם: **דא בינה - ר"ל**, עלה אמרו
הקב"ה: **מי כו' - ור"ל** לכך נאמר ואל מי כו', כמו שמפרש והולך:

ואינון כלהו תקונין בלב כמה דאוקמוהו
מארי מתניתין הלב מבין הלב רואה (מלכים
א' ג ט) הלב שומע הא תלת (ה' איהי ממש
הבל) 1143 ורוחא דפומא דסליק בה קלא
ואמירה ודבורא דא ו' ערקין דלבא אינון
כחילין בתר מלכהון ורזא דמלה אל אשר
יהיה שמה הרוח ללכת ילכו (יחזקאל א יב)
הכי מתנהגין ערקין דלבא לגבי רוחא (כגוונא
דעלאין) הרי לך רוח בלב דנפיק מאזן שמאלא
דלבא ואיהו הוה רוח צפונת דבטש בכנור
דדוד ובהאי רוחא הוה בטש בחמש נימין
דכנור דאינון חמש כנפי ריאה ובקנה סליק
קול (ללבא) 1144 ואיהו אש אוכלה מאודנא
ימינא דלבא דאיהי כלפי כבד ומניה נפיק

והם כולם תקונים בלב, כמו שבארוהו
בעלי המשנה הלב מבין (ברכות סא ע"א),
הלב רואה, הלב שומע (ב"ר פ"ד ס"ד), הרי
שלש (ה' היא ממש הבל) ורוח הפה שעולה
בו קול ואמירה ודבור, זה ו'. עורקי הלב הם
כמו חיילים אחר מלכם. וסוד הדבר "אל
אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו", כך
מתנהגים עורקי הלב אל הרוח (כדוגמת
העליונים) הרי לך רוח בלב שיוצא מאזן
שמאל של הלב, והוא היה הרוח הצפונת
שהכתה בכנור דוד, וברוח הזו היה מכה
בחמשת הנימים של הכנור שהם חמש כנפי
ראה, ובקנה עולה הקול ללב והיא אש
אוכלת מאזן ימין של הלב שהיא כלפי כבד,
וממנו יוצא דבור, זהו שנאמר "הלא כה דברי
כאש", לולא, כנפי הריאה שנושבות על הלב
היה שורף כל הגוף, המחשבה בלב, וזה 'ו'
שה' ה' הם אמירה ודבור, ו' קול כולל הכל.

– מאיר התיקון –

1142 ז"ל: הני חמשה ברכי נפשי כנגד מי אמרן דוד לא אמרן אלא כנגד הקדוש ברוך הוא וכנגד
נשמה מה הקדוש ברוך הוא מלא כל העולם אף נשמה מלאה את כל הגוף מה הקדוש ברוך הוא
רואה ואינו נראה אף נשמה רואה ואינה נראית מה הקדוש ברוך הוא זן את כל העולם כלו אף
נשמה זנה את כל הגוף מה הקדוש ברוך הוא טהור אף נשמה טהורה מה הקדוש ברוך הוא יושב
בחדרי חדרים אף נשמה יושבת בחדרי חדרים יבא מי שיש בו חמשה דברים הללו וישבח למי שיש
בו חמשה דברים הללו.

1143 נמחק בגמ' א' ובמקומו איתא "הלכז יודע, וכלכז כל וגו' [חכס לז נתתי חכס] הא לינון חמס

ומיניה מחשבה".

1144 מלכזא (גר"א).

דבור הה"ד (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש
ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא הוה
אוקיד כל גופא מחשבה בלבא ודא י' דה' ה'
אינון אמירה ודבורא ו' קלא כליל כללא:

כלהו תיקונין בלב - {כט ע"ב} דרגא דבינה כמש"ל, ושם שריא ה' עילאה כמש"ל: **ה' איהי ממש הבל -** ר"ל, אתא קלילא (פיוט אקדמות) שאין בה אלא הבל כידוע, והוא אותיות הלב ה' לב: **דא ו' -** עם תלת הראשונים: **חמש כנפי ריאה -** כמ"ש (חולין מז ע"א) חמש אוני אית לריאה, והן ה"ס שמתפשטין בהן נ' תרעין דבינה מן הלב, תלתא מימינא חת"נ, וב' משמאלא ג"ה, שת"ת נוטה לימינא כמ"ש לקמן (ל ע"א): **דאיהי כלפי כבד כו' -** שהאכילה מצד הכבד וזהו אש אוכלה: **דנשבין על לבא -** שהוא רוח אלהים המרחפת ע"פ המים (בראשית א ב) דריאה: **דה' ה' כו' -** אמירא מאודנא שמאלא, ודבורא מימינא, קלא מאמצע בקנה, מחשבה בלבא, ד' אותיות הוי"ה, ור"ל ז"ש ברכי נפשי את יהו"ה, בינה:

רביעי במזמור, וזהו הוא זרוע ימין, זהו שנאמר "מזמור שירו ליהו"ה שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו (תהלים צה א) ועלה נאמר "הושיעה ימינך", והוא בגלות עם השכינה, והוא תומך אותה. וסוד הדבר, "זרוע יהו"ה על מי נגלתה", ובו שבועת הגאולה, זהו שנאמר "נשבע יהו"ה בימינו ובזרוע עזו", ועוד "חי יהו"ה שכבי עד הבקר".

רביעי במזמור, וזהו הוא זרוע ימין, זהו שנאמר "מזמור שירו ליהו"ה שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו", ועליה נאמר "הושיעה ימינך", והוא בגלות עם השכינה, והוא תומך אותה. וסוד הדבר, "זרוע יהו"ה על מי נגלתה", ובו שבועת הגאולה, זהו שנאמר "נשבע יהו"ה בימינו ובזרוע עזו", ועוד "חי יהו"ה שכבי עד הבקר".

רביעאה במזמור ודא הוא דרועא ימינא הה"ד מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו (תהלים צה א) ועלה אתמר הושיעה ימינך ואיהו בגלותא עם שכינתא ואיהו תמיך לה ורוא דמלה זרוע ה' על מי נגלתה (ישעיה נג א) וביה אומאה דפורקנא הה"ד נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו (ישעיה סב ח) ועוד חי ה' שכבי עד הבקר (רות ג יג):

ורוא דמלה זרוע ה' כו' - ר"ל, הקץ דתליא בימינא, למי נגלה, שסתום מכל¹¹⁴⁵: **עד הבקר -** כידוע ימינא (זהר ח"ב קיט ע"ב):

ולמה נקראת זרוע יהו"ה, משום שבכף היד בו י' (יו"ד), חמש אצבעות, ה' הקנה של הימין שהוא הזרוע, ו' הכתף בו ה', וזה העמוד האמצעי שנקשר בימין להקים בו שכינה בגלות. ומשה שהוא הדמות של העמוד האמצעי, נאמר בו "מוליך לימין משה זרוע תפארתו", והוא בוקע את מי התורה לזרע אברהם שהוא ימין, להיות לו שם עולם, ונקשר בה' של אברהם, שהוא חמשה חמשי תורה, ובה השתלם משה, ומיד כשהשתלם נגלתה עליו הימין, וזהו "זרוע יהו"ה על מי נגלתה".

ואמאי אתקרי זרוע ה' - ר"ל, אמאי נכלל ביה כל השם: **ודא עמודא דאמצעיתא כו' -** ר"ל, דעמודא דאמצעיתא כולל כל השם כנ"ל, והוא אתקשר בימינא כמו שמפרש והולך, לכן בימינא נכלל ג"כ השם: **זרוע תפארתו -** ר"ל, זרוע, דרועא ימינא, תפארתו עמודא דאמצעיתא, והוא לימין משה: **ואיהו בוקע כו' -** הוא סיפא דקרא, בוקע כו', לעשות לו שם עולם, וז"ש **למהוי לי כו' זרע -** ר"ל, לשון זרוע: **אברהם כו' -** הוא זרוע: **ה' דאברהם -** דהיא מימינא, ברתא

– מאיר התיקון –

¹¹⁴⁵ עי' לעיל יט ע"א הנסתרות לה' אלהינו.

¹¹⁴⁶ עי' לקמן מה ע"ד שזה הדעת מתקשר בחסד להראות אורו במלכות, ועי' עד ע"ג ד"ה בג"ד מוליך לימין: שהם גבורה ותפארת דאתכלילו כולהו בימינא.

דאברהם¹¹⁴⁷: ובה אשתלים משה - ר"ל, עם שם הנ"ל: ודא הוא זרוע כו' - ר"ל, משה שהוא בדרגא ד"מי"¹¹⁴⁸:

החמישי בנגון (שהוא נ"ג שתלויים), משום שהנגון הזה עולות ממנו כמה נגינות הנערים מצד השמאל, שמשם רוח צפון היתה יורדת בכנור דוד, והיה מנגן מאליו, זהו שנאמר "והיה כנגן המנגן" וגו'.¹¹⁴⁹

החמישי בנגון (דאיהי ג"ן דתליין) בגין דהאי ניגון סליק מניה כמה נגינות עולימן מסטרא דשמאלא דמתמן רוח צפון הוה נחתא בכנור דוד והוה מנגן מאליו¹¹⁴⁹ הה"ד (מלכים ב' ג' טו) והיה כנגן המנגן וגו':

ומתמן רעמין נפקין הה"ד (איוב כו יד) ורעם גבורותיו מי יתבונן ומתמן (ישעיה כד יט)¹¹⁵⁰ רעה התרועעה הארץ (כט ע"ב) בתרועעה (מסטרא דמטה כלפי חסד)¹¹⁵¹ מוט התמוטטה ארץ (שם) בתקיעה¹¹⁵³ פור התפוררה ארץ (שם) בשברים בההוא זמנא תלת אבהן מתקשרין בגבורה ואתעבידו בה

ומשם יוצאים רעמים, זהו שנאמר "ורעם גבורותיו מי יתבונן", ומשם "רעה התרועעה הארץ". בתרועעה מצד של מטה כלפי חסד (ר"ה יז ע"א), "מוט התמוטטה ארץ" בתקיעה, "פור התפוררה ארץ" בשברים, באותו זמן שלשת האבות מתקשרים עם גבורה, ונעשים בה תרועעה שברים תקיעה, ובהם "רעה התרועעה" וגו', וזה יהיה בסוף הימים, וכל האותות הללו יהיו בארץ ישראל, משום

– מאיר התיקון –

¹¹⁴⁷ עי' לעיל הערה 26.

¹¹⁴⁸ עי' זהר ח"ב עט ע"א: תאנא (משלי ל ד) מי עלה שמים וירד אמר רבי יוסי דא הוא משה דכתיב ומשה עלה אל האלהים מי אסף רוח בחפניו דא הוא אהרן דכתיב (ויקרא טז יב) ומלא חפניו קטרת סמים דקה מי צרר מים בשמלה דא אליהו דכתיב (מ"א יז א) אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי מי הקים כל אפסי ארץ דא הוא אברהם דכתיב ביה (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם הוא תני האי והוא אמר מי עלה שמים דא קב"ה דכתיב ביה (תהלים מז ו) עלה אלהים בתרועעה (מי עלה תקון בסוד את האור אמנם בתרועעה וירד בסוד ויבדל הבדילו לו אלהים בתרועעה) מי אסף רוח בחפניו דא קב"ה דכתיב (איוב יב י) אשר בידו נפש כל חי וגו' מי צרר מים בשמלה דא קב"ה דכתיב ביה (שם כו ח) צורר מים בעביו מי הקים כל אפסי ארץ דא קב"ה דכתיב ביה (בראשית ב ד) ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים תו אמר מי עלה שמים וירד וגו' אלין אינון ארבע קטירי עלמא אש רוח מים ועפר.

תרגום: שנינו מי עלה שמים וירד אמר רבי יוסי זהו משה שכתוב ומשה עלה אל האלהים מי אסף רוח בחפניו זהו אהרן שכתוב ומלא חפניו קטרת סמים דקה מי צרר מים בשמלה זה אליהו שכתוב אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי מי הקים כל אפסי ארץ זהו אברהם שכתוב בו אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם. הוא שנה את זה והוא אמר מי עלה שמים זה הקדוש ברוך הוא שכתוב בו עלה אלהים בתרועעה (מי עלה תקון בסוד את האור אמנם בתרועעה וירד בסוד ויבדל הבדילו לו אלהים בתרועעה) מי אסף רוח בחפניו זה הקדוש ברוך הוא שכתוב אשר בידו נפש כל חי וגו' מי צרר מים בשמלה זה הקדוש ברוך הוא שכתוב בו צורר מים בעביו מי הקים כל אפסי ארץ זה הקדוש ברוך הוא שכתוב בו ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים עוד אמר מי עלה שמים וירד וגו' אלה אותם ארבעה קטירי העולם אש רוח מים ועפר.

או עי' ח"ב קצז ע"א: ויקהל משה וגו' אהדר לון כמלקדמין עובדא דמשכנא אמר רבי חייא כלא כמה דאתמר ועובדא דמשכנא לא אתעביד אלא מישראל בלחודייהו ולא מאינון ערב רב בגין דאינון ערב רב אמשיכו ליה למלאך המות לנחתא לעלמא כיון דאסתכל משה ביה אשדי לאינון ערב רב לבר וכניש לון לישראל בלחודייהו דא הוא דכתיב ויקהל משה וגו'.

תרגום: ויקהל משה וגו' החזיר להם כמקדם מעשה המשכן אמר רבי חייא הכל כמו שנתבאר ומעשה המשכן לא נעשה כי אם מישראל לבדם ולא מאותם ערב רב משום שאותם ערב רב משכו את מלאך המות לרדת לעולם כיון שהסתכל בו משה זרק החוצה את אותם ערב רב וכנס את ישראל לבדם זהו שכתוב ויקהל משה וגו'.

¹¹⁴⁹ עי' לעיל כח ע"ב ד"ה מנגן מאליו.

¹¹⁵⁰ רעה התרועעה הארץ פור התפוררה ארץ מוט התמוטטה ארץ.

¹¹⁵¹ נמחק בגר"א.

¹¹⁵² ז"ל: בית הלל אומרים ורב חסד מטה כלפי חסד.

¹¹⁵³ כאן ז"ל מסטרא דמטה כלפי חסד (גר"א).

ששם חברון, ששם קבורים האבות.

תרועה שברים תקיעה ובהון (רעה התרועעה וגו')¹¹⁵⁴ ודא יהא בסוף יומיא וכל אתין אלין בארעא דישראל יהון בגין דתמן חברון דאבהן תמן קבורים:

ומתמן רעמין כו' - ר"ל, קלין, ור"ל שקלין מסט' דגבורה: ומתמן רעה כו' - ר"ל, תש"ת מסט' {כט ע"ג} דחג"ת, כלם בגבורה כמו שמפרש והולך: מסט' דמטה כו' מוט כו' בתקיעה - ר"ל, מוט לשון מטה כלפי חסד, ור"ל שכולם יהא בגבורה, רק שמוט בתקיעה הוא מטה כלפי חסד, ולכך הוא רק התמוטטה הארץ: ואתעבידו כו' - שכולם הם קלא דכליל אמ"ש¹¹⁵⁵, וקלא מסט' דגבורה כנ"ל: בארעא דישראל כו' - ר"ל, וז"ש הארץ, ארץ ישראל:

הששי הללויה הללויה, וזה ה"ו, עליו נאמר "ליל שמורים הוא ליהו"ה", וזהו העמוד האמצעי. וסוד הדבר, "השמיעו הללו" ואמרו הושע יהו"ה את עמך את שארית ישראל", לקיים את הנאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

שתיתאה הללויה הללויה ודא ה"ו עליה אתמר (שמות יב מב) ליל שמורים הוא לה' ודא איהו עמודא דאמצעיתא ורוא דמלה השמיעו הללו (&) ואמרו (ירמיה לא ו) הושע ה' את עמך את שארית ישראל לקיים קרא (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות:

הללויה הללויה - ר"ל, עמודא דאמצעיתא שכלול יהו"ה, וזהו הללו י"ה הללו ו"ה: ודא הו' - ר"ל, הו' מלשון הוא, שקאי על עמודא דאמצעיתא, וז"ש עלה כו', הוא לה' שהוא עמודא דאמצעיתא יהו"ה: ורזא כו' - ר"ל, שנאמר הללו כו' יהו"ה:

ורזא דמלה מ'ה ש'היה הוא שיהיה (קהלת א ט) וביה מ'מכון ש'בתו הישגיה (תהלים לג יד) בגין דאיהו דיוקנא דעמודא דאמצעיתא בההוא זמנא אתקיים רוא דמתניתין דאמר אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש, ותולין כל חמש, שהיינו האלף החמישי, ושורפים בתחלת שש, שהוא האלף הששי.

ורזא דמלה מה כו' - ר"ל, ר"ת משה, וביה כו', ג"כ ר"ת משה:

וכדי שלא יפרידו בין שש שהוא העמוד האמצעי, ובין שבע שהיא בת זוגו, צריך לבער שאור וחמץ, שהם ערב רב, שלא יראו בין שש שהוא ו', ובין שבע שנאמר בה "שבע ביום הללתיך", משום שערב רב הפרידו בין שש לשבע במתן תורה, כמו שנאמר "וירא העם כי בושש משה", ופרשוהו בשש, בשש השעות הללו עשו את העגל, והפרידו בין ו"ה, שהם שש לשבע, כך יפריד אותם הקדוש ברוך הוא בין שש לשבע.

ובגין דלא יפרישו בין שש דאיהו עמודא דאמצעיתא ובין שבע דאיהו בת זוגיה צריך לבער שאור וחמץ דאינון ערב רב דלא יתחזיין בין שש דאיהו ו' ובין שבע דאתמר בה שבע ביום הללתיך (תהלים קיט קסד) בגין דערב רב אפרישו בין שש לשבע במתן תורה כמה דאת אמר (שמות לב א) וירא העם כי בשש משה ואוקמוהו בשש באלין שית שעתינן עבדו ית עגלא¹¹⁵⁶ ואפרישו בין ו"ה דאינון שש לשבע

- מאיר התיקון -

¹¹⁵⁴ עלה אלהים בתרועה (גר"א).

¹¹⁵⁵ אש מים רוח, עי' זהר ח"ג רפג ע"א: דאורייתא בקלא דצלוחא בקול דשופר קלא איהו רומ"ח לגביה ודא קול השופר קול דעמודא דאמצעיתא דאיהו כליל אשא מיא ורוחא דאינון תלת אבהן דבהון ה"ו ה' באברהם י' ביצחק.

תרגום: בקול התורה בקול התפלה בקול השופר קול שהוא רומ"ח אליו וזה קול השופר קול העמוד האמצעי שהוא כולל אש מים רוח שהם שלשה אבות שבהם ה"ו ה' באברהם י' ביצחק.

¹¹⁵⁶ עי' ב"ר (פ"ח סי' ו): ויהיו שניהם ערומים אמר רבי אליעזר שלשה הן שלא המתינו בשלותן שש שעות ואלו הן אדם וישראל וסיסרא אדם שנאמר ולא יתבששו לא באו שש שעות והוא בשלותו וישראל שנאמר (שמות לב) וירא העם כי בשש משה כי באו שש שעות ולא בא משה סיסרא שנאמר (שופטים ה) מדוע בשש רכבו לבא בכל יום היה למוד לבא בשלש שעות בארבע שעות ועכשיו באו שש שעות ולא בא הוי ולא יתבוששו והנחש היה ערום לא היה צריך קרא לומר

הכי יפריש לון קודשא בריך הוא בין שש
לשבע:

**בגין כו' - ר"ל, וז"ש הללו כו' הושע ה', עמודא דאמצעיתא: הכי יפריש לון כו' - ר"ל, שלא
ימצאו בין אלף הששי לאלף השביעי:**

דבגינייהו הוות מצה פרוסה לחם עני¹¹⁵⁷
(דברים טז ג) עני ודאי ובהווא זמנא תהא
שלימה כגוונא דחברתה דאיהי מצה שלימה
הה"ד (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור
החמה ואמאי הוות מצה פרוסה בגין דאסתלק
מנה ו' רגל דילה למהוי לה מצוה ומצה פרוסה
אשתארת ד' ובגין דא מצה פרוסה ד' מצה
שלימה ה' ובגין דא אמרין הלל גמור והלל
שאינו גמור בפסח לקבל מצה שלימה ומצה
פרוסה:

שבגללם היתה מצה פרוסה לחם עני, עני
ודאי. ובאותו זמן תהיה שלמה, כמו
שחברתה שהיא מצה שלמה, זהו שנאמר
"והיה אור הלבנה כאור החמה", ולמה היתה
מצה פרוסה, משום שהסתלק ממנה ו', הרגל
שלה להיות לה מצוה, ומצה פרוסה נשארה
ד', ולכן מצה פרוסה ד', מצה שלמה ה', ולכן
אומרים הלל גמור והלל שאינו גמור בפסח,
כנגד מצה שלמה ומצה פרוסה.

**דבגינייהו הות כו' - כמו שמפרש והולך, דוא"ו רגל ה' אתפרש ונעשית ד', לשון דלת¹¹⁵⁸, עני.
וזהו לחם עני, וזהו בין שש לשבע, שש הוא ו', שבע הוא ז', מלכות בת שבע (זהר ח"א רלו ע"א):
כאור החמה - בינה ה' שלימא¹¹⁵⁹: כמצוה - ר"ל, מצה הוא ד', ועם ו' נקראת מצוה, ולכן בלילה
הראשונה נקראת מצוה, כי הוא בסוד ה' עילאה בינה כמ"ש לקמן, ולכן בו היתה אור הלבנה
כאור החמה¹¹⁶⁰ (ישעיה ל כו) לילה כיום יאיר¹¹⁶¹ (תהלים קלט יב): הלל גמור - ביום ראשון שהוא מסט'
דבינה כמ"ש בתז"ח (יד ע"ב) שיום הראשון של פסח הוא מסט' דבינה:**

ואמרין מרור על שם ו' דאתפרש מן ה' ודא
גרים לון דוימררו את חייהם (שמות א יד) איהו
מרור ואיהי מרה הה"ד (רות א כ) קראן לי
מרה כי המר שד"י לי בעבודה קשה בקשיא
בחמר בקל וחמר בין אומין דעלמא:

ואומרים מרור על שם ו' שנפרד מה', וזה
גרם לה ש"וימררו את חייהם", הוא מרור
והיא מרה, זהו שנאמר "קראן לי מרא כי
המר שד"י לי" בעבודה קשה בקושיה, בחומר
בקל וחומר, בין אומות העולם.

איהו מרור כו' - ר"ל, מרור לשון זכר, ומרה לשון נקבה:

ומאן גרים דא י' מן שדי רשימו דברית
דיהיב משה בערב רב בגין דא נחית משה
מדרגיה הה"ד (שמות לב ז) לך רד כי שחת
עמך עמך ולא עמי ועל ידיה עתידה שכינתא
לייחדא עם קודשא בריך הוא בגין דאיהו
אפריש לון צריך לייחדא לון לתקנא במה
דחאב קמו כלהו חבריא ונשקו ליה ואמרו אי
לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די:

ומי גרם זה, י' מן שד"י, הרושם של
הברית שנתן משה בערב רב, לכן ירד משה
מדרגתו, זהו שנאמר "לך רד כי שחת עמך",
עמך ולא עמי, ועל ידו עתידה השכינה
להתייחד עם הקדוש ברוך הוא, משום שהוא
הפריד אותם, צריך לייחד אותם לתקן במה
שחטא. קמו כל החברים ונשקו אותו ואמרו,
אם לא באנו לעולם אלא לשמוע את זה די.

ומאן גרים דא י' כו' - ר"ל, וז"ש המר שדי כו' לכך לא נשלמו בפסח:

– מאיר התיקון –

אלא ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו וגו' אמר ר' יהושע בן קרחה להודיעך מאי זו חטייה קפץ
עליהם אותו הרשע מתוך שראה אותן מתעסקין בדרך ארץ ונתאוה לה אמר רבי יעקב דכפר חנין
שלא להפסיק בפרשתו של נחש.

¹¹⁵⁷ עי' מלואים אות ל.

¹¹⁵⁸ עי' ספד"צ ל ע"א ה' ד' הוית.

¹¹⁵⁹ כאשר רבינו מזכיר גם בינה וגם מלכות, כוונתו לירידת מוחין דגדלות לז"א אשר שורשו
הוא בבינה, והוא תוספת דעת, הגורם זיווג למלכות..

¹¹⁶⁰ עי' לעיל יז ע"ב כא ע"א, כה ע"א.

¹¹⁶¹ עי' לקמן פג ע"א.

השביעי בנצוח שהוא נצח ישראל, ועליו נאמר "וגם נצח ישראל לא ישקר", ועליו נאמר "למנצח על אילת השחר", "למנצח על השמינית", מי השמינית הוד, והוא נצח עליה.

שביעאה בנצוח דאיהו נצח ישראל ועליה אתמר (שמואל א' טו כט) וגם נצח ישראל לא ישקר ועליה אתמר (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר (תהלים יב א) למנצח על השמינית מאן שמינית הוד ואיהו נצח עליה:

נצח ישראל לא ישקר - שבדרגא {כט ע"ד} דיליה, באלף השביעי לא שלטא שיקרא, כנ"ל אוכלין כל ד' כו'. והענין כי הפירוד נעשית בה', אלף החמישי, דרגא דהוד, כל היום דו"ה (איכה א ג) ¹¹⁶², אבל ד' דה' לא נעשה בו פירוד, לכן אוכלין כל ד', וכן ו' של ה' בו שורפין כל שש כמ"ש: **למנצח על אילת השחר** - כמ"ש בר"מ פ' משפטים (ק"ט ע"ב) דאילת השחר אעילת רישא בין ברכהא שהן נו"ה, וזהו למנצח ע"ש ¹¹⁶³:

השמיני בהודאה, ובו היה משבח דוד "הודו ליהו"ה", וזה הוד ודאי, למנצח הודו, בהם רמוזים נצח והוד, והם נסים, ובו שבח משה "אז", זהו שנאמר "אז ישיר משה", משום שהוא הוד שניתן למשה, "אז תקרא ויהו"ה יענה", והוא שמונה ימי מילה, ואחריו ברית שהוא יסוד צדיק העולם, ובו התגלה י' של מילה, עשירי לעשר ספירות. והוא הוד, שמונה ימי החנוכה, לעשרים וארבע ימים שהם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ומיד ש"עלה זית טרף בפיה", שורה כ"ה על ישראל, בכ"ה בכסלו, ואלו הם כ"ה אותיות היחוד שהם "שמע ישראל" וגו', וזה הוא חנוכה חנו"ה.

תמינאה בהודאה וביה הוה משבח דוד הודו לה' ודא הוד ודאי למנצח הודו בהון רמיוזין נצח והוד ואינן נסין וביה שבח משה אז הה"ד (שמות טו א) אז ישיר משה בגין דאיהו הוד דיהיב למשה (ישעיה נח ט) אז תקרא וה' יענה ¹¹⁶⁴ ואיהו (ג"א ואינן) תמינא יומין דמילה ובתריה ברית דאיהו יסוד צדיקא דעלמא וביה אתגליא י' [כט ע"א] דמילה עשיראה לעשר ספירן ואיהו הוד תמינא יומי דחנוכה לארבעה ועשרין יומין דאינן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ומיד דעלה זית טרף בפיה (בראשית ח יא) שריא כ"ה על ישראל בכ"ה בכסלו ואלין אינן כ"ה אתון דחודא דאינן שמע ישראל וגו' (דברים ו ד) ודא איהו חנוכה חנו"ה כ"ה:

ואינן נסין - כידוע ¹¹⁶⁵ בסוד חנוכה ופורים כרובים בנס כו' ¹¹⁶⁶: אז כו' - ר"ל, הוד ספירה שמינית כנ"ל, וזהו אז, א' כתר על ז' מתכמה עד הוד: **הוד דיהיב למשה** - כמ"ש (שמות לד כט) קרן עור פני משה, והוא קרן אחת שהיה לו במצחו ¹¹⁶⁷ משתי הקרנים כידוע (ו), וז"ש (במדבר כו כ)

– מאיר התיקון –

¹¹⁶² עי' לקמן פה ע"ב ושער רפ"ח פרק ה' ז"ל: סוד החיצונים הנקרא שקר, ואין לו ב' רגלים שהם נו"ה רק רגל א' שהוא הוד לבד, ושם יש לו אחיזה בסוד הו"ד דו"ה, כמ"ש (איכה א יג) כל היום דוה, ובו נחרב הבית באלף הה' הרמוז בהוד. ¹¹⁶³ עי' מלואים אות כו.

¹¹⁶⁴ ובתרי' זכית כו' לעלמא ולאיהו תמינא כו' (גר"א).

¹¹⁶⁵ עי' דברי רבינו תז"ח א ע"ב: **דעלייהו שריא נס** - ר"ל שאמרו (שבת קד ע"א) מ' וס' שבלוחות בנס כו' [היו עומדים]. והלוחות הן נו"ה, ולפיכך חנוכה ופורים שבהן נעשו נסים הן נו"ה. ועי' עץ חיים (שער הכללים &): מן הפה של אמא יוצא הבל המקיף לז"א כולו ואין הבל זה יוצא ומקיף לז"א רק בעת שרביע' על בניה כדי לתת לו קיום וחיות לז"א. וכאשר מסתלקת מעל בנין גם אותה הארה מסתלקת מז"א. כפי זה לא היה אפשר להיות לו קיום לז"א לולי ע"י נס וזהו בנס היו עומדין. וסוד הנס הזה המעמידן ומקיימין לזו"ן באותה שעה שאמא מסתלקת מעליהן כדי להזדווג עם אבא ונס זה הוא הנותן קיום להם והעמדה והוא שם מ"ה דאלפין מקיים ומעמיד לז"א. ושם אדנ"י גימ' ה"ס מעמיד לנוק' וב' שמות אלו מ"ה וה"ס גימ' נ"ס. כי מ"ס שבלוחות שהם ז"א הנק' מ"ס הם עומדין בנס שהם כמנין ב' שמות הנ"ל.

¹¹⁶⁶ עי' יומא כא ע"א: כרובים בנס היו עומדין.

¹¹⁶⁷ עי' שבת כח ע"ב: תחש שהיה בימי משה בריה בפני עצמה היה ולא הכריעו בה חכמים אם מין חיה הוא אם מין בהמה הוא וקרן אחת היתה לו במצחו ולפי שעה נזדמן לו למשה ועשה ממנו משכן ונגזז מדקאמר קרן אחת היתה לו במצחו שמע מינה טהור היה. ועי' לעיל י ע"ב: תרין

ונתתה מהודך עליו, שממנו פני יהושע כפני לבנה (ב"ב עה ע"א): **ואיהו תמניא כו' - ר"ל**, שהברית אתכליל מח' ספירות שעל גביו: **י' דמילה - מלכות ברית קודש**, כידוע (יט ע"א): **ומיד דעלה זית כו' - ר"ל**, שמן דנרות דחנוכה (עי' זהר ח"ג סא ע"א):

אבל נצח אתמר ביה ותנח התיבה בחדש השביעי (בראשית ח ד) בגין דנצח ביה רמזי נח צדיק וביה והמים גברו מאד (שם ז יט) כד לא נטרין ישראל ברית מילה מתגברין אומין דעלמא (דאינון המים הזדונים) וכד נטרין ליה אתמר בהון והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי (שם ח ה) דא י' דמילה דאיהי מלכות עשיראה לעשר ספירין (ודא איהו את קשתי נתתי בענן (בראשית ט יג) דאיהו ברית):

אבל בנצח נאמר "ותנח התיבה בחדש השביעי", משום שנצח בו רמוז נח צדיק, ובו "והמים גברו מאד", כשלא שומרים ישראל ברית מילה מתגברים אומות העולם (שהם המים הזדונים), וכששומרים אותו נאמר בהם "והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי", זה י' של מילה שהיא מלכות, העשירית לעשר ספירות (וזהו "את קשתי נתתי בענן" שהוא הברית).

בחדש השביעי - נצח ספירה השביעי:

ויעקב בההיא ירכא אתמר ביה והוא צולע על ירכו (בראשית לב לא) דפרח מניה י' ואשתאר עקב ורוא דמלה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב (שם ג טו) כד אשתלימת סוכה בירך דילה אתמר ביעקב ויבא יעקב שלם (שם לג יח) ויעקב ודאי איהו דיוקנא דעמודא דאמצעייתא מסטרא דלבר והא משה תמן הוה אלא מסטרא דלגאוו הוה דא מגופא ודא מנשמתא¹¹⁶⁸ ובגין דא תרין ירכין דעמודא דאמצעייתא (שלים) אינון נצח והוד:

ויעקב באותה ירך נאמר בו "והוא צולע על ירכו", שפרחה ממנו י' ונשאר עקב. וסוד הדבר "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב", כשנשלמה סוכה בירך שלה, נאמר ביעקב "ויבא יעקב שלם", ויעקב הוא ודאי דמותו של העמוד האמצעי מצד החיצוני, והרי משה היה שם אלא מהצד שלפנים היה, זה מהגוף וזה מהנשמה, ולכן שתי הירכים של העמוד האמצעי (שלם) הם נצח והוד.

בההיא ירכא כו' - ר"ל, בהוד והוא באלף החמישי כנ"ל: **דפרח מיניה י' - ר"ל**, י' דמילה שהוא קלקול הירך כנ"ל: **עקב - ר"ל**, שליטא דנחש כמו שמפרש והולך: **כד אשתלימת סוכה - ר"ל** מלכות, ור"ל ז"ש ויבא יעקב שלם, וכתוב לעיל מיניה ויעקב נסע סכותה: **דא מגופא - כלל הוי"ה**, ומשה מנשמתא כלל מילוי דמ"ה¹¹⁶⁹: **ובגין דא כו' - ר"ל**, שלם הוא בתרין ירכין: ומתי יהיה עמודא דאמצעייתא שלים כד אתחבר בשכינתא הה"ד (שם לג יז) ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית הה"ד (שם ב כב) ויבן ה' אלהים את הצלע בההוא זמנא דאתחבר עמה ויבא יעקב שלם בההוא זמנא תהא סוכה שלימתא כ"ו ה"ס יאהדונה"י:

הה"ד ויבן כו' - ר"ל, שנסע לשכינה שנק' סכות, ויבן אותה בסוד בית, כמ"ש ויבן כו': **סוכה שלימתא - ר"ל**, שסכה הוא חסר {ל ע"א} ו', ובזמנא דאתחבר ו' עמה הוי סוכה שלימה מלא ו', ואז הוא גי' ב' שמות הללו, משא"כ בהיותה חסר ו', שאז היא גי' אלהים, ור"ל וזה ויבא יעקב שלם:

קם רבי אלעזר ואמר, אבא אבא למה נאמר ביום הראשון של סכות "ולקחתם קם רבי אלעזר ואמר אבא אבא אמאי אתמר ביומא קדמאה דסכות (ויקרא כג

- מאיר התיקון -

רצועין נצח והוד דאחידן בה' עלאה והקרנים גבוהות (דניאל ח ג) והאחת גבוהה מן השנית, ועי' יא ע"א: שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו.¹¹⁶⁸ היינו ת"ת ודעת (דע"ה ח"ב קח ע"ד).¹¹⁶⁹ עי' יט ע"א שקיו דאילנא.

(מ) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר אמר ליה ברי מאני קרבא בימינא נטלין לון ובאלין מאני קרבא אינון ישראל רשימין דנצחין דינא מתל למלכא דהוה ליה דינא וקרבא בשבעין אומין ולא הוה ידעין מאן נצח דינא ושאלין ליה מאן נצח דינא אמר תסתכלון באלין דרשימין במאני קרבא בידיהו ותנדעון מאן נצח דינא ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר דא אתרוג דאיהי שכינתא לבא דאיהו עקרא דכל אברין דגופא דאינון תלת הדסים ולולב ותרי בדי ערבה לבא באמצעיתא ואברין סחור סחור ליה ובגין דא אתרוג דא שכינתא והכי אוקמוה מארי מתניתין אי נטלה בוכנתו (נ"א פטמתו) ואי עלה חזיית על רובו פסול בגין דאיהו דמי לשכינתא דאתמר בה כלך יפה רעיתי ומום אין בך (שיה"ש ד ז):

לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, אמר לו בני, את כלי הקרב נוטלים בימין, ובכלי הקרב הללו רשומים ישראל שמנצחים בדין, משל למלך שהיה לו דין וקרב עם שבעים אמות, ולא היו יודעים מי נצח בדין, ושואלים אותו מי נצח בדין, אמר תסתכלו באלו שרשומים עם כלי קרב בידיהם ותדעו מי נצח בדין, "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר", זה אתרוג שהיא שכינה, הלב שהוא העיקר של כל האיברים של הגוף, שהם שלשה הדסים ולולב ושני בדי ערבה, הלב באמצע והאיברים סביב סביב לו. ולכן אתרוג זו שכינה, וכך פרשוהו בעלי המשנה (סוכה לד ע"ב) אם נטלה בוכנתו (פטמו) ואם עלה חזיית על רבו פסול, משום שהוא דומה לשכינה שנאמר בה "כלך יפה רעיתי ומום אין בך".

אמאי אתמר כו' - ר"ל, ולמה לא בכל ימי הסכות: בימינא נטלין לון - כמ"ש (שמות טו ו) ימינך ה' תרעץ אויב: וקרבא בע' אומין - הן ע' פרי החג, וכולן נכללין בראשון כמ"ש, שהן מסט' דע"ב, ובשם ע"ב נצחין לון, וכללא דע"ב הוא וא"ו¹¹⁷⁰, גי' י"ג, ע"ש (דף יח ע"ב) ולכך ביום הראשון י"ג פרים:

כפת תמרים (ויקרא כג מ) דא לולב ועליה אתמר נפרצו עליו פסול דדא איהו מקצין בנטיעות (ס"א ל"ג דהא לולב איהו קשורא ויהודא דכלא) (מאן דמברך)¹¹⁷¹ עלה ביומא קדמא דסכות בגין דאיהו קשורא ויהודא דכלא ח"י עלמין דאיהו לקבל ח"י חולין דשררה ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין לולב דומה לשררה ורזא דלולב (תהלים צב יג) צדיק כתמר יפרא ודא איהו (דבה"י א' כט יא) כי כל בשמים ובארץ ותרגם (אונקלוס)¹¹⁷² דאחיד בשמיא ובארעא¹¹⁷⁴:

"כפת תמרים" זה לולב, ועליו נאמר (סוכה כט ע"ב) נפרצו עליו פסול, משום שזהו מקצין בנטיעות (שהרי לולב הוא קישור ויחוד הכל) מי שמברך עליו ביום ראשון של סוכות, משום שהוא קשור ויחוד של הכל, ח"י העולמים, שהוא כנגד שמונה עשרה חוליות של השררה, ולכן פרשוהו בעלי המשנה (ויקרא פ"ל ס"י יד) לולב דומה לשררה. וסוד הלולב, "צדיק כתמר יפרא", וזהו "כי כל בשמים ובארץ", ותרגם אונקלוס שאחוז בשמים ובארץ.

מקצין בנטיעות מאן דמברך כו' - ר"ל, על הפסול: בגין כו' - ר"ל, שהוא יסוד כמו שמפרש והולך:

וצריך לנענע עשר נענועים לששה צדדים, שהם חותם (חתם נ"א יצר) מזרח ביה"ו וכו', שש הויות שיש בהם שמונה עשרה אותיות, וכלם רמוזים בספר יצירה (פ"ד מ"ד) בששה צדדים. וכך פרשוהו בעלי

וצריך לנענע עשר נענועים לששה צדדים, שהם חותם (חתם נ"א יצר) מזרח ביה"ו וכו', שש הויות שיש בהם שמונה עשרה אותיות, וכלם רמוזים בספר יצירה (פ"ד מ"ד) בששה צדדים. וכך פרשוהו בעלי

- מאיר התיקון -

¹¹⁷⁰ עי' יהל אור ח"א א ע"ג: י"ג מכילין דרחמי מסט' דאברהם שהוא חסד, ובו שם ע"ב, ששרשן וה"ו אנ"י וה"ו, שר"ת י"ג מכילין, כמ"ש בתז"ח (דף ע"ה ע"ב ט ע"א).
¹¹⁷¹ בג"ל מצרך (גר"ח).

¹¹⁷² לא גרסינן (גר"ח).

¹¹⁷³ עי' תז"ח טו ע"ד שהגר"א מוחק את המילה אונקלוס.
¹¹⁷⁴ עי' לעיל הערה 111.

המשנה (סוכה לז ע"ב), מוליך ומביא למי שארבע רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי ששמים וארץ שלו.

ח"י נענועין - ר"ל, מסט' דח"י עלמין¹¹⁷⁵: שלשה הדסים, גוף עם שתי זרועות, והם כנגד העין וכנפי העין.

ואינון לקבל כו' - ר"ל, תיקונין שבראש ויסוד ומלכות שהן לולב ואתרוג, הן פה ולשון כידוע (ע"ח שער א"א פרק ו):

שני בדי ערבות כנגד שתי שוקים, וכנגד שתי שפתיים. וכשהם כולם אגודה אחת עם לולב שהוא שדרה, מה נאמר "אמרתי אעלה בתמר", א' אתרוג, ע' ערבה, ל' לולב, ה' הדס. כולם נעשים (כנגד) ארבעת מינים של המרכבה, הרוכב בהם הוא יהו"ה, וצריך לסדר בהם בהקפה כדוגמת המזבח. ולמי, לגן שננטעו בו הנטיעות הללו. וסוד הדבר "נקבה תסובב גבר". נקבה נ' מן גן, גבר ג' מן גן, הוא כולל שלשה וחמשים סדרים של תורה שבכתב ושבעת ימי סוכות, הרי ששים כנגד ששים מסכתות.

תלת וחמשים סדרין - שנצבים וילך סדרא אחד הוא, ולא חלקו אלא להפסיק בין תבא לר"ה כשהל בב"ג:

שמיני עצרת חג בפני עצמו, בו נביעת התורה להשקות את האילן, שהוא נטוע בגן ושרשיו וענפיו הוא כדוגמת חוג הארץ, שכל החגים נחגגים בו.

כגוונא דחוג הארץ - וכן כל חגין מסבבין ומשקין לשמיני עצרת, וזהו בפ"ע כמו מרכז בתוך העיגול:

התשיעי ברנה, וזהו "רננו צדיקים ביהו"ה", וזו דרגת צדיק ח"י העולמים, משם רינה, ובו הגאולה, זהו שנאמר "צמח צדיק ומתחתיו יצמח" (ירמיה כג ה), מתחתיו ודאי, אותה שהיא עשירית לכל, וצדיק נוטל משמאל, והעמוד האמצעי מימין, זהו שנאמר "מימינו אש דת למו" (דברים לג ב).

מתמן רנה - ר' בכ"ח נ' בכינה נ' תרעין ה' בה"ס שכוללן יסוד: **וביה פורקנא** - כמ"ש (ירמיה לא ו) רנו {ל ע"ב} ליעקב שמחה כמ"ש"ל:

(אל"ף ה"א יר"ד ה"א יר"ד ה"א וא"ו ה"א) יר"ד ה"י ו"ו ה"י יר"ד ה"י וא"ו ה"י אל"ף ה"א וא"ו ה"א יר"ד ה"ה ו"ו ה"ה אל"ף דל"ת נו"ן יר"ד

- מאיר התיקון -

¹¹⁷⁵ עי' לעיל ג ע"ב טז ע"ב.
¹¹⁷⁶ לקמן נו ע"א, וכן בזוהר ח"א רנב ע"ב, ועי' לקמן לד סוף ע"א ולבא איהו לשמאלא (לש"ו). וכן הוא לקמן דף ל ע"א (כללים ח"א סט ע"א).

י"ד):

(חסר כאן והוא בתיקונים מזהר חדש¹¹⁷⁷)

בההוא זמנא דיהון תרין שמהן כחדא אתערא ברתא דמלכא בשיר השירים ומשלי וקהלת דאינון שלשת אלפים משל תלת יודיין דאינון תלת טפין דמוחא דנחתין מן י' 1178 (נ"א ו') 1179 ולאן אתמשכו לגבי צדיק דאיהו קשת ומה דהוה קטן אתעביד גדול ורזא דמלא שופר הולך פזר גדול מתי יהא זריק חץ בדיוקנא דא P:

נחתין מן י' - ר"ל חכמה מוחא, והן תלת יודיין דכלילין ביוד כמש"ל (כח ע"ב): דאיהו קשת כו' - ר"ל זריק חץ כמו שמפרש והולך:

פתח רבי שמעון ואמר, עליונים התתקנו והזדרזו בכלי קרב אל הנחש, שהוא מקנן בהרים הגדולים, והוא הרג את אדם הראשון ואת כל הדורות שהיו אחריו. ולכן הכרוז יוצא בכל יום, מי שהורג את אותו הנחש שמקנן בהרים הגדולים, נותנים לו את בת המלך שהיא תפלה, שיושב על המגדל שנאמר בה "מגדל עז שם יהוה" בו ירוץ צדיק ונשגב" (משלי יח י').

פתח רבי שמעון ואמר, עליונים התתקנו והזדרזו בכלי קרב אל הנחש, שהוא מקנן בהרים הגדולים, והוא הרג את אדם הראשון ואת כל הדורות שהיו אחריו. ולכן הכרוז יוצא בכל יום, מי שהורג את אותו הנחש שמקנן בהרים הגדולים, נותנים לו את בת המלך שהיא תפלה, שיושב על המגדל שנאמר בה "מגדל עז שם יהוה" בו ירוץ צדיק ונשגב" (משלי יח י').

דאיהי צלותא - ר"ל בצלותא, להרוג אותה: מגדלא - מלכות, וצדיק יושב על המגדול כמו שמפרש והולך:

בינתים בא הרועה הנאמן בכמה צאן ושורים ותישים ומטה בידו, העלה עיניו למגדל וראה איש אחד, נער צדיק שמו, שהיה יושב על המגדל וקשת בידו, והיה זורק חצים לנחש, וזהו פזר גדול P, והנחש לא היה מחשיב אותם.

בינתים בא הרועה הנאמן בכמה צאן ושורים ותישים ומטה בידו, העלה עיניו למגדל וראה איש אחד, נער צדיק שמו, שהיה יושב על המגדל וקשת בידו, והיה זורק חצים לנחש, וזהו פזר גדול P, והנחש לא היה מחשיב אותם.

בכמה עאנין כו' - ר"ל, ישראל לנטרא לון, עאנין מסט' דת"ת, ותורין מסט' דגבורה, ואמריין מסטרא דחסד: וחוטרא בידיה - שבו הכה את המצרי שהוא נחש כידוע (זהר ח"ב קיד ע"ב): חד בר נש נש כו' - יסוד כמו שמפרש והולך: וקשתא כו' - הכל בצלותא כמו שמפרש והולך: והקשת היא לשון הפה, אגוז הקשת של הפה, חוט השני (שפה נ"א של השפה) חוט דקשתא פומא חוט השני (דא שפה) (נ"א

- מאיר התיקון -

¹¹⁷⁷ כז ע"ג עשיראה בתפלה וכו'.
¹¹⁷⁸ עי' דברי רבינו בתז"ח א ע"א: מתחלה ו"ק כלולין בחכמה בהעלם, בסוד ג' טפין דנפקין ממוחא, ג' כלולין בג', ואח"כ מצטיירין בבינה בגלוי יותר.
¹¹⁷⁹ עי' לקמן מז ע"א ד"ה על אלון טפין שהמוסגר נמחק.

¹¹⁸⁰ עי' לקמן מב ע"ב אריכות.
¹¹⁸¹ ולדיק (גר"ח).

של קשת (חסד), שבו היה הצדיק זורק חצים, שהם דברי תפילה אל הנחש, והנחש לא היה מחשיב אותם, ולא בגלל חולשתו של אותו צדיק ח"י העולמים, אלא בגלל חלשתו של אותו שזרק אותם, שהוא הצדיק שלמטה ממנו (צדיק חוץ? ממנו) כשאינו שלם, ולכן לא החשיב אותם.

דשפה) חוט של קשת (נ"א חסד) דביה הוה צדיק זריק חצין דאינון מלולין דצלותא לגבי חוויא וחויא לא הוה חשיב לון ולאן בגין חלישו דצדיק ח"י עלמין אלא בגין חלישו דהווא דזריק לון דאיהו צדיק דלתתא מניה (נ"א צדיק בר מיניה) כד לאו איהו שלים ובגין דא לא חשיב לון:

חוט השני דשפה - ר"ל, שנאמר (שיה"ש ד ג) כחוט השני שפתותיך כו', חוט של קשת כו': דביה - ר"ל, בפה שהוא הקשת בכללו: צדיק דלתתא מיניה - ר"ל, ישראל:

עד שבא רועה הנאמן ונטל חץ אחד וזרק אליו זה אחר זה בתפלתו (זהו שנאמר) "עד יפלח חץ כבדו", של הנחש שהוא סמא"ל, אל אחר, ששם יסודו ועקרו, ולכן הכבד כועס (ברכות סא ע"א), במה הוא כועס, במרה שהיא דבוקה בו, וזה סם המות, הנקבה שלו, הזנב שלו, יותרת הכבד. נקראת יותרת שאחר שעשתה נאופין, היא נותנת שירים לבעלה, והזנב היא שפחה (שליח) שלו, במרה כועס, ובזנב הורג. המרה היא הפרצוף שלו, היותרת זנב שלו. כדוגמא שאדם שעשה לו פרצוף ואחר כך זנב, שהאדם הזה נקרא רע, וזה כדוגמא זה, זה אדם (הראשון) שנטל מעץ החיים, וזה אדם שנטל מעץ המות.

עד דאתא רעיא מהימנא ונטיל חץ חד וזריק לגביה דא בתר דא בצלותיה (הה"ד) (משלי ז נג) עד יפלח חץ כבדו דחויא דאיהו סמא"ל אל אחר דתמן יסודיה ועקריה ובגין דא הכבד כועס במאי כועס במרה דאיהו דבוקה ביה ודא סם המות נוקבא דיליה זנבא דיליה יותרת הכבד יותרת אתקריאת דבתר דעבידת נאופין יהיבת שיורין לבעלה וזנבא איהו שפחה (נ"א שליחא) דיליה במרה כעים ובזנבא קטיל מרה איהו פרצוף דיליה יותרת זנב דיליה כגוונא דאדם דעביד ליה פרצוף ולבתר זנב דהאי אדם רע אתקרי ודא כגוונא דדא דא אדם (הראשון) דאתנטיל מאילנא דחיי ודא אדם דאתנטיל מאילנא דמותא:

זנבא דילי' - ר"ל, בסוד פרצוף וזנב כמו שמפרש והולך: יותרת - שהוא לשון זנב, הנותר מיניה: יותרת אתקריאת כו' - ר"ל, שהיא נותנת המותר לכבד, וזהו יותרת הכבד¹¹⁸²:

אחר ש"יפלח חץ כבדו", זרע יורה כחץ לגבי כלה, יו"ד זרע שנמשך ממנו וזה ז'. ונאמר בה "לשלח לי למטרה", וזו בת עין, בית קבול לזרע, שהוא ז' ודאי. מה זה מטרה, זה ירח בן יומו, הלבנה הקדושה, מטרה היא ודאי לבת עין, נקודה קטנה (אור קטנה) מבפנים, אליה הוא שולח חצים, באהבת העינים מטרה ודאי, השכינה שהיא מגינה על ישראל מהנחש הרע סמא"ל.

לבתר דיפלח חץ כבדו (משלי ז כג) זרע יורה כחץ¹¹⁸³ לגבי כלה יו"ד זרע דאתמשך מניה ודא ז' ואתמר בה לשלח לי למטרה (שמואל א' כ כ) ודא בית עין בית קבול לזרע (ל ע"ב) דאיהו ז' ודאי מאי מטרה דא ירח בן יומו סיהרא קדישא מטרה איהו ודאי לבת עין נקודה זעירא (ס"א נהורא זעירא) מלגיו לגבה הוא שלח חצים ברחימו דעינין מטרה ודאי שכניתא דאיהו אגנית על ישראל מחויא בישא סמא"ל:

יוד זרע - ר"ל, שהזרע הוא טפה כמין י': דאתמשך מיניה ו' - ר"ל, משיכת הזרע ברייתו הוא ו': ודא ז' - ר"ל, י' על גבי ו' הוא ד', ר"ת זרע: בת עין - ר"ל, שזרע נקרא עין המים, {ל ע"ג} תלת טיפין בסוד ג' גוונין דעינא, כידוע¹¹⁸⁴: דאיהו ז' ודאי' - ר"ל, המלכות נקראת בת שבע (זהר ח"א רלז ע"א): מאי מטרה כו' - ר"ל, שנאמר ביהונתן והנה שלשת החצים כו' (שמואל א' כ כ), שהן תלת

– מאיר התיקון –

¹¹⁸² עי' לקמן בדף נה ע"ב בד"ה כבד ושם בריש ע"ב בתיקונים ובדברי רבינו שם ובדף נט ע"ב בתיקונים ובדברי רבינו בד"ה טחול ותראה שט"ס כאן בדברי רבינו (לש"ו).
¹¹⁸³ עי' גמ' חגיגה טו ע"א.
¹¹⁸⁴ עי' לעיל כב ע"א לענין הג' טיפות.

טפין דמוחא ביהונתן שהוא יסוד (ליקוטי תורה שמואל א' דרוש יהונתן ודוד), ושלח למטרה למלכות סיהרא סוד דוד, שבשבילו שלח החצים ביום ר"ח, סיהרא: ברחימו דעינין - בסוד אהבת יהונתן ודוד, ואמר דעינין כנ"ל בת עין:

ולמאן [ל ע"א] דאיהי אנינת עליה אתמר ביה לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם באברתו יסך לך (תהלים צא ד) דא אבר מן החי צדיק ותחת כנפיו תחסה (שם) אינון ה"ה דאת ז' איהו אברתו כלול י"ו גופא דלילה ו' רישא דלילה י' גדפוי ה"ה ובגין דא ותחת כנפיו תחסה צנה וסוחרה אמתו צנה וסוחרה שכינתא עלאה ותתאה אמתו דא עמודא דאמצעיתא רישא דלילה חכמה עלאה צדיק איהו בצלמו כדמותו זכאה איהו מאן דנטיר ברית מילה ואורייתא דאיהו עמודא דאמצעיתא דתרוויהו מגינין עליה חד בעלמא דא וחד בעלמא דאת¹¹⁸⁵:

ולמי שהיא מגונה עליו נאמר בו "לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם באברתו יסך לך", זה איבר מן החי צדיק. "ותחת כנפיו תחסה", הם ה"ה, שאות ז' היא אברתו כלול י"ו, הגוף שלו ו', הראש שלו י', כנפיו ה"ה. ולכן "ותחת כנפיו תחסה צנה וסוחרה אמתו צנה וסוחרה", שכינה עליונה ותחתונה, "אמתו" זה העמוד האמצעי, הראש שלו חכמה העליונה. הצדיק הוא בצלמו, כדמותו. אשרי הוא מי ששומר ברית מילה והתורה שהיא העמוד האמצעי, ששניהם מגנים עליו, אחד בעולם הזה, ואחד בעולם הבא.

ולמאן כו' - ר"ל, לא תירא כו' מחץ כו': אבר מן החי - ר"ל, דהוא ח"י עלמין: דאת ז' ו' כו' - ר"ל, שו"י כולם נכללי' באת ז', לפי שגוף וברית כחדא (לקמן מ ע"ב עו ע"ב), ונכלל הגוף עמודא דאמצעיתא בברית שהוא יום השביעי, כידוע אות ז', ולכן כתיבת באברתו שהוא ברית, נכלל ג"כ עמודא דאמצעיתא ששם זרע י' ואתמשך מיניה ו' כנ"ל: אמתו דא כו' - שנקרא אמת, כמ"ש (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב: צדיק איהו כו' - כמו שחכמה עם עמודא דאמצעיתא הוא ז', כן יסוד עם עמודא דאמצעיתא, והכל בזכות התורה שהיא עמודא דאמצעיתא והברית ביסוד, שבשניהם נכלל כל השם כמ"ש, וצדיק איהו בצלמו כדמותו, וז"ש זכאה כו':

תקונא ארביסר

<p>בראשית עלה אתמר ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו (שמות כג יט) תא חזי חכמה עלאה עלה אתמר קדש לי כל בכור (שמות יג ב) דכל בכורים על שמה אתקריאו ושכינתא מתמן אתקריאת בכורה חכמה ודאי עלה אתמר וראשית כל בכורי כל וברא בוכרא דילה קדמאה דכלא דא ו' עמודא דאמצעיתא:</p>	<p>בראשית, עליה נאמר "ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהו"ה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו". בא וראה, החכמה העליונה, עליה נאמר "קדש לי כל בכור", שכל הבכורים נקראו על שמה, והשכינה נקראת משם בכורה. חכמה, ודאי עליה נאמר "וראשית כל בכורי כל" (יחזקאל מד ל), ובנה בכורה הראשון של הכל, זהו ו' העמוד האמצעי.</p>
---	--

תיקון יד - בראשית עלה כו' - ר"ל חכמה שבה נברא הכל, כמ"ש (תהלים קד כד) כלם בחכמה כו': עלה אתמר קדש כו' - דהיא אתקרי קדש והיא בכור: דכל בכורים כו' - ר"ל, דכל ע"ס נקראו מסט' דחכמה בכורים, וכן ז' מינין שהן ז"ס תחתונות, כולן מביאין מהם בכורים, ור"ל דז"ש כל בכר, שהיא כל בכר דכל כו': ראשית כל כו' - שהיא ראשית לכל ובכורי כל: קדמאה דכולא כו' - שהוא קודם לכל, ז"ס תחתונות כמ"ש בתז"ח (ח ע"ג), נשאו נהרות חו"ג, קולם עמודא דאמצעיתא:

<p>בכורי אדמתך תרי סמכי קשוט מאי</p>	<p>"בכורי אדמתך", שני עמודי אמת. מה זה "אדמתך", שכינה תחתונה, והם "כל בכורי",</p>
--------------------------------------	---

- מאיר התיקון -

¹¹⁸⁵ עי' לקמן נג ע"א קמו תנאין ואמוראין ומה שפירש רבינו שם. ועי' לקמן מז ע"א ד"ה כמה טיפין, שזה ב' בריתות ברית המעור וברית הלשון, וזה אבינו ורבנן? WM:

<p>אדמתך שכינתא תתאה ואינון כל בכורי כל מסטרא דצדיק דאיהו כל¹¹⁸⁶ ושכינתא איהי ארעא דביה גדלין וצמחין אלנין דעלה אתמר צמח צדיק (ירמיה כג ה) דאיהו עץ פרי אילנא רבא ותקיף עמודא דאמצעיתא עשבין ודשאין דאינון תלמידי חכמים מתמן צמחין בנן¹¹⁸⁷ בנין דאיהי אורייתא דבעל פה:</p>	<p>כל מצד צדיק שהוא כל, והשכינה היא ארץ, שבה גדלים וצומחים אילנות, שעליה נאמר צמח צדיק שהוא עץ פרי, אילן גדול וחזק. העמוד האמצעי, עשבים ודשאים, שהם תלמידי חכמים, משם צומחים בגן, משום שהיא תורה שבעל פה.</p>
--	---

מאי אדמתך כו' - ואינון בכורי אדמתך דצמחין בה כמו שמפרש והולך, דאינון ת"ח, משם צמחין כו': ואינון כל בכורי כל מסט' כו' - ר"ל שכל בכורי, "כל" קאי עלייהו, שהן עשבין ודשאין כו', כמו שמפרש והולך, וחכמה הוא ראשית להם: **אילנין -** ר"ל, יסוד ות"ת כמו שמפרש והולך: **צמח צדיק -** שצדיק בה צומח: **דאיהו עץ פרי -** שהוא עושה פירות כידוע, וזהו יסוד ועכשיו מפרש ת"ת: **אילנא רבא כו' עשבין ודשאין דאינון ת"ח -** כמ"ש (סנהדרין קב ע"א) שכל ת"ח היו דומין לפנייהם כעשבי השדה. ות"ח הן נו"ה, למודי ה' (ישעיה נד יג)¹¹⁸⁸, כמ"ש (ברכות סד ע"א) ת"ח מרבים שלום בעולם, כלומר נו"ה שהן ב' כליות תרין ביעין¹¹⁸⁹, מרבים שלום יסוד, בעולם מלכות, שנאמר וכל בניך למודי ה' נו"ה, ורב שלום כו' בוניך, שבונין את הבית מלכות, והן עמודים של הבית, דעלייהו קיימא {ל ע"ד} בסוד יכין וכו' (לעיל יד ע"א): *צמחין בגן - כצ"ל:

<p>ומאן אשקי ורוי (נ"א ורבי) בה אלנין ועשבין ודשאין מעין גנים (שיה"ש ד טו) דאיהי חכמה ראשית כל בכורי כל ומאין נפקא מעינא דמיא¹¹⁹⁰ מבית ה' הה"ד (יואל ד יח) ומעין מבית ה' יצא ובנין דא ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך וכן ראשית דעאני ואמרי</p>	<p>ומי משקה ומרוה (ומגדל) בה אילנות ועשבים ודשאים, מעין גנים שהיא חכמה, ראשית כל בכורי כל. ומאין יוצא מעין המים, מבית יהו"ה, זהו שנאמר "ומעין מבית יהו"ה יצא", ולכן "ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהו"ה אלהיך", וכן ראשית הצאן והכבשים, ואמרו "וראשית גז צאנך תתן לו".</p>
--	--

- מאיר התיקון -

¹¹⁸⁶ עי' זהר ח"א יז ע"א.

¹¹⁸⁷ כגן (גר"ל).

¹¹⁸⁸ עי' לעיל הערה 1073.

¹¹⁸⁹ עי' כללים ח"א נג ע"ב: יש בהנה"י י"ג בחי' פרטיות, כי נצח הוד הם עשרה בחי': תרין כולין, תרין ביעין, תרין שוקיים, תרין ירכין, תרין רגלין (כמ"ש הרב בשער השמות פרק ו).

עי' רע"מ ח"ג רלה ע"א ז"ל: ותרין כולין האופים דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא.
¹¹⁹⁰ עי' דע"ה ח"ב ק ע"ד שציין לזהר ח"ג ער ע"ב: וזמין קב"ה למגבל ההוא עפרא קדמיתא דההוא מאנא ממש ולאעלא ביה גבילו דקיק כהאי חמירא דעיסה ומההוא גבילו דאיהו צחותא דלעילא יתתקן ויתישר מאנא דכשרא כגוונא דאמר קרא (יואל ד יח) ומעין מבית יי' יצא והשקה את נחל השטים בגין דההוא נחל אסגי חביבותא (ס"א זנותא) בעלמא וכד ההוא מעינא קדישא יפוק ויעול לגביה כדין יתתקן ויתישר ולא יהא בסורחניה כקדמיתא:

ואינון דלא זכאן יקומון לאתדנא בדינא דמלכא עלאה הה"ד (דניאל יב ב) ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם וכדין כתיב (ישעיה סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם יי' כן יעמוד זרעכם ושמכם. תרגום: ועתיד הקדוש ברוך הוא ללוש אותו העפר הראשון של אותו הכלי ממש ולהכניס בו גבול דק כמו השאור הזה של העיסה ומאותה גיבול שהיא הצחות שלמעלה יתתקן ויתישר כלי כשר כדוגמא שאמר הכתוב ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים משום שאותו הנחל מגדיל החביבות (הזנות) בעולם וכשאותו המעין הקדוש יצא ויכנס אליו אזי יתתקן ויתישר ולא יהיה בסורחונה כבראשונה.

ואותם שלא זוכים יקומו לדון בדין של המלך העליון זהו שכתוב ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם ואז כתוב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאום ה' כן יעמוד זרעכם ושמכם.

מעיינא קדישא - והוא בינה שהיא מטהר כל טומאה ועי' תיקו"ז תיקון יד (ל ע"ב) (לש"ו). והארץ החדשה - אז הנה יתוקן ג"כ כי יתבטל ויזדכך כל העביות, ויתוקן ויתעלה כל חומר לצורה וכל גוף לנשמה, והוא חידוש העולם דלעתיד, ע' זוה"ק ויקרא (טז סע"א), ובפדר"א (פרק נא) (כללים ח"ב נ ע"א).

וראשית גז צאנך תתן לו (דברים יח ד):

מעין גנים כו' - מעין חכמה כמ"ש בר"מ פ' בא (מב ע"ב)¹¹⁹¹ שמקור ומעין וים הם כח"ב, מקור כתר, מעין חכמה, ים בינה. וז"ש מעין גנים ונוזלים מן לבנון כתר: **ראשית כל** - ר"ל, שהמים קדמו לכל, וכן חכמה, וכן המים לכל הפירות קודמין, שהכל ע"י המטר, כמ"ש (בראשית ב ו) ואד יעלה מן הארץ כו' ויצמח כו': **ומאין נפקא כו'** - ר"ל, ע"י מי נפק המעין להון אל הפירות ואמר, מבית ה', ר"ל בינה בית דלעילא (זהר ח"ב כג ע"א, ע"י לעיל כ סע"ב): **ובגין דא ראשית בכורי תביא כו'** - ר"ל, שתביא חכמה שהיא ראשית, לאילנין ודשאין שהן ז"ס תחתונות, תביא הראשית חכמה אל בית ה', בה"מ בינה, ואח"כ מבה"מ בית ה' תתן לכהן, איש חסד, שהוא כלל ז"ס: **וכן ראשית דעאני ואמרי כו'** - שהן חו"ג הרי כל הו"ק. עאני ואמרי חו"ג, בכורי אילנין ת"ת ויסוד, בכורי אדמתך שהן דשאין ועשבין נו"ה, ואדמתך כלילא דכולהו:

וסמוך לו לראשית בכורי אדמתך וכו' ולא תבשל גדי בחלב אמר, מה זה אל זה. קם רבי שמעון על רגליו פתח בקול גדול ואמר, אליהו אליהו רד לכאן ברשות רבונך והאר את עיני הזקנים הללו בדבר הזה, שלא יבאו לאכל בשר בחלב.

וסמוך ליה לראשית בכורי אדמתך וכו' לא תבשל גדי בחלב אמו (שמות כג יט) מאי האי לגבי האי קם רבי שמעון על רגליו פתח בקלא סניא ואמר אליהו אליהו נחית הכא ברשותא דמאריך ואנהיר עינוי דאלין סבין בהאי מלה דלא יתון למיכל בשר בחלב:

דלא ייתון למיכל בשר בחלב - ר"ל, שלא יטעו בהון ויהו גרמין לאתערבא בשר בחלב ברוזין דלעילא שנקרא אכילה¹¹⁹²:

בינתים בא אליהו, ירד ולא התעכב, אמר נר הקדוש, והרי סוד זה ודאי הוא הסוד של "לא תחרש בשור ובחמר יחדיו", כשבכור שהוא ישראל העמוד האמצעי לא מביאים אותו לבית יהו"ה, מתערב חלב עם בשר, וגורמים לערב שור בחמור, וזהו כלאים מין בשאינו מינו.

אדהכי הא אליהו קא נחית ולא אתעכב אמר בוצינא קדישא והא רזא דא ודאי איהו רזא דלא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (דברים כב י) כד בוכרא דאיהו ישראל עמודא דאמצעיתא לא אתיין ליה לבית ה' חלב אתערב בבשרא וגרמין לאתערבא שור בחמור ודא איהו כלאים מין דלאו במיניה:

בשור ובחמור - שהן ימינא ושמאלא כמו שמפרש והולך: **כד בוכרא דאיהו ישראל כו'** - כמ"ש ל ברא בוכרא [דילה] קדמאה דכולא כו', ור"ל ראשית בכורי אדמתך עמודא דאמצעיתא תביא בית ה' אל מלכותא קדישא. וכן ישראל צריכין לבוא בית ה' בדרגא דעמודא דאמצעיתא, ולכן שלש רגלים מסט' דתלת אבהן חג"ת שכולל עמודא דאמצעיתא, ור"ל ז"ש קודם לכן שלש פעמים בשנה כו', וכתב אח"כ לא תבשל כו', וכן כתב קודם לכן כל בכור בניך כו' ולא יראו פני ריקם (שמות כג טו): **חלב אתערב בבשרא** - ר"ל, ימינא בשמאלא, שעמודא דאמצעיתא הוא

- מאיר התיקון -

¹¹⁹¹ ז"ל: הכי עלת העלות עביד עשר ספירות וקרא לכתר מקור וביה לית סוף לנביעו דנהוריה ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף ולית ליה דמות וצורה ותמן לית מאנא למתפס ליה למנדע ביה ידיעא כלל ובגין דא אמרו וביהו במופלא ממך אל ותדרוש ובמכוסה ממך אלו תחקור. לבתר עבד מאנא זעירא ודא י' ואתמלייא מניה וקרא ליה מעין נובע חכמה וקרא גרמיה בה חכם ולהווא מאנא קרא ליה חכמ"ה ולבתר עבד מאנא רברבא וקרא ליה ים וקרא ליה בינה והווא קרא לגרמיה מבין בה.

תרגום: כך עילת העלות עשה עשר ספירות, וקרא לכתר מקור, ובו אין סוף לנביעת אורו, ולכן קרא לעצמו אין סוף, ואין לו דמות וצורה ושם, אין כלי לתפוס אותו לדעת בו ידיעה כלל, ולכן אמרו בו "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור". אחר כך, עשה כלי קטן, וזה י'. והתמלא ממנו, וקרא לו מעיין נובע, חכמה, וקרא את עצמו בו חכם, ולאותו הכלי קרא לו חכמ"ה. ואחר כך עשה כלי גדול, וקרא לו ים, וקרא לו בינה, והוא קרא את עצמו מבין בה.

אין סוף - ר"ל אפילו מה שאנו קוראין לו א"ס ג"ז מסט' דכתר, רק לפי שאין מדה גבוה מן הכתר, לפיכך אנו מייחסין לו א"ס, כמ"ש שדרך הכתובים להמשיך במדת הגבורה אריה שאג וכו' (יהל אור). פנחס רנח סע"א, ועי' תיקונים סוף תיקון כב (לש"ו).

עי' דברי רבינו תז"ח טו ע"ג ד"ה איהי מבוועא שג' אלה הם כח"ב.
¹¹⁹² עי' שעה"כ ק ע"ג לא על הלחם לבדו יחיה האדם, וכן עי' זהר ח"ב סא סע"ב.

מחלוקת לשם שמים (אבות פ"ה מ"ז, ע"י זהר ח"א יז ע"ב), כידוע שהוא עושה שלום במרומו (איוב כה ב), בין אש ומים, ר"ל בין חו"ג, ומכריע ביניהם שהם שני כתובים המכחישים זא"ז עד שיבוא הכתוב השלישי כו' (ספרא פרשת ויקרא - יג מדות פרק א פסקא ב), ומלכות היא מקבלת מכולם ע"י עמודא דאמצעיתא, ובה יש בית קיבול מכולם, בחסד דילה מקבלת מחסד, וכן בכל ספירה. וכשאינן עמודא דאמצעיתא בה, אז היא מקבלת שלא ממינה, וזהו חלב בבשרא, חלב ימינא בבשרא שמאלא:

אמר רבי שמעון אליהו אליהו והא שור איהו מסטרא דדכיו וחמור מסטרא דמסאבו דא איהו כלאים טב וביש אבל חלב איהו מסטרא דדכיו ובשרא מסטרא דדכיו אמר ליה ודאי הכי הוא אבל האי רזא אשתמודעא בקרא דא (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה דאף על גב דאינון מסטרא דדכיו כלהו אינון דכר ונוקבא ואינון זוגין ומאן דנטיל ממה דלאו איהו מיניה ההוא בר {לא ע"א} דאתרכיב מתרוייהו עליה אתמר לא תבשל גדי בחלב אמו (שמות כג יט):

אמר רבי שמעון, אליהו אליהו, והרי השור הוא מצד הטהרה והחמור מצד הטומאה זהו כלאים טוב ורע. אבל חלב הוא מצד הטהרה ובשר מצד הטהרה. אמר לו ודאי כך זה, אבל הסוד הזה נודע בפסוק הזה "תוצא הארץ נפש חיה למינה", שאף על גב שהם מצד הטהרה, כולם זכר ונקבה, והם זוגות, ומי שנוטל ממי שאינו מינו, אותו בן שמורכב משניהם, עליו נאמר "לא תבשל גדי בחלב אמו".

שור איהו מסט' דדכיו - גבורה: וחמור ססט' דמסאבו - ימינא דס"א: טב וביש - ר"ל, הרכבה דעץ הדעת טו"ר: תוצא הארץ נפש חיה למינה - ר"ל, כמש"ל דמקבלת חסד מחסד כנ"ל: ההוא בר דאתרכיב כו' - ר"ל, כשאינן עמודא דאמצעיתא בביתיה ואין זיווג, מקבלת בימינא דילה משמאלא, וההוא ברא דאתייליד {לא ע"ב} הוא גדיא מסט' דשמאלא בחלב אמו ימינא דילה:

אמר הנר הקדוש בודאי כעת הדבר הוא במקומו, וזהו ברור הדבר, וזהו "מלאתך ודמעך לא תאחר", כמו שנאמר שמא יקדמנו אחר ברחמים (מו"ק יח ע"ב), חטא זה שערב אדם טפה בכורה בזוג נדה שפחה גויה זונה, זה גורם שנוטל אחר את בת זוגו, והוא מדה כנגד מדה. ולכן "ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה" אלהי"ך ולא תבשל גדי בחלב אמו", שאותו בן הוא ערבוביא שיוצא כלאים מאשה שאינה מינו, שהיא כנגדו, ולכן, זכה עזר (ב"ר פ"ז ס"ג ג) בת זוגו שהיא עזר לו בתורה במצוה ביראה ובאהבה, עזר לו בעולם הזה ובעולם הבא. ואם לא, אחר שאינו מינו היא כנגדו, לאבדו משני העולמות. וכל זה גרם לו משום שלא שמר טפה ראשונה לבת זוגו.

אמר בוצינא קדישא בודאי כען איהו מלה בדוכתהא ודא איהו ברירא דמלה ודא איהו מלאתך ודמעך לא תאחר (שמות כב כח) כמה דאת אמר שמא יקדמנו אחר ברחמי¹¹⁹³ חובא דא דערב בר נש טפה בוכרא בזוגא נדה שפחה גויה זונה דא גרים דנטיל אחר בת זוגיה ואיהו מדה לקבל מדה [ל ע"ב] ובגין דא ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהי"ך לא תבשל גדי בחלב אמו (שמות כג יט) דההוא בר איהו ערבוביא דנפיק כלאים מאתתא דלאו מיניה דאיהו כנגדו ובגין דא זכה עזר בת זוגיה דאיהו עזר ליה באורייתא בפקודא בדהילו וברחימו עזר לו בעלמא דין ובעלמא דאתי ואם לאו אחרא דלאו איהו מיניה איהו כנגדו לאובדא ליה מתרין עלמין וכל דא גרים ליה בגין דלא נטיר טפה קדמאה לבת זוגיה:

מלה בדוכתהא - ר"ל, השתא שפיר סמיכת הפסוקים הללו ראשית בכורי כו' לא תבשל גדי כו': ודא איהו מלאתך ודמעך לא תאחר - ר"ל, ואח"כ כתב בכור בניך תתן לי, ר"ל כמו שמפרש והולך, שאם תתן לי בכור בניך טפה קדמאה, אז מלאתך שהוא בת זוגיה שעמה נתמלא, שהן תרי פלגי דגופא (רע"מ פנחס רלו ע"א¹¹⁹⁴), לא תאחר, שלא תהיה לאחר, ולא תתאחר לך אלא תבוא לך

– מאיר התיקון –

¹¹⁹³ ע"י מו"ק (יח ע"ב): מותר לארס אשה בחולו של מועד שמא יקדמנו אחר.
¹¹⁹⁴ ע"י דברי רבינו על ספד"צ ז ע"ג, שמביא מקור לדבריו אלו מתז"ח בסופו (נא ע"ד): כל אומנותיה דחבריה איהו עביד.

תיכף: ראשית בכורי - ר"ל, ראשית בכורי אדמתך טפה קדמאה ראשית אונא¹¹⁹⁵, טפה בוכרא תביא בית ה' בזיווגא דיליה, אז לא תבשל גדי בחלב אמו: דההוא בר כו' - ר"ל, שמאשת שלא ממינו נקרא ברא, דאתיליד גדיא כנ"ל, וזהו לא תבשל כו': דאיהי כנגדו כו' - ר"ל, כמו שאמרו זכה עזר לא זכה כנגדו, ר"ל זכה ליטול בת מינו עזר לו בעוה"ז ובעוה"ב כמו שמפרש והולך, ואי לאו כנגדו, בהיפוכא מכ"ז כמו שמפרש והולך: באורייתא בפקודא בדחילו ברחימו - ר"ל, ד' דרגין של ד' אותיות הוי"ה, בד' פרצופים או"א וזו"נ, וכל זה הוא רמז לגופא שהוא אשתו בת זוגיה דנשמתייה, אם הוא נטיר טפה קדמאה בגלגול הראשון דלא פגים ברית, אז נותנין לו בגלגולא תניינא בת זוגיה גופא דאיהו ממיניה דנשמתייה, והיא אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד), שבה האריך ומשבח אשה טובה, והוא גוף טוב, שבקל יכול הנשמה לילך בדרך ה', והיא מולכת את הנשמה בדרך טובה, ועלה נאמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב {לא ע"ב} ועלה אמרו זכה עזר כו':

ועם כל דא אם חזר בתשובה, עליו נאמר (ישעיהו ו י) ושב ורפא לו ויהיב לו בת זוגיה דאתמר בה (משלי ג ח) רפאות תהי לשרך ואיהי דיוקנא דאורייתא דאיהי אסותא ואיהי חיים הה"ד עין חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח) ואתתיה איהי בדיוקנאה הה"ד (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת אורייתא איהי טוב הה"ד (משלי ד ב) כי לקח טוב נתתי לכם ואתתיה איהי בדיוקנאה הה"ד (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב סוף סוף עשר מלין אתמר בהאי ועשר בהאי והא אוקמוה חברייא:

ועם כל דא אם חזר בתשובה, עליו נאמר "ושב ורפא לו", ונותן לו בת זוגו שנאמר בה "רפאות תהי לשרך", והיא דמות של התורה שהיא רפואה והיא חיים, זהו שנאמר "עין חיים היא למחזיקים בה", ואשתו היא בדמותה, זה שנאמר "ראה חיים עם אשה אשר אהבת". התורה היא טוב, זהו שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם", ואשתו היא בדמותה, זה שנאמר "מצא אשה מצא טוב". סוף סוף עשרה דברים נאמרו בזה, ועשרה בזה, והרי פרשוה החברים.

ועם כל דא אם חזר כו' ויהיב ליה כו' - וז"ש (סוטה ב ע"א) אין מזווגין את האדם בזיווג שני אלא לפי מעשיו, וכן נותנין גוף לאדם בגלגולא תניינא אלא לפי מעשיו בגלגולא קדמאה. ואם שב בתיובתא בגלגולא תניינא, נותנין לו בגלגולא תליתאה בת זוגיה גופא ממיני, וז"ש ויהיב ליה בת זוגיה. וז"ש (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר: עשר מלין אתמר כו' - בז"ח (דף מ נ ע"ב¹¹⁹⁶) קחשיב שנים עשר דברים, והן כנגד שנים עשר דברים בברכת אשר ברא כנ"ל:

תקונא המיסר

בראשית דא ישראל הה"ד (ירמיה ב ג) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה ראשית בלא ערבוביא¹¹⁹⁷ אחרא ומאן דאיהו קדש לא הוה ליה הרכבה ממינא אחרא ובגין דאיהו קדש לית ליה הרכבה דצריך ביה נשירו לגבי בת זוגיה דאיהי ה' ובגין דא ראשית תבואת ה'

בראשית, זה ישראל, זהו שנאמר "קדש ישראל ליה"ה ראשית תבואתה", ראשית בלי ערבוביא אחרת. ומי שהוא קדש, לא היה לו הרכבה ממין אחר. ומשום שהוא קדש, אין לו הרכבה שצריך בו שמירה אל בת זוגו, שהיא ה'. ולכן ראשית תבואת ה' אין בו פגם, זהו שנאמר "ויעקב איש תם", אין בו פסלת (צריך להיות שמור). פרי זה ראוי

- מאיר התיקון -

¹¹⁹⁵ נדצ"ל אונא.

¹¹⁹⁶ ז"ל: ות"ח תריסר תרעין אית לה להאי בירא קדישא קרתא קדישא דאקרי ירושלים ומן אינון תרעין נפקין לעלמא תריסר מתנן עילאין טובה ושמחה ברכה ושלום עזרה כפרה תורה חכמה וחיים ורצון ועושר וכבוד וכל שבטא ושבטא יניקו מתנה עילאה ליה תרגום: ובא ראה שנים עשר שערים יש לבאר הקדושה הזו הקריה הקדושה שנקראת ירושלים ומאותם השערים יוצאות לעולם שנים עשרה מתנות עליונות טובה ושמחה ברכה ושלום עזרה כפרה תורה חכמה וחיים ורצון ועושר וכבוד וכל שבט ושבט ינקו לו מתנה עליונה ¹¹⁹⁷ ר"ל משום דידוע הוא דחמש מינין אתערבו בישראל דסימניהון נג"ע ר"ע [ע"י זהר ח"א כה ע"א כז ע"ב] לכך אמר בתיקונים דראשית והתחלת דישראל היה בלא שום ערבוביא אחרא רק קדש ישראל לה' (לש"ו).

למלך, ולכן "כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יהו"ה".
 לית ביה פגימו הה"ד (בראשית כה כז) ויעקב איש
 תם לית ביה פסולת (צריך למהוי נטיר) איבא
 דא למלכא אתחזי ובגין דא כל אוכליו יאשמו
 רעה תבא אליהם נאם ה' (ירמיה ב ג):

תיקון טו איש תם - תם בלא פסולת:
 שזהו עין החיים שפריו סם חיים, בת זוגו
 שמורה לו בעולם הזה ובעולם הבא, עליה
 נאמר "ולקח גם מעין החיים ואכל וחי
 לעולם". "גם" לרבות בת זוגו, סם החיים
 שלו, והוא שומר אותו בעולם הזה ובעולם
 הבא, ומי שרוצה ליטול את בת זוגו כמו
 אוריה שהקדים את דוד, נאמר בו "כל אוכליו
 יאשמו רעה תבא אליהם נאם יהו"ה".

דדא איהו עין החיים דאיבא דיליה סם חיים
 בת זוגיה נטירא ליה בעלמא דין ובעלמא
 דאתי עלה אתמר ולקח גם מעין החיים ואכל
 וחי לעולם (בראשית ג כב) גם לרבות בת
 זוגיה סם חיים דיליה ואיהו נטיר ליה בעלמא
 דין ובעלמא דאתי ומאן דבעי לנטלא בת זוגיה
 כגון אוריה דאקדים לדוד אתמר ביה (ירמיה ב
 ג) כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם ה':

סם חיים - ר"ל, כמ"ש (יומא עב ע"ב) זכה נעשית לו סם חיים כו': ואיהו נטיר ליה כו' - כמ"ש
 בתיקון הקודם:

שבת זוגו של צדיק היא מצה שמורה
 לגבי מצה שלמה עשירה, ומי גרם את זה
 שתהיה בת זוגו מצה שמורה לגביו, משום
 ששמר הטיפה שלו. ומי שפוגם את הטיפה
 שלו נקראת בת זוגו מצה פרוסה, לחם עני.
 וסוד הדבר () כל מי שמזלזל בלחם או
 בפרורי לחם, שהם טיפות בכזית (שיש בהם
 כזית) עניות רודפת אחריו, אלא צריך לשמור
 הטיפות שלו, שלא יזרוק אותם במקום שלא
 צריך. ולכן פרשוהו בעלי המשנה (ב"מ נט
 ע"א) כבדו את נשותיכם כי כן תתעשרו,
 והכבוד שלהן לשמור טפה ראשונה שלא
 יעשה בה פסולת.

דבת זוגיה דצדיק איהו מצה שמורה לגבי
 מצה שלמה עשירה ומאן גרים דא למהוי בת
 זוגיה מצה שמורה לגביה בגין דנטר טיפה
 דיליה ומאן דפגים טיפה דיליה איתקרי בת
 זוגיה מצה פרוסה לחם עני¹¹⁹⁸ ורוא דמלה כל
 מאן דמזלזל בנהמא או בפירורין דנהמא
 דאינון טפין בכזית (ס"א דאית בהון כזית)
 עניות קא רדיף אבתריה אלא צריך לנטרא
 טפין דיליה דלא יזריק לון באתר דלא אצטריך
 ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין אוקירו
 לנשייכו בגין דתתערתו ואוקירו דילהון לנטרא
 טפה קדמאה דלא יעביד בה פסולת:

לחם עני כו' - ר"ל, שהיא שמורה נקראת עשירה, אבל א"ל עני כמו שמפרש והולך, מאן דמזלזל
 כו': **טפין בכזית** - ר"ל, טפין דזרע, שהן שמן זית, וזהו כזית: **אוקירו כו'** - דהוא גורם עשירות:
 דפסולת דאברהם ויצחק גרים לאומה דעשו
 וישמעאל דישתעבדון בבניהון בגלותא
 ונסינוא דילהון באשא וסכינא שויב לון
 משרפה והרג דילהון:

דפסולת דאברהם כו' - שהם גלגולא דאדם, דלא נפק פסולת דקין והבל כמ"ש (שבת קמו ע"א¹¹⁹⁹) עד
 ג' דורות לא פסק זוהמא מאבותינו, עד יעקב שהוא גלגולא דשת:
 יעקב משום שלא היתה בו פסולת, נאמר
 בזרעו בגלות "וישכן ישראל בטח בדד עין
 יעקב". נאמר כאן "בטח בדד", ונאמר שם
 ביציאת הגלות "יהו"ה בדד ינחנו ואין עמו
 אל נכר", לא התערבו בבניו ערבוב של גרים,
 ולכן (יבמות כד ע"ב) אין מקבלים גרים
 לימות המשיח, שעליהם שעל זרע יעקב

- מאיר התיקון -

¹¹⁹⁸ עי' מלואים אות ל.

¹¹⁹⁹ ז"ל: אמר רבי אבא בר כהנא עד שלשה דורות לא פסקה זוהמא מאבותינו אברהם הוליד
 את ישמעאל יצחק הוליד את עשו יעקב הוליד שנים עשר שבטים שלא היה בהן שום דופי.

אתערבון בבנוי ערבוביא דגזורים ובגין דא אין מקבלים גרים לימות המשיח דעלייהו דזרעא יעקב אתמר (תהלים פ ט) גפן ממצרים תסיע מה גפן לא מקבלא הרכבה ממין אחרא כן זרעיה הוו נטרין אות ברית ולא מקבלין הרכבה ממין אחרא וכל מאן דנטיר אות ברית זכי למלכו [לא ע"א] כגוונא דיוסף וישראל בגין דנטרין ברית זכו למלכותא ואתמר בהון כל ישראל בני מלכים ומשה בגין דנטר אות ברית אתמר ביה ויהי בישורון מלך (דברים לג ה) זכאה איהו מאן דנטר ברית:

נאמר "גפן ממצרים תסיע", מה גפן לא מקבלת הרכבה ממין אחר, כך זרעו היו שומרים אות ברית ולא מקבלים הרכבה ממין אחר. וכל מי ששומר אות הברית, זוכה למלכות כמו שיוסף וישראל, בגלל ששומרים ברית זוכים למלכות, ונאמר בהם (שבת סו ע"א) כל ישראל בני מלכים. ומשה משום ששמר את הברית, נאמר בו "ויהי בישורון מלך", אשרי הוא מי ששומר הברית.

יעקב בגין כו' - ר"ל, כל אותן הבאים מסט' דיעקב, נקיים מערב רב דישמעאל ועשו: וכל מאן כו' - דאות ברית הן יסוד ומלכות¹²⁰⁰ :

תקונא שיתסר

<p>בראשית דא חלה הה"ד (במדבר טו כ) ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה (לה) והא אוקמוהו דאדם חלתו של עולם הוה¹²⁰¹ ומגלן (לא ע"ב) דחלה איהו ראשית דקרא אוכח הה"ד ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה (לה) מאי חלה אלא שבעה מינין אינון חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש (דברים ח ה) דהוא דבש תמרים:</p>	<p>בראשית זו חלה, זהו שנאמר "ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה (לה)", והרי פרשוהו (ב"ר פ"ד ס"א) שאדם היה חלתו של עולם. ומנין לנו שחלה היא ראשית, שהנאמר מוכיח, זהו שנאמר "ראשית עריסותיכם תרימו תרומה ליהו"ה", מה זה חלה, אלא שבעה מינים הם "חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש", שהוא דבש תמרים.</p>
---	---

תיקון טז - דאדם חלתו כו' - ר"ל, ראשית של עולם, כמו חלה שנוטלין {לא ע"ג} מן העסה שהוא יו"ד כמש"ל, כן אדה"ר י' של השם, חכמה כידוע (זהר ח"ג כט ע"ב): חלה תרימו כו' - ר"ל, כמ"ש בר"מ (ח"ג קעט ע"א) מאי תרימו, כמו רום ידיהו כו'¹²⁰², ר"ל לחכמה: מאי חלה - מדקדק מה הוא האותיות של חלה: אלא שבעת בו' - ר"ל, שכינה כלילא מז' מינין כמו שמפרש והולך: דהוא דבש תמרים - ר"ל, מארץ:

<p>חטה אילנא איהו דאכל מניה אדם קדמאה ואיהו לא אפיק מתמן חלה ובגין דא לא חל ביה ה' ושריא ביה ח' ט' וגרים ליה מותא:</p>	<p>חטה, הוא העץ שממנו אכל אדם הראשון, והוא לא הוציא משם חלה, ולכן לא חל בו ה', ושורה בו ח' ט' וגרם לו מות.</p>
--	--

חטה אילנא כו' - כמ"ש בגמ' (ברכות מ ע"א) ור"ל במלכות: ובג"ד לא חל כו' - ור"ל זהו אותיות חלה, חל ה', ונשאר אותיות ח"ט מן חט"ה:

<p>וחלה איהי שכינתא כלילא משבעה מינין אלין ובה חב אדם קדמאה טפה דא י' עסה צריך לאפקא מינה חלה ומיד חל¹²⁰³ (על ההיא טפה) ויהיב ליה זרע כליל מתרוייהו דאיהו ו' ורזא דמלה ה"א לכם זרע (בראשית מז כג):</p>	<p>והחלה היא שכינה, כלולה משבעת המינים הללו, ובה חטא אדם הראשון. טפה זו י', עסה צריך להוציא ממנה חלה, ומיד חל על אותה טפה, ונותן לו זרע כלול משניהם, שהוא ו' וסוד הדבר "הא לכם זרע".</p>
---	--

- מאיר התיקון -

¹²⁰⁰ עי' לעיל כ ע"א.
¹²⁰¹ עי' אריכות בדע"ה ח"ב דרוש ג ענף טו.
¹²⁰² עי' מלואים אות כז.
¹²⁰³ חל ה' על ההיא עסה (גר"א).

טפה דא י' - ר"ל, חלה שמוציאין מן העסה כמין טפה: **ומיד חל כו' - ר"ל**, ה' כנ"ל, הרי העסה והטפה י"ה שהוא באיש ואשה¹²⁰⁴, שמשם הבן, בינה בן י"ה (אד"ז רצ ע"א¹²⁰⁵), ואדה"ר יהיב טפה י' בח"ט כמ"ש בתיקון י"ז שלא חל בו ה': **הא לכם זרע - ר"ל**, שיתן זרע בה"א, וז"ש ובג"ד חלה כו', שהיא ה' מן אשה, וז"ש ראשית עריסותיכם כו', להניח ברכה אל ביתך:

<p>ובגין דא חלה ודאי איהי פקודא דאתמני לאתתא דבגינה מת אדם דאיהו חלתו של עולם צריכה איהי לאפרשא חלה ולאפקא לה מעסתה דאיהי טפה דילה להחזירה על אדם:</p>	<p>ולכן חלה היא ודאי מצוה שנצטוה לאשה, שבגללה מת אדם שהוא חלתו של עולם, צריכה היא להפריש חלה, ולהוציא אותה מעסתה, שהיא טפה שלה להחזירה על האדם.</p>
--	---

דבגינה כו' - שלא חל ה"א: ולאפקא לה מעסתה דאיהו טפה דילה - ר"ל, העסה שהיא ה"א, טפה דילה להחזיר ה"א על היו"ד, טפה שמוציאין מן העסה, שקודם היה היו"ד בלא ה"א כנ"ל:

<p>איהי אמפת (נ"א דעכה) שרנא דילה דאתמר ביה (משלי כ כז) נר ה' נשמת אדם צריכה לאוקרא ליה בליל שבת באתערו דשלהובין דאשא דרחימו לגבי בעלה ורזא דמלה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיה"ש ח ז) ואתערו דחמימותא דליל שבת מאתתיה צריכה ברחימו ורחילו ודא איהו אשה כי תזריע וילדה זכר¹²⁰⁶:</p>	<p>והיא כבתה (???) את נרו, שנאמר בו "נר יהו"ה נשמת אדם", צריכה להדליק אותו. בליל שבת בהתעוררות שלהבות אש של אהבה לבעלה. וסוד הדבר "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", והתעוררות של חם של ליל שבת מאשתו, צריכה באהבה ויראה, וזהו "אשה כי תזריע וילדה זכר" (ויקרא יב ב).</p>
---	--

באתערו דשלהובין דאשא - כמ"ש (שיה"ש ח ו) רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, וכתוב אח"כ מים רבים כו', וז"ש ורזא דמלה כו', ור"ל רשפיה רשף י"ה, רשפי אש, ב' אשות, של איש ואשה, שהן רשף י"ה, שבאלו ב' אשות, וז"ש שלהבת י"ה, והוא דוקא בליל שבת, כידוע שבע"ש יורד שלהבת מן י"ה¹²⁰⁷, ומפריש הקליפות, ונשאר ה' נקיח. וז"ש דשלהובין דאשא, אש של אשה,

– מאיר התיקון –

¹²⁰⁴ עי' &

¹²⁰⁵ עי' לעיל הערה 639.

¹²⁰⁶ עי' זהר ח"ג מג ע"ב: וילדה זכר כלילן כחדא מסטרא דימינא ואם נקבה תלד כלילן בחד נוקבא ודכר מסטרא שמאלא דשלטא סטר שמאלא על סטר ימינא יתיר ודכורא אתכפיא בימינא דלא שלטא וכדין ההוא דכר דנפיק מגו נוקבא מסטר שמאלא כל אורחוי כנוקבא (ולא אקרי דכר) אבל דכר דנפיק מגו ימינא הוא שלטא ונוקבא דנפקא מניה אתכפיא דהא סטר שמאלא לא שלטא ועל דא וילדה זכר כתיב:

תרגום: וילדה זכר כלולים יחד מצד הימין, ואם תלד נקבה כלולים באחד, נקבה וזכר מצד השמאל, שיותר שולט צד השמאל על צד הימין, והזכר נכנע בימין שלא שולט, ואז אותו הזכר שיוצא מן הנקבה מצד השמאל כל דרכיו כמו נקבה, (ולא נקרא זכר), אבל הזכר שיוצא מתוך הימין הוא שולט, והנקבה שיוצאת ממנו נכנעת, שהרי צד השמאל לא שולט, ועל כן כתוב וילדה זכר. פי' הרמ"ז: כל אורחוי כנוקבא, פי' מדותיו כשל הנקבה דדעתו קלה וכחו תשוש ונוטה לכליות ולעצלות וכיוצא, ולזה רמזו רז"ל באומרם אוי לו למי שבניו נקבות, פי' שהזכרים שלו הם מצד הנוק' וכו' ונלע"ד שיצחק אבינו ע"ה בתחילה נקרא (בראשית יח י) בן שרה, שהיה מבחינה זו קודם העקידה, ולזה לא צווהו ה' שישאנו אשה, פי' שלא נתן כן על לבו, אבל בעקידה פרח ממנו בחי' הנקבה וניתנה לו של זכר, וזה שאמרו רז"ל וה' ברך את אברהם בכל, שנתן לו בן, ור"ל שאז היה בן מצד גבורות שלו והיתה בו בחינת זכרות ב"ן דמ"ה, שלגבי רבקה היה זכר, ולכן השתדל להשיאו אשה.

¹²⁰⁷ עי' שעה"כ סב ע"ד: והנה נתבאר כי המים חמין הם בסוד שלהובא דאשא הנז' בזוהר המגרשת את הקלי', ולכן צריך שבשעת רחיצתך במים החמין, תכוין בסוד כוונת שלהבת י"ה, ר"ל כי זו השלהבת יוצאת משם י"ה, כדי לגרש ולהפיל הקלי' למטה. ונבאר איך זו השלהבת נמשכת משם י"ה. הנה שם י"ה, יש בו ג' מיני מלויים, ביוד"ן ובאלפ"ן ובהה"ן, כזה: יוד ה', יוד הא, יוד הה. ושלתם יחד הם בגימ' אמן, כמנין יאהדונה"י. אחר כך תכה ב' אותיותיו זו בזו בכל שלשה המלויים, כזה: יוד פעמים ה"י, הם בגימ' שלש מאות. יוד פעמים ה"ה, הם בגימ' מאתיים. יוד פעמים ה"א, הם בגימ' ק"ך. ושלתם יחד הם בגימ' כת"ר. והענין הוא כי ג' י"ה הם שלשה מוחין, והם למעלה בבחינת הכתר של הנקבה, כי כל בחי' מוחין שלה הם משם י"ה כנודע אצלנו. עי' שער הפסוקים (פרשת שמות): ונמצא, כי שת והבל הם אותיות אלו שלהב"ת י"ה, כי הם השלהבת והנשמה היוצאת משם י"ה, שהוא אבא. וטעם קריאתם שלהבת, הוא כנודע ענינה

וה' דילה, ה' של י"ה שהוא בינה, שנקרא רחימו (כו ע"ב), וז"ש דרחימו, ואז לא יוכלו לכבות את האהבה, שלא יוכלו לכבות אש דילה, כיון שה"א בתוך האש של אשה, וכן אש שלו, כיון שחל ה' כנ"ל כיון שהוא מאהבה לא יוכלו לכבות אותה: **ואתערו כו' מאתתי** - שיחול ה"א האהבה כנ"ל: **ברחימו ודחילו** - שהן י"ה כידוע, שיחול בהם י"ה בתוך ב' האשות שלהן. ואמר לעיל, ויהיב ליה זרע כו', דאיהו ו', וז"ש ודא איהו אשה כו', וז"ש כל המקדש עצמו בשעת תשמיש הויין ליה בנים זכרים¹²⁰⁸ (שבועות יח ע"ב):

<p>איהי שפיכת דמים דאדם אודריקת דמה ועל (כל) דא צריכה לנטרא ליה מדם נדה ובגין דא על תלת מלין אלין נשים זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר עד כאן רזא דחטה דמתמן חלה חט"ה איהו רזא דעשרין ותרין אתוון דאורייתא:</p>

(בשכינה), עד שעולות למאה, והיא נעשית תרומה לכל המאה. ולכן שיעור תרומה שנים ממאה, כנגד שני לוחות התורה, שהיא תורה שנתנה בארבעים ימים, וזהו תור"ה מ', ובה נעשו הספירות כלן עשרונים, שלשת האבות, שלשה עשרונים, שני נביאי אמת הם, עשרון עשרון.

אלא בגין לקשרא לה בתרין דרועין דאינון כהן לוי דאינון מעשר ראשון ללוי מעשר מן המעשר לכהן דכל ספירן סלקין לעשר (בשכינתא) עד דסלקין למאה ואיהי אתעבידת תרומה לכלהו מאה ובגין דא שיעור [לא ע"ב] תרומה תרי ממאה לקבל תרין לוחין דאורייתא דאיהי תורה דאתייהבת בארבעין יומין ודא איהו תור"ה מ' ובה אתעבידו ספירן כלהו עשרונים תלת אבהן תלת עשרונים תרי נביאי קשומט אינון עשרון עשרון:

אבל בעלמא דאתי - בינה כנ"ל: איהי ולבושא - שהיא ה' מן חטה, ולבושין דילה יסוד ומלכות, שה' דילה מתפשט בנ' תרעין דילה בה' ספירות מחסד עד הוד¹²¹², ומתלבשין ביסוד, וחוזר ומתלבשין במלכות, בסוד (ע"ז כט ע"ב, וע"ז ע"ח שער לד ו) חותם בתוך חותם, שלכן נקראין כל (זהר ח"א יז ע"א), כלה כידוע (לקמן סג ע"א), וזהו ח"ט מן חטה, שהתחלת הספירות מחכמה שנקראין ראשית¹²¹³, ויסוד הוא ספי' ח', שלכן (ויקרא יב ג) וביום השמיני ימול כו', ומלכות ט' והוא חותם בתוך חותם, שייך שלה יין דמנטרא¹²¹⁴ דלא נגע בה עובד כוכבים, עלמא דחירות כידוע¹²¹⁵: ואיהי עשרין כו' - כנ"ל, וכ"ב אותיות נכללין ביסוד כידוע (שעה"כ עמידה ב, ס"י פ"א מ"ב), וחוזר ונכללין במלכות, שלכן נקראת אתה¹²¹⁶, בסוד כלה, כל ה', וכן כ"ב אותיות הוא א"ת, מא' עד ת' בתוספת ה' כנ"ל: לדקדק בה' כו' - שסמוך לה' הוא מוץ של המוציא, ואח"כ י"א של המוציא, שהוא תבן במספר קטן, כי בס"א מחשבין מספר קטן כידוע (י"א ארורים, לכך צריך להפריד ה"א מהן. ואמר בעל הבית, שהמוציא הוא בכזית, יו"ד של השם, טפין בכזית (לא ע"א), ובעל הבית הוא דזריק י' בה"א כנ"ל, בעל האשה, שנקראת בית: דכל ספירן סלקין כו' - שהיא נוטלת העשירית מכל כנ"ל, ובה י"ס מעשר מכל ע"ס. נמצא בכל הספירות תשעים, ועמה מאה. ונותנת מעשר ללוי, שמתייחד בעישור ספירה גבורה דילה, ועוד מעשר לכהן ספירה חסד דילה, תרין דרועין דילה, בתרין דרועין דילה¹²¹⁸, שהן כהן ולוי, וכל ספירן דילה הן מעשר כנ"ל, ונותן קודם ללוי כמ"ש שמאלו תחת לראשי (שיה"ש ב ו), ואח"כ וימינו תחבקני, דקודם סלקא בגבורה והוא סליק לה בכל ע"ס דילה כידוע¹²¹⁹, שלכן שם מעשר שלם עשר ממאה, ואח"כ נוטל ממנה הכהן ספירה דיליה חסד, א' מְעֶשֶׂר דילה, וזהו מעשר מן המעשר: תרי ממאה - חו"ג דילה, שקודם צריך לכלול בה חו"ג בחסד שמאלא בימינא, ואח"כ לעורר הגבורה ואח"כ בחסד כידוע¹²²⁰, וזהו תרומה שנותנין קודם לכהן וז"ש לקבל תרין לוחין כו', שהן ב' ספירן¹²²¹ בב' ידין שהן בחו"ג, כידוע: ודא איהו תורה מ' - ר"ל, אותיות תרומה, תורה מ', שניתן במ' יום, וכן

– מאיר התיקון –

¹²¹² עי' לעיל הערה 112.

¹²¹³ עי' לעיל יב ע"ב.

¹²¹⁴ עי' זהר ח"א רלח ע"א, ועי' הערה 1273.

¹²¹⁵ עי' זהר ח"ב קפו ע"א שזה כינוי לבינה.

¹²¹⁶ עי' זהר ח"ב רסא ע"א: את"ה עטורא דסתימו דאתון כללא דכלהו כ"ב אתון ודא הוא א"ת ה' דכליל לון מעילא בהאי ה' וכניש לון בגויה ודא איהו א"ת ה' וכד איהו בשלימו בההוא נהר דאחיד בה סלקא לאתעטרא לעילא ודא איהו רזא דכתיב (אסתר ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך וכדין (שם) את כל אשר תאמר ינתן לה ודא איהו רזא ברוך אתה ובעי לאתכוונא בהאי רזא ולקשרא רעותא בהאי רזא.

תרגום: את"ה העטור של סתר האותיות הכלל של כל כ"ב האותיות וזהו א"ת ה' שכולל אותם מלמעלה בה' הזאת וכונס אותם לתוכו וזוהי א"ת ה' וכשהיא בשלמות באותו נהר שאוחז בה היא עולה להתעטר למעלה וזהו סוד הכתוב ובזה הנערה באה אל המלך ואז את כל אשר תאמר ינתן לה וזהו סוד ברוך אתה וצריך להתכון בסוד הזה ולקשר את הרצון בסוד הזה.

¹²¹⁷ עי' לעיל ה ע"ב ד"ה כחשבון ועי' כו ע"ד ד"ה ובחשבון זעיר.

¹²¹⁸ נדצ"ל דיליה.

¹²¹⁹ עי' מלואים אות כח.

¹²²⁰ עי' מלואים אות כח.

¹²²¹ של ספר וספר וסיפור (ס"י פ"א מ"א).

תרומה עין יפה בארבעים, שהן כלל כל המרכבה חגת"ם, בסוד יב"ק¹²²², שקודם בשמאל קדושה, ואח"כ ברכה בימין, ואח"כ יחוד תו"מ, וז"ש התורה ניתנה למשה, ומשה עין יפה נהג בה ונתן לישראל (נדרים לח ע"א¹²²³), שלכן ניתנה בארבעים שנה: **ובה אתעבידו כו' - שכל ספירה א' מעשר בה: תלת אבהן כו' - ר"ל, חג"ת דילה והן בסוד סגול, כמ"ש בתיקון י"ח (לב ע"ב ד"ה ואיה חירק): תרי נביאי כו' - נ"ה {לב ע"א} שהן בסוד צירי כמ"ש שם (לב ע"ב), ור"ל שהן שני עשרונים לאיל, ועשרון לכבש, הוא יסוד בסוד חירק תחת הצירי, כמ"ש בתיקון הנ"ל (לב ע"ב), והטעם שאינו בנ"ה בסוד סגול כמו ת"ת בחו"ג, לפי שבינה מתפשטת בה' שלה בנ' תרעין דילה, שכל א' כלול מעשר בה' ספירות מחסד עד הוד, וז"ש עץ החיים בינה מהלך ת"ק שנה (מדרש זוטא שיר השירים פרשה א'¹²²⁴) בכל ספירה עשר. וחג"ת נכללין כאחד כידוע, בסוד ויסע ויבא ויט (עי' לעיל יב ע"א ולקמן צח ע"ב), אבל יסוד אינו ממנינם¹²²⁵, והוא יתום מאמו כנ"ל, שאמרו יוסף יתום מאמו (שעה"פ וישב), אלא שהכל נכלל בו בסוד כל (זהר ח"א יז ע"א), והכל בסוד י' אחד כידוע בסוד הכללות, וזהו י' דיסוד, י' זעירא, וז"ש פר בן שלש בסוד חג"ת כנ"ל, איל בן שתים נו"ה, כבש בן שנה יסוד, נגד עשרונים הנ"ל¹²²⁶, והכל במלכות. והן ו"ק, שלכן ברגלים וחדשים באין הכל עולות, כי עולה בדכורא כידוע (זהר ח"א ע ע"א), ושעיר עזים לחטאת בנוקבא, כי חטאת בנוקבא (זהר ח"ג כח ע"א), והוא במלכות דילה, שרגליה כו'¹²²⁷ (משלי ה ה), להפריש ממנה השעיר כידוע (זהר ח"א רנט ע"ב), כמו שכתוב (ויקרא ט ג) ושעיר לחטאת כו', הביאו עלי חטאת על שמעטתי את הירח (חולין ס ע"ב), במלכות דילה, סיהרא דלית לה מגרמה כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א):**

{לב ע"א} תקונא תמני סרי

בראשית (ברא אלה"ם) בר"א שי"ת אינון שית דרגין דנבואה דאתמר בהון שוקיו עמודי ש"ש (שיה"ש ה טו) וכמה דאינון שית לתתא הכי אינון שית לעילא ואינון שית סלקין לשתיין באן אתר ביסוד ח"י עלמין אשתאר י"ד מן יסוד דא שכינתא תתאה כלילא מארבע סרי פרקין דיד דאינון בחמש אצבעין ואינון יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ארבע סרי אתוון דקודשא בריך הוא דכלילין בה ודא איהו וביד הנביאים

בראשית (ברא אלה"ם), בר"א שי"ת, הם שש דרגות של נבואה, שנאמר בהם "שוקיו עמודי שש", וכמו שהם שש למטה כך הם שש למעלה. ואותם שש עולים לששים, באיזה מקום, ביסוד, ח"י העולמים. נשאר י"ד מן יסוד, זו שכינה תחתונה כלולה מארבעה עשר פרקים של היד, שהם בחמש אצבעות, והם יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ארבע עשרה אותיות של הקדוש ברוך הוא שכלולות בה, וזהו "וביד הנביאים אדמה".

– מאיר התיקון –

¹²²² עי' מלואים אות 30.

¹²²³ אמר רבי יוסי ברבי חנינא לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו שנאמר כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך משה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר טוב עין הוא יבורך וגו'.

¹²²⁴ ז"ל: עץ החיים מכוון כנגד גלגל החמה אחרים אומרים עץ החיים מכוון כנגד גלגל חמה מהלך שנה. רבי מאיר אומר מה גלגל החמה ת"ק שנה אף עץ החיים ת"ק שנה וכל פלוגתא דמי בראשית יוצאים. ועי' שעה"פ (בראשית ב): וז"ס מ"ש רז"ל. מהלך עץ חיים ת"ק שנה, שהם ה' חסדים, המתפשטים בז"א. והנה ת"ק חסדים, הם כמנין כתף ימין, וכנגדו כתף שמאל, הם ה' גבורות.

¹²²⁵ עי' לעיל הערה 112.

¹²²⁶ עי' זהר ח"ג רמז ע"ב: ועוד כלולה בשמן כתית דא צדיק חי עלמין דנגיד טפין קדישין דאינון פירורין כזיתים ממוחא עלאה דאינון חד עשרון לקבל י' ושני עשרונים י' ושלשה עשרונים לפר (במדבר כח כ) י' י' ו' ואינון עשרון לכבש וב' עשרונים לאיל ושלשה עשרונים לפר ורזא דמלה אמרו בתעניות אין טפה יורדת מלמעלה שאין עולין כנגדה טפיים ואינון ברזא דא. •. ורמיזו דלהון לקבל תלת מוחין חד מוח הזכרון תניינא מוח המחשבה תליתאה מוח הדמיון.

ועוד כלולה בשמן כתית, זה צדיק חי העולמים, שמושך טפות קדושות שהן פרוורים כזיתים מהמח העליון, שהם עשרון אחד כנגד י', ושני עשרונים י' י', ושלשה עשרונים לפר י' י' י', והם "עשרון לכבש ושני עשרונים לאיל ושלשה עשרונים לפר". וסוד הדבר אמרו בתענית (כה ע"ב), אין טפה יורדת מלמעלה שאין עולות כנגדה טפיים, והם בסוד זה •. •. והרמז שלהן כנגד שלשה מוחין, אחד מח הזכרון, שני מח המחשבה, שלישי מח הדמיון.

¹²²⁷ יורדות מות.

אדמה (הושע יב יא):

תיקון יח - אינון שית דרגין דנבואה כו' - נו"ה שהן נביאי קשוט (לעיל יד ע"ב), שמהן נפיק נבואה, ובהן שית פרקין בכל א' ג' פרקין, וז"ש שוקיו כו': **וכמה דאינון כו' - ר"ל**, כמו בנו"ה שית כן בחו"ג שית פרקין, שנאמר בהם בתרשיש (ע"י לעיל כח רע"ד): **באן אתר ביסוד כו' - כמו שמפרש והולך**, ב"י דאיהו עטרה דברית שהוא י', כמש"ל בתיקון י"ז, דכל ספירן סלקין בה לעשר וכו': **אשתאר יד כו' - דס' רומז לשיתין**, ו' לנו"ה שהן שש כנ"ל: **דאינון בחמש אצבעאן כו' - ר"ל**, שהיא ה' תתאה ה' אצבעות, וכן י"ד אותיות כלולין בה' הוי"ה פשוטה א', וד' אותיות של המילוי, נמצא יסוד כולל כל הד' ספירות של הנבואה נהי"ם, שהן מרכבה תחתונה כמ"ש למטה: **אתוון דקב"ה כו' - דהי"ד אותיות בעמודא דאמצעיתא פשוטה בחיצוניותו, ומילואו בפנימיותו כידוע**¹²²⁸: **וביד הנביאים - שהיא כלולה מנביאים, נו"ה שבה נראין כמו שמפרש והולך**:

ס"ו מן יסוד הם כנגד שש הדרגות של הכסא, שנאמר בו "שש מעלות לכסא". ואות ו' עולה ב' שהיא עטרה של הברית, לששים, שש פעמים עשר, ועולים לששים כנגד ששים גלגלים שסובבים את הכסא, והכסא שם השכינה. שהיא הדמיון ומראה של הכל. הדמיון הרי נאמר "וביד הנביאים אדמה", ועליה נאמר "ותמונת יהו"ה יביט", על שם שכל הפרצופים של הנביאים הם רשומים בה, נקראת דמיון, ועל שם שכל האורות שלמעלה ממנה הם נראים בה, היא נקראת מראה, זהו שנאמר "יהו"ה במראה אליו אתודע", בסתימת העינים נקראת מראה בחלום, וסוד הדבר "אני ישנה ולבי ער" (שיה"ש ה ב), ובפתיחת העינים הוא מראה בהקיץ. ושני ממונים שם, אחד סגרו"ן, ואחד פתחו"ן, ומטטרו"ן שנקרא בשם שניהם, ממונה על שני המפתחות הללו.

ס"ו מן יסוד דאתמר ביה שש מעלות לכסא (מלכים א' י יט) ואת ו' סליק ב"י דאיהו עטרה דברית לשתיין שית זמנין עשר וסלקין לשתיין לקבל שתיין גלגלין דסחרין לכורסיא וכורסיא תמן שכנתא דאיהו דמיון ומראה דכלא דמיון הא דאתמר וביד הנביאים אדמה ועלה אתמר (במדבר יב ה) ותמונת ה' יביט על שם דכל פרצופין דנביאי בה אינון רשימיין אתקרי דמיון ועל שם דכל נהורין דלעילא מינה בה אתחזיין אתקריאת מראה הה"ד (במדבר יב ו) ה' במראה אליו אתודע בסתימו דעיינין אתקריאת מראה בחלום ורזא דמלה אני ישנה ולבי ער ובפתיחו דעיינין איהו מראה בהקיץ ותרין ממנן תמן חד סגרו"ן וחד פתחו"ן¹²²⁹ ומטטרו"ן דאתקרי בשם תרוייהו ממנא על תרין מפתחין אלין:

ס"ו מן כו' - עכשיו מפרש שכל יסוד כלול בכסא, ששם הנבואה: וכרסיא תמן כו' - ר"ל, הכסא עצמה תמן שכינה י"ד, שיתין גלגלים ס', שש מעלות ו': **דאיהו דמיון כו' - ר"ל**, זהו וביד הנביאים אדמה: **ותמונת ה' - שבה כלולין י"ד אותיות דקב"ה כנ"ל: ע"ש דכל כו' - ר"ל**, זהו יביט: **דכל פרצופין דנביאי כו' - ר"ל**, הצורה שנדמית לנביאים לכך נקראת על שם דמיון: **דכל הנהורין כו' - הספירות: בסתימו דעיינין כו' - שהוקשה לו, דכתיב "אם יהיה נביאכם ה' במראה כו"**¹²³⁰ (במדבר יב ו), וכתיב "לא כן עבדי, ומראה כו"¹²³¹ (שם ז ח). ואמר דב' מיני מראה הן: א', דרגא דמשה רבינו ע"ה. וא', דרגא דנביאים. לכן נאמר אצל משה, ולא {לב ע"ב} בחידות, ואצל הנביאים כתיב בב' מלכות, ואצלו כתיב ומראה בוא"ו עמודא דאמצעיתא: **אתקריאת מראה בחלום - כמו בחלום שעינים סתומין ורואה מראות בחלום, משא"כ בהקיץ: ורזא דמלה אני כו' - אני מל' שמסט' מראה בחלום, כמו שמפרש והולך ישנה, ולבי שהוא עמודא דאמצעיתא כידוע (ע"ה א"א ז) ער מסט' מראה בהקיץ כמו שמפרש והולך. ישנה גי' שס"ה מסט' דמלכות, שס"ה ל"ת כידוע (לעיל ו ע"א), ומסט' דעמודא דאמצעיתא רמ"ח מ"ע, ועמודא**

– מאיר התיקון –

¹²²⁸ עי' לקמן ע"ב ד"ה והוא אתחזיא מקורות מריש התיקונים, וצ"ע שזה נגד שער רפ"ח פרק ב.
¹²²⁹ עי' לקמן תיקון נז, קה ע"ב (לש"ו).
¹²³⁰ ויאמר שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו.
¹²³¹ לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה.

דאמצעיתא הוא ע', כידוע ע' אנפין (ע"י זהר ח"ג כ ע"א¹²³²) ע' שמות (זהר ח"ב קכג ע"א) ע' דער, ולבי ר' גי' רמ"ח. והענין כי בעין תרין כרובי עינא¹²³³ ותרין עפעפי, שהן ד' גרפין דחיות, שהן ד' אותיות אדני. ובעין ג' גוונים¹²³⁴ עם בת עין¹²³⁵ שכינתא דמשתתפת באבהן, ד' פני החי', ד' אותיות הוי"ה כידוע (לעיל יט ע"ב). ולכן כשהעין סתום, אז המראה מצד כרובי ועפעפי עינא מסטרא דמלכות. אבל בפתיחו דעינין, המראה מצד גוונין שהוא בעמודא דאמצעיתא הוי"ה. וז"ש לעיל בתיקון ד', פתחו לי דא אינון תרין עפעפי כו', שהן שערי צדק מלכות, ואמר שם תלת גווני עינא כו', אפתח עיני לאסתכלא בהון כו', ר"ל לראות בפתיחו דעינין בהקיץ כנ"ל: חד סגרון וחד פתחון - אדני"י הוי"ה: ומטטרון דאתקרי כו' - שהוא יסוד כלול מב' שמות הנ"ל, ושני השמות הן בנו"ה, בנצח הוא אספקלריא דנהרא, ובהוד אספקלריא דלא נהרא כמ"ש בתז"ח (כח ע"א), וז"ש איהו בנצח ואיהי בהוד¹²³⁶, ולכן משה בנצח¹²³⁷ זכה לאספקלריא דנהרא, ואהרן בהוד, ולכן נאמר לו במראה אליו כו':

מצד של העמוד האמצעי, היא השכינה מראה בהקיץ, ומשה בצדו שנאמר בו "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת יהו"ה יביט".
מסטרא דעמודא דאמצעיתא איהי שכינתא מראה בהקיץ ומשה בסטריה דכתיב ביה פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת יהו"ה יביט (במדבר יב ח):

פה אל פה כו' - בהקיץ: מן הצד של צדיק שהוא אור הגנוז לצדיקים לעולם הבא (נ"א לעתיד לבא), נקראת מראה בחלום, והוא שנראה בה מצד הגוף הוא יהו"ה העמוד האמצעי, שנלקח משני צדדים, והוא רוכב על ארבע חיות, שהם: פני אדם, פני אריה, פני שור, פני נשר

מסטרא דצדיק דאיהו אור הגנוז לצדיקים לעלמא דאתי (נ"א לעתיד לבא) אתקריאת מראה בחלום והוא דאתחזיא בה מסטרא דגופא איהו יהו"ה עמודא דאמצעיתא

– מאיר התיקון –

¹²³² ז"ל: פקודא דא להביא קרבן על סנהדרי גדולה שטעו (ו)תנאין ואמוראין ע' סנהדרי גדולה היו ומשה עליהו ושבעים סנהדרי קטנה היו ואהרן עליהו ובגין דא אמרו מארי מתניתין משה שושבינא דמלכא הוה ודא תפארת מתמן סנהדרי גדולה אהרן שושבינא דמטרוניתא ודא מלכות ה"א זעירא קרינן ל(י)ה כגון (בראשית כט יח) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה [ועל שמה] (וע"ד שמא דא) אתקרי סנהדרי קטנה:

ומתמן הוו ידעין סנהדרין שבעים לשון דאינון שבעים פנים לתורה דאית שבעים לשון מסטרא דמלכות [הרשעה] וכו' כלא בפרודא הדא הוא דכתיב (שם י ה ועי"ש פסוק לב) מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשוונותם כלהו [שבעים] לשון בפרודא דא מן דא אבל באורייתא שבעים פנים [לתורה] בלשון חד ודא יסוד ו' הלכה חדא חכמה זעירא מלכות [דבה] [רבא] שבעין לשון כחושבן סוד מן יסוד ויסוד איהו לשון הקדש סוד המרכבה בשבעין קתדראין:
תרגום: מצוה זו להביא קרבן על סנהדרין גדולה שטעו, תנאים ואמוראים, שבעים סנהדרין גדולה היו ומשה עליהם, ושבעים סנהדרין קטנה היו ואהרן עליהם, ולכן אמרו בעלי המשנה שמה היה שושבין המלך, וזו תפארת, משם סנהדרין גדולה. אהרן שושבין המלכה, וזו מלכות ה"א קטנה קוראים לה, כמו (בראשית כט) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה, ועל שמה נקראת סנהדרין קטנה.

ומשם היו יודעים סנהדרין שבעים לשון, שהן שבעים פנים לתורה. שיש שבעים לשון מצד של המלכות הרשעה וכו', והכל בפרוד, זהו שכתוב מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשוונותם, כל שבעים הלשון בפרוד זה מזה, אבל בתורה שבעים פנים לתורה בלשון אחת, וזה יסוד, ו' הלכה אחת, חכמה קטנה, מלכות שבה שבעים לשון, כחשבון סוד מן יסוד, ויסוד הוא לשון הקודש, סוד המרכבה בשבעים כסאות.

¹²³³ עי' לעיל כ ע"א.

¹²³⁴ עי' אד"ר קל ע"א: דלא הוי הכי לתתאה, דכלילן בסומקא ובאוכמא ובחורא בג' גווני.

¹²³⁵ עי' לעיל ל סע"ב שהעין היא מלשון עין המים.

¹²³⁶ עי' לעיל הערה 344.

¹²³⁷ ע"ח שער לב פרק ו.

י"ד ה"א וא"ו ה"א, נקרא מלפנים של הגוף, דאתנשיל מתרין סטרין¹²³⁸ ואיהו רכיב על ארבע חיוון דאינון פני אדם פני אריה פני שור פני נשר יו"ד ה"א וא"ו ה"א אתקרי מלגאו דגופא ואיהו אדם לשבת על הכסא:

לצדיקים - מסטרא דצדיק: מראה בחלום - וז"ש (ברכות נו ע"ב) חלום א' מששים בנבואה, שבצדיק ששים דרגין כנ"ל, וחלום א' מששים בו: *והוא אתחזיא בה מתרין סטרין מסטרא דגופא איהו הוי"ה עמודא דאמצעיתא ואיהו רכיב כו' - כצ"ל, ור"ל דעמודא דאמצעיתא אתחזיא בה מתרין סטרין, א' מסטרא דגופא הוי"ה פשוטה, וא' מסטרא דשמא מפרש דאיהו מלגאו, כמ"ש בהתחלת תיקונין (יט ע"ב) יהו"ה פשוטה הוא ד' חיות, ושמא מפרש הוא אדם שעל הכסא, כמ"ש בתיקון ב', וד' חיוון הוא נהי"ם, ואדם שעל הכסא ת"ת:

למי שהוא אדם, נראה לו בדמות אדם. למי שהוא כשאר החיות נראה לו בדמות חיות הכסא, לכל אחד כפי כחו. "ואל יתהלל המתהלל", השכל אותו, אלא בשכינתו שלא יכול להשיג אותו שום נביא וחזוה אלא עם השכינה. ויש אדם למעלה מאדם, מצד של חכמה, כ"ח מ"ה, ודאי, ונאמר בו חכם עדיף מנביא (ב"ב יב ע"א)

למאן דאיהו אדם אתחזיא ליה בדמות אדם למאן דאיהו כשאר חיוון אתחזיא ליה בדמות חיוון דכורסיא לכל חד כפום חיליה ואל יתהלל המתהלל (ירמיה ט כב) השכל ליה אלא בשכינתיה דלא יכיל לאשגא ליה שום נביא וחזוה אלא בשכינתא ואית אדם לעילא מאדם מסטרא דחכמה כ"ח מ"ה ודאי ואתמר ביה חכם עדיף מנביא:

ואל יתהלל כו' - שנאמר אל יתהלל כו' כי אם בזאת יתהלל כו', שר"ת הוא הוי"ה, והוא מד' חיוון הנ"ל, שמען בא הנבואה: נביא - מסטרא דנצח: וחזוה - מסטרא דהוד: ואית אדם כו' - ומרכבה שלו ד' חיוון בחג"ת כמ"ש בתז"ח (ג ע"א): כ"ח מ"ה - ר"ל, מ"ה גי' אדם, שמא מפרש (לעיל ח ע"ב זהר ח"ג כט ע"ב), כ"ח אתוון דמילוי המילוי כידוע¹²³⁹ (ע"ח שער א"א פרק יג):

קם רבי שמעון וכל החברים ואמר, רועה הנאמן רבן של כל הנביאים, קום התעורר משנתך, שאתה הוא בכל הנביאים כמו השמש, שהלבנה והכוכבים מאירים ממנו, ואין להם אור מצד אחר. ובזמן שאתה נאספת מן העולם, נאמר בהם "יחשכו כוכבי נשפו", קום האר אורות (אורך).

קם רבי שמעון וכלהו חבריא ואמר רעיא מהימנא רבן דכל נביאיא קום אתער משנתך דאנת איהו בכל נביאיא כגוונא דשמשא דסיהרא וכוכביא מניה נהרין ולית לון נהורא מסטרא אחרא ובזמנא דאנת תתכנישת מעלמא אתמר בהון (איוב ג ט) יחשכו כוכבי נשפו קום אנהיר נהורין (נ"א נהורך):

אתער משנתך - שהוא מתלבש בכל הנביאים וכל החכמים כמו אור בכוכבים כמו שמפרש והולך, ועכשיו הם במראה בחלום "אני ישנה" (שיה"ש ה ב): קום אנהיר כו' - בפתיחו דעיינין שבו אור:

ולא עוד אלא בזמן שאתה נאספת מן העולם, בית הנבואה שנאמר בה "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא", היא שתומה, קום פתח אותה שהיא בית עליון, גנוז שכל הגנזים שלמעלה שתומים (חתומים) שהמלך העליון שם, ואתה היית כבן בית, בנו של אותו הבית, ב"ת, ב' האם העליונה, י' חכמה אבא, ת' תפארת. בן בית

ולא עוד אלא בזמן שאתה נאספת מן העולם, בית הנבואה שנאמר בה "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא", היא שתומה, קום פתח אותה שהיא בית עליון, גנוז שכל הגנזים שלמעלה שתומים (חתומים) שהמלך העליון שם, ואתה היית כבן בית, בנו של אותו הבית, ב"ת, ב' האם העליונה, י' חכמה אבא, ת' תפארת. בן בית

- מאיר התיקון -

¹²³⁸ "והוא לאתחזיא בה מסטרא דגופא איהו יהו"ה עמודא דאמצעיתא לאתנשיל מתרין סטרין" נמחק בגר"א ובמקומו איתא "והוא אתחזיא בה מתרין סטרין מסטרא דגופא איהו הוי"ה עמודא דאמצעיתא".

¹²³⁹ ועי' לקמן לג ע"ב שמילוי המילוי הוא בינה.

בית בן דההוא ביתא ביי"ת ב' אימא [לב ע"א]
 עלאה י' חכמה אבא ת' תפארת בן בית
 דלעילא ואנת הוית בדיוקניה דבההוא בית לא
 הוה רשו לנביא וחווה לאעלא תמן אלא ברשו
 ואנת הוית עאל בלא רשו כברא דמלכא דלית
 תמן תרעא סתימא ליה:

של מעלה, ואתה היית בדיוקנו?? שבאותו
 בית, לא היתה רשות לנביא וחווה להכנס
 לשם אלא ברשות, ואתה היית נכנס בלי
 רשות, כבן המלך שאין שם שער שסתום לו.

ביתא דנבואה – בינה, שמשם הנבואה שמתפשטת עד נו"ה (זהר ח"ג רכג ע"ב), שמשם בפתיחו
 עמודא דאמצעייתא דסליק לבינה המראה הגדול: **איהי סתימא - {לב ע"ג}** בסתימו דעיינין:
דמלכא עלאה - חכמה: **בית ב' כו'** - מפרש למה נקרא בית ואמר ב' כו', שהיא כוללת חו"ב
 ות"ת, בינה בן י"ה (אד"ז רצ ע"א¹²⁴⁰): **בן בית דלעילא** - קאי אמ"ש למעלה, כבן בית ת"ת: **דבההוא**
בית כו' ואנת כו' - דמלכות אין נכנסת שם אלא בעתים ידועים כמ"ש (ויקרא כג ד) במועדס, אבל
 ת"ת עייל שם תמיד אפילו בזמן הגלות, וז"ש ולא עוד כו', שמשם בדרגא דעמודא דאמצעייתא,
 ונביאים בדרגא דמלכות כנ"ל:

ולא עוד אלא דנביאיא אחרנין לא הוו
 עאלין למחמי למלכא אלא בשעתין ידיעאן
 וביומין ידיעאן כנוונא דאשכחנא באהרן דהוה
 עלאה מכלהו דאתמר ביה (ויקרא טז ב) ואל יבא
 בכל עת אל הקדש אלא בזאת יבא אהרן אל
 הקדש כל שכן אחרנין ואנת בכל שעתא
 ושעתא ובכל יומא דאנת בעי הוית עייל למחוי
 למלכא:

ולא עוד אלא שנביאים אחרים לא היו
 נכנסים לראות את המלך אלא בשעות
 ידועות ובימים ידועים, כמו שמצאנו באהרן
 שהיה עליון מכולם, שנאמר בו "ואל יבא
 בכל עת אל הקודש אלא בזאת יבא אהרן אל
 הקדש" (ויקרא טז ב - ג), כל שכן אחרים.
 ואתה בכל שעה ושעה ובכל יום שהיית
 רוצה, היית נכנס לראות את המלך.

אלא בזאת כו' - ר"ל, בשעה שזאת נכנסת, ור"ל אם זאת: **אל הקודש** - בינה שהיא היכל ק"ק
 כידוע (שעה"כ אשרי ובה לציון):

ולא עוד אלא כל נביאיא הוו חזיין נבואה
 דילהון באבריין דמלכא כל חד וחד באבר
 ידיעא ולא יתיר מנהון ברישא דמלכא מנהון
 בנימין דרישא דאינון כוכביא ומזלי דלית לון
 חושבנא מנהון בעיינין מנהון באודנין מנהון
 באנפין מנהון בחוטמא מנהון בפומא מנהון
 בצואר מנהון בידים מנהון בקומה דאיהו גופא
 מנהון בשוקין מנהון באות ברית מנהון
 בלבושין דמלכא דלא הוה לון רשו לאסתכלא
 יתיר:

ולא עוד אלא כל הנביאים היו רואים את
 נבואתם באברי המלך, כל אחד ואחד באבר
 ידוע ולא יותר. מהם בראש המלך, מהם
 בשערות של הראש שהם כוכבים ומזלות
 שאין להם חשבון, מהם בעינים, מהם
 באזנים, מהם בפנים, מהם בחוטם, מהם
 בפה, מהם בצואר, מהם בידים, מהם בקומה
 שהוא הגוף, מהם בשוקים, מהם באות
 ברית, מהם בלבושי המלך שלא היתה להם
 רשות להסתכל יותר.

אבל משה בכל (אבר ובכל) מקום היה
 משיג נבואתו, ובכל אבר ואבר היא היתה
 יורדת אליו, מה שלא היה כך לשאר כל
 הנביאים, שכל אחד עולה לאיבר שלו,
 ונשמתו היתה אצולה מאותו האבר, ואותו
 האבר היה לו אביו.

אבל משה בכל (אבר ובכל) מקום היה
 משיג נבואתו, ובכל אבר ואבר היא היתה
 יורדת אליו, מה שלא היה כך לשאר כל
 הנביאים, שכל אחד עולה לאיבר שלו,
 ונשמתו היתה אצולה מאותו האבר, ואותו
 האבר היה לו אביו.

מנהון ברישא כו' - כמו שמפרש והולך בתיקון הזה, וכולן מפורשי' בפסוק, שישעיה אמר (י א¹²⁴¹)
 ואראה, בעיינין. וחבוקק אמר (ג ב) ה' שמעתי שמעך כו', וכן כל התיקונים. וכ"ז במלכות, דבה

– מאיר התיקון –

¹²⁴⁰ עי' לעיל הערה 639.

¹²⁴¹ בשנת מות המלך עזיהו ואראה את אדני ישב על כסא רם ונשא ושוליו מלאים את ההיכל.

אתחזי, וז"ש, אבל משה בכל כו' איחי הוה כו': דאינון ככביא ומזלי כו' - ר"ל, רבים כמו השערות, ושם י"ג נימין כידוע 0, נגד י"ב מזלות, י"ב נימין וא' הכולל אותן, כמו תלי שכולל י"ב מזלות¹²⁴²:

וברתא דמלכא איחי היכלא דכל אבר ואבר מצוה דכל אבר ואבר אדנ"י איחו כחושבן היכ"ל ובנין דא (נ"א ובגינהא) אתמר (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח יהו"ה איחו בכל אבר ואבר אדנ"י היכל (יהו"ה בכל אבר ואבר) ואיחי נבואה דכל אבר ואבר מראה דכל אבר ואבר אתקרי וכל אבר ואבר אית ליה (נ"א אתקרי) ספירה ידיעא היכלא דכלהו שכינתא תתאה אדנ"י וכמה ממנן נטורי תרעין אינון להיכלא דלא יעלון תמן נביאיא אלא ברשו:

ובת המלך היא ההיכל של כל אבר ואבר, המצוה של כל אבר ואבר. אדנ"י הוא כחשבון היכ"ל, ולכן (ובגללה) נאמר "אדנ"י שפתי תפתח" (תהלים נא יז), יהו"ה הוא בכל אבר ואבר, אדנ"י היכל (יהו"ה בכל אבר ואבר), והיא נבואה של כל אבר ואבר, המראה של כל אבר ואבר נקרא, ולכל איבר ואיבר יש לו (נקרא) ספירה ידועה. ההיכל של כולם שכינה התחתונה אדנ"י, וכמה ממונים שומרי שערים הם להיכל, שלא יכנסו שם נביאים אלא ברשות.

מצוה דכל כו' - רמ"ח מ"ע נגד רמ"ח אברים, ובה המצוה כידוע (לעיל יב ע"א):

קום רעיא מהימנא קום אפתח היכלא דהא כמה מארי דנבואה אינון דפקין לתרעין דהיכלא ואמרינן אדנ"י שפתי תפתח (תהלים נא יז) ואיחי סתימא לגבייהו עד דאנת תיתי תמן איחי לא אתפתחת למלכא דהוון צריכין ליה עבדוי ואפרכסוי וממנן ושלטני ארעא למחזי עמיה כל חד כפום צרכוי וכל חד כפום שלטנותיה וכל חד כפום עסקוי מה עבד מלכא שוי כלא בידא דמטרוניתא ואמר כל מאן דבעי למשאל שאלתוי ייתי למטרוניתא דאיחי בית דילי בית י' (נ"א בת י') היכל דילי והאי איחו אל יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אם בזאת (ירמיה ט כב):

קום רועה הנאמן, קום פתח ההיכל, שהרי כמה בעלי נבואה הם דופקים על השערים של ההיכל, ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח", והיא סתומה אליהם, עד שאתה תבא לשם היא לא נפתחת למלך, שהיו צריכים אותו עבדיו והשרים והממונים ושליטי הארץ להראות עמו כל אחד כפי צרכו, וכל אחד כפי שלטונו, וכל אחד כפי עסקו. מה עשה המלך, שם את הכל בידי המלכה ואמר, כל מי שרוצה לבקש בקשתו יבא למלכה שהיא הבית שלי, הבית (הבת) של י', ההיכל שלי, וזהו "אל יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אם בזאת".

קום אפתח כו' - כנ"ל דלדידיה הוא בפתיהו: למלכא כו' - ר"ל, דלכך דפקין להיכלא דמלכא שהיא מטרוניתא: בת יוד - (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית (משלי ג יט) בחכמה יסד ארץ: אל יתהלל המתהלל כו' - המתהלל כו', ר"ל סיפא דקרא דאל יתהלל:

בההוא זמנא דפקין כלהו לפתחא דתמן סגרו"ן דסגיר ותמן פתחו"ן דפתח מיד ייתי רעיא מהימנא ויימא (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח קמ"ץ פת"ח דא סגיר ודא פתח תרין תרעין (שפון) שב"א שערי צדק עלייהו אתמר (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק:

באותו זמן כולם דופקים לפתח ששם סגרו"ן שסוגר, ושם פתחו"ן שפותח, מיד יבא רועה הנאמן ויאמר "אדנ"י שפתי תפתח" (תהלים נא יז), קמ"ץ פת"ח, זה סוגר וזה פותח, שתי שערים (שפתים). שב"א, שערי צדק, עליהם נאמר "פתחו לי שערי צדק" (תהלים קיח יט).

תרין תרעין שבא {לב ע"ד} כו' - ר"ל, השפתים דוגמת שבא, זו ע"ג זו, וז"ש עלייהו כו', וזהו אדני שהוא צדק, שפתי כו':

מבפנים היא סגולת"א, סגו"ל הוא בעלה	מלגאו איחי סגולת"א סגו"ל איחו בעלה
------------------------------------	------------------------------------

- מאיר התיקון -

¹²⁴² עי' ס"י (פ"ו מ"ג) תלי בעולם כמלך על כסאו, גלגל בשנה כמלך במדינה, לב בנפש כמלך במלחמה.

והיא סגולת"א, עטרה על ראשו.	ואיהי סגולת"א עטרה על רישיה:
-----------------------------	------------------------------

מלגאו - ר"ל, בתוך השערים נקודה פנימית שהיא סגולה: **ואיהי סגולתא** - מסט' דטעמים נקודה ע"ג צרי:

חל"ם, עליו נאמר "אבוא במ אודה יה", "אבו"א" היא עשר שהיא נקודת חל"ם, ובו "אודה יה" שהוא כתר על כולם. "זה" זה צרי, והם שני עמודי אמת. "צדיקים יבאו בו", זה צדיק שהוא אות ברית, בשניהם הוא חיר"ק תחת צר"י, והוא שור"ק הקשר של שניהם (שור"ק באות ו' קשר של זכר ונקבה), ולכן "אודך כי עניתני ותהי לי לישועה", זו שכינה שהיא מצדו של הצדיק. שור"ק אל בעלה, הקשר שלו.	חל"ם עליה אתמר (תהלים קיח יט) אבוא במ אודה יה אבו"א איהי עשר דאיהי נקודת חל"ם וביה [לב ע"ב] אודה יה דאיהו כתר על כלהו זה ¹²⁴³ דא צרי ואינון תרי סמכי קשומ צדיקים יבאו בו (תהלים קיח כ) דא צדיק דאיהו אות ברית בתרווייהו איהו חיר"ק תחות צר"י ואיהו שור"ק קשורא דתרווייהו (שור"ק באת ו' קשורא דדכר ונוקבא) ובגין דא (שם כא) אודך כי עניתני ותהי לי לישועה דא שכינתא דאיהו מסטרא דצדיק שור"ק לגבי בעלה קשורה דיליה:
--	---

אבוא איהו עשר - בגימ', דחלם ספי' עשירית כתר. במ הוא שבא, גי' מ"ב, כמ"ש בהקדמה (ה ע"ב ביה צייר אדם), והן שערי צדק כנ"ל, וזהו במ: זה כו' - דהוא ג"כ שער, זה אצל זה: בתרווייהו - ר"ל, בשניהן בא, והוא ברית ועטרה, זה בנצח וזה בהוד, וזהו צדיקים, ושניהם נקראו אות ברית כידוע: **שורק באת כו'** - הוא שורק גדול: **דא שכינתא כו'** - שהיא מקבלת כל צלותין, ור"ל ככולם קאי אשכינה שכוללת כל הנקודין כמו שמפרש והולך:

והיא חיר"ק תחת צר"י, שני עמודי אמת, והוא סגו"ל תחת שתי זרועות, והיא חל"ם למעלה בכתר. ולכן "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", כולם אומרים "מאת יהו"ה היתה זאת היא נפלאת בעינינו", בזמן שהיא לראש פנה נקראת ראש, ועליה נאמר "ראשך עליך ככרמל".

ואיהי חר"ק תחות צר"י תר"י סמכי קשומ ואיהו סגו"ל תחות תרין דרועין ואיהי חל"ם לעילא בכתר ובגין דא אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה (תהלים קיח כב) כלהו אמרין מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו (שם כג) בזמנא דאיהי לראש פנה אתקריאת רישא ועלה אתמר ראשך עליך ככרמל (שיה"ש ז ו):

ואיהי חירק כו' ואיהי סגול כו' - כמ"ש בתיקון י"ז דת"ת נכלל בחו"ג, משא"כ ביסוד: **ואיהי חולם כו'** - דבשלשה מקומות אלו שרשה כידוע¹²⁴⁴:

כד סליקת לגבי מלכא כמה מלאכין וכמה נשמתינן סלקין עמה דאינון נימין דילה דתליין מינה כענבינן באתכלא וכמה מלאכין ונשמתינן נהרין קדמהא דאתקריאו עיני ה' ועלייהו אתמר (איוב לד כא) כי עיניו על דרכי איש וכמה פקודין סלקין קדמהא דאתקריאת בכלהו (תהלים יט ט) מצות ה' ברה מאירת עינים:

כשעולה למלך כמה מלאכים וכמה נשמות עולים עמה, שהם השערות שלה שתלויים ממנה כמו ענבים באשכול. וכמה מלאכים ונשמות מאירים לפניו שנקראים עיני יהו"ה, ועליהם נאמר "כי עיניו על דרכי איש". וכמה מצוות עולות לפניו שנקראות ככולם "מצות יהו"ה ברה מאירת עינים".

כד סליקת כו' - חשיב כל האברים שאמר למעלה: **וכמה פקודין כו'** - ג"כ עינים כמו שמפרש והולך:

וכמה מלאכים עולים עמה שנקראו אזני יהו"ה, שממונים על קולות התפלות, ועל שיחת בני אדם לשמוע התפלות. וכמה

- מאיר התיקון -

¹²⁴³ אולי צ"ל זה השער (גליון).

¹²⁴⁴ עי' לעיל הערה 161.

מלאכים עולים עמה שנקראים פני יהו"ה, שנאמר בהם "ודמות פניהם פני אדם וגו'", מאירים בכמה צבעים, וכמה מלאכים עולים עמה שנקראו רוחות ואשים, שנאמר בהם "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט", (הם) שממונים על ריח ועשן הקרבנות, והם בעלי החוטם.

האדם למשמע צלותין וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו פני ה' דאתמר בהון (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם וגו' נהרין בכמה גוונין וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו רוחין ואשין דאתמר בהון (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט (ס"א אינון) דממנאן על ריחא ותננא דקרבנין ואינון מארי דחוטמא¹²⁴⁵:

על קלין כו' ועל שיחת כו' - ר"ל, קול ודבור¹²⁴⁶ : בכמה גוונין - דכלילין בד' גוונין דאנפין דחיון כידוע 0 : רוחין ואשין כו' על ריחא ותננא - כמ"ש בזוהר (אד"ר קלה ע"א) דמתרין נוקבין דחוטמא מימינא נפיק רוחא ומשמאלא תננא :

וכמה בעלי קולות ודבורים של הפה עולים עמה שנאמר בהם "כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר". וכמה בעלי צוארים עולים עמה, ששם קנה וושט שממונים על קרבנות ותפלות (דתפילות), שנאמר בהם "את קרבני לחמי לאשי", ואלו נקראו אש"ם. וכמה מלאכים עולים עמה שנקראים בעלי ידים, שנאמר בהם "וידי אדם מתחת כנפיהם", וכמה בעלי גוף עולים עמה שנאמר בהם "וגויתו כתרשיש", וכמה בעלי ברית עולים עמה, שנאמר בהם "כמראה הקשת", והם בעלי אותות, וכמה בעלי רגלים עולים עמה, שנאמר בהם "ורגליהם רגל ישרה".

וכמה מארי דקלין ודבורין דפומא סלקין עמה דאתמר בהון כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר (קהלת י כ) וכמה מארי דצוארי סלקין עמה דתמן קנה ושט¹²⁴⁷ דממנן על קרבנין וצלותין (ס"א דצלותין) דאתמר בהון את קרבני לחמי לאשי (במדבר כח ב) ואלין אתקריאו אש"ם וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו מארי דידין דאתמר בהון וידי אדם מתחת כנפיהם (יחזקאל א ח) וכמה מארי ולג ע"א דגופא סלקין עמה דאתמר בהון (דניאל יו) וגויתו כתרשיש וכמה מארי דברית סלקין עמה דאתמר בהון (יחזקאל א כח) כמראה הקשת ואינון מארי דאותות וכמה מארי דרגלין סלקין עמה דאתמר בהון (יחזקאל א ז) ורגליהם רגל ישרה:

וצלותין - בקנה : ואלין אתקריאו אשים - דושט, אבל דקנה נקראו בני אלים : וכמה כו' מארי דידן - תפילין ש"י וצדקה כמש"ל (יז ע"ב), וכן כולם מפרש לקמן :

וכשהוא בהיכלה, כל הנביאים עולים שם ודופקים בשער ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח". שלשת הראשונים של התפלה הם מסדרים בקשות על הנפש, להכנס בהם לפני עלת העלות, ששם חיי הנפש. האמצעיות ממונות על שאלות לבקש בקשותיהם על צרכי הגוף. שלשת האחרונות מקבלים תשובה של כל השאלות מן המלך.

וכך איהו בהיכלהא כלהו נביאיא סלקין תמן ודפקין לתרעא ואמריין (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח תלת קדמאין דצלותא אינון מסדרין (שאלתין על נפשא)¹²⁴⁸ לאעאלא בהון קדם עלת העלות דתמן חיי נפשא אמצעיות ממנן על שאלתין למשאל בעותהון על צרכי גופא תלת בתראין מקבלין תיובתא דכל שאלתין מן מלכא:

- מאיר התיקון -

¹²⁴⁵ עי' אד"ר קל ריש ע"ב.

¹²⁴⁶ עי' לעיל ג ע"ב ד"ה דאיהו קול.

¹²⁴⁷ עי' זהר ח"ג רלב ע"א: ושט דומה לעלמא דין דביה אכילה ושתייה קנה דומה לעלמא דאתי

דלית ביה אכילה ושתייה.

¹²⁴⁸ שצחין לאעלכא כו' (גר"ל).

ולעילא מכלהו יד כותבת¹²⁴⁹ ולתתא מכלהו יד חותמת הה"ד (איוב לו ז) וביד¹²⁵⁰ כל אדם יחתום יד כותבת אורייתא דבכתב דאיהי לימינא יד חותמת אורייתא דבעל פה דאיהי לשמאלא אורייתא דבכתב דאיהי לימינא עליה אתמר ובני ישראל יוצאים ביד רמה ודא עמודא דאמצעיתא דאיהו אורייתא דאתייהב מימינא דתמן חכמה:

ומעל כולם יד כותבת ומתחת כולם יד חותמת, זהו שנאמר "וביד כל אדם יחתום", יד כותבת תורה שבכתב שהיא לימין, יד חותמת תורה שבעל פה שהיא לשמאל. תורה שבכתב היא לימין, עליו נאמר "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" (שמות יד ח), וזה העמוד האמצעי שהוא תורה שנתנה מימין ששם חכמה.

{ לג ע"א } ולעילא מכולהו כו' - עמודא דאמצעיתא למעלה מו"ק¹²⁵¹, שהן ג' ראשונות וג' אחרונות: ולתתא כו' - צדיק כמו שמפרש והולך, והן בסט' דחו"ג שהן ב' ידים, וזהו יד יד: עליה אתמר ובני כו' - מביא ראייה שעמודא דאמצעיתא נקרא יד: דתמן חכמה כו' - דחו"ב הן שני ספרים, ספר וספר, כמ"ש בס"י¹²⁵², ומתלבשין בידיים כידוע (לעיל י ע"ב):

אורייתא דבעל פה דתמן שכינתא תתאה פה אתקריאת מסטרא דצדיק דהכי סליק פ"ה לחושבן מיל"ה דאיהו כל פה ובגין דא (איוב לו ז) וביד¹²⁵³ כל אדם יחתום ואיהי לשמאלא דתמן איהי אימא עלאה דאתמר בה חתמנו לחיים וצדיק על שמה אתקרי ספר חיים [לג ע"א] כמה דאמרינן ובספר חיים וגו' הא אתפתחת היכלא הא קא אתיין נביאי מארי דרגלין דקא דפקין לתרעא ואמרין להווא דסגיר היכלא סגרו"ן ואתקרי אדנ"י שמה כשם רביה¹²⁵⁴ אמרין ליה אדנ"י שפתי תפתח (תהלים נא יז) אפתח תרעין דהיכלא בהווא זמנא עאלין נטורי תרעא למלכא ואמרי ליה רבון עלמין הא מארי דרגלין דפקין לתרעא דאינון שלוחי מצוה דקיימין בעמידה דצלוחא קדמך:

תורה שבעל פה ששם שכינה תחתונה, נקראת פה מצד הצדיק, שכך עולה פ"ה לחשבון מיל"ה, שהוא כל פה. ולכן "וביד כל אדם יחתום", והיא לשמאל, ששם היא האם העליונה, שנאמר בה חתמנו לחיים (נוסח תפילת נעילה בחזרת הש"ץ). וצדיק על שמה נקרא ספר חיים, כמו שאמרנו (הוספת עש"ת לשם שלום) "ובספר חיים וגו'", הרי נפתח ההיכל, והרי באים הנביאים בעלי הרגלים שדופקים בשער, ואומרים לאותו שסוגר ההיכל, סגרו"ן ונקרא אדנ"י, שמו כשם רבו, אומרים לו "אדנ"י שפתי תפתח", פתח שערי ההיכל. באותו זמן נכנסים שומרי השער למלך ואומרים לו, רבון העולמים הרי בעלי הרגלים דופקים בשער שהם שלוחי מצוה, שעומדים בעמידה של תפילה לפניך.

– מאיר התיקון –

¹²⁴⁹ עי' לקמן לד ע"ב. ועי' דברי ריבנו לקמן קב ע"א: יד כותבת ויד חותמת - והן ב' ידן יד שמאלא כותבת ויד ימינא חותמת כמש"ל וז"ש ואינון חד יד הגדולה, ר"ל חסד. יד החזקה, גבורה ומביא ראייה מפסוק דיש יד הגדולה ויד חזקה וחזקה הוא גבורה וגדולה גדולה.

¹²⁵⁰ לשון הפסוק הוא "ביד".

¹²⁵¹ פי' עד"א כאן כוונתו לדעת המתפשט.

¹²⁵² היינו כמו שכתבתי ב ע"ג.

¹²⁵³ לשון הפסוק ביד.

¹²⁵⁴ עי' זהר ח"ג רכו ע"ב: והוא"ו מתייחד עם כל ארבע חיות ואשלים לעילא אשלים לתתא עמודא דאמצעיתא איהו מטטרון לאשלמא לעילא כגוונא דתפארת שמה כשם רביה בצלמו כדמותו אתברי דאיהו כליל כל דרגין מעילא לתתא ומתתא לעילא ואיהו אחיד באמצעיתא הה"ד והבריח התיכון בתוך הקרשים מברייח מן הקצה אל הקצה.

תרגום: והוא"ו מתייחד עם כל ארבע חיות ומשלים למעלה, משלים למטה, עמוד האמצעי הוא מטטרון להשלים למעלה כדוגמת התפארת, שמו כשם רבו, בצלמו כדמותו נברא, שהוא כולל כל הדרגות מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, ואחוז הוא באמצע, זהו שכתוב "והבריח התיכון בתוך הקרשים מברייח מן הקצה אל הקצה".

דאיהו כל פה - ר"ל, שידוע שהוא נקרא כל¹²⁵⁵: **חתמנו לחיים** - שהיא נקראת חיים כידוע (זהר ח"ג יא ע"א): **כמה דאמרי' כו' - בברכת שלום בצדיק: הא קא אתיין כו' - עכשיו הולך ומפרש כל האברים: בעמידה - דאינון ברגלין:**

בההוא זמן נותן להם רשות להכנס, המלכה שהיא מצות המלך, האפוטרופוס של כל המצוות מלמדת זכות לפני המלך בשבילם, ותאמר לו, רבונו של עולם, הרי אלו שעומדים לפניך בתפלות צריך לתת להם את בקשותיהם, באותו זמן יוצא קול אל בעלי הרגלים ואומר, בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אתך, דבר עמי מה שאלתך באמצעות של התפלות וינתן לך. באחרונות המלכה מקבלת את בקשותיו, וצריך לשוב שלש פסיעות לאחור שלא יחזיר כתפיו אל המלך, אלו יוצאים וסגרו"ן סוגר את השער אחריהם.

בההוא זמנא יהב לון רשו לאעלא מטרוניתא דאיהי מצוה דמלכא אפטרופוסא דכל פקודין אוליפת זכו קדם מלכא בניייהו ויימא ליה רבון עלמא הא אלין דקיימין קדמך בצלותין צריך למיהב לון שאלתין דילהון בההוא זמנא קלא נפיק לגבי מארי דרגלין ואמר בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אתך מליל עמי מה שאלתך באמצעות דצלותין ויתיהיב לך בבתראין מטרוניתא קבלת שאלתיו וצריך למיהב תלת פסיעאן לאחורא דלא יתחזר כתפוי לגבי מלכא אלין נפקין וסגרו"ן סגר תרעא אבתרייהו:

וינתן לך כו' - דשם כעבד המקבל פרס (ברכות לד ע"א)¹²⁵⁶:

הא מארי דאותות קא דפקין לפתחא ואמרי' אדנ"י שפתי תפתח תפתח (תהלים נא יז) דא פתחו"ן ואלין אינון מארי דח"י ברכאן דצלותא מסטרא דח"י עלמין דמייחדין לקודשא בריך הוא ושכינתיה תמן דצדיק¹²⁵⁷ תשיעאה איהו מעילא לתתא ומתתא לעילא (תשע נקודין תשע טעמי) ועליהו אתמר ויתן אותם אלהי"ם ברקיע השמים ודא צדיק דביה כל נקודין להאיר על הארץ דא שכינתא דאיהי כלילא מכל אתוון¹²⁵⁸:

והרי בעלי האותות דופקים בפתח, ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח". תפתח זה פתחו"ן, ואלו הם בעלי שמונה עשרה ברכות של התפלה מצד של ח"י העולמים, שמיחדים את הקדוש ברוך הוא ושכינתו שם, שהצדיק הוא תשיעי ממעלה למטה וממטה למעלה. תשע נקודות, תשעה טעמים, ועליהם נאמר "ויתן אותם אלהי"ם ברקיע השמים" (בראשית א יז), וזה צדיק שבו כל הנקודות, "להאיר על הארץ" זו שכינה שהיא כלולה מכל האותיות.

תפתח דא פתחו"ן - וכן בכולם: תשיעאה כו' - טעם על ח"י ביסוד:

מיד מארי שאלתין דפקין לתרעא כמה נטורי תרעא עאלין קדם מלכא ויימרון רבון עלמא הא מארי צדיקא מארי דצלותין דמברכין לך בח"י ברכאן בעון לאעלא קמך מיד מני למפתח לון ולמהב שאלתיו ואלין אינון מארי דאותות מסטרא דאלין דאתמר בהון (בראשית א יד) והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים ואלין אינון דסגדין על ברכהון

מיד בעלי השאלות דופקים בשער, כמה שומרי השער נכנסים לפני המלך ויאמרו, רבונו של עולם הרי בעלי הצדיקים בעלי התפלות שמברכים אותך בשמונה עשרה ברכות רוצים להכנס לפניך, מיד מצוה לפתוח להם ולתת את שאלותיו. ואלו הם בעלי האותות, מצד של אלו שנאמר בהם "והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים", ואלו הם שמשותחים על ברכיהם בח"י עולמות (כל) בשמונה עשרה ברכות אל השכינה.

– מאיר התיקון –

¹²⁵⁵ זהר ח"א יז ע"א.

¹²⁵⁶ אמר רבי חנינא ראשונות דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו, אמצעות דומה לעבד שמבקש פרס מרבו, אחרונות דומה לעבד שקבל פרס מרבו ונפטר והולך לו ¹²⁵⁷ תשע איהו תשע נקודין מעילא כו' לעילא ועליהו כו' כך מלאתי נכתב צלידו בגוף כתב יד

קלסו.

¹²⁵⁸ כאן כ"ל ואלין אינון מאיר דאותות כו' ללהלן (גר"א).

בח"י עלמין (כל) בח"י ברכאן לגבי שכינתא:

והיו לאותות ולמועדים - שכולם ביסוד כמ"ש (לעיל יב ע"א) אות דשבת אות די"ט: אינון דסגדין כו' - דכריעה ביסוד בברוך { לג ע"ב } כמו שמפרש והולך:

אלו יוצאים, הרי בעלי הקומה דופקים בפתח שהם כורעים ומשתחווים למלך בתפלות, כמו שאמרו (ברכות יב ע"א) כל הכורע כורע בברוך, וכל הזוקף זוקף בשם. כורע כלפי אדנ"י בצדיק, שנאמר בו "והמלך שלמה ברוך", וזוקף כלפי יהו"ה לחבר אותם שניהם, כמו זה יאהדונה"י.

אלין נפקין הא מארי דקומה דפקין לפתחא דאינון כרעין וסגדין למלכא בצלותין כמה דאמרו כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם כורע לגבי אדנ"י בצדיק דאתמר ביה והמלך שלמה ברוך (מלכים א' ב מה) וזוקף לגבי יהו"ה לחברא לון תרוייהו כגוונא דא יאהדונה"י:

ועל כלהו אוליפת שכינתא זכו ואינון כד סלקין לעילא נשמתהון כמה חיוון מקבלין לון על גדפייהו וסלקין לון עד תרעא דהיכלא דמלכא מיד דאלין דפקין לפתחא אולפין זכו קדם מלכא בגינייהו ומני מלכא למפתח לון ואלין אינון דממללין קדם מלכא בחשאי ושאלין מניה בעותהון בחשאי (יחידים)¹²⁵⁹ קדם מלכא ומלכא יהיב לון שאלתין דילהון:

מיד הא מטרוניתא אחידת בהון ואוליפת זכו בגינייהו קדם דיפקון מן היכלא ואמרת רבון עלמין אלין אינון דהוון מכסיין לי בעטופא דמצוה דציצית בחמש קשרין ותלת עשר חולייין לכל סטר ובתלתין ותריין ענפי מצוה מיד מני קודשא בריך הוא למלאכין דמרכבתא דלעילא לנמלא לון בגדפייהו ולפרחא בהון מאתר לאתר ולכסאה עליהון מכל מוזיקין ומלאכי הבלה:

דהוון מכסיין כו' - מכסין את הגוף, והן מסט' דלבושין דמלכות שאמר לעיל: ולכסאה כו' - דהוון מכסיין כו':

הרי אלו יוצאים. והנה אחרים דופקים בשער, מיד נכנסים שומרי השערים ואומרים, רבוננו של עולם הרי בעלי הידים, שקושרים תפילה של יד על זרועם השמאלית בתפלה, ותפילין על הראש נכנסים, ואלו הם שנותנים דורון לך בימין שהיא צדקה צ' תשעים אמנים, ד' ארבע קדשות, ק' מאה ברכות, ה' חמשה חמשי תורה. ומיד מצוה אותם לפתוח להם. באותו זמן, וידי אדם יוצאים שהן גדולה וגבורה, ומקבלים את הדורון שלהם, זהו שנאמר "וידי אדם מתחת כנפיהם", מה זה אדם, אותו שנאמר בו "כתפארת אדם", ומהם מקבלים הדורון ונותנים למלך. ואם הדורון אינו כראוי, נמסר לכלב, ודוחים את בקשתו (להם) החוצה, שיש שלא פותחים

- מאיר התיקון -

¹²⁵⁹ מודים (גר"ח).

להם שערים, ונאמר בהם "בחוץ תעמד", ומדבר המלך עמם מבחוץ, ונותן להם שאלותיהם מבחוץ והולכים להם.
 כתפארת אדם (ישעיה מד יג) ומקבלין מנייהו דורונא ויהבין ליה למלכא ואם דורונא לאו איהו כדקא יאות לכלבא¹²⁶⁰ אתמסר ורחיין שאלתוי (ס"א לון) לבר דאית דלא פתחין לון תרעין ואתמר בהון בחוץ תעמד (דברים כד יא) וממלל מלכא בהון מלבר ויהיב לון שאלתוי מלבר ואזלין לון:

דאינון ג"ג - תפלין וצדקה: דאית דלא כו' - הן הבינונים כמו שמפרש והולך:

דלאו כלהו עאלין לבי מלכא אלא אלין מארי דביתא דאתמר בהון ילדים אשר אין בהם כל מום (דניאל א ד) לא בצלותהון ולא בנשמתהון וטובי מראה בכל עובדיהון ומשכילים בכל חכמה ושפירן למחזי דעלייהו אתמר הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה" (שיה"ש ב יד) ויודעי דעת ומביני מדע דידיעין בחכמה ובתבונה ודעת דאין דורשין במעשה בראשית אלא אם הוא חכם בחכמה ומבין בבינה ויודע בדעת ואשר כח בהם דא שכינתא עלאה דאיהי כ"ח אתוון דעובדא דבראשית לעמוד בכלהו בעמידה דצלותא אלין יעלון להיכלא דמלכא דאינון צדיקים גמורים:

שלא כולם נכנסים לבית המלך, אלא אלו בעלי הבית שנאמר בהם "ילדים אשר אין בהם כל מום", לא בתפלתם ולא בנשמתם, "וטובי מראה", בכל מעשיהם, "ומשכילים בכל חכמה", ונאים למראה, שעליהם נאמר "הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה". "ויודעי דעת ומביני מדע", שיודעים בחכמה ובתבונה ודעת, שאין דורשים במעשה בראשית אלא אם הוא חכם בחכמה, ומבין בבינה, ויודע בדעת. "ואשר כח בהם" זו שכינה העליונה שהיא כ"ח אותיות של מעשה בראשית. "לעמוד", בכלם בעמידה, בתפלה אלו יכנסו להיכל המלך שהם צדיקים גמורים.

ושפירין למחזי - הן וטובי מראה, וחוזר כאן משום דר"ל דעלייהו כו': **דידיעין בחכמה כו' -** ר"ל, זהו ויודעי כו', ג' דברים האלו: **במעשה בראשית -** צ"ל מרכבה¹²⁶¹: **אלא כו' -** כמ"ש (חגיגה יא ע"ב) חכ"ם ומביי"ן מדעת¹²⁶²: **ואשר כח כו' -** דידיעין במעשה בראשית כמו שמפרש והולך: **כ"ח אתוון כו' -** דפ' ראשון בראשית כו', והוא כ"ח אתוון דמילוי המילוי דשם שהוא בבינה כידוע 0: **לעמוד כו' -** ר"ל, זה שאמר לעמוד בהיכל המלך שהיא התפלה כמ"ש לעיל, וז"ש אילין יעלון כו', ור"ל לעמוד קאי אכולהו אשר אין בהם כו', בכל המעלות האלו, אלו ראויין לעמוד {לג ע"ג} בהיכל המלך, וז"ש לעמוד בכלהו:

בינוניים יהיב לון שאלתין דילהון מלבר ולא עאלין לגאון רשיעיא אדחיין מתמן ולא יהיב לון שאלתין דילהון {לג ע"ב} אלא עלייהו אתמר מי בקש זאת מידכם רמס חצרי (ישעיה א יב) ואלין אינון רשיעיא דהוון מבזין למלכא בצלותהון דמנחן למשמע צלותא ופסקין לה על שיחה בטלה:

לבינוניים נותן להם את בקשותיהם מבחוץ, ולא נכנסים פנימה. הרשעים נדחים משם, ולא נותן להם את בקשותיהם, אלא עליהם נאמר "מי בקש זאת מידכם רמס חצרי", ואלו הם הרשעים שהיו מבזים את המלך בתפלתם, שמניחים לשמוע את התפלה, ומפסיקים אותה על שיחה בטלה.

אלין נפקין הא אחרנין עאלין אינון מארי דצוואר דהוון מברכין לקודשא בריך הוא על מאכלין ומשתיין דקרבנין דאמרין בכל יומא צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני

אלו יוצאים, והרי אחרים נכנסים, אותם בעלי צוואר שהיו מברכים את הקדוש ברוך הוא על מאכלים ומשקים של הקרבנות, שאומרים בכל יום "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי", שהיו מקריבים לקדוש ברוך הוא

- מאיר התיקון -

¹²⁶⁰ עי' מלואים אות כח.
¹²⁶¹ עי' לעיל הערה 659.
¹²⁶² עי' לעיל הערה 660.

לחמי לאשי ריח ניהוחי (במדבר כח ב) דהו
מקרבין לקודשא בריך הוא ושכינתיה בכמה
קרבנין דצלותין ואלין אינון דמהניין בענג
שבת ומברכין לקודשא בריך הוא קודשא
ברוך הוא יהיב לון שאלתין דילהון ולאחרנין
דהו אכלין בלא צלותא אתדחיין מתמן ויהבין
לון בידא דכמה מלאכי חבלה דאינון מזיקין:

הא אלין נפקין הא מארי דקלין ודבורין
בזמירות ותושבחות והודאות דצלותא דפקין
ומארי דקלין דקראן לקודשא בריך הוא
בקריאת שמע שמע ישראל תרין זמנין ביומא
ערב ובקר:

ולשכינתו בכמה קרבנות של תפלות, ואלו
הם שנהנים בעונג שבת ומברכים את הקדוש
ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא נותן להם
שאלותיהם. ולאחרים שהיו אוכלים בלי
תפילה נדחים משם, ונותנים אותם בידי
כמה מלאכי חבלה שהם מזיקים.

הרי אלו יוצאים. והרי בעלי קולות
ודבורים בזמירות ותשבחות והודאות של
תפילה דופקים, ובעלי הקולות שקוראים
לקדוש ברוך הוא בקריאת שמע, "שמע
ישראל" (דברים וד) פעמים ביום, ערב ובקר.

דקראין לקוב"ה - קול¹²⁶³:

אדהכי הא מארי דרגלין קא דפקין לפתחא
מארי דעמידה דצלותא דאתמר בהון ואשר
כח בהם לעמוד בהיכל המלך (דניאל א ד)
המלך סתם דא קודשא בריך הוא היכל המלך
דא אדנ"י דאתמר ביה אדנ"י שפתי תפתח
(תהלים נא יז) אדנ"י סליק לחושבן היכל
ואתמר וד' בהיכל קדשו הם מפניו כל הארץ
(חבקוק ב כ):

בינתיים, הנה בעלי הרגלים דופקים
בפתח, בעלי העמידה של תפילה שנאמר בהם
"ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך", המלך
סתם זה הקדוש ברוך הוא. היכל המלך, זה
אדנ"י, שנאמר בו "אדנ"י שפתי תפתח".
אדנ"י עולה לחשבון היכל, ונאמר "ויהו"ה
בהיכל קדשו הם מפניו כל הארץ".

**אדהכי הא מארי דרגלין - חוזר בתחלה: מארי דעמידה כו' לעמוד כו' - ברגלין: דאתמר ביה
אדנ"י כו' - ר"ל, תפתח את תרעי שהוא שפתי כנ"ל, דהיכל, שהוא אדני:**

זכאה איהו מאן דוכי לאעלאה להיכליה
דקודשא בריך הוא למחזי למלכא ומטרוניתא
זכאה פומא (דאיהי היכל יהו"ה) דשריא ביה
צלותא דאיהי אדנ"י דאמרין לה (תהלים נא יז)
אדנ"י שפתי תפתח וזכאין שפון דאינון תרעין
דהיכלא כגוונא דאלין דאתמר בהון (תהלים
קיה יט) פתחו לי שערי צדק דכד פומיה פתח
בצלותא בשכינתא וד' יענה מיד הה"ד (ישעיה
נ"ח) אז תקרא וד' יענה א"ז תמניא אתוון יהו"ה
אהי"ה וד' יענה הוא ובית דינו ודא יהו"ה אדנ"י
יאהדונה"י לקבל תמניא אתוון אלין אינון
אתוון דחשמ"ל דאינון חיוון דאשא פעם חשות
ופעם ממללות בצלותא מיושב ממללות
בצלותא דמעומד חשות (נ"א כאן שייך וכד בר
נש מצלי שבדף לד)¹²⁶⁴:

אשרי הוא מי שזוכה להכנס להיכלו של
הקדוש ברוך הוא לראות את המלך והמלכה,
אשרי הפה (שהיא היכל יהו"ה) ששורה בו
תפילה שהיא אדנ"י, שאומרים לה "אדנ"י
שפתי תפתח". ואשרי השפתים שהם שערי
היכל, כדוגמא שאלה שנאמר בהם "פתחו
לי שערי צדק" (תהלים קיה יט), שכשפיו
פותח בתפלה עם השכינה, ויהו"ה יענה מיד,
זהו שנאמר "אז תקרא ויהו"ה יענה" (ישעיה נח
ט). א"ז שמונה אותיות יהו"ה אהי"ה, ויהו"ה
יענה, הוא ובית דינו, וזה יהו"ה אדנ"י
יאהדונה"י. כנגד שמונה אותיות אלו הם
האותיות של חשמ"ל, שהם חיות האש, פעם
שקטות ופעם מדברות, בתפלת מיושב
ממללות, בתפלת מעומד חשות.

– מאיר התיקון –

¹²⁶³ עי' לעיל ג ע"ב ד"ה דאיהו קול.

¹²⁶⁴ עד בתיקונא דא דלהלן, ובדפ"א ומנטובה הוא נ"ב כאן בהגהה.

פתחו לי כו' - שפתי תפתח (תהלים נא יז) : **דכד פומי כו' - ר"ל**, שמכוון בתפלתו לשכינה כמו שמפרש והולך : **אז תמניא כו' - שתפלתו בדחילו ורחימו, שהן או"א¹²⁶⁵ : ובית דינו - מלכות : אתון דחשמ"ל דאינון כו' - דתפלה מיושב בהיכלות ששם השכינה, ומעומד במלכא¹²⁶⁶ :**

ובא וראה, אם אדם מעלה במחשבתו בתפלתו לשכינה, או בכל מצוה ומצוה שעושה (ובא וראה בתפילה שעולה שכינה או בכל מצוה שעולה שכינה), מיד כשדופק לפתח היכל המלך נביא או חוזה או חכם או צדיק או חסיד, מיד כשקורא לשער, אם השכינה עולה שם יה"ה יענה מיד, ולא ממתין לעבד או ממונה שיפתח לו, אלא הוא ממש פותח לו מחביבות והאהבה שיש לו אליה, כמו חתן אל הכלה. ואם השכינה לא עולה באותה תפילה או מצוה, לא מחשיב אותו הקדוש ברוך הוא לפתחו לו את היכלו, ואפילו על ידי שליח, ואינו כדאי להיכנס להיכל המלך, ועליו נאמר "בחושן תעמוד", ומבחוץ נותנים לו את בקשתו על ידי שליח או ממונה. ואם לא עולה תפלתו כראוי, דוחים אותו החוצה וסוגרים את השערים בפניו, ועליו נאמר "אז יקראנני ולא אענה ישחרנני ולא ימצאנני".

ותא הוי אם בר נש סליק במחשבתיה בצלותא דיליה לשכינתא או בכל פקודא ופקודא דעביד (נ"א ות"ח בצלותא דסליקת שכינתא או בכל פקודא דסליקת שכינתא) מיד דדפיק לפתחא דהיכלא דמלכא נביא או חוזה או חכם או צדיק או חסיד מיד דקרא לה לתרעא אם שכינתא סליקת תמן יהו"ה יענה מיד ולא אמתין לעבד וממנא דאפתח ליה אלא איהו ממש אפתח ליה מחביבו ורחימו דאית ליה לגבה כחתן לגבי כלה ואם שכינתא לא סליקת בההוא צלותא או פקודא לא חשיב ליה קודשא בריך הוא למפתח ליה היכליה ואפילו על ידי שלוחא [לד ע"א] ולא איהו כדאי למיעאל להיכלא דמלכא ועליה אתמר בחושן תעמוד ומלבר יהבין ליה בעותיה על ידי שלוחא או ממנא ואי לא סליק צלותיה כדקא יאות דחיין ליה לבר וסגריין תרעין באנפוי ועליה אתמר אז יקראנני ולא אענה ישחרנני ולא ימצאנני (משלי א כח):

נביא או כו' - כמש"ל (לג ע"א) הא קא אתיין מארי נביאייא כו'. וכן אמר נביא (איכה ג כא) זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל. וכן אמר לקמן (ו) וכד נביא וחוזה סליק כו' : **או חכם - כמ"ש** (ירמיה ט כב) אל יתהלל חכם כו' כי אם בזאת : **או צדיק - כמ"ש** (תהלים קיח כ) זה השער לה' צדיקים כו' : **או חסיד - כמ"ש** (תהלים לב ו) על זאת יתפלל כל חסיד כו', וז"ש (ברכות ח ע"א) לעת מצוא זו אשה : **אם שכינה { לג ע"ד } כו' - הם ג' דרגין דחשיב למעלה צדיקים ובינונים ורשעים :**

וכן כשקוראים ישראל כל אחד ואחד לקדוש ברוך הוא בקריאת שמע או בתפלה או בכל מצוה, אם השכינה אינה שם, לא יורד לשם, זהו שנאמר "בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך", ותרגם אונקלוס בכל מקום שאשרה את שכינתי שם וגו', שכשאדם מעלה את השכינה במצוות שלו לקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא יורד עליו בשבילה. ולכן אמר הנביא "אל יתהלל וגו' כי אם בזאת", והרי פרשוהו.

והכי כד קראן ישראל כל חד וחד לקודשא בריך הוא בקריאת שמע או בצלותא או בכל פקודא אם שכינתא לאו איהי תמן לא נחית תמן הה"ד (שמות כ כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך ותרגם אונקלוס בכל אתר דאשרי שכינתי תמן וגו' דכד בר נש סליק שכינתא בפקודין דיליה לגבי קודשא בריך הוא קודשא בריך הוא נחית עליה בגינה ובגין דא אמר הנביא

– מאיר התיקון –

¹²⁶⁵ עי' לעיל הערה 963.

¹²⁶⁶ עי' זהר ח"ב דף קלג ע"א: בסדורא דצלותא דערבית ובתקונא דיליה הא מטה בסדורא דאינון קרבנין ועלוון דאנן מסדרין בצפרא ואינון שירין ותושבחן הא שלחן ובההוא סדורא דצלותא דמיושב ובתקונא דקריאת שמע בההוא יחודא דאנן מתקנין הא כסא בההוא סדורא דצלותא דמעומד ובאינון קדושאן ותוספת קדושה וברכאן דאנן מסדרין הא מנורה. תרגום: בסדור של תפלת ערבית ובתקון שלו הרי מטה בסדור של אותם קרבנות ועולות שאנו מסדרים בבוקר ואותם שירות ותשבחות הרי השלחן ובאותו סדור של תפלת מישב ובתקון של קריאת שמע באותו יחוד שאנו מתקנים הרי כסא באותו סדור של תפלת מעמד ובאותן קדשות ותוספת קדושה וברכות שאנו מסדרים (לה) הרי מנורה.

(ירמיה ט כב) אל יתהלל וגו' כי אם בזאת
והא אוקמוהו:

(והכי כד בר נש סליק שכינתא בצלותא
דיליה לגבי קודשא בריך הוא קודשא בריך
הוא נחית לקבל צלותיה ושכינתיה אקדימת)
(נ"א והכי כד בר נש נחית לקודשא בריך הוא
בצלותיה לגבי שכינתא מיד שכינתא
אקדימת) לאפתחא ליה הה"ד (בראשית כד
טו) ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה
יצאת ודא איהו רזא דאוקמוה מארי מתניתין
אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל
ואם לאו יודע אני שהוא מטורף וטורפין לו
צלותיה באנפוי ובגין דא ויהי הוא טרם כלה
לדבר ולמלא בצלותיה בשם יהו"ה מיד
שכינתא נפקת לגביה (ס"א לקבליה) ובגיניה
נחתת שכינתא לרגלוי הה"ד (תהלים פה יד)
צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו:

(וכך כשאדם מעלה את השכינה בתפלתו
לקדוש ברוך הוא הקדוש ברוך הוא יורד כנגד
תפלתו ושכינתו מקדימה) (וכך כאשר אדם
יורד להקב"ה בתפלתו אל השכינה מיד
השכינה מקדימה) לפתוח לו, זהו שנאמר
"ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה
יוצאת", וזהו הסוד שבארוהו בעלי המשנה,
אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל,
ואם לאו יודע אני שהוא מטורף (ברכות לד
ע"ב), וטורפים לו תפלתו בפניו (שם ה ע"ב).
ולכן "ויהי הוא טרם כלה לדבר" ולדבר
בתפלתו בשם יהו"ה, מיד שכינה יוצאת אליו
(לקבלו), ובשבילו יורדת שכינה לרגליו, זהו
שנאמר "צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו".

**והכי כד ב"נ נחית כו' - רבקה התפלה כמ"ש בר"מ (ח"ג רכח ע"א): לדרך פעמיו - פעמים הן
הרגלין כמו שמפרש והולך:**

וכד שכינתא איהי עומדת על ישראל
וישראל אינון רגלין דקמת עלייהו
(בגלותא)¹²⁶⁷ קודשא בריך הוא משבח לה
בהון מה יפו פעמיך בנעלים וגו' (שיה"ש ז ב)
ועוד מה יפו פעמיך כד ישראל הוו מקיימין
שלוש פעמים בשנה ועוד מה יפו פעמיך
בנעלים בזמנא דעמדו ישראל על טורא דסיני
דעלייהו אתמר ועמדו רגליו ביום ההוא (זכריה
יד ד) ועוד מה יפו פעמיך בנעלים כד קיימין
בראש השנה ביומא דדינא בצלותא קודשא
ברוך הוא בגינייהו עומד מכסא דין ויושב על
כסא רחמים בזמנא דאינון קיימין בשכינתא
בגלותא וסבלין עלייהו כמה דינין וכמה יסורין
דאמרין כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן
טבחה (תהלים מד כג):

וכששכינה היא עומדת על ישראל,
וישראל הם הרגלים שעומדת עליהן בגלות,
הקדוש ברוך הוא משבח אותה בהן, "מה יפו
פעמיך בנעלים וגו'". ועוד מה יפו פעמיך,
כשישראל היו מקיימים שלש פעמים בשנה.
ועוד מה יפו פעמיך בנעלים, בזמן שעמדו
ישראל על הר סיני, שעליהם נאמר "ועמדו
רגליו ביום ההוא". ועוד מה יפו פעמיך
בנעלים, כשעומדים בראש השנה ביום הדין
בתפלה, הקדוש ברוך הוא בשבילם עומד
מכסא דין ויושב על כסא רחמים (ויקרא רבה
פכ"ט סי' ג). בזמן שהם עומדים עם השכינה
בגלות וסובלים עליהם כמה דינים וכמה
יסורים, שאומרים "כי עליך הורגנו כל היום
נחשבנו כצאן טבחה".

**אינון רגלין - שלה: פעמיך - ישראל: רגליו - ישראל: בגינייהו עומד כו' - ר"ל, בשביל
עמידה שלהן, וז"ש בזמנא דאינון קיימין כו':**

[בנ"א כתב שכאן שייך ת"ח יהו"ה כו'
דלהלן, והמוסגר שבנתיים שייך לעיל קודם
ות"ח אם ב"נ כו']:

[וכד בר נש מצלי צריך בהתחלה להוריד
את הקדוש ברוך הוא שהוא יהו"ה בקריאת

- מאיר התיקון -

¹²⁶⁷ בצלותא (גר"א).

קודשא בריך הוא דאיהו יהו"ה בקריאת שמע וליה אמרין שמע ישראל (דברים ו ד) בכל שבתות ויומין טבין בגין דיומין דחול תרעא דהיכלא פנימאה איהי סתימא הה"ד (יחזקאל מו א) כה אמר ה' אלהי"ם שער החצר הפנימית הפנה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה ואמאי בגין דמטטרו"ן שליט עליהו וביום השבת דייתי בעלה יפתח וכן ביום החדש יפתח ובגין דא כד נחית בר נש יהו"ה בקריאת שמע צריך לנחתא ליה באדנ"י דאיהו בפומיה ובגין דא אדנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך (תהלים נא יז):

שמע. ואליו אומרים "שמע ישראל" בכל שבתות וימים טובים משום שבימים של חול שער ההיכל הפנימי הוא סתום, זה שנאמר "כה אמר אדנ"י אלהי"ם שער החצר הפנימית הפונה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה". ולמה, משום שמטטרו"ן שולט עליהם. וביום השבת שיבא בעלה יפתח. וכן ביום החודש יפתח. ולכן, כשמוריד אדם יהו"ה בקריאת שמע, צריך להוריד אותו באדנ"י שהוא בפיו, ולכן "אדנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך".

ול"י אמרין כו' - ישראל סבא¹²⁶⁸: בגין דיומין כו' - ר"ל, לכך דווקא בשבת וי"ט: הפונה קדים - לת"ת שהוא מזרח¹²⁶⁹: בגין דמטטרו"ן כו' - שהוא ו"ק דחול, בשית אתוון דיליה, והוא עבד, לכן הם ימי המעשה. ובחול אומרין בו שמע ישראל, ישראל זוטא, שע"י מתיחדין זו"נ בחול כנ"ל בהקדמה (טו ע"ב):

דתלת צלותין אינון בשבת ורביעאה צלותא דמוסף צלותא דערבית אתה קדשת ודא שכינתא תתאה דאיהי מסטרא דשמאלא דתמן ליואי דאתמר בהון וקדשת את הלויים¹²⁷⁰ צלותא דשחרית ישמח משה במתנת חלקו ודא נשמת כל חי דאיהי אימא עילאה עלה אתמר (תהלים סח יד) אם תשכבון בין שפתים אל תקרי אם אלא אם דעלה אתמר (בראשית כח יא) וישכב במקום ההוא באתר דיש כ"ב אתוון דאורייתא שכיבת תמן זכאה איהי פומא דאורייתא דההיא שעתא שכיבת¹²⁷¹ תמן:

ששלוש תפלות הן בשבת ורביעית תפלת מוסף. תפלת ערבית "אתה קדשת", וזו שכינה תחתונה, שהיא מצד השמאל, ששם הלויים שנאמר בהם "וקדשת את הלויים". תפלת שחרית "ישמח משה במתנת חלקו", וזה "נשמת כל חי", שהיא האם העליונה, עליה נאמר "אם תשכבון בין שפתים", אל תקרי אם אלא אם, שעליה נאמר "וישכב במקום ההוא", במקום שיש כ"ב אותיות של התורה שוכבת שם, אשרי הוא הפה שהתורה של אותה שעה שוכבת שם.

במתנת חלקו - שזכה לבינה¹²⁷², ושם השמחה, יין המשמח¹²⁷³: כל חי - שהיא חיים¹²⁷⁴, וממנה נשמה דפרח לכל חי, ליסוד¹²⁷⁵: דיש כ"ב - אותיות וישכב: דאורייתא - שהיא ימא דאורייתא¹²⁷⁶: דאורייתא דההיא שכינתא שכיבת תמן - כצ"ל: { לד ע"א }

– מאיר התיקון –

¹²⁶⁸ עי' לעיל כה ע"ב וכן זהר ח"ב קס ע"ב.
¹²⁶⁹ עי' פע"ח לולב ג, ועי' גר"א ס"י ט ע"ב עומק מזרח - הוא תפארת, כמ"ש (תהלים יט ו) והוא כחתן יוצא מחופתו, ממזרח ועי' עוד זהר ח"ג קמח ע"ב.
¹²⁷⁰ אין כזה פסוק בכל המקרא. אמנם מופיע מטבע זה בכמה וכמה מקומות בדברי רשב"י (זהר ח"ב קפח ע"א, ח"ג קט ע"ב, קמו ע"ב, לקמן בתיקו"ז סג ע"א, פח ע"ב, צה ע"א, קסה ע"א). ואולי אפר לומר שכוונתו לפסוק (במדבר ח ט) והקרבת את הלויים. או לשם פסוק יג: והעמדת את הלויים, או פסוק יד: והבדלת את הלויים, ודוחק וצ"ע. אמנם עי' פי' הרמ"ז לזוה"ק ח"ג מ ע"ב שפעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות. are you sure you want to erase books.
¹²⁷¹ "שעתא שכיבת" נמחק בגר"א ובמקומו איתא "שכינתא שכיבת".

¹²⁷² עי' לעיל הערה 41.
¹²⁷³ עי' זהר ח"ג ק ע"א: ויגש לו ויאכל ואתכליל דא בדא כיון דאתכליל בהדיה (בראשית כז כה) ויבא לו יין דא יין דמנטרא יין דהוא חדו דלבא רזא דעלמא דאתי כדן (שם כז) וירח את ריח בגדיו צלותין דסלקין ובעותין ויברכהו נח רוגזא וחדו לבא וכלא איהו רחמי.

צלותא תליתאה [לד ע"א] אתה אחד ושםך אחד דא יהו"ה עמודא דאמצעיתא דאחיד בתרווייהו ואינון נשמה יתירה ורוח יתירה ונפש יתירה נפש יתירה בערב שבת אתה קדשת נשמה יתירה נשמת כל חי¹²⁷⁷ דאתמר בה ישמח משה במתנת חלקו רוח יתירה אתה אחד ושםך אחד זכאה איהו מאן דאפתח פומי בתלת צלותין לקבלא לון [לד ע"ב] בשבת תפלת מוסף דא צדיק דכליל כלהו צלותין וביה אמרין בצלותא דמוסף כתר יתנו לך ה' אלהינו וכתר איהו כתר עליון ה' אלהינו אבא ואמא קדוש קדוש קדוש תלת אבהן ה' צבאות ברית מילה ותרין ירכי קשוט מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו ג) דא שכינתא:

התפלה השלישית "אתה אחד ושםך אחד", זה יהו"ה, העמוד האמצעי שאוחז בשניהם. והן נשמה יתירה ורוח יתירה ונפש יתירה, נפש יתירה בערב שבת, "אתה קדשת". נשמה יתירה "נשמת כל חי", שנאמר בה "ישמח משה במתנת חלקו". רוח יתירה, "אתה אחד ושםך אחד". אשרי הוא מי שפותח את פיו בשלש תפלות לקבל אותם בשבת. תפלת מוסף זה צדיק שכולל את כל התפלות, ובו אומרים בתפלת מוסף "כתר יתנו לך יהו"ה אלהינו". והכתר הוא כתר עליון, יהו"ה אלהינו, אבא ואמא. "קדוש קדוש קדוש" (ישעיה ו ג) שלשת האבות, "יהו"ה צבאות" ברית מילה ושתי ירכים של אמת, "מלא כל הארץ כבודו", זו שכינה.

ואינון נשמה כו' - שהן ג' שבתות דשריין בשבת כמ"ש בר"מ פרשה יתרו (צב ע"א)¹²⁷⁸, והן ג' סעודות ג"כ: ברית מילה כו' - מי יעלה כו' הוי"ה, כמ"ש ל' תיקון כ"ב (עג ע"ב), וצבאות נו"ה:

זכאין שפון דאינון תרעין דהיכלא לקבל בהון צלותין אלין ובגין דא (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח (שם קיה יט) פתחו לי שערי צדק דכר בר נש אפתח פומי בצלותא

אשרי השפתים שהם שערי ההיכל לקבל בהם את התפלות הללו, ולכן "אדנ"י שפתי תפתח". "פתחו לי שערי צדק", שכשאדם פותח פיו בתפלה עם שכינתו, מיד "אז תקרא ויהו"ה יענה", הוא ובית דינו. א"ז

– מאיר התיקון –

תרגום: ויגש לו ויאכל ונכללים זה עם זה, כיון שנכלל עמו, ויבא לו יין, זה יין המשומר, היין שהוא שמחת הלב, הסוד של העולם הבא. אז וירח את ריח בגדיו, התפלות שעולות והבקשות, "ויברכהו" נח הרוגז והלב שמח, והכל הוא רחמים.

עי' זהר ח"ב קמז ע"א: מאן אתר נהרין הדר ואמר מיין מההוא יין דמנטרא מההוא יין דאיהו חדוה דכל חדוון ומאן איהו ההוא יין דיהיב חיינ וחדוה לכלא דא אלהים חיים יין דיהיב חיינ וחדוה לכלא.

תו מיין מההוא שמא דאקרי יהו"ה דא איהו יין דחדוה דרחימו דרחמי ומן דא כלהו נהירין וחדאן אתו חברייא ונשיקו ליה ברישיה (כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרו מלין קמיה).

תרגום: מאיזה מקום מאירים חזר ואמר מיין מאותו יין המשמר מאותו יין שהוא שמחת כל השמחות ומיהו אותו היין שנותן חיים ושמחה לכל זה אלהים חיים יין שנותן חיים ושמחה לכל. עוד מיין מאותו שם שנקרא יהו"ה זהו יין של שמחה של אהבה של רחמים ומזה כולם מאירים ושמחים באו החברים ונשקוהו בראשו (כשהגיעו אל רבי שמעון סדרו הדברים לפניו).

ועיי"ש בהגהות מהרח"ו שהשם הוא ז' היוד"ן שבע"ב וס"ג.¹²⁷⁴ עי' הערה הקודמת. ועי' מש"כ רבינו בפירושו לספד"צ ג ע"א, ז"ל, ידוע שהמוחין הן חיי האדם בסוד חו"ב שנקראו חיים, כמ"ש (קהלת ז יב) והחכמה תחיה בעליה, ובינה נקראת חיים כמ"ש בזוהר (אחרי מות נח ע"א) ומה שמה דההוא נהר, חיים שמה, ונקראת אלקים חיים.

עי' שער מאמרי רשב"י ח ע"א: יסוד שהוא כל חי המושך הטיפה זרעית מן המוח שנקרא חכמה.¹²⁷⁵

¹²⁷⁶ בינה עי' לעיל טו ע"ב.

¹²⁷⁷ עי' לעיל כד ע"א.

¹²⁷⁸ ז"ל: תלת דרגין אינון וכלהו אקרון שבת שבת עלאה שבת דיומא שבת דליליא וכלהו חד ואקרי כלא שבת וכל חד כד איהו שלטא נטיל לחברוי וזמין לון בהדיה בההוא שולטנו דיליה וכד האי אתי לעלמא כלהו אתיין וזמינן בהדיה כד אתי ליליא זמין בהדיה לשבת דיממא זמין ליה בהיכליה ואתטמר בהדיה כיון דהאי אתיא שבת עלאה אתמשך עליה וכלהו גניזין בהיכלא דליליא ובגין דא סעודתא דליליא חמור מביממא (ס"א כדביממא)

תרגום: שלש דרגות הן וכולן נקראות שבת שבת עליונה שבת של היום שבת של הלילה. וכולן אחת והכל נקרא שבת וכל אחת כשהוא שולט לוקח את חבריו ומזמינה אותן עמה באותו השלטון שלו וכשהוא בא לעולם כולם באים ומזמנים עמו. כשבא הלילה מזמין עמו שבת של היום ומזמין אותו להיכלו ומסתתר עמו כיון שזה בא שבת העליונה נמשכת עליה וכולם גנוזים בהיכל של הלילה ולכן סעודת הלילה חמורה מביום (כמו של היום).

שמונה אותיות שהן יהו"ה אהי"ה, אבא ואמא. ויהו"ה יענה, מיד הוא ובית דינו, יהו"ה אדנ"י.
 בשכינתיה מיד (ישעיה נח ט) אז תקרא וה' יענה הוא ובית דינו א"י תמניא אתוון דאינון יהו"ה אהי"ה אבא ואמא וה' יענה מיד הוא ובית דינו יהו"ה אדנ"י:

כשהם באבא ובאמא לימין ושמאל, כל אחד הוא שם בפני עצמו. וכשהם בכתר עליון, הם ביחוד אחד כדוגמא זה יאהויה"ה, בחסד וגבורה הם יהו"ה אהי"ה, הענפים נפרדים לימין ולשמאל. בעמוד האמצעי הם שניהם ביחוד אחד, וכן הם ענפים נפרדים בנצח והוד, יהו"ה לימין אהי"ה לשמאל. בצדיק מתייחדים, הרי כאן סוד האילן שמתפשטים ענפיו ממעלה ומתייחדים למטה בשרשו, וזה עץ החיים.

כד אינון באבא ובאמא לימינא ושמאלא כל חד איהו שם בפני עצמו וכד אינון בכתר עליון אינון ביחודא חדא כגוונא דא יאהויה"ה בחסד וגבורה אינון יהו"ה אהי"ה ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא בעמודא דאמצעיתא אינון תרוייהו ביחודא חדא והכי אינון ענפין מתפרדין בנצח והוד יהו"ה לימינא אהי"ה לשמאלא בצדיק מתייחדים הא הכא רזא דאילנא דאתפשטן ענפוי מעילא ומתייחדין בשרשוי לתתא ודא עץ החיים:

עץ הדעת טוב שאין בו רע ממטה למעלה, כדוגמא זה אדנ"י שכינה תחתונה, יהו"ה העמוד האמצעי. והם בשתי ירכים הענפים נפרדים לימין ולשמאל, וכך בשתי הזרועות נפרדים ענפים לימין ושמאל, בצדיק הם ביחוד אחד יאהדונה"י. וזה סוד החשמ"ל, חיות של אש מדברות. כל הכורע כורע בברוך (ברכות יב ע"א) שהיא יאהדונה"י, וכל הזוקף זוקף בשם בשני שמות וזה יהו"ה אהי"ה.

עץ הדעת טוב ביה רע מתתא לעילא כגוונא דא אדנ"י שכינתא תתאה יהו"ה עמודא דאמצעיתא ואינון בתרין ירכין ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא והכי בתרין דרועין מתפרדין ענפין לימינא ולשמאלא בצדיק אינון ביחודא חדא יאהדונה"י ודא רזא דחשמ"ל חיוון דאשא ממללן כל הכורע כורע בברוך דאיהי יאהדונה"י וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמותן ודא יהו"ה אהי"ה:

כל הכורע כו' - שהן לתתא: וכל הזוקף כו' - שהן לעילא וז"ש ובהון הוה כו', ר"ל בהוי"ה אדנ"י:

ובהם הוא משבח את השכינה בשיר השירים ממטה למעלה, זהו שנאמר "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן שררך אגן הסהר", "שני שדיך", "צוארך", "ראשך", הרי כאן ממטה למעלה.

ובהון הוה משבח שכינתא בשיר השירים מתתא לעילא הה"ד (שיה"ש ז ב - ו) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן שררך אגן הסהר שני שדיך צוארך ראשך הא הכא מתתא לעילא¹²⁷⁹:

והיא משבחת את הקדוש ברוך הוא ממעלה למטה "ראשו כתם פז", "עיניו", "לחיו", "שפתותיו", "שוקיו" אשרי מי שמעלה את התפלה בכל מקום ומקום (אבר ואבר) בתקון הזה.

והיא משבחת לקודשא בריך הוא מעילא לתתא (שיה"ש ה יא - טו) ראשו כתם פז עיניו לחיו שפתותיו ידיו שוקיו זכאה איהו מאן דסליק צלותא בכל אתר ואתר (נ"א בכל אבר ואבר) בתקונא דא]:

והיא משבחת כו' - ר"ל, בהוי"ה אהי"ה. והענין כי הוי"ה אהי"ה שרשם בחו"ב, והוי"ה אדנ"י שרשם בנו"ה, כי איהו בנצח ואיהי בהוד¹²⁸⁰. וז"ש בפנים, ת"ח הוי"ה אדנ"י איהו קב"ה ושכינתיה בתרין שוקין כו':

בא וראה יהו"ה אדנ"י הוא הקדוש ברוך הוא ושכינתו בשתי שוקים, יהו"ה לימין

- מאיר התיקון -

¹²⁷⁹ עי' לעיל הק' ג ע"ב ושם ז ע"א (ביאורים ח"ב טל ע"ב).
¹²⁸⁰ עי' לעיל הערה 344.

ושכינתיה בתריין שוקיין¹²⁸¹ יהו"ה לימינא אדנ"י לשמאלא ואינון אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה¹²⁸² בצדיק תרוייהו חד יאהדונה"י והכי בתריין דרועין יהו"ה לימינא אדנ"י לשמאלא בעמודא דאמצעייתא יאהדונה"י תרוייהו ביחודא חדא בסוד אמון ובגין דא גדול העונה אמון יותר מן המברך הא איהו מתתא לעילא¹²⁸³:

אדנ"י לשמאל, והם אספקלריה המאירה ואספקלריה שאינה מאירה, בצדיק שניהם אחד יאהדונה"י. וכך בשתי זרועות יהו"ה לימין אדנ"י לשמאל, בעמוד האמצעי יאהדונה"י שניהם ביחוד אחד, בסוד אמון. ולכן (ברכות נג ע"ב) גדול העונה אמון יותר מן המברך, זהו ממטה למעלה.

ובג"ד גדול כו' - שמתייחדים כאחד, משא"כ בכרכה שאינן בשילוב וכמו בענפין:

מעילא לתתא יהו"ה אהי"ה תרוייהו חד בכתר עליון כגוונא דא יאההויה"ה בחכמה ובינה יהו"ה אהי"ה בתריין דרועין יהו"ה אהי"ה בעמודא דאמצעייתא תרוייהו כחדא בנצח והוד יהו"ה אהי"ה דא לימינא ודא לשמאלא בצדיק תרוייהו ביחודא כחדא וכן במלכות תרוייהו ביחודא חדא כגוונא דא יהו"ה אדנ"י ובה מתחברין יהו"ה אהי"ה ובגין דא איהי קרית ארבע חבורא דארבע שמהן דאינון בארבע פרשיין דתפלין דיד ובארבע בתי דתפלין דרישא:

ממעלה למטה יהו"ה אהי"ה שניהם אחד בכתר עליון כדוגמא זה יאההויה"ה. בחכמה ובינה יהו"ה אהי"ה בשתי זרועות, יהו"ה אהי"ה בעמוד האמצעי שניהם כאחד, בנצח והוד יהו"ה אהי"ה זה לימין וזה לשמאל, בצדיק שניהם ביחוד אחד. וכן במלכות שניהם ביחוד אחד כדוגמא זה יהו"ה אדנ"י, ובה מתחברים יהו"ה אהי"ה, ולכן היא קרית ארבע, החבור של ארבעה שמות שהם בארבע פרשיות של תפילין של יד, ובארבעה בתי תפילין של הראש.

וכן במלכות כו' - ובה מתחברין כל הדי' שמהן יחד בשילוב, וזהו קרית ארבע כו', וכמו תש"י דאינון רק בית א' לבד:

וכד נביא הוה סליק לעילא ודפיק לתרעא אי הוה סליק בשכינתא הוה פתח ליה מיד והוה אמר ליה בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אתך (יחזקאל ב א) דאנת הוא דהוית סביל לשכינתא בצלותא בעמידה עמוד על רגליך דאתמר בהון וכף רגליהם ככף רגל עגל (יחזקאל א ז) עגולים כנקודים דאינון מנהיגים לאתוון ומסטרא דאתוון אינון מרובעין הה"ד על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו (שם יז) ועוד על ארבעת רבעיהם (שם ח) אינון [לה ע"א] ארבע קדושות דאומר בר נש בכל יומא ועוד עמוד על רגלך בקדמאין ומה שאלתך עד חצי המלכות (אסתר ה ו) באמצעיות ותעש בבתראין דתמן איהו בר נש כעבד המקבל פרס מרבו והולך ל¹²⁸⁴ אלין נפקין דיהיב לון מלכא

וכשנביא היה עולה למעלה ודופק בשער, אם היה עולה עם השכינה, היה פותח לו מיד והיה אומר לו, "בן אדם עמוד על רגליך ואדבר איתך", שאתה הוא שהיית סובל את השכינה בתפלת עמידה. "עמוד על רגליך" שנאמר בהם "וכף רגליהם ככף רגל עגל", עיגולים כנקודים שהם מנהיגים את האותיות, ומצד האותיות הם מרובעים, זהו שנאמר "על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו". ועוד "על ארבעת רבעיהם" הם ארבע קדושות שאומר אדם בכל יום. ועוד "עמוד על רגליך" בראשונות, "ומה שאלתך עד חצי המלכות" באמצעיות. "ותעש" באחרונות, ששם אדם הוא כמו עבד המקבל פרס מרבו והולך לו (ברכות לד ע"א). אלו יוצאים שנותן להם המלך את בקשותם, והרי אחרים דופקים בשער, בעלי ברית מילה, ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח".

– מאיר התיקון –

¹²⁸¹ כאן מקור לענין של איהו בנצח איהו בהוד (כללים ח"ב לב ע"ג).
¹²⁸² עי' דברי רבינו בפירושו לתז"ח יח ע"א וז"ל, דלא אנהיר סיהרא אספקלריא כו' - כי אין השגה לשום בריה רק בשכינה כידוע רק שמרע"ה אנהיר לה בדרגיה ועביד לה אספקלריא דנהרא, עכ"ל. דהיינו שכולם אינם יכולים להשיג כי אם מהמלכות אמנם החילוק בין ראייה באספקלריא מאירה לבין זו שאינה מאירה היא אם זו המלכות מאירה או לאמה זה?
¹²⁸³ עי' בלש"ו בספר הכללים ח"ב סד ע"ד, תמצית דבריו מובאים במלואים אות כט.
¹²⁸⁴ עי' לעיל הערה 1256.

בעותהון הא אחרנין קא דפקי לתרעא מארי
דברית מילה ואמרי אדנ"י שפתי תפתח
(תהלים נא ז):

**בלכתם {לד ע"ב} כו' - בלכתם של החיות שהן הנקודין¹²⁸⁵, ילכו האופנים שהן האותיות:
ארבע קדושות - בשחרית ומנחה ושל יוצר וסדר קדושה: עד חצי המלכות באמצעין - שהן י"ב
ברכאן, חצי צירופי אדנ"י, אבל כל הגהה זו שכ' למטה אינו שייך לכאן, ול"ג לה כאן:**

אשריהם ישראל שהם רגלי השכינה, שעומדת עליהם בתפלת העמידה, שהיא ודאי עליהם, תפילה מעומד, ועומדת עליהם בגלות. ובמה עומדת עליהם, משום שמורידים אליה יהו"ה שעליו נאמר (ברכות יב ע"א) כל הזוקף זוקף בשם, שבו צריך אדם לזקף את השכינה, ואלו שלא זוקפים אותה בשם יהו"ה בתפלתם או במצוות של התורה (שלהם), היא צועקת עליהם "נתנני יהו"ה בידי לא אוכל קום", שהסמיכה שלה היא בשתי זרועות שהן חסד וגבורה, והעמידה שלה בשתי שוקים שהם נצח והוד. והזקיפות שלה בגוף שהוא העמוד האמצעי, שמו יהו"ה, ולכן כל הזוקף זוקף בשם. והיחוד שלה עם צדיק.

זכאין אינון ישראל דאינון רגלין דשכינתא דקמת עליהו בצלותא בעמידה דאיהי ודאי עליהו תפילה מעומד¹²⁸⁶ וקמת עליהו בגלותא ובמאי קמת עליהו בגין דנחתין לגבה יהו"ה דעליה אתמר כל הזוקף זוקף בשם דביה צריך בר נש לזקפא לשכינתא ואלין דלא זקפין לה בשם יהו"ה בצלותהון או בפקודין דאורייתא (נ"א דלהון) איהי צוחתת עליהו נתנני ה' בידי לא אוכל קום (איכה א יד) דסמיכו דילה איהו בתריין דרועין דאינון חסד וגבורה ועמידה דילה בתריין שוקין דאינון נצח והוד וזקיפו דילה בגופא דאיהו עמודא דאמצעיתא יהו"ה שמיה ובגין דא כל הזוקף זוקף בשם ויחודא דילה בצדיק:

וקמת עלייהו - ר"ל, על ידם:

ובגין דא באלין דלא יכילת למיקם בהון בצלותא ולית לה סמיכו ולא זקיפו בהון בגלותא אתעציבת בהון ורזא דמלה בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו (משלי י א) ובגיניה ויתעצב אל לבו (בראשית ו ו) (ואמאי אל לבו אם דא בן כסיל איהו תוגת אמו) ואמאי כולי האי לאמיה ולא לאבוהי אלא דא רזא עלאה איהו פקודין דעשה אינון מימינא דתמן חכמה כמה דאוקמוהו מארי מתניתין הרוצה להחכים ידרים ופקודין דלא תעשה אינון משמאלא דתמן אימא עלאה דבהון אדנ"י ש'מעה אדנ"י ס'לחה אדנ"י ה'קשיבה ועשה אל תאחר ביום הכפורים וכד לא חזרין בתיובתא אינון דעברין על לא תעשה דאינון משמאלא אתמר עליהו (משלי י א) ובן כסיל תוגת אמו בגין דתמן אימא לשמאלא ולבא איהו לשמאלא (ורזא דמלה) ובגין דא ויתעצב אל לבו (בראשית ו ו):

ולכן, באלו שלא יכולה לעמוד עמהם בתפלה, ואין לה סמיכה ולא זקיפה עמהם בגלות, מתעצבת בהם. וסוד הדבר "בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו", ובגללו "ויתעצב אל לבו" (ולמה אל לבו, אם זה בן כסיל הוא תוגת אמו) ולמה כל זה לאמו ולא לאביו. אלא זהו סוד עליון, מצוות עשה הן מימין ששם חכמה כמו שבארוהו בעלי המשנה, הרוצה להחכים ידרים (כ"ב כה ע"ב). ומצוות לא תעשה הן משמאל, ששם האם העליונה, שהם "אדנ"י ש'מעה אדנ"י ס'לחה אדנ"י ה'קשיבה ועשה אל תאחר" (דניאל ט יט) ביום הכפורים. וכשלא חוזרים בתשובה, אותם שעוברים על לא תעשה שהם משמאל, נאמר עליהם "ובן כסיל תוגת אמו", משום ששם האם לשמאל והלב הוא לשמאל, (וסוד הדבר) ולכן "ויתעצב אל לבו".

– מאיר התיקון –

¹²⁸⁵ עי' לעיל ה ע"א: ובספירן דיצירה ובמלאכין דאינון חיוון. ועי' לעיל כד ע"ב מלכות מקנן באופן.
¹²⁸⁶ עי' לעיל הערה 1266.

דבהון אדני כו' - ר"ת שס"ה שהן באדני מסט' דאמא עילאה¹²⁸⁷ וז"ש ביוה"כ, שהיא אמא ור"ל שאומרים אותו ביוה"כ בתשובה שהיא אמא ואומרים סלחה על ל"ת שהן שם וז"ש וכד לא כו' :

ותרין הוי"ת אינון לימינא ולשמאלא כנוונא דא יוה"ה¹²⁸⁸ יוה"ה י' לימינא וביה (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ אב עם ברתא ה' עלאה עם ברא דאיהו ו' תפלין על רישיה הה"ד (ישעיה סב ה) ובזרוע עוזו אלו תפלין דרישא דבכל אתר דאת ה' על ו' איהו אימא:

ושתני הוי"ת הן לימין ולשמאל, כמו זה יהה"ו יוה"ה, י' לימין ובו "יהו"ה בחכמה יסד ארץ" האב עם הבת. ה' עליונה עם הבן, שהוא ו', תפלין על ראשו, זהו שנאמר "ובזרוע עוזו" (ברכות ו ע"א) אלו תפלין של ראש, שבכל מקום שאות ה' על ו' היא אם.

ותרין הוי"ת כו' - ר"ל, שלא תקשה הא אמרינן דאבא יסד ברתא (זהר ח"ג רנח ע"א) וכאן אומר שהיא בסט' דאמא, לכן אמר ותרין כו', ובזה מתורץ כל הסתירות שהן בזוהר, דהכל לפי הצירוף וכמה צירופין כמש"ל בהקדמה 0:

ודא רזא דקרבת עולה ויורד דסליק ה' לגבי י' ונחית ה' לגבי ו' ואם לאו האי הוי"ה (לד ע"ב) יהה"ו דאתרמיז בהאי קרא (ירמיה ט כב) כי אם בזאת יתהלל המתהלל ה'ישראל וידוע אותי לא הו' ידעין בני נשא קרבן עולה ויורד (דכד לא הוה בר נש קריב את ה' עם י' ה' עם ו' ומאן עולה ויורד מאן הוה ידע מאי ניהי ה' דאיהו ברתא (נ"א אימא) דאית ליה לסלקא לה לגבי אבא ו' דאיהו אימא לנחתא לה לגבי ברא) (נ"א וכד חזא בר נש דאת ה' איהו עם י' ו' עם ו' מאי עולה ויורד מאן הוה ידע מאי ניהי ה' דאיהו אימא דאית לה לסלקא לה לגבי אבא או ה' דאיהו ברתא לנחתא לה לגבי ברא) אלא בנין האי הוי"ה דאיהו יהה"ו דה' דאיהו על ו' איהו אימא עלאה ובה אשתמע ה' תתאה דאיהו תחות י' דאיהו ברתא ודא רזא דקרבתא דצריך לסלקא ה' לגבי י' ולנחתא ה' לגבי ו':

וזהו הסוד של קרבן עולה ויורד, שעולה ה' אל י', ויורדת ה' אל ו'. ואם לא, הוי"ה יהה"ו הזו שנרמזה בנאמר הזה "כי אם בזאת יתהלל המתהלל ה'ישראל וידוע אותי", לא היו יודעים בני אדם קרבן עולה ויורד (שכשלא היה אדם מקריב את אות ה' עם י' וה' עם ו' ומי עולה ויורד מי היה יודע מי היא ה' שהיא הבת (אמא) שיש לו להעלותה אל האב, וה' שהיא האם להוריד אותה אל הבן) וכשרואה אדם שאות ה' היא עם י' וה' עם ו' מהו עולה ויורד. מי היה יודע מהי ה' שהיא אימא שיש לה לעלות אותה אל אבא או ה' שהיא בת להוריד אותה אל בן. אלא בגלל הוי"ה הזו שהיא יהה"ו, שה' שהיא על ו', היא האם העליונה, ובה נשמע ה' תחתונה שהיא תחת י' שהיא הבת, וזה סוד הקרבן שצריך להעלות ה' לי' ולהוריד ה' אל ו'.

ודא רזא כו' - ר"ל, {לד ע"ג} כשהן בצירוף הזה צריך לקרב עולה ויורד: וידוע אותי - לשון חיבור¹²⁸⁹: וכד חזא ב"נ כו' - ר"ל, של"ת הא ג"כ בהוי"ה כסדר, י"ל דה"א ראשונה היא ברתא עם אבא, וצריך לנחתא לה. ותירץ דאין הכרח בזה עד שרואין ה' על ו', שע"כ היא אמא וע"כ ה' ראשונה ברתא:

יוה"ה, י' הוא לימין חכמה, ו' תורה שבכתב, "מימינו אש דת למו" (דברים לג ב), וזהו שאומרים מח הבן שנמשך ממח האב.

- מאיר התיקון -

¹²⁸⁷ ע"י זהר ח"ג רמח ע"ב: (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ומאי דהות אדני דינא סומקא בגבורה דתמן בינה אתלבנת מסטרא דחסד דתמן חכמה ואתהדרת יהו"ה. תרגום: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", ומה שהיתה אדני דין אדומה בגבורה, ששם הבינה, התלבנה מצד החסד, ששם חכמה וחזרה אותיות יהו"ה.

¹²⁸⁸ ע"י לקמן יא ע"א ויא ע"ב.

¹²⁸⁹ כמו והאדם ידע את חוה (בראשית ד א).

ה' עליונה לשמאל, ומשם נתנה תורה שבעל פה שהיא ה' תחתונה.
והאי איהו דאמרין מוח הבן דאתמשך ממוח האב ה' עלאה לשמאלא ומתמן אתייהיבת אורייתא שבעל פה דאיהי ה' תתאה:

יוה"ה כו' - וז"ש לעיל רזא עלאה כו' :

זכאין אינון ישראל דידעין רזין עלאין בהויו"ת¹²⁹⁰ דבהון סלקין צלותין בהבלים דפומהון ונחתין אינון חיילין בהון כדקא יאות דכד בר נש סליק שכינתיה בצלותיה קודשא בריך הוא נחית עליה הה"ד (שמות כ כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך:

אשריהם ישראל שיודעים סודות עליונים, בהויו"ת שבהם עולים תפילות בהבלים של פיהם, ויורדים אותם החיילות בהם כראוי. שכשאדם מעלה את שכינתו בתפלתו, הקדוש ברוך הוא יורד עליו, זהו שנאמר "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך".

זכאין אינון ישראל דאינון רגלין לשכינתא למיקם עמה בין בריוח בין בעאקו דכד אינון בדינא [לה ע"ב] ביומא דדינא דאיהי ראש השנה איהי קמת עמהון לדינא דקיימין לה בצלותהון דעלייהו אתמר בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך (משלי ו כב) דבכל אתר דקיימין ישראל בכל פקודא ופקודא לשכינתא איהי קיימת בגינייהו בכל דוחקא וצערא בין בארחא בין בישובא בין בימא ודא איהו בהתהלכך במדברא תנחה אותך הה"ד (תהלים פה יד) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו בשכבך בישובא תשמור עליך והקיצות למיחת (ס"א למיזל) בימא היא תשיחך ועוד בהתהלכך בהאי עלמא תנחה אותך בשכבך בקבר תשמור עליך והקיצות בתחיית המתים היא תשיחך:

אשריהם ישראל שהם רגלי השכינה לעמוד עמה, בין ברווחה בין בצרה, שכשהם בדין ביום הדין שהוא ראש השנה, היא עומדת עמהם לדין, שמעמידים אותה בתפלתם, שעליהם נאמר "בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך", שבכל מקום שעומדים ישראל בכל מצוה ומצוה, לשכינה היא עומדת בשבילם בכל דחק וצער, בין בדרך בין בישוב בין בים, וזהו "בהתהלכך" במדבר, "תנחה אתך", זהו שנאמר "צדק לפניך יהלך וישם לדרך פעמיו". "בשכבך", בישוב "תשמור עליך והקיצות" לרדת (ללכת) לים "היא תשיחך". ועוד "בהתהלכך" בעולם הזה, "תנחה אותך בשכבך", בקבר "תשמור עליך והקיצות", בתחיית המתים, "היא תשיחך".

איהי קמת עמהון כו' - לאגנא עליהון: והקיצות למיחת בימא כו' - דשם כתיב "מה לך נרדם" (יונה א ו) יורדי הים המה כו'¹²⁹¹, הספנין רובין חסידים (קידושין פב ע"א) :

הא אלין נפקין והא אחרנין קא דפקין לפתחא ואינון מארי רגלין מסטרא דרגלין דקודשא בריך הוא דאתמר בהון (זכריה יד ד) ועמדו רגליו ביום ההוא ועליהו אתמר כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף (שמות יב

הרי אלו יוצאים, והנה אחרים דופקים בפתח, והם בעלי הרגלים מהצד של הרגלים של הקדוש ברוך הוא, שנאמר בהם "ועמדו רגליו ביום ההוא", ועליהם נאמר "כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף".

– מאיר התיקון –

¹²⁹⁰ ואכן עיקר כוונות שסידר הרש"ש בסידור הוא אך ורק "הויו"ת" דהיינו כיצד כל דבר ודבר מתקשר ומתחבר לשם הו"ה ב"ה.

¹²⁹¹ כוונתו למאמר הכתוב בתהילים (קז כג-כד): "יורדי הים באניות עשי מלאכה במים רבים. המה ראו מעשי ה' ונפלאותיו במצולה".

ע"י ב"ע קעו ע"ב, ז"ל, בעת עליית הבירורים אז סלקין בימא גלגלוי סוד דיני' דאלקים שמתמלאים מאד מבחי' מילוי דמילוי וכולהו ארביני הם הנשמות דעאלין לעילא בבחי' מ"ן סלקין ונחתין שהסט"א רוצה לחטוף אותם ולחזור להורידם לתתא לתהומא רבא לבריאה ששם היו תחל' כמ"ש יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים כו' הם העוסקים במלאכת הבירורים בסט' דמים רבים בבחי' מ"ן יעלו שמים.

לז):

אלין נפקין הא אחרנין עאלין מסטרא דאלין דאתמר בהון ורגליהם רגל ישרה (יחזקאל א ז) רגלין בעגולא אינון רגל ישרה ואית רגלין אחרנין מרובעיין דאופנים¹²⁹² דאתמר בהון על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו (יחזקאל א יז) דבהון והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק (יחזקאל א יד) ואינון רגלין בעגולא אינון כנקודין לאתוון דאינון רגלין ברבועא:

אלו יוצאים והרי אחרים נכנסים מצד של אלו שנאמר בהם "ורגליהם רגל ישרה". רגליהם הם בעיגול, הם רגל ישרה, ויש רגלים אחרות מרובעים של אופנים, שנאמר בהם "על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו" שבהם "והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק", ואותם רגלים בעגול הם, כמו נקודות לאותיות, שהם רגלים ברבוע.

הא אחרנין כו' - שהראשונים ברגלין דשכינה: אינון רגל ישרה - שבכל צד שוה:

ונביא דאיהו מסטרא דילהון תמן הוה סליק רוחיה ומתמן הוה שמע כל מה דהוה ליה למשמע הה"ד (יחזקאל ב א) ויאמר אלי בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אותך ועוד ותבא בי רוח כאשר דבר אלי ותעמדני על רגלי ואשמע את מדבר אלי ותשאני רוח ואשמע אחרי וגו' (שם ג יב) בנין דדרגין אינון מסטרא דשכינתא דאתמר בה (שמות לג כג) וראית את אחורי אמר ואשמע אחרי:

והנביא שהוא מהצד שלהם, שם היתה עולה רוחו, ומשם היה שומע כל מה שהיה לו לשמוע, זהו שנאמר "ויאמר אלי בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אותך". ועוד "ותבא בי רוח כאשר דבר אלי ותעמדני על רגלי ואשמע את מדבר אלי ותשאני רוח ואשמע אחרי וגו'", משום שהדרגות הן מצד השכינה שנאמר בה "וראית את אחורי", אמר "ואשמע אחרי".

סליק רוחיה - דנקודין הן רוח, וז"ש כי רוח החיה כו' (יחזקאל א כ) שמה הרוח כו' 1293:

מאי קול רעש גדול (יחזקאל ג יב) דאית רעש ואית רעש אית רעש דאתמר ביה לא ברעש ה' (מלכים א' יט יא) דלא ייתי תמן קודשא בריך הוא ואית רעש דייתי תמן אלא רע"ש בהפוכא ער"ש כמה דאתמר ה' יסעדנו על ערש דוי (תהלים מא ד) ודא איהו כל משכבו הפכת בחליו (שם) דאתהפך רע"ש לער"ש ומאי ניהו ער"ש אלא איהו עש"ר בהפוך אתוון ודא שכינתא דאיהי כללא דעשר ספירין דעלה אתמר אין קדושה בפחות מעשרה¹²⁹⁴:

מה זה "קול רעש גדול", שיש רעש ויש רעש, יש רעש שנאמר בו "לא ברעש יהוה", שלא יבא לשם הקדוש ברוך הוא, ויש רעש שיבא לשם אלא רע"ש בהפוך ער"ש, כמו שנאמר "יהוה יסעדנו על ערש דוי", וזהו "כל משכבו הפכת בחליו", שנהפך רע"ש לער"ש, ומיהו ער"ש, אלא הוא עש"ר בהפוך אותיות, וזו שכינה שהיא הכלל של עשר ספירות, שעליה נאמר (ברכות כא ע"ב) אין קדושה פחות מעשרה.

דאית רעש כו' - ר"ל, לכן אמר גדול, גדול ה' כו' (שמות יח יא):

דאיהי שריא לרישא דחולה ובגינה (תהלים מא ד) ה' יסעדנו ובמאי על ערש דוי על שכינתיה ודאי ואם שכינתא לאו תמן רוח סערה תמן דאסעיר גופיה דבר נש דכתיב ביה (יונה א ד) והאניה חשבה להשבר דאיהי גופא דספינה כד לית שכינתא סמיכת לה רוח

שהיא שורה על ראש החולה, ובגללה "יהוה יסעדנו", ובמה, "על ערש דוי", על שכינתו ודאי. ואם שכינה לא שם, רוח סערה שם, שמסעירה את גוף האדם, שנאמר בו "והאניה חשבה להשבר", שהיא גוף הספינה, כשאין השכינה סומכת אותה, רוח סערה מהפכת אותה ומשברת אותה. ובזמן ששכינה סומכת אותה, מיד יוצא קול, בן

– מאיר התיקון –

¹²⁹² עי' לעיל ה ע"ב: נקודין עגולין אתוון מרובעיין.
¹²⁹³ ז"ל הפסוק במלואו: על אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת והאופנים ינשאו לעמתם כי רוח החיה באופנים.
¹²⁹⁴ ז"ל הגמ': כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה.

אדם עמוד על רגליך, ועומד ממחלתו ויוצא מהדין שלם בגופו, שלם בממונו.
 סערה מהפך לה ותבר לה ובזמנא דשכינתא סמיכת לה מיד קלא נפיק בן אדם עמוד על רגליך (יחזקאל ב א) וקאים ממרעא דיליה ונפיק מדינא שלים בגופיה שלים בממוניה:

דוי - שנתהפך יו"ד, { לד ע"ד } שכינה כלילא מעשר כמו שמפרש והולך: סערה - אותיות ערש עשר, אלא בשמאל, לב כסיל בשמאל¹²⁹⁵ (קהלת י ב), דלכן נקרא סמאל לשון שמאל ובס'¹²⁹⁶:

הרי אלה יוצאים, הנה אחרים דופקים בפתח ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח", ואותם שסומכים את השכינה בכמה רגלים של מועדים וימים טובים, וכשאלה נכנסים הקדוש ברוך הוא משבח אותה בהם, "מה יפו פעמך בנעלים בת נדיב", שאלו הם שנאמר בהם "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך". (והוצאנו פעמך מן פעמים, ונעלים אלה נעילת הפסח ונעילת עצרת ונעילת חג, חמוקי ירכיך אלה הם) (נ"א והוצאנו נעליך מן רגלים) אמר הקדוש ברוך הוא כמה את נאה באלו הנעלים, שהם נעילת פסח ונעילת עצרת ונעילת חג.
 הא אלין נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא ואמריין (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח ואינון דסמיכין לשכינתא בכמה רגלין דמועדים ויומין טבין וכד אלין קודשא בריך הוא משבח לה בהון (שיה"ש ז ב) מה יפו פעמך בנעלים בת נדיב דאלין אינון דאתמר בהון שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך (שמות כג יז) (ואפיקנא פעמך מן פעמים ונעלים אלין נעילת הפסח ונעילת עצרת ונעילת חג חמוקי ירכיך אלין אינון) (נ"א ואפיקנא נעליך מן רגלים) אמר קודשא בריך הוא כמה את שפירא באלין נעלים דאנון נעילת פסח ונעילת עצרת ונעילת חג:

רגלין דמועדים - לשון שלש רגלים: פעמך - כמו שמפרש והולך, שלש פעמים: נעילת פסח כו' - שנועלין עצמן בעזרה לשון עצרת¹²⁹⁷:

חמוקי ירכיך אלה הם מצד של שתי ירכי אמת שנאמר בהן "שוקיו עמודי שש", והן שש דרגות נבואה. מצד האות ו' שהוא צדיק, העמוד סומך אותם, והוא שש כנגד שש מעלות לכסא, ועולה באות י' לששים, כמו הששים וששה גלגלים שסובבים את הכסא, והם ס"ו מן יסוד, והרי פרשוה. נשאר י"ד, בו "וביד הנביאים אדמה". וזו שכינה, יד חותמת מצד של הצדיק, יד כותבת מצד העמוד האמצעי, היא "תמונת כל", ולכן "וביד הנביאים אדמה".
 חמוקי ירכיך אלין אינון) מסטרא דתרי ירכי קשוט דאתמר בהון שוקיו עמודי שש (שיה"ש טו) ואינון שית דרגין דנבואה מסטרא דאת ו' דאיהו צדיק עמוד דסמיך לון ואיהו שית לקבל שש מעלות לכסא (מלכים א' י יט) וסליק באת י' לששים כגוונא דששים ושית גלגלים דסחרין לכורסיא ואינון ס'1298 מן יסוד והא אוקמוהו אשתאר י"ד ביה וביד הנביאים אדמה (הושע יב יא) ודא שכינתא יד חותמת מסטרא דצדיק יד כותבת1299 מסטרא [לו ע"א] דעמודא דאמצעיתא איהי תמונת כל1300 (דברים ד טז) ובגין דא וביד הנביאים אדמה:

– מאיר התיקון –

¹²⁹⁵ לשון הפסוק היא: לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו.
¹²⁹⁶ עי' לקמן נו ע"א: גבור הכובש את יצרו דאיהו סמאל"ל ובגין דא שמאל דוחה.
¹²⁹⁷ עי' עדיות (פ"ה מ"ו): אין עזרה ננעלת בפני כל אדם מישראל בחכמה וביראת חטא כעקביא בן מהללאל.
¹²⁹⁸ עי' לעיל לב ע"א.
¹²⁹⁹ עי' לעיל לג ע"א.

¹³⁰⁰ עי' זהר ח"ג רכב ע"ב: והיינו (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו והוא דעבד ליה בתרין דיוקנין בתרין גנים (נ"א פנים) דאתמר עליהו (שיה"ש ח יג) היושבת בגנים איהו עלת על כלא דאתמר עלה (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה ועל שאר דיוקנין כתיב (שם טז) תמונת כל1300 וגו' (במדבר יב ח) ותמונת יי' יביט1300 ותרי"ג מלאכין סלקין לה לנשמתא כאלין דיוקנין כלהו (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות לקיים קרא דכתיב בהון (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי.

שוקיו עמודי כו' - כמש"ל בתחלת התיקון: איזה תמונת כל - ר"ל, כל הספירות, ור"ל לכן היא יד כותבת ויד חותמת כנ"ל, וז"ש ובג"ד כו':
 הרי אלו יוצאים, הנה אחרים דופקים בפתח ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח", והם בעלי האות שהוא ח"י העולמים, שמתפללים בשמונה עשרה ברכות של התפלות, שמקריבים בהן קרבן לקדוש ברוך הוא שחשבה כנגד שבעה פרים ושבעה אילים וכנגד שני תורים או שני בני יונה, שמצד האות הזה אמר למשה "וזה לך האות", והוא כולל שנים עשר מזלות ושבעה כוכבי לכת מצד הקדושה שהיא בת שבע, ומצד של ו"ו שהוא ו' עליונה ו' תחתונה, ועליהם נאמר "ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה".

הא אליו נפקין הא אחרנין קא דפקין לפתחא ואמרין (תהלים נא יז) ארנ"י שפתי תפתח ואינון מארי דאות דאיהו ח"י עלמין דמצלין בח"י ברכאן דצלותין דמקרבין בהון קרבנא לקודשא בריך הוא דחשיבא לקבל שבעה פרים ושבעה אלים ולקבל שתי תורים או שני בני יונה דמסטרט דהאי אות אמר למשה וזה לך האות (שמות ג יב) ואיהו כליל תרי עשר מזלות¹³⁰¹ ושבעה ככבי לכת מסטרט דקדושה דאיהי בת שבע ומסטרט דו' ו' דאיהו ו' עלאה ו' תתאה ועלייהו אתמר ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה¹³⁰²:

וזה לך האות - "וזה" חושבן ח"י: ושבעה כו' - השביעי הוא נקודה האמצעי שכולל כל הוא"ו כידוע¹³⁰³: *ו' תתאה הא אינון כו' - כצ"ל, והשאר לא גרסינן כאן אלא למטה, אחר דא כגוונא דא עבד קב"ה", צ"ל עלייהו אתמר ומאותות כו':

ה"א הם ששה כוכבי לכת, ה', כוכב שביעי. ו"ו שנים עשר מזלות, שכל מזל נקרא אות, והוא ממונה על כל שעה של שתיים עשרה שעות. לכל נביא יש מזלו ושעתו, וכפי אותו מזל וכפי הפעולה שלו כך מתגלה לו אות מן ו"ו, ששנים עשר מזלות ממונים על שתיים עשרה שעות, ועל שנים עשר חדשים.

ה"א אינון שית ככבי לכת ה'¹³⁰⁴ כוכבא שביעאה ו"ו תריין עשר מזלות דכל מזל אתקרי אות ואיהו ממנא על כל שעתא מתריין עשר שעתין כל נביא אית ליה מזליה ושעתיה וכפום ההוא מזל וכפום פעולה דיליה הכי אתגליא ליה אות מן ו"ו דתריין עשר מזלות ממנן על {לה ע"א} תריין עשר שעתין ועל תריין עשר ירחין:

***ה' כוכבא - צ"ל א' כוכבא כו', ור"ל א' {לה ע"א} שבתוך הוא"ו¹³⁰⁵, נקודה האמצעית: והמזלות הללו, משם היו יורשים שנים עשר שבטים את נשמותיהם. ויש מצד אחר**

- מאיר התיקון -

תרגום: והיינו "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו", והוא שעשה אותו בשתי דמויות, בשני גנים (פנים) שנאמר עליהם "היושבת בגנים" היא עילת על הכל, שנאמר עליה "כי לא ראיתם כל תמונה", ועל שאר הדמויות כתוב "תמונת כל וגו'", "ותמונת ה' יביט", ותרי"ג מלאכים מעלים את הנשמה כדמויות אלו, כולם ופניהם וכנפיהם פרודות לקיים את הפסוק שכתוב בהם "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי".

ועיי"ש רלט ע"א: קב"ה ברא ליה (כל חד וחד) בדיוקניה דא מלכות קדישא דאיהי תמונת כל דבה אסתכל קב"ה וברא עלמא וכל בריין דברא בעלמא וכלל בה עלאין ותתאין בלא פרודא כלל וכלל בה עשר ספירן וכל שמהן וכנויין והויין.

תרגום: הקדוש ברוך הוא ברא אותו (כל אחד ואחד) בצורתו, זו המלכות הקדושה, שהיא תמונת כל. שבה הסתכל הקדוש ברוך הוא וברא את העולם וכל הבריות שברא בעולם, וכלל בה עליונים ותחתונים בלי פירוד כלל וכלל, בה עשר ספירות, וכל שמות וכינויים והויות.

¹³⁰¹ כאן רואים שכל הי"ב מזלות הם ביסוד, והמזלות מושרשים ב"ב גבולי אלכסון (ביאורים ח"א פד ע"ג).

¹³⁰² "ועלייהו אתמר ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה" נמחק בגר"א.

¹³⁰³ עי' ס"י (פ"ד מ"ד) שבע כפולות בג"ד כפר"ת מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום והיכל הקודש מכוון באמצע והוא נושא את כולם.

¹³⁰⁴ ח' (גר"א).

¹³⁰⁵ עי' מלואים אות ל.

שנים עשר שנאמר בהם "שנים עשר נשיאים לאומתם", שהם נקראו טל"ה שו"ר תאומי"ם סרט"ן וגו', זה כדוגמת זה עשה הקדוש ברוך הוא.
 שבטין נשמתין דילהון ואית מסטרא אחרא תרין עשר דאתמר בהון (בראשית כה טז) שנים עשר נשיאים לאמתם דאינון אתקריאו טל"ה שו"ר תאומי"ם סרט"ן וגו'¹³⁰⁶ דא כגוונא דדא עבר קודשא בריך הוא¹³⁰⁷:

ששה מזלות הם ממעלה למטה מחסד עד יסוד, ושש ממטה מעלה מיסוד עד חסד. מצד המלכות נקראו שבעה כוכבי לכת, משכינה עד חסד. וכפי הפעולה של אותה הספירה כך מתגלה אות. אות מצד של חסד הוא רחמים, אות מצד הגבורה הוא דין, ומראה על הרג הרשעים ושפיכות דם. ומראה בצדיקים דם בהמות לאכול בשמחה וענג של מאכלים בחתן וכלה, ובשפיכות של דמי הקרבנות, זהו שנאמר "וזבחת את עלתיך וכו'", ועליהם נאמר, איזהו מקומן של זבחים, שחיטתן בצפון. ועוד מראה בצדיקים דם ברית, שנאמר בה "ואומר לך בדמך חיי ואומר לך בדמך חיי".

שית מזלות¹³⁰⁸ אינון מעילא לתתא מחסד ועד יסוד ושית מתתא לעילא מיסוד ועד חסד מסטרא דמלכות אתקריאו שבעה כוכבי לכת משכינתא עד חסד וכפום פעולה דההיא ספירה הכי אתגליא אות אות מסטרא דחסד איהו רחמי אות מסטרא דגבורה איהו דינא ואחזי על קטולא דחייביא ושפיכו דדמא ואחזי בצדיקיא דם דבעירן למיכל בחדוה וענג דמאכלין בחתן וכלה ובשפיכו דדמא דקרבנין הה"ד (שמות כ כא) וזבחת עליו את עלתיך וכו' ועלייהו אתמר¹³⁰⁹ איזהו מקומן של זבחים שחיטתן בצפון ועוד אחזי בצדיקיא דם ברית דאתמר בה (יחזקאל טז ו) ואומר לך בדמך חיי ואומר לך בדמך חיי:

שית מזלות כו' - חוזר למעלה, ואיהו כליל תרי כו':
 מצד העמוד האמצעי הוא אות תלוי ארוך, אם זכויות המעשים של העולם מטה כלפי חסד, ואם לא כלפי דין. וכך הם שלשה האחרים, כדוגמת זה ולחכם ברמז.

מסטרא דעמודא דאמצעיתא איהו אות תלוי ארוך אם זכוון עובדין דעלמא מטה כלפי חסד ואם לאו כלפי דינא והכי אינון תלת אחרנין כגוונא דא ולחכימיא ברמיזא¹³¹⁰:

מצד העמוד האמצעי הוא אות תלוי ארוך, אם זכויות המעשים של העולם מטה כלפי חסד, ואם לא כלפי דין. וכך הם שלשה האחרים, כדוגמת זה ולחכם ברמז.

– מאיר התיקון –

¹³⁰⁶ עי' ס"י (פ"ה מ"ד): שנים עשר מזלות בעולם טלה שור תאומים סרטן אריה בתולה מאזנים עקרב קשת גדי דלי דגים. עי' זהר ח"ב צו ע"א, ואד"ר קלה ע"א.
¹³⁰⁷ כאן כ"ל מ"ס למעלה ועלייהו אתמר כו' (גר"ח).

¹³⁰⁸ עי' לעיל הק' ג ע"ב ושם ז ע"א (ביאורים ח"ב טל ע"ב).
¹³⁰⁹ עי' ס"י (פ"ה מ"ז) (בבא א' מהראשונה) המליך אות ה' בשיחה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם טלה בעולם וניסן בשנה ורגל ימין בנפש זכר ונקבה. (בבא ב' מהראשונה) המליך אות ו' בהרהור וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם שור בעולם ואייר בשנה וכוליא ימנית בנפש זכר ונקבה. (בבא ג' מהראשונה) המליך אות ז' בהלוך וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם תאומים בעולם וסיון בשנה ורגל שמאל בנפש זכר ונקבה. DOES THIS HELP?
¹³¹⁰ עי' מדרש משלי (פרשה כב): מתלא אמר, לחכימא ברמיזא ולשטיא בכורמיזא [לחכם ברמז, ולשוטה באגרוף].

ועי' לקמן קלג ע"ב: ואמאי אתמר באת י' כי ידע שמי אלא כמה דלית באת י' שותפו דאת אחרא הכי לית ביה שותפו דאיהי אחד ואין שני לו אחד בלא חושבן הוא ברא כלא ולית בורא עליה וכי אית דיכיל למיברי אפילו יתוש זעיר אלא הוא אלא מים אית לון חילא למברי אילנין ועשבין ואינון אתבריאו אבל בורא עלמין ברא ולית עליה מאן דברא ליה ולחכימא ברמיזא דבאתר דא לית לגלאה יתיר.

תרגום: ולמה נאמר באות י' כי ידע שמי אלא כמו שאין באות י' שתפות של אות אחרת כך אין בו שתפות שהוא אחד ואין שני לו אחד בלי חשבון הוא ברא את הכל ואין בורא עליו וכי יש מי שיכול לברא אפלו יתוש קטן אלא הוא אלא מים יש כח לברא אילנות ועשבים והם נבראו אבל בורא העולמים ברא ואין עליו מי שברא אותו ודי לחכם ברמז שבמקום הזה אין לגלות יותר.
 עי' אדרת אליהו (דברים לב ז): ההבדל שיש בין הגדה לאמירה, כי אמירה עיקרה בלב כמו שנאמר (בראשית א ג) 'ויאמר אלהים יהי אור', 'אמרתי אני בלבי' (קהלת ב א), כי כשהלב מבין די

תלוי ארוך - ו' אריכא, וביסוד ו' זעירא (זהר שמות קטו ע"ב)¹³¹¹: והכי אינון כו' - שיסוד תלוי בין ב' רגלין, ולפי שהוא דבר שצריך לכסות ולא לדבר בגלוי, אמר ולחכימא ברמיזא:

הרי אלו יוצאים, והנה אחרים דופקים בפתח מצד הקשת שהוא אף כן אות ברית, שנאמר בו "כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יהוה ואראה ואפל על פני ואשמע קול מדבר", ולמה הוא נפל על פניו, משום שאסור להביט בקשת.

הא אלין נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא מסטרא דקשת דאיהו אוף הכי אות ברית דאתמר ביה כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה' ואראה ואפל על פני ואשמע קול מדבר (יחזקאל א כח) ואמאי הוא נפיל על אנפוי בנין דאסיר לאסתכלא בקשת:

אמר רבי אלעזר, אבא ולמה אסור להסתכל בקשת. אמר לו רבי שמעון, בני בגלל אותם הקליפות שמתלבשים בו, ושהם בו, שהם: רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו סביב. וזהו שראה יחזקאל עליו השלום, שאמר "וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון", זה "קו תהו", קליפה ירוקה של אגוז, קו ירוק. "ענן גדול" הקליפה השניה, הלבנה של האגוז, וזה בהו. "ואש מתלקחת" קליפה שלישית של האגוז, וזה חושך. "ונגה לו סביב" זו קליפה רביעית של האגוז, שהיא נאחזה במח. ומתוכם "כעין החשמל", זה מח האגוז, וזה יאהדונה"י.

אמר רבי אלעזר אבא ולמה אסור להסתכל בקשת. אמר לו רבי שמעון, בני בגלל אותם הקליפות שמתלבשים בו, ושהם בו, שהם: רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו סביב. וזהו שראה יחזקאל עליו השלום, שאמר "וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון" (יחזקאל א ד) דא קו תהו (שם לד יא) קליפא ירוקא דאגוזא קו ירוק¹³¹² ענן גדול קליפה תניינא חוורא דאגוזא ודא בהו ואש מתלקחת קליפה תליתאה דאגוזא ודא חושך ונגה לו

– מאיר התיקון –

באמירה כללית, ולחכימא ברמיזא. והגדה עיקרה בפה, והוא בפרטות, כמו דברי אגדות הבאים לפרש עומקי הפסוקים בפרטות.

¹³¹¹ עי' לעיל הערה 350.

¹³¹² עי' מילואים אות לא.

¹³¹³ מלכות המלכים הוא נקרא בדברי האריז"ל בשם עולם הנקודות, אבל מיתתם ושבירתם וכל מקריהם ומאורעותיהם שנעשה אז, הנה זה נקרא בשם עולם התוהו, והוא סוד מה שכתוב (בראשית א ב) והארץ היתה תוהו, ואמרו בספר הבהיר (סי' ב') מאי תהו דבר המתהא בני אדם, כי נעשה האדם תוהו ומשתומם על הענין שנעשה בו. ואמרו שם עוד, והארץ היתה מאי משמע היתה, שכבר היתה. וכן בזה"ק (בראשית טז ע"א) היתה דייקא מקדמת דנא. ור"ל על עולם התוהו אשר קודם מעשה בראשית. ואמר תהו ובהו וחושך ורוח, והנה הם הד' קליפין אשר ראה יחזקאל (יחזקאל א ד) רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת, ונגה לו סביב. כי רוח סערה הוא תוהו, ענן גדול הוא בהו, אש מתלקחת הוא חושך, ונגה לו סביב הוא רוח, וכמ"ש בתיקונים (תיקון י"ח לה ע"א). וכן אלו הד' קליפין הם כלולים מי', והם הי' ספירין דקליפה. כי רוח סערה הוא מלכות דקליפה הגרוע מכולם, ענן גדול הוא נה"י דקליפה, אש מתלקחת חג"ת דקליפה, ונגה הוא כח"ב דקליפה, וכמ"ש בספר זוהר הרקיע (דף נ"ו ע"ב) ועי' מבו"ש (שע"ב ח"ג פ"ח) ועי' עוד פרשת בראשית (טז ע"א) ותרומה (קלא ע"א) ויקהל (ר"ג ע"א) ופקודי (רלג ע"ב). אך כל אלו הנזכר ביחזקאל הם מה שנעשו ונבנו ע"י החטא דעץ הדעת, אבל בעולם התוהו הנה היו עוד יותר גדולים ויותר גרועים, ונתערב אז ונבלע בהם כל הניצוצין והשברי כלים עם כל השרשים הראשונים אשר כקרני חגבים דכל המציאויות כולם (דע"ה ח"א ב ע"ד).

עי' לקמן תיקונים תיקון כא ס"ז ע"ב ובהוא זימנא דאיהו בחשוכא מתלבש בתהו ובהו וחשך ותהום.

¹³¹⁴ עי' חגיגה יב ע"א וז"ל תנא תהו קו ירוק שמקיף את כל העולם כולו שממנו יצא חשך שנאמר ישת חשך סתרו סביבותיו בהו אלו אבנים המפולמות המשוקעות בתהום שמהן יוצאין מים, ועי' רע"מ פנחס רכז ע"א וז"ל, תרין קליפין ירוק וחוויר דקליפין דאגוזא חד תהו קו ירוק, עכ"ל (לש"ו), וכן לעיל יב ע"ב אתמר עלייהו והארץ היתה תהו, דא קו ירוק קליפה קדמאה דאגוזא, ובהו אבנים מפולמות, עכ"ל.

עי' ע"ח (שער מ"ד ומ"ן פרק י') והנה כך דרכו תמיד עמה כי אחר שהז"א אותם פתחה תמיד נמצא כי אמא לעולם היא בתולה והוא סוד אסתר ירקרקת היתה כי סוד בינה קו ירוק כנזכר בתקונים והיתה נקרא אילת השחר על שרחמה צר ובכל שעה היתה כבתולה. והנה אותו הרוח דיהיב בה בכל זמנא אינו לבטלה כי הנה הוא נמשך בז"א ונמשך ממנו אל הנוקבא שלו לעשות בה כלי גם היא וניתנה לה מיסוד שלו ליסוד שלה לעשותה כלי, עכ"ל.

סביב דא קליפה רביעאה דאנוזא דאיהי
אתאחדא במוחא ומתוכם כעין החשמל דא
מוחא דאנוזא ודא יאהרונה"י:

ודא בהו - אבנים מפולמות¹³¹⁵, קשה כאבן: **ודא חשך** - ששם חשך בתוך קליפה הקשה דאנוז:
ובני, עד שקליפות הללו דאנוז נעברים
ונשברים בתקיעה ושברים ותרועה, שבהם
שוברים "שבר תשבר מצבותיהם", שהם
קליפת האגוז. ובתרועה, "תרועם בשבת
ברזל". ובתקיעה "והוקע אותם ליהו"ה".
שאלה גרמו ש"ותקע כף ירך יעקב בגיד
הנשה", שהוא צדיק, ונפרדה ממנו שכינה
והיא בגלות. ונדבק במקומה קליפה של
ערלה שמפרידה בין צדיק ושכינה, "על כן לא
יאכלו בני ישראל את גיד הנשה", עד
שנעברת הקלפה הזו משם.

וברי עד דאלין קליפין דאנוזא מתעברין
ומתתברין בתקיעה ושברים ותרועה דבהון
שברים שבר תשבר מצבותיהם (שמות כג כד)
דאינון קליפין דאנוזא ובתרועה תרועם בשבת
ברזל (תהלים ב ט) ובתקיעה והוקע אותם לה'
(במדבר כה ד) דאלין גרמו דותקע כף ירך
יעקב בגיד הנשה (בראשית לב כה) דאיהו
צדיק¹³¹⁶ ואתפרש מינה שכינתא ואיהי
בגלותא ואתדבק באתרהא קליפה (אחרא)
דערלה דאפריד בין צדיק ושכינתא על כן לא
[לו ע"ב] יאכלו בני ישראל את גיד הנשה (שם
לב) עד דאתעברת האי קליפה מתמן:

שבר תשבר - הקליפין דאנוז: דותקע - לשון תקיעה:
ובני, כל זמן שהקליפות הללו לא עוברים
מן הקשת, לא תהיה הקשת בצבעיה
המאירים, וסימן זה יהיה בידך, עד שתראה
קשת בצבעיה מאירים, אל תצפה לרגלי
המשית. ומיד שתהיה מאירה בצבעים
מאירים, מיד "וראיתיה לזכור ברית עולם",
ומיד מתגלה אותה שנאמר בו "וזה לך האות
כי אנכי שלחתיך", לקיים בו "כימי צאתך
מארץ מצרים אראנו נפלאות", באותו זמן
מתגלה "מ"ה ש"היה ה"ו"א שיהיה".

וברי כל זמנא דאלין קליפין לא מתעברין
מקשת לא יהא קשת בגונוני נהירין וסימנא דא
יהא בידך עד דתחזי קשתא בגונונא נהירין לא
תצפי לרגלי דמשיחא ומיד דיהא נהיר בגונוני
נהירין¹³¹⁷ מיד וראיתיה לזכור ברית עולם
(בראשית ט טז) ומיד אתגליא ההוא דאתמר ביה¹³¹⁸
וזה לך האות כי אנכי שלחתיך (שמות ג יב)
לקיימא ביה (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות בההוא זמנא אתגליא
מ"ה ש"היה ה"ו"א שיהיה (קהלת א ט):

מה שהיה כו' - ר"ת משה, ור"ל שהיה גואל הראשון הוא כו'¹³¹⁹:

- מאיר התיקון -

¹³¹⁵ עי' לעיל הערה 514.

¹³¹⁶ עי' כללים ח"א סט ע"ד - אמנם סוד הנגיעה ברמז ובקיצור נמרץ, הנה הוא כי הרי אמרו
רז"ל חולין (דף פט ע"ב) גיד הנשה נוהג בירך של ימין ובירך של שמאל, ונודע הוא כי הנה התרין
ירכין הם השחקים ששוחקים מ"ן (זהר ויקרא כו ע"א), שהוא טפת הזרע להברית, וזהו מה שרווח
אז הס"מ מיעקב אבינו ע"ה, וכמ"ש התיקונים תיקון נו (דף קה רע"א) ויותר יעקב לבדו, ובההוא
זמנא נצח ליה סמ' ויגע בכף ירכו באן אתר כו'.
¹³¹⁷ והנה נודע הוא שסוד הזווג הוא תלוי בהעינים וכמ"ש (שם ו ה) הסבי עיניך מנגדי, דאינון
מוקדין לי בשלהובי רחמותא וכמ"ש בפ' קדושים (פד ע"א). והוא ג"כ סוד הכתוב (בראשית ט טז)
וראיתיה לזכור ברית עולם, כי ע"י הגונוני נהירין דעיינין נעשה הגונוני נהירין דהקשת, ומתקיים
(שם ט יג) את קשתי נתתי בענן, שהוא סוד היחוד כנ"ל מדברי התיקונים (תי' יח לה ע"א) שאמר
ומיד דיהא הקשת נהיר בגונוני נהירין, מיד וראיתיה לזכור ברית עולם, וכנ"ל כ"ז (דע"ה ח"ב פח
ע"ג).

¹³¹⁸ עי' בזה בתיקון לז ובסוף תיקון נח (לש"ו).

¹³¹⁹ עי' במ"ר (פ"א סי' ב): ר' ברכיה בשם רבי לוי אמר כגואל הראשון כך גואל האחרון הגואל
הראשון זה משה נגלה להם וחזר ונכסה מהם כמה נכסה מהם רבי תנחומא אמר שלשה חדשים
הה"ד (שם ה) ויפגעו את משה ואת אהרן וגו' אף גואל האחרון נגלה להם וחזר ונכסה מהם כמה
יהא נכסה מהם אמר רבי תנחומא בשם ר' חמא ב"ר הושעיא ארבעים וחמשה ימים הדא הוא
דכתיב (דניאל יב) ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שומם. וכן עי' מדרש שמואל (פרשה יד).

הא אלין נפקין אחרנין דפקין לפתחה ואמרינן אדנ"י שפתי תפתח (תהלים נא יז) ואינון מארי דקומה מסטרא דאימא עלאה אתקריאת שכינתא בטן הה"ד (איוב לח כט) מבטן מי יצא הקרח כעין הקרח הנורא גוף דילה עמודא דאמצעייתא בטן עליה אתמר בטנך ערמת חטים (שיה"ש ז ג):

הרי אלו יוצאים, אחרים דופקים בפתח ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח", והם בעלי הקומה מצד האם העליונה, נקראת השכינה בטן, זהו שנאמר "מבטן מי יצא הקרח כעין הקרח הנורא", הגוף שלה העמוד האמצעי, הבטן שעליו נאמר "בטנך ערמת חטים".

גוף דילה - ר"ל, הנורא:

שררך אגן הסהר אל יחסר המזג וגו' (שם) שררך דא ציון דאיהו טבור עלמא נקודה דמינה הושתת העולם לארבע סטרין דאינון מזרח ומערב צפון ודרום ולקבליהו רישא למזרח גופא למערב דרועין לדרום רגלין לצפון אות ברית נקודה באמצעייתא כגוונא דטבור אגן הסהר דא נקודה דסיהרא כגוונא דא פ היה¹³²⁰ ראשית נקודה באת ב בת קול איהי ודאי כללא דנקודין ואתוון:

"שררך אגן הסהר אל יחסר המזג וגו'", "שררך" זה ציון, שהוא טבור העולם, הנקודה שממנה הושתת העולם לארבעה צדדים, שהם מזרח ומערב צפון ודרום, וכנגדם ראש למזרח, גוף למערב, זרועות לדרום, רגלים לצפון, אות ברית נקודה באמצע. כמו שהטבור אגן הסהר זו נקודה של הלבנה כמו זה פ, והיא ראשית נקודה באות ב, בת קול היא, ודאי הכלל של נקודות האותיות.

דא ציון - אות ברית כמו שמפרש והולך, כגוונא דטבור: דא נקודה דסיהרא כו' - באמצע כנ"ל, והיא חכמה דילה כמו שמפרש והולך, וכן בתיקון י"ט (לו ע"א), והיא אות ברית דילה, { לה ע"ב } שהוא עטרת היסוד, והוא חכמה דילה¹³²¹, רוחא דבגוה¹³²², דמשם שרשה. ועמש"ל תיקון

- מאיר התיקון -

¹³²⁰ והיא (גר"ל).

¹³²¹ עי' גר"א ס"י פ"א מ"א אופן ה' (לש"ו), היינו ה ע"ב, ועיי"ש שהוא כתר דנוק', וכן הוא בע"ח תיקון הנוק' פרק ב כלל ט', ועי' פ"ח סוף דרוש ט' [אלקים דעיבור הוא מלכות שבו, והוא בחי' כתר דנוקבא כנודע, כי הם בחי' א' עטרה וכתר, עטרה לו וכתר לה] (כללים ח"ב נ ע"ד). אלא פשר הדבר (שם נז ע"ג) שמש"כ בס"י הוא שהכתר דהט"ר שבהכתר שלה הוא ניתן להעטרה, והרי נשאר בה רק מחכמה ולמטה, והכתר שלה הוא להעטרה. אמנם מש"כ בספד"צ שעטרת היסוד הוא חכמה של מלכות, הענין הוא כי מעצמות העיקרי שבה הוה העטרה בבחי' כתר שלה וכנז' אמנם שימושה בזה הוא נעלם בה מאד כי השימוש דכתר בכל פרצוף הוא לעולם נעלם אך קבלתה הגלויה מהעטרה והשימוש העיקרי שמשמש בזה הנה הוא כי לבד מה שמקבלת ממנו תמיד אור וברכה אורות ומוחין בכל זווג הנה כל שלימות המוחין שבה אשר לבחי' נוק' שתהיה ראויה להעלות מ"ן ולהעשות כלי שתהיה מוכשר להתעבר ולהוליד הנה נתקנה ונשלמת בכ"ז ג"כ רק מהעטרה דז"א והוא ע"י הרוחא דשדי בגוה בביאה קדמאה וכן הוא מתחדש בה ג"כ תמיד הנה בזה הנה משמש העטרה לבחי' חכמה דהנוק' שהוא המוחין שבה אשר על ידו היא נתקנת בכל תיקוני הנוק'. שלי למעלה שלך למטה:

עי' גר"א ס"י פ"א מ"א אופן ה' (לשון הערת הלש"ו). כוונתו לדף ה ע"ב, שם מבאר רבינו שהוא כתר דנוק'. וכן הוא בע"ח שער תיקון הנוק' פרק ב כלל ט'. ועי' שם שער פ"ח סוף דרוש ט' [אלקים דעיבור הוא מלכות שבו, והוא בחי' כתר דנוקבא כנודע, כי הם בחי' א' עטרה וכתר, עטרה לו וכתר לה] (לש"ו כללים ח"ב נ ע"ד). לא הבנתי מי כאן האריז"ל ומי כאן הכללים, והאם לא נאמר כאן כבר תירוץ אם כי באופן סתום שעטרה הוא בחינת כתר דיסוד וכתר עצמו עטרה לחכמה וצ"ע

ועי' בלש"ו (שם נז ע"ג) שמש"כ בס"י הוא שהכתר דהט"ר שבכתר שלה של מי ניתן לעטרה, וממילא נשאר בה רק מחכמה ולמטה, והכתר שלה הוא לעטרה. לא הבנתי כלום אמנם מש"כ בספד"צ שעטרת היסוד הוא חכמה של מלכותאני מאוד מתעייף מהלשם הזה, כוונתו שמהעצמות העיקרי שבה הוה העטרה בבחי' כתר שלה, וכנז'. אמנם שימושה בזה הוא נעלם בה מאד, כי השימוש דכתר בכל פרצוף הוא לעולם נעלם, אך קבלתה הגלויה מהעטרה והשימוש העיקרי שמשמש בזה הנה הוא כי מלבד מה שמקבלת ממנו תמיד אור וברכה אורות ומוחין בכל זיווג, הנה כל שלימות המוחין שבה אשר לבחי' נוק' שתהיה ראויה להעלות מ"ן ולהעשות כלי שתהיה

מ"ם מזה בארוכה (:) (היה - צ"ל והיא): **והיא ראשית כו' - ר"ל**, זהו בראשית, ב' ראשית, שהוא חכמה נקודה הנ"ל, והוא נקודה שבתוך הבית כמו שמפרש והולך: **בת קול כו' - ר"ל**, לכך נקרא בית, בת קול, י' נקודה: **כללא כו' - כמש"ל** בתיקון כ"ח שהיא כוללת כל האותיות באות בית, וכל הנקודין בנקודה שבתוך הב', ונמצאו הכל נרמזו בב' של בראשית:

והיא פתוחה כלפי צדיקים וחסידים וחכמים בעלי התורה, ופתוחה לנביאים ולשומרי הברית, וכל אותם שתלויים בספירות שהם שמו של הקדוש ברוך הוא, והיא סתומה מצד אחר כלפי הרשעים, שבזמן שבאים להסתכל בה מחזירה פנים לאחור מהם כמו זה **⚡**

ואיהי פתוחה כלפי צדיקים וחסידים וחכמים מארי דאורייתא ופתוחה לגבי נביאיא ולגבי¹³²³ נטרי ברית וכל אינון דתליין בספירין דאינון שמא קדישא דקודשא בריך הוא ואיהי סתימא מסטרא אחרא כלפי רשיעיא דבזמנא דאתיין לאסתכלא בה חזרת אנפין לאחורא מנייהו כגוונא דא **⚡**:

מסטרא אחרא - ר"ל, באחור של הבית:

ומשום שיעקב שדיוקנו חקוק בלבנה, שם נאמר בו "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יהו"ה אלהיו עמו ותרועת מלך בו", ועל אותם זרע של יעקב נאמר "וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב". נאמר כאן בדד, ונאמר שם במקום אחר "יהו"ה בדד ינחנו ואין עמו אל נכר", זה יהיה בימי מלך המשיח שלא תהיה פסולת בישראל, אלא יהו"ה בדד ינחנו, ומי הפסולת, אלו הגרים. ולכן פרשוה בעלי המשנה (יבמות כד ע"ב) שאין מקבלים גרים לימות המשיח.

ובגין דיעקב דאיהו דיוקניה חקוקה בסיהרא תמן אתמר ביה (במדבר כג כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו ועל אינון דזרעא דיעקב אתמר וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב (דברים לג כח) אתמר הכא בדד ואתמר התם באתר אחרא ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר (דברים לב יב) דא יהא ביומוי דמלכא משיחא דלא יהא פסולת בישראל אלא ה' בדד ינחנו ומאן פסולת אינון גרים ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין דאין מקבלים גרים לימות המשיח:

עין יעקב - נקודה הנ"ל:

ובאותו זמן מתפשטת הלבנה מאותן קליפות חשוכות, ומתחדשת בלבושים יפים, וזהו חדוש הלבנה, זהו שנאמר "ותסר בגדי אלמנותה מעליה", ונאמר בה "תתחדש כנשר נעורייכי", ומיד שהיא מתחדשת, מיד מתקיים פסוק הנבואה בישראל "ואת רוחי אתן בקרבכם וגו'", "ונתתי בכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם וגו'", "ונבאו בניכם ובנותיכם".

ובהוא זמנא מתפשטא סיהרא מאלין קליפין חשוכין ומתחדשא בלבושין שפירין והאי איהו חדושא דסיהרא הה"ד (בראשית לח יד) ותסר בגדי אלמנותה מעליה ואתמר בה (תהלים קג ה) תתחדש כנשר נעורייכי ומיד דאיהי מתחדשא מיד אתקיים קרא דנבואה בישראל (יחזקאל לו כז) ואת רוחי אתן בקרבכם וגו' (שם כו) ונתתי בכם¹³²⁴ לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם וגו' (יואל ג א)

– מאיר התיקון –

מוכשר להתעבר ולהוליד הנה נתקנה ונשלמת בכ"ז ג"כ רק מהעטרה דז"א והוא ע"י הרוחא דשדי בגוה בביאה קדמאה וכן הוא מתחדש בה ג"כ תמיד הנה בזה הנה משמש העטרה לבחי' חכמה דהנוק' שהוא המוחין שבה אשר על ידו היא נתקנת בכל תיקוני הנוק'. WATERMELONGEFILTEFISH.

¹³²² עי' זהר ח"ב קא ע"א, וע"ח שער מוחין דצלם פרק ו שזה מה שאבא נותן אימא בביאה ראשונה.

¹³²³ דליקיא (נוסף בגר"א).

¹³²⁴ לשון הפסוק: לכם.

ונבאו בניכם ובנותיכם:

הא אלין נפקין הא מארי דקומה קא דפקין לפתחא דאיהו קומה דגופא דמלכא דאתמר ביה (דניאל י ו) וגוייתו כתרשיש והאי איהו דאתקרי שמים דביה אתפתחין חמש נהורין הה"ד (יחזקאל א א) נפתחו השמים ואראה מראות אלהיים ואינון חמש נהורין דאינון ה' ספרי דאורייתא בנין דאיהו ו' וביה אתפתחין חמש נהורין דאת ה' דסלקין לחמשין תרעין דחירו:

הרי אלו יוצאים, והנה בעלי הקומה דופקים בפתח, שהוא הקומה של גוף המלך, שנאמר בו "וגוייתו כתרשיש", וזה שנקרא שמים, שבו נפתחו חמשה אורות, זהו שנאמר "נפתחו השמים ואראה מראות אלהיים", והם חמשה אורות שהם חמשה ספרי התורה, משום שהוא ו' ובו נפתחים חמשה אורות של אות ה', שעולים לחמשים שערי חרות.

הא מארי דקומה - ר"ל, מסט' דקב"ה כמו שמפרש והולך: מראות אלהים - בינה חמש אתוון דאלהים, ה' נהורין דילה¹³²⁵: בנין דאיהו ו' - ר"ל, צורת פתח {לה ע"ג} לכך מתפתחין ביה:

ובזמן שאלה דופקים לפתח ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח", נפתח להם שער ההיכל בכמה אורות מרוקמים, מאירים מכל צבעי העולם. ובזמן שאלה נכנסים להיכל, השכינה מלמדת עליהם זכות, ואומרת רבונו של עולם, הרי בעלי הקומה האלה שמשתחווים בתפילה אליך ארבע פעמים, בשלש הראשונות שתיים, ובשלש האחרונות שתיים, כנגד ארבע האותיות שלך. וזוקפים ארבע זקיפות בהם לארבע האותיות שלי, שהם אדנ"י, להעלות ארבע שהם אדנ"י בארבע שהם יהו"ה. וצריך לכרוע בכולם בשמונה עשרה חוליות, שהם כנגד שמונה עשרה ברכות שכלולות בח"י העולמים, וזהו שתקנו בעלי המשנה (ברכות כה ע"ב) עד שיתפקקו כל החליות שבשדרה, והשדרה היא לולב, אם נפרצו עליו פסול. כמו זה צריך שלא יפסיק בשמונה עשרה ברכות התפלה, שהם כנגד שמונה עשר נענועים של הלולב.

ובזמן דאלין דפקין לפתחא ואמרין (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח אתפתחת לון תרעא דהיכלא בכמה נהורין¹³²⁶ מרקמן נהרין מכל גוונין דעלמא ובזמן דאלין עאלין להיכלא שכינתא אוליפת זכו עליהו ואמרת רבון עלמא הא אלין מארי דקומה דקא סגדין בצלותא לגבך¹³²⁷ ארבע זמנין בתלת קדמאין תרי ובתלת בתראין תרי לקבל ארבע אתוון דילך וזקפין ארבע זקיפות בהון לארבע אתוון דילי דאינון {לה ע"ב} אדנ"י לסלקא ארבע דאינון {לז ע"א} אדנ"י בארבע דאינון יהו"ה וצריך למכרע בכלהו בח"י חולייין דאינון לקבל תמני סרי ברכאן דכלילין בח"י עלמין ודא איהו דתקיננו מארי מתניתין עד דיתפקקו כל חוליות שבשדרה ושדרה איהו לולב אם נפרצו עליו פסול כגוונא דא צריך דלא יפסיק בתמני סרי ברכאן דצלותא דאינון לקבל ח"י נענועין דלולב:

כמה דאוקמוהו מארי מתניתין אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק בגין דח"י עלמין איהו דאחיד בין יהו"ה אדנ"י כגוונא דא יאהדונה"י דסליק לחושבן אמין ובגין דא אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק כשהוא כורע בברוך ומה שנאמר, אבל עקרב פוסק, משום שהרי פרשוהו (סנהדרין עד ע"א) "וחי בהם ולא שימות בהם".

כמו שבארוהו בעלי המשנה (ברכות ל ע"ב) אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, משום שח"י העולמים הוא שאחוז בין יהו"ה אדנ"י, כמו זה יאהדונה"י, שעולה לחשבון אמין. ולכן, אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק כשהוא כורע בברוך, ומה שנאמר, אבל עקרב פוסק, משום שהרי פרשוהו (סנהדרין עד ע"א) "וחי בהם ולא שימות בהם".

ועוד (ברכות יב ע"א) כל הכורע כורע בברוך, הרי פרשוהו שצריך לכלל בו עשר ספירות שהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהם כ' מן ברוך כתר, ר' ראשית חכמה, ב' שתי הה"ן

ועוד כל הכורע כורע בברוך הא אוקמוהו דצריך לכלול ביה עשר ספירין דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאינון כ' מן ברוך כתר ר' ראשית

ועוד (ברכות יב ע"א) כל הכורע כורע בברוך, הרי פרשוהו שצריך לכלל בו עשר ספירות שהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהם כ' מן ברוך כתר, ר' ראשית חכמה, ב' שתי הה"ן

- מאיר התיקון -

¹³²⁵ עי' לעיל יא ע"ד ד"ה נהירין.
¹³²⁶ עי' לעיל יא ע"ד ד"ה נהירין.
¹³²⁷ עי' לעיל הערה 381.
¹³²⁸ עי' לקמן קנב ע"א.

חכמה ב' תרין ההי"ן שכינתא עלאה ותתאה ו' שית ספירן הא עשר ובגיניה אתמר וברוך א"ל עליון וגו' ויתן לו מעשר מכל (בראשית יד 1329):

יוסף משום שזכה לצדיק ח"י העולמים, שבו צריך להשתחוות בכל הספירות אל השכינה, זכה לחלום הזה, זהו שנאמר "והנה השמש והירח וגו'". ונביא שעולה לדרגה הזו, השמש והלבנה והכוכבים והמזלות כולם נותנים בו שפע בנשמתו, ורוח של נבואה להתנבא מכולם, וזהו "משתחויים לי", שמכולם יורדת לו נבואה ומכולם נכללת נשמתו, וזהו שכרם של בעלי הקומה הללו.

שכינה עליונה ושכינה תחתונה, ו' שש ספירות, הרי עשר. ובשבילו נאמר "וברוך א"ל עליון וגו' ויתן לו מעשר מכל".

יוסף משום שזכה לצדיק ח"י העולמים, שבו צריך להשתחוות בכל הספירות אל השכינה, זכה לחלום הזה, זהו שנאמר "והנה השמש והירח וגו'". ונביא שעולה לדרגה הזו, השמש והלבנה והכוכבים והמזלות כולם נותנים בו שפע בנשמתו, ורוח של נבואה להתנבא מכולם, וזהו "משתחויים לי", שמכולם יורדת לו נבואה ומכולם נכללת נשמתו, וזהו שכרם של בעלי הקומה הללו.

ובגיניה כו' - ר"ל, מעשר בכל ע"ס¹³³⁰ :

הא אליו נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא ואינון מארי דרועין ואמרין (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח מיד עאלין נטורי תרעין ואמרין רבון עלמא הא מארי דדרועין קא דפקין לפתחא קלא נפיק ויימא הא אינון מארי דדרועין בקשורא דתפלין ובעטיפו דמצוה דאתמר בהון (בראשית ט כג) וישימו על שכם שניהם כגוונא דשם ויפת דאתמר בהון (שם) ויקח שם ויפת את השמלה וגו' וערות אביהם לא ראו ערוה איהי מסטרא דחם ודא איהו יצר הרע דמחמם גופיה לדבר ערוה (ג"א עבירה) וגלי עריין בעלמא דאיהו מסטרא דנחש הקדמוני דאתמר ביה ארור אתה מכל הבהמה (בראשית ג יד) ובגין דהאי איהו מסטרוי אמר (שם כה) ארור כנען וגו' :

הרי אלה יוצאים, הנה אחרים דופקים בפתח, והם בעלי הזרועות, ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח", מיד נכנסים שומרי השערים ואומרים, רבוננו של עולם, הרי בעלי הזרועות דופקים בפתח, קול יוצא ואומר, הרי אותם בעלי הזרועות בקשר של תפילין ובעטוף של מצוה, שנאמר בהם "וישימו על שכם שניהם", כמו ששם ויפת, שנאמר בהם "ויקח שם ויפת את השמלה וגו' וערות אביהם לא ראו". הערוה היא מהצד של חם, וזהו יצר הרע שמחמם את גופו לדבר ערוה (עבירה) ומגלה עריות בעולם, שהוא מצד של נחש הקדמוני שנאמר בו "ארור אתה מכל הבהמה", ומשום שזהו מצדו אמר "ארור כנען וגו'".

על שכם - שהם ב' כתפין, ב' פרקין אחרונין דידין: שניהם - שני הכתפין: ערות אביהם כו' - דהכתפין הן הדעת שיורד ביסוד כידוע (ע"ח שער הזווגים פרק ה), ולכן וישימו כו' ויכסו כו' :

ועוד אליו אינון מארי מתנן דעבדין גמילות חסדים עם שכינתא דאיהי עניא¹³³¹ דאינון פתוח תפתח (דברים טו ח) נתן נתן (שם י) הענק תעניק וכו' (שם יד) עשרה אינון והא אוקמהו חבריא מארי מתניתין ואליו אינון ידי נדיבים מסטרא דאבהן דאתמר בהון (תהלים מז י) נדיבי עמים וגו' ידין פתיחן בותרנותא

ועוד, אלו בעלי המתנות שעושים גמילות חסדים עם השכינה, שהיא עניה, שהם "פתוח תפתח", "נתון נתן", "הענק תעניק וכו'", עשרה הם. והרי פרשוהו החברים בעלי המשנה ואלו הם ידי נדיבים מצד של האבות, שנאמר בהם "נדיבי עמים וגו'". ידים פתוחות בותרנות לעניים, שהם צדיק וצדק, שגומלים עמהם בגלות גמילות חסדים בתורה שנתנה מימין ומשמאל, זהו

- מאיר התיקון -

¹³²⁹ עי' זהר ח"א פז ע"א.

¹³³⁰ עי' ע"ח שער מיעוט הירח א, ועי' מלואים אות לב.

¹³³¹ עי' מלואים אות לה.

לגבי עניין דאינון צדיק וצדק¹³³² דגמלין עמהון בגלותא גמילות חסדים באורייתא דאתייהבת מימינא ומשמאלא הה"ד (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה דמתרוייהו אתייהבו הה"ד (דברים לג ב) מימינו אש דת למו:

שנאמר "יומם יצוה יהוה חסדו ובלילה שירה עמי", תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שמשניהם נתנו, זהו שנאמר "מימינו אש דת למו".

נדיבי עמים כו' - סיפא דקרא, עם אלהי אברהם, שהן בעלי גמ"ח: מימינו אש כו' - ר"ל, אש הוא בשמאלא, ומשניהם דת למו, וכמ"ש בפ' יתרו (פא ע"א¹³³³):

ועוד רבון עלמא קבל דורונא דילהון דאיהו מתנה טובה דסלקא עלייהו דאתמר בה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה¹³³⁴ אלין אינון דהו עבדין צדקה עמה דאיהו צ' תשעין אמנים ד' ארבע קדושות ק' מאה ברכאן ה' חמשה חומשי תורה מיד וירי אדם דאינון חסד וגבורה הו נפקין מאדם דאיהו עמודא דאמצעיתא לקבלא דורונא דילהון ויהבין ליה למלכא דאלין דלא עבדין גמילות חסדים עם שכינתיה בגלותא ואינון קמצנין לגבה דורונא דלהון לכלבא אתמסר¹³³⁵ ודורונא דשכינתא צריך למעבד בגינה¹³³⁶ מההוא חביב דאית ליה [לז ע"ב] כמה דאוקמוהו מארי מתניתין (דברים ו ה) ואהבת את ה' וגו' בההוא דאיהו חביב

ועוד רבונן של עולם קבל את הדורון שלהם, שהיא מתנה טובה שעולה עליהם, שנאמר בה (ביצה טו ע"ב) "מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה", אלו הם שהיו עושים צדקה עמה, שהיא: צ' תשעים אמנים, ד' ארבע קדושות, ק' מאה ברכות, ה' חמשה חומשי תורה. מיד "וידי אדם" שהם חסד וגבורה היו יוצאים מאדם, שהוא העמוד האמצעי, לקבל את הדורון שלהם, ונותנים אותו למלך, שאלו שלא עושים גמילות חסדים עם שכינתו בגלות, והם קמצנים אליה הדורון שלהם נמסר לכלב. ואת הדורון של השכינה צריך לעשות בשבילה, מאותו חביב שיש לו, כמו שבארוהו בעלי המשנה (ברכות נד ע"א) "ואהבת את יהוה וגו'", באותו שהוא חביב עליך, באותו זמן כמה חיות פותחות ידיהן, שנאמר בהם "וידי אדם מתחת כנפיהם", ונותנות דורון לנשמה של אותו אדם מכמה

– מאיר התיקון –

¹³³² עי' לעיל הערה 504.

¹³³³ ז"ל: תנא רבי יהודה אמר בסטר גבורה אורייתא אתייהבת אמר רבי יוסי אי הכי בסטר שמאלא הוי אמר ליה אתהדר לימינא דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו וכתוב (שמות טו ו) ימינך יהוה נאדרי בכח וגו' אשכחן שמאלא דאתחזר לימינא וימינא לשמאלא הא גבורה לשמאלא¹³³³ (ד"א לימינא) וענן כבד על ההר וגו' עננא תקיף דשקיע באתריה דלא נטיל וקול שפר חזק מאד מגו דעננא תקיף הוה נפיק ההוא קלא כמה דאת אמר (דברים ה כ) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך אמר רבי יהודה תלת חשוכי הוה דכתיב חשך ענן וערפל וההוא קלא הוה נפיק פנימאה מכלהו אמר רבי יוסי פנימאה דכלא הוה דביה כתיב קול גדול ולא יסף:

תרגום: שנינו רבי יהודה אומר בצד הגבורה נתנה התורה אמר רבי יוסי אם כך היא היתה בצד שמאל אמר לו החזרה לימין שכתוב מימינו אש דת למו וכתוב ימינך ה' נאדרי בכח וגו' מצאנו שמאל שהחזר לימין וימין לשמאל הרי גבורה לשמאל (לימין). וענן כבד על ההר וגו' ענן חזק ששקוע במקומו שלא לוקח וקול שופר חזק מאד מתוך הענן החזק היה יוצא אותו הקול כמו שנאמר ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך. אמר רבי יהודה שלש חשכים היו שכתוב חשך ענן וערפל ואותו קול היה יוצא פנימי מכולם אמר רבי יוסי הפנימי של הכל היה שבו כתוב קול גדול ולא יסף.

¹³³⁴ ועוד (נוסף בגר"א).

¹³³⁵ עי' לעיל לג ע"א.

¹³³⁶ פי' לשמה, ועי' לעיל ב ע"ד: דעסקין באורייתא לשמה, ר"ל בשביל השכינה, לייחד אותה עם התורה, והענין של לשמה, שלומד על מנת לקיים מצותיה של התורה, והמצות הן בשכינה אם כן הוא לשמה. ועי' לקמן נ ע"ג: זכאין אינון אם כו', ר"ל שלומדים לשמה כמש"ל דמשתדלין באורייתא כו' לשמה והנה ב' תורות שבכתב ובע"פ הם חו"ב ימינא ושמאלא והנה לשמה הוא בעד"א כליל שניהם והוא דחילא ורחימא דאו"א דעד"א כוללם והם ד' עטרין דכולל חג"ת כמ"ש בז"ח ש"ה והם יראה ואהבה ותורה שבכתב ובע"פ ד' אותיות הו"ה.

עלך בההוא זמנא כמה חיוון פתחין ידייהו דאתמר בהון וידי אדם מתחת כנפיהם (יחזקאל א ח) יהבי דורונא לנשמתא דההוא בר נש מכמה מתנן טבין מכמה דרגין דנבואה ועל כלהו יהיבת ליה שכינתא מתנן דאתמר בה ישמח משה במתנת חלקו בגין דמתת אלהי"ם היא וההוא דאתמר ביה (תהלים קמה טז) פותח את ידיך וכו' יהיב ליה כמה מתנן טבין ופרנסה לנשמתיה ולגופיה וכלהו דעאלין כד נפקין מבי מלכא יהבין תלת פסיען לאחורא דלא חזרין כתפייהו לגבי קודשא בריך הוא דלית דורונא חביבא קדם קודשא בריך הוא כדורונא דשכינתא:

מתנות טובות, מכמה דרגות של נבואה. ועל כולם נותנת לו השכינה מתנות שנאמר בה (תפילת שחרית של שבת) "ישמח משה במתנת חלקו" משום שמתת אלהי"ם היא, ואותו שנאמר בו "פותח את ידיך וכו'", נותן לו כמה מתנות טובות ופרנסה לנשמתו ולגופו, וכולם שנכנסים כשיוצאים מבית המלך נותנים שלש פסיעות לאחור, שלא מחזירים כתפיהם לקדוש ברוך הוא, שאין דורון חביב לפני הקדוש ברוך הוא כדורון של השכינה.

קבל דורונא כו' - ר"ל, עונג שבת, שלוין ועושין יותר בוותרנותא¹³³⁷ : ודורונא דשכינתא - ר"ל, בכל הנ"ל : במתנת חלקו - ר"ל, מה שנותן לו חלקו, כלת משה (ע"י לעיל כה ע"א)¹³³⁸ : וההוא דאתמר פותח כו' - ר"ל, הקב"ה ו', פותח ידך וכמ"ל בהקדמה (ח ע"ב) ידיך יודיך עם ו', הפותח הוא הוי"ה עמודא דאמצעייתא :

זכאין אינון דרועין דסלקין לה לגביה תפילין על ידייהו ועל רישייהו זכאין אינון רגלין וגופא וידין וכל אבר ואבר דביה סליק דורונא לקודשא בריך הוא דלית דורונא חביבא קדם קודשא בריך הוא כדורונא דשכינתא זכאה איהו אבר דעביד ביה מצוה לקודשא בריך הוא דבגינה נחית קודשא בריך הוא לשריא בכל אבר דיליה ועל האי בר נש מכריזין לעילא הבו יקר לדיוקנא דמלכא (כאן חסר והוא בתיקונים זהר חדש דף כה ע"ג):

אשרי אותן זרועות שמעלות אותה אליו תפילין על ידיהם ועל ראשם, אשרי אותן רגלים וגוף וידיים, וכל אבר ואבר שבו עולה דורון לקדוש ברוך הוא, שאין דורון חביב לפני הקדוש ברוך הוא כמו הדורון של השכינה. אשרי האבר שעושה בו מצוה לקדוש ברוך הוא, שבגללה יורד הקדוש ברוך הוא לשרות בכל אבר שלו, ועל האיש הזה מכריזים למעלה תנו כבוד לדמות המלך.

בריש הורמנו¹³³⁹ דמלכא¹³⁴⁰ בוצינא דקרדינותא¹³⁴¹ לא חוור ולא סומק ולא ירוק ולא אוכם¹³⁴² כלל¹³⁴³ והאי בוצינא איהי קו

בהתחלת רצון המלך, המנורה הקשה לא לבן ולא אדום ולא ירוק ולא שחור כלל, והמנורה הזו היא קו המדה, שהוא מתלבש

– מאיר התיקון –

¹³³⁷ עי' ביצה דף טו ע"ב, מאי כי חדות ה' היא מעוזכם אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר ברבי שמעון אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע. ועי' לעיל לג ע"ב: בענין חלקת משה, והערה 41. ועי' לקמן לו ע"ב. ועי' לקמן (מה ע"א): צדקה ידוע באימא, מתנת חנם דשם אה"ה, וחנותי את אשר אחון (שמות לג יט), שהוא עולם הוותרנותא, מתנת חלקו.

¹³³⁸ עי' לעיל הערה 652.

¹³³⁹ בהתחלת הרצון (לש"ו).

¹³⁴⁰ לעיל כ ע"ב ובתז"ח נ ע"ב ועי' עוד בזהר ח"א טו ע"א ורנא ע"א סי' ב' שם וקעב ע"א ולח ע"א (לש"ו).

¹³⁴¹ הוא הטלא דבדולחא שבגלגלתא דא"א (לש"ו), עי' אד"ז רצב ע"ב, ועי' ב"ע ס ע"א, המו"ס הוא בוצד"ק, והוא מאיר על ידי אור דאוריא, ומכאן נובע הכח של הספירות להאיר.

¹³⁴² ולא גוון (נוסף בגכ"ל).

¹³⁴³ עי' לעיל יא ע"ד ד"ה נהירין, שכל גוונין במלכות.

באור. וכשהיא באור, היא נסתרת ולא נראית כלל, וכשמתפשטת להתגלות, יוצאת מהאור הזה נקודה אחת, ומה שנשאר הוא אור, וזהו האור הראשון של מעשה בראשית, זהו שנאמר "ויאמר אלהים יהי אור", יהי י' אור, וסוד זה נמסר לחכמי הלב.

המדה¹³⁴⁴ דאיהו אתלבש באורא וכד איהו באורא איהי סתימא ולא אתחזיא כלל וכד אתפשטת לאתגליא נפיק מהאי אורא נקודה חדא ומה דאשתאר איהו אור והאי איהו אור קדמאה דעובדא דבראשית הה"ד (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור יהי י' ¹³⁴⁵ אור ורזא דא לחכימי לבא אתמסר:

כריש הורמנו כו' באורא - באורא דגלגלתא, חכמתא עלאה¹³⁴⁶ : נקודה חדא - { לה ע"ד } חכמה : *י' אור - צ"ל י"ה אור, והוא כח"ב, אור כתר, י"ה חו"ב, ור"ל יהי אור, שיצא הי"ד מן אור וישאר אור, ואז יהיה בסוד הגילוי, וזהו יהי הוי"ה, וי"ד הראשון של יהי הוא היציאה מן אור, והשני שנתלבש בה"א כמו שמפרש והולך :

והנקודה הזו, אחר שהתפשטה מהאור הזה, התלבשה בארבעה צבעים בהיכל העליון, ומה היא ב, ועליה נאמר "בחכמה יבנה בית". וסוד הנקודה הזו היא מודדת חמשה צבעים, ועליהם נאמר "מי מדד בשעלו מים", וזה א, "ושמים בזרת תכין", וזו א, "וכל בשליש עפר הארץ", ודא א (נ"א א), "ושקל בפלס הרים" וזו א, "וגבעות במאזנים", וזה א. זה עולה באור, וזה הולך לצפון, וזה לדרום, זהו שנאמר "הולך אל דרום וסובב אל צפון". שני אחרים סובב סובב אל מזרח ומערב, שכל הנקודות הן כמו גלי הים, זה עולה וזה יורד.

והאי נקודה בתר דאתפשט מהאי אור אתלבשת בגוונין ארבע בהיכלא עלאה¹³⁴⁷ וכאי איהי (נ"א ניהי) ב ועלה אתמר (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית ורזא דהאי נקודה¹³⁴⁸ איהי מדיד חמש גוונין ועלייהו אתמר (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים ודא א ושמם בזרת תכן (שם) ודא א וכל בשליש עפר הארץ (שם) ודא א (נ"א א) ושקל בפלס הרים ודא א וגבעות במאזנים ודא א דא סליק באורא ודא אזיל לצפונא ודא לדרומא הה"ד (קהלת א ו) הולך אל דרום וסובב אל צפון תרין אחרנין סובב סובב לגבי מזרח ומערב דאינון כלהו נקודי כגלי ימא דא סליק ודא נחית:

– מאיר התיקון –

¹³⁴⁴ ר"ל שהוא לוקח תמיד בחי' החכמה שהוא יו"ד בה, וממשיך אותן בכל ספירה וספירה, ונותנת מדה אליו עד כמה שתתפשט, כמה יודין שתנתן לכל ספירה וספירה, ועיין בדף קמה ע"ב ובדברי רבינו שם (לש"ו). כל המציאות דאימא הנה הוא ג"כ רק ע"י אבא, וכמו שמבואר באדר"ז (רפט ע"ב, ורצ ע"א וע"ב) ע"ש היטיב (ועי' עוד בתיקונים בתי' י"ח סמוך לסופו, ובזוהר בראשית טו ע"א לח ע"א קע"ב ע"א ורנ"א ע"א סי' ב' שם) (דע"ה ח"א יא ע"א).

¹³⁴⁵ י"ה (גר"ח).

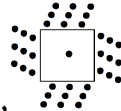
¹³⁴⁶ אדצ"ל חכמה סתימאה עילאה עי' מבו"ש (ש"ג ח"ב פ"ד) שחכמתא סתימאה עילא היא אורא ולא מו"ס. הוא יחוד דחו"ב (לש"ו).

¹³⁴⁸ וכשמתלבשין הנה"י שבה בז"א בסוד מוחין, נפתחין ונחתמין בו הה' מוצאות הפה, וכללות כל הפה כולה מהחותם שבה, והם נעשים מהה"ג שביסוד שבה, כי מתנוצצים הה"ג ומזהירים בו בחמשה מיני אור, שהם: א א א א א, שעליהם נאמר (יחזקאל א א) נפתחו השמים ואראה מראות אלהים, כי כל א' הוא אור, והם החמשה אור הנאמר ביום ראשון כמ"ש בתיקונים שם (דף ה ע"א). והנה הם מנוקדות בניקוד קמץ צירי חולם חירק שורק, והם החמש נקודות דפיתוחי חותם, כי השורק הוא שורק גדול שהוא בו', ומאלו החמשה נקודות יוצאים ונעשים החמשה אותיות מנצפ"ך, שהם השורש דכל הה' מוצאות הפה, כי מהם יוצאים כל החמשה מוצאות שהם: אחה"ע בומ"פ גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"צ, ועי' עוד בתיקונים (תיקון ה דף כא ע"א, וסוף תיקון יח דף לה ע"ב וריש תיקון יט דף לו ע"א), ואלו החמשה נקודות והה' אותיות מנצפ"ך והחמשה מוצאות הפה, הם כולם מהה"ג שביסוד דאימא, וכל גבורה הוא בחי' נוק' כנודע. ומהם נתגלה אלינו כל הכ"ז אותיות, אשר הם כולם מהמלכות נוק' וכנ"ל אות א', אבל הה' חסדים אשר להז"א עם כל תוצאיהם הם נגזזו ממנו לגמרי, אמנם מתפשט הארתם ומתלבש בהכ"ז אותיות שבמלכות, ונעשים גם הם עי"ז כלולים מחסדים וגבורות עכ"פ וכנ"ל אות ה'. (ביאורים ח"א נה ע"א).

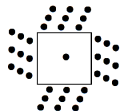
בהיכלא עילאה - בינה: ועלה אתמר כו' - כמ"ש בהתחלת התיקון (לב ע"ב ד"ה ביתא דנבואה) שבינה נקרא בית: **חמש גוונים** - שגוון החמישי כוללת הד' גוונים, והוא גוון תכלת כוללת, והוא באוירא סביב הנקודה כמו שמפרש והולך:

ואינון כחוטא חוורא דעינא דאיהו אסחר עינא וכחוטא ירוקא ואוכמא וסומקא ותכלא אלין גלגלין כלהו סחרין לההוא נקודה ואיהי מדה לכלהו¹³⁴⁹ איהי בארבע וסלקא בעשר ורזא דמלה יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א אלין אינון ארבע גוונים דסלקין בעשר ואינון כלהו להביות אשיות ועליהון אתמר (דברים ד כד) כי ה' אלהיך אש אכלה הוא {לו ע"א} שבע אינון מהאי עשר ואינון לקבל שבעה רקיעין ואינון שבע ספיראן ובין כל חד וחד חמש מאה שנין והכי פותיא דכל רקיעא ורקיעא חמש מאה שנין עד דסלקין כלא למדה ידיעא דאיהי נקודה חדא לחושבן ידיעא והכי איהו רזא

והם כחוט הלבן שבעין, שהוא סובב את העין. וכחוט ירוק ושחור ואדום ותכלת, אלו הגלגלים כולם סובבים את הנקודה הזו, והיא מדה לכולם. היא בארבע, ועולה בעשר. וסוד הדבר, יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אלו הם ארבעה צבעים שעולים בעשר, והם כולם להבות אשיות, ועליהם נאמר "כי יהו"ה אלהיך אש אכלה הוא". שבע הם מהעשר הזה, והם כנגד שבעה רקיעים, והם שבע ספירות, ובין כל אחד ואחד חמש מאות שנים. וכך הרוחב של כל רקיע ורקיע, חמש מאות שנים. עד שכולם עולים למדה ידועה שהיא נקודה אחת, לחשבון ידוע. וכך הוא

סוד החשבון, כמו זה , תשע נקודות הן לכל צד שנכללים בנקודה של החלל שלה, ובשבילה נאמר "מחלליה מות יומת וכו'".

דחושבנא כגוונא דא תשע נקודין אינון לכל סטר דאתכלילין בנקודה דחלל דילה ובגינה אתמר מחלליה מות יומת וכו' (שמות לא ד):

כחוטא חוורא - הן החמש גוונים וכת עין¹³⁵⁰ היא הנקודה, כמ"ש בריש תיקון י"ט (לו ע"א) והאי בת נקודה כו': **איהי בארבע כו' - ר"ל, בארבע גוונים: וסלקא בעשר** - כמו שמפרש והולך, ד' אותיות הוי"ה, דמילואם הוא עשר, והן עשרה מיני גוונים דכללן הוא ארבעה: **ואינון כולהו כו' - ר"ל, שהן כולם גווני {לו ע"א} דאשא: שבע אינון כו' -** כידוע בסוד שבעה רקיעין, וז' היכלות, דג"ר נחשבין לאחת, וכך נו"ה בשבע רקיעין, וז"ש ואינון לקבל שבע רקיעין: **עד דסלקין כלא כו' - ר"ל, ז' פעמים ה' הוא ל"ה, עם נקודה שהיא המדה הוא ל"ו, וכ"ה ארבע פעמים ט' נקודין שמצויירין כאן: דאתכלילין כו' -** ואינה ממניינם שהיא כוללת כולם:

קם אותו הזקן ואמר לו, רבי רבי בשבועה עליך, בנקודה הנסתרה הזו העליונה (רד) ירדת לכאן לגלות סוד נסתר, ולא לכבודי עשיתי אלא לכבוד השכינה, להראות הכבוד של הנקודה הנסתרה והגנוזה הזו, שנאמר בה "ונעלמה מעיני כל ח", ועליה נאמר "נתיב לא ידעו עיט וגו'". בינתים הרי רבי עולה למעלה באויר ליטול רשות מאותה נקודה שגנוזה שם. והרי יורד בעמוד האש

קם ההוא סבא¹³⁵¹ ואמר ליה רבי רבי באומאה עלך בהאי נקודה טמירא עלאה נחית (ג"א חות) הכא לגלאה רזא טמירא ולא ליקרא דיילי עבידנא אלא ליקרא דשכינתא¹³⁵² לאחזאה יקרא דהאי נקודא טמירא גניזא דאתמר בה (איוב כח כא) ונעלמה מעיני כל הי¹³⁵³ ועלה אתמר (איוב כח ז) נתיב לא ידעו

– מאיר התיקון –

¹³⁴⁹ דעיקר המדה הוא היו"ד חכמה דהוא המתפשט לעשירות בכל ספירה אלא דבינה ה' היא נותנת שיעורא כמה עשירות שיתפשט כמה מדות שניתן לכל ספירה וזה שאמר לעיל בריש תיקון ה' כד מדיד משיחה ור"ל כד לקחה בינה כח החכמה בה להאציל האצילות ולמדוד בו והוא בעת שהמה בבחי' קוטרא בגולמא נעיץ בעיזקא וכמ"ש ריבנו שם (לש"ו).

¹³⁵⁰ עי' לעיל ל סע"ב שהעין היא מלשון עין המים.

¹³⁵¹ עי' לעיל הערה 70.

¹³⁵² פי' לשמה עי' לעיל הערה 1336.

¹³⁵³ ועי' לקמן מד ע"ד שזה עליית המלכות לחכמה.

שהיא הבל הפה שבו החיות רצות ושבות, זהו שנאמר "והחיות רצוא ושוב וגו'", ואומר בראשית, שם ב"ת.
 עיט¹³⁵⁴ וגו' אדהכי הא רבי סליק לעילא באוירא לנטלא רשו מההיא נקודה דאיהי גניזא תמן והא קא נחית בעמודא דאשא דאיהי הבל דפומא דביה [לח ע"א] חיוון רצין ושבין הה"ד והחיות רצוא ושוב וגו' (יחזקאל א יד) ואמר בראשית תמן ב"ת:

תקונא תשסרי

בראשית, שם ב"ת, והבת הזו נקודה שתומה באויר, עליה נאמר "שמרני כאישון בת עין", היא ודאי גנוזה באור, ובה נעשה אויר, ובגללה נאמר "וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה". חמש פעמים הזכיר סנה, וחמש פעמים אור, הם כנגדם במעשה בראשית, והם "יהי אור ויהי אור", "את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור", "ויקרא אלהים לאור".
 בראשית תמן ב"ת והאי בת נקודה סתימא באוירא¹³⁵⁵ עלה אתמר שמרני כאישון בת עין (תהלים יז ח) איהי ודאי גניזא באור ובה אתעביד אויר ובגינה אתמר וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה (שמות ג ב) חמש זמנין אדכיר סנה וחמש זמנין אור¹³⁵⁶ אינון לקבליהו בעובדא דבראשית ואינון (בראשית א ג-ה) יהי אור ויהי אור את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ויקרא אלהים לאור:

תיקון יט - בראשית כו' תמן בת - כנ"ל (תיקון יח): והאי בת נקודה כו' - ר"ל, חכמת שלמה¹³⁵⁷, והיא נקודה פנימית של סיהרא¹³⁵⁸, כמ"ש בר"מ פרשת פנחס (רמח ע"ב) ע"ש¹³⁵⁹. והחוט המקיף לסיהרא הוא כתר שלה¹³⁶⁰, והוא נקרא אוירא¹³⁶¹, בסוד אוירא דגלגלתא¹³⁶², והחוט הוא דוגמת הגלגלת, ואויר שבה דוגמת אוירא דגלגלתא, ונקרא בת כמ"ש על בת עין, שהיא חכמה כמ"ש בתז"ח (לג ע"ד), וז"ש עלה אתמר כו': **איהי ודאי כו' - ר"ל**, אור הוא כתר¹³⁶³, וחכמה הוא יר"ד¹³⁶⁴, וז"ש ובה כו', ר"ל שלכן נקרא כתר אויר בהיותה גנוז היו"ד בה: **בלבת - ל"ב**, ל"ב נתיבות¹³⁶⁵, בת כנ"ל: **מתוך הסנה - ר"ל**, הסנה הוא אור הנ"ל והוא דרגא דמשה¹³⁶⁶, לכן נגלה

- מאיר התיקון -

- ¹³⁵⁴ עי' לעיל הערה 810.
¹³⁵⁵ שהוא האויר של הב' (לש"ו).
¹³⁵⁶ עי' לעיל כ ע"ב, ועי' עיונים אות ד.
¹³⁵⁷ עי' לעיל ריש כה ע"ג שזה מלכות.
¹³⁵⁸ עי' לקמן פט סוף ע"ב (לש"ו).
¹³⁵⁹ דף רמח ע"ב ועי' לקמן בריש תיקון נח (לש"ו).
 ז"ל: אבל סיהרא דעץ החיים היא נקודה דלגו מנה איהי כמבועא דלית ליה פסק דכתיב בה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו ואתקריאת אילת אהבים מסטרא דחסד דהיינו אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד.
 תרגום: אבל הלבנה של עץ החיים, אותה נקודה שבפנים ממנה, היא כמקור המעיין שאין לו הפסק, שכתוב בה "וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו", ונקראת "אילת אהבים", מצד החסד. כלומר "אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד".
¹³⁶⁰ עי' פתחי שערים (נתיב גדלות דז"א פתח ג): והנה הכתר הוא סובב את הראש למעלה בעיגול, והוא מלשון עיגול וסבוב, כמ"ש, כתרו את בנימין. והוא כמ"ש שהכתר הוא הרצון הכללי הסובב את המחשבה שבו החכמה והציור בפרט, והתולדה היוצא אחר הציור שמירת הדברים בכלל, והוא סובב בשוה שאין לו ציור קווין, שקווין הם מתחילים מחב"ד שהוא מעצמות גדרי הפרצוף, משא"כ בכתר שהוא מדרגה למעלה מהם, אין בו שייכות ציור קווין כלל.
¹³⁶¹ ר"ל האוירא שאמר התיקונים (שהוא האויר של הב') (לש"ו).
¹³⁶² עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ה ע"ב שזה התיקון הב' דת"ג.
¹³⁶³ עי' לקמן ד"ה ואינון חמש ש"אור" הוא כינוי לבינה.
¹³⁶⁴ כנ"ל לה ע"ב.
¹³⁶⁵ עי' ס"י פ"א מ"א ל"ב נתיבות החכמה.
¹³⁶⁶ עי' לעיל הערה 41.

לו שם. ולכן אמר לו שם אהי"ה, ולבת בתוך הסנה, כנ"ל סנה גי' ג' שמות יב"ק¹³⁶⁷ עם השמות¹³⁶⁸, וז"ש חמש זמנין כו' וחמש כו' :

והם חמשה תקוני המדה שהם כנגדם אָאָאָאָאָ, ועליהם נאמר "מי מדד בשעלו מים", זה חסד. "ושמים בזרת תיכן", מה זה זרת, זו גבורה. "וכל בשליש" זה העמוד האמצעי שהוא שלישי, "ושקל בפלס הרים" זה נצח, "וגבעות במאזנים" זה הוד, והם בסוד האות ה', שהנקודה הזו מודדת בהם ה' נקודות.

ואינון חמש תקונין דמדה¹³⁶⁹ דאינון לקבלייהו אָאָאָאָאָ ועלייהו אתמר (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים דא חסד ושמים בזרת תכן (שם) מאי זרת דא גבורה וכל בשליש דא עמודא דאמצעיתא דאיהו תליתאי ושקל בפלס הרים דא נצח וגבעות במאזנים דא הוד ואינון ברוא דאת ה' דהאי נקודה מדיד בהון ה' נקודין¹³⁷⁰:

ואינון חמש כו' - ר"ל, כי אויר נקרא כתר, אור ויוד גנוז בה כנ"ל (לה ע"ב), אח"כ נפיק היו"ד חכמה, ואח"כ יוצא האור והיא בינה, כי בכתר שורש חו"ב, זו"נ כידוע, והיא היו"ד והאור. ואח"כ יוצאין מהם חו"ב, ונק' בינה אור, ולכן נקרא בינה גלגלתא¹³⁷¹, וכן נקרא בכל שמות שבה אהי"ה¹³⁷², וכן כולם כידוע שעיקר התגלות הכתר באור, ובינה היא ה' עילאה, לכן ה"פ אור, והם מתפשטין בה"ס מחסד עד הוד כידוע (זהר ח"ג רכג ע"ב)¹³⁷³, וכמו שמפרש והולך ועלייהו אתמר כו': **חמש תיקונין דמדה - ר"ל**, דחמשה מיני מדות הם ג': במדידה שעל, וזרת, ושליש, וב' מיני משקל, פלס ומאזנים. חג"ת נקראים מדות שמודדין לכל א' כמדתו, ג' ספרים נפתחים כו' (ר"ה טו ע"ב), ונו"ה נקרא מאזני צדק כמש"ל (יג ע"ב יט ע"א): **דאינון לקבלייהו כו' - ר"ל**, חמש תנועות גדולות וה' אלפין, הוא ר"ת של אור, ואמר בשורק קטן כמ"ש לקמן 0, שהוא במקום שורק גדול¹³⁷⁴: **דא חסד - שנאמר מים, וזה שעלו, ש"ע לו, ש"ע נהורין**¹³⁷⁵: **מאי זרת כו' - כמ"ש**, זהו זרת למדוד החושן, זרת ארכו כו' (שמות כח טז), וחושן מכפר על הדין (ירושלמי יומא לח ע"א), כמ"ש שנאמר (שמות כח טו) חשן משפט: **דאיהו תליתאי - וע"י כל הספירות משולשין, כמ"ש בז"ח (עג ע"ג שבת פח ע"א) וז"ש בריך רחמנא דיהיב אוריין תליתאי ע"י כו', וזהו בשליש כו': דא הוד - שנכלל בנצח**¹³⁷⁶, ולכן בו מאזנים, שנים מב' צדדין: {לו ע"ב} **דאת ה' - ה' ראשונה כנ"ל: דהאי נקודה כו' - יו"ד של חכמה, לכן נ' תרעין מתפשטין בהאי מדידה עד הוד, י' פעמים ה'**

– מאיר התיקון –

¹³⁶⁷ עי' לעיל הערה 143.

¹³⁶⁸ עי' שעה"כ תפילין דרוש ב, ז"ל, וענין המעברתא של התפילין ה"ס ג' שמות הנז' שהם אהיה הויה אדני, והם בגי' יב"ק [הוא מלקמן קמט ע"ב] וז"ס ויעבר את מעבר יב"ק כי דרך ג' שמות אלו עובר ונמשך השפע מתחילת האצילות עד סופו וענין ד' קלפים.

סנ"ה בגימ' קט"ו, הו"ה אדנ"י ואהי"ה בגימ' קי"ב עם עוד ג' של הג' שמות הוא קט"ו.

¹³⁶⁹ פי' דקו המדה שהוא ה"ח שבדעת עי' יהל אור ח"א ב רע"א, ועי' לעיל הערה 1348.

¹³⁷⁰ הבינה היא הה' דהשם, הנה היא מתפתחת בהה' נקודות דפתוחי חותם (כמ"ש בתיקונים דף ה סע"א, ודף קס ע"א, וכאן, ובריש תיקון יט דף לו ע"א) והם ה' אורות המתגלים מהה' גבורות שבה, שהם מנצפ"ך הכפולים, שהם השורש דה' מוצאות הפה כמ"ש בטנת"א (פרק ג) ובדרושי הצלם (דרוש ב) (דע"ה ח"ב קמא ע"א).

¹³⁷¹ עי' שער מאמרי רשב"י: ודע כי גלגלתא זו המקפת את המוח היא בינה שהיא היכל לחכמה וגנוזה בתוכה.

¹³⁷² עי' ע"ח שער כג פרק ב, ועי' לקמן קמב סע"א.

¹³⁷³ עי' לעיל הערה 112.

¹³⁷⁴ היינו מאלפום.

¹³⁷⁵ עי' ע"ח שער יג פרק יד ז"ל: והנה דע כי אלו הש"ע נהורין [דחזורתא דא"א] דאנפין עלאין נמשכין עד היכל הו' דהוד הנקרא היכל עצם השמים, ושם האי רוחא דביה הנקרא אור פני"אל, ואותו הרוח של היכל נקרא כך כנזכר פ' פקודי (דף רמו ע"ב), לפי שאלו השע"ח נהורין נמשכין שם, והם גימטריא אור פני"אל. וגם ההבנה (נ"א ההכנות) שלו הם אותיות נחלקות, אור פני"אל, ר"ל אור הפנים העליונים הנמשכין מא"ל, שהוא ב' א"ל במילוי, וב' ס"ג עם י' אותיות בכל אחד הם גימטריא פני"ו, והם לשון רבים, ב' ס"ג, ב' א"ל כנ"ל, גם נקרא חשמ"ל כנזכר שם (רמז ע"א), שגם הוא גימטריא שע"ח. [הנמשכין מא"ל שהוא ב' א"ל במילוי וב' ס"ג עם י' אותיות בכל אחד הם גימטריא פני"ו והם לשון רבים ב' ס"ג ב' א"ל כנ"ל (נמחק בקה"י)]. ע"כ. שהש"ע נהורין הם חסדים.

¹³⁷⁶ עי' לעיל הערה 343 שנו"ה חשובים ב' פלגי דגופא.

כנ"ל בהקדמה (ח ע"א ד"ה ה' עלאה), ואמר דהאי נקודה כו', ר"ל לכן נחלק לה' נקודות, לפי שיוצאין מהאי נקודה:

דאיהי י' הנפיק מגו אורא דכיא דאיהו כתר עלאה ובגין דאלין חמש מדידין אינון ברזא דה' עלאה איהו אויל בהון חמש מאה שנין בין כל חד וחד ורזא דמלה עין החיים מהלך חמש מאות שנה ובין כל חד וחד חמש מאות שנה ובעובי דכל חד וחד חמש מאות שנה דכלהו סלקין במתקלא דחמש חמש לכל סטרא:

שהיא י' שיוצאת מתוך אויר טהור, שהוא כתר עליון. ומשום שחמש הללו הם מודדים בסוד ה' העליונה, הוא הולך בהם חמש מאות שנים בין כל אחד ואחד. וסוד הדבר עין החיים מהלך חמש מאות שנה, ובין כל אחד ואחד חמש מאות שנה, ובעובי של כל אחד ואחד חמש מאות שנה, שכולם עולים במשקל של חמש חמש לכל צד.

דאיהי יוד כו' - ר"ל, הנקודה הוא יוד, שהיא בצורת נקודה, והיא חכמה יוד של שם כנ"ל, ומחכמה נקודות כידוע (לקמן קמט ע"ב): **איהו אויל - ר"ל**, ה' הנ"ל: **חמש מאה - שכל עשר נחלק לעשר כמ"ש בס"י** (ח ע"ב ד"ה ובמספר): **בין כל חד כו' - כמ"ש אצל הרקיעים** (פסחים צד ע"ב) ¹³⁷⁷ בין כל רקיע כו', ועוביו של רקיע כו', שהן ז"ת, שמתפשט ה' עלאה בנ' תרעין, כ"א כלול מעשר עד הוד ¹³⁷⁸, ונכללין ביסוד ומלכות שהן שבעה רקיעים: **עין החיים - הוא בינה ומתפשט כנ"ל**, אבל הכל הוא על הדעת ¹³⁷⁹, שממנה נפיק נהר כו' (זהר ח"ג רנג ע"א), ועמ"ש מזה בתמ"ב בארוכה (צא ע"ג ד"ה כחשבון): **מהלך חמש כו' - ר"ל**, נ' תרעין דילה כנ"ל בה' ספירות, וכולם ביחד בסוד ת"ק שנה, ואח"כ בכל א' בפרטות בכל רקיע, ובין כל רקיע כנ"ל, וז"ש ובין כו' ובעובי כו', ולכן נאמר בפ' חמשה בריחים ג"פ כמו שמפרש והולך. והענין כי ה' במלואו דיודין הוא חושבן ג' ההי"ן, וה' עצמה הוא בחינת התפשטות דילה בעצמה ושרשה, ואח"כ התפשטותה ביסוד הנקודה שהיא יוד נחלק לעובי כו', ובין כו' כנ"ל:

ורזא דמלה ועשית בריחים עצי שמים חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה (שמות כו כז) לירכתים אינון ירכי קשומי ¹³⁸⁰ ימה מאי ימה דא שכינתא עלאה ההוא דאתמר ביה (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע:

וסוד הדבר, "ועשית בריחים עצי שמים חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה". "לירכתים", אלו ירכי אמת. "ימה", מה זה ים, זו שכינה עליונה, אותה שנאמר בה "ודמות על ראשי החיה רקיע".

חמשה לקרשי כו' - הן חג"ת, לירכתים הן נו"ה כמו שמפרש והולך, והן ה"פ חמשה, ועוד כנגדן בין כל א' וא' ¹³⁸¹ ה"פ חמשה, כ"ה וכ"ה, והן נ' תרעין דילה כידוע (לקמן נב ע"א): **דא שכינתא עלאה - שהכל ממנה, ובה ג"כ ה' כנ"ל: על ראשי החיה - חג"ת**, ורקיע שעליהן בינה כידוע, ור"ל ונאמר (יחזקאל א כב) כעין הקרח הנורא שהוא ממים, והוא ראייה שנקראת ימה, וענין קרח הנורא ידוע אור הנראה דרך הקרח ¹³⁸², והיא נקראת אויר:

– מאיר התיקון –

¹³⁷⁷ ז"ל: מן הארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה ועוביו של רקיע מהלך חמש מאות שנה ובין (כל) רקיע לרקיע מהלך חמש מאות שנה וכן בין כל רקיע ורקיע. ועי' זהר ח"א יח ע"א, לה ע"א, ח"ב נו ע"ב נח ע"א, קמה ע"ב, ח"ג כט ע"א קפו ע"ב ריז ע"ב, רלג ע"ב.

¹³⁷⁸ עי' לעיל הערה 112, בינה עד הוד אתפשטא.

¹³⁷⁹ עי' לעיל הערה 33.

¹³⁸⁰ נר"ה עי' לעיל לד ע"א.

¹³⁸¹ כשהן בעיגול יש גם ה' אוירים ביניהם (לש"ו).

¹³⁸² עי' לעיל לה ע"א וזהר ח"א טז ע"א.

ואיהו דאוקמוהו אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא¹³⁸³ כמלא נימא והאי נימא עליה אתמר אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא¹³⁸⁴ ובה קודשא בריך הוא מדקדק עם צדיקיא אפילו כחוט השערה והאי חוט איהו חוט דסחיר לאות ברית מילה וברית איהו נימא ווי לון¹³⁸⁵ מאן דאפריש אות ברית בין מים למים ומנע זרעא מניה דאחזר עלמא ולו ע"ב לתהו ובהו ורזא דמלה (ישעיה מה יח) לא תהו בראה לשבת יצרה ודאי מים עליונים אורייתא דבכתב מים תחתונים אורייתא דבעל פה נימא דאיהו בין תרוייהו דא יסוד דאיהו רזא דאורייתא ואיהו יסודא ועקרא דתרוייהו:

והוא שבארוהו (חגיגה טו ע"א) אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא, ועל הנימא הזאת נאמר (ברכות מח ע"ב) אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא, ובה הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה (ב"ק נ ע"א). והחוט הזה הוא חוט שסובב את אות ברית המילה, והברית היא נימא, אוי לנו למי שמפריד אות ברית בין מים למים ומנע ממנו זרע, שמחזיר את העולם לתהו ובהו. וסוד הדבר "לא תהו בראה לשבת יצרה", ודאי מים עליונים תורה שבכתב, מים תחתונים תורה שבעל פה, נימא שהיא בין שניהם, זה יסוד שהיא סוד התורה, והוא יסוד ועיקר של שתיהן.

ואיהו דאוקמוהו כו' - ר"ל, על בינה: מים העליונים - בינה שמתפשט עד הוד: למים התחתונים - מלכות: כמלא נימא - יסוד כמו שמפרש והולך, וידוע שמלכות כליל כל יסוד בגוה בזיווגא, א"כ לא נשאר בינתיים רק כל שהוא, וזהו כמלא נימא, והוא חוט דסחיר לברית כמו שמפרש והולך, ור"ל השערות בגובה ע"ג ברית כידוע¹³⁸⁶, וז"ש כתרי כסי כו' (חגיגה טו ע"א)¹³⁸⁷:
***התחתוני כמלא כו' - ול"ג אפי': ובה קב"ה כו' - ר"ל ביסוד, כמו שמפרש והולך, שהוא דרגא דצדיקים, וכמ"ש בסוף תז"ח במתני' דשם (נב ע"א)¹³⁸⁸ ע"ש, לכן מדקדק הש"י עמהם במדה הזו, ובמה שנזהר בו, וכמ"ש על ראב"ש (מכות כד ע"א) אוטם אזנו כו' וערש"י שם¹³⁸⁹: וי לון - צ"ל - מאיר התיקון -**

¹³⁸⁸ נמחק בגר"א.

¹³⁸⁴ והנה מתהפך היסוד בהשפעתו, כי לפעמים משפיע חסדים ולפעמים משפיע גבורות, והוא מבחי' ההפך, כי ממנו נמשך ההיפך שבמלכות, והוא הממוצע בין הז"א להמלכות, והוא רישא דילה, וכמ"ש הגר"א בסד"צ (פרק א בד"ה מלך השמיני י ע"א), ועי' בתיקונים (ריש תיקון יט לו ע"א) (כללים ח"א עב ע"א).
¹³⁸⁵ ליה (גר"א).

¹³⁸⁶ עי' לש"ו דע"ה ח"ב קו ע"ב ז"ל, אמנם האמת הוא כי כל הנה"י הם דידיה, כי הם רק לצורך המלכות וכמ"ש בשער פרטי ע"מ (פרק ב), ולכן היסוד הוא כולו כליל בה, והיסוד הרי הוא כולל את הנה"ה, כי הוא המכריע הכולל את ב' הקצוות, ואז אין בין הנוק' להנצח הוד אלא כמלא נימא, שהוא סוד השערות אשר ע"ג ברית וכמ"ש הגר"א בתיקונים (ריש תיקון יט דף לו ע"ב ד"ה כמלא נימא), וסוד השערות הללו הם מותרי מוחא היוצאים לסיגים עי' שער מוחין דקטנות (פרק ב) והבן מאד.

בענין מותרי מוחא עי' יהל אור ח"ג ל"ז ע"ב בליקוטים וז"ל, והענין כי הן (השערות) מותרי מוחא, וכפי מספר הכחות שבמוח כן מספר השערות, וכן השערות שבראש, אלא שהן מכחות שבאורא משכן הנשמה והן גבוהין יותר וכו', ע"כ. ועי' מים אדירים מג, שהשערות באות מעכירות המוח ופסולתו.

¹³⁸⁷ ז"ל: ורוח אלהים מרחפת על פני המים אימת הוי ביום הראשון הבדלה ביום שני הוא דהואי דכתיב ויהי מבדיל בין מים למים וכמה אמר רב אחא בר יעקב כמלא נימא ורבנן אמרי כי גודא דגמלא [כמו משטח הגשר] מר זוטרא ואיתימא רב אסי אמר כתרי גלימי דפריסי אהדדי [כמו שתי מעילים פרוסות א' על השני] ואמרי לה כתרי כסי דסחיפי אהדדי [כשתי כוסות הפוכות בעמידה].

¹³⁸⁸ זכאין אקרונ כו' - ר"ל צדיקים נק' מי שנטיר ברית כידוע.

¹³⁸⁹ ז"ל הגמ': אוטם אזנו משמוע דמים ועוצם עיניו מראות ברע הולך צדקות זה אברהם אבינו דכתיב כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו' ודובר מישרים זה שאינו מקניט פני חבירו ברבים מואס בבצע מעשקות כגון ר' ישמעאל בן אלישע נוער כפיו מתמוך בשוחד כגון ר' ישמעאל בר' יוסי אוטם אזנו משמוע דמים דלא שמע בזילותא דצורבא מרבנן ושתיק כגון ר"א ברבי שמעון.
 ז"ל הרש"י: אוטם אזנו משמוע דמים - אזנו חתומה וסתומה בדבר זה שלא ישמע בה דבר גנאי ושותק והיינו דמים לשון שתיקה: כגון רבי אלעזר ברבי שמעון - בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף

ליה: **ומנע זרעא מינה** - ר"ל, ממים התחתונים, כמ"ש לקמן וכגנה זרועיה כו': **דאחזר עלמא כו'** - כמ"ש במבול שקלקלו באות {לו ע"ג} ברית, ולכן נדונו במים עילאין ותתאין (זהר ח"א סב ע"א)¹³⁹⁰, כמ"ש (בראשית ז יא) ביום הזה כו'¹³⁹¹: **לשבת יצרה ודאי** - ר"ל, מלכות כמ"ש (ישעיה מד יג) לשבת בית, ואמרו כתפארת אדם דכורא לשבת בית נוקבא (ו), ולשבת בית אז לא תהו כו': **מים עליונים כו'** - בינה ימא דאורייתא כמ"ש ל בהקדמה (ח ע"א) ה' עילאה שמתפשט בה' ספי' כנ"ל, והן חמשה חומשי תורה שהן נ' פרשיות כמ"ש במדרש הנעלם פ' וירא (קד ע"ב)¹³⁹² והן נ' תרעין: **דאיהו רזא** - ר"ל, הקבלה הוא חיבור שני התורות¹³⁹³ שמביא סודות קבלה שבע"פ במקרא, ולכן כל עסקן של ראשונים במדרשי המקראות, וכ"ה בפשוטי המדרשות כמו ספרא וספרי שמביא הלכות שבע"פ הכל במקרא, ולכן התחיל התורת כהנים ביי"ג מדות, וכולו הולך אל הי"ג מדות, כי יסוד בו י"ג תיקונים, ה' חומשי תורה בה"ס מחסד עד הוד כנ"ל¹³⁹⁴, ומדרשי המקראות ביסוד והן נגד ו' תיבות של פסוק שמע ישראל (דברים ו ד), ה' תיבות בה"ס, אחד ביסוד, שמחבר כאחד, אחד גי' י"ג כמ"ש בתז"ח (טו ע"ג), ואח"כ ו' תיבות ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד במלכות נגד תורה שבעל פה, ששה סדרים ו"ק דילה. אבל בתורה שבכתב, יסוד כליל משניהם, לפי

– מאיר התיקון –

פד) דנפק ריחשא מאודניה ואתחזי לאיתתיה בחלמא ואמר לה האי דשמעית בזילותא דצורבא מרבנן ולא מחאי כדמבעי לי אלמא בחייו הוה רגיל לדקדק בכך ולפיכך הקפיד הקב"ה עליו על אותו הפעם שלא מיחה.

¹³⁹⁰ ז"ל: א"ל אמאי דאין קב"ה עלמא במיא ולא באשא ולא במלה אחרא א"ל רזא הוא דהא אינון חבילו ארחייהו בגין דמיין עלאין ומיין תתאין לא אתחברו דכר ונוקבא כדקא יאות מאן אינון דחבילו ארחייהו כגוונא דא מיין דכורין ונוקבי ועל דא אתדנו במיא במה דאינון חבו ומיין הוו רתיחן ופשטו משכא מנייהו כמה דחבילו ארחייהו במיין רתיחן דינא לקבל דינא הה"ד (שם ז יא) נבקעו כל מעינות תהום רבה הא מיין תתאין וארובות השמים נפתחו דא מיין עלאין מיין עלאין ותתאין.

תרגום: אמר לו, למה הקב"ה דן את העולם במים ולא באש ולא בדבר אחר. אמר לו, סוד הוא, שהרי הם השחיתו דרכם בשביל שמים עליונים ומים תחתונים לא התחברו זכר ונקבה כראוי. מה הם שהשחיתו דרכם, כדוגמא זו מים זכריים ונקביים, ועל זה נדונו במים, במה שהם חטאו. והמים היו רותחים ופושטים מהם את העור, כמו שהשחיתו דרכם במים רותחים, דין כנגד דין. זהו שכתוב "נבקעו כל מעינות תהום רבה". הרי מים תחתונים. "וארובות השמים נפתחו", זה מים עליונים, מים עליונים ותחתונים.

רתיחן - גבורות ודין הקשה (רח"ו). מים התחתונים [הוו רותחים] וטעם הדבר לפי שהמיין תתאין הם ה"ג שהם אש ולכך היו חמין אבל מיין עילאין הם ה"ח ולכך המיין שירדו מלמעלה לארץ היו צוננים (מ"מ).

מים תתאין - מלכות (רח"ו).

נפתחו - שאפי' הרחמים נעשו דיני' (רח"ו).

מים עלאין ת"ת (רח"ו).

¹³⁹¹ ז"ל הפסוק: בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו.

¹³⁹² ז"ל: אולי יש חמשים צדיקים וגו' (שם כד) הנשמה פותחת ואומרת רבונו של עולם שמא נתעסקו בנ' פרשיות של תורה ואף על פי שלא נתעסקו לשמה שכר יש להם לעולם הבא ולא יכנסו לגיהנם מה כתיב בתריה (שם כו) ויאמר יהו"ה אם אמצא בסדום חמשים צדיקים וגו' והא (תנינן) יתיר אינון פרשיות נ"ג הוה אלא אמר רבי אבהו חמשה ספרים הם בתורה ובכל אחד ואחד נכללים עשרת הדברות עשרה מאמרות שבהם נברא העולם חשוב עשרה בכל חד מנהון הוא חמשים

תרגום: "אולי יש חמשים צדיקים וגו'". הנשמה פותחת ואומרת, רבונו של עולם, שמא נתעסקו בחמשים פרשיות של תורה. ואף על פי שלא נתעסקו לשמה, שכר יש להם לעולם הבא ולא יכנסו לגיהנם. מה כתוב אחריו, "ויאמר ה' אם אמצא בסדום חמשים צדיקים וגו'". והרי (שנינו), אותן פרשיות יתרות חמשים ושלוש היו. אלא אמר רבי אבהו, חמשה ספרים הם בתורה, ובכל אחד ואחד נכללים עשרת הדברות, עשרה מאמרות שבהם נברא העולם. חשב עשרה בכל אחד מהם, הוא חמשים.

¹³⁹³ עי' רע"מ ויקרא לג ע"ב ז"ל, לכו לחמו בלחמי מימינא ובחמרא דאיהו יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דכתב ובעל פה מעמודא דאמצעיתא דכליל תרווייהו.

תרגום: לכו לחמו בלחמי מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם.

¹³⁹⁴ עי' לעיל הערה 112.

שכולו גנוז במלכות, לכן הוא בע"פ, מדרשי המקראות, וכ"ז הוא בסודות קבלה כמו שמפרש והולך: יסודא ועיקרא כו' - כי המקרא בלבד ל"ל הבנה, וכן תורה שבע"פ הקשו בכולם מנ"ל עד שהביאו מן התורה, ואמר ועיקרא כו', שיסוד הוא עיקר שניהם¹³⁹⁵, שלכן נקרא יסוד הבנין של כל ז' ימי הבנין. ואמר לעיל (א ע"ב) ואיהו רקיע כו', והפוך רקיע ותשכח עיקר ויסודא כו', והוא הרקיע שבין מים למים שהוא יסוד כמש"ל, שם שהוא רקיע השני מז' רקיעים יסוד כידוע, והוא נברא בשני, דרגא דיצחק כידוע 0:

ומאן דמנע רזא דעקרא¹³⁹⁶ דתרי תורות כאלו אהדר עלמא לתהו ובהו ואלין אינון דאמרינן דלא אורייתא אלא כפשטה ולית בה רזא אחרא ואינון דו פרצופין איהו ג"ן סדרים דאתמר בה (שיה"ש ד יב) גן נעול אחותי כלה גן נעול מסטרא דם' סתומה ו' איהו נעול בשית יומי דשבוע הה"ד (יהוקאל מו א) יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח ובשבת בגין דלא תהא כנועל דלת בפני לוויין דאתמר בהו לוו עלי ואני פורע איהי פתיחא לגביהו דאינון נשמתין יתירין:

ומי שמונע סוד העיקר של תורות, כאלו החזיר את העולם לתהו ובהו. ואלו אותם שאומרים שאין תורה אלא כפשטה, ואין בה סוד אחר, והם שתי פרצופים, הוא ג"ן סדרים שנאמר בו "גן נעול אחותי כלה". גן נעול מצד של ס' סתומה, ו' הוא נעול בששת ימי השבוע, זהו שנאמר "יהיה סגור ששת ימי המעשה", וביום השבת יפתח, ובשבת כדי שלא תהיה כנועל דלת בפני לווים, שנאמר בה (ביצה טו ע"ב) לוו עלי ואני פורע, היא פתוחה אליהם שהם נשמות יתרות.

ומאן דמנע כו' - כנ"ל: *דעיקרא - צ"ל ועיקרא: ואלין אינון - ר"ל, מאן הוא דמנע ואמר ואלין כו', וא"כ אין לרזא עיקר בתורה שבכתב כנ"ל: ואינון ד"ו כו' - ר"ל, תורה שבכתב ושבע"פ ז"ן: ג"ן סדרים - דנצבים וילך חד סדרא הוא, רק שמחלקין בשביל ב"ג ר"ה¹³⁹⁷: דאתמר בה גן כו' - דכולן כלול בשכינה תורה שבע"פ, כמש"ל בדף שאחריו (לח ע"א) דאיהי שכינתא כו' גן כלילא מתלת וחמשינן כו' ע"ש: דמ"ם סתומה ו' איהי כו' - כמש"ל בתיקון ה' (כ ע"ב) בקדמיתא איהו מ"ם סתימא וכד אתפשט קו דאיהו ו' כו', ע"ש דוא"ו סגיר לה: בשית יומי דשבוע כו' - כנגד הוא"ו: כנועל דלת בפני לוויין - כמו שמפרש והולך לוו עלי כו', ור"ל נועל דלת ד' של ד"ו פרצופין¹³⁹⁸, שה"א של בינה מתחלק לזו"נ ד"ו פרצופין, ו' לעמודא דאמצעיתא ו"ק ד' מלכות כידוע. ו' שולט כל ימי החול ו' ימים, ד' מלכות שולטת ביום שבת, לכן שבת ל"ל מגרמה כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א), דלה כמו מלכות, רק מה שמקבלת מו"ק, לכן כל ששת ימי המעשה צריך להכין לשבת, מחד שבתך לשבתך (ביצה טז ע"א), וכל ימות החול סגור הד' שהוא דלת, ובשבת נפתחת ושלטא. ומ"מ הכל מתברכים על ידה, דכשמשיעיים לה מתברכין מלמעלה. וכן כל ימי המעשה מתברכין על ידי שבת כשמכינים לה, והיא עטרת וכלילא משלש ראשונות כידוע¹³⁹⁹. וכן מורים אותיות אדני, אי"נ {לו ע"ד} הן ג"ר כידוע (צא ע"א), ד' מלכות. וכן בכסא ו' דרגין לכסא (דבה"י ב' ט יח) נגד ו' הנ"ל ו"ק, ד' רגלי הכסא נגד ד' הנ"ל, שכלולה מד"ס, והן ביחד ע"ס. וכן בהיכלות ו' היכלות, והיא היכל הז' ק"ק, וכוללת כל ג"ר כידוע (ע"ח שער טנת"א פרק ה), והיא משלמת לו ע"ס שהוא ו"ק. וכן אף שהיא בבחינת ספירה אחת משלמת לע"ס¹⁴⁰⁰, כי וא"ו ראשו של וא"ו הוא ג"ר, רק בדקות, והיא משלמת לעשר, רק שאז ג"ר בדקות,

– מאיר התיקון –

¹³⁹⁵ עי' כללים ח"א עב ע"א: והנה מתהפך היסוד בהשפעתו, כי לפעמים משפיע חסדים ולפעמים משפיע גבורות, והוא מבחי' ההפך, כי ממנו נמשך ההיפך שבמלכות, והוא הממוצע בין הז"א להמלכות, והוא רישא דילה, וכמ"ש הגר"א בסד"צ (פרק א בד"ה מלך השמיני י ע"א).
¹³⁹⁶ ועיקרלא (גר"ל).

¹³⁹⁷ עי' שו"ע אורח חיים (סימן תכח סעיף ד) כשראש השנה ביום ב"ג, שיש שתי שבתות בין ר"ה לסוכות, צריכים לחלק נצבים וילך כדי שיקראו וילך בין ר"ה לצום כפור, והאזינו בין צום כפור לסוכות.

¹³⁹⁸ עי' ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אהור וקדם צרתני. ועי' לקמן ע"ב שזה ד' ו'.

¹³⁹⁹ אין זיווג ללא מוחין להוריד טיפה.
¹⁴⁰⁰ אפילו בעת שהיא בבחינת ספירה אחת ולא בבחינת פרצוף משלמת גם כן לע"ס (לש"ו).

ועכשיו משלמת ג"ר בפועל. והכל בצורת ה'¹⁴⁰¹. ואח"כ מקבלת ממנו מו"ק שלו ונעשית ה', ו' בתוך ד' ונעשית ע"ס. נמצא ג' בחינות בה, ובחינה ראשונה בהיותה כלולה בו בוא"ו בדקות הרגל שבו כידוע, ואח"כ ד' ואח"כ ה' כנ"ל. וכל הג' בחינות בשבת בשלש סעודות: סעודה הראשונה במלכות, שני' בעתיקא בינה בג"ר כמ"ש בר"מ פ' בא (יתרו צב ע"א)¹⁴⁰², ואח"כ בז"א והכל במלכות כנ"ל. וסימן לג' בחינות אלו ה' ו' ד' מלכות: לוו עלי - ר"ל, בשבילי כמו שמלויין בשביל שבת, כן מלויין לשבת למעלה, והוא בסוד צדקה לעניים¹⁴⁰³. וז"ש ואני, שהוא מלכות (לעיל ז ע"א), פורע. וכן למעלה מתברכין בשבילה, כמ"ש (יבמות סב ע"ב) כל שאין לו אשה כו' שנאמר להניח ברכה אל ביתך¹⁴⁰⁴:

ובאלו שלא מלויים אותה ולא מוסיפים לשבתות ולימים טובים, היא סתומה להם. ולכן (ביצה טז ע"א) כל המוסיף מוסיפים לו, וזו תוספת נשמה יתירה, והיא תוספת של רוח קדושה. וכל הגורע גורעים לו, אותה נשמה יתירה, ונשאר עני. ואם הוא חכם, חכמתו מסתלקת ממנו, ואם הוא עשיר בממון, מסתלק ממנו ונשאר עני יבש. כמו שהוא מונע מלמעלה נשמה יתירה שהיא נשמת כל חי, ונשאר יום השבת עני ושכינה יבשה, כך נמנעות ממנו ברכות, והוא מדה כנגד מדה. וכל מי שמוסיף בשבת אז, "וכגנה זרועיה תצמיח", כמו כן גם אצמיח הטובה שלו. ומי זרועיה של שכינה שלמעלה, אותן נשמות יתרות שזורעים ממנו, וישמחו את ישראל למטה מזיו כבודה.

ובאלין דלא מלווין לה ולא אוסיפין לשבתות ולימים טובים איהי סתימא להון ובגין דא כל המוסיף מוסיפין ליה¹⁴⁰⁵ ודא תוספת נשמתא יתירא ואיהי תוספת רוחא דקדושה וכל הגורע גורעין ליה ההיא נשמה יתירה ואשתאר עני ואם הוא חכם אסתלק מיניה חכמתיה ואם הוא עשיר בממוןא אסתלק מניה ואשתאר עני¹⁴⁰⁶ יבש כמה דאיהו [לה ע"ב] מנע מלעילא נשמתא יתירה דאיהו נשמת כל חי ואשתאר יום השבת עני ושכינתא יבשה הכי אתמנע ברכאן מניה ואיהו מדה כנגד מדה וכל מאן דאוסף בשבת אז (ישעיה סא יא) וכגנה זרועיה תצמיח אופ הכי נמי אצמיח טובא דיליה ומאן זרועיה דשכינתא לעילא אינון נשמות יתירות דזרעין מניה ויהדון לון לישראל לתתא מזיו כבודה:

ואיהי תוספת כו' - ר"ל, שבשבת ניתוסף השגה באדם כידוע¹⁴⁰⁷, ור"ל מ"ש כל מזונותיו של אדם כו' שהמוסיף כו' והגורע כו', קאי הכל על מזונות הנשמה כמו שמפרש והולך, וג"כ

– מאיר התיקון –

¹⁴⁰¹ ד' (לש"ו).

¹⁴⁰² ז"ל: תלת דרגין אינון וכלהו אקרון שבת שבת עלאה שבת דיומא שבת דליליא וכלהו חד ואקרי כלא שבת וכל חד כד איהו שלטא נטיל לחברוי וזמין לון בהדיה בההוא שולטנו דיליה וכד האי אתי לעלמא כלהו אתיין זמנין בהדיה כד אתי ליליא זמין בהדיה לשבת דיממא זמין ליה בהיכליה ואתטמר בהדיה כיון דהאי אתיא שבת עלאה אתמשך עליה וכלהו גניזין בהיכלא דליליא ובגין דא סעודתא דליליא חמור מביממא (ס"א כדביממא)

תרגום: שלש דרגות הן וכולן נקראות שבת שבת עליונה שבת של היום שבת של הלילה. וכולן אחת והכל נקרא שבת וכל אחת כשהוא שולט לוקח את חבריו ומזמינה אותן עמה באותו השלטון שלו וכשהוא בא לעולם כולם באים ומזמנים עמו. כשבא הלילה מזמין עמו שבת של היום ומזמין אותו להיכלו ומסתתר עמו כיון שזה בא שבת העליונה נמשכת עליה וכולם גנוזים בהיכל של הלילה ולכן סעודת הלילה חמורה מביום (כמו של היום).

¹⁴⁰³ עי' מלואים אות לה.

¹⁴⁰⁴ ז"ל: כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה. בלא שמחה, דכתיב ושמחת אתה וביתך. בלא ברכה, דכתיב להניח ברכה אל ביתך. בלא טובה, דכתיב לא טוב היות האדם לבדו. ועי' לעיל כח ע"א.

¹⁴⁰⁵ ז"ל: כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים, חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב, והוצאת בניו לתלמוד תורה. שאם פחת פוחתין לו, ואם הוסיף מוסיפין לו.

¹⁴⁰⁶ עי' מלואים אות לב.

¹⁴⁰⁷ עי' פרי עץ חיים (שער הנהגת הלימוד - פרק א): שבת, גי' תר"ך עמודים שבכתר, ול"ב נתיבות חכמה ונ' שערי בינה, שג"ר שולטות בשבת בסוד אצילות שבבריאה. וכתוב ימים יוצרו - אלו הנהגות ימי המעשה, שהנהגתם מן היצירה. ולא אחד בהם - להיות השבת שכסות נקיה שלו

כפשוטו כמו שמפרש והולך, ואם הוא עשיר כו': נשמת כל חי - ר"ל, מבינה אל יסוד כידוע¹⁴⁰⁸:
וכגנה - גן הנ"ל: זרועי' - כמו שמפרש והולך, ומאן כו':

ובזמן שאותה ס' סתומה נפתחת, לא נפתחת אלא בפיוס, כמו שנאמר "פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל", והפיוס הזה אל הו', שהוא מפתח שסותם אותה. ולכן פתחי לי ביום ראשון, למי, לאות י' שהיא נקודה של קמ"ץ. כשנפתחת, נפתחת בפתח שהוא ו', כשסותם סותם בקמ"ץ והוא י"ו, טפה זרע שנמשך ממנו.

ובזמנא דההיא ס' סתימא אתפתחת לא אתפתחת אלא בפיוסא כמה דאת אמר (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל והאי פיוסא לגבי ו' דאיהו מפתחא דסתיים לה ובגין דא פתחי לי ביומא קדמאה למאן לאת י' דאיהו נקודה דקמ"ץ כד אתפתחת אתפתחת בפת"ח דאיהו ו' כד סתיים סתיים בקמ"ץ ואיהו י"ו טפה זרע דאתמשך מניה:

ובג"ד כו' ביומא קדמאה - כמ"ש (זהר ח"ג רעו ע"ב) ביתו של אברהם פתוח לרוחה, שבו (תהלים קמה טז) פותח את ידיך, והוא בית של בראשית, שאתפתח המ"ם¹⁴⁰⁹ ונעשית ב' כנ"ל (כ ע"ב), והוא ביום ראשון. וכן פתחי לי כו', הוא ששה אותיות של בראשית כמ"ש לקמן (עח ע"א¹⁴¹⁰) פתחי ב' אחותי כו' עד שראשי, ר"ת ראשית: למאן לאת י' - ר"ל, לי הוא ליו"ד: דאיהו נקודה דקמ"ץ - ר"ל, שבתוך בית נקודה הנ"ל, וכשהוא דבוק בוא"ו, אז סגור הוא"ו בבית ונעשית מ"ם סתומה כנ"ל, והוא קמ"ץ, והוא לשון סתום וקמ"ץ. ובהפרד הוא"ו כעין פתח, אז נפתח, וזהו פתח, ואז נתגלה הנקודה י' הנ"ל, וזהו לאת י', והוא ביום השבת, שאז נתגלה היוד כמו שמפרש והולך, וז"ש כד אתפתח כו': ואיהו י"ו טפה כו' - טפה הוא חכמה, וזרע עמודא דאמצעיתא¹⁴¹¹, והכל במלכות. וקמ"ץ הוא בחסד, בסוד (ויקרא ה יב) וקמ"ץ הכהן כידוע. וז"ש, ובג"ד פתחי לי ביומא כו', נקודה דקמ"ץ:

ולכן "פתחי לי" ביום ראשון לאות י' שהיא נקודה של קמ"ץ, "אחותי" ביום השני, "רעיתי" ביום השלישי שהוא הרועה הנאמן, "יונתי" ביום הרביעי, "תמתי" ביום החמישי, "תם עונך בת ציון", "שראשי" ביום הששי, שנאמר "וישתחו ישראל על ראש המטה" שהוא יום הששי, "נמלא טל" ביום השביעי, זו טפה י' ודאי, וזו הנקודה של האות ב'.

ובגין דא פתחי לי ביומא קדמאה לאת י' דאיהו נקודה דקמ"ץ אחותי ביומא תניינא רעיתי ביומא תליתאה דאיהו רעיא מהימנא יונתי ביומא רביעאה תמתי ביומא חמישאה תם עונך בת ציון (איכה ד כב) שראשי ביומא שתיתאה (לו ע"א) דאתמר (בראשית מז לא) וישתחו ישראל על ראש המטה דאיהו יום הששי נמלא טל (שיה"ש ה ב) ביומא שביעאה דא טפה י' ודאי ודא נקודה דאת ב':

אחותי כו' - שהקירוב בשמאל בסוד שמאלו תחת כו' (שיה"ש ב ו), אבל עיקר הזיווג אינו אלא בגוף כמ"ש אצל האבות בעיקב (בראשית כח יא) ויפגע במקום וילן כו', ואמרו שאף יעקב לא יכול לאזדווגא בה עד דאתגלגל ביה רוחא דמשה כמ"ש בתז"ח (לח ע"ב) ע"ש¹⁴¹², וז"ש רעיתי ביומא

- מאיר התיקון -

מן הכסא, וקדם לעולם כמוהו. עוד הוא בגי', כן דעה חכמה לנפשך גי' שבת, שלא נתנה לישראל אלא ללמוד תורה חכמה יתירה.

¹⁴⁰⁸ עי' לקמן מט ע"א שזה יסוד, ועי' לעיל לג ע"ב שזה בינה.

¹⁴⁰⁹ פי' המ' סתומה.

¹⁴¹⁰ ז"ל: כגוונא דא (שיה"ש ה ב) פתחי לי באת ב' דאיהו תרעא אחותי באת א' רעיתי באת ר' יונתי באת י' תמתי באת ת' שראשי באת ש'.

¹⁴¹¹ עי' לקמן סא ע"ב ועי' עוד זהר ח"ג רנג ע"ב.

¹⁴¹² ז"ל: יעקב מה כתיב בה (בראשית כב) ויפגע במקום (בראשית) פגע בה זכאה איהו מאן דפגע בה כגון יעקב דעלה אתמר (שם) וילן שם וההיא לינה איהו לוויה מיד דאיערע בה (שם לב) ויפגעו בו מלאכי אלהים ועכ"ד דפגע בה הוה נטיר לה ולא אתאחד יעמוד [עמה] עד דאתא בעלה ודא איהו (שם כה) וילן שם כי בא השמש דבגינה (שם לב) ויזרח לו השמש דאיהו משה דאתא בה בגלגולא רוחה דמשה.

כו', והוא דרגא דר"מ, וכן באלף השלישי נתגלה ר"מ: **יונתי ביומא כו'** - באלף הרביעי שבו עמד בית המקדש ושכן השכינה בישראל, ומצאה היונה מנוח לכף רגלה, כי ג' שלוחין של היונה מן התיבה הוא בג' בתי מקדשים: **תמתי כו' תם כו'** - בגלות כמ"ש (ויק"ר יא ז) שבו נטלו אפיפוסין {לז ע"א} על עונותיהם¹⁴¹³ באלף החמישי, כל היום דו"ה¹⁴¹⁴ (איכה א יג) כידוע: **על ראש כו'** - כמ"ש (משלי י ו) וברכות לראש צדיק, וליה ההשתחויה כידוע¹⁴¹⁵, כורע בברוך (ברכות יב ע"א) וכמ"ש בזוהר (ח"א צט ע"ב¹⁴¹⁶) על הפסוק וישתחו כו': **טל ביומא כו' טפה יוד כו'** - שמוח הוא טלא דבדולחא¹⁴¹⁷, וכן הטפה נקרא טל, וידוע שהטפה הוא בסוד ג' טפים של ג' מוחין של יה"ו, בסוד מ"ב זיוגין¹⁴¹⁸, במילואן גי' טל¹⁴¹⁹: **ודא נקודה** - והיא חכמה כנ"ל⁰, וז"ש ההיא טפה דאיהי חכמה, וירתא ברתא בשבת דאבא יסד ברתא, ולכך נק' חכמה זעירא (זהר ח"ב רלה ע"ב):

ולכן הזווג של תלמידי חכמים משבת
 לשבת, לירש אותה טיפה, שהיא חכמה, ט"ל
 לשבת לירתא ההיא טפה דאיהי חכמה ט"ל
 תורה, לבניהם. ולא לחנם פרשוהו זכרונם

- מאיר התיקון -

תרגום: מה כתוב ביעקב (בראשית כח) ויפגע במקום פגע בה אשרי מי שפוגש בה כמו יעקב שעליו נאמר וילן שם ואותה לינה היא לוינה מיד שפגש בה (שם לב) ויפגעו בו מלאכי אלהים ועם כל זה שפגש בה היה שומר אותה ולא התאחד אתה עד שבא בעלה וזהו (שם כח) וילן שם כי בא השמש שבשבילו (שם לב) ויזרח לו השמש שהוא משה שבא בו בגלגול רוחו של משה.
 בהגר"א: **עד דאחד** - ר"ל משה שהיא כלת משה כידוע כמ"ש: **ודא איהו דילן כו'** - ר"ל ויפגע במקום. ולא אתאחד רק פגיעה ואח"כ וילן שם לוינה כי בא השמש דאתא משה בעלה ור"ל בא אתא: **דבגינה כו'** - ר"ל בשביל להתייחד עמה בא בו רוח של משה ויזרח כו' שעל משה נאמר וזרח השמש כידוע:

¹⁴¹³ עי' ויק"ר (פ"א סי' ז): כתיב (ירמיה לח) והיה כאשר נלכדה ירושלים אמר להן אף היא אינה צרה שבו ביום נטלו ישראל איפופסין על עונותיהם דא"ר ישמעאל ב"ר נחמן איפופסין שלימה נטלו ישראל על עונותיהם ביום שחרב בה"מ הה"ד (איכה ד) תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך:

¹⁴¹⁴ עי' לעיל הערה 1162.

¹⁴¹⁵ עי' לעיל ט ע"ב: ת' תפארת דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מד יג) וביה כל הזקוף זוקף בשם אבל לגבי יסוד כל הכורע כורע בברוך הדא הוא דכתיב ברכות לראש צדיק (משלי י ו).

ועיי' עוד (לג ע"א): כורע לגבי אדנ"י בצדיק דאתמר ביה והמלך שלמה ברוך (מלכים א' ב מה) וזוקף לגבי יה"ה לחברא לון תרוייהו כגוונא דא יאהדונה".
 ועי' עוד (לד ע"א): כל הכורע כורע בברוך דאיהי יאהדונה"י וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמהן ודא יה"ה אה"ה.

¹⁴¹⁶ ז"ל: כגוונא דא [נ"א בגוונהא] וסגיד דכתיב (בראשית לג ג) וישתחו ארצה [כגוונא דיעקב] שנאמר (שם מז לא) וישתחו ישראל על ראש המטה לשכינה ולגבי שכינתא אמר בשמא אדנ"י ולגבי צדיק אדו"ן דהא כדן אקרי אדון כל הארץ [נ"א כד אתנהרא מצדיק ואתנהרא בגוונהא דהא בגין דא] (כד איהו כגוונא דא כדן) אשתלים לעילא.

מהכא דחיזו דלתתא משיך משיכו מלעילא דהא גוונין אלין משכין משיכא מלעילא מאינון מקורין עלאין אדנ"י משכא מלעילא באלין תלת גוונין דאתלבש בהו ובהו נטלא כל מה דנטלא מלעילא ובגין דאינון חבורא דילה וסמכין דילה בכלא אתמר שמא אדנ"י דהא שמא דא אתגלי ליה כליל ברזין עלאין אתגלי ליה באתגליא מה דלא הוות מקדמת דנא דלא הוה גזיר ועד דאתגזר לא בעא קודשא בריך הוא לאפקא מניה זרעא קדישא כיון דאתגזר מיד נפק מניה זרעא קדישא ובגין כך אתגלי עליה שכינתא באינון דרגין קדישין.

תרגום: (כדוגמא זו) בצבעיה והשתחוה, שכתוב "וישתחו ארצה". כמו אצל יעקב שנאמר "וישתחו ישראל על ראש המטה", לשכינה. ולגבי השכינה אמר בשם אדנ"י, ולגבי הצדיק אדו"ן, שהרי אז נקרא אדון כל הארץ, כשמוארת מצדיק ומוארת בצבעיה, שהרי משום (זה הוא כדוגמא זו אז) זה נשלם למעלה.

מכאן שמראה שלמטה מושך המשכה מלמעלה, שהרי הצבעים הללו מושכים המשכה מלמעלה מאותם מקורות עליונים. אדנ"י מושך מלמעלה בשלשת הצבעים הללו שמתלבש בהם, ובהם נוטלת כל מה שנוטלת מלמעלה, ומשום שהם חיבור שלה ועמודים שלה, בכלם נאמר שם אדנ"י, שהרי שם זה התגלה לו כלול בסודות עליונים, התגלה לו בגלוי מה שלא היה מקודם. לכן כשלא היה מהול. ועד שנמול, לא רצה הקב"ה להוציא ממנו זרע קדוש. כיון שנמול, מיד יצא ממנו הזרע קדוש. ולכן התגלתה עליו שכינה באותן דרגות קדושות.

¹⁴¹⁷ עי' לעיל הערה 1341.

¹⁴¹⁸ עי' זהר ח"א א ע"א (לש"ו), ועי' מלואים אות לג, ועי' לעיל הערה 889.

¹⁴¹⁹ יר"ד ה"א וא"ו.

לברכה (נאמרות קיא ע"ב) כל העוסק בטל תורה לבנייהו ולא למגנא אוקמוהו זכרונם
 לברכה¹⁴²⁰ כל העוסק בטל תורה טל תורה
 מחייהו:

טל תורה מחייהו - בסוד (קהלת ז"ב) והחכמה תחיה בעליה:

גל נעול (שיה"ש ד"ב) גל¹⁴²¹ איהו כמו גלגל
 איהו רמיז דביה מעין חתום דאיהו י' ומיד
 השקו הצאן (בראשית כ"ז) דאינון אברין
 קדישין דאתמר בהון ואתן צאני צאן מרעיתי
 אדם אתם (יחזקאל לד לא) כלהו רועים ומשה
 על כלהון דכתיב (שמות ב טו) וישב על הבאר
 וכתיב (תהלים צ א) תפילה למשה איש
 האלהים וכו' איהו שלטנותיה בשבעה רקיעין:
 גל נעול" גל הוא כמו גלגל, הוא רומז
 שבו "מעין חתום", שהוא י', ומיד "השקו
 הצאן" שהם איברים קדושים, שנאמר בהם
 "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם", כולם
 רועים ומשה על כולם, שנאמר "וישב על
 הבאר", ונאמר "תפילה למשה איש האלהים
 וכו'", שלטונו הוא בשבעה רקיעים.

גל נעול - הולך ומפרש סיפא דקרא, הל"ל גן נעול, שפי' על ד"ו פרצופים, ר"ל הד' שהיא
 בסוד ב', והוא י' דסגיר לב'. ועכשיו מפרש גל נעול, על הנקודה שכתובה, כמו שמפרש והולך:
 כמו גלגל - דגלגל הוא י', כמ"ש לקמן בתיקונים (קטז ע"א) בסוד גלגול: מעין חתום כו' - דמעין
 ג"כ הוא יו"ד, כמ"ש בר"מ פ' בא (מב ע"ב¹⁴²²) בסוד מקור ומעין וים כו', וכן בתז"ח (טו ע"ג) ובהיר
 (אות קט) והוא חתום בגן שהוא מ"ם סתומה כנ"ל: ומיד השקו כו' - ר"ל, המעין: דאינון אברין
 כו' - ר"ל, ישראל¹⁴²³: כלהו רועים - ר"ל, השקו כו' אמר לכלהו רועים, שהן ז' רועים
 הידועים¹⁴²⁴, שהן כלל האברים דמשתקין מן המוח והטפה: איש האלהים - בעלה דשכינתא (והר
 ח"א ו ע"ב וח"ב קלז ע"ב), שהוא כולל כל האברים: וז"ש איהו שולטנותי כו' - שהן ז"ס של עמודא
 דאמצעיתא:

צדיק הוא רקיע שמחלק בין מים למים,
 בין הים העליון שהיא האם העליונה, ובין
 הים התחתון שהיא האם התחתונה. ועליו
 נאמר (חגיגה טו ע"א) אין בין מים העליונים
 למים התחתונים אלא כמלא נימא, כמו
 שבארוהו בעלי המשנה. והנימא הזו היא
 צדיק, ולא לחנם פרשוהו הראשונים (ב"ק נ
 ע"א) שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם
 הצדיקים אפילו כחוט השערה.
 צדיק איהו רקיע דפליג בין מיא למיא בין
 ים עלאה דאיהו אימא עלאה ובין ים תתאה
 דאיהו אימא תתאה ועליה אתמר אין בין מים
 עליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא
 כמה דאוקמוהו מארי מתניתין והאי נימא איהו
 צדיק ולא למגנא אוקמוהו קדמאין דקודשא
 בריך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט
 השערה:

צדיק איהו רקיע כו' - חוזר לפרש למעלה, ואיהו דאוקמוהו אין בין כו': בין ים - ע"ש נ'
 תרעין, ק"ש דשחרית וערבית כידוע (לקמן נב ע"א), ב"פ נ'¹⁴²⁵ תרעין של בינה ומלכות גי' ים:

ואין נימא ונימא של שערה של העתיק
 הקדוש שלא יוצאת ממעין עליון, והנימא
 ולית נימא ונימא דשערה דעתיקא קדישא
 דלא נפקא ממבועא עלאה והאי נימא איהו

– מאיר התיקון –

¹⁴²⁰ עי' לעיל הערה 561.
¹⁴²¹ עי' רש"י על הפסוק שהוא לשון של מעין, ועי' שם במדרש שגל מתייחס לבעולות, וצ"ע אם
 לשון גלגל הוא פעמים גל, היינו אור ישר ואור חוזר שהוא פעמים מעין.
¹⁴²² עי' לעיל הערה 1191.
¹⁴²³ כלל ישראל יחד נקראין איברין דשכינתא, עי' זוהר (פנחס רלא ע"ב, ושם רלח ע"ב, ורנב
 ע"ב).
¹⁴²⁴ מלשון הפסוק מיכה ה ד. ועי' סוכה נב ע"ב: מאן נינהו שבעה רועים דוד באמצע אדם שת
 ומתושלח מימינו אברהם יעקב ומשה בשמאלו.
¹⁴²⁵ היינו של ק"ש יחד עם ברוך שם.

הזו היא ו', מעיינו היא י', שעולה באויר עד ¹⁴²⁶י מבוטא דיליה י' דסלקא באוירא עד אין אין סוף, ויורד עד אין תכלית.

סוף ונחתא עד אין תכלית:

ולית נימא כו' - מפרש האיך ו' נפיק מיוד: דסלקא באוירא כו' - ר"ל, היו"ד סליק באוירא בכתר כנ"ל (לו ע"א) דנפיק מגו אוירא כו', ונחתא עד מלכות שהיא יוד זעירא, חכמה זעירא כנ"ל (ט ע"ב). וזהו עד א"ס בכתר, ועד אין תכלית במלכות, כמ"ש (זהר ח"א כד ע"א) א"ס למעלה ואין תכלית למטה:

והיא עשר, ובגללה נאמר "עשר אמות אורך הקרש". אמר"ת הם מאר"ת בהפוך [אותיות]. "ואמה וחצי האמה רוחב הקרש האחד", זה סוד שעור הקומה, שהוא הולך על ק"ו המדה. מהו ק"ו, זו האות ו' שהיא מדה לכל שעור של הגוף.

ואיהי עשר ובגינה אתמר (שמות כו טז) עשר אמות ארך הקרש אמר"ת אינון מאו"ת בהפוכא ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד דא רזא דשעור קומה דאיהו אזיל על ק"ו המדה מאי ק"ו דא את ו' דאיהו מדה לכל שעורא דגופא:

ואיהי עשר - ר"ל, היו"ד, לפי שכולל ע"ס מכתר עד מלכות כנ"ל: אינון מאות כו' - דעשר סלקין למאה כנ"ל (לא ע"ב): דשיעור קומה דאיהו כו' - ר"ל, כמ"ש במאמר קו המדה (ז"ח נו ע"ד) דאזיל על אמה ופלגא, בוצינא דקו המדה, וסימן מדה דארוך ע"ש¹⁴²⁷:

היא מדה בין עין לעין, ועליה נאמר "אצבע אלה"ם היא", הוא שיעור של אורך החוטם, והיא שיעור של כל אצבע ואצבע, ושיעור בין אצבע לאצבע ו' (נ"א י').

איהו מדה בין עינא לעינא ועלה אתמר (שמות ח טו) אצבע אלה"ם היא איהו שעורא דאורכא דחוטמא ואיהי שעורא דכל אצבעא ואצבעא ושעורא בין אצבעא לאצבעא ו' (נ"א י):

איהו מדה בין כו' - זה הכלל כל מדה, באורך הוא ו', וכל מדה בעיגולא הוא י', כמו שמפרש והולך: איהו שעורא דאורכא כו' - כמ"ש בבכורות (מד ע"א¹⁴²⁸) ועיין רמב"ם שם (פיה"מ פ"ז מ"ד¹⁴²⁹):

י' היא מדה של שפה ומדה של כל עין ועין בעגול, ומדה של פן ופן של פנים, ומדה של קמ"ץ סתום, וכשנפתח קמ"ץ נפתח בחמש אצבעות בסוד של ה', שבהם הקו הזה הולך

י' איהי מדה דשפה ומדה דכל עינא ועינא בעגולא ומדה דפן ופן דאנפין ומדה דקמ"ץ סתים וכד אתפתח קמ"ץ אתפתח בחמש אצבעין ברזא דה' דבהון האי ק"ו אזיל ה' מאה

– מאיר התיקון –

¹⁴²⁶ שם מדבר במים העליונים אשר מהבינה שהיא ים עלאה אימא עלאה, למים התחתונים אשר בהמלכות שהיא ים תתאה, ומתפשטים המים עלאין שמהבינה ונמשכין דרך ה' ספ"ו חג"ת נ"ה ונחתין ביסוד, וממנו מקבל המלכות שבה המים התחתונים. והרי הוה היסוד בין המים העליונים דהבינה להמים התחתונים דהמלכות, ולכן אמר שם, והאי נימא איהו צדיק, ולא למגנא אוקמוהו קדמאין דקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפי' כחוט השערה כו' (ור"ל עובי היסוד, כי הוא נהיר לנוק' דרך דופן, וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א דף יט סע"ג ובדפוה"ח הוא דף יב ע"ב סמוך לסופו), ועי' תיקונים דברי רבינו (בתיקון מ דף פט ע"ג) ותבין, וכן הוא בדברי הרב בשער הארת המוחין פ"ט ע"ש). והאי נימא איהו ו' שהוא היסוד הכולל ו"ק, והוא ו' זעירא, וממנו הוא מקבל המלכות. והרי הוה היסוד שהוא ו' הממוצע בין המים העליונים דהבינה להמים התחתונים דהמלכות, אמנם הוא נכנס כלול בתוך המלכות עצמה, והרי אין הפסק כלל. אך עכ"פ הוא שהרי אמרו בתיקונים שהנימא הוא ו', ור"ל על אורך הנימא (דע"ה ח"ב קו ע"ג).

¹⁴²⁷ עי' אפיקי ים (מגילה י ע"ב): ומקום ארון הוא נקודה פנימאה דילה חכמה דידה דשם תליא יראה וכו', ולכן אינו מן המדה כי המדה מתחיל מבינה משא"כ חכמה הוא נקודה פנימאה מחשביית שאין לה מדה וגבול כלל רק התחלת ושורש הקווין וכל המדות, והוא סוד י"ם שי' נקודה באמצע וי' נקודין לכל סטר בסוד מ"ם ברבוע כמ"ש בתיקונים (ד' לז ע"א).

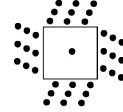
¹⁴²⁸ ז"ל: חוטמו גדול מאבריו או קטן מאבריו.

¹⁴²⁹ ז"ל: שיעור חוטמו אמרו שהוא כשיעור אצבע קטן שבידו לפי שחוטמו השווה באבריו הוא כאורך אצבע קטנה של יד ואם היה ארוך מכן או קצר מכן הרי זה מום.

י' איהו מדה דשפה - ר"ל, חוט השפה בעיגולא הסוכב כנ"ל: ומדה דקמץ סתים - ר"ל, של היוד שהוא קמץ סתים, מלשון קמץ כנ"ל (ה ע"ב), לפי שהוא בעגולא, ומדת העיגול אינו ניכר לעין¹⁴³¹, אבל מדת האורך גלוי שהוא ו', והוא פתח כנ"ל (ח ע"ב): אתפתח בה' אצבעאן - שקומץ היד סתום והוא קמץ, ואתפתח היד בה' אצבעין. והענין כי קמץ הוא בחכמה¹⁴³² שהוא {לז ע"ב} סתים, והוא י' שהוא כולל כל הע"ס מא"ס עד אין תכלית כנ"ל (לז ע"א). ובבינה אתפתח בה' של בינה, ואזיל ה' מאות¹⁴³³ בה"ס ונכלל ביסוד, ולכן בינה ויסוד נקראים שבת¹⁴³⁴, יום השביעי, שכלל שלהן ז"ס מתחיל מבינה ומסתיים ביסוד, שה' מאות סלקין בבינה ונחתין ביסוד, והוא קו המדה. ונקרא קו המדה בה"ס חג"ת נ"ה, ושיעור קומה בבינה ויסוד כמו שמפרש והולך, וכד נחית כו', ומדה נקרא היוד, וזהו קו המדה, קו דנפיק ממדה:

וכד (ס"א ו' כד) נחית לתתא לגבי צדיק אתקרי שיעור וכד סליק לעילא לגבי אימא עלאה אתקרי קומה ורזא דמלה (שמות סז יח) וימדו בעמר דא שכינתא עלאה דאיהי עומר לגלגלת דאיהי גלגלתא דרישא ושכינתא תתאה איהי ספירת העומר דבה מני שבע יומין דאינון שבע שבתות דאית בהון ארבעין ותרין יומין דשיתא דכל שבוע ושבע [לט ע"א] שבתות הא מ"ט (נ"א דמטטרוין) דאינון מ"ט אנפין טהור (דברים ו ד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דבהון אתדכיאית שכינתא תתאה לגבי בעלה במקוה דילה (האי)¹⁴³⁵ דאיהו (ירמיה יז יג) מקוה ישראל ה' ואיהו שיעור קומה דהכי אינון אתוון דמקוה קומה ואינון סתימא ברזא דא

וכאשר (ו' כאשר) יורד למטה אל הצדיק נקרא שיעור, וכשעולה למעלה לאם העליונה נקרא קומה. וסוד הדבר "וימדו בעומר" זו שכינה עליונה, שהיא עומר לגולגולת, שהיא גולגולת הראש. ושכינה התחתונה היא ספירת העומר, שבו מונה שבע ימים שהם שבע שבתות, שיש בהם ארבעים ושתים של ששה של כל שבוע, ושבע שבתות הרי מ"ט (של מטטרוין), שהם ארבעים ותשע פנים טהור, "שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד" (דברים ו ד), ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שבהם נטהרת שכינה תחתונה אל בעלה במקוה שלה (זו), שהוא "מקוה ישראל יהוה", והוא שיעור קומה, שכך הן אותיות מקוה, קומה. והם ס'

סתומה בסוד זה תשע נקודות לכל צד, בנקודה האמצעית נשלמו לארבעים

– מאיר התיקון –

¹⁴³⁰ עי' לעיל הערה 1377.

¹⁴³¹ עי' ליקוטי הגר"א בסוף ס"י כה ע"ד: יו"ד שהוא נקודה קו ושטח (ר"ל י' נקודה ו' קו ד' שטח וכן הוא יה"ו של הו"ה). אם כן פי' דבריו הם שנקודה לא ניכר לעין, שזה חד מימדי.

¹⁴³² עי' לעיל ט ע"א ודברי הגר"א שם ד"ה מ"ב, אמנם עי' קנא ע"א שקמץ זה כתר.

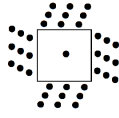
¹⁴³³ ועי' עוד קמה ע"ג בד"ה לכל ובד"ה ה' ה' (לש"ו).

¹⁴³⁴ עי' זהר ח"ב קיח ע"ב: בכמה רשימין רשים קודשא בריך הוא לישראל לאשתמודעא לגבי מלאכין אלין דימינא דתליין מקודשא בריך הוא או אלין דשמאלא דתליין משכינתא או אלין דתליין מקודשא בריך הוא ושכינתיה ביחודא חדא ודאי אלין דאית בהון תורה רשימין בחסד ואלין דאית בהון מצוה רשימין בגבורה ואלין מארי דתפלין ואות שבת ואות ברית רשימין בצדיק תרגום: בכמה רשומים רושם הקדוש ברוך הוא את ישראל להודע למלאכים אלו מימין שתלויים מהקדוש ברוך הוא או אלו משמאל שתלויים מהשכינה או אלו שתלויים מהקדוש ברוך הוא ושכינתו ביחוד אחד ודאי אלה שיש בהם תורה רשומים בחסד ואלה שיש בהם מצוה רשומים בגבורה ואלו בעלי התפלין ואות שבת ואות ברית רשומים בצדיק.

ועי' ח"ג כט ע"א: וכד ייתי שבת ויום טוב נחתת בינה דאיהו יה"ו על ה' דאיהי מלכות שמים נשמה יתרה וכו' נשמה יתירה נשמת כל חי כתר בראש צדיק דאיהו יום שבת ובהאי נשמה יתירה תהלל יה דאינון אבא ואימא

תרגום: וכשיבא שבת ויום טוב, יורדת בינה שהיא יה"ו על ה' שהיא מלכות שמים, נשמה יתרה וכו' נשמה יתרה נשמת כל חי, כתר בראש צדיק, שהוא יום השבת. ובנשמה היתרה הזו תהלל יה, שהם אבא ואמא.

¹⁴³⁵ ליליה ליהו (גכ"ח).

סאים, הוא השיעור של המקוה, שבו נטהרת אשה לבעלה.

תשע נקודין¹⁴³⁶ לכל סטר בנקודה דאמצעיתא אשתלימו לארבעים סאין איהו שעורא (לו ע"ב) דמקוה דביה אתדכיאת אתתא לבעלה:

אתקרי שיעור - הוא אותיות עש"ר ו' כמ"ש"ל בתיקון י"ח (לב ע"א), דשם ו' סליק לשיתין ע"ש: **אתקרי קומה** - דקומה בראש, והיא הבינה שהיא גלגלת הראש כידוע¹⁴³⁷, וכמו שמפרש והולך והוא אותיות מקוה כמו שמפרש והולך: **וימודו בעומר כו'** - ר"ל, מדה דגלגלת בכוצינא דקרדינותא¹⁴³⁸: **איהי ספירת** - דבה המספר כידוע (לקמן צו ע"א), ולכן בה היוד, דכל מספר סליק לעשר, והיא עשירית, ובה סלקין כל הספירות לעשר, ובה נקראין כל המדות ספי', ומצד חכמה נקראין מדות: **שבע יומין** - דשבוע, וכן דזבה ז' נקיים: **דאינון ז' כו'** - דספירת העומר: **דשיתא דכל כו'** - שהן ו"ק שהן שם של מ"ב¹⁴³⁹: **ושבע שבתות** - מלכות כלל כלהו, וכן כלל השמות של מ"ב כידוע (שעה"כ יג ע"ב): **שמע ישראל כו'** - מ"ט אותיות: **דבהון כו'** - ר"ל, במ"ט אלו, כידוע שספירת העומר לדכאה אתתא לבעלה¹⁴⁴⁰: **מקוה דיליה איהו כו'** - ר"ל, בינה שהיא קומה וכנ"ל, וכמו שמפרש והולך: **דאיהו מקוה כו'** - ר"ל, בינה שהיא מקוה ישראל שמטהרת ישראל ביוה"כ, שהיא בינה כמ"ש (יומא פה ע"ב) אשריכם ישראל מי מטהר כו' שנאמר מקוה ישראל ה' כו', וכן מקוה ישראל דלעילא כידוע¹⁴⁴¹: **אינון דא כו'** - שהן רתיכין דילה, בין לה' עילאה בין לה' תתאה, כמ"ש פרשת פנחס (רנ ע"א)¹⁴⁴³ ובז"ח (פרשת בראשית ה ע"ג ב ע"א)¹⁴⁴⁴ - מאיר התיקון -

¹⁴³⁶ לקמן קנח ע"א (לש"ו).

¹⁴³⁷ עי' ע"ח שער אנ"כ פרק ט: ונמצא כי א"א כולו נקרא חכמה סתימאה כי הלא הוא חכמה דמ"ה כולו ואפשר כי כתר דב"ן מחציתו תחתון נעשה לו בסוד אור מקיף והוא גולגלתא ונקרא בינה דיליה עטרת וכותרת לבעלה בסוד גולגלתא דמוחא. ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ו ע"ב שבז"ת גלגלתא הגולגולת עצמו היא בינה. ¹⁴³⁸ גבורה דעתיק מתלבש במו"ס (עי' דברי רבינו בסד"צ ד ע"א והענין). ועי' לעיל הערות 840

1341.

¹⁴³⁹ אבגית"ץ עי' לעיל ט ע"א.

¹⁴⁴⁰ עי' פע"ח ספירת העומר פרק א, ועי' זהר ח"ג צז ע"א: וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' פקודא דא לספור ספירת העמר הא אוקימנא ורזא דא ישראל אע"ג דאתדכו למעבד פסחא ונפקו ממסאבו לא הוו שלמין ודכיין כדקא חזי וע"ד לאו הלל גמור ביומי דפסח דעד כען לא אשתלימו כדקא יאות כאתתא דנפקא ממסאבו וכיון דנפקא מתמן ולהלאה וספרה לה אוף הכא ישראל כד נפקו ממצרים נפקו דאתאחדו ביה פסק מסאבותא מנייהו כדא אתתא כד פסקו מנה דמי מסאבותא בתר דאתפסקו מנה מה כתיב וספרה לה שבעת ימים אוף הכא כיון דעאלו בחולקא קדישא פסקא מסאבו מנייהו ואמר קב"ה מכאן ולהלאה חושבנא לדכיותא.

תרגום: וספרתם לכם ממחרת השבת וגו', מצוה זו לספור ספירת העומר, הרי בארנו. וסוד זה ישראל אף על גב שנטהרו לעשות פסח ויצאו מן הטומאה, לא היו שלמים וטהורים כראוי, ועל כן אין הלל גמור בימי הפסח, שעד עכשיו לא השתלמו כראוי, כמו אשה שיוצאת מטומאה, וכיון שיצאה משם והלאה וספרה לה, כמו כן כאן ישראל כשיצאו ממצרים יצאו מטומאה שנאחזו בו, פסקה מהם הטומאה, כאשר הזו שפוסקים ממנה דמי טומאתה. אחר שפסקו ממנה מה כתוב, וספרה לה שבעת ימים, אף כאן כיון שנכנסו בחלק הקדוש, פסקה מהם טומאה, ואמר הקדוש ברוך הוא מכאן ולהלאה חשבון לטהרה.

¹⁴⁴¹ עי' לקמן צא ע"ג ד"ה לאתר חד.

¹⁴⁴² לשון הזהר "ואינון ס סתימאה ברזא דא" וצ"ע.

¹⁴⁴³ עי' מלואים אות לד.

¹⁴⁴⁴ ז"ל: האי ה"א איהי תריסר והאי נקודה דקיימא לעילא איהי תליסר ואינון תליסר מכילן דרחמי לתתא כגוונא דלעילא הני תריסר אינון תריסר תחומין ואינון לד' סטרי עלמא תלת תלת לכל סטר.

ואינון תלת אינון תשעה לכל סטר לסטר מזרח תשעה לסטר מערב תשעה לסטר צפון תשעה לסטר דרום תשעה והאי נקודה דקיימא עלייהו באמצעיתא אשתכח האי נקודה דאשלים לכל סטר לעשרה בגין דקיימא באמצעיתא לסטר מזרח עשרה לסטר מערב עשרה לסטר צפון עשרה לסטר דרום עשרה עשר ספירן לכל סטר ואלין אינון מ' אתון דקיימין ברזא דבראשית.

דאינון שנים עשר בקר דתחותה תלת לכל סטר מתחלקין כל א' לתלת, והאי נקודה האמצעית משלים לעשרה לכל סטר, וע"ש. וכן הוא כאן, למעלה בה"א עילאה דאיהי ג"כ קיימא על תריסר שבטין עלאין, ועי' בפרשת ויחי (רמא ע"א) פתח ר' אבא ואמר ויעש כו', פתח ר' אליעזר ואמר והוא כו', ע"ש¹⁴⁴⁵. וזאת הבחינה הוא מ"ם סתימא, דהכי היא צורתה ל' סטרין, וגם חושבניה דמ"ם הכי הוא, וכן שעוריה דמקוה, ובהון אתדכאית אתתי' כו', דשיעור דילה ג"כ בארבעים הוא כמ"ש שם ושם, וצריך מקוה מים שכל גופו עולה בהם (עירובין ד ע"ב), והן כלהו גופה דכלילין באת ה' בתראה כמ"ש, וז"ש דבהון אתדכאית כו'. ואלו הארבעים הם תליסר מכילין דרחמי, י"ב בקר הנ"ל ונקודה ההיא, כמ"ש בז"ח שם, והן מים דמקוה חסדים (כלומר דמקוה הוא אהי"ה דההי"ן באימא), והוא במזל תחתון ונקה, דשם וזרקתי עליכם מים וכו' (יחזקאל לו כה), והן המים שיצאו לע"ל וירפאו הכל, כמ"ש (זכריה יד ח) ביום ההוא כו'¹⁴⁴⁶, והוא מזל י"ג דכליל כל י"ג מכילין דרחמי, שהן ארבעים {לז ע"ג} כנ"ל. וכן אלו הי"ג בעלמא עילאה שכיח כמ"ש בפ"ב דספד"צ (יט ע"ב¹⁴⁴⁷). וענין הי"ג דאמר, דההוא נקודה אשלים ליי"ג, והוא ד' דאשלים לארבעים ידוע בד' חיות ואופנים שהן ט"ז פנים¹⁴⁴⁸, והן י"ג כי ד' פני אדם שבאמצעין הן א', ושם יחודא, נשאר ג' פנים לכל צד, ואינון כל א' לג' שהן י"ב חיות גדולות כמ"ש בפ' פקודי (רנד ע"ב) אלן ארבע נהורין עלאין אית תחותייהו תמניא אחרנין כו'¹⁴⁴⁹, ובפ' ויקהל ובראשית וש"מ הרבה, ואינון מתפרשין תלת תלת ג"כ, כמ"ש בפרשת פנחס (רכח ע"א) ע"ש. ופני אדם בכל צד משלים לעשר, דהוא עשר אתון דשמא מפרש¹⁴⁵⁰, אדם¹⁴⁵¹, והיחודא הוא בהאי אדם. דט' שהן לכל סטר הן א"ח דז"א דסתים לה, והיא ד' דאחד באמצע כמ"ש בר"מ פרשת פנחס (רנ ע"א)¹⁴⁵² שם ע"ש. ומ"ם הזאת מ"ם סתימא דבינה, ד' תחתונות דבה, שנקרא תבונה שבה¹⁴⁵³, עולין זו"ג. וז"ש (אבות פ"ה מכ"א) בן ארבעים לבינה. ובס' דילה ניתר כל האיסורים בששים, וזהו בה' שלה, שהן ד"ו מ' וס', (ואלו ב', ו' ד', שהן דו"ג שהן הנהגת עוה"ז, אבל י' דילה שהוא עה"ב, לכן אין

– מאיר התיקון –

תרגום: הה"א הזו היא שנים עשר והנקדה הזו שעומדת למעלה היא שלשה עשר והם שלש עשרה מדות הרחמים למטה כמו שלמעלה השנים עשר הללו הם שנים עשר תחומים והם לארבעת צדדי העולם שלשה שלשה לכל צד.

ואותם השלשה הם תשעה לכל צד לצד מזרח תשעה לצד מערב תשעה לצד צפון תשעה לצד דרום תשעה והנקדה הזו שעומדת עליהן באמצע נמצאת הנקדה הזו שמשלימה כל צד לעשרה משום שעומדת באמצע לצד מזרח עשרה לצד מערב עשרה לצד צפון עשרה לצד דרום עשרה עשר ספירות לכל צד ואלו הם מ' אותיות שעומדות בסוד של בראשית.

¹⁴⁴⁵ עי' מלואים אות לו.

¹⁴⁴⁶ עי' שמות רבה פט"ו ס' כא, ובפרקי דר"א סוף פרק נא, סנהדרין ק ע"א, ועי' זהר ח"ג קעא ע"א וח"א רסא ע"ב (לש"ו), הוב"ד במלואים אות לז.

¹⁴⁴⁷ בההוא מזלא דכלא נגדין תליסר משיחין דאפרסמונא דכיא כלא בהאי מזלא שכיח וסתים.

¹⁴⁴⁸ עי' לעיל יא ע"א ועל כולהו.

¹⁴⁴⁹ ז"ל בשלימות: אינון תריסר נהורין קיימין (תחות אליון) בההוא רוחא דקאמרן וההוא רוחא עלייהו בשלימו אליון ארבע נהורין עלאין אית תחותייהו תמניא אחרנין למהוי בשלימו ובכלהו שלימו חד וס"א ירדתי לראות אליון ארבע נהורין עלאין אית תחותייהו תמניא אחרנין ואינון תריסר נהורין דקיימין תחות ההוא רוחא דקאמרן וההוא רוחא עלייהו בשלימו למהוי בכלהו שלימו חדו וכד מן]ת]פרשין כלהו אינון תלת לכל סטר:

תרגום: אותם שנים עשר האורות עומדים באותה הרוח שאמרנו ואותה רוח עליהם בשלמות תחת ארבעה האורות הללו יש שמונה אחרים כדי להיות בשלמות ובכלם יש שלמות אחת (ירדתי לראות אלו ארבעה אורות עליונים שיש תחתיהם שמונה אחרים והם שנים עשר אורות שעומדים תחת אותה רוח שאמרנו ואותה רוח עליהם בשלמות להיות בכלם שלמות אחת) וכשכלם נפרדים הם שלשה לכל צד.

בשלימו - ר"ל שאלו י"ב נהורין, שהן י"ב חיות, הן תחות אלו י"ב נהורין, שהן כלולין בההוא רוחא. וקיצר כאן, שסמך על מ"ש בפרשת בראשית כמ"ל. ויותר נכון שצ"ל קיימין תחות ההוא רוחא דקאמרן (יהל אור).

לכל סטר - ר"ל ד' חיות הקדש, חיות גדולות תחתיהם, ח' חיות קטנות כנ"ל (יהל אור).

¹⁴⁵⁰ עי' לעיל ח ע"ב וזהר ח"ג כט ע"ב שזה שם מ"ה.

¹⁴⁵¹ היינו בגימ' אד"ם.

¹⁴⁵² עי' מלואים אות לד.

¹⁴⁵³ עי' ע"ח שער הכללים פרק יא.

נטהרין עד לע"ל¹⁴⁵⁴). ועוד י' שבה' מתכשר כל הפסולין, והוא לע"ל שעתידין ממזרין להתכשר (קידושין עב ע"ב), שנאמר בהם (דברים כג ע"ג)¹⁴⁵⁵ עד דור עשירי כו', והוא שער החמשים שבה, חוזר הכל להכשירו¹⁴⁵⁶, שלמטה מתפשטין מ"ט פנים טהור בז"ס תתאין, וכנגדן מ"ט פנים טמא שהוא מקנן במט"ט¹⁴⁵⁷, עץ הדעת טו"ר, אבל היא בעצמה חירו דכלא, שער החמשים, ה' דכליל כל החמשים, ה"פ י' דבה. ונקרא מטה האלהים (זהר ח"א כז ע"א¹⁴⁵⁸), מ"ט וה' דכליל לון, ושם (עירובין יג ע"ב) אלו ואלו דברי אלהים חיים, שמא דבינה¹⁴⁵⁹, דשם אף האסור מותר. והענין כי האסור הוא מצד עץ הדעת טו"ר¹⁴⁶⁰, דשם הס"א, אבל בעץ החיים לא יגורך רע¹⁴⁶¹ (תהלים ה ה), ומינה מתפשטין חו"ג מסט' דחסד טהור, אף בעץ הדעת טו"ר. ומסט' דגבורה, טמא שם, ות"ת מכריע פעם לכאן כו'. וז"ס שהתורה ניתנה במ"ט פנים טהור ובמ"ט פנים טמא, והוא בדרגא דחו"ג, ובהגיע לת"ת שם נאמר כהלכה¹⁴⁶². ולוחות הראשונות ניתנו בעה"ח, דשם לא יום ולא לילה לעת ערב יהיה אור (זכריה יד ז), יום השביעי דאין לילה נזכר בו¹⁴⁶³. וממנה שני ענפין יוצאין, חו"ג על כל דבר. אלא כיון שמגיע לת"ת מכריע לצד אחד, ושם נקרא הלכה, וז"ש (א ע"ב) הלכה

– מאיר התיקון –

¹⁴⁵⁴ עי' דע"ה ח"ב ק ע"ג: לעת"ל, שהוא עת שליטת הבינה, שבה יטוהר הכל, ויהיו כל החטאים כמי שלא היו, עי' הגר"א בתיקון י"ט (לז ע"ג) עש"מ, ואז יבוא כל א' למדרגתו הראשונה אשר משורשו ומקורו הנעלם. אבל עד עת התיקון הנה אי אפשר לכל מי שירד ע"י החטא ממדרגתו הקודמת רח"ל לחזור ולבוא למדרגתו הראשונה כמעט בשום אופן, וכמ"ש הגר"א בתיקון נ"ח עש"מ. והטעם הוא ע"פ מה שאמרנו, והבן מאד כי אי אפשר לי לבאר יותר עתה. והכלל הוא כי הגם שהחטא עצמו מתכפר ע"י התשובה תיכף, אבל מי אשר גרם לו החטא לירד ממדרגתו רח"ל, הנה על זה אינו מועיל לו תשובתו עתה עד לעת"ל דוקא.

¹⁴⁵⁵ ז"ל הפסוק: לא יבא ממזר בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא לו בקהל ה'.

¹⁴⁵⁶ עי' ספד"צ לו ע"ב כולהו תייבין לאתרייהו.

¹⁴⁵⁷ היינו הר"ק כדלעיל כד ע"ב.

¹⁴⁵⁸ ז"ל: ומטה האלהים בידי מט"ה דא מטטרון מסטריה חיים ומסטריה מיתה כד אתהפך למטה איהו עזר מסטרא דטוב כד אתהפך לחויה איהו כנגדו מיד (שם ד ג) וינס משה מפניו וקב"ה מסר ליה בידא דמשה ואיהו אורייתא דבעל פה דביה איסור והתר.

תרגום: "ומטה האלהים ביד", "מט"ה" זה מטטרון, מצדו חיים ומצדו מיתה, כשמתהפך למטה הוא עזר מצד הטוב, כשמתהפך לנחש הוא כנגדו. מיד, "וינס משה מפניו". והקדוש ברוך הוא מסרו ביד משה, והיא תורה שבעל פה, שבה איסור והיתר.

ועי' זהר ח"ב קטו ע"א: וכען דחזרת בתיובתא ואתדבקת באילנא דחיי הא נפקת מעבד ואתהדרת בן לקודשא בריך הוא ומטה דאתמסר בידך הוא [נ"א יהא] עץ חיים ו' דאיהו בן י"ה ו[ת]יעול במ"ט אנפין דילך [דאורייתא] [באורייתא] ויתעבד מוט ויתקיים בך (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק מ"ט אנפין מ"ט אתון [דשמע] (משמע) ישראל וחברוך שם.

וכשם שחזרת בתשובה ונדבקת בעץ החיים, הרי יצאת מעבד והפכת להיות בן לקדוש ברוך הוא, והמטה שנמסר בידך יהיה עץ החיים, ו' שהוא בן י"ה, ותכנס בארבעים ותשעה הפנים שלך בתורה, ויעשה מוט. ויתקים בך "לא יתן לעולם מוט לצדיק". ארבעים ותשעה פנים, ארבעים ותשע אותיות של שמע ישראל וברוך שם.

¹⁴⁵⁹ עי' זהר ח"ג רמה ע"א.

¹⁴⁶⁰ עי' דע"ה ח"ב עח ע"ב: והנה העץ החיים הוא כולו טוב וקדוש גם בעולם העשיה, אך העץ הדעת אשר בעולם העשיה, והוא כלול ג"כ מחו"ג, הנה הגבורות שבו הם השורש להרע, ושם הם נאחזים ויונקים, לכן נעשים בהחו"ג שבהעץ הדעת הטהור והטמא האסור והמותר.

¹⁴⁶¹ עי' לעיל י ע"א. "אבל בעה"ח לא יגורך רע", צ"ל במאמר המסוגר דמה שאמר ומינה מתפשטין כו' קאי אלעיל מיניה (לש"ו).

¹⁴⁶² עי' זהר ח"ב טו ע"א: אמר רבי אליעזר תמני סרי טורי אפרסמונא (דכיא) עלאין עאלין נשמתהון דצדיקיא וארבעין ותשעה ריחין סלקין בכל יומא עד ההוא אתר דאתקרי עדן די לקבל דא אתיהיבת אורייתא במ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור מ"ט אתון בשמהן דשבטין מ"ט יומין לקבלא אורייתא מ"ט יומין קדישין עלאין

תרגום: אמר רבי אליעזר שמונה עשר הרי אפרסמון (טהור) עליונים נכנסים נשמות הצדיקים וארבעים ותשעה ריחות עולים בכל יום עד אותו מקום שנקרא עדן שכנגד זה נתנה תורה במ"ט פנים טמא ובמ"ט פנים טהור וארבעים ותשע אותיות בשמות השבטים ארבעים ותשעה ימים כנגד התורה מ"ט ימים קדושים עליונים.

¹⁴⁶³ "ולוחות הראשונות ניתנו בעה"ח דשם לא יום ולא לילה לעת ערב יהיה אור יום השביעי דאין לילה נזכר בו" גם זה צ"ל במאמר המוסגר, דמה שאמר אח"כ וממנה קאי אלעיל מיניה (לש"ו).

כרבים מסט' דאבהן כו' ע"ש. אלא שלהלכה שהוא במלכות אינו כן¹⁴⁶⁴. וכן הוא בבריאה דשם מקננת (לעיל כד ע"ב), וזהו תלמיד ותיק שיכול לטהר את השרץ כו' (עירובין יג ע"ב), ועץ הדעת טוב ורע הן בג' דרגין, טהור טמא כו'¹⁴⁶⁵, והן נטהרין בעץ החיים דבינה ביו"ד, שהה"א כוללן וכנ"ל:

ולפני שנטהרת צריך למנות שבעה ימי טהרה, להשלים בהם ארבעים ותשע פנים טהרה של התורה, ובהם מתחברת תורה שבכתב עם תורה שבעל פה ביום השבועות, שהם שתי פרצופים של אדם. והחיבור של שניהם רח"ם שהוא מאתים ארבעים ושמונה מצוות עשה, וסוד הדבר "קדש לי כל בכור פטר כל רחם", בחבור הזה של שבועות מתקרבים כל מצוות עשה "כעצמים בבטן המלאה".

וקדם דאתדכיא צריך למנאה שבעה יומין דדכיו לאשלמא בהון מ"ט פנים דכיו דאורייתא ובהון אתחברת אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה ביומא דשבועות¹⁴⁶⁶ דאינון דו פרצופין דאדם וחבורא דתרויהו רח"ם¹⁴⁶⁷ דאיהו רמ"ח פקודין דעשה ורזא דמלה קדש לי כל בכור פטר כל רחם (שמות יג ב) בהאי חבורא דשבועות מתקרבינן כל פקודין דעשה כעצמים בבטן המלאה (קהלת יא ה):

וקדם האי שעורא צריך למנאה שבעה כו' - הענין כי מ"ם הנ"ל הן מ"ב ברזא דזכור ושמור כמ"ש בר"מ שם (פנחס רמט ע"ב) כי א"ח דאחד דסובב לה הוא זכור, וד' דבאמצעיתא הוא שמור ע"ש¹⁴⁶⁸, ור"ל דבכ"א הכוללם. והענין, כי הו' דמ"ם סתומה שבד' סטרין, התפשטות הנקודה לד' סטרין, יש באמצעיתא נקודה א' המחברין, וזהו ה"א, נקודה בתוך ד', ובה ה' וכמ"ש בז"ח שם (א ע"ב)¹⁴⁶⁹, רזא דהא דלת הוה, וההוא נקודה דשריא באמצעיתא אתעביד ה"א. וכן הוא כאן בענין ד' דילה שהוא ד' דאחד כנ"ל. וכן הוא בא"ח דילה, שיש עשירית ביה הכוללן, והוא קוצו של ד', אות ברית כידוע (מב ע"א). שאף שא"ח הוא ד"פ, מ"מ בקוץ הנ"ל נכלל לא', כמו בנקודה הנ"ל. וכמו תפילין של ראש ותפילין של יד¹⁴⁷⁰, וב' אלו הן זכור ושמור, והן תרין אזנין לאחדא בימינא ושמאלא דקאמר בז"ח (ו ע"ב ב ע"א)¹⁴⁷¹ שהן תרין אודנין דלבא, רוח צפונית דכנור ורוח

– מאיר התיקון –

¹⁴⁶⁴ עי' לעיל א ע"ב הלכה כרבים דאינון מסטרא דאבהן דלית רבים פחות מתלת הלכה כרבים דא שכינתא ומתמן ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ.
¹⁴⁶⁵ טמא טהור פסול כשר אסור מותר לקמן פג ע"א.
¹⁴⁶⁶ עי' לעיל הערה 1462.
¹⁴⁶⁷ זלחם להוא כחלופא דלתוון רחם (גר"ל).

¹⁴⁶⁸ ז"ל: בעשור ט' אינון לכל סטר לקבל ט' ירחין דיולדה כחושבן א"ח מאן יולדת ד' מן אחד א"ח איהו ט' לד' סטרין דאת ד' ואינון ארבעים א"ח זכור ד' שמור הא ארבעין ותרין. תרגום: "בעשור", תשעה הם לכל צד כנגד תשעה חדשים של היולדת, כחשבון א"ח. מהי יולדת, ד' מאחד, א"ח היא ט', לארבעה צדדים של אות ד', והם ארבעים. א"ח זכור, ד' שמור, הרי ארבעים ושנים.

¹⁴⁶⁹ ז"ל: רתיכא דא מיכאל גבריאל רפאל אוריאל אלן אינון ארבע וחדא נקודה דקיימא עלייהו אינון ה"א ולא איקרי ה"א דא אלא ברזא דאלין ארבע ונקודה בתראה דשרייתא עלייהו ורזא דה"א דא דל"ת הות וההוא נקודה דשרייתא עלייהו באמצעיתא אתעביד ה"א. תרגום: המרכבה הזו מיכאל גבריאל רפאל אוריאל אלו הם ארבע ונקודה אחת שעומדת עליהם הם ה"א והה"א הזו אינה נקראת אלא בסוד ארבע הללו והנקודה האחרונה ששורה עליהם והסוד של ה"א זו היתה דל"ת ואותה הנקודה ששורה עליהן באמצע נעשית ה"א.
¹⁴⁷⁰ שיש ד' בתים בתש"ר וא' בתש"י. עי' לעיל ד ע"א ושעה"כ תפילין ג.

¹⁴⁷¹ ז"ל: ואינון תלת אינון תשעה לכל סטר לסטר מזרח תשעה לסטר מערב תשעה לסטר צפון תשעה לסטר דרום תשעה והאי נקודה דקיימא עלייהו באמצעיתא אשתכח האי נקודה דאשלים לכל סטר לעשרה בגין דקיימא באמצעיתא לסטר מזרח עשרה לסטר מערב עשרה לסטר צפון עשרה לסטר דרום עשרה עשר ספירן לכל סטר ואלין אינון מ' אתוון דקיימין ברזא דבראשית לתתא ברזא דשמא קדישא ותרין (אזנין) (אינון) לאחדא בימינא ושמאלא וכלהו קיימין ברזא דה"א תרגום: ואותם השלשה הם תשעה לכל צד מצד מזרח תשעה לצד מערב תשעה לצד צפון תשעה לצד דרום תשעה והנקודה הזו שעומדת עליהן באמצע נמצאת הנקודה הזו שמשלימה כל צד לעשרה משום שעומדת באמצע לצד מזרח עשרה לצד מערב עשרה לצד צפון עשרה לצד דרום עשרה עשר ספירות לכל צד ואלו הם מ' אותיות שעומדות בסוד של בראשית למטה בסוד השם הקדוש ושתי אזנים הן לאחז בימין ושמאל וכלם עומדים בסוד של ה"א.

דרומית כמש"ל (לג ע"ב כט ע"א) שהן זכור ושמור, ובהן נשלם שם מ"ב כמ"ש בז"ח שם ובר"מ פרשת פנחס שם. והיא ב' דבראשית, דהיא מ"ם כמש"ל ריש תיקון ה' (כ ע"ב), ולקמן תיקון ל"ו (סג ע"ב). ב' ב' כללות הנ"ל, ומ"ם פרטות הנ"ל, שהן מ"ב. {לז ע"ד} וז"ש לקמן תיקון ל"ו דבימות החול נקראת מ"ם סתימא, ובשבת ב' פתיחא, דבשבת נתגלין נקודות הנ"ל, אות ברית אות שבת, כמ"ש שם, והן זכור ושמור של שבת. והכלל שהן מ"ב, וז' יומין נקיים, הרי מ"ט. וז' הימים הן ז' עולמתין דילה¹⁴⁷², ז"ק דילה, דצריכה לדכאה לון מקדם, וז"ש לאשלמא בהון כו' - ויש עוד מ"ב בענין אחר, ז"פ ו' דשם מ"ב, והוא מסט' דאות ס' או ו', ו"ק דסחרין לה, כל א' מו"ק משית סטרין, ועם מלכות הוא מ"ב. ויש עוד מ"ב דמרגלא, והן בג' דרגין בי"ע. בעשיה נוק' מסט' דאת ד' ומ"ם סתימא, וביצירה מסט' דאת ו' וס', ובבריאה המרגלא כידוע (שער היחודים פרק כ) אהי"ה יה"ו דאמא דמקננת בה, והיא י' דה"א שמתגלה בשבת, וד'¹⁴⁷³ דה"א הן בחול, הימים והלילות זו"נ, יצירה ועשיה, אבל בשבת הי"ו אין לא יום ולא לילה כנ"ל: ובהון אתחברת אורייתא כו' - ר"ל, במ"ט הנ"ל, שהן שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כנ"ל שהן זו"נ, אורייתא דבכתב ודבע"פ, והן ג"כ אח"ד הנ"ל דמקוה, ונעשין אחד: ביומא דשבועות - שהוא שער החמשים, יסוד דבינה, מקוה הנ"ל. והן שתי הלחם דשבועות, שתי תורות דאתמר (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי, ועליהון אתמר (רות א יט) ותלכנה שתיהן כו', כמש"ל ריש תיקון ל"א, ובז"ח (סה ע"א פג ע"א)¹⁴⁷⁴ ובר"מ פ' אמור, וע"ש (צח ע"א ע"ב) בארוכה¹⁴⁷⁵, וז"ש דאינון דו פרצופין דאדם, ר"ל וזהו שתי הלחם, והן בה"א עלאה דהוא ד"ו כנ"ל, ובה מתחברין: *וחבורא דתרווייהו רחם - צ"ל דתרווייהו בלחם דהוא בחלופא דאתון רחם, ר"ל בחלופא אתון למ"ד ברי"ש, והוא ביסוד הבינה מקוה הנ"ל, וע' בפ' אמור (צ"ז וצ"ח) בארוכה: דאיהו רמ"ח כו' - דאתייהבו בתורה שבכתב ובע"פ: ורזא דמלה קדש כו' - דז"א דביה רמ"ח פיקודין הוא בוכרא (שמות ד כב) בני בכורי ישראל, ועיין בפ' בא (מג ע"ב) בכור דא בן בכור דכתיב כו'¹⁴⁷⁶, והוא פטר רחם דילה ברמ"ח אברים רמ"ח פקודין, ורחמה נפתח בני שערים כמ"ש בפרשת בראשית (יג ע"ב). ואע"ג דשם כתב דיו"ד אפתח רחמה, היינו ע"י וא"ו דיו"ד, היא המפתח דפתח להיולדת להוציא הולד כמש"ש ע"ש¹⁴⁷⁷. וע"ש (ב ע"ב)

– מאיר התיקון –

¹⁴⁷² עי' לעיל י ע"ב.

¹⁴⁷³ ו' ד' (לש"ו).

¹⁴⁷⁴ אמר רבי אלכסנדר בשעה שנפטר האדם מן העולם הנשמה והנפש אזלין כחדא שנאמר ותלכנה שתיהם עד באנה בית לחם

תרגום: אמר רבי אלכסנדר בשעה שנפטר האדם מן העולם הנשמה והנפש הולכות יחד שנאמר (רות א) ותלכנה שתיהם עד בואנה בית לחם

¹⁴⁷⁵ עי' מלואים אות לח.

¹⁴⁷⁶ ז"ל: וכל אינון ארבע אתרמיזו הכא קדש דא קדושה עלאה רזא דחכמתא עלאה דמתמן כלא אתקדש ברזא דגניזו עלאה דיתקרי קדש לי דא בינה רזא דעלמא עלאה היכלא פנימא (ורזא דא (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים (במדבר ג יג) כי לי כל בכור (שמות יט ה) והייתם לי סגולה) כ"ל רזא דחסד בכל דוכתא בין לעילא בין לתתא בכור"ר דא בן בכור דכתיב (שם ד כה) בני בכורי ישראל והאי בן בכור כליל כל סטרין וכל גוונין ובגין כך קרא כליל כלהו ארבע ברזא דחכמתא עלאה אבל דא באורח כלל למנדע דכלא כליל בהאי אבל באורח פרט כל חד בלחודוי דא איהי פרשתא קדמא דכליל כל שאר פרשיין:

תרגום: וכל אותן ארבע נרמזו כאן קדש זו קדושה העליונה סוד החכמה העליונה שמשם הכל מתקדש בסוד הגניזה העליונה שנקראת קדש לי זו בינה סוד העולם העליון ההיכל הפנימי (וסוד זה כי לי בני ישראל עבדים כי לי כל בכור והייתם לי סגולה) כ"ל סוד החסד בכל מקום בין למעלה בין למטה בכור"ר זה בן בכור שכתוב בני בכורי ישראל ובן בכור זה כולל כל הצדדים וכל הצבעים ולכן הכתוב כולל את כל הארבע בסוד החכמה העליונה אבל זה בדרך כלל לדעת שהכל כלול בזה אבל בדרך פרט כל אחד לבדו זוהי פרשה ראשונה הכוללת כל שאר הפרשיות.

¹⁴⁷⁷ פרשתא קדמא (שמות יג ב) קדש לי כל בכור דא י דאיהי קדש בוכרא דכל קודשין עלאין פטר כל רחם בההוא שביל דקיק דנחת מן יו"ד דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואיבין כדקא יאות ואיהו קדש עלאה

פרשתא תניינא (שם ה) והיה כי יביאך דא ה היכלא דאתפתח רחמא דילה מגו יו"ד בחמשין פתחין אכסדראין ואדרין סתימין דביה דההוא פטר דעביד יו"ד בהאי היכלא למשמע בה קלא די נפקא מגו שופר דא בגין דשופר דא הוא סתים בכל סטרין ואתא יו"ד ופתח ליה לאפקא מניה קלא וכיון דאפתח ליה תקע ליה ואפיק מניה קלא לאפקא עבדין לחירו ובתקיעו דשופרא דא נפקו ישראל ממצרים וכך זמין זימנא אחרא לסוף יומיא וכל פורקנא מהאי שופר אתיא ובגין כך אית בה

בההוא מפתחא בארוכה¹⁴⁷⁸. וז"ש שיש מפתח לאשה, ואמרו שם איידי דזוטרא והוא י' הנ"ל, שבילא דבו¹⁴⁷⁹, ואמרו שם ב' דלתות וב' צירים¹⁴⁸⁰, והן ד' של ה"א שהוא דלת א', ובו ציר א', י' יוד שבו, וב' דלתות וצירים הם מ"ם סתומה הנ"ל, שהוא הרחם כנ"ל, ובלידה נפתחין הדלתות ונכנס ברא בוכרא שורש הדעת בה, ונעשית ה"א, והיא הפתיחה לנ' שערי בינה שהן בה"א: מתקרבין כל פקודין דעשה כו' - שהן רמ"ח אברים, וז"ש כעצמים, וכמ"ש (יחזקאל לו ז) ותקרבו עצמות כו'¹⁴⁸¹, בבטן שהוא בינה כמ"ש בת"ל (פב ע"א) מבטן מי כו' המלאה, דהיא נקראת מליאה (פע"ח חג המצות¹⁴⁸²), אלהים חיים (זהר ח"א לא ע"ב), מלא י"ה (זהר ח"ג כט ע"א), בינה בן י"ה (אד"ז רצ ע"א¹⁴⁸³), דכלילן בה, י' וד' דה"א ווא"ו, ויום השבועות זמן הביכורים שנאמר (שמות כב ב) מלאתך כו':

ובאותו זמן, כל אותם איברים מקבלים על ידי צנורות זה מזה, זהו שנאמר "מקבילות הלולאות אשה אל אחותה" (נ"א אחת אל אחת), וכשהם מקבלים כל הספירות, מקבלות זו מזו, והמלאכים למטה מקבלים זה מזה כמו שנאמר (ת"י ישעיה ו ג) "ומקבלין דין מן דין", וכל אחד ואחד נותן רשות לחבירו להיכנס לתחום חבירו כמו שנאמר "ונותנין רשות זה לזה".

ובההוא זמנא כל אינון אברין מקבלין על ידי צנורין דא מן דא הה"ד (שמות כו ה) מקבילות הלולאות אשה אל אחתה (נ"א אחת אל אחת) וכד אינון מקבלין כל ספיראן מקבלין דא מן דא ומלאכין לתתא מקבלין דין מן דין כד"א ומקבלין דין מן דין וכל חד וחד יהיב רשו לחבריה לאעלא בתחומא דחבריה כד"א¹⁴⁸⁴ ונותנין רשות זה לזה (ישעיה ו ג):

ובההוא זמנא כו' - כנ"ל דפקודין דעשה שהן רמ"ח אברים מתקרבין זא"ז ע"י הקרבת ב' הלחם, וצינורות הן הגידין שמחברין האברים¹⁴⁸⁵, ומשתקייין¹⁴⁸⁶ האברים על ידן, והן שס"ה ל"ת דאורייתא: הה"ד מקבילות כו' - ר"ל, מקבלין זה מזה: כד"א ונותנין - צ"ל הד"א ונותנין רשות כו', ר"ל מ"ש בברכות ק"ש, ועיקר ההתקרבות דקאמר כאן רמ"ח פקודין דמצוה ברמ"ח דאורייתא דאיהו מצוה, בכל אבר דיליה, וזהו ההתקרבות הוא בב' הלחם:

ומי גורם זה ישראל כשמקבלים זה מזה, ומאן גרים דא ישראל כד מקבלין דא מן דא בין בתורה בין בממון, גורמים לקבל למעלה בין באורייתא בין בממונא גרמין לקבל זה מזה, ולהשפיע זה לזה, והכל על ידי

– מאיר התיקון –

יציאת מצרים בפרשתא דא דהא מהאי שופר אתי בחילא דיו"ד דפתח רחמא דילה ואפיק קליה לפורקנא דעבדין ודא ה את תניינא דשמא קדישא תרגום: פרשה ראשונה "קדש לי כל בכור", זו י' שהיא קדוש, הבכור של כל הקדושים העליונים. "פטר כל רחם", בְּשִׁבִיל הַדֶּק הוּא שְׁיֹרֵד מִיֹּד, שהוא פותח את רחמה לעשות פירות כראוי, והוא קדוש עליון.

פרשה השניה "והיה כי יביאך", זו ה', ההיכל שנפתח רחמה מתוך יו"ד בחמשים פתחים אכסדראות וחדרים הסתומים שבו. שהפטר ההוא שעשה יו"ד בהיכל הזה לשמוע בה קול שיוצא מתוך השופר הזה, משום שהשופר הזה הוא סתום בכל הצדדים, ובא יו"ד ופתח אותו להוציא ממנו קול. וכיון שפתח אותו, תקע לו והוציא ממנו קול להוציא עבדים לחירות. ובתקיעת השופר הזה יצאו ישראל ממצרים, וכך עתיד בפעם אחרת בסוף הימים. וכל גאולה באה מן השופר הזה. ולכן יש יציאת מצרים בפרשה הזו, שהרי מהשופר הזה בא בכח של יו"ד שפותח רחמה ומוציא קולו לגאולת העבדים, וזו ה', האות השניה של השם הקדוש.

¹⁴⁷⁸ נדצ"ל ג ע"ב, ועי' מלואים אות לט.

¹⁴⁷⁹ יסוד שבו, עי' שעה"כ ג ע"א.

¹⁴⁸⁰ עי' ע"ח שער הירח ג: ועתה נבאר מציאות אלו החותמות, והענין כי הלא אמרו בגמרא (בכורות מה ע"א) שיש דלתות ברחם האשה כמ"ש (איוב ג י) כי לא סגר דלתי בטני, ויש צירים לאשה כמ"ש (שמואל א' ד יט) כי נהפכו עליה ציריה.

¹⁴⁸¹ עי' זהר ח"ג רסז ע"ב שפסוק זה מדבר על לעתיד לבא.

¹⁴⁸² ז"ל: כשהוא בבטן המלאה בינה שהוא אלהים, ובהיפך מליאה.

¹⁴⁸³ עי' לעיל הערה 639.

¹⁴⁸⁴ הד"א (גכ"ח).

¹⁴⁸⁵ עי' ע"ח שער פו"ח פרק יב, ושער החשמ"ל פרק א.

¹⁴⁸⁶ מתלבשים בתוכו, עי' לעיל יט ע"א שקיו דאילנא.

צנורות, זהו שנאמר "תהום אל תקום קורא לקול צנוריק וגו'", ומה אומרים זה לזה (תענית כה ע"ב) "אבע מימך קול שני רעים אני שומע".

לעילא דא מן דא ולאשפעא דא לדא וכלא על ידי צנורין הה"ד (תהלים מב ח) תהום אל תהום קורא לקול צנוריק וגו'¹⁴⁸⁷ ומאי אמרי דא לדא אבע מימך קול שני ריעים אני שומע:

ומאי אמרי כו' - כמ"ש בספ"ג דתענית (כה ע"ב) כשמנסכין¹⁴⁸⁸ כו' והן נו"ה, בשני ספלים מים ויין, ימינא ושמאלא:

והם כנגדם שתי שפתים שנקראים "אפיקי מים", ומי הם, נצח והוד, שנקראים "שקתות המים", ושניהם נשקים על ידי צנור שהוא העמוד האמצעי שכולל הכל, והוא ברית שכוללים בו כל האיברים של הגוף, כל הצנורות הם נשקים מהאות ו' שהוא נהר ששופע ויוצא מעדן, והוא צנור שיוצא ממעין המים שהוא י', וממנו מתפשטת ה' שהיא הים העליון.

ואינון לקבלייהו תרי שפון דאתקרון אפיקי מים (תהלים מב ב) ומאן נינהו נצח והוד דאתקרון שקתות המים (בראשית ל לח) ותרוייהו אתשקיין על ידא דצנורא דאיהו עמודא דאמצעייתא דכליל כלא ואיהו ברית דכלילין ביה כל אברין ולח ע"א} דגופא כל צנורין אינון אתשקיין מן את ו' דאיהו נהר דנגיד ונפיק¹⁴⁸⁹ מעדן ואיהו צנור דנפיק ממעינא דמיא דאיהו י' ומניה אתפשטא ה' דאיהו ים עלאה:

לקבלייהו תריין שפון - ר"ל, בשבועות¹⁴⁹⁰, שפון דאורייתא אפיקי מים של תורה, שע"י מתחבר תורה שבכתב ובע"פ ע"י לימוד התורה¹⁴⁹¹: ותרוייהו {לח ע"א} אתשקיין כו' - ור"ל ז"ש תהום אל תהום, עמודא דאמצעייתא ומלכות, קורא לקבלא דין מן דין, וכמ"ל וקרא זה אל זה, ומקבלין דין מן דין וכמ"ל, כל א' א"ל אבע מימך לקול הוא נו"ה, קול ב' ריעים צנוריק יסוד, וע"י ג' אלו הן מתחברין כידוע¹⁴⁹². ואמר דכליל כלא כו' דכלילין בי כו', ר"ל זו"ש צנוריק לשון רבים, דכליל כל האברים¹⁴⁹³, וכל שפעם שהולך בכל הצינורות: כל צנורין כו' דאיהו נהר כו' - ר"ל, דעת דהוא ו'¹⁴⁹⁴, והוא הנהר דמהלך בכל האברים עד שמגיע לברית שנקרא על שמו, כי שם קיבוץ הדעת והתגלותו¹⁴⁹⁵: דנפיק ממעינא דמיא כו' - שהוא בין¹⁴⁹⁶ י"ה, שהוא הזרע שנותן אבא לאמא ומתמליא מיניה, ושם נתגדל ונתרבה ויוצא הולד. ומ"מ השורש נשאר שם

– מאיר התיקון –

¹⁴⁸⁷ זה המשך לשון הפסוק: כל משבריק וגליך עלי עברו.
¹⁴⁸⁸ ז"ל: אמר רבי אלעזר כשמנסכין את המים בחג תהום אומר לחבירו אבע מימך קול שני ריעים אני שומע שנאמר תהום אל תהום קורא לקול צנוריק וגו' אמר רבה לדידי חזי לי האי רידיא דמי לעיגלא (תלתא) ופירסא שפוותיה וקיימא בין תהומא לתאה לתהומא עילאה לתהומא עילאה אמר ליה חשור מימך לתהומא תתאה אמר ליה אבע מימך שנאמר הנצינים נראו בארץ וגו'.
¹⁴⁸⁹ עי' אד"ז רצ ע"ב: מאי יובל, כמד"א ועל יובל ישלח שרשיו (ירמיה יז), משום שהוא נהר דאתי ונגיד ונפיק ואתי תדיר ולא פסיק.
"דנגיד" הוא מסט' דחכמה והוא באתפשטותיה לתתא לבינה. ובבינה שם הוא "נפיק" (ב"ע קצז ע"א)

¹⁴⁹⁰ בחג השבועות.
¹⁴⁹¹ עי' לעיל לו ע"ג ד"ה דאיהו רזא, עי' רע"מ ויקרא לג ע"ב ז"ל, לכו לחמו בלחמי מימינא ובחמרא דאיהו יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה מעמודא דאמצעייתא דכליל תרוייהו.
תרגום: לכו לחמו בלחמי מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם.
¹⁴⁹² עי' לעיל הערה 619.
¹⁴⁹³ עי' לעיל א ע"א ד"ה כזהר הרקיע.
¹⁴⁹⁴ עי' לעיל כט ע"ב: "יעקב מלבר משה מלגאו". כלומר, מידת ת"ת ה"ה יעקב, הוא בחי' החיצוניות של הדעת, ה"ה בחי' משה. ועי' גר"א בספד"צ יד ע"א: ו' הוא קלא דאשתמע, דעת, כידוע שדעת הוא ת"ת.
¹⁴⁹⁵ עי' לקמן פא ע"א בדברי רבינו: כשזה נפתח זה נפתח ודעת ויסוד הוא א' וידע אדם כו'.
¹⁴⁹⁶ אפשר דצ"ל בן.

כידוע, והוא הדעת נהר [דנגיד ונפיק] (דנפיק) כו', וז"ש ומיני' כו'. ועיין בפ' בא (מב ע"ב¹⁴⁹⁷).
 ור"ל בכאן ז"ש כל משבריך וגליך כו'¹⁴⁹⁸, משבריך הוא ה"א שנשבר הרגל מינה, ונפתח בלידה
 ביציאת מצרים, ביציאת הבן מינה כמ"ש בפרשת פנחס (רנב ע"א) דתבר ח' מחמץ ונעשית מצה.
 וגליך הוא י', גל נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) והוא המעין, וצינוריק הוא הוא יו', וז"ש כל צינורין
 כו' מן את ו': דאיהי ים עלאה - כמ"ש בפ' בא ע"ש. וה' הוא י"ם נ' שערי בינה, והוא פתוח כמו
 ים דפתוח, כמ"ש למה נמשלה תשובה לים מה כו'¹⁴⁹⁹, אבל מקוה¹⁵⁰⁰ נמשלה למ"ם דאיהי
 סתום:

ובא וראה תשע נקודות הן מן קמ"ץ עד
 שור"ק, וכלן נקראו צנורות ומעינות
 לאותיות, שהן כלולות בקרקע שהיא שכינה
 התחתונה, שנקראת ג"ן כלולה משלשה
 וחמשים סדרים של התורה, ועליה נאמר "גן
 נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום",
 חתום ודאי, משום שהיא "בתולה ואיש לא
 ידעה", והיא חכמת שלמה, שעליה נאמר
 "ותרב חכמת שלמה" מתגדלת מכל
 ההשקאה של כל ספירה וספירה, על ידי
 אותו צנור שהוא ו', עד שמגיעה לאותו
 המעיין העליון שהיא י' העליונה, "חכמת כל
 בני קדם", ובאותו זמן היא נעשית כתר
 בראש האות ו'.

ותא חזי תשע נקודין אינון מן קמ"ץ עד
 שור"ק וכלהו אתקריאו צנורין ומבועין לאתוון
 דאינון כלילין בקרקע דאיהי שכינתא תתאה
 דאתקריאת ג"ן כלילא מתלת וחמשיין סדרין
 דאורייתא ועלה אתמר גן נעול אחתי כלה גל
 נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) חתום ודאי בגין
 דאיהי בתולה ואיש לא ידעה (בראשית כד טז)
 ואיהי חכמת שלמה דעלה אתמר ותרב חכמת
 שלמה (מלכים א' ה י) אתרביאת מכל שקיו דכל
 ספירה וספירה על ידא דההוא צנורא דאיהו ו'
 עד דמשיאת לההוא מבועא עלאה דאיהי י'
 עלאה חכמת כל בני קדם (שם) ובההוא זמנא
 אתעבידת איהי תנא ברישא דאת ו':

כלילין בקרקע - ר"ל, דצנורין הן להשקות את הקרקע, ארץ: גל נעול - הוא נקודה דידה, אות
 ברית, חכמת שלמה, והוא מעין חתום כל ימי השבוע כמ"ש ל' תיקון ל"ו (פר ע"ב), וז"ש בגין דאיהי
 כו' ואיהי חכמת שלמה כו': דאיהי י' עלאה - חכמה עליונה, וידוע שכל הנחלים הולכים¹⁵⁰¹
 אליה בתוך יו"ד דידה הנ"ל, ושם ותרב. ועבמ"א שכ' שכלל הנקודות הן ס"ה מנין ותרב¹⁵⁰²: בני
 קדם - קדם הוא כתר, דשם ימי קדם (זהר ח"ג טו ע"א), כמ"ש בא"ר (קלד ע"ב¹⁵⁰³), ושם המקור

– מאיר התיקון –

¹⁴⁹⁷ ז"ל: עלת העלות עשר ספירות וקרא לכתר מקור וביה לית סוף לנביעו דנהוריה ובגין
 דא קרא לגרמיה אין סוף ולית ליה דמות וצורה ותמן לית מאנא למתפס ליה למנדע ביה ידיעא
 כלל ובגין דא אמרו ביה במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור לבתר עבד מאנא
 זעירא ודא י' ואתמליא מניה וקרא ליה מעין נובע חכמה וקרא גרמיה בה חכם ולההוא מאנא קרא
 ליה חכמ"ה ולבית עבד מאנא רברבא וקרא ליה ים וקרא ליה בינה והוא קרא לגרמיה מבין בה.
 תרגום: עלת העלות עשה עשר ספירות וקרא לכתר מקור ובו אין סוף לנביעת אורו ולכן קרא
 לעצמו אין סוף ואין לו דמות וצורה ושם אין כלי לתפוס אותו לדעת בו ידיעה כלל ולכן אמרו בו
 במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. אחר כך עשה כלי קטן וזה י' והתמלא ממנו
 וקרא לו מעיין נובע חכמה וקרא את עצמו בו חכם ולאותו הכלי קרא לו חכמ"ה ואחר כך עשה
 כלי גדול וקרא לו ים וקרא לו בינה והוא קרא את עצמו מבין בה.

¹⁴⁹⁸ עי' לקמן נב ע"ב ותז"ח לא ע"ב.

¹⁴⁹⁹ עי' פסיקתא דרב כהנא (פסקא כד אות ב): נמשלה תשובה בים מה הים הזה לעול' פתוח
 כך שערי תשובה לעולם פתוחים.

¹⁵⁰⁰ עי' לעיל לז ע"א.

¹⁵⁰¹ עי' לקמן ריש ע"ב.

¹⁵⁰² עי' דברי רבינו בס"י ד ע"ג: וע"ב הוא עם תשר"ק והן ע"ב, דודיק מיין כו' (שיה"ש א ב). וכן
 הן ע"ב דאותיות עם י"ב דמנצפ"ך, ובו שם י"ב דסלקין באוירא. והן ע"ב פרקי המרכבה נ"ו
 הידועים וראש ועינים ופה וי"ב פרקין אחוריהם כו', וס"ה דאדנ"י הוא בנקודין של ע"ב אתוון
 הנ"ל, ומספרן תר"ב, בסוד (מלכים א' ה י) ותרב חכמת שלמה כו', ששם הנקודין במספרן בסוד
 (אבות פ"ג מ"ח) גימטריאות פרפראות לחכמה עילאה, וכשהיא בשלימותא דירתא כל הנקודין אז
 (מלכים א' ה י) ותרב וכו'.

¹⁵⁰³ ז"ל: תאנא אלין תקונין אקרון ימי קדם יומין קדמאין דקדמאין ואינון דאשתכחו בזעיר אפיין
 אקרון ימי עולם.

כמש"ש בפ' בא, והמעין נפיק מן המקור בל"ב שבילין¹⁵⁰⁴, ואינו בני קדם, והיא אתרביאת ומתגדלת עד דמטיא לשם, ושם היא תגא בראש וא"ו כמו שמפרש והולך, והיא ז', תגא. ובתחלה היתה בסוד חירק, יו"ד תחת ו', וכד אשתקיא מניה נקרא שורק, וכד היא מטיא ליו"ד עלאה היא חולם, וז"ש ות"ח שכינתא כו', ושם ביוד עלאה התחברות ב' חכמות, תעלומות חכמה (איוב יא ו ועי' לקמן צ ע"א). ועיין בפרשת בראשית (ז ע"ב) ר"ח פתח כו' ב' תרין אינון דמתחבראן כחדא חד כו'¹⁵⁰⁵, וע"ש (ו ע"א) ומקדשי תיראו כו'¹⁵⁰⁶, והיא חכמת שלמה¹⁵⁰⁷:

ובא וראה שכינה תחתונה, כשהיא נשקית מהנקודות נקראת חר"ק חל"ם שור"ק, למי, לאותו צינור שהוא ו' שכולל ששה צנורות, שכולם משש אותיות שהן אבגית"ץ וכו', ששה צנורות הם שתלויים ממנו, והוא כולל שש אחרים, וכולם עולים לארבעים ושנים, נקראת חר"ק חל"ם שור"ק של אותו הצנור, כמו זה ו

ותא הוי שכינתא תתאה כד איהי אתשקיא מן נקודין אתקרי חר"ק חל"ם שור"ק למאן לההוא צנור¹⁵⁰⁸ דאיהו ו' דכליל שית צנורין דכלהון משית אתוון דאינון¹⁵⁰⁹ אבגית"ץ וכו' שית צנורין אינון דתליין מניה ואיהו¹⁵¹⁰ כליל שית אחרנין וכלהו סלקין למ"ב אתקריאת חר"ק חל"ם שור"ק דההוא צנור כגוונא דא

1511:

ות"ח שכינתא כו' - בתלת דרגין כנ"ל וכמו שמפרש והולך: למאן כו' דכליל כו' - וצנורין הן נקודות כנ"ל וכלהו אתקריאו צינורין כו', והיא ג' צינורין ג' נקודות כנ"ל, הרי תשעה נקודין הנ"ל. וז"ש למעלה כל צינורין אינון אשתקין מן את ו' דאיהו כו', ששית צינורין ביה ואיהי ג' צינורין ג"כ מתשקייא מניה, וכמ"ש למאן לההוא צינור כו', והן סוד ו' ד', ד"ו פרצופין¹⁵¹², שהוא ו' נקודות, והיא ד', שהעשירית היא כלולה מכולם כידוע¹⁵¹³, שעלה אמרו אלפי שאינן¹⁵¹⁴: דכלהון משית אתוון ואיהו אב"ג ית"ץ כו' מניה וכל חד כליל שית אחרנין - כצ"ל:

– מאיר התיקון –

ותאנא אלין ימי קדם כלהו מתתקנן בתקונא דדיקנא דעתיקא דעתיקין טמירא דטמירין (כליל בהו) והאי דתליסר כליל להון כמה דאתמר ודא יומא לא אתכליל בהדייהו אלא הוא כליל כלא תרגום: למדנו: אלו תיקוני נקראים "ימי קדם", ימים הראשונים של הראשונים, ואותם הנמצאים בז"א, נקראים ימי עולם.

ולמדנו: אלו ימי קדם כלם מתוקנים בתקוני הדיקנא של עתיק העתיקים טמון הטמונים (כלול בהם). וזה התיקון ה"ג הוא כולל אותם כמו שלמדנו, וזה היום אינו נכלל בהם אלא הוא כולל את כולם.

¹⁵⁰⁴ עי' ליעל יד ע"א.

¹⁵⁰⁵ עי' מילואים אות מא.

¹⁵⁰⁶ ז"ל בשלימות: ומקדשי תיראו דא נקודא דקיימא באמצעיתא דאית לדחלא מינה יתיר מכלא דענשיה מיתה והיינו דכתיב (שמות לא יד) מחלליה מות יומת מאן מחלליה מאן דעאל לגו חלל דעגולא ורבוועא לאתר דההוא דנקודה שריא ופגים ביה מות יומת ועל דא כתיב תיראו והיה נקודה אקרי אני ועלה שריא ההוא דסתיים עלאה דלא אתגליא והיינו יהו"ה וכלא חד.

תרגום: "ומקדשי תיראו", זו הנקודה שעומדת באמצע שיש לירא ממנה יותר מן הכל שענשו מיתה. והיינו מה שכתוב "מחלליה מות יומת", מי הם "מחלליה", מי שנכנס לתוך החלל של העגול והרבווע, למקום שאותה הנקודה שורה ופוגם בו, "מות יומת". ועל זה כתוב "תיראו". והנקודה היא נקראת אני, ועליה שורה אותו הסתום העליון שלא התגלה, והיינו ה', והכל אחד.

¹⁵⁰⁷ עי' לקמן מד ע"ד ד"ה דאיהו שהעליה היא לחכמה דבינה היינו יש"ס.

¹⁵⁰⁸ עי' שעה"כ ג ע"א: יסוד העליון של חכמה הנק' שביל, ותכוין להמשיך בו השפע ולחברו אח"כ עם היסוד של בינה הנק' נתיב.

¹⁵⁰⁹ ולויהו (גר"ח).

¹⁵¹⁰ וכל חד (גר"ח).

¹⁵¹¹ ו' (גר"ח).

¹⁵¹² עי' ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחר וקדם צרתני. ועי' לקמן מ ע"ב שזה ד' ו'.

¹⁵¹³ עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן סא ע"ב.

¹⁵¹⁴ עי' ע"ז ג ע"ב: רוכב על כרוב קל שלו ושט בשמונה עשר אלף עולמות שנאמר רכב אלהים רבותים אלפי שנאן אל תקרי שנאן אלא שאינן. ועי' לעיל ה ע"א.

והענין שהוא¹⁵¹⁵ הדעת, שהוא וא"ו, נהר כו' כנ"ל, ואיהו צינור דנפיק ממעינא דמיא כנ"ל, והוא משקה לשית צינורין ו"ק, ועם כללותיהן דהוא מלכות, דכל חד וחד דכלולה מכל שית אתוון דכל חד, הוא מ"ט {לח ע"ב} פנים כנ"ל, והוא מלכות דז"א הקבועה בכל ספירה¹⁵¹⁶. אבל מלכות נוק' היא כלולה מג' צינורין, וכ"א משבע דהיא בת שבע¹⁵¹⁷ יו"ד על ו' דהיא ז', והן כ"א ומשלמת לע' פנים, וג' דידה הן ג"ר דע"י נשלם לעשר, והוא הסוד מ"ש ב' תרומה ובר"מ (קלב ע"ב¹⁵¹⁸) דלעילא הוא מ"ב ובה הוא ע"ב דהיא משלמת למ"ט כנ"ל ולע"י¹⁵¹⁹, והוא כ"ח דילה, כח מעשיו (תהלים קיא ו)¹⁵²⁰, והוא סוד כ"ב אתוון וכ"ח אתוון, כ"ח כנ"ל (ה ע"ב) והוא אי"ה או"ה¹⁵²¹, וכ"ב בחשבו כל הכללות של ז"א לאחד, והוא בחי' הרביעית שבה. והוא סוד אמה וחצי האמה דלקמן (לט ע"ב מ ע"ב) וחצי האמה דא יו"ד כו', ג' טפחים ודא ג'. ור"ל כנ"ל דוא"ו צינורין בה, ו' טפחים, וג' בה שהיא יו"ד חכמה זעירא (והר ח"ב רלה ע"ב), ובהיפוכא דהוי"ה, דכן הוא מדת הקרשים מתחיל בההי"ן עשר אמות כמש"ש. ובחי' הרביעית שבה נק' ים דאתמליא מכלהון, כל הנחלים הולכים אל הים¹⁵²² (קהלת א ז), והוא ה' כלולה מחמשים ים, כל כלה¹⁵²³. וכאן בהיפוכא, דבדידיה הנהר ו' יוצא מי"ה, וכאן משקה לי"ה, וה"א מלכות דבו משלמת כאן וכאן, ושם נפיק מי"ה ומשקה לה' הנ"ל, וכאן נפיק מה"א ומשקה לי"ה: **אתקריאת חרק כו' כגוונא דא** **ו' והכי אתקרי לגבי ה' - כצ"ל, הכל בג' נקודין הנ"ל, ור"ל שזהו ג"כ ט' צינורין הנ"ל** דכלילין בה ג' מכל א':

והכי אתקריאת לגבי י¹⁵²⁴ והכי לגבי ה'¹⁵²⁵ ורזא דמלה אני ראשון ואני אחרון וכו' (ישעיה מד ח) ולזמנין איהי עטרה על רישא דאת ו' כגוונא דא **ו** ורזא דמלה נוטה שמים כיריעה (תהלים קד ב) ודא רזא דרישא דאת א' ולזמנין נחית תחותי כגוונא דא **א** קמ"ץ כד סלקא על רישא אתקריאת תנא זרק"א בההוא זמנא אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד) ואתקריאת חל"ם וכד נחתת תחותיה אתקריאת חיר"ק¹⁵²⁶ ואיהי [לט ע"ב] לח"ם דהכי איהו חל"ם בהפוך אתוון לח"ם ודא איהו (תהלים עח כה) לחם אבירים אכל איש

וכך היא נקראת אל י' וכך אל ה', וסוד הדבר "אני ראשון ואני אחרון וכו'", ולפעמים היא עטרה על ראשו של האות ו' כמו זה **ו**. וסוד הדבר "נוטה שמים כיריעה", וזהו הסוד של הראש של האות א, ולפעמים יורד תחתיו כמו זה **א**, קמ"ץ. כשעולה על הראש נקראת כתר, זרקא, באותו זמן נאמר בה "אשת חיל עטרת בעלה", ונקראת חל"ם. וכשירודת תחתיו נקראת חיר"ק, והיא לח"ם, שכך הוא חל"ם בהפוך אותיות לח"ם. וזהו "לחם אבירים אכל איש" שנאמר בו "יהו"ה איש מלחמה" מצד של החכמה נקראת חל"ם, ומצד העמוד האמצעי נקראת שור"ק, כמו שנאמר "ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת", זהו שנאמר

– מאיר התיקון –

¹⁵¹⁵ השם אבג"י.

¹⁵¹⁶ עי' לעיל הערה 1513.

¹⁵¹⁷ כנ"ל טז ע"ב.

¹⁵¹⁸ עי' מלואים אות כח. ועי' מלואים אות מב.

¹⁵¹⁹ עי' דברי רבינו תז"ח כה ע"ד ד"ה ע"ב פנים: דע' פנים בת"ת וב' דרועין ע"ב, וכן ע' נפש עם יעקב ועם אברהם ויצחק חו"ג ע"ב, וזהו שם ע"ב שבחג"ת, וכן ע"ב אומין עם ישמעאל ועשו ב' דרועין דס"א, ולפי שנכלל בקו האמצעי לכך הכלל הוא ע'. ועי' עוד דברי רבינו בס"י ג ע"ג.

¹⁵²⁰ עי' תז"ח ה ע"ג: חשבן דעשר אתון אלין אנון מ"ה כח דילה אנון כ"ח אתון דאנון תולדין דעשר אלין ואנון יו"ד ה"א וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף עשר אתון לקבל עשר אצבען כ"ח אתון לקבל כ"ח פרקין דעשר אצבען ובגיניהו אתמר (במדבר יד) ועתה יגדל נא כ"ח אדני ובגין האי כח אתמר דמאן דלא ידע בגימטריאות וחשבונות דילה עתיד לנחתא לשאול כמה דאוקמוה במדרש (קהלת ט) כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה.

¹⁵²¹ עי' לעיל ה ע"ב והערה 189.

¹⁵²² עי' תז"ח מט ע"ד.

¹⁵²³ עי' לקמן סג ע"א.

¹⁵²⁴ ו' (גר"ח).

¹⁵²⁵ ו' (גר"ח).

¹⁵²⁶ וכד נחתת תחותיה אתקריאת חיר"ק (נמחק בגר"ח).

בו "תתן אמת ליעקב". מצד שלו נקראת חר"ק, ובאותיות הפוכות חק"ר, ובשבילה נאמר "החקר אלוה תמצא", והיא "קרח הנורא", שהוא השם השלישי של תפילה, שנאמר בו (תפילת י"ח) הא"ל הגדול הגבור והנורא, הנורא הוא העמוד האמצעי.

דאתמר ביה ה' איש מלחמה (שמות טו ג) 1527 מסטרא דחכמה אתקריאת חל"ם ומסטרא דעמודא דאמצעייתא אתקרי שור"ק כמה דאת אמר ואנכי נטעתיך שור"ק כלה זרע אמת (ירמיה ב כא) (לה ע"ב) הה"ד ביה תתן אמת ליעקב (מיכה ז כ) מסטרא דיליה אתקריאת חר"ק 1528 ובהפוך אתוון חק"ר ובגינה אתמר החקר אלה 1529 תמצא (איוב יא ז) ואיהי קרח הנורא (יחזקאל א כב) דאיהו שמא תליתאה דצלוחא דאתמר ביה הא"ל הגדול הגבור והנורא הנורא איהו עמודא דאמצעייתא 1530:

ורזא דמלה אני כו' - דסלקא בכתר, איין 1531, ולכן היא ראשון אף לגבי י'. וכד סלקא לגבי חכמה ראשון, לגבי ה' חולם עליה, ובכינה לגבי ו', וכן בשורק וחירק, אלא שבהיותה בחכמה בבחי' חכמה, נקראת שורק, ובבחי' כתר חירק, ובבחי' בינה חולם וכן בכלום: ו' כו' 1532 - ר"ל, דכתיב (ישעיה מד ו) ומבלעדי אין אלהים, ואין הוא אני 1533, והכל בסט' דנוק', וז"ש אין אלהים, ור"ל כל הנוק' הכל מסטרהא ראשית האצילות הוא מח"ס 1534, ראשית הכל, והוא נוק', וכמ"ש בריש הזוהר (ח"א טו ע"א) בריש הורמנותא דמלכא בוצינא כו', ועלה אמרו סוף המעשה תחלת המחשבה (עי' לעיל ז ע"א), מ"ס, אבל כתר א גלגלתא אינו אלא שורש 1535, ולכן רישא לכל רישין (אד"ז רפח ע"א), ולכן אדם שמא מפרש 1536 לא נחית עד דהוא עם נוקבא 1537: ולזמנין כו' נוטה כו' - ר"ל, דידוד שעליה הוא הנוטה לשמים, והוא כיריעה צורת ו' וכמ"ש ל (ה ע"ב ז ע"ב) דעליה אתמר נוטה שמים כו', נוטה שמים לבדי מאן נוטה כו', ע"ש בארוכה כל הענין. שאלו ב' צורות הוא סוד חולם חירק, אי"ה או"ה 1538 סוד כל השם: כד סלקא על רישיה אתקריאת תגא זרקא - תגא, עטרת בעלה (משלי יב ד), כמו שמפרש והולך, ולכן תגין בראש אותיות, ואתעבידת זיין, זיונין, את עדיים 1539, ולכן ז' אותיות צריכין תגין 1540. וע"ל (כ ע"ב כה ע"ב) כד סליקת כו' איהו תגא לעילא

– מאיר התיקון –

1527 וכל נחתת תחותי אתקריאת חירק (נוסף צג"ר א').

1528 לילה אתקריאת חירק (גכ"ר א').

1529 לשון הפסוק "אלוה".

1530 איהו עד"א (נמחק צג"ר א').

1531 עי' לעיל ז ע"א.

1532 ט"ס וצ"ל ואני אחרון (לש"ו).

1533 עי' לעיל ז ע"א.

1534 פי' מחכמה סתימאה, המכונה מוחא סתימאה. ועי' אד"ר קמד ע"א: ואלמלא חכמה סתימא דכלא, כלא אתתקן כמרישא [במ"ס נעשה הכל (בהגר"א על תיקו"ז קלח ע"א ד"ה א'). כלל תיקון העולם נעשה על ידי התורה דנפיק ממ"ס (ב"ע רנה ע"ב), דהיינו החכמה העליונה, ה"ה אורא (ב"ע רנו ע"ב)] הה"ד אני חכמה שכנתי ערמה (משלי ח), אל תקרי שכנתי אלא שכנתי (ס"א שיכנתי) [ר"ל שבה אתיישב עלמא (ב"ע רנו ע"א)].

1535 עי' כללים ח"ב כט ע"ד שהאורא (שהוא כולל הגלגלתא) הוא האור הגנוז.

1536 עי' לעיל ח ע"ב, וזהר ח"ג כט ע"ב.

1537 היינו בזיווג, שהוא מתקלא עי' ריש ספד"צ.

1538 עי' לעיל ה ע"ב והערה 189.

1539 עי' בהגר"א בספד"צ ז ע"ד: זיוניהון לא אשתכחו ע"ש ויתנצלו בני ישראל את עדים (שמות לו ו), שאז חזר העולם לתהו, שלכן חזרה עליהם המיתה, שהוא מעולם התהו, וימת כמ"ש למטה (ט ע"ד ד"ה מלך הששי), וכמ"ש (תהלים פב ו ז) אני אמרתי אלהים אתם כו' אכן כאדם כו' כמותו, כמ"ש (הושע ט ו ז) והמה כאדם עברו ברית, שלכן נגזר עליהם המיתה, כמו על האדם, ותרגום עדים זיונין, וכן אמרו (שמות רבה פנ"א פ"ח) זיין היה להם מסיני, והיה כתוב עלי' שם המפורש, שהוא סוד המוחין דגדלות, שם הוי"ה כידוע, והן הגורמין זיווג כידוע, וז"ש (יחזקאל טז ז) ותבאי

כו': זרקא - דגם טעמים מסט' דלעילא כמ"ש שם, והיא זרקא י' על ו' ג"כ, וע"ל (לט ע"ב מ ע"ב) דא ו"י דאיהו ברזא דז', דכל תגין כו', ודף מ ע"א (מא ע"א) זרקא האי תגא, איהי י' וחוטא דילה ו': **ואתקריאת [חל"ם] ואיהי לחם כו' איש מלחמה וכד נחתת תחותי' אתקריאת חירק מסט' דחכמה כו' - כצ"ל: הה"ד¹⁵⁴¹ לחם כו' - דקאי על המן כמ"ש בגמ' (יומא עה ע"ב) ובפסוק שם. ואמרו בזוהר (פ' בשלח סא ע"ב) ות"ח כל יומא ויומא נטיף טלא מע"ק לז"א ומתברכאן חקל תפוחין קדישין כו' הה"ד לחם אבירים כו',¹⁵⁴² וכאן הוא כנוי {לח ע"ג} לזיווג, ולחם הוא טפה דנחית מחכמה, מלחם אביה תאכל (ויקרא כב יג): **מסט' דילה אתקריאת חירק - כצ"ל, והן ג' דרגין דמהימנותא שכולל הכל¹⁵⁴³ וכנ"ל** (איהי קרח הנורא - ר"ל, של הנורא, עמודא דאמצעייתא): **חקר ובגינה כו' - דבה נכנסין לחקור¹⁵⁴⁴, שהיא תרעא לחכמה, וכמ"ש בפרשת בראשית (ז ע"ב) ר"ח פתח כו', אבל החקר כו', כמש"ש (א ע"ב) כיון דמטי תמן מה ידעת מה פשפשת****

– מאיר התיקון –

בעדי עדיים שדים נכונו ושערך צמח כו', והן סימנין של פרק נשואין, כמש"ש (שם ח) ואראך והנה עתך עת דודים, ואפרש כנפי עליך כו'.
¹⁵⁴⁰ שעטנ"ז ג"ן, ע"י ע"ח נקודות ו'.
¹⁵⁴¹ הלשון אצלנו היא "ודא איהו".

¹⁵⁴² ז"ל בשלימות: ז"ל: ותא חזי כל יומא ויומא נטיף טלא מעתיקא קדישא לזעיר אנפין ומתברכאן כל חקל תפוחין קדישין ומההוא טלא אנגיד לאינון דלתתא ומלאכין קדישין אתזנו מניה כל חד וחד כפום מיכליה הדא הוא דכתיב (שם עח כה) לחם אבירים אכל איש ומההוא (דהא מההוא) מזונא אכלו ישראל במדברא.

תרגום: ובא וראה, כל יום ויום נוטף טל מהעתיק הקדוש לזעיר אנפין, ומתברכים כל שדה התפוחים הקדושים. ומאותו הטל נמשך לאלו שלמטה, וממנו נזונים מלאכים קדושים, כל אחד ואחד כפי מאכלו. זהו שנאמר "לחם אבירים אכל איש" ומאותו המזון אכלו ישראל במדבר. אמנם המן הנה הוא היה מאור הדעת והת"ת, דעת מלאגו ת"ת מלבר, וכמ"ש (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, והוא מז"א דאקרי שמים (כמ"ש בזוה"ק ח"א בהשמטות סי' כח דף רסב ע"ב, ופ' משפטים קטז ע"א, ובח"ג בסופו סי' יב דף שו רע"ב), ומשם היה המן, וכמ"ש בח"א (קנז ע"ב רמו ע"א) ובח"ב (מ ע"א) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים לא מן סיהרא (שהיא מצה לחם עוני) אלא מן השמים ממש שהוא לחם פנג, כמ"ש בפ' ויחי (רמו ע"א) (וכן הוא בפ' בשלח סא ע"ב, ופ' תצוה קפג ע"א, וכן הוא בפ' אמור צה רע"ב, קג רע"א, ובהעלותך קנו ע"א) ובאד"ז (רצב ע"ב), וכן בפ' בשלח (סא ע"ב) אמרו שם כי המן היה מהאי טלא דעתיקא קדישא דנטיף לזעיר אנפין (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

¹⁵⁴³ ע"י תיקו"ז קמב ע"ב: אשכחנא תקונא כגוונא דא, אה"ה כתר עלאה, יהו"ה עמודא דאמצעייתא, אדנ"י שכינתא תתאה.

¹⁵⁴⁴ ע"י ז"ח ו ע"ד: שאל ר' יהודה לר' דוסתאי הנפש אשר באדם הנקראת שכלית איזהו נפש היא ואיזהו מקומה א"ל הלא ידעת כי האדם ברא אותו המקום יתברך בשמו וכאשר הוא גדל ורואה עניני העולם ומביט בלבו הוא מעצמו מריח הנפש הזאת כי הואיל והא מביט ורואה נפלאות הבורא וחידוש העולם וזרוח המאורות ערב ובקר וכי כל העולם כלו תלוי בתברך הוא משתדל בעצמו לחקור ולהשיג השגה קדושה וברה ואז יש לו נפש השכלית מפני שהוא משכיל לדעת לחקור בחכמה.

¹⁵⁴⁵ ז"ל בשלימות: בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איהי (נ"א אלא איהי ראשית) לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה הה"ד (שם קיח יט-כ) פתחו לי שערי צדק זה השער ליהו"ה ודאי דאי לא ייעול בהאי תרעא לא ייעול לעלמין למלכא עלאה דאיהי עלאה וטמיר וגניז ועביד ליה תרעין אלין על אלין ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד בכמה מנעולין בכמה פתחין בכמה היכלין אלין על אלין אמר כל מאן דבעי למיעל לגבאי תרעא דא יהא קדמאה לגבאי מאן דיעול בהאי תרעא יעול אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה איהי ודא איהי ראשית

תרגום: "בראשית". רבי חייא פתח "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד". "ראשית חכמה", פסוק זה כך היה צריך לכתוב, סוף חכמה יראת ה', בגלל שיראת ה' היא סוף חכמה. (אלא היא ראשית) להכנס לתוך הדרגה של חכמה עליונה. זהו שכתוב "פתחו לי שערי צדק", "זה השער לה'", ודאי. שאם לא יכנס בשער זה, לא יכנס לעולמות [עליונים].] [משל] למלך עליון שהוא עליון נסתר וגנוז, ועשה לו שערים אלה על אלה, ובסוף כל השערים עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות אלה על אלה, ואמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, שער זה יהיה ראשון לגבי, מי שיכנס בשער זה, יכנס. גם כך שער ראשון לחכמה עליונה, יראת ה' היא. וזוהי ראשית.

כו¹⁵⁴⁶: ואיהי קרח כו' תליתאה דצלוחא כו' - ר"ל, דהכל קאי עלה דאיהי האל כו', והיא נקרא בג' שמהן, בחולם הגדול וכמ"ש למעלה (עמוד א) ותרב חכמת שלמה אתרביאת כו' (מלכים א' ה י), עד דמטי לההוא מבוועא עילאה דאיהי י' עלאה כו', והגבור מסט' דעמודא דאמצעיתא כמ"ש בא"ר (קמא ע"ב) תאנא האי תפארת כליל כו' ותקין מעוי כו'¹⁵⁴⁷. והנורא מסט' דידה חירק דאיהי יראה, וז"ש דאיהו שמא תליתאה, מביא ראייה על חירק נקודה השלישית, ולכן הכל שם בההין, והן ג' דרגין, צנורות דבה, והאל הוא הרביעי דכלולה מהם, אע"ג שפי' אחרים הם באלו ג' שמות, מ"מ ע' פנים לתורה¹⁵⁴⁸: איהו עמודא דאמצעיתא - ל"ג:

ושור"ק הוא נסתר וגנוז מצד של צדיק, דאיהו ברית, אור גנוז, שהוא ר"ז, כחשבון אור, כמו שבארוהו בעלי המשנה (תענית טו ע"א) אור זרע לצדיק, וזהו האור הגנוז לצדיקים, שחמשה אור שלמעלה ממנו הם כולם בהתגלות.

ושור"ק איהו טמיר וגניז¹⁵⁴⁹ מסטרא דצדיק דאיהו ברית אור גנוז דאיהו ר"ז כחושבן אור כמה דאוקמוהו מארי מתניתין (תהלים צו יא) אור זרוע לצדיק ודא הוא אור הגנוז לצדיקא דחמש אור דלעילא מיניה כלהון אינון באתגליא:

שורק איהו טמיר וגניז - ר"ל, בתוך הוא"ו, לא כמו חולם וחירק ושאר נקודות: מסט' דצדיק - דהוא כולל ו"ק, גוף וברית חד (לקמן מ ע"ב), וביה איהי יחודא בשורק כמ"ש ל' תיקון י' (כו ע"א) וש"מ: דאיהו ברית - שהוא גי' שורק עם הוא"ו, שבו גניז, לכן כל שורק בוא"ו: דאיהו רז - ר"ל, סוד ה' כו' (תהלים כה יד¹⁵⁵⁰), דהוא ביסוד, סוד מיסוד כידוע (זהר ח"ג כ ע"א ועי' לקמן צה ע"א):

ומי הוא שלשה אור סגול, ושנים אור שב"א. כשעולה על כנפיהם של שתי נקודות שהן שב"א, נעשית שור"ק, וסוד הדבר "סמכוני באשישות". וכשהיא יורדת תחת צ"י, נעשית סגול"ל, ועליהם נאמר "רפדוני בתפוחים". ומי הן האשישות הללו, הם שתי אשות, שהם איש ואשה, אש לבנה ואש אדומה, ששם אב ואם, שהם י"ה, והם פני הדין ופני הרחמים.

ומאי ניהו תלת אור סגול ותריין אור שב"א כד סלקא על גרפייהו דתריין נקודין דאינון שב"א אתעבידת שור"ק ורוא דמלה (שיה"ש ב ה) סמכוני באשישות וכד נחתת איהי תחות צר"י אתעבידת סגול"ל ועלייהו אתמר (שם) רפדוני בתפוחים ומאי ניהו אלין אשישות אינון תרי אשות דאינון איש ואשה אשא חוורא ואשא סומקא דתמן אב ואם דאינון י"ה ואינון אנפי דינא ואנפי דרחמי¹⁵⁵¹:

תלת אור סגול ותריין שבא - והן חג"ת סגול, ונ"ה שבא, שהן מעלה ומטה, והן כלולין בשורק כמ"ש כאן, וז"ס אלהים בנקודותיו, וסוד מלאכי אלהים עולים ויורדים (בראשית כה יב), עולים בלמ"ד ויורדים בה¹⁵⁵²: כד סלקא על גרפייהו כו' - התיקון הזה משובש מאד בכמה מקומות, - מאיר התיקון -

¹⁵⁴⁶ ז"ל בשלימות: ואית אחרא לתתא ואקרי מ"ה מה בין האי להאי אלא קדמאה סתימאה דאקרי מ"י קיימא לשאלה כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין כיון דמטי תמן מ"ה מה ידעת מה אסתכלתא מה פשפשתא הא כלא סתים כדקדמיתא ועל רזא דנא כתיב (איכה ב יג) מה אעידך מה אדמה לך.

תרגום: ויש אחר למטה שנקרא "מה". ומה בין זה לזה, אלא הראשון הסתום שנקרא "מי" עומד לשאלה, כיון ששואל אדם ומפשפש להתבונן ולדעת מדרגה לדרגה עד סוף כל הדרגות, כיון שמגיע לשם, "מה". מה ידעת, מה הסתכלת, מה פשפשת, הרי הכל סתום כבתחילה. ועל הסוד הזה כתוב "מה אעידך מה אדמה לך".

¹⁵⁴⁷ ז"ל בשלימות: תאנא האי תפארת כליל ברחמי וכליל בדינא ואתפשט רחמי בדכורא ואתעבר ונקיב לסטרא אחרא ותקין מעוי דנוקבא בסטרא דדינא ואתתקנו מעהא תרגום: למדנו: זה התפארת כלול ברחמים וכלול בדין, והתפשט רחמים בזכר ועובר ונוקב לצד אחר ומתקן את המעיים של הנקבה בצד של הדין, ונתקנו מעיה.

¹⁵⁴⁸ עי' ריש הספר, שנ"ל זה המקום היחיד שיש ע' פנים לתורה.

¹⁵⁴⁹ עי' לעיל ז ע"א שזה מתייחס לכתר, אמנם בתז"ח יז ע"ד רואים שזה מתייחס ליסוד.

¹⁵⁵⁰ ז"ל הפסוק: סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם.

¹⁵⁵¹ ואלין אינון תריין סמכי קשוט לאינון חוור וסומק (גר"א - לא הכנת).

¹⁵⁵² שבל' יש חולם, ובה' יש חירק.

ובו ליקוטין הרבה ומהופך, וכאן צ"ל, ורזא דמלה סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים, ומאי ניהו אלין אשישות כו'. אבל הענין בעצמו ג"כ מהופך, דאשישות הן נ"ה, שהן ב' אשות, בורא מאורי האש¹⁵⁵³, וכמש"ל סוף התיקונים (תיקון ו' קמב ע"א קסד ע"ב או קסז ע"ב¹⁵⁵⁴) בראשית תמן תרי אש כו' ועלייהו אתמר סמכוני כו'. ותפוח הוא בעמודא דאמצעיתא, ועמש"ש (קסח¹⁵⁵⁵ קסה ע"א ד"ה ואינן תריק). ובא"ר (קלג ע"ב) התפוח בג' גוונין דחג"ת, וז"ש שם דתפוחים מברכין בהדס בג' עלים כו' על תלת אבהן. וז"ש כאן באשישות, שהוא רומז על שב"א, בא"ש, באשישות, ב' אשות. ותפוח רומז לסגול דחג"ת, ג' גוונין. וב' תפוחין הן שיתא גווני כמ"ש בא"ר (קלג ע"ב). והוא רוחא דמשיח רוח חכמה ובינה כמש"ש בא"ר (קל ע"ב) ואינן שיתא רוחין כו'¹⁵⁵⁶, ולכן הן כפולין, ב' תפוחין, ובכ"א ג'. וז"ש וריח אפך כתפוחים דמחוטמא קאתו כמש"ש⁽¹⁵⁵⁷⁾, וצ"ע. וגם מ"ש למטה, ובגין דארחת באת ו' דאיהו בברית, יותר נכון להיות דאיהו בעמודא דאמצעיתא, דשם הוא ו', ור"ל בזה דסמכוני באשישות הוא י"ה כמו שמפרש והולך, דאינן איש ואשה כו', דתמן י"ה. ובתפוחים דתמן ו', דהיא בעיא¹⁵⁵⁸ ביה ו', לאסתמכא להאיר בהא¹⁵⁵⁹ { לח ע"ד } דילה. ובתפוחים ו', שהוא בעמודא דאמצעיתא. ובתפוחים ג' גוונין שיתא רוחין הנ"ל דכלילן בעמודא דאמצעיתא. וגם מ"ש בתפוחים אלין כו' דאינן חוור וסומק, התפוח אינו חוור וסומק¹⁵⁶⁰, ועוד מאי ראה מביא שהוא בנו"ה, הלא כבר אמר למעלה חוור וסומק כו', חסד וגבורה, ועוד דמזה אינו מוכח דאינן נו"ה בתפוח, הלא כבר אמר באשישות ג"כ חוור וסומק, אלא כצ"ל, ומאי ניהו אילין אשישות כו' דאינן י"ה ואלין אינן טרין סמכי קשוט דאינן חוור וסומק אמאי בעאת לאסתמכא תמן כו' ובגין דארחת באת ו' דאיהו בעמודא דאמצעיתא, אמרת רפדוני בתפוחים, ואח"כ צ"ל, ובגין דארחת באת ברית, דבהאי אתר איהו רחימו דילה כו', ויחודא דבעלה, אמרת כי חולת אהבה כו', עד בלענו. ומפרש כל הפסוק הזה על ו"ק, ואח"כ צ"ל, צירי דאתעבידת צייר כו', ואח"כ צ"ל, כד סלקא על גדפייהו כו', ואח"כ קמץ פתח דא כו', ומפרש והולך אלו ד' נקודות הנשארות מהט' שלא נתבארו ע"כ. וזהו סוד הבדלה בה' ספירות, הבדלה ביסוד, אור זרוע לצדיק (תהלים צז יא), ובו בין אור לחושך (ברכת הבדלה), וביה לאור יום (בראשית א ה), וכן בין קודש לחול, דהוא אות ברית קודש, דבה עץ הדעת טו"ר, והוא עה"ח כו',

– מאיר התיקון –

¹⁵⁵³ עי' לעיל יב ע"א.

¹⁵⁵⁴

¹⁵⁵⁵

¹⁵⁵⁶ ואינן שיתא רוחין אחרנין דיהכי (ס"א דהכי) אינן ואינן שיתא רוחין ג' רוחין אינן דכלילן תלת אחרנין דכתיב (ישעיה יא ב) רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי' דתנינן כתיב (ד"ה א כט) וישב שלמה על כסא יי' וכתיב (מלכים א) שש מעלות לכסא ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעה שיתא אינן ורוחא דעתיק יומין דעלייהו הא שבעה כמה דאתמר (ג' רוחי אינן דכלילן ג' אחרנין) א"ל ר"ש רוחך ינוח לעלמא דאתי.

תרגום: וששה רוחות של כאן הם, שנאמר "רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהו"ה". כי למדנו: נאמר "וישב שלמה על כסא יהו"ה" ונאמר "שש מעלות לכסא" מלך המשיח עתיד לשבת בשבעה, ששה המה והרוח דעתיק יומין שמעליהם, הרי ז' וכמו שנאמר. אמר לו רבי שמעון, הרוח שלך תנוח לעולם הבא.

¹⁵⁵⁷ רק מצאתי באד"ז רצד ע"א: ובספרא דרב המנונא סבא אוקים הני תרי נוקבי מחד תננא ואשא ומחד נייחא ורוחא טבא דאית ביה ימינא ושמאלא וכתיב (ס"א דכתיב) וריח לו כלבנון (הושע יד) ובנוקבא כתיב וריח אפך כתפוחים (שיר ז) ומה בנוקבא הכי כל שכן ביה ושפיר קאמר.

תרגום: ובספרו של רב המנונא סבא מעמיד את אלו ב' הנקבים מאחד עשן ואש. ומאחד נחת ורוח טוב. כי יש בו ימין ושמאל. ונאמר (שנאמר) "ורח לו כלבנון". ובנקבה נאמר "ורח אפך כתפוחים". ואם בנקבה כן, כל שכן בו, ויפה אמר.

¹⁵⁵⁸ לשון התיקון^ז אצלנו היא "בעאת".

¹⁵⁵⁹ נדצ"ל בה'.

¹⁵⁶⁰ עי' באד"ר (קלג ע"ב) שיש ג' צבעים בתפוח היינו לא רק אדום ולבן, אלא גם ירוק.

ז"ל: פתח ר"ש ואמר (שיר ב) כתפוח בעצי היער וגו' מה תפוח זה כליל בתלת גווני כן קב"ה תרין תפוחין כליל שיתא גווני ותרין תפוחין אלין דאינן תקונא ז' אינן כללא דכל שיתא תקונין דאמינא ובגיניהון אתקיים (משלי טז) באור פני מלך חיים

תרגום: פתח רבי שמעון ואמר, "כתפוח בעצי היער וכו'". מה התפוח הזה, כלול בשלשה צבעים, כך הקב"ה, שני התפוחים כוללים ששה צבעים. ואלו שני התפוחים שהם התיקון השביעי, הם כלל של כל הששה תיקונים שאמרנו. ועל ידי אלו מתקיים באור פני מלך חיים.

וכן בין ישראל לעמים, באות ברית קודש, והיא צדק¹⁵⁶¹, בה גירי צדק, ומסט' דיליה היא עה"ח וכנסת ישראל ואור, וכן בין יום השביעי. וד' תיקונין: קדש נגד יצחק, קדש ידיד (ברכת המילה), ושם קדושה. אור, אור דאברהם¹⁵⁶². ישראל בישראל, ובפ"ה, במלכות שהיא פרי הגפן:

אמאי בעאת לאסתמכא תמן בגין דאינון תרין גווינין דשושנה חוור וסומק רחמי ודינא דאינון חסד וגבורה ותמן ריחא דשושנה ודא איהו עמודא דאמצעיתא ובגין דארחת ביה אמרת סמכוני באשישות וביה אתעבידת סגו"ל כד נחתא רפדוני בתפוחים אלין אינון תרי סמכי קשומ דאינון חוור וסומק ובגין דארחת באת ו' דאיהי בברית אמרת רפדוני בתפוחים:

למה רצתה להסתמך שם, משום שהם שני צבעים של השושנה, לבן ואדום, רחמים ודין, שהם חסד וגבורה. ושם ריח השושנה. וזהו העמוד האמצעי, ומשום שמריחה בו, אומרת "סמכוני באשישות", ובו נעשית סגו"ל, כשיורדת "רפדוני בתפוחים", אלו הם שני עמודי אמת, שהם לבן ואדום, ומשום שמריחה באות ו' שהיא בברית, אומרת "רפדוני בתפוחים".

וכד אתחברת ביה אתעבידת סגו"ל מה דהו צר"י אתעביד צייר הה"ד וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו' ויצמח ה' אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וגו' (בראשית ב ז, ט) דא צדיק איהו עץ פרי עושה פרי למינו (בראשית א יא) ובהאי אתר איהו רחימו דילה בחבורא ויהודא דבעלה ובגין דא אמרת כי חולת אהבה אני (שיה"ש ב ה):

וכשמתחברת בו נעשית סגו"ל, מה שהיו צר"י נעשה צייר, זהו שנאמר "וייצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו'", ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וגו'. צדיק זה הוא "עץ פרי עושה פרי למינו", ובמקום הזה הוא האהבה שלה בחבור ויחוד של בעלה, ולכן אומרת "כי חולת אהבה אני".

וכד ישראל האבין בברית מילה אתפסיק נבועי דנקודין מאתוון דכלילין בשכינתא תתאה ואשתארת (בהון) יבשה בההוא זמנא מה כתיב בשור"ק חיר"ק שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו קמ"ץ פת"ח דא סגיר ודא פתח אלין תרין אינון דסגרין ופתחינן מבויעין דאינון נקודין לגבי אתוון ואת ו¹⁵⁶³ כד איהו נטוין על רישי (נ"א אתוון) חיוון עלאין אתקרי רפ"ה וכד איהו במציעו דאתוון אתקרי דג"ש אתוון אלין אינון חיוון דאתמר בהון והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד) רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה (רצוא ברפה ושוב בדג"ש)¹⁵⁶⁴:

וכשישראל חוטאים בברית מילה, נפסקת נביעת הנקודות מן האותיות שכלולות בשכינה התחתונה, ונשארת (בהם) יבשה, באותו זמן מה נאמר, בשור"ק חיר"ק, "שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו" (איכה ב טז), קמ"ץ פת"ח, זה סוגר וזה פותח, שני אלו הם שסוגרים ופותחים את המעינות של אותן נקודות אל האותיות, והאות ו' כשהיא נטויה על ראשי (אותיות) חיות עליונות נקרא רפ"ה, וכשהוא באמצע האותיות נקרא דג"ש, האותיות הללו הן חיות, שנאמר בהן "והחיות רצוא ושוב". רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה.

מה כתיב בשורק חירק כו' - דהוא מסט' דעמודא דאמצעיתא ונוק', דהן ו"ה, שכנגדן שלטו, ואנו מבקשים שלא יהא למלשינים תקוה, חיל בלע ויקיאנו¹⁵⁶⁵ (איוב כ טו) : שן - דארס נחש בין

– מאיר התיקון –

¹⁵⁶¹ עי' לעיל יט ע"א.

¹⁵⁶² עי' ז"ח (לה ע"א): אורייתא, חוורא מלגיו, ואוכמא מלבר. חוורא מסטרא דאור, דאיהו אור דאברהם, דדרגיה חסד. והאי איהו אור דאתמר ביה, וירא אלקים את האור כי טוב. ואתמר ביה ותרא אותו כי טוב הוא. ואין אור אלא תורה, דכתיב ותורה אור. ודא אור דאתייהיב מימינא. ¹⁵⁶³ "ולת ו'" נמחק בגר"א ובמקומו איתא "לגש וכפה".

¹⁵⁶⁴ "לכוא כלג"ש וקוב ברפ"ה" נמחק בגר"א ובמקומו גורס לת המוסגר.

¹⁵⁶⁵ עי' ספר הליקוטים (פרשת כי תצא פרק כא): מש"ה (תהלים ו') ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי וגו', וכי הקב"ה מונע הקורא בתורה. אמנם הענין הוא, שכל עוד שעומד בחטאו, כל אותה תורה שלו והמצות שעושה נהנים מהם החיצונים כנז"ל, אבל כששב בתשובה שלימה,

שיניו (ב"ק כג ע"ב), דמוץ ותבן הן זוי"ג של ס"א¹⁵⁶⁶, והן ח"ט דחטה כמ"ש בפ' בלק (קפח ע"ב¹⁵⁶⁷) ובר"מ פרשת פנחס (רעב ע"א), והן אותיות אמצעיות דנחש ושטן, והן בין שן ושן: קמץ פתח דא כו' - כמ"ל בהקדמה (ט ע"א) דקמץ ביוד של שם דהוא סתים, ופתח בה"א פתוח, ע"ש בארוכה: ואת ו' - ט"ס וכצ"ל דגש ורפה כד איהו כו', וכבר ביארתי למעלה (סוף תיקון ה' כב ע"ב) ענין רצוא ושוב, דהוא נוריאל ומט"ט¹⁵⁶⁸: ושוב בדגש ואינון תליין במחשבה כגוונא דתגין שבע זיינין אינון כגוונא דא ה' ה' י"ו איהו ז' תגין תליין במחשבה כו' - כצ"ל, ור"ל דדגש חזק ורפה בט"ס שק"ץ נזולי"ם, אינון ניכרים כלל, ואף בבג"ד כפ"ת כפי קריאת הספרדים שהיא הנכונה, כמ"ש עשב בשדך (דברים יא טז), הכנף פתיל (במדבר טו לח) ועוד ראיות הרבה. ואמר שבע זיינין, ר"ל ז' זיינין בז' אותיות, כמ"ש בגמ' ^ו, ואינון רמוזין בשם הוי"ה, ג' בכל ה', ו', ו"י, הוא ז' א'. ואמר אתוון בעובדא דאברים, שאין אותיות בדבור בלא נקודה אלא בכתיבה, בכ"ח פרקין דידין, כח מעשיו דעובדא דבראשית כמו שמפרש והולך, וז"ש נקודין בדבורא. ואמר תגין במחשבה דמוחא ולבא כו', שהן ג' הכוללין הכל מחשבה {לט ע"א} דבור ומעשה. ואמר דמוחא ולבא שהן ד' אותיות הוי"ה, במוחא ולבא ופומא ואברין כמ"ש בר"מ פ' נשא (קכב ע"ב¹⁵⁶⁹) וש"מ. ולפי שמוחא ולבא לא מתפרדין, לכן הם בתגין שהם המחשבה דלבא ומוחא.

ובז"ח פ' יתרו (כט ע"ג לז ע"א) ת"ח תלת שותפין אינון, אדם דבריאה אדם דיצירה אדם דעשיה, אדם דבריאה איהי נשמחא, בה חשיב ב"נ ודא המחשבה עולם המחשבה ודאי אתקריאת. רוח אדם דיצירה, עולם הדבור כו'¹⁵⁷⁰. ואע"ג דחשיב להו, ל"ל רשות לאפקא לון מההוא חילא דאתמר ביה מהכח אל הפועל, עד דאתלבשו נשמחא ורוחא בנפשא, ובה אפיקו כלא לפועל, בגין דנפש איהי עולם המעשה כו'¹⁵⁷¹, ולית חילא למחשבה ולא לרוחא לאפקא חילא לעובדא בלא נפשא. ועם כ"ד דתלת שותפין אלין בב"נ, לא מחשבה אית לה חילא לחשב בלא שכינתא עלאה דתמן חכמה, ר"ל שהיא כוללת חכמה ג"כ, שהמחשבה בשניהם במוחא ולבא. ולא רוחא אית לה רשו לציירא בלא תפארת דאיהו כליל שית ספי', ור"ל והן מקננין ביצירה (לעיל כד ע"ב), ובינה תלת הא תשע, ונפש ל"ל חילא למעבד עובדא בלא מלכות דאיהי מעשה בראשית, עלה אתמר (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה, ור"ל אלו נר"ץ שכוללין כלל האדם הן מג' עולמות ביי"ע, כלל העולמות הנבראים, והן מושפעים מכלל הספירות שהן עשר בג' דרגין כנ"ל, דבינה בתלת ספירין מקננת בבריאה (ז"א ביצירה) ומלכות בעשיה, והן ג' דרגין דמחשבה ודבורא ועובדא. אבל בריאה באלהים דאיהי בינה, הה"ד בראשית ברא אלהים (בראשית א א)¹⁵⁷², ויברא אלהים את שני המאורות הגדולים (שם טז), ויברא אלהים את האדם בצלמו (שם כז) דהיא נקראת אלהים חיים¹⁵⁷³, דחיים שמה¹⁵⁷⁴. הוי"ה איהו יצירה הה"ד יהי אור ויהי אור (שם ג), יהי רקיע בכל אתר ויהי. כן איהו תפארת כליל שית ספירין¹⁵⁷⁵, הוא טוב דכל יומי בראשית, ר"ל ו' פעמים טוב, והוא צייר יצ"ט דאתמר וייצר ה' אלהים ביצירה, תשכח הוי"ה [ר"ל דאתמר בוויצר שם הוי"ה והוא בת"ת דנקרא הוי"ה, וכן ביצירה דמקננין ביה. ואע"ג דאלהים נמי כתיב שם, הרי כבר אמר דבינה צייר על ידו, וכן בעשיה כנ"ל. ור"ל שכל ויהי הוא לשון הוי"ה]. מאן דבעי למפעל עשיה ל"ל רשו למעבד עובדא בצלותא אלא בעובדין טבין דתליא במעשה, בהון

– מאיר התיקון –

מוציא בלעו של הקליפה מפיו, בסוד (איוב י' ט"ו) חיל בלע ויקיאנו. וזהו פירוש תשובה, שתשוב המצוה והתורה לאיתנה למקומה הראשון. וז"ש ושבת שביו, כלומר, מה ששבה מצידך החיצוני, עכשיו ביציאתך למלחמה עליו וחזרת בתשובה, תשוב לקחת השביה אשר שבה ממך, זהו ושבת שביו.

¹⁵⁶⁶ עי' לקמן פא ע"א שזה ערלה ופריעה.

¹⁵⁶⁷ עי' מלואים אות 0.

¹⁵⁶⁸ עי' מלואים אות יב.

¹⁵⁶⁹ עי' מלואים אות מג.

¹⁵⁷⁰ כד אתלבש ביה מחשבה בה חשיב וצייר ציורין דשרטוטין ודיקנין.

¹⁵⁷¹ ובה רוחא בטש במצחא ועביד שרטוטין בטש בעיינין ועביד קריצין בטש בעיינין ועביד

גוונין בטש באנפוי ועביד גוונין ותיקונין נחית לתתא בטש בידין ועביד שרטוטין בטש באברים כלהו דגופא ועביד דיוקנין.

¹⁵⁷² עי' לעיל ה ע"ב.

¹⁵⁷³ עי' זהר ח"ג רמה ע"א.

¹⁵⁷⁴ עי' לעיל טז ע"ב.

¹⁵⁷⁵ סטרין (נוסח הזו"ח).

נחית שכנתא עליה דאיהי עולם המעשה דאיהי מעשה בראשית, דאיהי פועל. וכינה כח, כ"ח אתון דקרא קדמאה דבראשית כ"ח מ"ה, דאיהי חכמה מחשבה ה' אלהינו ה', כוזו במוכסז כוזו, פעולה דהאי כח לאו איהי אלא במעשה דאיהי פועל אדנ"י. ודא איהו מהכח אל הפועל. והפועל ל"ל חילא למפעל בלא דיבור, דאיהו הוי"ה, תפארת דכליל כלא, הכא לית קיצוץ ופירוד במחשבה ודיבור ומעשה, תפארת כליל כלא¹⁵⁷⁶, והכי אתכליל כלא בכינה, והכי אתכליל כלא¹⁵⁷⁷ במלכות כו', ע"ש בארוכה¹⁵⁷⁸.

וע"ש (לד ע"ב)¹⁵⁷⁹ בענין תלת קטירין דב"נ, דאינון נר"ן שהן במחשבה דיבור ומעשה, וזהו התגין בחו"ב, והן זיונין דלא אשתכחו, וניתן לישראל בסיני ב' כתרים ממלכת כהנים וגוי קדוש¹⁵⁸⁰, נגד נעשה ונשמע, שהן חילא דזו"נ, דבור ומעשה, וכמ"ש למטה. ונשמע הוא בדבור. ואלו ב' כתרים הן ג' כמ"ש בא"ז¹⁵⁸¹ והיייתם לי סגולה כו' (שמות יט ה), והן ג' תגין דזיונין, וכמ"ש (עמוד ב) תלת כתרין דשיין, ואמר שם שי"ן תלת תגין לעילא כמו זיינין כו' ועמש"ש.

וידוע ששם מ"ב דשמא מפרש מתחלק פשוטה בג"ר, מלאה¹⁵⁸² בת"ת אדם מ"ה, מילוי המילוי במלכות. והן תגין בהוי"ה פשוטה כמש"ל (לה ע"ב) שבע זיינין אינון כגוונא דא כו', ז' תגין, יו"ד נקודין ביו"ד אתון דמ"ה, כ"ח אתון עד אלף¹⁵⁸³ ככ"ח דמ"ה כנ"ל. וכן מתחלק שם

– מאיר התיקון –

¹⁵⁷⁶ והכח אתכליל כלא בכינה (נוסף בזו"ח).

¹⁵⁷⁷ בכינה, והכי אתכליל כלא (נמחק בזו"ח).

¹⁵⁷⁸ תרגום: בא וראה, שלשה שותפים הם, אדם דבריאה, אדם דיצירה, אדם דעשיה, אדם דבריאה הוא הנשמה, שבה חושב האדם, וזו (נקראת ודאי) עולם המחשבה, רוח בעצם ביצירה, עולם הדיבור, כשמתלבשת בו המחשבה, בה חושב ומצייר הציורים של השרטוטין וצורות הפנים, ואף על פי שחושבם, אין לו רשות להוציא אותם מכח ההוא, שעל זה נאמר מהכח אל הפועל, עד שנתלבשו הנשמה והרוח בנפש, ובה הוציאו את הכל לפועל, לפי שהנפש הוא עולם המעשה, ובה מכה הרוח במצח ועושה שרטוטין, מכה בעינים ועושה הגבות, מכה בעינים ועושה הגוונים, מכה בפנים ועושה בו גוונים ותיקונים, יורד למטה, מכה בידים ועושה בהם שרטוטין, מכה בכל האברים ועושה צורות, ואין כח לא למחשבה ולא לרוח להוציא הכח אל הפועל בלא הנפש כי אף על פי שיש שלשה שותפים אלו באדם, אין מחשבה שיש לה כח לחשוב בלא השכינה העליונה ששם החכמה, ואין רשות לרוח לצייר ציורים בלא התפארת, שהוא כולל את שש ספירות, ואין כח לנפש לפעול פעולה בלא המלכות, שהיא מעשה בראשית, עליה נאמר תוצא הארץ נפש חיה

אבל הבריאה באלה"ם שהוא הכינה, זהו נאמר בראשית ברא אלה"ם, ויעש אלה"ם את שני המאורות הגדולים, ויברא אלה"ם את האדם בצלמו הו"ה הוא ביצירה, זהו נאמר יהי אור ויהי אור, יהי רקיע, בכל אתר [נאמר] ויהי כן, הוא בתפארת הכולל ששה קצוות, הוא טוב בכל יום ימי בראשית, והוא שצייר את היצר הטוב, שנאמר בו וייצר יהו"ה אלה"ם, ביצירה תמצא הו"ה מכאן, מי שרוצה לפעול עשיה, מאותם המלאכים הממונים על התפלות, אין לו רשות לעשות מעשה על ידי התפלה, אלא במעשים הטובים התלויים במעשה, שבהם יורדת השכינה עליו, שהיא עולם המעשה, שהיא מעשה בראשית, שהוא פועל

וכינה הכח, כ"ח אותיות של פסוק ראשון שבתורה, כ"ח מ"ה, שהוא חכמ"ה מחשבה, יהו"ה אלהינו יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, הפעולה של זה הכח אינה אלא במעשה, שהיא פועלת אדנ"י, וזהו מהכח אל הפועל, והפועל אין לו כח לפעול בלא דיבור, שהוא הו"ה תפארת הכולל את הכל כאן אין קיצוץ ופירוד במחשבה ודיבור ומעשה, התפארת כולל את כל, (כך) נכלל הכל בכינה, וכן נכלל הכל במלכות.

¹⁵⁷⁹ ז"ל: ואינון תלת קטירין דיהיב בב"נ נשמה השכלית למנדע בה לעושה כל עלמין דאיהו אומר ועושה מדבר ומקיים ואיהו בורא יוצר ועושה כלא חד איהו מלגיו איהו אפיק כלא מכח לפועל ואיהו משנה עובדו וביה לית שנוי.

תרגום: והם שלשה קשרים שניתנו באדם, נשמה השכלית, לדעת בה את העושה כל העולמות, שהוא אומר ועשה, מדבר ומקיים, והוא בורא יוצר ועושה, הכל אחד, הוא מבפנים, הוא הוציא הכל מן הכח לפועל, והוא משנה מעשיו, ובו אין שינוי

¹⁵⁸⁰ עי' תנא דבי אליהו (זוטא - פרק ד): כיון שקבלו ישראל מלכותו של הקב"ה עליהם ואמרו כל אשר דבר י"י נעשה ונשמע (שמות כד) מיד ירדו ששים רבוא מלאכי השרת והניחו בראש כל אחד מישראל שני כתרים של אדם הראשון אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע שנאמר (שם ט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש.

¹⁵⁸¹ עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ג ע"א. נדצ"ל ח"ג קיט ע"ב הובא במלואים אות מד.

¹⁵⁸² היינו יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

¹⁵⁸³

מ"ב הנ"ל בג"ר עצמן כידוע, וכן מתחלקין התגין ונקודות ואותיות בג"ר שהן ג"כ אדם דבריאה ויצירה ועשיה, וכמש"ל בתיקון ס"ט (קלד ע"ב) ובריש תיקון ע' (קנו ע"א), שזו"נ הן בדוגמא דחו"ב והכל ענין א'. וז"ש ומאלין כו', כמ"ש למטה. והענין כי חו"ב הן כח של זו"נ, וכמש"ל מהכח אל הפועל, והן נסתרות¹⁵⁸⁴ במוחא ולבא, כלים פנימים של ראש וגוף, וזו"נ ברישא וגופא, פומא ואברים כלים החיצונים שלהם {לט ע"ב} לגמור במעשה, וכמ"ש בר"מ (ח"ג קפג ע"ב) הנסתרות יראה ואהבה דאינון במוחא ולבא בחללא דגופא וברישא, והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא לבר, ורזא דמלה כו' ע"ש¹⁵⁸⁵. ור"ל תורה ומצוה דבורא ועובדא, ומ"ו (הוא ר"ת ומוחא ולבא) הן כלים פנימים שלהן ועושיין כ"ז בהעלם:

¹⁵⁸⁶כתרין דאתון דאינון תליין במחשבה (נ"א הני טעמי תליין במחשבה אתון בעובדא דתמן נקודה תליין בדבור אתון בעובדא שבע זיינין אינון כגוונא דא שי' **ש** כן אייהו ז' שביעאה לא צריכין תגין כגוונא) דתגין נקודין תליין בדבורא אתון תליין בעובדא שבע זיינין אינון כגוונא דא **ה** י"ו אייהו ז' לא צריכין תגין דאינון אתון אתקרון תגין כגוונא דא **יהודה**:

הכתרים של האותיות, שהן תלויות במחשבה, שהן כדוגמת (טעמים הללו תלויים במחשבה, אותיות במעשה, ששם נקודות תלויים בדיבור, אותיות במעשה, שבע זיינין הם כדוגמא זו, ש **ש**. כן הוא ז' שביעי לא צריכים תגין כדוגמת) התגים. הנקודות תלויות בדבור, האותיות תלויות במעשה. שבע זיינים הם כמו זה **ה** י"ו הוא ז' לא צריכים תגים, שאותן אותיות נקראות תגים כדוגמא זה **יהודה**.

תגין (לט ע"א) תליין במחשבה דלבא ומוחא¹⁵⁸⁷ נקודין בדבורא ופומא¹⁵⁸⁸ אתון בעובדא דאברין ולאלין (נ"א ומאלין) נקודין וטעמי¹⁵⁸⁹ ואתון עביד ההוא סתים וגניז כורסיא טמירא עלאה ועליה אתמר (איכה ה יט) אתה ה' לעולם תשב וכו' מאי אתה ההוא דאתמר ביה (ישעיה כה א) ה' אלקיי אתה ארוממך בההוא דאתמר ביה (חבקוק ג י) רום ידיהו נשא ובגין דא אתמר למי נושאין כפים לרום השמים¹⁵⁹⁰ הה"ד רום ידיהו נשא ומאי

התגים תלויים במחשבת הלב והמה, הנקודות בדבור הפה, האותיות במעשה האיברים. ולא לו (ומאלו) הנקודות וטעמים ואותיות עושה אותו סתום וגנוז כסא נסתר עליון, ועליו נאמר "אתה יהוה לעולם תשב וכו'", מה זה "אתה", אותו שנאמר בו "יהוה אלהי אתה ארוממך", באותו שנאמר בו "רום ידיהו נשא", ולכן נאמר (בהיר קלט) למי נושאין כפים לרום השמים, זהו שנאמר "רום ידיהו נשא", ומיהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא חכמה כ"ח מ"ה, ועליו נאמר "כ"ח מעשיו ה"גיד לעמו", וזהו כ"ח הפרקים של ידי המלך העליון, שהן כוז"ו במוכס"ז כוז"ו.

– מאיר התיקון –

¹⁵⁸⁴ עי' לעיל יט ע"א.

¹⁵⁸⁵ עי' מלואים אות מה.

¹⁵⁸⁶ ואינון תליין במחשבה כגוונא לתגין שבע זיינין אינון כגוונא לא ה' ה' י"ו אייהו ז' תגין תליין במחשבה (גר"א).

¹⁵⁸⁷ עי' ביאורים ח"א ס ע"ד: אינו נזכר בתיקונים מענין התגין מה שהם, אם שהם בבחי' גופין או נפשין וכיוצא. וכן אינו נזכר היכן שהם מושרשין, אם באימא אם בזו"ן וכיוצא ע"ד שנזכר כ"ז בטעמים ונקודות ואותיות שאמר (בדף ט ע"א) טעמי אינון נשמתין ונקודין רוחין ואתון נפשין, ושם (דף כב ע"א) טעמי אינון מן כתרא נקודין מן מוחא אתון מסטרא דאימא עלאה וכלהו אתכלילן במלכותא, ע"כ. עי' לקמן מ ע"א: תגין אינון למחשבה. ¹⁵⁸⁸ לפומא (גר"א).

¹⁵⁸⁹ "ולאלין (נ"א ומאלין) נקודין וטעמי" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ומאלין נקודין".

¹⁵⁹⁰ ז"ל הבהיר אות קלט: שאלו לו תלמידיו למי נושאין כפים, אמר להם לרום השמים, מנא לן, דכתיב (חבקוק ג' י) נתן תהום קולו רום ידהו נשא, הא למדת שאין נשיאת כפים אלא לרום שמים, וכשיש בישראל משכילים ויודעים את סוד השם הנכבד ונושאים כפיהם, מיד נענים שנאמר (ישע' נ"ח ט) אז תקרא וה' יענה, אם אז תקרא ה' יענה מיד. עי' זהר יתרו סז ע"א: ז"ל: וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה וגו' רבי חזקיה (נ"א רבי אלעזר) פתח ואמר (ויקרא ט כב) וישא אהרן את ידו כתיב ידו חד בגין דבעי לארמא

הכנויים של היחוד העליון, שהוא יהו"ה אלהינו יהו"ה. ומשום שהסתלק הכח הזה מישראל, נאמר בהם "וילכו בלא כח לפני רודף".

ניהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו חכמה כ"ח מ"ה¹⁵⁹¹ ועליה אתמר (תהלים קיא ו) [מ ע"א] כ"ח מעשיו ה"גיד לעמו והאי איהו כ"ח פרקין דידין דמלכא עלאה דאינון כוז"ו במוכס"ז כוז"ו כנויין דיחודא עלאה דאיהו יהו"ה אלהינו יהו"ה ובגין דאסתלק האי חילא מישראל אתמר בהון (איכה ו א) וילכו בלא כח לפני רודף:

בדיבורא ופומא - צ"ל דפומא: ומאלין נקודין ואתון עביד כו' - כצ"ל, ור"ל ההוא סתים וגניז
הוא חכמה, וכרסיא כו' הוא בינה, וכמש"ל (ד) דתגין הוא בכתר ונקודין ואתיות בחו"ב, וח"ב כלולין זה בזה בסוד הבן כו'¹⁵⁹², ולפיכך שניהן הן בחכמה וכן בבינה, וז"ש שמאלו עביד כו' (ו), וכמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית וכמש"ל (עמוד ב) וכלא בחכמה ורזא כו', אית חכמה מסט' דאתון ואית חכמה מסט' דנקודין כו', וכולם כולל בבינה, דהוא כרסיא דיליה. ואמר טמירא עילאה¹⁵⁹³, שיש עוד כסא למטה מלכות, כמ"ש למטה וש"מ: ועליה אתמר אתה כו' - ר"ל, סיפא כסאך לדור ודור, ומפרש והולך הקרא, מאי אתה ההוא כו', ר"ל דכתיב ביה ארוממך, והוא חכמה, שלכן כתיב אתה כו' תשב, שהוא יושב על הכסא, והוא אדם, שמא מפרש¹⁵⁹⁴, על הכסא, ומביא ראייה, דכתיב ארוממך והוא נקרא רום בגבהי מרומים¹⁵⁹⁵: **רום ידיהו נשא -** כמו שמפרש והולך, דנושאים ידים לרום השמים, רום של השמים, מרום וקדוש, ונושאים עשר אצבעות לשם שהוא יו"ד של שם, עשר אתון דשמא מפרש, וז"ש ומאי ניהו כו'. וע"ל סוף תכ"ב (סז ע"ב עו ע"ב) יו"ד שריא בעשר אצבעין כו', מחכמה שריא דאיהו באצבעין. ואמר דאיהו חכמה כח מ"ה, מביא ראייה דמ"ה הוא בחכמה. ור"ל כ"ח מ"ה, הן המילוי ומילוי המילוי, דפשוט הוא בכתר, שהן התגין. ובחכמה הוא שניהם, נקודין ואתון כנ"ל. וז"ש ועלה אתמר כ"ח מעשיו כו', דבכ"ח אתון דשמא מפרש, וכן דאתון תליא עובדא, כ"ח אתון דבראשית¹⁵⁹⁶. ואמר והאי איהו כ"ח כו', ר"ל לכן הם בידין, דתליא בהן חכמה דבהון כ"ח פרקין. ואמר למטה יו"ד כו', אינון עשר אצבעין כו', הרי כ"ח מ"ה בהון, ובהון עובדא דבראשית, דאתמר (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, ולכן נושאים אותן לרום השמים, יו"ד של שם¹⁵⁹⁷, דהוא דרגא דלהון.

– מאיר התיקון –

ימינא על שמאלא והא אוקימנא רזא אשכחנא בספרא דשלמה מלכא דכל מאן דארים ידוי לעילא ולא אינון בצלותין ובעותין האי איהו בר נש דאתלטייא מעשרה שולטנין ממנן ואינון (קהלת ז יט) עשרה שליטים אשר היו בעיר אליו אינון עשרה די ממנן על פרישו דידין לעילא לנטלא ההוא צלותא או ההיא ברכתא ויהבי ביה חילא לאתיקרא שמא קדישא ואתברך מתתא כיון דמתתא אתברך מההוא פרישו דידין לעילא כדן אתברכא מעילא ואתיקר מכל סטרין תרגום: וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה וגו' רבי חזקיה (רבי אלעזר) פתח ואמר וישא אהרן את ידו כתוב ידו אחת משום שצריך להרים ימין על שמאל והרי בארנו הסוד. מצאנו בספרו של שלמה המלך שכל מי שמרים ידו למעלה והם אינון בתפלות ובקשות זהו אדם שמתקלל מעשרה שליטים ממונים והם עשרה שליטים אשר היו בעיר אלו אותם עשרה שממונים על פרישת הידים למעלה ליטול אותה תפלה או אותה ברכה ונותנים בה כח להתכבד השם הקדוש ומתברך מלמטה כיון שמלמטה מתברך מאותה פרישת הידים למעלה אז מתברך מלמעלה ומתכבד מכל הצדדים.

¹⁵⁹¹ דע"ה ח"א כג ע"ג: מ"ה יוצא האבא שהוא החכמה

ביאורים ח"ב מז ע"ד: השם מ"ה שהוא הפנימיות הוא ע"י שהשם ע"ב שהוא החכמה חיה הנה הוא מתלבש בהשם מ"ה והוא כחו ועיקרו, וכן הוא הוראת מלת חכמה כח מ"ה וכו' המ"ה הוא הפנימי דאצילות הרי הוא דבר קבוע ועומד לעולם שלא ישתנה ח"ו לנצח, אבל החכמה חיה שמתלבש ומתגלה בז"א ומאיר בו הרי הוא אינו קבוע כלל, כי א"כ הרי היה להם להזרין להיות תמיד בהיחוד דפ"פ.

¹⁵⁹² הבן בחכמה וחכם בבינה (ס"י פ"א מ"ד).

¹⁵⁹³ ואמר טמירא עילאה נגד סתים וגניז, טמירא נגד גניז, ועילאה נגד סתים, והבן, כנ"ל מנחם.

¹⁵⁹⁴ היינו שם מ"ה (עי' לעיל ח ע"ב, וזהר ח"ג כט ע"ב), בגימ' אדם.

¹⁵⁹⁵ עי' הערה 1763, ועי' דברי רבינו בתז"ח יד ע"א.

¹⁵⁹⁶ עי' לקמן לט ע"ב.

¹⁵⁹⁷ פי' אות י' של שם הוי"ה.

ואמר כ"ז לראיה שרום הוא חכמה, ועליו נאמר אתה. ועיקר הענין שכלולין באצבעאן שהן עובדא כ"ח ומ"ה, שכלולין זה בזה כנ"ל. וכן בדבורא כלולין י' נקודות וכ"ח אתוון, אבל תגין אינן נגלין לא באצבעאן ולא בדבורא רק במחשבה¹⁵⁹⁸, ולכן מב' אלו נברא העולם, ויאמר אלהים, ויעש אלהים, בדבר ה' שמים כו' (תהלים לג ו'), שמ"ך מעשה אצבעותיך כו' (תהלים ח ד). וז"ש בל"ב נתיבות פליאות חכמה כו' (ס"י פ"א מ"א) שהן האתוון והנקודין¹⁵⁹⁹ כמש"ש: **דאינון כוז"ו כו' - (וע"ל ד ע"ב ה ע"ב), ע"ש היטב ותבין כאן) שהן בב' הידים השמות עצמן ב"ד פרקין דימין וחילופם בשמאל, ובכל א' מהידים כולל ג' אבהן כמ"ש באד"ר (דף קמב ע"ב) דרועא קדמאה ג' קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו כו' בג' קשרין דאבהתא כו' ע"ש¹⁶⁰⁰. ופרק הד' שהן האצבעאן הוא אדם, כל הג' חיות הג"ת, ונושאיין אותן לאדם בחכמה, ואלו ג' חיות הן ג' השמות דיחודא, והן מתייחדין באחד שהוא השלמת ל"ב שבילין לאדם, וז"ש ידיהו יה"ו, ג' הנ"ל, והן בר"ת נש"א¹⁶⁰¹: **ובג"ד אתמר למי כו' - ר"ל, בס' הבהיר (ז ע"ב אות קלט) שאלו תלמידיו כו'**¹⁶⁰²: **דאיהי ה' כו' אחד - מביא תיבת אחד למ"ש דיחודא עילאה: ובגין דאסתלק כו' - משום דלא אשתדלו בדחילו ורחימו כמש"ל (מ ע"ב נו ע"ב), והן חו"ב כמש"ש שהן כ"ח מ"ה¹⁶⁰³. ועיקר הדבר שלא היה בהם אנשי מעשה בעובדין דאצבעאן, שהן כ"ח הנ"ל שנקרא אנשי חיל, כמ"ש (שמות יח כא) ואתה תחזה כו', והן ימינא. וכן כח הוא בימינא כידוע (זהר ח"ג ר"א ע"א) והוא בחכמה כמש"ל (קכ ע"ב קכא ע"א קמב ע"א) והן ג"כ בחכמה באצבעאן כנ"ל, וז"ש למעלה (לח ע"ב לח ע"א) בההוא זמנא אתמר בה אשת חיל כו':****

יוד ה"א וא"ו ה"א {לט ע"ב} וא"ו ה"א אינון עשר אצבעאן דאתמר בהון (שיר השירים ה יד) ידי גלילי זהב דבהון כ"ח פרקין דאינון כ"ח אתוון דעובדא דבראשית ובגין דא (ישעיה כה א) ה' אלה"י אתה ומאי אתה ההוא דאתמר ביה¹⁶⁰⁴ (תהלים צג ב) נכון כסאך מאז מעולם אתה ומאי נכון דא נאמן יושב ונאמן עומד¹⁶⁰⁵ באמצע הה"ד (ישעיה מד יג) כתפארת אדם לשבת בית ומאי מאז אלא ההוא דאתמר ביה (ישעיה נח ט) אז תקרא וה' יענה ומאי א"ו אלין תמניא אתוון דאינון יאהדונה"י דסלקין לחושבן אמ"ן:

יוד ה"א וא"ו ה"א הן עשר אצבעות שנאמר בהן "ידי גלילי זהב", שבהם עשרים ושמונה פרקים שהן עשרים ושמונה אותיות של מעשה בראשית, ולכן "יהו"ה אלה"י אתה", ומהו אתה, אותו שנאמר בו "נכון כסאך מאז מעולם אתה". ומה זה נכון, זה נאמן יושב, ונאמן עומד באמצע, זהו שנאמר "כתפארת אדם לשבת בית". ומה זה מאז, אלא אותו שנאמר בו "אז תקרא ויהו"ה יענה", ומה זה אז, אלו שמונה האותיות של יאהדונה"י שעולות לחשבון אמ"ן.

יוד כו' {לט ע"ג} אינון כו' - כנ"ל להורות שכלהו באצבעאן: דאתמר בהון ידי כו' - ר"ל, גלילי הן עשר גלגלין שהן עשר נקודין כמש"ל 0: דבהון כו' דאינון כו' - עתה משלים הדבר דבהון כ"ח מ"ה ונושאיין לרום, ונאמר אתה ארוממך, וז"ש ובג"ד ה' אלהי אתה, ר"ל דכתיב ארוממך: ומאי אתה ההוא דאתמר ב"י נכון כו' - ט"ס, וצ"ל ומאי כסאך כו', דלמעלה מפרש

– מאיר התיקון –

¹⁵⁹⁸ ע"י לקמן מ ע"א תגין אינון למחשבה.

¹⁵⁹⁹ כ"ב אותיות וי' נקודות.

¹⁶⁰⁰ ז"ל בשלימות: דרועא דדכורא חד ימינא חד שמאלא דרועא קדמאה תלת קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו ב' דרועין ואתכלילו ס"ד אלא ג' קשרין בימינא וג' קשרין בשמאלא ג' קשרין דימינא אתכלילן בג' קשרין דשמאלא ובג"כ דרועא לא כתיב אלא חד אבל ימינא לא כתיב ביה זרוע אלא "ימינך י"י" (שמות טו) ימין י"י אתקרי בג' קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון תרגום: זרוע זכר, אחת ימין ואחת שמאל. זרוע הראשונה ג' קשרים נתקשרו, בו נכללו ב' הזרועות. וכי תעלה על דעתך שנכללו? אלא ג' פרקים יש בימין, ג' פרקים בשמאל. ג' הפרקים של הימין נכללו בג' הפרקים של השמאל, ולכך זרוע לא נאמר אלא אחת. אבל ימין לא כתוב בה "זרוע", אלא "ימינך ה'", נקרא "ימין ה'" בג' קשרים של האבות שהורישו את חלקיהם.

¹⁶⁰¹ נשר שור אריה.

¹⁶⁰² ע"י לעיל הערה 1590.

¹⁶⁰³ ע"י לעיל הערה 162.

¹⁶⁰⁴ אתה ההוא דאתמר ביה נכון (נמחק בגר"א).

¹⁶⁰⁵ וכ"ו (נוסף בגר"א).

אתה דפסוק אתה ה' לעולם כו', ועתה מפרש כסאך, וז"ש מעולם אתה, וכמ"ש (א"ז רצ ע"ב) כחדא נפקין וכחדא שריין ולא כו': ומאי נכון כו' ונאמן עומד וכ"ו באמצע הה"ד כו' - כצ"ל, ור"ל דמכון דיליה הוא צדק ומשפט, כמ"ש (תהלים פט טו) צדק ומשפט כו'¹⁶⁰⁶, ועי' באד"ז (רצא ע"ב) ע"ש בארוכה, ובפ' אחרי מות (דף נט ע"ב)¹⁶⁰⁷. וז"ש נאמן כו' דאמרינן נ' פשוטה נ' כפופה נאמן פשוט כו'¹⁶⁰⁸ (שבת קד ע"א), ור"ל נאמן יושב ההוא כפופה בז"א, וכמו שמפרש והולך כתפארת אדם לשבת בית, שהוא יושב בבית והוא נאמן עומד¹⁶⁰⁹, וכמ"ש (כז ע"א) איהו יתיב על כורסייא, ושניהם נקראין נאמן, שבהו רזא דמהימנותא¹⁶¹⁰, כמ"ש בא"ר (קמד ע"א¹⁶¹¹), וכמ"ש (ספרא אח"מ פ"ח סוף פ"ב אות א) אני ה', אני נאמן לשלם שכר, אני נאמן כו'¹⁶¹², וההיא כרסייא מייחדם דנק' בינה בן י"ה¹⁶¹³, דכליל יה"ו מסט' דז"א, וגם כלילא מה' תתאה, ה' אתוון דאלהים¹⁶¹⁴, ומתפשטת בתוכם במ"ט שערים דילה, וזהו כ"ו באמצע, וז"ש הה"ד כתפארת כו'. והתפשטותה ידוע דעת המייחדם¹⁶¹⁵, בסוד (בראשית ד א) והאדם ידע כו': ומאי מאז אלא כו' - ר"ל, וה' הוא וב"ד (לקמן מח ע"ב), זו"נ, ונכון הכסא מהם, שהם מכונים דילה. וז"ש ומאי איז אלין כו', והוא יחוד שהוא בדעת ויסוד¹⁶¹⁶, ושני מיני היחוד הן: א' בלאה שהיא ה' אחרונה, וא' ברחל אדנ"י¹⁶¹⁷, ובסוד אחד דק"ש¹⁶¹⁸ וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד¹⁶¹⁹, וקשר של ראש ותש"י. והיא¹⁶²⁰ עקרת הבית, פרצוף גמור: לחושבן אמן - דהן נאמנים הנ"ל, וז"ש אמן, אל מלך נאמן: וזהו העונה אמן בכל כחו, באותו ל"ח, ודא איהו העונה אמן בכל כחו בההוא כ"ח ולכן פרשוה בעלי המשנה (שבת קיט ע"ב) ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין העונה העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של אמן¹⁶²¹ בכל כחו קורעין לו גזר דינו של

– מאיר התיקון –

¹⁶⁰⁶ ז"ל הפסוק בשלימות: צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך.
¹⁶⁰⁷ ז"ל: וכתוב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך דלא אזיל דא בלא דא וכד משפט מתרחק מצדק¹⁶⁰⁷ ווי לעלמא (כדין כתיב ויש נספה בלא משפט¹⁶⁰⁷) והשתא חמינא דאתון אתיתון על דדכורא לא שרייא בנוקבא אמר אי לדא אתיתון גבאי תיבו דהאי יומא אסתכלנא דיתהדר כלא למישרי אנפין באנפין.
 תרגום: ונאמר "צדק ומשפט מכון כסאך", שלא הולכים זה בלי זה. וכשמשפט מתרחק מצדק, אוי לעולם (אז נאמר "ויש נספה בלא משפט"), ועכשיו ראיתי שאתם באתם על שהזכר לא שורה עם הנקבה, אמר אם לשם זה באתם אלי שבו, שהרי היום הסתכלתי שיחזור הכל לשרות פנים בפנים.

¹⁶⁰⁸ ז"ל בשלימות: נו"ן כפופה נו"ן פשוטה נאמן כפוף נאמן פשוט.
¹⁶⁰⁹ מלכות היא נאמן עומד (לש"ו). עי' לקמן הערה 1637.
¹⁶¹⁰ עי' בהגר"א בספד"צ יז ע"ד הובא דבריו במלואים אות מו.
¹⁶¹¹ ז"ל: ואדם הוא תקונא דלגו מניה קאים רוחא [ואדם] פי' על כל פרטי האיברים שבו (ב"ע רנו ע"ב). [הה"ד כי האדם יראה לעינים ויי' יראה ללבב (שמואל א טז), דאיהו בלגו לגו] ["אדם" הרי הוא בחינת הכלים שמבחוץ אינו משיג את הפנימיות, אלא רק את החיצוניות בלבד, כפי ראות עיניו (ב"ע רנו ע"ב)]. ובהאי תקונא דאדם אתחזי שלימותא, מהימנותא דכלא, דקאים על כורסייא, דכתיב ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה (יחזקאל א) [כאשר כל העולמות הם בשלימות, אזי הם בסוד אדם היושב על הכסא, דהיינו בחינת עולם האצילות היושב על עולם הבריאה (ב"ע רנו ע"ב)]. ועי' אד"ר המובא במלואים אות מו.
¹⁶¹² ז"ל: וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם אני ה' שאמרתי והיה העולם אני דיין אני מלא רחמים, אני דיין להיפרע ונאמן לשלם שכר. אמנם עי' רש"י (ויקרא יט טז): אני ה'. נאמן לשלם שכר, ונאמן להפרע.
¹⁶¹³ עי' אד"ז רצ ע"א שבינה נקרא בן י"ה, ועי' לעיל ג ע"א שז"א מכוונה בן י"ה.
¹⁶¹⁴ עי' לעיל לה ע"ב ד"ה מראות.
¹⁶¹⁵ עי' לעיל הערה 33.
¹⁶¹⁶ עי' לקמן פא ע"א ד"ה ביה איהו ז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח, ודעת ויסוד הוא א'.
¹⁶¹⁷ עי' לעיל ז ע"א ד"ה דיראה.
¹⁶¹⁸ לאה.
¹⁶¹⁹ רחל.
¹⁶²⁰ רחל.
¹⁶²¹ ז"ל הגמ' בשלימות: אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו שנאמר בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה' מאי טעמא בפרע פרעות משום דברכו ה' וכו' ריש לקיש כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן שנאמר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים אל תיקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן מאי אמן אמר

שבעים שנה, ובגללו נאמר "נכון כסאך מאז מעולם אתה", ובו "אתה יהוה" לעולם תשב", אתה אותו שנאמר בו אבינו מלכנו, אבינו אתה, ומי הוא אבינו אב הרחמן.

שבעים שנה ובגיניה אתמר (תהלים צג ב) נכון כסאך מאז מעולם אתה (וביה) 1622 (איכה ה יט) אתה ה' לעולם תשב אתה ההוא דאתמר ביה אבינו מלכנו אבינו אתה ומאי ניהו אבינו אב הרחמן:

ודא איהו העונה כו' - ר"ל, כמ"ש רש"י (שבת קיט ע"ב) בכל כוונתו, שהוא הפנימית דחכמה שהוא הכח 1623, ובדחילו ורחימו דשם 1624, וזהו בכל כחו, וכמ"ש (ברכות נו ע"ב) אין מראין דלועין אלא כו' 1625, וכתיב בכל מאדך 1626 (דברים ו ה): **ובג"ד אוקמוהו כו' - ע"ל (ד ע"ב ה ע"ב) בארוכה, ועמ"ש, ועוד יותר נכון שהן כ"ח 1627 דכליל בעשר אצבעין שהן עשר אמירין בל"ב שבילין, וז"ס מ"ב וע' 1628, דע' שנין הן ע"ב 1629 דחבלי יולדה, והענין הוא בשם ע"ב דהוא כ"ח עם ב"פ א"ב 1630 דזו"ג כידוע, והן יחודא דאמן 1631, וזהו אמן עם כ"ח, בכל כחו: ובי' אתה - צ"ל ועוד אתה כו', ר"ל למעלה דריש על חו"ב וכאן על זו"ג, תשב כמ"ש"ל לשבת בית, ומפרש והולך אתה ההוא דאתמר כו' והוא בת"ת, וכמ"ש למטה, ומביא ראיה שאומרים אבינו אתה, והוא אבינו, והוא אב הרחמן. ועיין בא"ר (קמא ע"ב) תו אתפשט האי תפארת כו' כל רחמים וכל סטרא דרחמי כו' 1632:**

והוא כולל את כל אותיות התורה, ומי הוא התורה שבכתב, העמוד האמצעי, ועליו נאמר ברוך אתה. וכשישראל עומדים בעמידה של תפלה, הוא יושב על כסא, ובשבילו נאמר באותו זמן "אתה יהוה" לעולם תשב כסאך לדור ודור", ומי הוא לדור ודור, אלא אותו שנאמר בו "דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת", ואין דור פחות מששים רבוא (זהר ח"א כה ע"א). ומיהו, משה ששקול לששים רבוא מישראל (מכילתא יתרו א), ודרגתו היא האספקלריה המאירה.

ואיהו כליל כל אתון דאורייתא ומאי ניהו אורייתא דבכתב עמודא דאמצעיתא ועליה אתמר ברוך אתה וכד ישראל קיימין בעמידה דצלותא איהו יתיב על כורסיא ובגיניה אתמר בההוא זמנא אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור ומאי ניהו לדור ודור אלא ההוא דאתמר ביה (קהלת א ד) דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת ולית דור פחות מששים רבוא ומאי ניהו משה דשקיל לשתין רבוא מישראל

– מאיר התיקון –

רבי חנינא אל מלך נאמן. אמנם בזהר ח"ג כ ע"א איתא: כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה. ועוד (גר"א).

1623 עי' לעיל ה ע"א והערה 162.

1624 עי' לעיל הערה 963.

1625 ז"ל בשלימות: אין מראין דלועין [לאדם בחלום] אלא למי שהוא ירא שמים בכל כחו.

1626 עי' שעה"כ כב ע"ג: והאהבה היא שתמשיך לה ההארה הנז', וזמ"ש (דברים ו ה) ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך שני לבבות, והוא שיחבר ויכלול הימין שהוא החסד עם הגבורה, ואח"כ תכלול המלכות עמהם, וזהו ובכל נפשך, הוא המל' הנק' נפש, ואח"כ תכלול כולם ותעלם למעלה בחב"ד, וזהו ובכל מאדך.

1627 צ"ע כוונתו, ואפשר שזה מלוי דמלוי.

1628 עי' לעיל לח ע"ב ד"ה דכלהון.

1629 עי' לעיל הערה 1519.

1630 היינו כ"ב אותיות האלפא ביתא. והם ב' פעמים א' באור ישר וא' באור חוזר, עי' רל"א שערים.

1631 הוי"ה ואדנ"י כנ"ל שזה בגימ' אמ"ן. עי' אריכות בכללים ח"ב סה ע"א.

1632 ז"ל בשלימות: תאנא אתפשט האי תפארת מטבורא דלבא ונקיב ואתעבר בגיסא אחרא ותקין מפרצופא דנוקבא עד טבורא ומטבורא שארי ובטבורא שלים תו אתפשט האי תפארת ואתתקן מעוי דדכורא ועייל ואתתקן בהאי אתר כל רחמין וכל סטרא דרחמי תרגום: למדנו: זו התפארת נתפשטה מטבור הלב, ושם עשתה נקב, עובר לצד האחור ותיקן את פרצוף הנקבה עד הטבור. ומהטבור מתחיל ובטבורא נשלם. עוד נתפשט זה הת"ת ותיקן המעיים של הזכר ונכנס ונתקן באותו מקום, כל הרחמים וכל צד הרחמים.

והרגא דיליה אספקלריא דנהרא¹⁶³³:

ואיהו כליל כו' - ר"ל, דזהו א"ת כמ"ש בפרשת בראשית (טו ע"ב¹⁶³⁴) וש"מ הרבה, וה' הכפולים¹⁶³⁵: וכד ישראל כו' - דלגביה קיימין כמ"ש בפ' חיי שרה (קלב ע"ב)¹⁶³⁶, ור"ל ז"ש ברוך אתה דלגביה קיימין, ומפרש כאן דנ' כפופה בז"א ופשוט' בנוק', אבל בפ' אח"מ (סו ע"ב)¹⁶³⁷ וש"מ אמר להיפוך¹⁶³⁸: {לט ע"ד} ומאי ניהו לדור כו' - ר"ל, בזמן דאיהו יתיב על הכסא ונהיר לה, אז נקראת אספקלריא דנהרא¹⁶³⁹ וכמש"ל (פג ע"א פט ע"ב) בג"ד מסט' כו' וכד כו', והוא דרגא דמשה רבינו ע"ה כמו שמפרש והולך, וז"ש כסאך דיתיב עלה ונהיר לה בכל דור בסט' דמשה, דאתפשטותיה בכל דור עד ס' רבוא¹⁶⁴⁰ וכמו שמפרש והולך ולית דור כו', וכמש"ל (קג ע"א קטו ע"ב) ובג"ד אתמר ביה דור הולך כו' ושם (קי ע"א קלא ע"א) דעליה אתמר דור הולך ודור בא ולית דור כו', ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא עד ס"ר כו', וע"י כסאך כנ"ל, וז"ש והארץ כו' דאיהי עומד כנ"ל, וע"ל (קט ע"א קל ע"א) דור הולך כו' אבל שכינתא כו':

בזאת יבא אהרן אל הקדש (ויקרא טז א) תא חזי אין אדם מפיק רצונו מה' אלא בזאת דעלה אתמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' ודא היא עת לעשות לה' (תהלים קיט קבו) וכמה עתות יש ועלייהו אתמר (ויקרא טז ב) ואל יבא בכל עת ושלמה אמר (קהלת ג ד) עת לשחוק וכו' דאינון כ"ח עת ועל דא קודשא בריך הוא אמר ואל יבא בכל עת אל הקדש¹⁶⁴¹ דאיהו קדש ישראל לה' (ירמיה ב ג):

"בזאת יבא אהרן אל הקדש", בא וראה אין אדם מפיק רצונו מיהו"ה אלא ב"זאת", שעליה נאמר "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיהו"ה" וזו היא "עת לעשות ליהו"ה". וכמה עתות יש, ועליהם נאמר "ואל יבא בכל עת", ושלמה אמר "עת לשחוק וכו'", שהן כ"ח עת, ועל זה הקדוש ברוך הוא אמר "ואל יבא בכל עת אל הקודש" שהוא "קודש ישראל ליהו"ה".

– מאיר התיקון –

¹⁶³³ נ"א שייך אחר זה ותוסף ללדת שצדק ק'.

¹⁶³⁴ עי' מלואים אות מח.

¹⁶³⁵ פי' ה' כפולים בשם הוי"ה.

¹⁶³⁶ עי' מלואים אות מז.

¹⁶³⁷ ז"ל: דא יה"ו יסוד דאיהו סיומא דגופא וכללא דיליה וע"ד כלילן אתוון ודא בדא (חד בחד) וא"ו רישא וסיומא כמה דאוקימנא ותאנא תרין אתוון אינון כהאי גוונא וא"ו דאמינא נר"ן אוף הכי ואע"ג דאוקמוה מלה נר"ן הכי מתפרשא נ' כפופה דא מטרוניתא וסמיכא לה ו' דאיהו יסוד בגין לאתברכא מניה ו' פשוטה אתפשטותא דתפארת ועל דא כלילן אתוון ומתאחדן דא בדא ואי תימא אמאי (את)הדר ו' אנפוי מנר"ן כפופה ואהדר אנפיה לגבי ו' פשוטה אלא בגין יקרא דמלכא אהדר אנפוי לקבליה דמלכא:

תרגום: זה יה"ו יסוד, שהוא סיום הגוף והכלל שלו, ועל כן כלולות האותיות זו עם זו, וא"ו, ראש וסיום כמו שבארנו. ולמדנו שתי אותיות הן כדוגמא זה וא"ו שאמרנו, נר"ן ג"כ כך. ואף על גב שבארו את הדבר, נר"ן כך מתפרשת, נ' כפופה זו המלכה, וסמוכה לה ו' שהוא יסוד כדי שתתברך ממנו, ו' פשוטה זו התפשטות התפארת ולכן כלולות האותיות ונאחזות זו בזו. ואם תאמר למה מחזיר ו' פניו מנר"ן כפופה ומחזיר פניו אל הן' הפשוטה, אלא בשביל כבוד המלך הוא מחזיר פניו כנגד המלך.

¹⁶³⁸ ואפשר לומר באמת בהיפוך, דאינון עלמא דעמידה ועלמא דישיבה כמש"ש בפ' חיי שרה וש"מ, ולשבת בית קאי אנוק' כידוע וזהו הנכון, ול"ל דהאי לשבת הוא סוד יחוד בעת התפלה ובסוד לא לתוהו בראה לשבת יצרה וזהו דיתיב על כרסייא והבן כנ"ל ונון פשוטה כליל ז"נ כמ"ש בזוהר וילך רפה ע"ב) ובו יצא בס"ת וכן משמע בפ' א"מ ע"ש ולכן בו נאמן עומד והוא לשבת בית וישראל כד מטין לגביה קיימין לאחזאה שבחא דכורא דהיא כלילא ביה בעת היחוד ואתקריאת ע"ש בעלה והבן מאד - הגהת מנחם.

"ואפשר" וכו' עד "וזהו נכון" מוסגר בלש"ו.

¹⁶³⁹ עי' לעיל הערה 1282.

¹⁶⁴⁰ עי' דברי רבינו על תז"ח לח ע"ג: דור הולך ודור בא הכל מסט' דו"ק שבו ששים רבוא נשמות בכל דור עד סוף כל הדורות

¹⁶⁴¹ עי' רקאנטי (דברים כח יב): בהתאחז הטומאה ור"ל בהתגברות הרע רח"ל אז אין ראוי לדחוק א"ע להתקרב אל הקדושה יותר מדאי ועל זה נאמר ואל יבא כו'.

*~בזאת כו' - שייך להקדמה (יא ע"א יג ע"א) עד וכ"ח אתוון, והיא מהשמטות בתז"ח (פג ע"ב לב ע"ג), והואיל דמסיים חכמה מסט' דחכימא, טעו המגיהים לכתוב כאן: ת"ח אין אדם כו' - כמש"ש בתיקון ו' (כג ע"א) ובג"ד מאן דבעי לאשגא כו', וכן למעלה (יד ע"א יט ע"ב) ומאן דבעי למחזי כו', ושם (ע"ב כ ע"א) ולית ידיעה כלל במלכא כו', וש"מ הרבה: דעלה אתמר מצא כו' - דאיהו אשה יראת ה' היא תתהלל (משלי לא ל, ע"י זהר ח"א קכב ע"א), ואתמר בה (בראשית ב כג) זאת הפעם כו', לזאת יקרא אשה כו'¹⁶⁴²: ודא היא עת כו' - ר"ל, דכתיב בה על זאת יתפלל כו' לעת מצוא (תהלים לב ו), ואמר לזאת מצוא זו אשה שנאמר מצא אשה כו' ויפק רצון כו' (ברכות ח ע"א) כמ"ש למטה, ור"ל והיא נקראת עת רצון, ואני תפלתי כו' (תהלים סט יד): ודא היא עת כו' - שהיא עתו, כמ"ש בפ' א"מ (נח ע"א) לתת אכלם בעתו, מאן עתו דא עתו דצדיק דא מטרוניתא כו'¹⁶⁴³: וכמה עתות כו' - כמש"ש (זהר ח"ג נח ע"ב) ואל יבא בכל עת כו', אמר ר' אבא כו' רש"א הא אוקימנא מלה בעתו והכי הוא ודאי והכי אתא כו' בג"כ לא יטעי כו', במה ייעול בזאת, בזאת יבא אהרן אל הקודש, דהאי היא עת כו'¹⁶⁴⁴. וכן בפ' וירא (קטז ע"ב) ר"י פתח ואמר עת לעשות כו', דא כנסת ישראל דאקרי עת כד"א ואל כו', מאי ואל יבא כו', ע"ש¹⁶⁴⁵. ובפ' תרומה (קנה ע"ב) ההוא טייעא דהוה טעין כו' פתח ואמר כו'¹⁶⁴⁶: ושלמה אמר כו' - ע"ל (קד ע"א ע"ב ק"י ע"א) בארוכה: דאיהו קדש ישראל לה' - ר"ל, שלא לחברא לה עם הקדש דאיהו ישראל דלעילא, אלא בזאת יבא כו' אל הקדש:

וכד שכינתא דאתקריאת זאת עם ישראל וכששכינה שנקראת זאת עם ישראל, כמו שנאמר "ואף גם זאת בהיותם וכו'", מה הם אומרים לה, "אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך ונבקשנו עמך", בכמה תחנונים ותפלות בציצית ובתפילין בשבתות ובימים טובים, שעליהם נאמר "ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם", אות ברית מילה אות של שבת וימים טובים ואות של תפילין.

וכד שכינתא דאתקריאת זאת עם ישראל כמה דאת אמר (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם וכו' מאי אינון אמרין לה אנה הלך דודך היפה בנשים (שיה"ש ו א) אנה פנה דודך ונבקשנו עמך בכמה תחנונים וצלותין בציצית ובתפילין בשבתות וביומין טבין דעליהו אתמר (שמות לא יז) ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם אות ברית מילה אות דשבת ויומין טבין ואות דתפילין:

מאי אינון אמרין - ר"ל, בני ישראל אמרין לה "ונבקשנו עמך", דהיא עמהם באות דתפילין כו' כמו שמפרש והולך. וע"ל (יז ע"ב כג ע"ב) ונבקשנו עמך דבגינך איהו נחית עלן כו', וכמש"ל (ח ע"ב י ע"א) ועוד ה' דיד כהה, דאיהו יונה קדישא כו' עד דנחתין לה לגבייהו, הא נחתין לה

- מאיר התיקון -

¹⁶⁴² זהר ח"א כח ע"א.

¹⁶⁴³ ז"ל בשלימות: כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו (תהלים קד כז) מאן עתו (דא עתו דצדיק) דא מטרוניתא דאקרי עתו דצדיק ובגין כך כלהו מחכאן להאי עתו כלהו דאתזנן [לתתא] מאתר דא אתזנן ורזא דא אוקימנא (שם קמה טו) עיני כל אליך ישברו וגו' כמה דאוקימנא. תרגום: "כולם אליך ישברון לתת אכלם בעתו", מי זו "עתו" (זו עתו של צדיק), זו המלכה שנקראת עתו של צדיק, ולכן כולם מחכים לעתו הזו, כולם שזנונים למטה ממקום זה נזונים, וסוד זה בארנו, "עיני כל אליך ישברו וגו'" כמו שבארנו.

¹⁶⁴⁴ ע"י מלואים אות מט.

¹⁶⁴⁵ ע"י מלואים אות נ.

¹⁶⁴⁶ ז"ל בשלימות: ההוא טייעא דהוה טעין אבתרייהו אמר לון במטו מנייכו שאלתא חדא בעינא למנדע אמר רבי יוסי ודאי ארחא מתתקנא קמן שאיל שאלתך אמר האי קרא אי כתיב יש לעשות או נעשה הוה אמינא הכי מאי עת ותו לעשות ליהו"ה לפני יהו"ה אצטריך מאי לעשות ליהו"ה אמר רבי יוסי בכמה גוונין ארחא מתתקנא קמן חד דהוינן תרין והשתא הא אנן תלתא ושכינתא אתכלילת בהדן וחד דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא יבשתא ואנת רעננא כזיתא וחד דיאות שאלת והואיל ושרית מלה אימא:

תרגום: אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם אמר להם, בבקשה מכם שאלה אחת ברצוני לדעת. אמר רבי יוסי, ודאי שהדרך מתוקנת לפנינו, שאל את שאלתך. אמר, הפסוק הזה, אם נאמר יש לעשות או נעשה, הייתי אומר כך, מה זה "עת", ועוד "לעשות לה" היה צריך להיות "לפני ה'" מה זה "לעשות לה". אמר רבי יוסי, בכמה צורות הדרך מתוקנת לפנינו, אחד שהיינו שנים, ועכשיו הרי אנו שלשה, והשכינה כלולה עמנו. ואחד שחשבתי שלא היית אלא כמו עץ יבש, ואתה רענן כמו זית. ואחד שיפה שאלת, והואיל והתחלת את הדבר, אמור.

לגבייהו קשרין כו', ותפארת איהו כבוש באת { מ ע"א } יוד עם ה' תתאה ונפשו קשורה כו', ועי' בפרשת פנחס (רכ"ד ע"א ע"ב)¹⁶⁴⁷:

עליה נאמר "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא", "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיהו"ה". ויעקב בירך את בניו בזאת, זהו שנאמר "וזאת אשר דבר להם אביהם". ודוד ב"זאת" הפיק רצונו מיהו"ה כשנלחם עם אויביו, כמו שנאמר "אם תחנה עלי מחנה וכו' בזאת אני בוטח". והנביא כשראה את ישראל בגלות, לא ראה להם מנוחה אלא בעבור זאת (וגאולת ישראל לא תבא אלא בזאת) זהו שנאמר "זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל". ויהודה לא התברך אלא בזאת זהו שנאמר "וזאת ליהודה". ומשה לא בירך את ישראל אלא בזאת "וזאת הברכה". ומי שלא שת לבו גם לזאת, עליו נאמר "איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת".

עלה אתמר (תהלים לב ו) על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא (משלי יח כב) מצא אשה (מ ע"א) מצא טוב ויפק רצון מה' ויעקב בריך לבנוי בזאת הה"ד (בראשית מט כח) וזאת אשר דבר להם אביהם ודוד בזאת הפיק רצונו מה' כשנלחם עם אויביו כמה דאת אמר אם תחנה עלי מחנה וכו' בזאת אני בוטח (תהלים כו ג) והנביא כשראה את ישראל בגלות לא ראה להם מנוחה אלא בעבור זאת (ופורקנא דישראל לא ייתי אלא בזאת) הה"ד (איכה ג כא) זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל ויהודה לא אתברך אלא בזאת הה"ד (דברים לג ז) וזאת ליהודה ומשה לא בריך ית ישראל אלא בזאת וזאת הברכה (דברים לג א) ומי שלא שת לבו גם לזאת (שמות ז כג) עליה כתיב איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת (תהלים עב ז) [בדפוסים האחרונים הובא כאן מאמר מליקוטי התז"ח¹⁶⁴⁸ ויבא על מקומו איה"ש]:

ועל זה אמר הנביא "אל יתהלל המתהלל כי אם בזאת", היא נקראת נבואה מצד הנביאים, חכמה מצד החכמים, שכל הספירות נקראו חכמים.

ועל זה אמר הנביא "אל יתהלל המתהלל כי אם בזאת", היא נקראת נבואה מצד הנביאים, חכמה מצד החכמים, שכל הספירות נקראו חכמים.

ועשרים ושמונה אותיות הן לכל מעשה בראשית, וכולן הן בין לכתובה בין לכל דבר שיעשה בידים, שמעשה של עשרים ושמונה הפרקים הם בעשר אצבעות, וזהו הסוד מהכח אל הפעל, והכל בחכמה, וסוד הדבר "כולם בחכמה עשית".

ועל זה אמר הנביא אל יתהלל המתהלל כי אם בזאת (ירמיה יט כג) היא אתקריאת נבואה מסטרא דנביאיא חכמה מסטרא דחכימיא דכל ספירין אתקריאו חכמים¹⁶⁴⁹:

ועל זה אמר הנביא "אל יתהלל המתהלל כי אם בזאת", היא נקראת נבואה מצד הנביאים, חכמה מצד החכמים, שכל הספירות נקראו חכמים.

וכ"ח¹⁶⁵⁰ אתוון אינון לכל עובדא דבראשית וכלהון אינון בין לכתובה בין לכל מלה דיתעביד בידין דעובדא דכ"ח פרקין אינון בעשר אצבעאן ודא איהו רזא מהכח אל הפועל וכלא בחכמה ורזא דמלה כלם בחכמה עשית (תהלים קד כד):

ועשרים ושמונה אותיות הן לכל מעשה בראשית, וכולן הן בין לכתובה בין לכל דבר שיעשה בידים, שמעשה של עשרים ושמונה הפרקים הם בעשר אצבעות, וזהו הסוד מהכח אל הפעל, והכל בחכמה, וסוד הדבר "כולם בחכמה עשית".

וכ"ח אתוון כו' - דלכך הוא כ"ח אתוון בפסוק ראשון דבראשית, וחוזר למעלה מ"ש (לט רע"א) דכ"ח היא בעובדא וכנ"ל: בין לכתובה כו' - ר"ל, כמ"ש למעלה (לה סע"ד) דאתוון בלא נקודין אינון ניכרים אלא בכתובה, והן כ"ח אתוון דפסוק (שמות כ א) וידבר אלהים כו', והוא שם כ"ח בכתובה ובבראשית בעובדא דידין: ודא איהו רזא כו' - עמש"ל (לט ע"א) מ"ש בז"ח פרשת יתרו¹⁶⁵¹, ור"ל דבכל דבר קודם שנעשה הוא בכח, ר"ל שיש ביד כח לעשות, וכח דידה הוא בכ"ח פרקין, כח מ"ה¹⁶⁵², ופועל הוא העובדא עצמה: וכלא בחכמה - ר"ל, אף הכח דעובדא

- מאיר התיקון -

¹⁶⁴⁷ עי' מלואים אות נא.

¹⁶⁴⁸ לב ע"ג (לש"ו).

¹⁶⁴⁹ עי' תז"ח ב ע"ב: עשר חכמות אתקריאו עשר ספירין מסטרה.

¹⁶⁵⁰ כל (אור יקר).

¹⁶⁵¹ עי' לעיל הערה 1578.

¹⁶⁵² עי' לעיל ה ע"א והערה 162.

הוא ג"כ בחכמה, שכלולין כנ"ל, ולכן נקראת חכמה כ"ח מ"ה, דשניהם בה, וז"ש אית חכמה כו' ואית חכמה כו':

אית חכמ"ה מסטרא דאתון ואית חכמה מסטרא דנקודין דאתון אינון בת קול¹⁶⁵³ ובהון רזא דדבורא לדרשא ולכל מלה דתליא בדרשא תנין אינון למחשבה ואינון ברזא דהאי קרא (שמות לא ד) לחשוב מחשבות וכו' וכלהון תליין בשכינתא תתאה ואיהי כללא דבלהו:

יש חכמה מצד של האותיות, ויש חכמה מצד של הנקודות. שהאותיות הן בת קול, ובהן סוד הדבור לדרשה ולכל דבר שתלוי בדרשה. התגים הם למחשבה, והם בסוד הנאמר הזה "ולחשוב מחשבות וכו'", וכולם תלויים בשכינה התחתונה, והיא הכלל של כולם.

*דאתון אינון בת קול - ל"ג כ"ז: ובהון רזא דדבורא כו' - ר"ל, בנקודין, דאתון אמר למעלה דהן לעובדא והן שמושי השמות, וע"ל (צב ע"א קב ע"ב) שם הדורש כו'¹⁶⁵⁴, וכן מ"ש תגין אינון למחשבה: ואינון ברזא כו' - דשם ג' תגין בזהב ובכסף ובנחשת, וכמ"ש למטה תלת כתרין דש' ג"ס עלאין וכלהו כלילין כו'. ועבתז"ח (צ ע"א נ ע"ד) גליף גליפין כו' בכל מאני כסף וזהב ונחשת כו', וכמ"ש ל (לט ע"א) דאינון ג' זיונין: וכלהון תליא כו' ואיהי כו' - ר"ל, שהתגין וטעמים ונקודין כלולים הכל באותיות, דהכל להנהיג האותיות, וכלולין ג"כ כולם באותיות וכמו שמפרש והולך. וברזא דאת א' כו', אתון דאיהו כליל כל כו' אתון, דהוא רזא דכו', וכמ"ש ל (ה ע"ב ז ע"ב) והכי סליק א' כו', ונקודין קמץ פתח ברקיע דבו, ונקודה שתחתיה כנ"ל (לח ע"ב לו ע"ב) ושאר נקודין כמ"ש ל (עד ע"ב יז ע"א) וכלא אתרמיז באת א' נקודה לעילא כו', ואיהו שורק תלת נקודין כלא איהו א'. וכן טעמי בסוד י' ו' וכמ"ש ל (מ ע"א מא ע"א) זרקא האי תגא כו', וכן סגולתא ברזא דסגול, וכן רביע ברזא דחולם, וכמ"ש בכמה מקומות:

וברזא דא תשכח טעמין ונקודין ואתון והכי בכל את ואת ורזא דמלה תלת תגין לעילא כמו זיינין דספר תורה בה רשימין (ס"א רמיוזין) כתרין ונקודין ואתון והכי בכל את ואת ש' שבת הגדול בינה¹⁶⁵⁶ שבת הקטן מלכות ב' תרין דרועין גדולה גבורה ת' תפארת ביה שקיל שבת לכל אורייתא תלת

ובסוד זה תמצא את הטעמים ונקודות ואותיות, וכן בכל אות ואות. וסוד הדבר ש' שלשה תגים למעלה כמו זיונים של ספר תורה, בה רשומים (רמזים) כתרין ונקודות ואותיות. וכך בכל אות ואות. ש' שבת הגדול בינה, שבת הקטן מלכות. ב' שתי זרועות גדולה גבורה. ת' תפארת בו שקולה שבת לכל התורה. שלשה כתרין של ש', שלש ספירות עליונות, וכולם כלולים בתשובה, שהיא שכינה העליונה, ועליה נאמר תפלת

- מאיר התיקון -

¹⁶⁵³ לכתון אינון בת קול (נמחק בגר"א).

¹⁶⁵⁴ ועי' דברי רבינו שם: שמושי השמות שהן שמות הכותב והדורש והידיעה כמ"ש בברית מנוחה ושאר ספרים וכל שם צריך למקור והוא שם הויה.
¹⁶⁵⁵ "והכי בכל את ואת ורזא דמלה ע"ן נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ובכזא דק".

¹⁶⁵⁶ עי' הקדו"ש עח ע"ד: וזה סוד מ"ש רז"ל בבראשית רבה (פ"א סימן ח) אמרה שבת לפני הקב"ה לכולם יש בן זוג ולי אין בן זוג, אמר לה הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך. כי האות י' האחרונה דס"ג הוא היסוד דהמלכות שבבינה, כי הרי הוא המילוי דהה' אחרונה שבה, והוא היסוד דהמלכות, והוא שבת הגדול, כמ"ש בתיקונים תיקון י"ט (דף מ ע"א וע"ש דף מא ע"א) כי הוא יום שכולו שבת, אלף השביעי שיוחזרו אז בו הכל לשרשן, ובו שבת וינפש (שמות לא יז), ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ (פ"א יא ע"א בדה"מ שביעאה עליהו) ע"ש, והוא ה"י דמילוי ה"י אחרונה דהס"ג, שהיא השבת שאמרה לפני הקב"ה לכולן נתת בן זוג ולי אין בן זוג, כי אין בשם ב"ן רק ט' אותיות, וכאשר נתלבש הב"ן עם הס"ג הרי נשאר ה"י אחרונה בלי התלבשות. ואמר לה הקב"ה כנסת ישראל יהיה בן זוגך, והכוונה הוא כי הבטיח לה הקב"ה שכל בנין האצילות יהיה ממנה, כי ר"ת של העשר ספי' דאצילות, שהם כחב גג תנהימם הם גימט' ישראל. וזהו כנסת ישראל שהוא כללות דכל העשר ספי' כולם, [שהם ג"כ שורש נשמת כלל ישראל] הם יהיו בן זוגך, כי תשתתף בהם, שכולם נבנו ממנה כמו שיתבאר לקמן. ולכן נקרא אותו ה"י דהמילוי אחרונה דהס"ג בשם י' האומנית, כי היא כלי אומנתו של הקב"ה שעל ידה נעשו כל העולמות כולם.

כל פה (ברכת שמע קולנו).
 כתרינ דש תלת ספירין עלאיין¹⁶⁵⁷ וכלהו כלילין
 בתיובתא דאיהי¹⁶⁵⁸ שכינתא עלאה ועלה
 אתמר תפלת כל פה:

*** ונקודין ואתון וברזא דש' תלת תגין כו' - כצ"ל: שבת הגדול כו' -** מפרש והולך רזא דג'
 תגין דש': ביה שקיל שבת - ר"ל, בתפארת דהוא תורה וכמש"ל (עמוד א' לט ע"ב) ואיהו כליל כל
 אתון כו', עמודא דאמצעייתא, ונה"י נכללין בחג"ת כמ"ש בתיקון ל (עז ע"א פב ע"א) וכמה דנצח
 כו' יום אחד כו'. ומלכות כוללת ג' אבהן כידוע¹⁶⁵⁹, והיא ב"ת דשב"ת¹⁶⁶⁰, ובשבת הקטן אמר
 בתיקון ע' (דף קכה ע"א קמו ע"א) ודא רזא דשבת, ש' ג' ענפין כו', תרין שבתות אימא עלאה
 בתלת דרגין, ואימא תתאה כו', ע"ש. אבל כאן אמר דבת ג' דרגין ות' תפארת, וצ"ל בשבת הקטן
 כמו בגדול, דש' איהי כלילא מג"ס עלאין, ובת חג"ת כליל נה"י: **וכלהו כלילין בש' דאיהי**
תיובתא שכינתא כו' - כצ"ל, ור"ל דגם חג"ת {מ ע"ב} כלילין בג' וויין ענפין דש' כמ"ש בכמה
מקומות, ונקודה שמחברת הג' וויין הוא מלכות שבה מתחברין בסוד שם ע"ב, ונה"י נכללין
כנ"ל, והיא כוללת הכל כמ"ש בבהיר (ב ע"ב אות כו) שי"ן כולל כל העולם ולמה כו' ע"ש¹⁶⁶¹.
 ומראה כאן כחו של שי"ן, וז"ש דאיהי תיובתא כו', דתשובה כוללת הכל. וז"ל הבהיר שם,
 אר"א מ"ד ה' איש כו', א"ל בני אל"ף ראש, יו"ד שני לה, שי"ן כולל כל העולם. ולמה שי"ן
 כולל כל העולם, מפני שכ' בה תשובה. ור"ל דת' נוסף בה, והשורש מתחיל משי"ן, ואמר שכ'
 תשובה, כי שבת בינה כנ"ל, ובינה כוללת ג"ר בכ"מ כידוע, ובתשובה הוא שבת ו"ה, וזהו
 תשובה, שמחזיר הכל לשורש, והכל נכלל בשי"ן כנ"ל: **ועלה אתמר תפלת כו' -** דתפלה צריך
 לעומקא דכלא, דכתיב ממעמקים¹⁶⁶² (תהלים קל א), והיא כוללת כל פה, דכל התפלות שמתפללין
 לכל הכל כלולין בה, ולכן בכל התפלות צריך לכוין בה עומקא דכולא כנ"ל:

והעמוד האמצעי הזה נקרא תפלת כל והוא עמודא דאמצעייתא אתקרי תפלת כל
 פה, אלא (כל) הוא ב"ן י"ה מן בינה, והוא

- מאיר התיקון -

¹⁶⁵⁷ עי' ע"ח שער מטי ולא מטי פרק ב, דהג"ר הם כחד חשיבין. ועי' דע"ה ח"ב קטו ע"ג שמביא
 ראהי לכך מלעיל כד ע"ב: אימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירין עלאין.
¹⁶⁵⁸ "בתיובתא לזיהי" נמחק בגר"א, וכמקומו לזיתא "כץ" לזיהי תיובתא".

¹⁶⁵⁹ עי' לקמן קנו ע"ב: ובגין דא אתקרי ש' כליל תלת ענפין דאינון תלת אבהן ודא איהו רזא
 ושכבתי עם אבותי ובגין דא מלכות איהי ב"ת יחידה שב"ת דבה אתגליין כל גוויין ושרטוטין
 וציריין לבני נשא ובה יכלין למנדע כל מה דלעילא ולא באתר אחרא דאיהי כגוונא דאספקלריאה
 דאשתמודע בה פרצופין דאנפין שרטוטין דידן אינון אילנא דחיי.

¹⁶⁶⁰ ר"ל, דהא אמר התיקונים דבת הוא כללות חג"ת ומלכות כוללת חג"ת, אם כן נמצא שהיא
 בת דשבת. ואמר עוד, ובשבת הקטן, אמר בתיקון ע' וכו', ר"ל דהוקשה לו לרבינו, דבשלמא בשבת
 הגדול בינה, מצינו שפיר כללות כל העשר ספירות, כמו שאמר שי"ן הוא בינה בכללות הג"ר, כידוע
 שבבינה נכלל הג"ר. וב"ת הוא חג"ת ובהן נכללין נה"י גם כן. וגם מלכות אחרי שהיא כוללת ג'
 אבהן, א"כ גם היא נכלל בבת כנ"ל. ונמצא, שפיר כללות כל הע"ס בבינה. אבל בשבת הקטן,
 מלכות, קשה לכאורה לומר כן, דשי"ן הוא מלכות וב"ת הוא חג"ת שהוא נגד הידוע לזה אמר רבינו
 ובשבת הקטן אמר בתיקון ע' כו', ר"ל שלכאורה נלמוד משם הסדר שאמר שם לזה בא רבינו
 ללמדנו, שאין ללמוד משם לכאן, דשם אמר שי"ן ג' ענפין כו', אימא עילאה בתלת דרגין ואימא
 תתאה בתלת כו' א"כ כלול שם כל התיבת ש' ב' ת' על תלת דרגין פרטיות, וגם משמע משם במה
 שאמר שם, ואימא תתאה בתלת, שר"ל נה"י. אבל כאן אמר דב"ת ג' דרגין ב' ג' ג' ות' תפארת
 (כצ"ל בדברי רבינו וט"ס לפנינו שחסר בדברי רבינו מילת, ב' ג' ג', ור"ל ב' י' ת' הוא גדולה גבורה
 שאמר בתיקונים) הרי שאמר כאן דבת לבדו הוא ג' דרגין, לבד האות שי"ן דשבת. וגם אמר שהג'
 דרגין הוא חג"ת, א"כ מוכרחין לומר, שכאן מיירי בבחינה אחרת וע' פנים לתורה. וזה שכתב רבינו,
 וצ"ל כו' דשי"ן איהי כלילא מג"ס עילאין כו', כליל נה"י, ור"ל על הע"ס הכלולין במלכות נוכל שפיר
 לומר כמו בבינה. (לש"ו).

¹⁶⁶¹ ז"ל בשלימות: אמר ר' אמוראי מאי דכתיב (שמות ט"ו ג) ה' איש מלחמה, אמר ליה מר
 רחומאי ברבי לא תבעי לך מילתא דפשיטא, שמע לי ואמלכיןך, א"ל למה"ד למלך שהיה לו דירות
 נאות ושם שם לכל אחד ואחד מהם וכולן זו טובה מזו, אמר אתן לבני דירה זו ששמה אל"ף, גם זו
 טובה ששמה יו"ד גם זו טובה ששמה שי"ן, מה עשה אספן כל השלשה ועשה מהם שם אחד ועשה
 מהם בית אחד, א"ל עד מתי תסתום דבריך, א"ל בני אל"ף ראש, יו"ד שני לה, שי"ן כולל כל
 העולם, ולמה שי"ן כולל כל העולם מפני שכתוב בה תשובה.
¹⁶⁶² עי' מלואים אות נב.

פה אלא כ"ל איהו ב"ן י"ה מן בינ"ה ואיהו עמודא דאמצעייתא איהו ממוצע בתלת אתון דאינון יה"ו דאתכלילן בבינה ואיהו ממוצע כגופא בין תרין דרועין ואיהו [מא ע"א] אות בצדיק דאיהו כליל בא"ת דאיהי שכינתא תתאה כלילא מא' ועד ת' ואיהו כליל תלת ברכאן דצלותא קדמאין ותלת בתראין ואיהו כליל תרין וי' דאתמר בהון אל שני קצותיו וחבר (שמות כח ז) דאינון (נ"א ואינון) י"ב ברכאן דצלותא דאתקריאו אמצעיות וכלהו ח"י ברכאן דאתכלילן בה' דאינון תלת ווי"ן (נ"א דאתמר בהון יו"ד ה"א וא"ו ה"א) דאיהו¹⁶⁶³ דו פרצופין ודא איהו שעור קומה דאתמר ביה (שמות כו טז) עשר אמות אורך הקרש במאי סלקת לעשר באת י¹⁶⁶⁴:

העמוד האמצעי, הוא ממוצע בשלש האותיות שהן יה"ו שנכללות בבינה, והיא ממוצע כמו גוף בין שתי זרועות, והוא אות בצדיק שהוא כלול בא"ת שהיא שכינה תחתונה, הכלולה מא' עד ת', והוא כולל שלש ברכות הראשונות של תפילה ושלש אחרונות, והוא כולל שני ו' ו' שנאמר בהן "על שתי קצותיו וחובר", שהן (והן) שתיים עשרה ברכות של התפלה שנקראו אמצעיות, וכל שמונה עשרה הברכות שנכללו בה, שהן שלש ווי"ם (שנאמר בהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א) שהוא דו פרצופים, וזהו שיעור קומה שנאמר בו "עשר אמות אורך הקרש", במה עולה לעשר, באות י'.

אלא כל איהו כו' - ר"ל, דנק' כל בדרגיה, עמודא דאמצעייתא דכולל יה"ו, בן י"ה וחג"ת, כמו שמפרש והולך, ונה"י לא פירש כנ"ל דכלולין בחג"ת, וכליל לשכינתא כמו שמפרש והולך, ולפי שהוא בבינה בן י"ה (אד"ז רצ ע"א¹⁶⁶⁵), לכן גם היא כוללת הכל: ואיהו אות בצדיק כו' - מפרש והולך האיך כולל השכינה שנק' אות בצדיק, ע"ש ו' דיליה ואת דילה, כמו שמפרש והולך, וגוף וצדיק חד הוא כנ"ל (בהמשך העמוד), ובזה כוללה ג"כ, והוא כל פה, ובינה ג"כ על שמו כנ"ל: **דאיהו כליל כו' - מפרש והולך שנק' תפלת כו' שכולל כל התפלה. ואמר שכולל ג' ווי"ן, וא"ו דידיה, וב' ווי"ן דב' ההי"ן כמו שמפרש והולך. וז"ש למעלה, איהו ממוצע בתלת כו', שהוא ו' דבינה, ואיהו ממוצע בגופא כו', והוא וא"ו דידיה, ואיהו אות בצדיק כו', ר"ל ו' דאות כנ"ל, והוא וא"ו דמלכות. וז"ש ואיהו כליל תרין כו' על שתי קצותיו, דב' ההי"ן הן שתי קצותיו, מקצה השמים ועד קצה השמים (דברים ד לב), וכמ"ש למטה, ו' דאיהו במציעות ה' ה' כו', והן ווי"ן של ההי"ן, רגל שמאלי שבתוכם, ועיין למטה: דאינון תלת ווי"ן יהו"ה דאתמר בהון ד"ו פרצופים - כצ"ל, ור"ל דעל ה' אמרו ד"ו פרצופים, דו' שבתוכה, אלמא כליל ו' בה, והוא עליו זכר של ד': **ודא איהו שיעור קומה - דכולל כל הע"ס, והכל בוא"ו. וא"ו הוא שיעור קומה כמש"ל (לז ע"ב כא ע"ב) ואמר דאתמר ביה עשר אמות, אמות מסטרא דאת ו', ועשר מסטרא דכליל כל ע"ס. ואמר במאי סליק כו', שכולל כל הוי"ה וא"ו, ב' ההי"ן בג' ווי"ן כנ"ל, ויו"ד כמ"ש כאן:****

קם סבא¹⁶⁶⁶ חד פתח ואמר ודאי ה' אית בה תלת ווי"ן דאינון ח"י ברכאן כגוונא דא א' דאתמר בהון וברכות לראש צדיק (משלי י ו) מאי ראש צדיק דא עמודא דאמצעייתא וביה שריין ח"י ברכאן דה' עלאה (מ ע"ב) ומניה אתמשיכו לה' זעירא על ידא דצדיק ובגין דא גוף וברית חשבינן חד:

קם זקן אחד פתח ואמר, ודאי שבה' יש לה שלש ווי"ם, שהן שמונה עשרה ברכות, כמו זה א' , שנאמר בהן "וברכות לראש צדיק". מה זה ראש צדיק, זה העמוד האמצעי, שבו שורות שמונה עשרה ברכות של ה' העליונה, וממנו נמשכו לה' התחתונה, על ידי הצדיק, ולכן גוף וברית נחשבים לאחד.

- מאיר התיקון -

¹⁶⁶³ "נ"א ל' דאתמר כהון יו"ד ה"א וא"ו ה"א) ל' דאיהו" נמחק כגכ"א, ונמקומו איתא "יהו"ה ל' דאתמר כהון".

¹⁶⁶⁴ כאן מקומו של פיסקא שתי כתפת.}}

¹⁶⁶⁵ עי' לעיל הערה 639.
¹⁶⁶⁶ עי' לעיל הערה 70.

קם סבא כו' - מפרש דבריו בביאור יותר: ודאי ה' כו' - דהוא לא כליל ב' ההיין בו אלא הרגל שמאלי לבד בח"י ברכאין דבי', והוא אמר שכל ההיין רמוזין שם כמו שמפרש והולך, אית בה כו'. וכן במלכות, {מ ע"ג} וכולן כלולין בו, והוא בג' וויין הנ"ל אל שני קצותיו כו' כנ"ל, אבל מ"מ כל ההיין רמוזין בו כנ"ל: *גוף וברית חשבינן חד שתי כתפות חוברות דא כתף עילאה וכתף תתאה דאינון ימינא ושמאלא ואינון ה' ה' אל שני קצותיו וחבר אינון ו' ו' ובהון כו' קצותיו וחבר ואח"כ ו' דאיהו במציעות ה"ה כו' - כצ"ל, דעתה מפרש ב' קצותיו הנ"ל דאתמר ברישא דקרא, שתי כתפות, וכתף הוא חושבן ת"ק שנה¹⁶⁶⁷ דה"א, והן ימינא ושמאלא, דה"א עילאה היא בימינא, וה"א תתאה בשמאלא כמש"ל (סח ע"ב עז ע"ב) מנרתא בדרום ופתורא כו', ועמש"ש. וכתף הוא צורת ד', ועם קצה שבגוף נעשה ה'. וכן בכתף השני. והן גופא דכולל ג' חג"ת בב' סטריין דיליה, ר"ל של הגוף עצמו כולל חו"ג, והוא עצמו באמצע, בחוט השדרה כידוע¹⁶⁶⁸, וזהו וחבר, ע"י חבורא דב' קצוות נעשין ה' כמו שמפרש והולך, ועתה מפרש מ"ש למעלה, ודא איהו שיעור קומה כו', ואמר ו' דאיהו במציעות כו', ור"ל וא"ו העצמי של שם:

ו' שהוא באמצע ה"ה הוא שיעור קומה, והוא אמה ועולה (שעולה) באות י' לעשר אמות, שנאמר בו "עשר אמות אורך הקרש ואמה וחצי האמה רוחב הקרש האחד" זה ו' י', שהוא בסוד של ז', שכל התגים נקראים בו.

ו' דאיהו במציעות ה"ה איהו שיעור קומה ואיהו אמה וסליק (נ"א דסליק) באת י' לעשר אמות דאתמר ביה (שמות כו טז) עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד דא ו' י' דאיהו ברזא דז' דכל תגין ביה אתקריאו:

ברזא דז' דכל תגין כו' - ר"ל, לכן ו"י חשיב כחדא, ויו"ד הזה הוא מלכות ברזא דתגא כנ"ל (לח ע"ב) וזהו וחצי אמה, מצה פרוסה¹⁶⁶⁹, ברזא דאת ג'¹⁶⁷⁰, והוא הוי"ה דבה יו"ד למטה, דבה רזא דמשכנא, וז"ש דכל תגין כו': דכל תגין ביה אתקריאו - ר"ל, תגא הוא ז' זיונין, ובו' אותיות¹⁶⁷¹, והוא י' על ו' ד':

"שתי כתפות חוברות", זו כתף עליונה וכתף תחתונה שהן ימין ושמאל, והן ה"ה. "אל שני קצותיו", הם ו' ו', ובהם נעשים ה' ה' בחבור, ולכן "אל שני קצותיו וחובר".

שתי כתפת חוברת (שמות כח ז) דא כתף עילאה וכתף תתאה דאינון ימינא ושמאלא ואינון ה"ה אל שני קצותיו אינון ו' ו' ובהון אתעביד ה"ה בחבורא ובגין דא אל שני קצותיו וחבר:

בכל מקום אמה היא ו', ולכן היא בת ששה טפחים, וחצי האמה זו י', ששתי יודיין הן שיעור של אמה, והאות י' השיעור שלה שלשה טפחים, וזה ג'. ועשר אמות, זהו שיעור של גוף אדם כנגד עשרה דברים שנאמרו בכוס של ברכה (ברכות נא ע"א, מדרש תהלים קלד), ולא נשאר בזמן הזה אלא ארבעה (שנתעלתה ו' ונשארה ד' מדו פרצופים, ושיעור של הכל ו' באות י' עולה לעשר) כמו שבארוהו.

בכל אתר אמה איהו ו' ובגין דא איהי בת ששה טפחים וחצי האמה דא י' דתריין יודיין אינון שיעורא דאמה ואות י' שיעורא דילה ג' טפחים ודא ג' ועשר אמות דא איהו שיעורא דגופא דבר נש לקבל עשרה דברים דאתמר בכוס של ברכה ולא אשתאר בזמנא דא אלא ארבע (נ"א דאסתלק¹⁶⁷² ו' ואשתאר ד' מן דו פרצופין ושיעורא דכלא ו' באת י' סליק לעשר) כמה דאוקמוה:

- מאיר התיקון -

¹⁶⁶⁷ עי' לעיל הערה 1224.

¹⁶⁶⁸ עי' לעיל הערה 848.

¹⁶⁶⁹ עי' מלואים אות ל.

¹⁶⁷⁰ עי' לעיל כט ע"ב שזה אות ד'.

¹⁶⁷¹ שעטנ"ז ג"ץ.

¹⁶⁷² עי' בסוף תיקון מז (לש"ו).

ביה אתקריאו¹⁶⁷³ בכל אתר אמה כו' - מפרש חצי האמה כו': ג"ט ודא ג' - ר"ל, ג' יודין ככלילין ביו"ד: קוצא, וגזעא, ושבילא¹⁶⁷⁴, והן ג' נקודין דאיהי כליל לון וכמש"ל (לח ע"א לה ע"א), והוא"ו וא"ו כמ"ש, ושיעורא דיו"ד הוא בארכו חצי דוא"ו, וז"ש דתרין יודין כו', ור"ל אם תמתח יו"ד השני ג' הנ"ל¹⁶⁷⁵, קוצא כו', ותעמיד תחת היו"ד הא', יהיה שיעורא דוא"ו, וכמ"ש בפ' תצוה (קפא ע"א) ובספרא דאדם קדמאה בדיוקנא דאתוון כו' וכן שיעורא דיליה כג"ד כו'¹⁶⁷⁶, וזהו וחצי האמה. ואמר כאן באורך וברוחב, יו"ד וא"ו, באורך הוא מסטרא דיו"ד עילאה, דביה סליק לעשר. וברוחב מסטרא דאת יו"ד תתאה כנ"ל. וה"ה הן שתי כתפות כנ"ל. ואע"ג דאינון לא כתיבי אצל קרשים, כתיב בהו שתי ידות לקרש כו' (שמות כו יז), והן שתי כתפות. ועוד ב' ההין מפרש לקמן, וחמשה בריחים וחמשה כו', והוא נגד ו"י, ב' פעמים כנ"ל, באורך ורוחב מסטרא דזו"ן כמ"ש ברה"י, ארכו כו'¹⁶⁷⁷: ועשר אמות דא איהו שיעורא דגופא כו' - והוא ברזא דוא"ו יו"ד כנ"ל, וחמשה בריחים כו' הן ה"ה, וכמ"ש בפ' בלק (קפז ע"א) האחד והשנית אמר קרא כו'¹⁶⁷⁸, ויו"ד הזה יו"ד זעירא, הוא ברזא דאת ד'¹⁶⁷⁹, ג' נקודין ברזא דאת ג', ונקודה העשירית הכלולה מכולם כמש"ל (לח ע"א ז ע"ב) ע"ש. וזהו ו"י ברזא דז', שנעשית הוא"ו זיין, והוא שניתוסף בו הנקודה הכלולה יו"ד הנ"ל, והיא כלולה עוד מג', הרי עשרה. ולכן האורך והרוחב הן שוין, ששניהם ברזא דעשרה, אלא ששם ביו"ד עילאה, דמעצמה עשרה וכלולה בוא"ו, לכן הן באמות, וכאן בחיבורא ולא בכלילות, לכן הן טפחים. ועוד דכאן בחי העשירית ל"ל מגרמא כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א), ולכן הן תשעה משא"כ שם: לקבל עשרה דברים כו' ולא אשתאר כו' {מ ע"ד} - דהיתה ברזא דהוי"ה, י' עילאה, ועתה ברזא דיו"ד תתאה י' זעירא, דאשתאר עמנו, והיא לית לה אלא ד', וזה שנעשה יו"ד ד', וכוס של ברכה הוא הגוף כמ"ש למטה, ה' זעירא גופא בית קיבול דכלהו, ר"ל דאלהים, מלא י"ה, ולכן נקרא ג"כ אלהים,

– מאיר התיקון –

¹⁶⁷³ עי' ד"ה הקודמת בדברי רבינו, שהוא גמר המשפט הקודמת, אבל כנראה שנכתב כאן להראות שיטתו להעיבר הפיסקא בתיקו"ז שתי כתפת, עי' לעיל הערה 1664.

¹⁶⁷⁴ עי' לעיל הערה 889.

¹⁶⁷⁵ פי' כאורך ג' נקודות.

¹⁶⁷⁶ ז"ל בשלימות: ובספרא דאדם קדמאה בדיוקנין דאתוון ו' חד נקודה לעילא וחמש נקודין

דלתתא וכן שיעורא דילה כגוונא דא וְאֵל וְכָל נְקוּדָה קיימא ברזא דעשר בגין דלית לך נקודה דלא אשלים לעשר דכל נקודה אית ביה תשע סמכין רתיכין וההיא נקודה אשלים לעשר נקודה דימנא תשע סמכין רתיכין לה ואיהי עשרה וכן לשמאלא וכן לכל סטרין ועל דא כלהו נקודין אינון כל חד וחד כללא דעשר איהי ורתיכוי וכלהו כלילן בהווא פשיטו דאת ו' [ובגין כך כללא וכלא איהו בדיוקנא ברזא דאותו ו']:

תרגום: ובספרו של אדם הראשון, בציור האותיות אות ו' נקודה אחת למעלה, וחמש נקודות

שלמטה, וכן שעור שלה כעין זה: וכל נקודה עומדת בסוד עשר, לפי שאין לך נקודה שלא נשלמת לעשר, שכל נקודה יש בה תשעה עמודים מרכבות, והנקודה ההיא משלימה לעשר. נקודה ימנית תשעה עמודים, ומרכבות יש לה, והיא עשרה. וכן לשמאל, וכן לכל הצדדים. ועל זה כל נקודות אלו, כל אחת ואחת כלולה מעשר, היא ומרכבותיה. וכולם כלולים בהתפשטות ההיא של האות ו', ועל כן הכל הוא בציור בסוד האות ו'.

צורתה כן הוא (רח"ו).

¹⁶⁷⁷ עי' לעיל יג ע"ב: רשות דיחודא דעלמא דאיהו גבהו עשר אתוון דשמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו

ה"א ורחבו ארבעה יה"ה.

¹⁶⁷⁸ ז"ל בשלימות: כתיב (שמות כו כו) ועשית בריחים וגו' לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית האחד והשנית אמר קרא שלישית ורביעית לא אמר קרא דהא אחד ושנית דא חשיבו דתרין סטרין ובג"כ עביד חושבנא בתרין אלין:

תרגום: כתוב "ועשית בריחים וגו' לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", האחד והשנית אמר הפסוק, שלישית ורביעית לא אמר הפסוק, שהרי אחד ושנית נחשבים לשני צדדים, ולכן החשבון בשני אלה.

דתרין סטרין - פי' שהם נגד י"ס והחמשה האחרים נכללים בהם ואינם במנין (מ"מ).
¹⁶⁷⁹ עי' לקמן קיז ע"ב: קוצא דאת ד' מן אח"ד דאיהי י' זעירא שכינתא תתאה

והוא חושבן כוס כמש"ל סוף תיקון מז (צה ע"ב), והיא בית קיבול לברכה, אלהים דבינה כמש"ל שם, ובינה היא ברכה כמש"ל (כד ע"א כט ע"א) תליתאה בברכה כו' וש"מ, ועמ"ש למטה:

וכולם רמוזים בגוף, כדוגמא זה: בזרוע ימין שתי אמות מפרק לפרק, וכן בזרוע שמאל שתיים, הרי ארבע. וכן בשתי שוקים ארבע, הרי שמונה. ובגוף שתיים, הרי עשר. זהו "עשר אמות אורך הקרש", הקש"ר הוא בהפוך האותיות בין קשר לקשר.

וכלהו רמיוזי בגופא כגוונא דא בדרועא ימינא תרין אמין מן פרקא לפרקא וכן בדרועא שמאלא תרין הא ארבע וכן בתרין שוקין ארבע הא תמניא ובגופא תרין הא עשר דא איהו (שמות כו טז) עשר אמות ארך הקרש הקש"ר איהו בהפוך אתוון בין קשר לקשר:

הקשר כו' בין קשר לקשר - ר"ל, דבין קשר לקשר הוא אמה והן עשר כנ"ל:

"וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן האחד", הם חמש אצבעות של יד ימין, "וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", חמש האצבעות של יד שמאל. ואותן חמש אצבעות כולן מדה לבריחים, והן "מי מדד בשעלו מים וגו'", והרי פרשוהו והם אַאָאָאָ חמש נקודות אלו, שהן קמ"ץ צר"י חל"ם חיר"ק שור"ק, הן בסוד של אלה"ם, שכן עולה בחשבון. וסוד של אלה"ם, מלא "ה, וזהו (יה"ו) בינה ודאי.

וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן האחד (שמות כו כו) אינון חמש אצבעאן דיד ימין וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית חמש אצבעאן דיד שמאל ואינון חמש אצבעאן כלהו מדה לבריחים¹⁶⁸⁰ ואינון (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים וגו' והא אוקמוהו ואינון אַאָאָאָ חמש נקודין אלין דאנון קמ"ץ צר"י חל"ם חיר"ק שר"ק אינון ברזא דאלה"ם דהכי סליק בחושבן ורזא דאלה"ם מלא י"ה ודא איהו (נ"א יה"ו)¹⁶⁸¹ בינה ודאי:

וחמשה כו' - עתה מפרש ב' ההין כמ"ש למעלה, ונשלם הגוף בהויה. וכאן הוא בהויה"ה עילאה, לכן עשר אמות כנ"ל, וה"ה דבריחים הם שכינה עילאה ותתאה כמו שמפרש והולך: ואינון כולהו מדה - לבריחים ל"ג, ור"ל דכל אצבע ואצבע הוא מדה אחרת, והן ה' מדות דקרא כמו שמפרש והולך, ואינון כו', והא אוקמוהו, ור"ל בריש תיקון ה' (כ ע"ב) ואינון ה', ועלייהו אתמר מי מדד כו', ה"ס, כמ"ש שם, ואמר שם דאינון ה' עילאה בשכינה עילאה, ע"ש ובסוף תיקון יח (לה ע"ב) ועלייהו אתמר מי מדד כו', וז"ש ואינון א' א' כו'. וכן לעיל בהקדמה (ד ע"ב ה ע"א) חמש אור דיומא קדמאה לקבל ה' קדמאה כו': אינון ברזא דאלהים כו' - דאלהים נק' בינה וכן מלכות וכמ"ש למטה, וכאן ר"ל ה' עילאה וכמו שמפרש והולך, ורזא דאלהים כו' בינה ודאי, שכוללת בן י"ה (אד"ז רצ ע"א¹⁶⁸²), ובין הוא מלא כמש"ל ריש תיקון לח (פז ע"א) וש"מ:

וכן בסוד ה' אלפי"ן כלולים בה' התחתונה, והאותיות הללו הן שלש: נשמה, רוח, ונפש. ה' קטנה, הגוף, בית קבול של כולם, הפתילה (פתיל ה') שנאחזים בה שלשת צבעיי הנר, שהוא "נר יהו"ה נשמת אדם". זית מזיתים, זה צדיק שנאמר בו "שמן זית זך כתית", שכותש כתישה באותן האותיות (זיתים) שהן איברי הגוף, וזו ברית מילה אל השכינה שנקראת גד.

והכי ברזא ה' אלפי"ן כלילין בה' תתאה ואלין אתוון אינון תלת נשמה רוח ונפש ה' זעירא גופא בית קבול דכלהו פתילה (ס"א פתיל ה') דאתאחדן ביה תלת גוונין דשרגא דאיהו נר ה' נשמת אדם (משלי כ כז) זית מזותים דא צדיק דאתמר ביה שמן זית זך כתית (שמות כו כ) דכתיש כתישא באינון אתין¹⁶⁸³ (ס"א זיתין) דאינון אברי גופא ודא ברית מילה

- מאיר התיקון -

¹⁶⁸⁰ נמחק בגר"א.

¹⁶⁸¹ עי' לקמן מו ע"ב ד"ה קראן לי, שהגר"א גורס יה"ו.

¹⁶⁸² עי' לעיל הערה 639.

¹⁶⁸³ נראה מדברי הגר"א שצדיק הגיכסא היא זיתין.

לגבי שכינתא (מא ע"א) דאתקריאת ג' 1684:

והכי ה' אלפין כו' - ע"ל ריש תיקון ה' (כ ע"ב), שם וחמש זימנין אור אינון בעובדא דבראשית ואינון ה', ועלייהו אתמר מי מדד כו', ה' עילאה חמש אור, ה' תתאה חמש גוונין דנהרין בהון חמש אור, וכד אתפשט כו', ור"ל שלכן הן ב"פ ה' אצבעאן כנ"ל, ב' ההין, ב"פ ה' אור, אור וגוונין: **ואלין אינון תלת כו' - ר"ל,** יה"ו דאלהים דכוללין כל אלהים, והחמש נקודין כנ"ל, ואיהי ה' רביעאה, ה' אותיות דאלהים שכוללת כל ג' בחינות דאלהים וכמש"ל ריש תיקון לח (פז ע"א) ע"ש. **וז"ש ה' זעירא גופא,** ר"ל לגבי נר"ן בית קיבול דכולהו, ר"ל דתלת הנ"ל, וז"ש למעלה, **והכי ה' אלפין כלילין בה' תתאה,** ר"ל דה' עילאה הוא אלהים, מלא י"ה, כליל ה' נקודין בחושבן, וה' זעירא כליל להון בה' אתוון דאלהים: **פתילה דאתאחדן כו' דאיהו נר כו' - ר"ל,** נ"ר הוא נפש רוח, ונשמת כו', וכתוב נר, דכולהו כלילין בנר, ומה שלא נכלל בנר רק נפש רוח ואמר נשמה לחודא, משום דההוא נהורא עילאה אינו נראה בנר, ושריא עלייהו בהעלם 1685:

זית כו' - ר"ל, השמן דע"ג פתילה דבוק בפתילה, דרגא דיסוד, והוא זית מז' מינין כידוע: **דאתמר ביה שמן זית זך כתית כו' באינון זתינ כו' - ר"ל,** דזית הוא האבר עצמו של היסוד, והוא כתיש כו' להוציא הזרע מכל אברי הגוף, ולכן נק' כל (זהר ח"א יז ע"א), והזרע הוא השמן, וניתן ע"ג פתילה בנוק 1686, ועי' בפרשת פנחס (רמז ע"א וע"ב) בלולה בשמן כתית כו', מאי כתית ע"ש היטב 1687. ואמר זך, כ"ז אתוון דאתה 1688: **ודא ברית כו' - ר"ל,** הזית הוא כתיש לגבי שכינה כנ"ל, וכמ"ש בפרשת פנחס שם, ע"ש: {מא ע"א} **דאתקרי ג"ד - כצ"ל** ~ וכן בכלום, ר"ל דהברית נק' גד דהוא יום השביעי, דכליל ז"ס באימא, כמ"ש בכ"מ, וזהו ג"ד, ג' דנה"י, וד' דבינה חג"ת:

ורזא דמלה והמן כזרע גד הוא (במדבר יא ז) בההוא יו"ד אתעבידת ג' 1689 ואמאי אתקריאת גד בגין דאיהי כלילא משבע ספיראן דסלקין לחושבן גד ואמאי אתקריאת נשה בגין דכלא לא ידעו מה הוא דנחית לון קודשא בריך הוא מן דאיהו כזרע גד חוור ועינו כעין הברדלח (שם) דאיהו חוור מסטרא דימינא ומעמו כצפיחית בדבש (שם ה) מסטרא דשמאלא מה הוא כליל מעשר אתוון דאינון

וסוד הדבר "והמן כזרע גד הוא", באותה יו"ד נעשית גיד, ולמה נקראת גד, משום שהיא כלולה משבע ספירות שעולות לחשבון גד. ולמה נקראת מן, משום שהכל לא ידעו מה הוא שהוריד להם הקדוש ברוך הוא מן, שהוא כזרע גד לבן, "ועינו כעין הברדלח", שהוא לבן מצד הימין, "וטעמו כצפיחית בדבש" מצד השמאל. מה הוא כלול מעשר אותיות שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וזה המן של התורה, ועולה לחשבון מ"ה, "ולא ידעו מ"ה הוא".

– מאיר התיקון –

1684 לתתקרי ג"ד (גר"ל).

1685 עי' ליקוטים בסוף מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ לז ע"ד וז"ל, כי הרוח באדם הוא האדם אבל הנפש הוא מדרגה למטה ממנו והנשמה למעלה ממנו והוא מדרגת מלאך. ועי' יהל אור ח"א כ"ח ע"ד, ז"ל, הענין של נר"ג, נשמה היינו השכל אינו בגוף האדם אלא מזלו ושורה עליו, והרוח הוא כח ההרגש שבאדם, והנפש הוא כח החיוני הצומחת שבאדם. ועי' יהל אור ח"א יא ע"ד וז"ל, באדם נשמה חיה יחידה, שכללם הנשמה, היא ג"ר של הרוח של האדם אבל הנשמה עצמה שהיא ג"ר עצמן אינו באים באדם כלל והן אלקות וז"ס איש האלקים.

1686 עי' לקמן סז ע"ב: ישראל אינון פתילה אורייתא משחא שכינתא שרגא הדא הוא דכתיב (איוב כט ג) בהלו נרו עלי ראשי. ועי' תז"ח ד ע"ג: אתקריאת נר מסטרא דשמאלא ואתקריאת אור מסטרא דימינא דתמן (שמות כז) זית זך להעלות נר תמיד ואיהו שמן למאור דאיהו כי נר מצוה ותורה אור ואיהי פתילה מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאחיד בתרויהו וכגונא דא זרע דבר נש לקבל משחא וברית מילה לקבל פתילה נר ה' נשמת אדם לקבל נר דשרגא. תרגום: נקראת נר מצד השמאל ונקראת אור מצד הימין ששם זית זך וכו' להעלת נר תמיד והוא שמן למאור שהיא כי נר מצוה ותורה אור והיא פתילה מצד העמוד האמצעי שאוחז בשניהם וכמו זה זרע של אדם כנגד שמן וברית מילה כנגד פתילה נר ה' נשמת אדם כנגד נר של מנורה.

1687 עי' מלואים אות נג.

1688 עי' שעה"כ צג ע"ד: תכין בכריע' הראש אשר במלת אתה להוריד לה כ"ז אותיו' שהם כ"ב דא"ב וה' היתירות של מנצפ"ך מן היסוד דז"א.

1689 עי' לקמן סא ע"א. ועי' לקמן פא ע"א, ונקודה כו' תגא דס"ת עטרה על ברית (דע"ה ח"ב ו ע"א), הוא י' דיעקב, וכמ"ש לקמן סוף תיקון נ"ו (דף קה רע"א) (ביאורים ח"א כח ע"ג).

[מא ע"ב] יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא מנא
דאורייתא וסליק לחשבן מ"ה ולא ידעו מ"ה
הוא (שמות טז טו):

ורזא כו' בהוא יו"ד - ר"ל, הזרע שהוא טפה דיו"ד כמ"ש בכ"מ, והוא המן שהוא השמן¹⁶⁹⁰, והוא ששוחקים בשחקים לצדיקים צדיק וצדק¹⁶⁹¹. וז"ש שהמן הוא כזרע של גד, יסוד, והמן הוא מן דשמן, שהוא מן דשחקים נו"ה, ב' שאינן ממותקים עד ששוחקין, והן מ"ה דמשה שהוא בנו"ה, כי ד' חיות הן ג' בחג"ת, ש' דמשה, וד' אדם במ"ה דמשה כמ"ש"ל (קט ע"א קכח ע"ב) ובמקומות הרבה, והוא בנו"ה דתמן הנוק' כידוע, ושם י"י בתראה, חיה רביעית, פני אדם, ומשם המן ניתן לאדם, והיא אינה ממותקת שהיא דינ"א במלכות, אדנ"י, עד שישחקו כתית כנ"ל כתיש כתישא, וכמ"ש בפרשת פנחס בר"מ שם (רמז ע"א) אמר ר"מ בוצינא קדישא כו' ועוד אית רזא תניינא כו'¹⁶⁹² ע"ש היטב בארוכה. והוא סוד גדול, שלכך לא ניתנה התורה לתחתונים שהם אדם בארץ כ"א ע"י יסורים¹⁶⁹³, כתית כו' לגבי שכינתא, ולכך אכלו בזכות משה, מה חיה ד' דאבהן כמ"ש, דהוא אשלים לון לאבהן כמ"ש בכ"מ, והוא בדרגא דנו"ה והוא מ"ן מה"ג. וז"ש ואמאי אתקרי נשה כו' (וע"ל לב ע"ב לה ע"א בגיד הנשה דאיהו צדיק כו' עש"ב) לא ידעו מה הוא דנחית לון קב"ה, ר"ל דגיד הנשה הוא בנו"ה כת"ק (במס' חולין צג ע"ב) בירך כו', ושם הוא סט' דמ"ן כנ"ל. ולא ידעו ישראל כי הוא מ"ה דמשה, ע"כ קראו על שם מקום מוצאם מ"ן, כמו אדם שאינו יודע שמו של פלוני וקורא ע"ש אביו או משפחתו, וכמ"ש בת ק"ל שנה כו'¹⁶⁹⁴ ואבהן זכו לש' דשמן דהוא ש' דמשה, כמ"ש בספ"ק דב"ב (טז ע"ב) שלשה הטעימן הקב"ה מעיץ העוה"ב כו'¹⁶⁹⁵, והן ג' חיות שהן בשמים, עלמא אריכא, וישראל, שהן חי' רביעית כמ"ש בפ' ואתחנן (רסב ע"ב) ע"ש¹⁶⁹⁶. והיו ישראל ראויין למ"ן, אלא ותקע כף ירך יעקב¹⁶⁹⁷ (בראשית לב כה) ע"כ לא יאכלו בני ישראל כו' (בראשית לב לב), והוא המ"ן כמ"ש כאן, ובימי

- מאיר התיקון -

¹⁶⁹⁰ צ"ע אם זה משח רבות, עי' לעיל הערה 1643.

¹⁶⁹¹ עי' לעיל הערה 1316.

¹⁶⁹² ז"ל בשלימות: אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כמה מתיקין מילך ודאי אתמר הכא בלולה בשמן כתית ואתמר התם באורייתא דבע"פ בלולה במקרא במשנה בתלמוד ועוד אית רזא תניינא בלולה בשמן כתית ודאי לאו אורייתא איהי בלולה אלא למאן דסביל כמה מכתשין בגינה כמה דאוקמוה מארי מתניתן דלית אורייתא מתקיימת אלא במי שממית גרמיה עלה ועוד אמרו בזמן שאתה מכתת רגליך ממדינה למדינה תזכה לראות פני שכינה ועוד בלולה בשמן תרגום: אמר הרועה הנאמן, נר הקדוש כמה מתוקים דבריך, ודאי נאמר כאן "בלולה בשמן כתית", ונאמר שם בתורה שבעל פה, בלולה במקרא במשנה בתלמוד. ועוד יש סוד שני, בלולה בשמן כתית, ודאי אין התורה היא בלולה, אלא למי שסובל כמה יסורים בשבילה כמו שפרשוה בעלי המשנה, שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ועוד אמרו, בזמן שאתה מכתת רגליך ממדינה למדינה תזכה לראות פני שכינה. ועוד בלולה בשמן

¹⁶⁹³ עי' ברכות ה ע"א: תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא. ועי' מלואים אות נג.

¹⁶⁹⁴ עי' ב"ב קיט ע"ב: יוכבד דכתיב וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי אפשר בת מאה ושלישים שנה וקרא לה בת.

¹⁶⁹⁵ ז"ל: ת"ר שלשה הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא אלו הן אברהם יצחק ויעקב וכו'.

¹⁶⁹⁶ ז"ל: רק באבותיך תלתא ורתיכא ארבעה ד' מנלן דכתיב (שם) ויבחר בזרעם אחריהם מאי משמע לאכללא בהו דוד מלכא דאיהו רביעאה לאתתקנא ברתיקא קדישא דתנינן אבהתא תקונא ושלימותא דכלא וגופא בהו אשתכלל ואתבני ובהו אתאחיד אתא דוד מלכא ושכליל כלא ואתקין גופא ואשלמיה בהו וא"ר יצחק כמה דזכו אבהתא לאתעטרא ברתיקא קדישא כך זכה דוד לאתתקנא בסמכא רביעאה דרתיכא:

תרגום: "רק באבותיך" שלשה, ומרכבה ארבעה, ארבעה מנין לנו" שכתוב "ויבחר בזרעם אחריהם", מה משמע מזה? להכליל בהם את דוד המלך שהוא רביעי להתקן במרכבה הקדושה. ששנינו, האבות תקון שלמות הכל, והגוף משתכלל בהם ונבנה, ובהם נאחז בא דוד המלך ושכלל הכל והתקין הגוף והשלימם בהם ואמר רבי יצחק כמו שזכו האבות להתעטר במרכבה הקדושה כך זכה דוד להתקן בעמוד הרביעי של המרכבה.

¹⁶⁹⁷ עי' לעיל הערה 1316.

משה דתקין נו"ה וזכה אליהן, זכו בשבילו, ולע"ל, כי יבוא שילה (בראשית מט י), יזכו בה ג"כ, וז"ש מה הוא כליל מעשר כו', ומ"מ הוא בדרגא דדכורא אספקלריא דנהרא, דרגא דמשה¹⁶⁹⁸, אלא מבחי' הרביעית שבו, וז"ש ודא מנא דאורייתא וסליק כו'. וזהו טעם גיד הנשה דאתנטיל מהון המן דנגע, ההוא שרו של עשו, והוא טמא כמו כל דבר שבקדושה דאתנטיל ממנה, והוא טעם לכל הטומאות ואסורין שבתורה¹⁶⁹⁹, והכל בחטא האדם, כיון דהגיע לכף כו', דרגא דאדם, ותקע כו', בנגיעת ע"ה דהוא הוא בעצמו, והוא חטא הסלע בשביל ערב רב¹⁷⁰⁰, דהן מעץ הדעת טוב ורע, והן רע דישאל, כי ברע הוא¹⁷⁰¹. ונשאר מע"ר, רד¹⁷⁰², ולכן רד כו', ולכן הם לא בקשו המן, וז"ש וע"ר שאילו כו', והוא דרגא דנוק' ששם עץ הדעת טוב ורע, וכמ"ש בס"פ בהעלותך (קנו ע"א) ובה סטרא דגבורה, והוא בשר כמש"ל (קלח ע"א), ולכן ואף ה' כו'¹⁷⁰³: איהו כזרע גד ועינו כו' - הוא כליל מימינא ושמאלא חו"ג, והן בנו"ה וכמש"ל (צח ע"ב לה ע"ב) אינון תרי סמכי קשוט דאינון חיור וסומק:

וערב רב בקשו בשר וניתן להם, ומה נאמר "הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף יה"ה כו". והבשר הזה הרי פרשוהו בעלי המשנה, בבשר היורד מן השמים זה המן שאכלו ערב רב, ועם כל זה אמרו עליו, אין דבר טמא (רע) יורד מן השמים (סנהדרין נט ע"ב).

וערב רב שאילו בשרא¹⁷⁰⁴ ויהיב לון ומה כתיב (במדבר יא לג) הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף ה' כו' והאי בשר הא אוקמוהו מארי מתניתין בבשר היורד מן השמים דא מנא דאכלו ערב רב ועם כל דא אמרו עלה אין דבר טמא (ס"א רע) יורד מן השמים:

והאי בשר כו' - הוא בנוק' בשר מבשרי {מא ע"ב} כו' (בראשית ב כג) וכמ"ש בפ' צו (ברע"מ לג ע"ב) בבשרא דאיהי בשר הקודש כו', בבשר היורד כו', מאי מן השמים כו'¹⁷⁰⁵, דאיהי מקבלת הגבורות מן השמים, ואיהי כוללת בי"ע, שלכן אמרו עלה דהיא עץ הדעת מסט' דעלמין רגלין כו', וז"ש ועכ"ד אמרו אין כו', אלא דאדם בחטאו מהפך הגבורות שם בעץ הדעת טוב ורע לרע, וז"ש למטה אם זכו כו':

וסוד הבשר הזה מה הוא, אלא כמו שנאמר "בשגם הוא בשר", והסוד הזה נמסר לחכמי לב, וזה הבשר"ר בהפוך שב"ר, ועליו נאמר "שבר רעבון בתיכם", אם זכו בשר קדש שנאמר בו "מבשרי אחזה אלך"ה, ואם לא שומרים בבשר"ר הזה אות ברית, מתהפך להם ורוא דהאי בשר מאי ניהו אלא כמה דאת אמר (בראשית ו ג) בשגם הוא בשר ורוא דא לחכימי לבא אתמסר והאי בש"ר בהפוכא שב"ר ועליה אתמר (שם מב יט) שבר רעבון בתיכם אם זכו בשר קדש דאתמר ביה (איוב

– מאיר התיקון –

¹⁶⁹⁸ עי' לעיל הערה 41.

¹⁶⁹⁹ וכן הוא בזהר וישלח קעא ע"ב וע"ש עוד קע ע"ב (לש"ו). הובא מלואים אות מ.

¹⁷⁰⁰ עי' זהר ח"ב קטו ע"א: לא הוית אלא באילנא דטוב ורע עבד ונער הוה שמך בקדמיתא (שמות ב ו) והנה נער בוכה עבד נאמן הדא הוא דכתיב (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא וההוא רע שותפא דעבד גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר לך (נ"א בידך) הוה דאילנא דטוב ורע מטטרו"ן טוב סמא"ל רע.

תרגום: לא היית אלא בעץ של טוב ורע עבד ונער היה שמך בתחלה והנה נער בכה עבד נאמן זהו שנאמר לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא ואותו הרע השתף של העבד גרם לך לחטא בסלע משום שהמטה שנמסר לך (בידך) היה של העץ טוב ורע מטטרו"ן טוב סמא"ל רע. ועי' לקמן מב סע"ג

¹⁷⁰¹ מלה"פ (שמות לב כב) ויאמר אהרן אל יחר אף אדני אתה ידעת את העם כי ברע הוא, בענין העגל. עי' לקמן הערה 1714.

¹⁷⁰² שם ז: וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים.

¹⁷⁰³ לעיל הערה 1701.

¹⁷⁰⁴ הגם שאין דבר טמא יורד מן השמים, עכ"ז הנה ע"י החטא מתהפך לרע ח"ו, ולכן כתיב בערב רב (במדבר יא לג) הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף ה' כו'. והוא משום כי המלכות הנה היא כוללת כל העולמות בי"ע אשר הם עץ הדעת טוב ורע, והאדם בחטאו מהפך את הגבורות לרע, ולכן כאשר ניתן להם הבשר מן השמים שהיה מהגבורות דהמלכות אשר ירד למטה ג"כ במציאות בשר, הנה ע"י פשעם ומרדם נתהפך עליהם אותן הגבורות לדין קשה, ונעשה בהם הבשר"ר לשב"ר (דע"ה ח"ב לה ע"ב).

¹⁷⁰⁵ עי' מלואים אות נד.

לשב"ר.

יט (כו) ומבשרי אחזה אלו"ה ואם לא נטרין
בהאי בש"ר אות ברי"ת אתהפך לון בשב"ר:

בשגם הוא בשר - דע"י הע"ר לקה בסלע כמ"ש בתיקונים לקמן (מב ע"ב) ובר"מ (ח"ב קטו ע"א¹⁷⁰⁶).
ולכך ימיו מאה ועשרים, ונלקח ממנו המטה, ונשאר בדוגא דעבד במט"ט, ושם מגיד מראשית
אחרית (ישעיה מו ט), דע"ר הן רע דדור המבול כידוע, ועיין בר"מ פ' משפטים (קטו ע"א) דקדם
דחזרת בתיובתא כו', וההוא רע שותפא כו', וכען דחזרת כו'¹⁷⁰⁷, ע"ש בארוכה. והענין הוא
שנחית בגלותא דאתפשטותיה הוא בישראל בכל דור ודור, כמו החמה בלבנה ובכוכבים
ובעולם, ועל אור דיליה המתפשט בהדורות בת"ח, אמרו דהוא בגלגולא, והוא מחולל
מפשעין¹⁷⁰⁸ (ישעיה נג ה) דהת"ח הן מבוזים בדור וסביל נצוצא דנהורא דיליה דהוא אורייתיה
המתפשטת בהון, ולכשיחזרו ישראל בתשובה ויהיו עיני יעקב דהוא ע' נפש נקי, דאתערבו בע'
נפש לבד ב' דישמעאל ועשו, דאינן נוגעין בהן מוץ ותבן¹⁷⁰⁹, אבל אינן סובין ומורסן¹⁷¹⁰, ואז
יהיו ברזא דבן, וז"ש ורזא דא כו'¹⁷¹¹. הוא סוד גדול מאד, ולא ניתן רשות כו'¹⁷¹²: **והאי בשר כו'**
ועליה אתמר שבר כו' - שהוא לחם מה' מינין, מסט' דה' בתראה¹⁷¹³, ובה טו"ר, וזהו אם זכו כו',
והוא סט' דרעבון, דרעב הוא אחוריים דהוי"ה אלהים, ושבע מילוי דלהון כידוע¹⁷¹⁴. והוא שבר
דשברים בסט' דגבורה, והוא בשר שור, ואם זכו קדש דאתפרע בפריעה שור תם, כמ"ש בפ'
שלח (קסג ע"א¹⁷¹⁵) ושם קדש ידיד כו' (ברכת מילה) והוא אות ברית דהוא בנוק':

- מאיר התיקון -

1706 עי' מלואים אות נד.

1707 עי' מלואים אות נד.

1708 עי' לקמן סב ע"א.

1709 עי' לקמן פא ע"א שזה ערלה ופריעה.

1710 עי' לקמן נז ע"ב וע"ג.

1711 המשך לשונו: לחכימי לבא אתמסר.

1712 עי' שער מאמרי רשב"י: לכן ניתן לו רשות לכתוב ספר הזוהר ולא ניתן רשות לרבנותו או
לראשונים אשר קדמו לו לכתוב ספר בחכמה הזאת עם היות שודאי היו יודעים בחכמה הזאת
יותר ממנו אבל הטעם הוא שלא היה בהם כח להלביש הדברים כמוהו.

1713 עי' מלואים אות נה.

1714 עי' שער הפסוקים - פרשת לך לך: ושמות ה' מלכים האחרים הם אלו, בר"ע, אותיות רע"ב.
ובזה יתבאר ענין הרעב ושבע, דע כי בהיות הוי"ה ואלהי"ם בבחי' אב"א, אז רעב בא לעולם. כי
הנה אחוריים דאלהים הם בגימטריא ר' של רעב, ואחוריים דהוי"ה הם ע"ב דרע"ב. ובהיותם פב"פ,
ושניהם במלוי העליון שהיא דיוד"ן, אז הוא שב"ע, כי פנים דאלהים דיוד"ן, הם בגימטריא ש' של
שב"ע. ופנים דהוי"ה דיוד"ן, הם בגימטריא ע"ב של שב"ע.

1715 ז"ל: פתח ר' אילאי ואמר (דברים יח יג) תמים תהיה עם יי' אלהיך מה בין תם לתמים
באברהם כתיב (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה (בראשית
כה כז) ויעקב איש תם אמאי אקרי איש תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה
ביה במה אתפרע (ס"א פריעה הוה ביה דאתפרע) [לפסולת לגו] ואתדכי מהוה פסולת בגין דהוה
אתר דאתקיף לפסולת דלגו אתר דפריעה שארי¹⁷¹⁵ איהו שור דיוקנא דשמאלא דכרסיא דיליה
וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיכא דכרסיא רשימא דברית אית ביה וע"ד האי שור אקרי תם
ויעקב אחיד ביה בגווייה ובהאי שור עביד פריעה ואעבר זוהמא דפסולת כלא:

תרגום: פתח רבי אילאי ואמר "תמים תהיה עם ה' אלהיך", מה בין תם לתמים, באברהם כתוב
"התהלך לפני והיה תמים", יעקב שהשתלם יותר כתוב בו "ויעקב איש תם", למה נקרא איש תם,
משום שלא נשאר בו פסולת כלל, שהרי פריעה היתה בו. במה נפרע [פריעה היתה בו שנפרע]
ונטהר מאותה פסולת, משום שאותו מקום שמחזיק פסולת שלתוך מקום הפריעה שורה, הוא שור
דמות השמאל של כסא שלו, ואותו שור נקרא שור תם, שהרי מרכבת הכסא רושם של ברית יש
בו, ועל זה, שור זה נקרא תם, ויעקב אחוזו בו בתוכו, ובשור זה עושים פריעה ומעבירים זוהמת
הפסולת כולה.

שארי - סוד הגבורות שביסוד קל"י נוגה (רח"ו). ר"ל מקום הפריעה שהוא בקדושה, הוא מתקיף
לערלת הפריעה. כי שור הוא דכורא, אבל חמור דנוק', אין בכסא. והענין דר"נ דקדושה מרחיקין
דר"נ דס"א, כי במקום הקדושה הן נופלים. ולכן בכסא אין שם שליטה דנוק'. אבל דכורא, עד בא
יעקב ומתחבר בכסא כמ"ו. והענין בשור, כי עשו דכורא לשמאלא, וישמעאל כו'. והוא בחטא
אדה"ר וחוה, כמ"ש בז"ח פ' יתרו (לג ע"ב). והוא בעצב בעצבון. וז"ש ויעקב אחיד כו' ובהאי שור
כו'. ר"ל דפרע מהאי שור דקדושה את המועד. ואמר רשומא דברית אית ביה. כנ"ל, דמילה שהוא
בנוק', ביה. והוא עטרת הברית, נוק'. ואברהם אצטריף פסולת של נוק', ויצא ישמעאל, ונולד
יצחק, אז נתתקן נוק', והוא הראשון שנימול לשמונה, קדש ידיד מבטן, ואח"כ נצטרף יצחק, ונפק

(ס"א מצאתי) ותא חזי כל שמא דאיהי מן תריין אתוון כגון (ישעיה כו ד) כי ב"ה ה' צור עולמים תליא מן חכמה ומן תלת אתוון תליין מן בינה ומן ארבע תליין מן שכינתא תתאה ומן חמש תליין בחמש ספירן ומן שית תליין מן צדיק ומן שבע ותשע ביה מן עשר בשכינתא תתאה דאיהי עשירית האיפה סלת (&) ובה מעשרין ובגין דאיהי כלילא מעשר אתמר בה אין שכינה שורה בפחות מעשרה (כאן חסר):

(ס"א מצאתי) ובא וראה, כל שם שהוא משתי אותיות, כמו "כי ב"ה יהו"ה צור עולמים", תלוי מחכמה. ומשלש אותיות תלויים מבינה. ומארבע אותיות תלויים משכינה התחתונה. ומחמש תלויים בחמש ספירות. ומשש תלויים מצדיק. ומשבע ותשעה בו מן עשר בשכינה התחתונה שהיא "עשירית האיפה סולת", ובה מעשרים, ומשום שהיא כלולה מעשר נאמר בה (סנהדרין יט ע"א) אין שורה פחות מעשרה.

ות"ח כל כו' - הוא שייך לתיקון ע' (קנט ע"א): **ובה מעשרין** - והענין כי היא עשירית מכל ספי' וספירה¹⁷¹⁶, וצריך ליתנה לכהן איש החסד, ברתיא דאברהם¹⁷¹⁷ כהנא, וכן נמסרה לכהן, כה תברכו כו' (במדבר ו כג) ועבס"פ נשא (קמח ע"א¹⁷¹⁸):

זרק"א האי תגא איהי י' וחוטא דילה ו' והא אוקמוהו כורכין את שמע עם ואהבת את ולא הוו מפסיקין¹⁷¹⁹ בגין דאת י' איהי אבנא מרגליתא קדישא יקרא קירטא איהי שפה כלילא מחמש תקונין דאינון אחה"ע בומ"ף וגו'¹⁷²⁰ ודא ה' זעירא חמש אבנין דקירטא דא ה' עלאה דאינון (דברים ו ה) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אתעבידו ה' אבנין אחד:

זְרָקָא, התג הזה הוא י', והחוט שלה ו'. והרי פרשוהו (פסחים נו ע"א) כורכים את שמע עם ואהבת את, ולא היו מפסיקים, משום שהאות י' היא אבן מרגלית קדושה יקרה. הקלע היא שפה כלולה מחמשה תקוניים, שהם אחה"ע בומ"ף וגו', וזו ה' קטנה. חמש אבנים של הקלע, זו ה' העליונה, שהן "שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה", נעשו ה' אבנים אחת.

זרקא האי כו' - שייך לתיקון כ'¹⁷²¹: **קירטא כו'** - ר"ל, כלי הרועים, והוא כעין שפה, ושפה גי' שכינה (לקמן סט ע"א), וז"ש דאיהי ה' זעירא, ור"ל ז"ש (וע"ל נט ע"א סט ע"א בהגהה) ויקח חמשה אבנים כו', ור"ל דלכן ניתן בה ה' אבנים, וה' אבנים עצמן ה' עלאה כמו שמפרש והולך, **חמש כו'**, ואח"כ נעשו ה' אבנין חד, כמ"ש (שמואל א' יז מט) וישלח כו' ויקח משם אבן כו', וז"ש אתעבידו ה' אבנים חד, והוא י' דשם, וכמ"ש למעלה **בגין דאת י' כו'**, וז"ש של השם הוא כריכו דכלהו, כמו שמפרש והולך **כריכו דכלהו כו'**, והוא ביד הנוטל אותן החמש, ואח"כ האחד כמ"ש גבי דוד, והן בק"ש ה' תיבות ראשונות ה' עלאה, וכ"ב אתוון דבהון הן ה' תתאה, כמ"ש

– מאיר התיקון –

מינה עשו, דכורא, ונולד יעקב, אז נתתקן פריעה. ולכן נולד מהול, כמ"ש (תנחומא נח פ"ה) איש תם שנולד מהול במילה ופריעה. ואעפ"כ נצטרף יעקב בלבן, ב"פ שבע שנים, נגד אברהם ויצחק דכלול מהם. והם ד' דכורסייא, ד' בתים דתפילין, נגד ד' דס"א, דאמצעי כלול שנים כידוע, ב' דשור וב' כו', אלא דביעקב אין פסולת, רק שתקן כו', ולכן לא אשתלים עד שנולד יוסף, כי יוסף ויהודה הן זר"ג, ב' משיחין, דיהודה עני ורוכב על החמור, ויוסף בכור שור, ביהודה ותעמוד מלדת דאתתקן כורסייא כו' (זוהר וצא קנה ע"א), וביוסף, ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף כו', בשביל שנולד שטנו של עשו כו', והוא כנ"ל. וז"ש בשרה כתיב פקידה. והוא כנ"ל, דאתיליד בסטרא דנוק', משא"כ ביעקב. וכד אתיליד יוסף, דאז נשלם יעקב. וז"ש בגין דזכור כו'. והוא ברית קיימא. ואמר ובמה כד נטל כו'. דאתחבר בכורסייא, ואז נפרדו הקליפות, יתפרדו כל כו' (יהל אור).

¹⁷¹⁶ עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן סא ע"ב.

¹⁷¹⁷ עי' לעיל הערה 26.

¹⁷¹⁸ עי' מלואים אות נו.

¹⁷¹⁹ עי' לקמן דף סט סוף ע"א (לש"ו).

¹⁷²⁰ עי' ס"י (פ"ב מ"ג) עשרים ושתים אותיות יסוד, חקקן בקול, חצבן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות, אחה"ע בגרון, גיכ"ק בחיך, דטלנ"ת בלשון, זסשר"ץ בשינים, בומ"ף בשפתים.

¹⁷²¹ צ"ע אם פירוש הדברים שכאן מתחיל תיקון כו'. ועי' לקמן מו ע"ג ד"ה ובאתר דאסתלק

שמציין לתיקון כו', ואין לנו.

¹⁷²² לקמן כתוב עשר.

מחמש תיקונין כו', ה' זעירא וה' עילאה מתיבין, והיא מאתוון אחד, הוא י'. ואדם הכורך את כל הוא"ו תיבות הוא¹⁷²³ **לא האדם אלא הכריכה עצמה:**

הכריכה של כולם, ו', שהוא כולל את שש תיבות היחוד שהן "שמע ישראל יהוה" אלהינו יהוה אחד", ובאותה כריכה צריך לסובב את הקלע ולהאריך בו, האבן הזו כלולה מחמש (נ"א מעשר), עד שמעלה אותה עד אין סוף. וסוד הדבר "למען יאריך ימים על ממלכתו".

כריכו דכולהו ו' דאיהו כליל שית תיבין דיחודא דאינון (דברים ו ד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ובהווא כריכו צריך לסחרא קירטא¹⁷²⁴ ולארכא בה האי אבנא כלילא מחמש¹⁷²⁵ (נ"א מעשר) עד (מא ע"ב) דסליק לה עד אין סוף ורוא דמלה למען יאריך ימים על ממלכתו (שם יז ב):

***ובהווא כריכא צריך לסחרא אבנא ולארכא כו' - כצ"ל, ור"ל י' דכאן הוא מלכות בהוי"ה נוק' כנ"ל, ולכן צריך להאריך באחד, בו"ק, וז"ש ורוא דמלה להאריך כו': *האי אבנא כלילא מעשר כו' - כן הוא {מא ע"ג} בנ"א ונכון הוא, ור"ל דלכן נקרא י' ואע"ג דכריך לה מו"ק, מ"מ סליק לה עד א"ס¹⁷²⁶, ועי' בסוף ח"א א ע"ב (רנו ע"א), ובסליקו ע"ג כתר ג' צחצחות והוא רוא דאחד¹⁷²⁷:**

כשהאבן הזו רוצה לעשות דין בעמלק או בצדדים אחרים וכן ברשעים, נוטלת (יונקת) מגבורה ונכללים בה כל הספירות, וכולם נקראים בה גבורות. וכשרוצה לעשות חן וחסד בעולם, נוטלת מחסד וכל הספירות נכללות בה, ונקראות חסדים. וכשרוצה לרחם על העולם, נוטלת מן העמוד האמצעי וכל הספירות נכללות בה, ונקראות רחמים.

כד האי אבנא בעאת למעבד דינא בעמלק או בסטרין אחרנין וכן בחייבין נטלא (ס"א ינקא) מגבורה ואתכלילין בה כל ספיראן ואתקריאו בה כלהו גבורות וכד בעאת למעבד חנא וחסדא בעלמא נטלא מחסד וכלהו ספירן אתכלילין בה¹⁷²⁸ ואיתקריאו חסדים וכד בעאת לרחמא על עלמא נטלא מעמודא דאמצעייתא וכלהו ספירן אתכלילין בה ואתקריאו רחמי:

והי' הזו היא בכל צד, אם כן במה נודעת כשנוטלת מן האבות, אלא בנקודה כשהיא מנקודת מצד של הקמ"ץ, היא נוטלת מחסד. וכשהיא מנקודת מצד של שב"א, היא נוטלת מגבורה. וכשמנקודת מחל"ם, היא מצד של העמוד האמצעי. שלש הנקודות הללו הן מים ואש ורוח.

והאי י' איהי בכל סטרא אם כן במאי אשתמודעת (כד נטלא מאבהן)¹⁷²⁹ אלא בנקודה כד איהי נקודא מסטרא דקמ"ץ נטלא מחסד וכד איהי נקידא מסטרא דשב"א נטלא מגבורה וכד נקידא מחל"ם איהי מסטרא דעמודא דאמצעייתא דתלת נקודין אלין אינון מיא ואשא ורוחא¹⁷³⁰ (כאן חסר והוא בתיקוני ז"ח דף כד ע"ג):

– מאיר התיקון –

¹⁷²³ וא"ו – נוסף בלש"ו.
¹⁷²⁴ אבנא (גר"א).

¹⁷²⁵ הגר"א גורס את המוסגר.

¹⁷²⁶ עי' מלואים אות נז.
¹⁷²⁷ גימ' י"ג.

¹⁷²⁸ לכן היא לפעמים נקודה ולפעמים פרצוף שלמה (ביאורים ח"א פא ע"ג). [עי' לעיל ט ע"א וקנא ע"א, דכל הוי"ה כתובה עם ניקוד המתייחס לט"ס מכתר עד יסוד, אמנם] מלכות היא בלי נקודה משום שהיא כללות כולם, והיא מתגלה פעמים בזה ופעמים בזה (שם פז ע"ב).
¹⁷²⁹ נמחק בגר"א.

¹⁷³⁰ כד נטלא מאבהן (נוסף בגר"א).

כד נטלא מאבהן - ל"ג כל זה: אלא בנקודה - דהא ל"ל נקודה מגרמה כנ"ל (מ סע"ג), אלא כלילא מכלהו: דתלת נקודין כו' - והן נקודין דאבהן, חש"ק¹⁷³¹, דהיא נקודה באדנ"י, באבותין חש"ק כו' (דברים י טו). וכאן צ"ל מ"ש למעלה, כד נטלא מאבהן, וכצ"ל דתלת כו' ורוחא כד כו':

[מב ע"ב]

תקונא עשרין¹⁷³²

בראשית ברא אלהי"ם מ"י אל"ה	בראשית ברא אלהי"ם מ"י אל"ה
עליו נאמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אל"ה	עליו נאמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אל"ה
אל"ה	אל"ה

כד"א ומנטובה מסודר כאן תיקונא עשרין כעשרה דפין ממאמרים מפוזרים השייכים לתיקונים הבאים
ובדפוסים האחרונים וכן בביאור הגר"א ז"ל איננו ומתחיל כאן¹⁷³³

- מאיר התיקון -

¹⁷³¹ עי' לעיל ט ע"א, יא ע"ב.

¹⁷³² עי' לעיל הערה 1721.

¹⁷³³ עי' לקמן קלב ע"ב קלג ע"א.

מלואים

314	דברי הזהר בענין יב"ק	
316	איהו וגרמוהי חד בהון	ג
317	ענין החותם	ד
318	קציץ	
320	אורייתא דבריאה אורייתא דאצילות	ה

א. עי' הקדו"ש ז ע"ג ז"ל: נקל להבין עד"ז תוספת המעלה והקדושה אשר לעוסק באורות האצילות עצמו אשר למעלה מהעולמות ב"ע, והנה מתדבק בזה באור קדושתו עצמו בלתי התלבשות כלל, ונעשה הוא גופה מקום ומעון לשכינת עוזו ית"ש. וכמו שאמרנו לעיל פ"ז כי השכל והמשכיל והמושכל אחד הוא. ועי' דע"ה ח"א נו ע"ב ז"ל: ע"י דרשת הרשב"י בעניינים הללו נעשו ונבנו אותן העניינים למעלה. וזהו כל עיקר תיקון לימוד הקבלה יותר מכל שאר חלקי התורה. כי שאר כל חלקי התורה הרי מלובש בנושאי העניינים אשר בעוה"ז, משא"כ לימוד הקבלה ובפרט דברי האריז"ל אשר הם בנויים על האדרות וספד"צ ועמקי סתרי הזוה"ק, הוו כל נושאי העניינים רק באצילות ובעולמות דאור א"ס, ולכך נקרא חכמת הקבלה בשם נסתר, משום שכל נושאי העניינים שאנו מדברים בהם הוא מעולמות העליונים אשר למעלה למעלה אשר אין השגה ותפיסה בזה לשום בריה, והרי הוא נעלם ונסתר מהכל. ועי' כללים ח"א ג ע"ד ז"ל: ומה גם כי הרי גם כל גילוייו ית"ש אשר באצילות שהם כל שמותיו יתברך וכל אורם וגילויים הוא ג"כ רק ע"י הצדיקים וכמ"ש בספרי ברכה בהפסוק ויהי בישרון מלך וכן הוא במדרש שמואל רבתי פרשה ה' בפסוק כי לה' מצוקי ארץ תני ר' שמעון בן יוחאי כל זמן שישראל עשוין אגודה אחת מלכות שמים במקומה שנאמר ויהי בישרון מלך אימתי בהתאסף ראשי עם יחד כו'. ועי' באד"ר (קלה ע"א) כי ע"י דרשת הרשב"י ותלמידיו בה"ג תיקונים הנה נתגלו והאירו בזה אורם למעלה וכו'. ועי' זוה"ק פ' בחקותי קי"ג סע"א בסוד הכתוב (שמואל ב' ח') ויעש דוד שם, ועי' ביאורים ח"א ג ע"ג ז"ל: וזהו עיקר גדול מעלת לימוד הקבלה, לדבר הכל באצילות ולהשתמש רק באותן הדברים והלשונות אשר דיברו ונאמרו בזה"ק ובדברי האריז"ל, כי בזה מעורר באותן הדברים למעלה שיתפשטו ויתגלו ושייצאו מהעלם אל הגילוי, ולהוסיף בהם אור ע"י היחוד דאור א"ס שבהם.

עי' חגיגה יד ע"ב: פתח רבי אלעזר בן ערך במעשה המרכבה ודרש וירדה אש מן השמים וסיבבה כל האילנות שבשדה פתחו כולן ואמרו שירה מה שירה אמרו הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות עץ פרי וכל ארזים הללויה נענה מלאך מן האש ואמר הן הן מעשה המרכבה. ועי"ש בתוס' שמביא מהירושלמי (חגיגה פ"ב ה"ב) שמביא מקורו מהפסוק אז ירננו כל עצי היער.

ב. עי' זהר ח"ג רטז ע"ב: מאי להצהיל פנים משמן אינון י"ב פנים ד' דאריה ד' דשור ד' דנשר דאינון מיכאל אריה ארבע אנפין דיליה (יְהוָה) יהו"ה ארבעה אנפין¹⁷³⁴ דשור – מאיר התיקון –

¹⁷³⁴ בניקוד מֶלֶךְ מֶלֶךְ מֶלֶךְ וְעִי' לִיקוּט עַל נִיקוּד זֶה שֶׁנִּדְפַס בְּתִיקוּרֵי דָף י"ח (יהל אור). הויה אלהים הוא גימ' כמספר הנקודות דג' הויות דמֶלֶךְ מֶלֶךְ מֶלֶךְ, כמ"ש ברע"מ (פינחס ריז ע"א) (דע"ה ח"ב מח ע"ב), סוד שם של י"ב, שהוא ג' הויות דמֶלֶךְ מֶלֶךְ מֶלֶךְ, ה"ה והו"ה ויה"ה, שהם י"ב אותיות דג' הויות וכמ"ש כ"ז בספר יצירה להגר"א (פרק א משנה א אופן ג דף ג ע"ד) ובכ"מ. וכן מֶלֶךְ מֶלֶךְ מֶלֶךְ הויה גימטריא ר"פ, כמנין מנצפ"ך. וכן הנקודות דמֶלֶךְ מֶלֶךְ מֶלֶךְ הויה גימטריא קי"ב, שהוא סוד יב"ק, יחוד ברכה קדושה, שהם בדעת, כי הדעת שהוא הקו האמצעי שם הוא היחוד, והוא כולל ה'ב' קוין דימין ושמאל שהם ברכה וקדושה, וכמ"ש בפ' משפטים (דף קטז סע"א) ופ' עקב (דף רעב ע"ב) ובכ"מ בזהוהו ותיקונים, וע' רע"מ פנחס (דף ריז רע"א). וכן הוא גימטריא הויה אלהים, שהוא כללות החו"ג, שהם בדעת וכו' אמנם בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, מבואר כי השם

ואיהו גבריאל ואינן (יהו"ה) יוד ד' אנפין דנשר ואיהו נוריאל ואינן (יהו"ה) יהו"ה ואינן ממנן תחות חס"ד פח"ד אמ"ת דרגין דתלת אבהן ואוקמוה רבנן האבות הן הן המרכבה וסלקין (ס"א נקודין) נהורין¹⁷³⁵ לחשבון¹⁷³⁶ יב"ק ואינן מלך מלך ימלוך יהו"ה אהי"ה אדנ"י סך הכל יב"ק.

תרגום: מה זה "להצהיל פנים משמן" אלו שנים עשר פנים, ארבעה של אריה, ארבעה של שור, ארבעה של נשר, שהם מיכאל אריה ארבע פנים שלו יהו"ה, ארבע פני שור והוא גבריאל והם יהו"ה, ארבע פני נשר והוא נוריאל והם יהו"ה, והם ממונים תחת חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגות שלשת האבות, ופרשוה רבותינו האבות הן הן המרכבה, ועולים (נקודים) האורות לחשבון יב"ק, והם מלך מלך ימלך, יהו"ה אהי"ה אדנ"י, סך הכל יב"ק.

ועי"ש רכט ע"א: ורזא דמלה וגביהן וגובה להם וגבותם וגביהן גדפין וגובה להם אנפין וגבותם דאינן¹⁷³⁷ עליהו מלאות עינים סביב לארבעתן כלהו מרובעות וכלא קשוט¹⁷³⁸ ע' ענפין (נ"א אנפין) לאורייתא גדפין אדני אנפין יהו"ה עיינין אהיה וסלקין יב"ק בחושבן אדני במעשה יהו"ה בדבור אדיד במחשבה.

תרגום: וסוד הדבר "וגביהן וגובה להם" "וגבותם וגביהן" כנפים, וגובה להם פנים, וגבותם שהם עליהם מלאות עיניים סביב לארבעתן, כולם מרובעות, והכל אמת. שבעים ענפים (פנים) לתורה, כנפים אדנ"י, פנים יהו"ה, עיניים אהי"ה, ועולים יב"ק, בחשבון אדנ"י במעשה, יהו"ה בדבור, אהי"ה במחשבה.

ועי' תיקו"ז קמט ע"ב: ועוד עיינין גבוהין מסטרא דימינא ועיינין עמיקין מסטרא דשמאלא דא ענו ודא ביישן מסטרא אחרא דא גס רוח ודא עז פנים כרובי עינא ועפעפי עינא עלייהו אתמר והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת (שמות כה כ) דא כפורתא דעינא תלת גוונין דעינא אינן אהי"ה יהו"ה אדנ"י כלל ופרט כלל ואינן יחודא ברכה קדושה וסימן י"עננו ב"יום ק"ראנו דהכי סליק חושבן תלת שמהן אלין בחושבן יב"ק אהי"ה כתר עלאה יהו"ה עמודא דאמצעיתא אדנ"י שכינתא תתאה אדנ"י כלל (נ"א יהו"ה) אהי"ה פרט יהו"ה (נ"א אדנ"י) וכלל.

ועי' בגר"א בתיקו"ז (קנד ע"ב): ויחוד דיליה שמע ישראל - דכולל ברכה וקדושה שהן עשרה ז' ברכות וג' קדושין והן יב"ק: א"כ משמע שברכה בהוי"ה, קידוש באהי"ה ויחוד באדנ"י.

עי' ע"ח שער כח פרק ה: ונחזור לעיל, כי נשאר למעלה סוד ג' חללי דגלגלתא, שהוא אותו התלבשות הנעשה בת"ת דא"א (נ"א דז"א)¹⁷³⁹ בלתי מוחין בפנים, ואז נשארו כל אלו החללים בסוד הקרומות דמוחין והיו¹⁷⁴⁰ שבילי החכמה, ושערי הבינה ניכרין בהם בסוד קרומות וצינורות. ואח"כ נתעלו חג"ת ז"א ונעשה מהם סוד עצמות של גלגלתא על הקרומות הנ"ל, ואח"כ נכנסו בהם המוחין העיקרין, והם סוד ד' הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, מלובשים בנה"י דתבונה¹⁷⁴¹ כנודע. וכבר ידעת, כי המוחין האלו מתפשטין בכל ט"ס דז"א, מוח חכמה בחח"ן, ומוח בינה בכג"ה, ומוח דעת בדת"י, וא"כ הוא מוכרח כי ברדת אלו ג' מוחין להתפשט בגוף שיעברו דרך הגרון, דרך ג' אלהים אשר שם, ואז נעשין שם הוי"ה אלהים ג"פ, והם ג"פ יב"ק בגרון¹⁷⁴², וז"ס (בראשית לב כב) ויעבר את מעבר יב"ק שהוא גרון, והוא סוד ויעבור די"ג מדות

– מאיר התיקון –

י"ב שביסוד הנה הם ה"ב צרופי הוי"ה, והם יוצאים ג"כ מהג' שמות הוי"ה מלך הוי"ה מלך הוי"ה מלך הוי"ה ימלך, ג' צירופים מהג' יוד"ן, וג' מהג' הה"ן, וג' מהג' וו"ן, וג' מהג' הה"ן האחרונים, ומקורי דלהון הוא הג' יוד"ן דשם ס"ג, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יא ע"א) וע"ש דברי רבינו (ביאורים ח"א נה ע"ג).

¹⁷³⁵ ר"ל נקודין כמ"ש בתיקו"ז (כא ע"א) (יהל אור).

¹⁷³⁶ שוא דימלוך לא חשיב שהוא נח. וכ"ז קאי על מ"ש בזוהר ר"ח פתח כו' ויין ישמח כו'. וג' חיוון הן בג' גלגולים, וזהו להצהיל פנים, י"ב פנים הנ"ל. מה שחרב י' מן יב"ק, עכשיו החזיר כנ"ל (יהל אור).

¹⁷³⁷ ו' תליתאה בינה, מרכבתא תליתאה כנ"ל (יהל אור).

¹⁷³⁸ ובלא קשוטה. צ"ל וכלא קשוט. ור"ל אע"ג דלעיל אמר דת"ת הוא עיינין, וכאן אמר שהוא אנפין ע' פנים כו' (יהל אור).

¹⁷³⁹ נמחק בדרושים.

¹⁷⁴⁰ ל"ב (נוסף בשעה"ק).

¹⁷⁴¹ הבינה (דרושים).

¹⁷⁴² יב"ק היא גימ' הוי"ה אלקים.

שאנו אומרים בתפלה תחלה כדי¹⁷⁴³ ליקח מכאן את אור הגרון¹⁷⁴⁴ (נ"א המוחין) הנ"ל היורדין מכאן¹⁷⁴⁵.

ג. ז"ל הע"ח ובזה תבין למה האצילות עצמות וכלים אינון חד כמ"ש בהקדמת תקונים (דף ג' ד ע"ב), וחיוהי וגרמוהי חד בהון, לפי שגרמוהי שהם כלים דאצילות, הם בחי' רוחניות גמור הנקרא נפש רוח נשמה של כל העולמות, ואינון נקראים כלים אלא לגבי חיה הנקרא חיוהי, וזהו חיוהי וגרמוהי לרמז אל החיה הנ"ל, והבן זה היטב. [וזה תמצית לשון בכללים שם (כלל ז) דף כה ע"ג הנ"ל] י' ספירות דאצילות מלכא בהון (שמלכות דא"ס מתלבש בהם ומתייחד עמהם) איהו וגרמיהון חד בהון (גרמיהון ר"ל עצמותם שהוא כחם ואורם אשר מהם הם מתהווים ועל זה אמר שאור א"ס ית"ש הוא מתייחד עם עצמותם ונעשה לאחד עם כל עצמותם) אינון וחיהון חד בהון (ר"ל שהרי כל פרצוף הוא מיוסד באור וכלי גוף ונשמה וע"ז אמר שהם כולם חד כי הכל הוא אלקות גמור יחיד ומיוחד והוא על ידי אור א"ס שמתייחד עם כולם).

וזה כלל יג: הנה הענין בכ"ז הוא, כי הנה משום שרצונו ית"ש הנה היה להמציא ולהוציא את כל העולמות ביי"ע במציאות כזה שיהיו הם במציאות עולמות נפרדים והם נבדלים מאלהות לגמרי, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף ד' סע"ב) (הגהה עי' אב"מ אשר בתחילת הספר בהקדמה לסי' ח' בהגהה שם בארוכה בזה) דלאו אינון וחיהון חד (שחיותם המחיה אותם שהוא אורו ית"ש אינו מתייחד עמהם להיות חד עמו), לאו אינון וגרמיהון חד, גרמיהון הם הכלים כמ"ש הרב בשער דרושי אבי"ע (פרק ה). והוא ע"פ מה שנודע בשער השמות (פ' א' ב') ובכ"מ שגם הרוח ונפש דביי"ע הם ג"כ אינם אלהות, ועכ"ז הנה גם הם אינם אחד עם הכלים שלהם, וכמו שאנו רואין גם בעוה"ז, שהגוף הוא אינו אחד עם הרוח והנפש שבו, הגם שהוא כולו חי על ידם, עכ"ז הנה הוא עומד לעולם במציאות גשם וחומר. וזהו שאמר כי בהעולמות ביי"ע הנה לבד מה שהם אינם אחד עם אור אלהותו ית"ש אשר בפנימיותם, הנה הם אינם אחד גם עם הרוח והנפש שלהם, הגם שהם ג"כ אינם אלהות. משא"כ באצילות, איהו וגרמיהון חד בהון, שאור א"ס ית"ש מתייחד שם גם עם הכלים עד שנעשים כולם אלהות גמור על ידו, אינון וחיוהי חד בהון, כי הכלים הם אחד עם אור החיות שלהם, ולא נקראו כלים אלא בערך בחי' אור החיה שבהם (שהוא חכמה כי על ידו הוא היחוד דאור א"ס כמ"ש בסוף שער השמות וכנודע). אבל הם עצמם הם ג"כ נר"ן, כי הם נר"ן להעולמות ביי"ע כמ"ש הרב שם בדרושי אבי"ע (פרק ה) ע"ש.

איהו וגרמיהון (שהוא התהוותם העצמי) חד בהון (שמתייחד עם כל התהוותם ומציאותם להיות חד עמהם והגם שהם בבחי' גבול נגדו עכ"ז הנה הוא מצטמצם להיות חד עמהם והרי הוא כביכול בבחי' ירידה אצלו) אינון וחיוהי (שהוא אור המאציל ית"ש המחיה אותם שהוא

– מאיר התיקון –

¹⁷⁴³ "תחלה כדי" נמחק דרושים.

¹⁷⁴⁴ דורשים גורס את המוסגר.

¹⁷⁴⁵ נוסף בשעה"ק: והנה נתבאר אצלינו במקומות רבים, כי ג' בחי' יש במוחין אלו דגדלות דז"א, שהם ג' אותיות צלם. וזהו פירושם האמיתי, כבר ידעת, כי להוליד אלו המוחין, הוצרך חכמה להכלל בישראל סבא. והוצרכה בינה לרדת למטה, עד מקום התבונה, ונכללה בה. ושם למטה, היה הזווג של או"א, והוציאו טפות מוחין אלו, ונתעכבו שם זמן העיבור בבטן התבונה. ואח"כ ילדה התבונה את המוחין האלו, ויצאו בסוד הלידה מן הרחם, שהוא היסוד שבה, ולחוט, ושם נתגלו מוחין אלו, בבחי' גילוי. והנה עתה, נה"י התבונה, הם למעלה מראשו של ז"א. והרי זו בחי' ראשונה אל המוחין האלו, ועתה הם בסוד א"מ על ראש ז"א, ועדיין לא נתלבשו בנה"י דתבונה. הבחי' הב' הוא, שהנה"י של התבונה, נכנסים ומתלבשים תוך הקרומות, שהם בחי' הראש, שהיה לו לז"א בזמן היניקה, כנז"ל, ואז המוחין הנז' דגדלות דז"א, נכנסים ומתלבשים תוך הנה"י דתבונה, שנתלבשו בתוך הקרומות כנזכר.

הבחי' השלישית הוא, אח"כ, כי נגדלים חג"ת דז"א, ועולים למעלה, ומהם נעשה עצם הגלגלת, המכסה וחופה על הקרומות הנזכר. ועתה, הוא עיקר זמן הכנסת המוחין בגלגלתא דז"א. ואלו הם הג' בחי', שנתבארו אצלינו במקום אחר, בסוד אותיות, צל"ם. וצ"ל. וצ'. והם, בתחלה, המוחין מגולים אחר לידתם. השנית, כשנתלבשו תוך הנה"י דתבונה. והכוונה לומר, כי גם הנה"י דתבונה נתלבשו תוך הקרומות דרישא דז"א. ועדיין לא היה בו גלגלתא, ולכן עדיין אין זה נקרא הכנסה ברישא דז"א. והג', כשנעשה להם גלגלתא ממש, ולבחי' זו אנו קוראים הכנסת המוחין ברישא דז"א ממש.

מתלבש בהם לבחי' נשמה ולכן אמר בלשון יחיד כי שם הוא האחדות עצום למאד) חד בהון שהם נעשים מיוחדים בו ונתעלו עי"ז למדרגת אלהות כי הם חד עמו והם אלהות גמור על ידו וכ"ו הוא רק בעולם אצילות (דעה ח"א ח"ב מט ע"ב).

וזהו שאמרו בהקדמת תיקונים דף ד' סע"ב כי בעשר ספירן דבריאה לאו אינון וחייהון חד (שאינם אחד עם חייהון שהוא אלהו"ת שבהם כי הרוח ונפש שבהם הם לעולם בבחי' נפרדים נבריאים נוצרים נעשים) לאו אינון וגרמיהון חד גרמיהון הם הכלים כמ"ש האריז"ל בדרושי אבי"ע פ"ה ע"ש ובעולמות בי"ע הרי הוא הרוח ונפש עם הגוף וכלים שני מציאות כי הרוח ונפש הם חיות רוחני והגוף וכלים הם בבחי' גשם חומרי וזהו שאמר לאו אינון וגרמיהון חד והרי הו' בעולמות בי"ע ג' בחי' מיוחדים הנשמה הכללי שבהם הוא אלהו"ת ית"ש לעולם הרוח ונפש הם לעולם נפרדים אלא שהם חיות רוחני הכלים הם גוף וחומר והרי הם ג' מציאות אשר גם בגילויים הנה עומד כל א' על תכונתו לעולם והם דחוקים זה מזה גם בגילויים הרבה מאד כי זה הוא אלהו"ת וזה הוא אינו אלהו"ת כלל וכלל ח"ו וזה הוא רוחני וחיות וזה הוא רק חוסר עכור וזהו שאמרו כי בעשר ספירן דבריאה לאו אינון וחייהון חד לאו אינון וגרמיהון חד, ושם קכח ע"א וזהו שאמר בהקדמת תיקונים דף ד' סע"ב כי בעשר ספירן דאצילות מלכא בהון ר"ל המלכות דא"ס ע"י שהוא מתלבש באצילות ומתייחד עם כל האצילות איהו וגרמיהון חד בהון מ"ש איהו ר"ל על האור דהשם הו"ה שהוא הנר"ג דאצילות עיקר כל האצילות הנה הוא חד עם גרמיהון שהם הכלים וחס הנשמה לכל העולמות בי"ע כללות גילוי אלהו"ת ית"ש המתפשט ומאיר בבי"ע מהשם אלהי"ם הכלול בהכלים דהאצילות הנה הוה השם הוי"ה ב"ה חד בהון ומשם הוא מתגלה כי יהו"ה הוא האלהי"ם אין עוד מלבדו וז"ש איהו וגרמיהון חד בהון והוא היחוד דהוי"ה אלהי"ם שהוא ע"י א"ס המיוחדם וכמ"ש מלכא בהון ואמר עוד אינון וחייוי חד בהון מ"ש אינון ר"ל על איהו וגרמיהון שאמר מקודם כי איהו וגרמיהון הם כללות השמות דהוי"ה אלהי"ם והם הפנימית והחיצונית דהאצילות שהוא עיקר האצילות עצמו והם חד ע"י אור א"ס המיוחדם וכנז' ועתה אמר כי הם אחד גם עם אור א"ס עצמו כי מ"ש וחייוי הוא על אור א"ס שבפנימיותם וכמ"ש אליהו זל"ט אנת הוא כו' דאשקי לאילנא בההוא נביעו וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא דאיהו חיים לגופא ואמר שם עוד ואנת הוא ממלא כל שמהן כו' וכד אנת תסתלק מנהון אשתארון כלהו שמהן כגופא בלא נשמתא והרי לנו כי אור א"ס הנה הוא החיים לכולם ר"ל שהוא מתגלה בהם לאור החיים וזולתו הם כגופא בלא נשמתא בלא חיות כלל וזהו שאמר אינון ר"ל איהו וגרמיהון שאמר מקודם שהם כל האצילות בכללו החיצונית והפנימית שבו הנה' אינון וחייוי שהוא אור א"ס שבו חד בהון כי א"ס מתייחד בכל האצילות ונעשה כולו חד אחד יחיד ומיוחד (כללים ח"ב קכז ע"א).

ד. ע"י הקדמת תקונים (דף ה רע"ב) ובתיקון ע"י (דף קס ע"א) ושם אמר כי אימא עלאה איהי חותם, כי בה נחתמין ונחקקים ומצטיירים הכל, והוא ע"י הנה"י שבה, שבהם הוא ג' שמות אהי"ה דיודי"ן דאלפי"ן דההי"ן, שהם קס"א קמ"ג קנ"א, והם גימט' תנ"ה, והוא כמנין חותם עם הכולל. וכשמתלבשין הנה"י שבה בז"א בסוד מוחין, נפתחין ונחתמין בו הה' מוצאות הפה, וכללות כל הפה כולה מהחותם שבה, והם נעשים מהה"ג שביסוד שבה, כי מתנוצצים הה"ג ומזהירים בו בחמשה מיני אור, שהם: אָ אַ אֵ אִ אַּ, שעליהם נאמר (יחזקאל א א) נפתחו השמים ואראה מראות אלהים, כי כל א' הוא אור, והם החמשה אור הנאמר ביום ראשון, כמ"ש בתיקונים שם (דף ה ע"א). והנה הם מנוקדות בניקוד קמץ צירי חולם חירק שורק, והם החמש נקודות דפיתוחי חותם, כי השורק הוא שורק גדול שהוא בו', ומאלו החמשה נקודות יוצאים ונעשים החמשה אותיות מנצפ"ך, שהם השורש דכל הה' מוצאות הפה, כי מהם יוצאים כל החמשה מוצאות שהם: אחה"ע בומ"פ גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"צ, וע"י עוד בתיקונים (תיקון ה דף כא ע"א, וסוף תיקון יח דף לה ע"ב וריש תיקון יט דף לו ע"א), ואלו החמשה נקודות והה' אותיות מנצפ"ך והחמשה מוצאות הפה, הם כולם מהה"ג שביסוד דאימא, וכל גבורה הוא בחי' נוק' כנודע. ומהם נתגלה אלינו כל הכ"ז אותיות, אשר הם כולם מהמלכות נוק' וכנ"ל אות א', אבל הה' חסדים אשר להז"א עם כל תוצאותיהם הם נגזזו ממנו לגמרי, אמנם מתפשט הארתם ומתלבש בהכ"ז אותיות שבמלכות, ונעשים גם הם עי"ז כלולים מחסדים וגבורות עכ"פ וכנ"ל אות ה'.

ומ"ש הרב שהיסוד שבה הוא הנקרא חותם, הגם שהחותם הרי הוא נעשה רק ע"י כל

הנה"י כולן כנ"ל, אך הנצח הוד הם סתומים לעולם, וגילויים הוא רק ביסוד כנודע. ועומק הטעם בזה הוא בסוד הצמצום, כי נצטמצם שלא להריק השפע שבכל התנהי"ם דז"א להמלכות נוק' אלא רק דרך קו אחד, שהוא היסוד. וכן עד"ז מכל התנהי"ם דכל פרצוף עליון להתחתון אינו יורד ונמשך אלא רק מהיסוד דהעליון, וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק ג דף כה ע"ד בד"ה כתיב ויאמר) עש"ה, וכן הוא בענינינו, כי לא נתגלה כל השפע מההתלבשות דהנה"י דאימא בז"א אלא רק מהיסוד דאימא, ולכן נעשה כל החותם רק ביסוד. וגם משום שהוא הקו האמצעי, והוא כולל את כולם, ולכן נקרא ונעשה כל החותם רק ביסוד, ועי' עוד בענין החותם בכוונת נעילה (שעה"כ דרושי יו"כ דרוש ג) ובכוונת הושענה רבה.

ועי' עוד כ"ז בפע"ח (שער ספירת העומר פרק ג) שאמר שם כי ע"י שהאורות החו"ג שבהיסוד דאימא הם אורות רבים וגדולים, ולכן כשנכנס יסוד דאימא בז"א, הנה כאשר הגיע להגרון שהוא מקום צר מאד, מתפשטים האורות ובוקעים ויוצאים לחוץ, וזה סוד בקיעת הפה שבאדם, כי נבקעו ע"י רבוי האורות ההם, ואז יוצאין קצתן ונעשין מקיפים מבחוץ, וקצתם נשארו מבפנים. ועיקר מה שיוצא מבחוץ הוא הגבורות, כי מרוב חמימותם ואישם הגדולה, הם יוצאים לחוץ ונעשים אור מקיף, ומן החסדים הוא האור פנימי, וזה סוד ה' מוצאות הפה שהם ה"ג מנצפ"ך, והם נקראו בתיקונים פיתוחי חותם, כי מקום הנפתח ונתגלה עתה בפה הוא נמשך מאימא עלאה הנקראות חותם, כי עטרה דגבורה הוא גנוז באימא, וחותם האימא הוא ה"ג שביסוד שבה, ואז יוצאים הכ"ב אותיות, כי סוד האותיות נפקי מבינה שהם הה"ג, אחע"ה בומ"ף כו', ולפי שהם באים מסוד הגבורות שהם עטרה דגבורה דנוק' מלכות הנקראת נפש, לכן בתיקונים קורא נפש אל אותיות, עכ"ל פע"ח שם ע"ש (ביאורים ח"א נה ע"א).

ועי' עוד זוה"ק ויקהל ר"ח ע"א (ביאורים ח"א עד ע"א).

ה. עי' תז"ח (ג ע"ג): (נראה דקץ) אית בכל דרא ודרא כפום זכון דילהון בכל¹⁷⁴⁶ מארה דדרא כפום דרב דרא נוטים אבתרה ואם חובין מתרבין עלה אמר רבי היא פרקנא עד דרא אחרא ובגין דא כל הקצין כלו וכלא תליא בתיובתא ובזכון דמדות דכל דרא ודרא אבל קץ וזמן דשוי קודשא בריך הוא לא תליא בזכון ובמדות דכל דרא ודרא אלא בה תליא הדא הוא דכתיב (ישעיה מח) למעני למעני אעשה ואעש למען שמי ובגין דא כל קץ דכל דרגא כפום זכון דבני נשא איהו וקץ דקודשא בריך הוא לא תליא בזכון דלהון ואית ע"ב בתר אלף חמישאה כפום ההיא מדה ואית ע"ב בתר אלף ומאתן כפום ההיא מדה ואית מאתן וחמשין ושית דנח דילה כי עין בעין יראו קץ אחרא אית רמ"ה כפום מדה והאי דרגא דרעוא דאיהו קודשא בריך הוא תרין קצין אאריך ודא וכל חשבונות וגימטריאות דקצים אנון פרפראות לחכמה מכתרא לעלא לית קץ וחשבון כמו שכתב בעל ספר יצירה ולפני אחד מה אתה סופר רישא דכל קצין חכמה סופא דכל קצין איהו דאיהי שכינתא עשיראה.

תרגום: (נראה שקץ) יש בכל דור ודור כפי זכויותיהם בכל מורה הדור כפי שרב הדור נוטים אחריי ואם החטאים מתרבים עליה אמר רבי חייא הגאלה (נרחית) עד הדור האחרון ולכן כל הקצין כלו והכל תלוי בתשובה ובזכויות של המדות של כל דור ודור אבל הקץ והזמן ששם הקדוש ברוך הוא לא תלוי בזכויות ובמדות של כל דור ודור אלא בו תלוי זהו שכתוב (ישעיה מח) למעני למעני אעשה (יחזקאל כ) ואעש למען שמי ולכן כל קץ של כל דרגה הוא כפי הזכויות של בני האדם הוא והקץ של הקדוש ברוך הוא לא תלוי בזכויותיהם ויש שבעים ושנים אחר האלף החמישי כפי המדה ההיא ויש שבעים ושנים אחר אלף ומאתים כפי המדה ההיא ויש מאתים וחמשים ושש של נח שלו כי עין בעין יראו קץ אחר יש מאתים ארבעים וחמש כפי (אותה) המדה והדרגה הזו של רצון שהוא הקדוש ברוך הוא שני קצין אאריך וזה וכל החשבונות וגימטריאות של קצים הם פרפראות לחכמה מכתר למעלה אין קץ וחשבון כמו שכתב בעל ספר יצירה ולפני אחד מה אתה סופר הראש של כל הקצים חכמה הסוף של כל הקצים הוא שהשכינה היא העשירית.

בהגר"א: בכל מארי' דדרא דכפום דרוב כו' - כנ"ל דור דור ומנהיגיו. ובזכון דמדות כנ"ל שהראה לו כו'. אבל קץ כו'. כמ"ש זכו אחישנה לא זכו בעתה: ביה תליא - ר"ל בטד"א: וקץ דקדב"ה - ר"ל דעד"א: דאית ע"ב - שלאחר כל הקיצין צריכין להיות ע' שנין חבלי משיח כמ"ש

בהקדמת תיקו"ז גז"ד של ע' שנה דאינון ע' שנין כו' ואית דמוסיף ב' כו' והוא כמ"ש בר"מ פ' פנחס דרמ"ט דלע' תחיל ולב' שנין אולידת כו' בתר אלף חמישאה כו'. הוא קץ של חכמה דאלף הוא כתר ששם אלפיה זכחו"ב מאות ובז"ס תחתונות עשירות כידוע: **בתר אלף ומאתן כו'** - בחסד כנ"ל ובאותו הקץ בוחר הזוהר בכל מקום יותר בהקדמת תיקוני זהר הנ"ל ובר"מ הנ"ל לפי שהקץ נטיל בע"ב דחסד כנ"ל: **ומאתן וחמשין דשית** - ר"ל ע"ב אחרי כן וסמך על הנ"ל והוא קץ של מלכות שיסוד נקרא רנ"ו כמ"ש¹⁷⁴⁷ בהקדמת תיקו"ז (ט ע"א) אלף לכתר ומאתן לחו"ב וחמשין לחג"ת נו"ה שעד שם מתפשט נ' תרעין דבינה ושית ביסוד ו' זעירא שהוא יום הששי שעליו נאמר ויכלו גי' ע"ב כנ"ל אז וישבות ביום השביעי מלכות. וז"ש דנח דיליה. ר"ל המנוחה שהוא ע"ב כנ"ל: **כי עין בעין** - ר"ת ע"ב כנ"ל: **אית רמ"ה** - ביסוד ר"מ עד נצח והוד ה' שעד שה אתפשטותה דה' עילאה ספירה חמישית יום ה' וע"ב אחרי כן ביסוד וה"ה לשאר מדות ולא קחשיב אלא שבם יש לתלות יותר חכמה ראשית דכל קיצין ומלכות סופא דכל קיצין כמו שמפרש והולך וחסד ויסוד כנ"ל ואתה לך לקץ כו': **דהאי דרגא דרעוא** - ר"ל שברצונו תלוי ולא בזכיות. דאיהד קב"ה. דרגא דעד"א: **תרין קצין אאריך** - ר"ל קץ של מדות הג"ל וקץ של ע"ב שאחרי כן ועליהן אמרו מקרא זה נוקב כז' כי עוד חזון כו' ויפח לקץ כו'. אם יתמהמה אף באותן ב' קצין חכה לו כי בא יבא: **ודא וכל כו'** - ר"ל מ"ש לעיל דקץ הראשון הוא בחכמה ועליו נאמר שרק אלף שנים יהיו בגלות ואלף שנים לא תליא בתשובה ואח"כ תולה בתשובה שהוא קץ הראשון כמו שמפרש והולך: **מכתרא דלעילא** - ר"ל קודם הכתר אבל קץ הראשון הוא מוד הכתר בחכמה קץ לכתר: **צדיק איהו דאיהי שכינתא עשיראה** - ר"ל דעשירי הוא מספר האחרון כידוע וכן בספ"י היא קץ אחרון לצדיק וכן הוא במספר אעפ"י שהמספר מתחיל בא' ומסיים בעשר מ"מ א' הוא שורש המספר וכן עשר כללדת המספר אבל עיקר המספר הוא מב' עד ט' וכן כאן מחכמה עד צדיק וצדיק הוא קץ אחרון של הקצים הנ"ל רנ"ו שבו נאמר רנ"ו ליעקב שמחה כמ"ש בהקדמת תיקו"ז ע"ש: **שעשיראה כו'** - כצ"ל עשיראה וכל סוף איהו בצדיק עד"א כליל כו' עד קצין וכלא איתכליל בצדיק כז':

ועי' זהר ח"ב ט ע"ב: רזא דרזין לחכימי לבא ואתמסרו (אתיהיבת) עשר שבטין אלף שנין תרין שבטין מאתן שנין שארו דמעין למנפל פתח ואמר (איכה א ב) בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה לסוף תריסר שבטין דגלותא ליליא יתחשך לישראל עד דיתער וא"ו לזמן שתין ושית שנין לכתר תריסר שבטין דאינון אלף ומאתן שנין דגלותא ולבתר ועדו שתין ושית שנין דחשוכא דליליא כדין (ויקרא כו מב) וזכרתי את בריתי יעקב דא אתערותא דאת ו' דאיהו נפש דבית יעקב ורזא דא (בראשית מו כז) כל הנפש [הבאה יעקב] והבאה ליעקב מצרימהו (לבית יעקב) וגו' ששים ושש¹⁷⁴⁸ ואיהו ו' נפש דבית שני רזא דה' תתאה ודא ו' רזא דששים ושש ששים לאתערותא דיעקב¹⁷⁴⁹ ושש לאתערותא דיוסף ועל דא איהו ו' דאינון תרין בחבורא חדא ורזא חדא¹⁷⁵⁰:

מתמן ולהלאה יתער קב"ה לאינון נסין ואתין דקאמרן ויתערון על ישראל אינון עקתיין דקאמרן וכדין (ס"א ורזא דא) ואף את בריתי יצחק ולבתר כד יגיח מלכא משיחא קרבין בכל עלמא בימינא דקודשא בריך הוא כמה דאת אמר (שמות טו ז) ימינך יהו"ה נאדרי בכח כדין ואף את בריתי אברהם אזכור ולבתר והארץ אזכור דא ה' בתראה בההוא זמנא כתיב (זכריה יד ט) והיה יהו"ה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד: תרגום: סוד הסודות לחכמי הלב, נמסר עשרה שבטים אלף שנים. שני שבטים מאתים שנה, התחילו הדמעות ליפול, פתח ואמר "בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה". לסוף שנים עשר השבטים של גלות, הלילה נחשך לישראל, עד שיתעורר וא"ו לזמן ששים ושש שנה. לאחר שנים עשר שבטים, שהם אלף ומאתים שנות גלות, ואחר (עד) ששים ושש שנה בחושך הלילה,

– מאיר התיקון –

¹⁷⁴⁷ פ' כמו שכתבתי.

¹⁷⁴⁸ במדבר רנב ע"ב בראשית קיז ע"א קיט ע"א (הערת הזהר).

¹⁷⁴⁹ שבת"ת סוד ו' עם ראש, יו"ד על ו', וה"ס כל ג' שלישי ת"ת, ואם תרבה הי' עם הו' הרי ס'. אבל ביוסף הוא בלתי ראש, וה"ס ו' רבתי ו' זעירא, ובמאמר הפסיעות של אברהם אבינו ע"ה דף ב' פירש (רמ"ז).

¹⁷⁵⁰ גוף וברית חשבינן חד (רח"ו).

אז "וזכרתי את בריתי יעקוב", זו התעוררות האות ו', שהיא נפש של בית יעקב. וסוד זה "כל הנפש הבאה ליעקב וגו' ששים ושש" והוא ו', נפש של בית שני, סוד של ה' תחתונה, וזה ו', סוד של ששים ושש, ששים להתעוררות יעקב, ושש להתעוררות יוסף, ולכן הוא ו'ו', שהם שנים, בחבור אחד וסוד אחד.

משם והלאה יתעורר הקדוש ברוך הוא לאותם נסים ואותות שאמרנו, ויתעוררו על ישראל אותן צרות שאמרנו, ואז (נ"א וסוד זה) "ואף את בריתי יצחק". אחר כך כאשר ילחם מלך המשיח קרבות בכל העולם, בימין הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ימינך ה' נאדרי בכח", אז "ואף את בריתי אברהם אזכור", ואחר כך "והארץ אזכור" זו ה' אחרונה. באותו זמן נאמר "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".

ו. ועי' דברי רבינו בתז"ח מא ע"ב: בגין דאורייתא כו' - שאורייתא דילן הוא אורייתא דבריאה שלכן כתיב בה שכר ועונש טוב ורע כמש"ו ואע"ג דדרשו והשיגו בה כמה דברים מאצילות הכל בבריאה שכלול מהכל כמו שמשגיגין מלכות כל הספירות דלעילא וכו' ואף משה לא נתנבא ולא השיג אלא בבריאה וז"ש חמשים ש"ב כו' דבינה מקנן בכורסייא ואף שער החמשים שהוא כתר דבריאה לא השיג ששה מלכות דאצילות אבל באצילות שהוא בחכמה עליה נאמר כך עלה במחשבה לא תשיג שם וכו'.

עיי"ש מ"ט ע"ב וז"ל, ואורייתא טפילה כו' שאורייתא הוא בבריאה שלכן בה שכר ועונש ע"ה טו"ר כמש"ל ונשמה מאצילות וכו', עכ"ל.

ועי' בהגר"א בתיקו"ז לז ע"ג: י' שבה' מתכשר כל הפסולין, והוא לע"ל שעתידין ממזרין להתכשר (קידושין עב ע"ב), שנאמר בהם (דברים כג ג) עד דור עשירי כו', והוא שער החמשים שבה, חוזר הכל להכשירו, שלמטה מתפשטין מ"ט פנים טהור בז"ס תתאין, וכנגדן מ"ט פנים טמא שהוא מקנן במט"ט, עץ הדעת טו"ר, אבל היא בעצמה חירו דכלא, שער החמשים, ה' דכליל כל החמשים, ה"פ י' דבה וכו' והענין כי האסור הוא מצד עץ הדעת טו"ר, דשם הס"א, אבל בעץ החיים לא יגורך רע (תהלים ה ה), ומינה מתפשטין חו"ג מסט' דחסד טהור, אף בעץ הדעת טו"ר ומסט' דגבורה, טמא שם, ות"ת מכריע פעם לכאן כו'. וז"ס שהתורה ניתנה במ"ט פנים טהור ובמ"ט פנים טמא, והוא בדרגא דחו"ג, ובהגיע לת"ת שם נאמר כהלכה. ולוחות הראשונות ניתנו בעה"ח, דשם לא יום ולא לילה לעת ערב יהיה אור (זכריה יד ז), יום השביעי דאין לילה נזכר בו. וממנה שני ענפין יוצאין, חו"ג על כל דבר. אלא כיון שמגיע לת"ת מכריע לצד אחד, ושם נקרא הלכה, וז"ש (א ע"ב) הלכה כרבים מסט' דאבהן כו' ע"ש. אלא שלהלכה שהוא במלכות אינו כן.

עי' תיקו"ז פג ע"א: פקודא רביעאה לאתעסקא באורייתא דבעל פה ולאפרשא בה בשית דרגין באסור והתר טומאה וטהרה כשר ופסול הה"ד ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו) בין מים דדכיו דטהרה התר כשר ובין מים דמסאבו דאינון אסור טמא פסול דאינון מי בורות נשברים (ירמיה ב יג) מים סרוחים מים מטונפין ועלייהו אתמר (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני.

תרגום: מצוה רביעית, לעסוק בתורה שבעל פה, ולהפריד בהם בשש דרגות: באסור והיתר, טומאה וטהרה, כשר ופסול. זהו שכתוב "ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים", בין מים של טהרה היתר כשר, ובין מים של טומאה, שהם אסור טמא פסול, שהם מי "בורות נשברים", מים סרוחים, מים מטונפים ועליהם נאמר "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני".

בהגר"א. בשית דרגין באיסור כו' - והרקיע הזה הוא מטטרו"ן, בשית אתוון דלילה, ו"ק דיצירה, שבהן מקנן ז"א בו"ק (לעיל כד ע"ב), ולכן הוא בשית דרגין. והנה הוא עץ הדעת טוב ורע, חציו טוב וחציו רע, החסדים שבו טוב. והנה בו"ק ג' חסדים וג' גבורות, והן ג' טוב: היתר, טהרה, כשר. וג' להיפך.

עי' זהר ח"ג קכד ע"ב: והמשכילים יבינו (דניאל יב י) מסטרא דבינה דאיהו אילנא דחיי בגינייהו אתמר (שם ג) והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר מן זוהרא דאימא עלאה תשובה באלין לא צריך¹⁷⁵¹ נסיון ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא

– מאיר התיקון –

¹⁷⁵¹ דבאילנא דחיי והזר כו' כנ"ל, וא"צ נסיון אלא בע"ה פשוטין דאורייתא (יהל אור).

דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא¹⁷⁵² ברחמי ויתקיים בהון (דברים לב יב) יי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר:

ואילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר טומאה וטהרה לא שלטא על ישראל יתיר דהא פרנסה דילן לא ליהוי אלא מסטרא דאילנא דחיי דלית תמן לא קשיא¹⁷⁵³ מסטרא דרע ולא מחלוקת¹⁷⁵⁴ מרוח הטומאה דכתיב (זכירה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ דלא יתפרנסון ת"ח מעמי הארץ אלא¹⁷⁵⁵ מסטרא דטוב דאכלין טהרה כשר היתר ולא מערב רב דאכלין טומאה פסול איסור דאינון מסאבין דמסאבין גרמיייהו בנשג"ז בגין דאינון בנוי דלילית דאיהי נשג"ז חזרין לשרשיהו ועלייהו אתמר (ישעיה יד כט) כי משרש נחש יצא צפע: תרגום: "והמשכילים יבינו" מצד הבינה שהוא עץ החיים, בגללם נאמר "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע", בחבור זה שלך, שהוא ספר הזהר, מזהיר האם העליונה תשובה, באלה לא צריך נסיון, ומשום שעתידים ישראל לטעום מעץ החיים, שהוא ספר הזהר הזה, יצאו בו מהגלות ברחמים, ויתקיים בהם "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר".

ועץ טוב ורע שהוא אסור והיתר טומאה וטהרה לא שולט יותר על ישראל, שהרי פרנסתנו לא תהיה אלא מצד עץ החיים שאין שם לא קשי מצד הרע, ולא מחלוקת מרוח הטומאה, שכתוב "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" שלא יתפרנסו תלמידי חכמים מעמי הארץ, אלא מצד הטוב, שאוכלים טהרה כשר היתר, ולא מערב רב שאוכלים טומאה פסול איסור, שהם טמאים שמתמאים עצמם בנדה שפחה גויה זונה, משום שהם בני לילית, שהיא נדה שפחה גויה זונה, חוזרים לשרשם, ועליהם נאמר "כי משורש נחש יצא צפע".

ועיי"ש ערה ע"ב: אבל רבנן ווי לאינון דאכלין תבן¹⁷⁵⁶ תבל דאורייתא (חמור דאורייתא¹⁷⁵⁷ דאתחשיב ח"כם מ'ופלא ו'רב ר'בנן) ולא ידע בסתרי דאורייתא אלא קלין¹⁷⁵⁸ וחמורין דאורייתא קלין תבן דאורייתא חומרא דאורייתא חטה חט ה' אילנא דטוב ורע¹⁷⁵⁹:

תרגום: אבל רבותינו אוי לאותם שאוכלים תבן תבל של התורה (חמו"ר של התורה שנחשב ח"כם מ'פלא ו'רב ר'בנן) ולא יודע בסתרי תורה אלא קלים וחמורים של התורה קלים תבן של התורה וחומרה של התורה חטה חט ה' עץ של טוב ורע.

מכיוון שהוא לבוש השכינה לכן הוא תורה דבריא, ולכן הוא מיוסד על טהור וטמא אסור ומותר חייב וזכאי, והוא הגילוי דשם אלהים, משא"כ תורה דאצילות שהוא גילוי של שם הוי"ה ב"ה (הקדו"ש יז ע"א). ועי' תז"ח מא שהתורה שלנו הוא תורה דבריא, כי היא נשתלשה מתורה דאצילות, ונתלכשה בלבושין דבי"ע. ועי' בכהגר"א על תיקון"ז יז ע"ב (ביאורים ח"א פה ע"ג).

ז.עי' זהר ח"ג כז ע"א: פקודא לעשות העולה כמשפטה ועלה אתמר זאת תורת העולה וגו' (ויקרא ו ב) חמש אשים הוו נחתין על קרבנא¹⁷⁶⁰ אש אוכל ואינו שותה אש שותה ואינו

– מאיר התיקון –

¹⁷⁵² ואילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר לא שליט על ישראל יתיר וכו' כי אז יהיו כמלאכי עליון עוסקים בחכמת התורה דאצילות ולא בתורת מטטרון מלובשת במלבושים וספורים גשמיים (רח"ו בהקדמה לשעה"ק).

¹⁷⁵³ מסט' דרע משמאל (יהל אור).

¹⁷⁵⁴ מימינא דקליפה, דימינא חמור משמאלא כמ"ש בתז"ח {י, ב} (יהל אור).

¹⁷⁵⁵ נמחק ביהל אור.

¹⁷⁵⁶ י"ג תבל וצ"ל תבן (יהל אור).

¹⁷⁵⁷ כמש"ו בפשוטי תורה (יהל אור).

¹⁷⁵⁸ ר"ל דקלין הוא תבן. וחומר הוא חטה, ובשניהם ט"ר, כמ"ש חט"ה ח"ט ר"ע, ה' טוב (יהל

אור).

¹⁷⁵⁹ התורה אשר שם [בעולם הבריאה] שהיא המשנה תהיה נקרא שפחה וקליפין דתורה דאצילות (הקדמת הרח"ו לשעה"ק).

¹⁷⁶⁰ הנה כאן הזכרו ה"פ אש זה בחי' הזיווג הנעשה (בלילה) כלילה בסוד הה"ג והם ה' אש שהזכרו הכא וזה הזיווג נעשה בבריאה ששם הם עולין משא"כ יצירה ועשיה הם ירידה למטה ע"ש תורת העולה כי בחי' המלכות עולה למעלה לבריאה לצורך זיווג זה. והנה בכל ימי החול מלכות דאצילות כלולה בבריאה ונפרדת מבעלה בעוונתו ומשתוקקת לבעלה ומשבחת עד חצות לילה שאז נקר' אלהים וז"ש (תהילים פג ב) אלהים אל דמי לך ומחצות ואילך אמר (תהילים פג ב) אל תחרש ואל תשקוט אל מחצות עד בקר שאז נקר' א"ל ואינו עולה בעולם האצ' אלא בליל שבת (זהר הרקיע). ובגמ' (יומא כא ע"ב) חשיב שש וכאן לא חשיב אש דשכינה שהיא כלל כל

אוכל אש אוכל ושותה אש אוכל לחים ויבשים אש שאינו אוכל ואינו שותה¹⁷⁶¹ לקבלייהו אינון¹⁷⁶² זאת תורת העולה חד הוא העולה על מוקדה ב' על המזבח ג' כל הלילה ד' ואש המזבח תוקד בו (ויקרא ו ב) ה' ואוקמוה מארי מתניתין עולה כולה סלקא לגבוה ודא בינה¹⁷⁶³ ה' ה' מראות דילה¹⁷⁶⁴ י' בת¹⁷⁶⁵ יחידה¹⁷⁶⁶ (שמות כד יז) ומראה כבוד יהו"ה כאש אוכלת¹⁷⁶⁷ ו' אור דבת עינא והיא אש שותה¹⁷⁶⁸ כל מיין דאורייתא ואוכלת¹⁷⁶⁹ כל קרבנין דצלותא ואוכלת לחין ויבשין אינון פשטי דאורייתא דאינון כעצים יבשים ורזי אורייתא אינון כעצים לחים והאי איהו אש אוכלת לחין ויבשין ועוד אוכלת לחים כל קרבנין דהוה קרבין בצלותא על מצות עשה ויבשין כל קרבנין דהוה קרבין בצלותא על מצות לא תעשה והאי איהו סקילה¹⁷⁷⁰ שריפה הרג וחנק על מצות עשה ועל מצות לא תעשה אלין אינון קרבניא דשכינתא צלותא דפקודין דעשה ולא תעשה ולקבל ה'¹⁷⁷¹ מראות אלין תקינו ה' צלותי ביומא דכפורי ולקבל בת עינא אינון עשרת ימי התשובה י"ה¹⁷⁷² לקבל אור¹⁷⁷³ דבת עינא ה' ענויין לקבל ה' בתראה:

תרגום: מצוה לעשות העולה כמשפטה, ועליה נאמר זאת תורת העולה וגו'. חמשה אשים היו יורדים על הקרבן, אש אוכל ואינו שותה, אש אוכל ואינו אוכל, אש אוכל ושותה, אש אוכל לחים ויבשים, אש שאינו אוכל ואינו שותה. כנגדם הם זאת תורת העולה אחת, היא העולה על מוקדה שתיים, על המזבח שלש, כל הלילה ארבע, ואש המזבח תוקד בו חמש. ופרשה בעלי המשנה, העולה כולה, עולה לגבוה, וזו בינה, ה', ה' מראות שלה, י' בת יחידה. (שמות כג) ומראה כבוד ה' כאש אוכלת, ו' אור של בת עין והיא אש שותה כל המים של התורה, ואוכלת את כל הקרבנות של התפלה, ואוכלים לחים ויבשים, אותם פשטי התורה שהם כמו עצים יבשים, וסודות התורה הם כמו עצים לחים, וזוהי אש האוכלת לחים ויבשים. ועוד אוכלת לחים, כל הקרבנות שהיו קרבים בתפלה על מצוות עשה, ויבשים כל הקרבנות שהיו קרבים בתפלה על מצוות לא תעשה, וזהו סקילה שרפה הרג וחנק, על מצוות עשה ועל מצוות לא תעשה, אלו הם

– מאיר התיקון –

האשים (יהל אור). ז"ל הגמ': תנו רבנן שש אשות הן: יש אוכלת ואינה שותה, ויש שותה ואינה אוכלת, ויש אוכלת ושותה, ויש אוכלת לחין כיבשין, ויש אש דוחה אש, ויש אש אוכלת אש. יש אש אוכלת ואינה שותה, הא דידן. שותה ואינה אוכלת, דחולין. אוכלת ושותה, דאליהו דכתיב ואת המים אשר בתעלה לחכה. אוכלת לחין כיבשין, דמערכה. יש אש דוחה אש, דגבריאל. ויש אש אוכלת אש, דשכינה.

¹⁷⁶¹ זהו אש דוחה שאמרו בגמ', וחמש הם מסט' דה' שבשם (יהל אור).

¹⁷⁶² נ"ל שצ"ל זאת תורת העולה עד הלילה, א'. ור"ל מוקדש הוא אש א', ואש המזבח כו' ב'. אש תאכל האש, ג'. והאש על המזבח כו' ד'. אש תמיד כו' ה'. ה' פעמים אש. וכן דרשו בגמ' (יומא מה ע"א) ה' פעמים אש הנ"ל על מערכה גדולה, ושני' וקיום אש ואברים ופדרים ומנורה ע"ש (יהל אור).

¹⁷⁶³ שנק' גבוה, בגבהי מרומים כידוע (יהל אור).

¹⁷⁶⁴ ר"ל ה' דהעולה רומז על ה' מראות שהן אשלי"ת (אדום, שחור, לבן, ירוק, תכלת), ה' גוונין מסטרא דה' עילאה והן ה' פעמים שנאמר בסנה ראייה אצל משה וירא וירא המראה לראות (יהל אור).

¹⁷⁶⁵ נמחק בדפ"ק. ר"ל מראה עצמה היא מלכות שהיא מ' דמראה מ' יום שעמד משה בהר מ' יום דיצירה הולד (יהל אור).

¹⁷⁶⁶ ר"ל בת עין שכל השם בעין ששני בת עין הן: א' החיצון פני אדם מלכות ה' אחרונה. וא' נקודה פנימאה חכמה יו"ד של השם וה' מראות ה' ראשונה אור הוא ו' כמש"ו והחיצונה הנ"ל הוא המראה (יהל אור).

¹⁷⁶⁷ וז"ש אש אוכלת אש דשכינה (יהל אור).

¹⁷⁶⁸ עכשו מפרש כל ה' אשים הנ"ל בשכינה (יהל אור).

¹⁷⁶⁹ ובזה נתבאר ד' אשים הנ"ל אוכלת או שותה או שניהן ואינו אוכל ולא שותה הן הפסולין שאינה מקבלת קרבן וז"ש דוחה הפסולין מע"ג המזבח (יהל אור).

¹⁷⁷⁰ והן הקרבנין שמוסרין עצמם למיתה וכו' ומסטרא דלת יבש ונהר יחר ויבש (יהל אור).

¹⁷⁷¹ שיוה"כ בבינה תקינו כל אלו נגד השם שבבינה נגד העין שבאלו הימים השם מציץ מן

החרכים (יהל אור).

¹⁷⁷² ה' (דפ"מ). ו' (יהל אור).

¹⁷⁷³ ור"ל ו' שבשם לקבל אור שמדליקין ביוה"כ כמ"ש באורים כבדו ה' ביוה"כ והוא כנגד אור של העין כנ"ל, ועשי"ת נגד בת עין שמשם הדמעות ששעריהן אינן ננעלין, וכן עשי"ת השערים פתוחים כמ"ש דרשו ה' בהמצאו כו' (ר"ה יח ע"א) שבאלו הימים אל תדום בת עיניך, ונגד בינה תפלה כמש"ש ממעמקים קראתיך עומקא עילאה כידוע, ונגד ה' אחרונה ה' ענויין כמ"ש ועניתם את נפשותיכם שמשם הנפש כידוע ואור הוא שמש ת"ת (יהל אור).

הקרבנות של השכינה, תפלה, על מצוות עשה ולא תעשה. וכנגד חמש המראות הללו תקנו חמש תפלות ביום הכפורים. וכנגד בת עין, אותם עשרת ימי תשובה, חמש עשרה כנגד האור של בת עין, חמשה ענויים כנגד ה' אחרונה.

ח. ע"י א ע"א ז"ל: משכן עלאה בגינה אתמר מי ברא אלה מאי אלא אלין (&) אלה מועדי ה' ומאי אנון מועדי ה' אלין אנון חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות הרי תלת תלת אחרנין ראש השנה חנכה פורים תלתא מנהון איקרון מועדי ה' ואינון מקראי קדש תלתא אחרנין אקרון אלה הם מועדי ולקבליהון אתמר (איוב לג &) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. תרגום: המשכן העליון בשבילה נאמר "מי ברא אלה", מה זה "אלה". אלו "אלה מועדי ה'". ומי הם מועדי ה', אלו הם, חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות, הרי שלשה. שלשת האחרים, ראש השנה חנוכה ופורים, שלשה מהם נקראים "מועדי ה'", והם "מקראי קדש". שלשת האחרים נקראים "אלה הם מועדי", וכנגדם נאמר "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר".

בהגר"א: ואינון מקראי קדש - דנפקי מקדש, חכמה¹⁷⁷⁴, ונקראים מועדים בסוד (כאן נמחק בכ"ק ג' תיבות)¹⁷⁷⁵:

ועי"ש א ע"ב: תא חזי אלין מועדי ה' אזלין על תקונא דגופא דמלכא קדישא ואלין אנון פסח דרועא ימינא דמלכא ודא חסד ובגינה אתמר ימין מקרבת ראש השנה דרועא שמאלא דמלכא ודא גבורה ובגינה אתמר שמאל דוחה שבועות דא גופא דמלכא ודא ת"ת עמודא דאמצעיתא.

תרגום: בא וראה "אלה מועדי ה'" הולכים על תקון הגוף של המלך הקדוש, ואלה הם: פסח, זרוע ימין של המלך, וזה חסד, ובשבילה נאמר "הימין מקרבת" (&). ראש השנה, זרוע שמאל של המלך, וזו גבורה, ובשבילה נאמר, "שמאל דוחה" (שם). שבועות, זה הגוף של המלך, וזו תפארת, העמוד האמצעי.

ט. ע"י זהר ח"א קח ע"ב: ח' שמים דאינון ע"י¹⁷⁷⁶ רזא יהו"ה דא איהו ברזא דשבעין ותרין שמהן [ואלין אינון] דנפקי מן ויסע ויבא ויט¹⁷⁷⁷.

וה"ו יל"י סי"ט על"ם מה"ש לל"ה אכ"א כה"ת הז"י אל"ד לא"ו הה"ע חלק ראשון¹⁷⁷⁸ יז"ל מב"ה "הר"י הק"ם לא"ו כל"י לו"ו פה"ל נל"ך יי"י מל"ה חה"ו חלק שני¹⁷⁷⁹ נת"ה הא"א יר"ת שא"ה רי"י או"ם לכ"ב וש"ר יה"ו לה"ח כו"ק מנ"ד חלק שלישי¹⁷⁸⁰ אנ"י חע"ם רה"ע יי"ז הה"ה מי"ך וו"ל יל"ה סא"ל ער"י עש"ל מי"ה חלק רביעי¹⁷⁸¹ וה"ו דנ"י הח"ש עמ"ם ננ"א ני"ת מב"ה פו"י נמ"מ יי"ל הר"ח מצ"ר חלק חמישי¹⁷⁸² ומ"ב יה"ה ענ"ו מח"י דמ"ב מנ"ק אי"ע חב"ו רא"ה יב"מ הי"י מו"ם חלק ששי בשכמל"ו.

– מאיר התיקון –

¹⁷⁷⁴ ע"י שער הפסוקים - פרשת תצא וז"ל, והענין הוא, ארז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם וכו'. והענין היא, שהקדושין הם מצד החכמה, שכן כל קדושה היא מצדה. וכל כללות הספירות מעשר, הם מצד חכמה, וז"ש בעשרה מאמרות, שהם בסוד החכמה, שהיא כללות היו"ד, נברא העולם שהיא בינה. זוהר חלק ג דף סא/א ותנינן קמיה דמר, מאי קדש, שלימותא דכלא דאקרי חכמה עלאה, ומהאי אתר נגיד משח רבות קדישא בשבילין ידיעון, לאתר דאקרי בינה עלאה, ומתמן נפקין מבויעין ונחלין לכל עיבר, עד דמטו להאי זאת, (ומאתר דא אתער רוח קדישא):

¹⁷⁷⁵ אולי "אלה מועדי ה'", עוד אפשר שהוא "ג' האבות" ע"י תיקו"ז יא ע"ד ד"ה אלה. ¹⁷⁷⁶ פירוש ע"ב מלאכים של מטה מתחברים בע"ב שמות של מעלה הנקראים שמים (הערת הזוהר).

¹⁷⁷⁷ ע"י ע"ח שער כה פרק ב' (ב) כלל חו"ג כלל טו בענין המזל העליון.

¹⁷⁷⁸ חלק לאשון (דפ"ו).

¹⁷⁷⁹ בשכמל"ו (הערת הזוהר).

¹⁷⁸⁰ בשכמל"ו (הערת הזוהר).

¹⁷⁸¹ בשכמל"ו (הערת הזוהר).

¹⁷⁸² בשכמל"ו (הערת הזוהר).

[ו] אלין אינון שבעין שמהן דשלטין על שבעין דרגין תתאין רזא ויהו"ה אלין [שבעין] שמהן יהו"ה רזא דאקרי שמים שבעה רקיעין אינון דסלקין לשבעין שמהן שמא קדישא [ודא איהו] ויהו"ה המטיר מאת יהו"ה מן השמים.

תרגום: שמים שהם שבעים סוד יהו"ה, זהו בסוד שבעים ושנים שמות, ואלו הם שיוצאים מן ויסע ויבא ויט.

וה"ו יל"י סי"ט על"ם מה"ש לל"ה אכ"א כה"ת הז"י אל"ד לא"ו הה"ע. חלק ראשון יז"ל מב"ה הר"י הק"ם לא"ו כל"י לו"ו פה"ל נל"ך יי"י מל"ה חה"ו. חלק שני נת"ה הא"א יר"ת שא"ה רי"י או"ם לכ"ב וש"ר יח"ו לה"ח כו"ק מנ"ד. חלק שלישי אנ"י חע"ם רה"ע יי"ז הה"ה מי"ך וו"ל יל"ה סא"ל ער"י עש"ל מי"ה. חלק רביעי וה"ו דנ"י הח"ש עמ"ם ננ"א ני"ת מב"ה פו"י נמ"מ יי"ל הר"ח מצ"ר. חלק חמישי ומ"ב יה"ה ענ"ו מח"י דמ"ב מנ"ק אי"ע חב"ו רא"ה יב"מ הי"י מו"ם. חלק ששי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

ואלו הם שבעים שמות ששולטים על שבעים דרגות תחתונות סוד ויהו"ה, אלו שבעים שמות יהו"ה, סוד שנקרא שמים, שבעה רקיעים הם שעולים לשבעים שמות שם קדוש, וזהו ויהו"ה המטיר מאת יהו"ה מן השמים.

עי' לעיל הערה 332.

ועי' לקוטי תורה ספר תהלים, לשמרך בכל דרכיך ס"ת גימ' ע' והם ע' סנהדרין ומשה ואהרן הם גי' ע"ב כמנין חסד וזהו [ע"י] יה"ך. ועי' גר"א שיה"ש א ב – בכ"מ שחושב ע', להם ב' כוללים, כמו עי' אומות עם עשו וישמעאל, וכן ע' שמות הכוללים אנ"י וה"ו שהם ראשים וכוללים כולם. לפי זה מובן דברי הזהר (ח"ג רמה ע"ב) תרין גוונין חוור וסומק יין עי' אנפין הא ע"ב ולקבל תרין גוונין דיין איהי זכור ושמור דשבת ועי' תיבין דקדוש. אמנם מהלקוטי תורה בראשית והערת הזהר בפרשת וירא קח ע"ב משמע שע"ב שייך לקדושה ועי' לתחתונים. ולענין העי' שמות עי' דברי רבינו בסד"צ ט ע"ג שמציין לפ' משפטים (קכג ע"א) עי' נהירו דעי' ענפין דאתזנו מהאי רוחא דנפיק מן פומא, והוא ת"ת כמ"ש שם, כדין עי' שמהן לקבלהן בארעא כל הנפש כו' ע"ש. וכן עי' דברי רבינו על ספ"י ג ע"ג.

י. עי' זהר ח"ב רז ע"ב: לבתר דנפיק שבתא בעי בר נש לאפרשא בין קדש לחול¹⁷⁸³ אמאי דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא¹⁷⁸⁴ לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא לאחזאה יחודא¹⁷⁸⁵ באתר קדישא בקדושה עלאה ולאפרשא לתתאי מיחודא עלאה ולברכא על נהורא דאשא בגין דכל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבתא בר אשא חד דקדושה עלאה דאתגליא¹⁷⁸⁶ ואתכליל¹⁷⁸⁷ בקדושה דשבתא וכד האי אשא¹⁷⁸⁸ אתגליא כל אשין אחרנין¹⁷⁸⁹ אתטמרו ואתגניזו קמיה¹⁷⁹⁰ והאי אשא¹⁷⁹¹ ואיהו דעקידה דיצחק¹⁷⁹² דאתלהטא על גבי מדבחא¹⁷⁹³ בגין כך בעי לברכא על נהורא דאשא והאי אשא לא בעי אשא דחול אלא אשא דשבת והאי אשא איהו אשא דנפיק מההוא אשא דלעילא¹⁷⁹⁴:

– מאיר התיקון –

- ¹⁷⁸³ פי' כשאנו מברכים המבדיל בין קודש לחול (מ"מ).
¹⁷⁸⁴ פי' הע' שרים והקליפות ששולטים בימי החול על העולם וכמעשה העולם וז"ש לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא (מ"מ).
¹⁷⁸⁵ פי' כשאנו אומרים המבדיל מיחדים הקדושה לבדה ומפרישים הע' שרים והקליפות לבדם שלא ינקו ממנה (מ"מ).
¹⁷⁸⁶ זהו מסקנא דתירוצא אקושיא שהקשה הזוהר לעיל אשא דמדבחא אמאי (מ"מ).
¹⁷⁸⁷ ואתכלילא (דפ"ו).
¹⁷⁸⁸ פי' מלכות (מ"מ).
¹⁷⁸⁹ שהם כחות תחתונים בידן החצונים (אור יקר).
¹⁷⁹⁰ כגון היכל זכות ודיניו נעלמים נכללים בקדושה ואינם פועלים והחצונים בנוק' דתהומא רבא וקדושת שבת מתפשטת בכל העולמות כולם ממעלה למטה (אור יקר).
¹⁷⁹¹ מלכות (אור יקר).
¹⁷⁹² שהיא נקשרת בגבורה ונמתקת (אור יקר).
¹⁷⁹³ פירוש הגבורות שבאו מהגבורה למ' וז"ש דאיתלהטא על גבי מדבחא שהיא מ' (מ"מ).
¹⁷⁹⁴ שהיא מדת המלכות, ואש זה הוא פתח כניסת הקרבנות וכניסת תפלתן של ישראל ותורתם ומעשיהם והיא המלכות (אור יקר).
¹⁷⁹⁴ פי' גבורה (מ"מ).

ודא איהו אשא דסביל אשא¹⁷⁹⁵ וכיון דהאי אשא דנפיק מאשא דלעילא אתברכא בברכה דנהורא כדין כל שאר אשין אחרנין נפקין¹⁷⁹⁶ ואתמנן בדוכתייהו ואתייהיב לון רשותא לאנהרא : בההיא שעתא דקא מברכין על אשא אזדמנן ארבע רתיכין¹⁷⁹⁷ ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא¹⁷⁹⁸ ואינון אקרונ מאורי האש בגין כך בעינן לאכפיא ארבע אצבעאן דידא (אצבעאן ידא ארבע) דימינא ולאנהרא לון ומגו (בגו) ההוא נהורא דשרגא¹⁷⁹⁹ דמתברכא¹⁸⁰⁰ :

תרגום: אחר שיוצאת שבת צריך אדם להבדיל בין קדש לחל למה שהרי נתנה רשות לממנים שלמטה לשלט על העולם ובכל מעשי העולם להראות יחוד במקום קדוש בקדשה עליונה ולהפריד למטה מיחוד העליון ולברך על מאורי האש משום שכל האשים האחרים נטמנו ונגנזו ביום השבת פרט לאש אחת של קדושה עליונה שנגלתה ונכללה בקדשת השבת וכשהאש הזו מתגלה כל יתר האשיות נטמנות ונגנזות לפניה והאש הזו היא של עקדת יצחק שלוהטת על גבי המזבח לכן צריך לברך על מאורי האש והאש הזו לא צריכה אש של חל אלא אש של שבת והאש הזו היא אש שיוצאת מאותה האש שלמעלה.

וזוהי אש שסובלת אש וכיון שהאש הזו שיוצאת מהאש שלמעלה מתברכת בברכת האור אז כל שאר האשיות האחרות יוצאות ונתמנות במקומן ונתנת להן רשות להאיר. באותה שעה שמברכים על האש מזדמנות ארבע מרכבות ארבע מחנות למטה להאיר מאותה אש מברכת והם נקראים מאורי האש לכן צריך לכפף ארבע אצבעות של יד ימין ולהאיר להם מתוך אותו אור הנר שמתברך.

יא. ויעש אלהים את שני המאורות (בראשית א טז) דא מאור ודא מאור בגין כך אינון נהורין דסלקי לעילא¹⁸⁰¹ אקרונ מאורי אור¹⁸⁰² ואינון נהורין דנחתו לתתא אקרונ מאורי אש¹⁸⁰³ דאינון דרגין לתתא ושלטי כל יומי דחול ועל דא כד נפיק שבתא מברכין על שרגא [דהא] (ד)אתיהיב לון רשו לשלטאה אצבען דבר נש אינון סתרא דדרגין רוזין דלעילא ואית בהו פנימאין ואחורים אחורים אינון לבר ואינון רמו לטופרין דאצבען ובגין כך אית רשו לאסתכלא בטופרין במוצאי שבת¹⁸⁰⁴ דהא נהרין¹⁸⁰⁵ מההוא שרגא ונהרין מההוא אש¹⁸⁰⁶ לשלטאה אלין אתחזיין אצבען לגו לא אית רשו לאתחזיין בההוא שרגא דהא מלעילא¹⁸⁰⁷ נהרין ואקרונ פנים פנימאין ורזא דא וראית את אחורי ופני לא יראו דלא יסתכל בר נש במוצאי שבת באצבען לגו בשעתא דאמר בורא מאורי האש (שמות לג כג) וראית את אחורי אלין פנים דלבר דאתרמיזו בטופרי (שם) ופני לא יראו אלין אצבען לגו אלין שלטי בשבתא ואלין שלטי בחול¹⁸⁰⁸.

– מאיר התיקון –

¹⁷⁹⁵ פירוש מלכות סובלת הגבורות כמ"ש בפ' תצוה (מ"מ).

¹⁷⁹⁶ פי' הע' שרים וכל הקליפות שכל א' ממונה בעו"הז (מ"מ).

¹⁷⁹⁷ נרג"ם (רח"ו) נוריאל רפאל גבריאל מיכאל.

¹⁷⁹⁸ פי' מלכות (מ"מ).

¹⁷⁹⁹ נוק' (רח"ו).

¹⁸⁰⁰ "בההיא שעתא דקא מברכין על אשא אזדמנן ארבע רתיכין ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא ואינון אקרונ מאורי האש בגין כך בעינן לאכפיא ארבע אצבעאן דידא דימינא ולאנהרא לון מגו ההוא נהורא דשרגא דמתברכא" נחק במ"מ.
¹⁸⁰¹ כיון שהם באצילות נקראים סליק לעילא (מ"מ).

¹⁸⁰² פי' הם חגת"ם, לפי שז"א בניינו מהחסדים וכן הנקבה התבוננתה על ידי החסד בסוד והוכן בחסד כסא לכך חגת"ם נקראים מאורי אור (מ"מ).

¹⁸⁰³ שהם נוריאל רפאל גבריאל מיכאל אמר נחתי לתתא לפי שהם ביצירה (מ"מ). עי' תיקו"ז יב ע"א: בורא מאורי האש דאינון בהבדלה י"ה מן איש ואשה בתר דחאבו ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. פי' הגר"א: ר"ל, אחר שחטאו נלקח מהם י"ה, דהן מאורי האש ונעשה במקומם כתנות עור, ע"כ. אור הוא בבינה, מאורי האש, ה' פעמים אור של מעשה בראשית, ה' ראשונה של השם וכמ"ש בזוה"ק ויקהל ר"ח ע"א ובהקדמת תיקו"ז ה' ע"א ודף יב ע"א (ביאורים ח"א עד ע"א).

¹⁸⁰⁴ החשמ"ל הוא בבחינת הצפרנים העליונים, ולא נשאר ממנו כי אם ראשי האצבעות, שמשם יונקת קליפת נוגה כנזכר בזהר ויקהל דר"ח, ונקרא "כתנות אור" (ע"ח שער מט פרק ד).

¹⁸⁰⁵ החיצונים (רח"ו).

¹⁸⁰⁶ מלכות (רח"ו).

¹⁸⁰⁷ מאימא (מ"מ).

¹⁸⁰⁸ עי' ויקהל רח ע"א ושעה"כ ס ע"ב, ופע"ח שער השבת כד.

וביזמא דשבתא קב"ה שליט בלחודוי¹⁸⁰⁹ באינון פנים פנימאין על כורסי יקריה וכלהו אתכלילין ביה ושלטנותא דיליה איהו ובגין כך אחסין נייחא לכל [עלמין] (עמין) וירתין ירותא דיומא דא עמא קדישא דאקרון עמא חד [בארעא] (כאנון) מאורי אור מסטרא דימינא דאיהו אור קדמא דהוה ביומא קדמא אדביומא דשבתא נהרין אינון מאורי אור ובלחודייהו (בלחודויה) ושלטין ומנייהו נהרין כלהו לתתא וכד נפיק שבתא גניזין מאורי אור דלא אתגליין ומאורי האש שלטין כל חד וחד על דוכתייהו אימתי שלטין במוצאי שבת עד מעלי יומא דשבתא ועל דא אצטריכו לאתנהרא מההוא שרגא [במוצאי] (למוצאי) שבת.

תרגום: "ויעש אלהים את שני המאורות", זה מאור וזה מאור. לכן אותם מאורות שעולים למעלה נקראים מאורי אור, ואותם מאורות שירדו למטה נקראים מאורי אש, שהם דרגות למטה ושולטים כל ימי החול. ועל כן כשיוצאת השבת מברכים על הנר, שהרי נתנה להם רשות לשלוט. האצבעות של בן אדם הם סתר של דרגות וסודות שלמעלה, ויש בהם פנימיים ואחוריים. אחוריים הם לחוץ, והם רמז לצפרני האצבעות. ולכן יש רשות להסתכל בצפרנים במוצאי שבת, שהרי מאירים מאותו הנר ומאירים מאותה אש לשלוט. אלה נראים, אבל אצבעות שבפנים אין רשות להראות באותו נר, שהרי מלמעלה מאירים ונקראים פנים פנימיות, וזה סוד "וראית את אחורי ופני לא יראו", שלא יסתכל אדם במוצאי שבת באצבעות בפנים בשעה שאומר בורא מאורי האש. "וראית את אחורי" אלו פנים שבחוץ שנרמזו בצפרנים. "ופני לא יראו" אלו האצבעות בפנים, אלה שולטים בשבת, ואלה שולטים בחול.

וביום השבת, הקדוש ברוך הוא שולט לבדו באותם פנים פנימיים על כסא כבודו, וכולם נכללים בו, והשלטון הוא שלו. ולכן מוריש מנוחה לכל העולמות, ויורשים ירושה של יום זה העם הקדוש שנקראים עם אחד בארץ. מאורי אור מצד הימין שהוא אור ראשון שהיה ביום הראשון, שביום השבת מאירים אותם מאורי אור בלבדם ושולטים, ומהם כולם למטה מאירים. וכשיוצאת שבת, נגנזים מאורי אור שלא מתגלים, ומאורי האש שולטים כל אחד ואחד על מקומם. מתי שולטים, במוצאי שבת, עד ערב יום השבת. ועל זה צריכים להיות מוארים מאותו הנר במוצאי שבת.

יב. עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ד ז"ל: ואמר והחיות כו' - כמ"ש בזוהר (תז"ח מב ע"א) רצוא בנוריאל ושוב במט"ט, והענין כי מט"ט הוא יסוד דיצירה כידוע, וארבע חיות הן בנוקבא, והוא יסוד דדכורא, רק שכליל בנוק', כמו כל יסוד דדכורא, וכל יסוד יש בו שני בחינות, א' דדכורא וא' דנוק', שהוא כלול בה, וכן כאן במט"ט מצד הדכורא נקרא מט"ט, גי' שד"י, יסוד, ואינו כלול בחיות, שהן בנוק' כידוע בהרבה מקומות רבו מלספרם, ומצד הנוק' נקרא נוריאל, כלול בחיות בסוד א"ר'ג'מ'ן, ה' חיות בסוד ה' פרצופים, ועליו נאמר רצוא ושוב, והענין כי היסוד כשהוא עאל בימא יסוד דנוק' אינו נח, אלא עייל ונפק נפק ועייל, כתיש כתישין בסוד שמן כתיש, כשהוא נפיק אז הוא דכורא, וכשהוא עייל הוא נוק', נכלל בה, וז"ש רצוא בנוריאל שהוא נוק', ושוב לאחורא הוא דכורא במט"ט, וכן הוא בכל יסוד, וכן הוא כאן בדעת, שהוא יסוד דאור"א כידוע, בסוד (בראשית ד כה) וידע האדם את אשתו וז"ס עה"ד טו"ר, כי עץ החיים הוא מוחין דאור"א, בהן (בראשית ג כב) וחי לעולם, שהן נקראין חיי המלך, אבל עץ החיים הוא רק לזיווג, והוא מתפשט בזו"נ, ששם אחיזת ס"א, לכן נק' טוב ורע, והן חסדים וגבורות, שבגבורות הרע נאחז בהן.

עי' גר"א בתז"ח שם וז"ל, כי ד' חיות הן ד' אותיות שבשם ט"ס מחכמה ולמטה ומט"ט הוא חיה החמישי פרצוף החמישי כתר היצירה שבו שני בחינות של כתר ע"ק וא"א כידוע מופלא ומכוסה שעליו נאמר ואראה ואפול על כו' ובחינה הראשונה הוא מט"ט שבו מתלבש שם י"י בבריאה [דהיינו הקשר בין יצירה לבריאה] כמו כל עתיק כידוע ונוריאל הוא בחינה האחרונה שלכן הוא נחשב בכלל החיות ארגמן כידוע בכל כתר וז"ש והחיות רצוא כו' שבסט' דנוריאל רצין להשיגו ושוב בסט' דמט"ט שעתיק נקרא רישא דלא אתיידע, עכ"ל.

– מאיר התיקון –

¹⁸⁰⁹ בו' ימי החול ו"ק דאצילות משפיעים בו"ק דבריאה, וו"ק דבריאה בו"ק דיצירה בארץ ישראל, ובחול"ל מאירים ו"ק דעשיה, אבל ביום השבת ו"ק דאצילות משפיעים בו"ק דבריאה, ומשם בא השפע בשבת בסוד נתעלה וישב על כסא כבודו שהיא בריאה, אבל יצירה ועשיה אינם עולים בשם. וז"ש קב"ה שהיא בינה שליט בלחודוי, פי' בלי יניקת הקליפות באינון פנים פנימיאין, שהם חגת"ם, על כורסי יקריה שהיא הבריאה (מ"מ).

ועי' בדברי רבינו על ס"י ט ע"ד, שהמלאך מט"ט בחינתו היא במלכות דעולם הבריאה, ונוריא"ל בכתר דעולם היצירה, וכן החיות עיקר בחינתם הוא בעולם היצירה. וז"ל שם, אמרו "והחיות רצוא" מסטרא דנוריאל, ששם יכולין להשיגו, "ושוב" מסטרא דמט"ט כי אין יכולין להשיגו, עכ"ל.

יג. כי בתיבת בראשית הוא אותיות אב"י תש"ר, והם אותיות מכסדרן ואותיות דלמפרע, ובהן נברא העולם. והוא כנודע מאמרם ז"ל (רש"י בראשית א א) בתחילה עלה במחשבה לברוא במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים, ונברא העולם ע"י האותיות דלמפרע, שהם ממדת הדין, וע"י ששיתף עמהן האותיות דכסדרן שהם ממדת הרחמים וכו' עיקר דברי התיקונים הנז' הם ע"פ דברי הקדמת זוהר בראשית (דף ב ע"ב) שאמר שם כד בעא קב"ה למברי עלמא אתו כל אתוון קמיה מסופא ארישייהו כו' ע"ש, וכן בז"ח (רות פ' ע"ד סח ע"ד בדפוס אמסטרדם ודף פח ע"ג בדפוס מוסד הרב קוק), ובאותיות דר' עקיבא, כי באו כל האותיות למפרע מאות ת' עד אות ב' ונכללו כולם באות ב' ונברא העולם על ידו וכו' כי בריאת העולם היה רק ע"י הרל"א שערים דהאחור שהם מהאותיות ו"ה דהשם, ומהשמות דמ"ה וב"ן, והם הזו"ן, הויה אדני, ור"ל הויה דהויה הכוללות שהם הז"ת דאצילות, והם הנגלות כנודע, ובהן נברא העולם. אבל הרל"א שערים פנים שהם מהאותיות י"ה, ומהשמות דע"ב וס"ג שהם הג"ר, והם נסתרות כמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א), לא היה אפשר שיברא העולם בהם. ומשום שהרל"א שערים אחור, הנה הם נמשכו ונעשו מלמטה למעלה, שהוא מסוף לראש, מהאות ת' עד האות ב', שהוא משער ת"ש עד שער ב"א כנ"ל, לכן עאלו כל האותיות למפרע ונברא העולם בשער ב"א, שהוא השער האחרון לכולם, והם האותיות ב"א שבמילת בראשית (הקדו"ש סח ע"א).

יד. הי"ס הם עשר עיקרים, אבל באצילות הנה היה הצורך שישתנה הגילוי דהו"ק ויוכללו כולם יחד דוקא ויעמדו רק בגילוי כללי אחת לבד. והסבה בזה הוא, כי משום שהאצילות הנה הוא השורש היותר קרוב להבי"ע, והיה הצורך להסתיר שם את האור דא"ס ולהצמצם בהם כדי להוציא את הבי"ע על ידם (כללים ח"א סו ע"ד).

גם ידעת מפסוק מונה מספר לכוכבים (והוא בלק"ת וכן בשער הפסוקים תהלים קמז ואמר שם) כי ת"ת נקרא מספר - והוא מדברי הסבא משפטים (דף קה ע"א). ומבאר הרב שם הטעם כי ת"ת, שבו כלול הדעת, הנה הוא כלול מה"ח וה"ג כנודע, והם עשר הויות, ובפשוטן הוא מ' אותיות, והוא מ' של מספר, ובמילואם הם ק' אותיות, והוא מ"ס של מספר, ובמילוי מלואם יש כ"ח אותיות בכל הויה, והם עשר פעמים כ"ח והם פ"ר של מספר. והרי כי ת"ת נקרא מספר, וזהו שכתוב השמים מספרים, וכמ"ש בסבא שם. ות"ת הוא רוח כנודע, והרי לנו כי מספר הוא על הת"ת והרוח, ולכך נקראו ספי', משום שעיקרם הם בת"ת שהוא רוח שנקרא מספר, ועל שם זה נקראו בשם ספירות, משום שעיקרם הם רק בבחי' הרוח וכו'. וזהו שאמר אליהו זל"ט (תיקו"ז דף יט ע"א) וקרין לון עשר ספירן, כי נקראו ספירן משום שעיקרם הם בהרוח שנקרא מספר, והוא על שם הי' הויות דפשוטים ומלואים ומילוי מילואים, שהם כלולים ומכוונים בתיבת מספר כנ"ל. ואותן הי' הויות הם עצמן הי' ספי' שברוח, ונקראו ספי' ומספר ע"ש שהם נהרין ונצצין בכל מיני זוהר ואור וכמראה אבן ספיר כנ"ל. וזהו עצמו לשון ספי' ומספר (ומ"ש בע"ח כמ"ש דף י"ו וקרין כו', צ"ל וזהו שאמר דף י"ג וקרין כו' וכן הוא באדם ישר, והוא בתפילת אליהו בהקדמה שניה דתיקונים וכמו שפירשנו). וזהו שאמר אליהו (תיקו"ז דף יט ע"א) אח"כ עוד, לבושין תקינת לון כו' וכמה גופין תקינת לון כו'. והרי לנו מכ"ז כי עיקרן מה שנקראו בשם ספירות הם אינן הלבושין ואינן הגופין אלא רק העצמות שבתוכן, והוא בחי' הרוח שהוא הנקודות שבתוך האותיות (כי על הנפש אי אפשר לומר כי הוא נכלל עם האותיות ונקרא בשם וכו"ל אות כ"א). ונתגלו הי"ס דרוח בבחי' נקודות, משום שהם נמשכים מחכמה אבא, שהוא נקרא נקודה עלאה, י' שבשם, וממנו נמשכו העשרה נקודות, שהם העשר ספירן דבחי' הרוח והז"א. והם ג"כ הי' אותיות דהשם מ"ה, שהוא גימטריא אדם, והוא רמוז ג"כ בחכמה, כ"ח מ"ה (זהר ח"ג כח ע"א), שהחכמה הוא הכח והשורש דשם מ"ה, כי מהחכמה הוא נמשך ויוצא, עד כאן לביאור דברי הרב בזה, וכללתי את כל לשונו בביאורי ובארתי והמתקתי אותם, כי הלשון לפי מה שכתוב לפנינו הוא קצר ובלי המתקה כלל. והנה האריך הרב בכ"ז לחזק את

דבריו ולבאר וללמדינו איך שעיקרן דהיי"ס הם רק בחי' הרוח והנקודות, והוא בז"א שהוא האות ו' דהשם הוי"ה ב"ה, והוא נמשך ויוצא מהאות י' דהשם הוי"ה שהוא החכמה, נקודה עלאה. אבל הנפש הנה הוא כלול בהאותיות שהם הגוף, ונכללין נפש וגוף יחד בהכ"ב אותיות, וכולן נקראו כ"ב אותיות וכנ"ל, ובזה הרי יש המשך ללשונו ונקשר דבריו זה עם זה (ביאורים ח"א סב ע"א).

עיקרן מה שנקראו בשם ספירות הם אינן הלבושין ואינן הגופין אלא רק העצמות שבתוכן, והוא בחי' הרוח שהוא הנקודות שבתוך האותיות (כי על הנפש אי אפשר לומר כי הוא נכלל עם האותיות ונקרא בשמם וכנ"ל אות כ"א) (ביאורים ח"ב סב ע"א).

טו. שהם נעשו כולן אחד על ידו ובסוד רשות היחיד (דע"ה ח"א עז ע"ד). כל השמות הקדושים הנה הוא מה שעצמותו גופה נתגלה בגילוייהם אחר שנתלבש באצילות. והוא, משום כי אמתתו הנעלמה עצמו נצטמצם ומתפשט ושוכן באצילות ומתייחד בה ביחוד עצום עד שנעשית חד עמו (הקוד"ש ו ע"א).

הגם שבפנימית ובהעלם הוה באמת היחוד עצום מאד לעולם, אבל בחיצונית ובאתגלייא חסר עתה היחוד דמלעילא לתתא הרבה מאד, וזהו הענין דלשם יחוד הראוי לומר ולכוון בכל מצוה ומצוה, כדי לייחד את המלכות בז"א ע"י אור א"ס שבפנימיותם, ר"ל שיאר ויתגלה האור א"ס שבפנימיותם ועי"ז יתייחדו זב"ז וכמ"ש אליהו זל"ט אתה הוא דקשיר לון ומייחד לון, ויתגלה עי"ז אור יחודו וכבוד מלכותו למעלה ולמטה ויתוקן עי"ז כל העולמות ביי"ע מעביותם וזוהמתם, והרי תלוי תיקון כל העולמות רק ביחוד המלכות עם ז"א שהוא שיתייחד גילוי דשם אלהיים ואדנ"י שבבי"ע עם כלל האצילות והגילוי דהשם הוי"ה ב"ה שבז"א, כי בו נתגלה המאציל א"ס בהגילוי דהשם הוי"ה ב"ה וכנ"ל פ"ד, ולכן מוכרחים אנו לייחדם תמיד עם האצילות כולו כדי שיהיה הוא לבדו ימלוך נורא, וכירו וידעו כל יושבי תבל כי לה' המלוכה, וה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (הקדו"ש נב ע"ב).

וכל יחודם הנה הוא ע"י האור דא"ס השורה בהם ומתגלה בהם תמיד (דע"ה ח"א יב ע"ב).

לא היה מתייחד אור א"ס גם בכל הפרצופים שבא"ק עד עת התיקון דוקא, ואז נתקנו כולם עי"ז בהתיקון דהיחוד דו"ן כהראוי. וכן הוא לעולם, ר"ל גם אחר התקון, הנה אינו מתגלה היחוד דאור א"ס בכל הספי' כולם אלא רק ע"י המלכות שהיא הנוק' הכללית של כולם, וכשהם מתייחדים עמה, והיינו כשהיא מתקשטת בקישוטהא, שהוא המעשים טובים דישאל. ובפרט ע"י קבלת עול מלכות שמים, והוא אמונת דישאל, כי הוי"ה הוא האלהים אין עוד מלבדו, הן בהתהוות כל המציאות, והן בהנהגת כל המציאות (דע"ה ח"א יד ע"א).

הספר וספר הם החו"ג, והסיפור הוא קו המכריע, אור היחוד שמייחדם, שהוא רזא דמתקלא הנודע בספד"צ (פרק א א ע"א), והוא מרזא דאור א"ס המאיר בהמוחין ע"י אורא עלאה אשר בגלגלתא השורה על הקרום, שהוא קרום המוח, קד"א, והוא אור היחוד שמייחדם, וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) ואנת הוא דקשיר לון ומייחד לון (דע"ה ח"ב צח ע"א)¹⁸¹⁰. וכן הוא בביאורים ח"ב צח ע"ב.

טז. כל גילוי דבחי' הי"ס שבהם ובחי' הפרצופים שבהם הוא רק לעצמותם לבד אבל להזו"ן הם נעלמים (הקדו"ש לח ע"ד), והם בחי' חיי עולם הבא אשר עליו נאמר עין לא ראתה אלהים זולתך (שם נו ע"ג) כל ג"ר הוא מבחי' המדרגה העליונה והוא סוד מ"ש כל פחות מג' כלבוד דמי (דע"ה ח"א כג ע"ב). והם למעלה מהפרסא (כללים ח"א כז ע"א).

הג"ר בבחי' ממוצע בין ההעלם הגדול דא"ס לגילוי ית"ש שהוא בהז"ת. והרי נצטמצם אור א"ס ואינו מתגלה אלא מתחת הג"ר ולמטה באצילות (כללים ח"א נז ע"ב). ושורשן של דברים הוא כאן שאו"א הכלליים הם נסתלקו ועלו למעלה והם נעלמים והנה הם הע"ב והס"ג שהם הפרצופים הפנימים (כללים ח"ב יט ע"ג).

לכן לא זכה אליה שום אדם אפילו משה רבינו (כללים ח"ב נב ע"ג). על זה נאמר מאמרם ז"ל פסחים נ' ע"א ובמדרש רבא ותנחומא פ' חוקת וכן הוא בפסיקות פ' פרה על פסוק זכריה י"ד ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון דברים המכוסים

מכם בעוה"ז יהיה גלויים לפניכם לעולם הבא והוא ע"פ הנז' כי הגר"ר לעתיד יוכללו גם הם בהז"ת ויהיו גם הם מהנגלות אשר הם לנו ולבנינו עד עולם (כללים ח"ב קלב ע"א).
 ובמקומות אחרים על פסוק כי שאל נא לימים ראשונים כו' - הוא בפ' ויצא (דף קנח ע"א) ובריש פ' וארא (דף כב ע"א) ובפ' יתרו (דף צג ע"א) ופ' פקודי (דף רלב ע"א), ומבואר שם ושם כי השאלה הוא רק מחסד ולמטה, אבל הבינה איהו עלמא דאתכסיא ולא אתגלייא כלל, ולית רשו לבר נש לאסתכלא ביה, ועל זה נאמר (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, כי למעלה מן הו"ק לית מאן דיכיל למיקם עליה. וכן בתיקונים (בריש תיקון כב דף עא ע"א) ובתפילת אליהו (תיקו"ז דף יט ע"א), כי על החכמה ובינה נאמר (דברים כט כח) הנסתרות לה' אלהינו, ובפרט על הכתר הנה אמרו בסוף תיקון כ"ב (דף עו ע"ב) וכן בתז"ח (דף ה ע"ד), כי עליו אמרו רז"ל במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור אין לך עסק בנסתרות. ואמר ג' דברים: מופלא, מכוסה, נסתרות, לרמוז על הג' רישין שבכתר [ועי' דברי רבינו בתיקונים (ריש תיקון מד דף צא ע"ב ד"ה אמון) שאמר שם כי מכוסה הוא למעלה ממופלא, וכן אמר עוד בתז"ח (דף ג ע"א ד"ה דעליה, וכן בדף ה ע"ד ד"ה ואינון), אמנם בתיקונים ריש תיקון עי' מבואר בדבריו שם כי מופלא הוא למעלה, ונראה כי בתיקון עי' שם יש טעות קולמוס, ובמקום מכוסה צ"ל מופלא, ובמקום מופלא, צ"ל מכוסה ע"ש (דף קלח ע"א שורה ט י). ועכ"פ הוא כי בכל אלו המקומות מבואר כי למעלה מהז"ת הנה אין שאלה כלל. (ביאורים ח"א כ ע"ד).
 עי' ביאורים ח"א לו ע"א, והנה כל בחי' האו"א אשר ב"יה שאמרנו, הנה הם נקראים נסתרות, וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז דף יט ע"א) שעליהם נאמר (דברים כט כח) הנסתרות לה' אלהינו, והוא משום כי כל גילוי המאציל ית"ש אשר נתגלה להקרא בשם שהוא השם הוי"ה ב"ה, הנה הוא רק בז"א.

ולכן שם ס"ג היא שם סתים ושם מ"ה היא שמא המפורש (ביאורים ח"א נג ע"ב).
 כל פרצוף עליון נעלם כלפי התחתון, ולכן כל עליון נחשב כאו"א כלפי התחתון שנחשב כזו"ן (ביאורים ח"ב ו ע"ג).
 בעולם האצילות אשר שם הוא עיקר הגילוי רק מהשם מ"ה, הנה נסדר שם שהגילוי דכל פרצוף הוא רק הז"ת שבו, כי גם גוף הגלגלתא הוא ג"כ רק מכלל הז"ת, וכמ"ש הרב במוחין דצלם (פרק ז), ורק המוחין פנימים לבד הם הגר"ר, והם בבחי' נסתרות, כי הם נעלמים מבפנים וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) שעליהם נאמר (דברים כט כח) הנסתרות לה' אלהינו. ונקרא הגר"ר דכל פרצוף בשם גדלות, כי הם למעלה ממדרגתו, כי עיקר מדרגת כל פרצוף דהאצילות הוא רק הז"ת שבו, וכמ"ש בשער המוחין (ריש פרק ז). ומטעם זה הוא ג"כ, כי בכל פרצופי האצילות הוה כל פרצוף תחתון לגבי עליון רק בבחי' הז"ת אליו, כי אינו מתגלה ומתלבש מהעליון בהתחתון אלא רק מהז"ת שבו ולמטה. אבל הגר"ר דהעליון אינן מתגלין בהתחתון כלל, כי הם גם בהעליון למעלה ממדרגתו כנו', והנה עומדים כל פרצופי האצילות כולם מיוחדים ומלובשים זב"ז רק בהז"ת לבד, שהז"ת דהעליון הוא מלובש בהתחתון (ביאורים ח"ב טו ע"א).

יז. המלכות היא לעולם קשורה בכל הפרצופים העליונים, והיא כלול בכולם וכולם נכללים בה, וכן בפנימיותה היא אחודה תמיד באור א"ס, ואינה נפרדת מיחודה ח"ו לעולם, והוא משום כי שורשם הוא לעולם רק בהקו האמצעי העיקרי, ואחוזה שם. וכנודע שעצמותה היא הג' ההי"ן דהשם של י"ב. והיינו כי בהגר"ר, מקומה הוא בהדעת, קשר של תפילין, ובחג"ת היא בת"ת שיוצאת מנקב החזה, ובנה"י היא בעטרת היסוד וכן עולה עד הכתר בסוד (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית כמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א), וכמ"ש הרב ג"כ בשבירת הכלים (סוף פרק ג), כי רק עי"ז היה לה הכח והאפשרות להוציא ממנה ועל ידה כל הבריאה כולה, וכן מתנהג עי"ז כל הבריאה בהנהגתו הנעלמה דאור א"ס ית"ש המנהיג אותם תמיד להכוונה התכליתית, כמו שבארנו בכ"מ מדברינו (כללים ח"א סז ע"ב).

עי' כללים ח"א סח ע"ב ז"ל: באותה המקום יתגלה לבסוף כל כוונתו כולה אשר כיוון בה ונתעצם עמה מהתחלתה עד סופה, והנה הוא המלכות דכל ספי' שהוא בחי' העשירית שבה, אשר היא תכלית כוונתו ית"ש אשר כיוון בכל המציאות בכלל ובפרט, והיא כוללת את כולם ומתגלה בסוף כולם כלולה מכולם. והוא באשר שהיא כוונתו ורצונו עצמו המסבב את כל והמתעצם בהתהוות כל לצורך גילוייה, שהוא רק גילוי רצונו עצמו, וכמו שיסודו (ברכת אירוסין)

שהכל ברא לכבודו, שכל המציאות הוא גלוי כבודו והוא עצמו רצונו, והוא מה שנאמר (משלי ט ז) כל פעל ה' למענהו. ונמצא כי המלכות היא סבת כולם וכלל כולם ותכלית כולם, כי בשורשה [והוא בכתר, כתר מלכות, מגיד מראשית אחרית (ישעיהו מו י)] היא סבת כולם, ובאמצעותה היא כלל כולם [והוא בדעת, קשר של תפילין (ליקוטי תורה ויצא), ובחזה ובעטרת היסוד], ובסופה היא תכלית כולם, שתעלה היא עם כל צבאיה וכן כל הט"ס על ידה עד המלכות דא"ס (עי' לעיל כלל ד' ענ"ג), והיא ספי' המלכות העיקרית, שהיא הבריח התיכון מעילא לתתא ומתתא לעילא, והיא עתה עשירית של כל ספי', ומשלים כל ספי' לעשר, ונצמצמה עתה ונסתרת ונעלמת, שיהא כל תיקונה וגילויה רק ע"י ישראל במעשי התורה והמצוה ובכל מאורעותיהם, וכמ"ש בדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ז י"ח ובכ"מ ולעיל כלל ט"ו ענף י"א.

עי' דע"ה ח"ב קס ע"א ז"ל: היא ראשית לכל ונעשית אחרית לכל. והנה היא בכל פרצוף בבחי' עטרה שבו, וכן היא עתה בעטרת דז"א, שעטרה דז"א הוא כתר המלכות. אך כ"ז הוא עתה בהששת אלפים שנה, שהוא שליטת הו"ק, הנה בכל הזמן הזה עומדת בצמצומה, והיא בהעטרה דז"א. אבל באלף הז', תעלה היא באימא, בעטרת שבה, וכמ"ש בספד"צ בסופו (לו ע"ב) קרן ביובלא אתעטר, ור"ל שמה שהיא עתה בעטרה דז"א, תעלה להיות בעטרה דאימא, ואז תהיה היא עטרה על ז"א, ובסוד (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, וכמ"ש בזוה"ק (תרומה דף קנח ע"א) מסטרא דעלמא דאתי לאו איהי מאנא לגביה ולא משמשא לגביה אלא עטרה על רישיה (עי' לעיל הערה 524).

זה הסיבה שהה' תיקונים תחתונים דת"ד דא"א הם ה' תיקונים דכתר הם לנוק' (כללים ח"ב לג ע"א).

כללות כל גילוייו ית"ש בסיבת הכל ובהנהגת הכל ובתכלית הכל הוא הכל בהמלכות וכל ה' ראשונים כח"ב חג"ת נה"י הם ג"כ רק גילוייה דהמלכות שירדה ונתגלה בה מגילוי לגילוי כדי להתגלה לבסוף בעצמותה גופה שהוא המלכות ר"ל שהכל הוא רק בהמלכות ועצתו ובהנהגתו מהמלכות דא"ס עד המלכות דאצילות והוא סוד אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהיים ישעיה מ"ד והוא ג"כ מ"ש אליהו זל"ט כי עליה נאמר מגיד מראשית אחרית כי גילוייו בהכתר הוא ג"כ רק כדי להתגלה לבסוף בהמלכות ולכן הנה היה גילוייו הראשון אשר לכל הנאצלים כולם בהמלכות דא"ס וגילוייו האחרון אשר לכל הנבראים כולם בהמלכות דאצילות כי רק היא סיבת הכל והכל הוא בשבילה למלוך על כל המעשים שיתגלה מלכותו יתברך לעילא ותתא כי רק זה הוא תכלית הכל כנז' (כללים ח"ב נ ע"ב).

יח. הוא האורח הכללי דאצילות וגילוי, והוא השם המפורש העיקרי כשהוא בניקוד מוצא אותיות הפשוטים (הקדו"ש טז ע"ב).

כל שאר השמות מסתעפים ממנו ונתלים ונאחזים בו והנה הוא החלון המאיר ומזהיר בהבי"ע, ודרך אותו החלון אנו משתמשים ג"כ באור א"ס עצמו. וכשאנו מכוונים בהשם הויה ב"ה ומזכירים את השמות התלויים בו ומסתעפים ממנו, כמו אל אלהים צבאות שדי אדני, או שאר כל השמות כולם הנזכרים בדברי חכמי האמת, הנה אנו מגיעים בזה לאור א"ס עצמו ממש אשר למעלה למעלה, בלי גבול ותכלית כלל כי הרי הוא עצמו התפשט והתגלה אלינו בהשמות הללו, ואחדותו הרי הוא הולך ונמשך בלי תכלית כלל, וכנ"ל בהמשל מאור השמש אשר בהמסך והחלון ודי בזה (דע"ה ח"א נו ע"א).

עי' כללים ח"א קב ע"ב: כי עיקר אור המ"ה דהתיקון, הנה הוא אור המ"ה שהוא תולדות היסוד, והוא ג"כ סוד הדעת עלאה רזא דמתקלא הנמשך מאור א"ס המייחד את הכל, והוא תמיד בפנימיות כולם הנושא את כולם

שם קי ע"ג והוא עיקר אור התיקון.

שם ח"ב ע ע"ג: עיקר שליטת המ"ה הוא באצילות כמ"ש כאן (וכן ביאורים ח"א נג ע"ב).

שם קיט ע"ד: האצילות הוא המ"ה הכללי

ועי' ביאורים ח"א סא ע"ד, שכל האצילות סובב והולך רק עליו וכל הנהגת האצילות הוא

על ידו, והוא מדריגת הרוח והוא עיקר האדם דאצילות, שלמעלה הנשמה היא נלעם.

עי' ביאורים ח"א עא ע"א אותן הי"ס דגדלות הם העשר אתון דשם מ"ה דהתיקון והוא

עודם בפנימיות כל העולמות כולם, ואפילו שהתיקון מדבר על האצילות אבל ע"י האצילות מתפשט הארת השם מ"ה בכל העולמות.

השם מ"ה הוא פנימיות האצילו תעל ידי השם ע"ב שהוא החכמה שמתלבש במ"ה והוא כחו ועיקרו (ביאורים ח"ב מז ע"ד).

יט. ע"י ביאורים ח"א נה ע"ג ז"ל: וכ"ז הוא סוד המנצפ"ך, כי המנפצ"ך הוא בדעת, ושם הוא סוד שם י"ב שהוא בדעת. וכן הוא ג"כ שם י"ב ביסוד, והוא בפסוק (משלי יח י) מגדל עוז שם יהו"ה בו ירוץ צדיק ונשגב, וכמ"ש בזוה"ק (בראשית לז ע"ב) וע"י דברי רבינו בתיקונים (סוף תיקון ד). אמנם בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, מבואר כי השם י"ב שביסוד הנה הם הי"ב צרופי הוי"ה, והם יוצאים ג"כ מהג' שמות הוי"ה מלך הוי"ה ימלך, ג' צירופים מהג' יודי"ן, וג' מהג' ההי"ן, וג' מהג' ווי"ן, וג' מהג' ההי"ן האחרונים, ומקורי דלהון הוא הג' יודי"ן דשם ס"ג, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יא ע"א) וע"ש דברי רבינו. ואולי הוא כי אלו הי"ב צירופים הם הפנימיות להשם י"ב שבזוהר בראשית הנז', אך עכ"פ הוא כי ישנו שם י"ב בהיסוד ג"כ, וכ"ז הוא משום שהיסוד והדעת אחד הוא, כי מהיסוד דאימא נעשה הדעת דז"א, וכן מהדעת דז"א נעשה היסוד שבו, וכמ"ש בזוה"ק משפטים (דף קכג ע"א) מעו"י בדעת אתתקנן. ולכן שם י"ב בדעת ושם י"ב ביסוד, כי שניהם אחד הוא, והם מהיסוד דאימא ומהמנפצ"ך שבהפה דז"א, כי מהיסוד דאימא נעשה הדעת שבו, והוא נמשך ומתגלה בפה, כי שם נחתמין ומצטיירין הפיתוחי חותם דאימא, ומהם נחקקין המנפצ"ך שהם שורש כל הה' מוצאות הפה, וכללות כל הפה כולו וכנ"ל, וזהו שאמר דעת גנוז בפומא דמלכא.

ע"י ביאורים ח"א פד ע"ג ז"ל: וזהו סוד וקרא זה אל זה י"ב בי"ב דת"ת ודיסוד - כי זה גימט' י"ב, ומאיר הת"ת בהי"ב שבו להי"ב דהיסוד, ומזה הוא שם של י"ב ביסוד היוצא מפסוק (משלי יח י) מגדול עוז שם י"י בו ירוץ צדיק ונשגב, וכמ"ש בזוה"ק (בראשית לז ע"ב), והוא יוצא מהג' הוי"ת דמלך מלך ימלוך כמ"ש הגר"א בתיקונים (סוף תיקון ד דף כ ע"ב ד"ה כללי שמות), והם הג' הוי"ת דהי"ב פשוטות כנ"ל אות י"א. ועי"ז מתגלה כבוד מלכותו ית"ש לעילא ותתא, כי היסוד משפיע תיכף להמלכות, וזהו שאמר (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה, שנמשך האור מהי"ב שבת"ת להי"ב שביסוד, ואמר (שם) קדוש קדוש קדוש, שהוא קדוש לעילא, קדוש באמצעיתא, קדוש לתתא, וכמ"ש בפ' בשלח (נ"ב סע"א), ועי"ז מלא כל הארץ כבודו, כי מקבל המלכות, שהיא הארץ קדישא, הארץ אשר נשבע לאבותינו, הנה מקבל היא את גילוי אורו מהיסוד, ומאירה ומתגלה למטה ויתקיים מ"ש (תהלים י טז) ה' מלך (תהלים צג א) ה' מלך (שמות טו יח) ה' ימלוך לעולם ועד, ואז מלא כל הארץ כבודו.

כ. כד איהו אור מעוטף ולא אתפשט ואיהו סתים (כל זמן שהיה מעוטף בהקד"א והיה סתום בו) אתקרי אויר, אור סתים באת יו"ד, נקודה בהיכליה (שהיה סתום בהקד"א הנקרא ג"כ יו"ד, כמ"ש בספד"צ (פרק ב כא ע"א) י' עלאה כו' היא קרומא עלאה דאזדכך וסתים), כד אפיק י' מאויר אתגלייא אור, ודא איהו ויאמר אלהים יהי אור (ע"כ לשון התיקונים), ונקרא מעתה האויר בשם אור, והוא האור שנגנז אח"כ. וכן נקרא הי', שהוא חכמה דאתפשט מניה ג"כ בשם אור, ועליו נאמר (בראשית א ד) ויאמר אלהים יהי אור, כי האויר משפיע עליו תמיד ומתגלה בו (דע"ה ח"ב קי ע"א).

והנה נקרא אותה הנקודה פנימית, שהוא המקום והרשימו שאמרנו, בשם אויר קדמון, כי הוא הגילוי הראשון הקודם לכל, ונקרא אויר, אור י'. והוא כי הרי אמרנו שבהגילוי הזה הוא נושא את כל, והנה הוא נושא את כל בב' בחי', מבפנים להכל ומבחוץ להכל. ומבפנים להכל הנה הוא ית"ש הנשמה לנשמה פנימית לכל העולמות כולם כנז', והוא האות י' דאויר שהוא האבן שתיה אשר עליה אמרו (יומא נד ע"ב) עולם מאמצעיתו נברא, כי אותו הי' נתפשט מבפנים לכל העולמות כולם ונושא את כולם בכל מלואם מבפנים לחוץ, והאור דאויר הוא מחיה את כולם ומתפשט בכלם מבחוץ לפנים, וכמ"ש סובב את הכל וממלא את כל. והם בעניינינו אלו הב' בחי' אור י' שבאויר, כי בהי" הוא מלא את כל, ובהאור הוא סובב את הכל, ושניהם הם כלל הרשימו שאמרנו, שהוא הנקרא אויר קדמאה, וכן נקרא אויר סתימאה (זהר בראשית טז ע"ב), אור וי' גניז בה, וכד נפיק י' מאויר אשתאר אור, כמ"ש כ"ז בזוהר בראשית (טז ע"ב) ובתיקונים (תיקון ה דף כ ע"ב) כי נתפשט הי' מאויר לפנימיות דכל העולמות כולם, והוא הנקודה הפנימית שבהם הנושא אותם מבפנים, והוא ההיכל הקודש המכוון באמצע שאמר הספר יצירה (פ"ד מ"ד), ואשתאר למעלה אור שהוא המקיף את כולם (הקדו"ש סב ע"א).

כא. ז"ל: ת"ח לקבל אינון שבעה זכאין פקיד קב"ה באורייתא לקרבא קרבן מוסף בשבע זמנין בשתא בגין לאוספא להו עדונין ותפנוקין מבי מלכא דישבועון אבהן בקדמיתא ובתר כן בנין ואינון ד' זמנין ולא יתיר.

בשבתא לקבל צדיק יסוד עולם דאקרי כל ואקרי שבת לאוספא ליה עידונין ממוחא סתימאה ובריש ירחא לקבל כנסת ישראל דאתקריאת סיהרא.

ובט"ו יומא לירחא קדמאה לקביל אברהם אבוהון דאחיד במדת החסד ואקרי ראשון ובעצרת דבחדש הג' דאתייהיבת ביה אורייתא בשבעה קולות לקביל יעקב דאיהו תליתאי לאבהן ואחיד בקול קול יעקב ובראש השנה לקביל יצחק דאתיליד ביה ואנן מדכרינן ביה עקדת יצחק ואיהו יומא דדינא לקבל מדת הדין דאחיד בה.

ביום הכפורים לקביל משה דקביל קב"ה ביה צלותיה וחס על ישראל ואהדר ליה לוחי אורייתא בחג הסכות לקביל אהרן דבזכותיה הוו אזלין שבעה עננין דחפן על ישראל כסוכות ובג"כ אינון עבדין סוכה וכל אורייתא כמה רזין עילאין סתימין בה וכד אלין שבעה מתוספין בברכאן כל עלמא בשלימו סגיא.

תרגום: בא וראה כנגד אותם שבעה צדיקים צוה הקדוש ברוך הוא בתורה להקריב קרבן מוסף בשבע פעמים בשנה כדי להוסיף להם תפנוקים ועדונים מבית המלך שישבעו אבות בראשונה ואחר כך בנים והם שבע פעמים ולא יותר.

בשבת כנגד צדיק יסוד עולם שנקרא כל ונקרא שבת להוסיף לו עדונים מן המח הנסתר ובראש חדש כנגד כנסת ישראל שנקראת לבנה.

וביום ט"ו לחדש הראשון כנגד אברהם אביהם שאחוז במדת החסד ונקרא ראשון ובעצרת שבחדש השלישי שנתנה בו תורה בשבעה קולות כנגד יעקב שהוא שלישי לאבות ואחוז בקול קול יעקב ובראש השנה כנגד יצחק שנולד בו ואנו מזכירים בו את עקדת יצחק והוא יום הדין כנגד מדת הדין שאחוז בה.

ביום הכפורים כנגד משה שהקדוש ברוך הוא קבל בו את תפלתו וחס על ישראל והחזיר לו את לוחות התורה בחג הסכות כנגד אהרן שבזכותו היו הולכים שבעה עננים שכסו על ישראל כמו סכות ומשום כך הם עושים סכה וכל התורה כמה סודות עליונים נסתרים בה וכשהשבעה הללו מתוספים בברכות כל העולם בשלמות רבה.

כב. עי' זהר ח"א ריח ע"א: כל דוכתא ודוכתא פתחין¹⁸¹¹ פתיחן לשבעין עלמין¹⁸¹² וכל עלמא ועלמא אתפתח לשבעין רהיטין¹⁸¹³ וכל רהיטא ורהיטא אתפתח לשבעין כתרין עלאין¹⁸¹⁴ ומתמן אתפתחו ארחין לעתיקא סתימאה דכלא¹⁸¹⁵ למחמי בההוא נעימותא עלאה דנהרא ומהניא לכלא.

תרגום: בכל מקום ומקום פתוחים פתחים לשבעים עולמות, וכל עולם ועולם נפתח לשבעים רצים, וכל רץ ורץ נפתח לשבעים כתרים עליונים, ומשם נפתחו דרכים לעתיק. נסתם הכל, לראות באותה נעימות עליונה שמאירה ומהנה לכל.

כג. עי' יהל אור ח"א יא ע"ג וז"ל, בכל עולם שמים וארץ והן נפש של ההיכלות כי הנפש בארץ כידוע ונהורין הן הנפש של ההיכלות והחיות ואופנים הן תולדות הרוחין ונהורין וכולם תחת הנהורין ועיקר הנפש הוא הנהורין וכן בארץ הזה וד"ל והרוחין הן באורא של ההיכלות והרוחין הן רוח של ההיכלות ועד כאן הן גבול עולם הפירוד אבל מנשמה ולמעלה הוא אלקות כידוע בכל עולמות ב"ע, אפילו בארץ הזו התחתונה, ואפילו באדם הנשמה שלו – מאיר התיקון –

¹⁸¹¹ צנועות להאיר מאור הנמשך מע' עלמין שהם במלכות הכלולה מז' וז' מעשר וכל מקום כלול מע' מאורות הנזכרים (אור יקר).

¹⁸¹² הם ז' קצוות דז"א בסוד אמרתי עולם חסד יבנה (מ"מ).

¹⁸¹³ הם ז' מדות ממש שאורם רץ למלכות (אור יקר). היא הבינה בסוד בהרטים בשקתות המים שהם נה"י דאימא (מ"מ). הם מלאכים ממונים על עולמות מלאכים ולפי שהם רצים ושבים בשליחותו של עולם כמשמשים האלו הרצים לפני השר קראם רהיטים (ד"א).

¹⁸¹⁴ בבינה (אור יקר). הם ז' קצוות דאבא שהם עליונים על כולם (מ"מ).

¹⁸¹⁵ מתוך אורחין אלו בא השפע מהכתר אל הבינה ומשם לז' מדות ומשם למלכות ומשם למקום ר"ש וכל זה בסוד נשמתו (אור יקר). פי' הוא א"א שהוא סתום בתוך א"א וזו"ן (מ"מ).

למעלה חלק אלוך ממעל, והענין כי ה' פרצופים א"א או"א זו"נ שהן ע"ס הן בכל עולם ועולם, וכן בנשמת האדם נרנח"י, וג"ר אין מושגין כלל וכלל בכל עולם ועולם, והתחלת העולם אינו אלא מזו"נ, והן נקראין עולם, כמ"ש עולם חסד יבנה. וכן האדם נפש ורוח, וכן פרצופי אדם זו"נ, דו"ג, וג"ר של האדם אינן כלל בעולם הזה, והן בשמים וכו', כמ"ש בז"ח וס"י כי נפש בארץ לכן תשוב אל הארץ בקבר ורוח באוירא לכן הרוח מתלבש באוירא דג"ע והנשמה בשמים והיא צרורה תחת כסא הכבוד שהן הרקיעין כמ"ש לעיל ואף שהם ה' מדריגות הן רק ג' כי כל ג"ר חשובין כא' ואין מתפרדין כידוע לכן אין נחשבין רק נר"ג, וכן הספירות רק א"א זו"נ כידוע בינה כולל ג"ר, והאדם במקום ז"א כידוע, וג"ר אינן מושגין אף לז"א, כמ"ש באד"ר על פסוק אלהים הבין דרכה כו' רק ג"ר של ז"א הן תלוין במעשה התחתונים כידוע, והם ג"ר נח"י שמשגיג ז"א, וכן באדם נח"י שכללם הנשמה היא ג"ר של הרוח של האדם, אבל הנשמה עצמה שהיא ג"ר עצמן אינן באים באדם כלל, והן אלקות, וז"ס איש האלהים, והן בחטאי האדם מסתלקין בסוד המוחין, וכן ט' תחתונות של הנפש מחכמה ולמטה, רק שג"ר של הרוח עולין למעלה ואין פגם נוגע בהם, רק סילוקן מאדם בסוד שיחת לו לא כו', אבל תשעה תחתונות של הנפש יורדין לקלי', ואין נשאר רק כתר שלה, שהיא מלכות של רוח כידוע. בכל כתר שהיא בחי' מלכות עולם שלפניו, והוא עטרת היסוד דדכורא שלכן נקרא עטרת כידוע, וראשיתה מחכמה ולמטה כולה יכול להסתלק שלכן כל החטאים והעונשים נזכרים בנפש ונפש כי תחטא והאבדתי את הנפש כו' וסוד האבדון לקליפה וכן הכרת כשכל הט' בחי' מסתלקים אז ונכרתה הנפש מלפני, ע"כ.

כד. עי' לש"ו (כללים ח"ב סה ע"ג): והנה ע"פ דברינו, שאמרנו שהברכות הם בשני תיקונים, אחד מלמעלה למטה שהוא מעצמו ית"ש, ואחד ממטה למעלה שהוא ע"י הצדיקים. הנה יובן לנו מאמרם ז"ל (ברכות נג ע"ב) גדול העונה אמן יותר מן המברך. והוא כי בעניינת אמן, הנה נעשה בו ב' התיקונים יחד, כי מלת אמן הוא כולל ב' כוונות: אחד, על קיום ואמת שהשומע הוא מסכים להמברך שכן הוא האמת כמו שאמר והוא נאמן ומתקיים בכל תוקף ועוז, וכמו בישעיה (כה א) אמונה אמן, שהכוונה הוא שהוא נאמן וקיים לעד, ובחזוק האמת שלא ישונה, וכמו ותקעתיו יתד במקום נאמן (שם כב כג), ור"ל במקום חזק ומתקיים שלא ימוט לעולם. ועד"ז הוא מה שכתוב (שם סה טז) יתברך באלהי אמן ישבע באלהי אמן, והוא על שאי אפשר שיהא איזה שינוי ח"ו בקיומו ואמיתתו. וכ"ז הוא כוונה אחת במלת אמן, שהוא על חוזק הקיום והאמת. אמנם הנה יש עוד כוונה שנית במלת אמן, והוא הלואי, והנה הוא ע"ד תפילה ובקשה, וכמו שפי' רש"י בשבועות (לו ע"א) ע"ש. והוא ע"ד שכתוב במלכים (א' א לו) ויען בניהו כו' [את המלך] ויאמר אמן כן יאמר ה', וכן בירמיה (כח ו) ויאמר ירמיה אמן כן יעשה ה'. ולכן אמרו גדול העונה אמן יותר מן המברך, כי בברכה אשר הוא בלשון ברוך אתה כו', הרי הוא רק על התיקון אשר הוא מעצמו ומלמעלה למטה, שהם כל גילוייו ית"ש אשר מששת ימי בראשית, וכן אשר מחדש אותם בטובו בכל יום תמיד, ונעשה התיקון דהברכה והעניינת אמן אשר בהכוונה הראשונה שבו, להעמיד ולקיים את כל אותן הגילויים תמיד על ידינו, וע"ד שכתוב (תהלים סח לה) תנו עוז לאלהים וכנ"ל. אמנם כ"ז הרי הוא רק לקיים את התיקון דמלמעלה למטה לבד, אך ע"י הכוונה השניה אשר במלת אמן, שהוא בקשה ותפילה, הנה נעשה בעניינת אמן התיקון השני ג"כ שהוא ממטה למעלה, שיתברך תמיד עוד ועוד בתוספות מרובה על העיקר בכל עת ובכל שעה, והוא התיקון דממטה למעלה אשר ע"י הצדיקים. והרי נעשה ע"י עניינת אמן ב' התיקונים, הן התיקון אשר בלשון ברוך, והן התיקון אשר בלשון יתברך, ולכן אמרו גדול העונה אמן יותר מן המברך.

כה. עי' שער מאמרי רשב"י (לד ע"ד): וקיימא עלמא באשלמותא כו' פירוש כי עיקר בית ראשון או בית שני שניהם הם ברחל נוקבא דז"א אלא שבזמן בית ראשון כיון שהיתה שוה בקומתה אל הז"א ואז גם האימא עלאה הנצח הוד יסוד שלה מתלבשין ומתפשטין בסוד מוחין תוך ז"א עד החזה שלו כנודע וכיון שגם רחל נוקביה דז"א היתה עולה עד כנגד ראשו דז"א שהוא כנגד בינה לכן נקראת גם רחל עלמא עלאה ונקראת ה"א עלאה. אבל בבית שני אשר רחל לא עלתה רק עד החזה דז"א בלבד והי' קומתה פנים בפנים מחזה דז"א עד רגליו אשר שם אין הבינה מתפשטת תוך ז"א נכן נקרא הבית הזה השני ה"א תתאה אלא שכיון שהיתה עמו פנים בפנים היה בית המקדש השני בנוי אבל אח"כ בעת חרבן בית שני חזרה להיות אחר

באחור עמו ומן החזה ולמטה בלבד ואז הנשמות היו טבועות בתוך אדם דקליפות באותו שיעור הנז' עצמו שהוא מן החזה ונמטה שלו עד רגליו אשר כל הקומה הזו היא בחינת נצח והוד הנקראים ירכין.

כו. ובגין דא ל"מ נצ"ח¹⁸¹⁶ תמן נצ"ח תמן ל"מ דאינון אשבעין (עו)קלין דצווחת אילת השחר על בנהא דאתתקף עלייהו קדרותא בגלותא שחרות¹⁸¹⁷ השחר בשבעין [שנין בתרין] ובתראין (בשבעין) | (כתרין) בההוא זמנא יתקיים בישראל (ישעיה כו יז) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה כן היינו מפניך יהו"ה ועל כן נקוה לך יהו"ה אלהינו¹⁸¹⁸ :
ובהון אילת אעילת רישהא [בין] [בן] ברכהא רישא¹⁸¹⁹ איהו צדיק יסוד עולם [בין] [בן] ברכהא [ד]אינון נצח והוד¹⁸²⁰ ואומי לה ביה¹⁸²¹ למפרק לבנהא [בבקר] דאיהו אריה בקר ימינא דאברהם משיח בן דוד דנפיק מיהודה דאתמר ביה (בראשית מט ט) גור אריה יהודה ובגין דא (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר :

תרגום: ולכן ל"מ, נצח, שם נצ"ח, שם ל"מ, שהם שבעים הקולות שצווחת אילת השחר על בניה, שהתחזק עליהם הקדרות בגלות, שחרות השחר, בשבעים שנים, בשנים באותו הזמן, יתקיים בישראל "כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה כן היינו מפניך ה'", ועל כן נקוה לך ה' אלהינו.

ובהם האילת מכניסה ראשה בין ברכיה, הראש הוא צדיק יסוד עולם, בין ברכיה שהם נצח והוד, ונשבע לה בו לפדות את בניה בבוקר, שהיא אריה. בוקר ימין של אברהם. משיח בן דוד שיוצא מיהודה, שנאמר בו "גור אריה יהודה" ולכן "חי ה' שכבי עד הבוקר".

כז. ע"י זהר: ועוד (במדבר טו יט) והיה¹⁸²² באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' תרימו כגון (חבוקק ג י) רום ידיהו נשא¹⁸²³ ואינון עשר אצבעאן דסליקו¹⁸²⁴ דלהון לעשר ספירן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דסליקו מ"ה ובאתוון דאלפא ביתא מה סליק מא"ה י"ם ה"צ והאי איהו דאוקמוה רבנן מארי מתניתין (דברים י) ועתה ישראל מ"ה יי' אלהיך שואל מעמך ואמרו

– מאיר התיקון –

¹⁸¹⁶ דב' המזמורים מזמור יענך ה' ביום צרה צווח' דאילת השחר בכובד הגלות בע' שנין הנ"ל (יהל אור).

¹⁸¹⁷ דהלילה נמשל לגלות ובקר לגאולה כמ"ש לקמן שכבי עד הבקר וקודם הגאולה יכבד הגלות יותר מכל הגלות כמ"ש בגלות מצרים תכבד העבודה כו' וזהו למהר הגאולה כמ"ש (ברכות ו ע"ב) אגרא דכלה דוחקא, והוא שחרות השחר, שקודם שמתחיל להאיר היום הוא מחשיך יותר מכל הלילה ולכן נקרא שחר, וע' קלין הן ע' שנה והן נקראין חבלי משיח שכל הגלות דומה להרה שמתקרבת הלידה כל יום והגאולה דומה ללידה, כמ"ש היולד גוי כו' כי ילדה ציון כו', וכשמתקרבת לילד אז כואבת יותר מכל ימי הריונה כמ"ש הרבה כו' והרונך צער הריון שהוא הגלות וכשיושבת על המשבר זהו חבלי משיח וז"ש "בההוא זמנא וכו'" (יהל אור).

¹⁸¹⁸ דזה נאמר ג"כ על הע' שנין כמו היושבת על המשבר שתקוה לילד מהרה כן יקוו באותו זמן לגאול מהרה, וז"ש לראות מהרה בתפארת עוזך ולכן יש בו ע' תיבות ועל כל הוא תיבה אחת (מצאתי כתוב על הגליון: ר"ל מלת כ"ן גימ' ע' וז"ש ברע"מ כ"ן היינו כו' וזהו על כ"ן נקוה) (יהל אור).

¹⁸¹⁹ דאיהו ראש דידה כמ"ש על ראש המטה יסוד כמ"ש בזהר בכ"מ (יהל אור).

¹⁸²⁰ שמהן בנינה כידוע וז"ש ברכהא (יהל אור).

¹⁸²¹ ר"ל ביסוד שבו תליא השבועה כמ"ש לעיל, וכן האבות שים נא ידך תחת ירכי כו' וז"ש חי ה' שכבי עד הבקר כמ"ש ואמר בין ברכהא שהן הע' שנין שהוא מסטרא דנצח כנ"ל ואע"ג דקאמר לעיל מסט' דנצח הוא מכל נה"י וכן הגאולה שאמר מסטרא דחסד אמר לקמן שיהיה מכל ג"ס חג"ת וכן יהיה בע' שנין בבחי' דחג"ת בנה"י (יהל אור).

¹⁸²² ר"ל תרומה של כל הברכות שהן מאה ברכות. כמ"ש שצריך לברך על כל מה שאוכל. וכל האוכל בלא ברכה מועל, דומיא דתרומה במיתה, מזיד במעילה במיתה לרבי. וקודם שטועם הכהן הקב"ה התרומה, שהוא הברכה, אסיר לאכול ממנה כמו טכל (יהל אור).

¹⁸²³ עשר אצבעאן כמ"ש (יהל אור).

¹⁸²⁴ ר"ל זקיפות האצבעות כמ"ש ברע"מ פ' נשא {רמה}. { . ולכן צריך להגביה הידים קודם ברכת הלחם. וזהו והיה באכלכם כו' תרימו כו'. וז"ש ידיהו נשא, רום זהו התרומה הברכות שצריך בברכת נט"י ידיהו נשא (יהל אור).

אל תקרי מה אלא מאה לקבל מאה ברכאן דמחייב ב"נ לברכא למאריה¹⁸²⁵ בכל יומא והאי איהו דצריך ב"נ למטעם בכל יומא למאריה ובג"ד (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה:

וכמה תרומות אינון אית תרומה מדאורייתא¹⁸²⁶ תורה מ' והאי איהו תרומה תורה דאטייהבת בארבעים יום ואי תימרון דאכילנא מנה (נ"א מנא) הא כתיב (שמות כד יח) ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה (שם לד יח) לחם לא אכל ומים לא שתה נטירת הוה עד השתא האי תרומה לקב"ה וכיון דמלכא לא אכל איך אכלין עבדי דהא לבתר דאמר (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי לבתר אכלו רעים ייכלון עבדוי:

תרגום: ועוד "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", תרימו כמו רום ידיהו נשא, ואותן עשר אצבעות שעלייתם לעשר ספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעולים מ"ה, ובאותיות אלפא ביתא מה עולה מא"ה, י"ם ה"צ, וזהו שפרשוה רבותינו בעלי המשנה "ועתה ישראל מ"ה ה' אלהיך שואל מעמך", ואמרו אל תקרי מה אלא מאה, כנגד מאה ברכות שחייב אדם לברך את רבונו בכל יום, וזהו שצריך אדם להטעים¹⁸²⁷ בכל יום לרבונו ולכן "ויקחו לי תרומה".

וכמה תרומות הן, יש תרומה מהתורה, תורה מ', וזוהי תרומה. תורה שנתנה בארבעים יום, ואם תאמרו שאכלתי ממנה [מנה] הרי כתוב "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה", "לחם לא אכל ומים לא שתה", שמורה היתה תרומה זו עד כעת לקדוש ברוך הוא, וכיון שהמלך לא אכל איך אכלו העבדים, שהרי לאחר שאמר "אריתי מורי עם בשמי", אחר כך "אכלו רעים יאכלו עבדיו".

כח. עי' זהר ח"ב קלב ע"ב: שמא דמ"ב אתוון רזא דיליה אבהן דקא מתעטרן בעלמא עלאה ועלמא עלאה במה דלעילא (ס"א וסלקא רזא לעילא לעילא עד דאתעטרא באין סוף) ועל דא סליק ולא נחית ואתעטר גו מחשבה עילאה זכאה חולקא דמאן דידע ליה ואזדהר ביה¹⁸²⁸.

– מאיר התיקון –

¹⁸²⁵ כמ"ש (ברכות לה ע"א) כל האוכל בלא ברכה כאלו גוזל להקב"ה כו' (יהל אור).
¹⁸²⁶ ר"ל תרומה של תורה שניתנה בארבעים יום. וזהו אותיות תרומה, תורה מ' כמפ"ו, והוא עין יפה א' מארבעים, כמ"ש { נדרים לח. } שהתורה ניתנה למשה לבדו ומשה נהג בה עין יפה. וכן הקב"ה נהג בה עין יפה, כמ"ש { ברכות ה. } כי לקח טוב נתתי שהנותן בעין יפה הוא נותן. ולכן לא אכל משה בכל מ' יום עד שלמד התורה, דאז סליק התרומה לה' כמ"ש ברע"מ פ' תרומה (קנח ע"ב) דהתרומה הוא ללמוד אורייתא ע"ש ואי תימרון כו' (יהל אור).

¹⁸²⁷

¹⁸²⁸ רוב אותיותיו מצורפות על סוד העליה, כיצד, אבגית"ץ הרי כל הו' אותיות עולות ולא יורדות כי פ' פשוטה היא תשע מאות, ק"ר ע"ש ט"ן הרי ג' זוגות עולות ולא יורדות (גדיכ"ש הם אותיות עולות ולא יורדות), בט"ר הרי ג' עולות, צ"ת הם ג"כ עולות, ח"ק בטנ"ע הרי זוג עולה וד' עולות, גל"ף הרי ג' עולות, ז"ק הרי זוג עולה, קו"צ הרי ג' עולות, י"ת הרי זוג עולה נמצא כל השם עולה ואינו יורד אלא מעט מזער לכך עיקרו עולה, ושם ע"ב יקרא עולה ויורד בסוד היושר וההפוך כדפי'. ושם מצפ"ץ יקרא עולה ויורד על שם הא"ב, וענין העליה משובחת אלא שאין בה עונ"ג לתחתונים, דהיינו כעין יום שבת היא א"ת ב"ש, עולה להקשר ברוחניות העליון, ויורד במנוחה לישראל, ויש בו ענג ומותר באכילה ושתייה, ושאר ענג שבת, אמנם כעין שבת ויום הכפורים היא א"ל ב"ם, דהיינו מיותר בקדושה, אמנם עולה ונקשר והתחתונים אין להם שפע, דהיינו יוה"כ אסור בענ"ג (אור יקר). פי' כיון ששם מ"ב רמוז באלב"ם דהיינו ב"ם דאלב"ם כמ"ש לקמן לכ"א סליק (מ"מ). הנה אמרנו כי כל הבירור נעשה ע"י בחי' הגבורות, כי הגבורות הם דוחין ומכלין את הקליפות והחיצונים, והוא משום כי בחי' החסד הרי הוא סובל הכל וטוב ומטיב לרעים ולטובים. משא"כ הגבורות הם דינים, ובהם הוא כל ההבחנה בין רע לטוב, והוא דוחה את הרע ומברר את הטוב אליו. וכן בחי' החסד דרכו הוא להתפשט למטה, כי הוא עושה חסד עם כל כנז', והוא תכונת מים שהם מתפשטים ויורדים תמיד, משא"כ הגבורות הוא כתכונת אש שהוא תמיד עולה למעלה. והוא ענין שם מ"ב דהוא סליק ולא נחית כמ"ש בזה"ק (תרומה קלב ע"ב), ולכן הוא כי רק הגבורות הם המבררים ומעלים למעלה, ועל ידם נעשה כל העליות כולם (דע"ה ח"ב נד ע"ג). והנה יש שם מ"ב בכל עולם ועולם לבד בעשיה, כמ"ש הרב בסוף שער כסא הכבוד, והשם מ"ב אשר בעולם אצילות הנה הוא הו"ה פשוט ומלא ומלא דמלא, שהוא מ"ב אותיות. ובעולם הבריאה הוא הב' שמות אה"ה, דאה"ה אשר אה"ה (שמות ג יד), וכן אה"ה יה"ו. ובעולם היצירה הוא השם אבגית"ץ כו', וכמ"ש כ"ז בתיקונים (תיקון סט דף קיט ע"ב). ושורשו דכל שם מ"ב הוא בגבורה, כי הוא מסוד הצמצום, והוא סליק ולא נחית וכמ"ש בפ' תרומה (דף קלב ע"ב), וע' עוד בתיקונים (דף קכ ע"א) כל הענין שם. וזהו שאמר הספר יצירה בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקק כו', ואמר פליאות כי מרמז בזה על הרשימו שבהצמצום שהיא פלא, מופלא ומכוסא, גנוז ונעלם, והוא העשר

שמה דע"ב אתוון דוד דקא¹⁸²⁹ מתעטרא באבהן ורזא דיליה סליק ונחית כגוונא דא מצפ"ן ומצפ"ן שמא דתליסר מכילן דרחמי¹⁸³⁰ אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא עליהו¹⁸³¹ ובגין כך סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין בר האי דסליק ולא נחית ועל דא¹⁸³² שמא דע"ב סליק ונחית¹⁸³³ סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא שמא דתליסר מכילן סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא והוא דנחית בגין לאמשכא טיבו לתתא ועל דא א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל אתוון קדמאי סלקין בחושבנא ואתוון אחרנין נחתי בחושבנא בגין לאמשכא טיבו ודלעילא לתתא (לעילא ותתא):

שמא דמ"ב איהו מתעטרא לרתיכא עלאה¹⁸³⁴ שמא דע"ב איהו מתעטרא לרתיכא תתאה¹⁸³⁵ זכאה חולקיה מאן דמשתדל למנדע למאריה זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי:

תרגום: השם של מ"ב אותיות הסוד שלו האבות שמתעטרים בעולם העליון והעולם העליון במה שלמעלה (ועולה הסוד שלמעלה למעלה עד שמתעטר באין סוף) ולכן עולה ולא יורד ומתעטר בתוך המחשבה העליונה אשרי חלקו של מי שמכיר אותו ונוהר בו.

השם של ע"ב אותיות, דוד המתעטר באבות, וסודו עולה ויורד, כמו זה מצפ"ן (מצפ"ן), שם של שלש עשרה מדות הרחמים, הם שתיים עשרה, סוד המרכבה הקדושה שיוצאים מאחד ששורה עליהם. ולכן עולה ויורד, וכולם עולים ויורדים חוץ מזה שעולה ולא יורד, ולכן השם של שבעים ושתיים עולה ויורד, עולה מצד זה ויורד מצד זה. השם של שלש עשרה מדות עולה מצד זה ויורד מצד זה. ואותו שיורד כדי למשוך טוב למטה, ועל זה א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל, האותיות הראשונות עולות בחשבון ואותיות אחרות יורדות בחשבון, כדי למשך את הטוב שלמעלה למטה.

השם של מ"ב הוא מתעטר למרכבה העליונה, השם של ע"ב מתעטר למרכבה התחתונה. אשרי חלקו של מי שמשדל להכיר את רבונו, אשריו בעולם הזה ובעולם הבא.

עי' זהר ח"ב קכ"ב ע"ב: ומשום דישראל אקרון קדש (ישראל) בשלימו דכלא כתיב (שמות כב ל) ובשר בשדה טרפה¹⁸³⁶ לא תאכלו דהא ישראל דאינון שלמין על כלא לא ינקין מסטרא דדינא קשיא לכלב תשליכון אותו לכלב¹⁸³⁷ ודאי דהוא דינא חציפא תקיפא על כלא כיון דדינא תקיפא שריא עלוי ואטיל זוהמא ביה אסיר להו לאינון דאקרון קדש אלא לכלב תשליכון אותו ודאי דאיהו דינא חציפא דינא תקיפא יתיר מכלא דכתיב¹⁸³⁸ (ישעיה נו יא) והכלבים עזי נפש:

תרגום: ומשום שישראל נקראו קדש, בשלמות הכל, נאמר "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו", שהרי ישראל, שהם שלמים על הכל, לא יונקים מצד הדין הקשה. "לכלב תשליכון

– מאיר התיקון –

פנימיות, כי כל רשימו הוא בסוד י', והוא הנקרא פליאות חכמה, וממנה יצא כל הל"ב נתיבות, ועם אותה הרשימו הוא מ"ב, והוא השם מ"ב שבו נבראו כל העולמות כולם כמ"ש בפ' פקודי (דף רלד ע"א) וכנ"ל (ביאורים ח"א נט ע"א).

¹⁸²⁹ בראשית לג ע"ב רז ע"ב רלד ע"ב ויקרא קנ ע"ב (הערת הזהר).
¹⁸³⁰ פי' כל השמות יוצאים בחילוף האלפא ביתות, והנה י"ג מדות של (שמות לד ו) ויעבור מתחלפים בא"ת ב"ש, וא"ת ב"ש סליק ונחית, וגם אלו השמות סלקין ונחתין (זהר הרקיע). הוא מצפ"ן מצפ"ן תע"ך גספ"י וכו' (רמ"ז). פי' כתב הרב ה' ה' הם ב' מצפ"ן והם ב' פאות דא"א ומשפיעים לדיקנא שהם י"ג מכילן דרחמי (מ"מ).

¹⁸³¹ נוצר חסד הוא כולל כולם וכן מזל ונקה כולל כולם, נמצא שהי"ב האחרים יוצאים ממזל הח' או ממזל ונקה (מ"מ).

¹⁸³² "סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין בר האי שמא דמ"ב דסליק ולא נחית ועל דא" מוסגר בדפ"ק.

¹⁸³³ ר"ת וס"ת הולך כסדר הפסוקים ואמצע הוא להיפך וכ"ה רוב השמות וכמעט כולם כידוע וז"ש (לעיל) שמא דמ"ב [כו'] סליק ולא נחית שהוא כסדר וכ"ה שמא דתליסר מכילן ג"כ סליק ונחית כנ"ל (יהל אור).

¹⁸³⁴ בכח"ב ד' אותיות הוי"ה בכתר וי' דמילוי בחכמה וכ"ח דמילוי המילוי בבניה, אדם ישר בדרוש השמות, וע"ב ו' פעמים י"ב בור"ק (רמ"ז), פי' חג"ת כמ"ש לעיל שע"י מ"ב חג"ת עולים לאימא, ואימא לאבא (מ"מ).

¹⁸³⁵ פי' כמ"ש דוד שהיא מלכות עולה עד לחג"ת (מ"מ).

¹⁸³⁶ טרף רפ"ח ניצוצין שהם דין (רח"ו).

¹⁸³⁷ נוק' דסט"א נק' כלב הפך בכל (רח"ו).

¹⁸³⁸ כתיב (דפ"ו).

אותו", לכלב ודאי, שהוא הדין החצוף החזק על הכל. כיון שהדין הקשה שרוי עליו, והטיל בו זוהמא, אסור להם לאותם שנקראים קדש, אלא לכלב תשליכון אותו, ודאי, שהוא הדין החצוף, דין הקשה יותר מן הכל, שנאמר "והכלבים עזי נפש".

כט. ישנם ב' מיני ברכות: (א) ברכה אשר על ידיה הארה מתחדשת ובאה מלמטה למעלה בדרך של אור חזור. (ב) ברכה אשר שרשה הוא באור היורד מלמעלה למטה ועניינו הוא קיום והעמדה של אור זה.

דוגמא לברכה מהסוג הראשון הוא, כאשר הברכה נאמרת בדרך של תפילה, כגון "יהי שם ה' מבורך" או "יהא שמיה רבא מברך", אשר הכוונה בה הוא ע"ד החידוש שיתחדש גילוי אור קדושתו ית' בתוספת ריבוי תמיד מיום ליום עד שיבא משיח וימלא כבודו את העולם, והכל על ידי תפילותינו.

אמנם דוגמה לברכה מהסוג השני, הוא כעניין יתר הברכות הנאמרות בלשון ברוך אתה ה'. לשון "ברוך הוא" מורה על כך שהוא ית' ש ברוך מעצמו, כי נמשך ונעשה כל ענין הברכה שהיא תופסת ריבוי וגילוי אור ממ"ס, דהיינו שמאור א"ס ב"ה הוא נעשה, והוא תולדת אור התיקון דמעשה בראשית, וזהו המתגלה בכל יום תמיד באור קדושתו ית'.

והמצוה שלנו באמירת הברכות ההן אינה להיות סיבה ליציאתן ממקורן, אלא כדי שיציאתן וגילויים יהיו תמידיים, ובכך הוא ית' ש משתפינו במעשי בראשית. והוא ענין ק' ברכות. כל הנ"ל מיוסד על דברי רבינו בפירושו לס"י.

החילוק והנפק"מ בין ב' מיני ברכות אלו הוא, כי ברכה בבחינת "ממטה למעלה", היא מותרת ומצוה לאומרה בכל עת, וללא כל סיבה מיוחדת, כגון אמירת "ה' ית' שמו". אבל כל הברכות אשר הם בבחינת "מלמעלה למטה", ובלשון "ברוך אתה", אסור לאמרם בשם ומלכות, אלא רק על גילויי ית' העומדים לפנינו במציאותם.

לפי זה יתבאר מ"ט הברכה מתחילה בלשון נוכח וומסתיימת בלשון נסתר, כי "ברוך" כוונתו שהברכה באה כביכול על ידי עצמו ית', ואותו הנהירו הוא השורש והמקור לכל גילויי ומשם הוא מתברך ומתגלה, ואת האור הזה מעלים לייחודו במקורו אשר משם הוא נובע, כדי להתמיד ולקיים את ברכתו וגילוייו, אבל הברכה היא למעשה מעצמו ולכן חוזרים תיכף להמשיכה ולסיימה בלשון נסתר.

אמנם נוסח התפילה מלבד הברכות שבהם כולה דווקא בלשון נוכח, שכן הסנאמרים בדרך של הויה ותהילה ושבח על כל אותן הגילויים אשר התגלו לנו. ואע"ג שהמה בבחינת "מלמטה למעלה", ואעפ"כ תכליתו הוא קיום אורו וגילויי ית'.

והנה לפי כל הנ"ל מתבארת מעלת עניית אמן, כי בעניית אמן אחת נעשות ב' תיקונים כאחד, הא' מלמעלה למטה והא' ממטה למעלה, כי מילת אמן כוללת ב' כוונות, א' על קיום ואמת, וב' בקשה הלואי שיתקיים.

ל. ע"י שעה"כ פסח ט: בתחי' שהיה ז"א בלתי הדם הנז' כי היה חסר ממנו אותה האלף שבמילוי וא"ו דמ"ה וממ"ה נהפך ונעשה דם.

ע"י ע"ח (שער מ"ד ומ"ן פרק ה): א' שבתוך הוא"ו ד(מ"ה ו)ס"ג, הוא בחי' אהי"ה, כי א' דמילוי וא"ו דס"ג, הוא עצמו מתלבש באות [א' דמילוי] וא"ו דמילוי מ"ה (שהוא גימטריא אדם), והוא בחי' אהי"ה, אלא שכרדתה למטה להתלבש בא' זו דמילוי וא"ו [דמ"ה], הוא [ב]סוד אחוריים דאהי"ה, א' א"ה אה"י אהי"ה, שהוא גימטריא דם, שהוא הנפש הנקרא דם, כמ"ש (דברים יב כג) כי הדם הוא הנפש, ושיעורו הוא רביעית, שהלא הוא רבוע של שם אהי"ה שיש בו ג"כ ד' אותיות, וז"ס רביעית דם הנזכר בגמרא, שהוא נקרא דם הנפש.

וע"י פע"ח (חזרת העמידה א'): אהיה שהוא אור הבינה הנקראת אהיה, הנפתחת מפי היסוד שלה בת"ת דז"א. וז"ס א' שבתוך הואו דשם מ"ה, כי א' הוא בשליש אמצעי, ששם פתיחות פי היסוד הנקרא אהיה.

ע"י דע"ה (ח"ב קא ע"ד): שורש הפנימי דז"א הנה הוא בא"א והוא בהמ"ס רישא תליתא שהוא עיקר הא"א כי הג' רישין הם אפס איין א"א ושורש הפנימי דז"א הוא בא"א שהוא בהמ"ס ושם היה מדרגת ז"א קודם החטא והיינו כי כללות המ"ס הוא השם ס"ג כמ"ש בתיקונים תיקון ע' קמ"א ע"ב והוא"ו דשם ס"ג ור"ל בהא' דמילוי וא"ו שם הוא שורש ז"א ושם היה עלייתו ומדרגתו קודם החטא ור"ל בערב שבת בראשית אחר שעה ה' וכמו שכתבנו לעיל ענף ח' סי' ב' ע"ש ועכ"פ הוא כי שורש העיקרי דז"א הרי הוא בהמ"ס אך זהו רק בהעלם אבל בגילוי

הוה התחלתו בהבינה אימא כונן שמים בתבונה כנו' והוא ג"כ בהשם ס"ג שבה בהוא"ו שבו ור"ל בהא' דמילוי וא"ו כי מאותו הא' דס"ג נמשך שם מ"ה שהוא ז"א וכמ"ש בשער רוח הקודש ביחוד שם שדי דף מ"ח ע"ב וכן בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ה'. ע"י כללים (ח"ב סט ע"ג): עיקר גילוי המ"ה הוא רק מהטבור ולמטה הגם שאור התיקון העסמ"ב שבו נשאר ולמעלה מהטבור ולמעלה ולמהט הטבור נכלל כל אור בע"ב וס"ג ואינו עולה המ"ה בשם כלל והוא העלם שורש המ"ה הכלול בס"ג בהא' דמילוי וא"ו שבו.

לא. ע"י דע"ה ח"ב פח ע"א: אמנם סוד הענין דהציץ הוא באמת עמוק נורא מאד, והוא בסוד מה שאמרו (חגיגה טז ע"א) המסתכל בקשת ראוי לו שלא בא לעולם, ואמרו שם כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם. מאי היא זה המסתכל בקשת, וכמו שנאמר כמראה הקשת כו' הוא מראה דמות כבוד ה'. ובתיקונים (תיקון יח דף לה ע"א) שאל ר' אלעזר לר' שמעון ואמר לו אבא ואמאי אסור לאסתכלא בקשת, אמר ליה רבי שמעון ברי, בגין אינון קליפין דמתלבשין ביה ודאינון ביה, דאינון רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב, ודא איהו דחזא יחזקאל ע"ה, דאמר וארא והנה רוח סערה כו' וברי כל זמנא דאלין קליפין לא מתעברין מקשת לא יהא קשת בגונוי נהירין, וסימנא דא יהא בידך עד דתחזי קשתא בגונוי נהירין לא תצפה לרגלי דמשיחא, ומיד דיהא נהיר בגונוי נהירין מיד וראיתיה לזכור ברית עולם, ומיד אתגלייא ההוא דאתמר ביה כו', לקיימא ביה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות כו'¹⁸³⁹ ע"ש. וכן הוא בזוה"ק (פרשת נח דף עב ע"ב) וע' עוד בתיקון ל"ז (פו ע"ב) ובסוף תיקון נ"ח (קח ע"א) בכל הענין שם.

והענין הוא כי הקשת הוא יסוד, והקשת הניתן בענן, הוא היחוד יסוד במלכות כמ"ש בפ' בראשית (יח סע"א ורע"ב). ויש לו לקשת ג' גוונים, חוור סומק ירוק, והם הגוונים דחג"ת שמאירין ביסוד, והוא ע"י טיפת הזווג היורד מהג' מוחין חב"ד, ואז נהיר היסוד בהג' גוונים דחג"ת ומתייחד בהמלכות, ומאיר אז המלכות ג"כ באותן הג' גוונים. והוא שכתוב (יחזקאל א כח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם (כי אז אתחזי רחמי, אבל בלא גשם הוא דינא, כמ"ש בפ' פנחס (רלא רע"א), כי הגשם הוא מורה על הורדת הטיפה הניתן מהיסוד להמלכות), הוא מראה דמות כבוד ה', כי אז היא מתלבשת בלבושי יקר דמלכו ומתחזי קמי מלכא בלבושין וקישוטין דגוונים נהירין, שהם הג' גוונים דקשת, ואז מתקיים (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם וכמ"ש בפ' פנחס (רטו ע"א) בזוהר וברע"מ ע"ש. וכן אמרו בהקדמת תיקונים (ח ע"א) כמראה הקשת הקשת יסוד עלמא כו', כן מראה הנגה סביב דא שכינתא תתאה נקבה תסובב גבר, ע"ש בהגר"א¹⁸⁴⁰.

אמנם כ"ז הוא רק בעת הזכות והרצון, אבל כשהוא להיפך רחמ"ל, אז סובב הערלה על היסוד וישנו בהערלה ג' קליפין זה על זה כגלדי בצלים, והוא סוד שלש שנים יהיה לכם ערלים (ויקרא יט כג), וכמ"ש בהקדמת תיקונים (יב ע"ב) קליפה דערלה דכסי על י' (שהוא עטרת הברית) אית לה תלת קליפי כגלדי בצלים דא על דא כו' ע"ש, ומתלבש הקשת באלין תלת קליפין ואתחזייה בהון ומתהפכין בו הג' גוונים הנ"ל, שהם חוור סומק ירוק, כולם מצד הרע, כי עומד אז ג"כ בג' גוונים הנ"ל. אבל כולם הם מצד המבייש והמתבייש, כי דרך המתבייש הוא שנעשה סומק ואח"כ חיור דאזל סומקא ואתא חוורא (ב"מ נח ע"ב), וכשהוא בבושת זמן ארוך הוא ירוק. ותחת הג' גוונים נהירין הנ"ל, שהם חוור מצד החסד דאברהם, סומק מצד הגבורה דיצחק, ירוק כחלמון ביצה שהוא כללות אדום ולבן, אשר מהרכבתם הוא הפאר והיופי, דודי צח ואדום (שיה"ש ה י), והוא ת"ת מדת יעקב. הנה תחת הג' גוונים נהירין הללו נעשה בו אותן הג' - מאיר התיקון -

¹⁸³⁹ תרגום: אמר רבי אלעזר, אבא, ולמה אסור להסתכל בקשת, אמר לו רבי שמעון: בני בגלל אותם הקלפות שמתלבשים בו ושהם בו שהם "רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב" וזהו שראה יחזקאל עליו השלום שאמר "וארא והנה רוח סערה וכו'" ובני, כל זמן שהקלפות הללו לא עוברים מן הקשת לא תהיה הקשת בגוניה מאירים, וסימן זה יהיה בידך, עד שתראה קשת בגוניה מאירים, אל תצפה לרגלי המשיח. ומיד שתהיה מאירה בגוונים מאירים - מיד "וראיתיה לזכר ברית עולם" ומיד מתגלה אותו שנאמר בו "וזה לך האות כי אנכי שלחתיך לקיים בו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

¹⁸⁴⁰ ז"ל: דא צדיק - שעל הקשת נאמר אות ברית. דאיהו כליל כו' - ר"ל שכל המראות ראה מתוך מט"ט שכולן נכללין בו. דאתמר נקבה תסובב גבר - ר"ל שהיא מסובבת היסוד, ולכך נאמר סביב, ר"ל סביב הקשת: אש נגה - ראייה שעלה אומר שהיא נקראת אש נגה.

גוונין ג"כ כולם מצד הבושה, מסיבת התלבשות הקליפין שעליו, שהם נגעי צרעת לבנה אדמדם ירקרק, לבנה מצד ישמעאל דנפיק מאברהם, אדמדם מצד עשו דנפיק מיצחק, ירקרק מצד הערב רב שנתערבו בישראל, ובסיבתם נאמר (ירמיה ל ו) ונהפכו כל פנים לירקון, והם הג' קליפין: חוור סומק ירוק. ולכן נאמר לעתיד בישעיה (כט כב) לא עתה יבוש יעקב בגוון סומק וירוק, ולא עתה פניו יחורו בגוון חוור, כי כל החרפה והבושת הוא מצד הרע המעורב בהאדם. ולכן קודם החטא (בראשית ב כה) ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו, ובעת החטא והפגם מתלבש הקשת ועומד בתלת גוונין תלת קליפין הנ"ל, ואתחזייה בהון, ובגין דא אסור לאסתכלא בגוונין דקשת, וכמ"ש כ"ז בתיקון נ"ח (קז ע"ב) ובהגר"א שם ע"ש¹⁸⁴¹, וכן בתיקון ל"ז (פו ע"ב).

והענין בזה הוא, כי הנה אותן הג' גוונין הם ג"כ הג' גווני עינא, כי הנה יש בעין ג' גוונין, והם סומק אוכם ירוק וכמ"ש באד"ר (קלו ע"ב וקלו ע"א), ועיקר הראיה הוא מתוך האוכם וכמ"ש במדרש בהעלותך (פט"ו סי' ז). והוא הנקרא בת עין, כי סוד הראייה הנה היא יוצאת ממוחא עלאה, חכמתא עלאה, והוא משורש המ"ס, משורש הראשון שבו הנמשך בו מאוירא עלאה, אור דנפיק מאויר¹⁸⁴², והיא בעצמה היא חוורא דלעילא קדמאה, כמ"ש באד"ר (קלו ע"ב), והוא גוון ד' דעיינין, שהיא גוון חוור, כמ"ש באד"ר (רצג ע"ב) ארבע גוונין בעיינין חוור סומק אוכם ירוק ע"ש. ואותו החוור הוא האור הראשון שנגנו, ואי אפשר שיתגלה למטה אלא אחר שנצטמצם בצמצום אחר צמצום, ובהסתר אחר הסתר, ומשם נמשך תמצית הארה ממנו, והוא אור הראייה דהעינים. וכל צמצום הוא בחי' הסתר והעלם ומסך, והם מבחי' הגבורות ודינין, והם הג' גוונין שבעין: סומק ירוק אוכם, שבהם מתלבש אור הראייה דהמוח ומתגלה על ידיהם. והעיקר ע"י האוכם שהוא השחור שבעין, כי בו נעשה האפשרות להתגלה כח הראייה על ידו, משום שהוא הצמצום היותר אחרון והיותר חזק. ונשלם בו להוציא התמצית הארה דכח הראייה שבמוח על ידו, ולהשתמש בו בכל הראייה הראוי להאדם. ולכן נקרא הוא בת עין, כי אין אשה אלא ליופי (כתובות נט ע"ב), והיא בת מלך פנימאה (תהלים מה יד), בתו של המוח, אבא יסד ברתא (זהר פנחס רנו ע"ב), אשר על ידה הוא כל הפאר והיופי התלוי בראייה. ונקרא אישון ע"ש השחרות שבה, כי השחרות היותר גדול הוא מכונה בשם אישון, וכמ"ש (משלי ז ט) באישון לילה ואפלה, וכן שם (כ כ) באישון חושך, ולכן נקראת אישון בת עין וכמ"ש (תהלים יז ח) שמרני כאישון בת עין.

והנה אותן הג' גוונין שבעיינין הם ענין אחד עם ג' גוונין שבקשת, והגם כי בקשת הוא חיוור ובעיינין הוא אוכם והם הפכים זה לזה מקצה לקצה, אך כבר אמרנו שעיקר אור הראייה שהוא מהשחור שבעין הוא ג"כ רק מהחוורא דלעילא קדמאה, אלא שאותו אור החוורא אין לו תפיסה למטה, כי הוא מאור שנגנו כנ"ל ואי אפשר להיות לו גילוי למטה כלל, ורק ע"י השחור שבעין, שהוא גוון אוכם והוא הפכו, נעשה בו האפשרות להוציא על ידו תמצית הארה ממנו. והוא כל אור הראייה שמשתמשים בו בני אדם וכנ"ל, והרי הנה כל אור הראייה רק גוון חוור מעיקרו אלא שמתלבש באוכם ועל ידו מתגלה. אבל עיקרו הוא רק משורש הגוון חוור עצמו, והרי הנה היטיב הג' גוונין שבעין ענין אחד עם הג' גוונין שבקשת ומקרה אחד לשניהם, כי בעת הזכות והרצון הנה נהרין הג' גוונין דעיינין באור קודש הקדשים שהוא באור המוחין, ונכללים – מאיר התיקון –

¹⁸⁴¹ ז"ל: ובג"ד אסור כו' - וכמ"ש כל המסתכל בערוה כו' וכן אסור לחקור ולדרוש בהן, וכמ"ש אין דורשין כו' ואסור כו' שלא יקרה כמו לאדה"ר, וכיוצא דאלו ג' מד' שנכנסו לפרד"ס, וכמ"ש"ל (י"א א') ואמר ודא דערלה כו' כמ"ש"ל בתל"ז ועמש"ש, ואמר ועל אלין תלת קליפין אתמר כו' והוא גוף הטפה סרוחה שהוא כתנות עור דחויא הערלה דילי', כמ"ש"ל תל"א, שהן ג' קליפין דאגוזא, עור תהו, ובורא רע שהוא תהו, ובשר בהו, קליפה הקשה מכולם, "קץ כל בשר", וחושך גידין והדום וכידוע, ואמר ומיד "וראיתיה", כמ"ש"ש "אל תקרב הלום", ואח"כ "ותמונת ה' יביט", וכן במשה "ידעתוך בשם", וביה נתקרבה השכינה.

¹⁸⁴² דהיינו ה' הוא שמאיר, והאור נשאר למעלה. וכן הוא בפירוש בב"ע לג ע"א ע"ש. ועי' לש"ו ביאורים ח"א פ ע"ג, שיציאת ה' היינו יציאת החכמה מאוירא הרי היא הכתר - גורמת להוויית אור, דהיינו שמאיר הכתר עצמו על ידי החכמה [עי' ע"ח שער דרושי הצלם פרק א' שאויר הוא חכמה ואור הוא בינה, וצ"ע]. ועי' בהגר"א על תז"ח יט ע"א ד"ה בגין דאית וז"ל, אוירא הוא אור הגנוז שאינו מושג כלל כמו האוירא, משא"כ אור המאיר מושג לכל והוא אור הגנוז באות י'. עי' יהל אור ח"א ח ע"ג וז"ל, אור דא רזא סתימא קאי על אוירא עלאה בין גולגלתא ומוחא, והוא נק' רזא דא"ס, סתים דסתימו כמבואר שם, ואתפשט ממנו מהאי אוירא הנ"ל י', שהוא חכמה תתאה, והוא אתפשט מרזא דסתרא דאויר עלאה, והוא זיווג הנעלם דמטי ולא מטי דאוירא ומוחא [מהמסדר], עכ"ל.

כולם באור שורשם העליון שהוא בגוון חוור, וזהו סוד הכתוב (שיה"ש ה יש) עיניו כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב. ומ"ש על אפיקי מים, כי הם ממבועין דנפקין ממוחין. ומ"ש רוחצות בחלב, הוא כלילותם בהחורא דלעילא.

והנה נודע הוא שסוד הזווג הוא תלוי בהענינים וכמ"ש (שם ו ה) הסבי עיניך מנגדי, דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא וכמ"ש בפ' קדושים (פד ע"א¹⁸⁴³). והוא ג"כ סוד הכתוב (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם, כי ע"י הגוונין נהירין דעינין נעשה הגוונין נהירין דהקשת, ומתקיים (שם ט יג) את קשתי נתתי בענן, שהוא סוד היחוד כנ"ל מדברי התיקונים (תי' יח לה ע"א) שאמר ומיד דיהא הקשת נהיר בגוונין נהירין, מיד וראיתיה לזכור ברית עולם, וכנ"ל כ"ז. אמנם בעת הקלקול והפגם רח"ל, הנה נסתם ונעלם הגוון חוור שבעין לגמרי, ואינו מאיר הוא בהג' גוונין שבעינין כלל, ואז עומדין הג' גוונין שהם סומק אוכם ירוק כולם בבחי' גבורות ודינין, וכמ"ש באדר"ר (קלו קלו) ובאדר"ז (רצג ע"ב) ע"ש. ובהתפשטותם למטה, נאחזים בהם החיצונים רח"ל (ע' הגר"א בספד"צ פרק ב ד"ה כד אתגליין כא ע"ד ד"ה חד רגשא, ובפ"ד ד"ה ויראו בני האלהים לא ע"א ד"ה והענין כי ע' כל הענין שם¹⁸⁴⁴ ושם¹⁸⁴⁵) ומתלבשין הג' גוונין דעינין ג"כ בהג' קליפין הנ"ל, ונעשה בהם כמו בהג' גוונין דקשת, וכמו שמבואר בתיקונים (תיקון לז פו ע"ב) ע"ש.

ולכן הוא האיסור חמור מאד מאד להסתכל בקשת כל זמן שהקליפין נאחזין בהגוונין דעינין ובהגוונין דקשת, כי הראייה שלמטה גורם למעלה ג"כ, והזיווג תלוי בראייה כנו'. ובעת אחיזת הקליפות והחיצונים, אסור לגרום זיווג למעלה ח"ו וח"ו, כי הוא בסוד (שבת קמו רע"א) בא נחש על חוה, ובסוד (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גבירתה רחמ"ל, ע' דברינו בשער עקודים פרק ב' בדרוש עץ הדעת סי' ה', עש"מ. ולכן משה רבינו ע"ה בעת מראה הסנה שנתגלה אליו השכינה הקדושה בלבת אש מתוך הסנה (שמות ג ב), שרמז לו בזה שהיא מתלבש בתוך הקליפה וכמ"ש בזוה"ק (יתרו סט ע"ב), והוא ע"י גלות מצרים וע"ש (תהלים צא טו) עמו אנכי בצרה. וכן היה משה רבינו ע"ה ג"כ אז, כי על זה נאמר אליו (יהושע ה טו) של נעלך מעל רגלך, וכמ"ש בתיקונים (תי' נח דף קז ע"ב) ובדברי הרב בשער קליפת נוגה (פרק ב וריש פרק ה), ולכן אז תיכף (שמות ג ו) ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים, והיה אסור לו אז להסתכל בשכינה, כי הסתכלות של מטה גורם הסתכלות למעלה, והוא סיבת היחוד, כי הסתכלות גורם יחוד. וכאשר הגוונין דעינין הם מלוכש בקליפין, וכן הגוונין דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל¹⁸⁴⁶, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצז ע"א). אבל אח"כ כאשר נתפשטה השכינה הקדושה מכל הלבושין נוכראין שבה, ונתקנו כל הגוונין דעינין ודקשת, כלהו גוונין נהירין, וכן נזדכך משה רבינו ע"ה עד שזכה לקרני הוד (שמות לד כט), הנה נאמר עליו אז (במדבר יב ח) ותמונת ה' יביט. וכן היה מראה

– מאיר התיקון –

¹⁸⁴³ חביבותא דקב"ה לקבליה ומסגיאות רחימותא דיליה גביה אמר ליה לקב"ה דיהדר עינוי לקבליה ויסתכל ביה בגין דאינון שפירן בכלא כד"א הסבי עיניך מנגדי וגו' הסבי עיניך מנגדי דבשעתא דאלין עיינין מסתכלי ביה בקב"ה כדין מתערין בלביה קסטין דבלסטראי ברחימותא עלאה ובסגיאות שלהוביתא דרחימו עלאה לגביה אמר "הסבי עיניך מנגדי" אסחר עיניך לסטר אחרא מני דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא.

תרגום: חביבותו של הקדוש ברוך הוא כנגדו, ומרוב אהבתו אליו אמר לקדוש ברוך הוא, שיחזיר עיניו כנגדו ויסתכל בו, משום שהם יפים בכל, כמו שנאמר "הסבי עיניך מנגדי וגו'", "הסבי עיניך מנגדי", שבשעה שהעינים הללו מסתכלות בו בקדוש ברוך הוא, אז מתעוררים בלבו חיצוי בליסטראות באהבה עליונה, ומגודל השלהבת של האהבה העליונה אליו אמר, "הסבי עיניך מנגדי", סובבי עיניך לצד אחר ממני, שהם שורפים אותי בשלהבות אהבה.

¹⁸⁴⁴ פ"ב - חד רגשא בגין לאתפרשא - ר"ל כי בעיינין דז"א, שלשה גוונין שם, אוכם סומק וירוק, וכשמתגלה עינא דע"ק, אז מתפרש גוון אוכם, שהוא שמרי הדין, ואז רגשא גדול שם, והשאר גוונים נכללין בחוורא דנחית מעינא עלאה, ומסתחין בחלב דחוורא ונכללין בו.

¹⁸⁴⁵ פ"ד - קין והבל הן נאחזין בנ"ה כמ"ש לעיל (סוף פ"ג (כח ע"א)), והן תרין דמעין, קין שורש הקליפות והבל שורש הדינין כידוע, והן נופלין לימא רבא שהן שני גווני עינא כמ"ש לעיל (כב ע"א), ועינים הן נ"ה ולכן הן נאחזין בנ"ה, ושרשי הגוונין אמרנו לעיל (שם (כז ע"ג ד"ה והבל)) א' בימא רבא חכמה, וא' בבינה תהום רבה, ולכן שקעום הקב"ה לקין בנוקבא דתהומא רבא, ולהבל בשקועא דימא רבא.

¹⁸⁴⁶ עי' תענית כו ע"ב.

כבוד ה' כאש אוכלת בראש ההר לעיני בני ישראל כמ"ש בסוף משפטים (כד יז), וכן בפ' שלח (יד יד) כי עין בעין נראה אתה ה', כי אז היה נעשה ע"י ההסתכלות תיקון גדול למעלה, ובסוד (בראשית ט טז) וראיתיה כנ"ל. והוא ע"ד שכתבו בסוד הכתוב (שמות כג יז) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך, שהוא כדי לגרום זווג עליון, כי הבית המקדש שהוא היכל ה', מלכות אדני, והוא (משלי יח י) מגדול עוז שם ה', וע"י התראות כל זכורך יתקיים סוף הפסוק (שם) בו ירוץ צדיק ונשגב שהוא יחוד עליון, וכמ"ש הרב הקדוש מוהר"ר יהודה בן חנון ז"ל בספר עץ החיים מצוה רכ"ח, וכן הוא מורה לשון הזוה"ק (בפ' תצוה קפג ע"א) שאמרו שם יראה כל זכורך דכורין ולא נשין, בגין דרזא דברית בדכורא איהו¹⁸⁴⁷ כו' ע"ש. והרי לנו מזה ג"כ כי ההתראות והסתכלות בקודש בעת הראוי וממי שראוי לזה הוא גורם תיקון גדול למעלה ביחוד העליון, וזהו שנאמר במשה רבינו ע"ה (במדבר יב ח) ותמונת ה' יביט, כי היה מתקן בזה תמיד היחוד למעלה, משא"כ כשהוא להיפך ח"ו וכנו'.

זה קיצור דבריו: אמנם סוד ה"צייץ", הוא סוד "המסתכל בקשת ראוי לו שלא בא לעולם". והענין הוא כי הקשת הוא כינוי ליסוד, והקשת הניתן בענין הוא היחוד של היסוד במלכות, ואז מאיר המלכות באותן ג' הגוונים.

אמנם כ"ז הוא רק בעת הזכות והרצון, אבל כשהדבר הוא להיפך רחמ"ל, אזי סובבת הערלה את היסוד. והנה יש בערלה ג' קליפין זה על זה כגלדי בצלים, והקשת מתלבשת באלין תלת קליפין ואתחזייה בהון ומתהפכין בו ג' הגוונים הנ"ל, הרי הם חוור סומק ירוק, וכולם המה מצד הרע.

אותן ג' הגוונים הם גם ג' גווני עינא, ועיקר הראיה הוא מתוך האוכס שבהם, והוא משורש החכמה הרי היא הלבן, ואי אפשר שיתגלה החכמה למטה אלא אחר שנצטמצם בצמצום אחר צמצום.

וכן הוא בקשת, והגם שבקשת הוא חיוור ובעינין הוא אוכס והמה הפכים זה לזה, אמנם כנ"ל שעיקר אור הראייה, שהוא מהשחור שבעין, אף הוא רק מהחוורא דלעילא קדמאה, אלא שלמטה אין השגה באותו אור חוורא.

סוד הזיווג תלוי בעינים, שכן ע"י הגוונים נהירין דעינין נעשים הגוונים נהירין דהקשת. אמנם בעת הקלקול והפגם רח"ל, נסתם ונעלם הגוון חיוור שבעין ואינו מאיר בג' הגוונים שבעינין, ואז עומדין ג' הגוונים, דהיינו סומק, אוכס וירוק, בבחי' גבורות ודינין. לכן איסור חמור להסתכל בקשת, כל זמן שהקליפין נאחזין בגוונים דעינין ובגוונים דקשת, שכן הראייה של מטה גורמת לראייה של מעלה ג"כ, והזיווג תלוי בראייה כנו', והוא בסוד בא נחש על חוה. לכן בעת בעירת הסנה שגילוי ית' התלבשו בקלי', הסתיר משה את פניו. אמנם אח"כ, כאשר נתפשטה השכינה הקדושה מכל הלבושיין נוכראין שבה, אז נאמר על משה "ותמונת ה' יביט".

לב. עי' זהר ח"א פז ע"א: כגוונא דא בעי כהנא לתתא לקשרא קשרין ולברכא האי דוכתא בגין דיתקשר בימינא לאתקשרא תרין עלמין כחד ברוך אברם רזא דמלה תקונא דברכאן איהו ברוך אברם כמה דאמרינן ברוך אתה¹⁸⁴⁸ לאל עליון יהו"ה אלהינו קונה שמים וארץ¹⁸⁴⁹ מלך העולם והאי קרא רזא דברכאן איהו (ובגין כך) ויברכהו מתתא לעילא¹⁸⁵⁰ וברוך אל עליון (אשר מגן צריך בידך) מעילא לתתא¹⁸⁵¹ ויתן לו מעשר מכל הלבושיין נוכראין שבה, אז נאמר על משה אתקשר לתתא

– מאיר התיקון –

¹⁸⁴⁷ תרגום: יראה כל זכורך, זכרים ולא נשים, לפי שסוד הברית הוא בזכר. ¹⁸⁴⁸ ברוך הוא יסוד דאור"א ועל ידם אתה מוריד שפע לז"א כדי שיוכל לעלות וכו' אברם הוא חסד, לאל עליון ה' אלהינו, פי' ה' אלהינו הם ת"ת וגבורה וכן אל ת"ת שהוא נוטה לצד החסד, עליון היא הגבורה כנודע מסדר הספירות שהגבורה עליונה מת"ת והכוונה שממשיכין מברוך שהוא יסוד דאור"א לאברם ולאל עליון שהם חג"ת (מ"מ).

¹⁸⁴⁹ פי' אחר שעלו האבות שם אזי נקראת הבינה מלך העולם (מ"מ). ¹⁸⁵⁰ פי' שהשפע שהורדנו מברוך לחג"ת אינו שפע האמיתי רק כדי שיוכלו לעלות מתתא לעילא יסוד הבינה (מ"מ).

¹⁸⁵¹ פי' זהו השפע האמיתי שאחר שעלו אל הבינה וקבלו שפע אנו מורידים אותם מלאכים שפע כדי להשפיע בעולמות (מ"מ).

תרגום: כדוגמא זו צריך הכהן למטה לקשר קשרים ולברך את המקום הזה, כדי שיתקשר בימין לקשר שני עולמות יחד. "ברוך אברם", סוד הדבר הוא תיקון הברכות. "ברוך אברם" כמו שאמרנו ברוך אתה, "לא אל עליון", ה' אלהינו, "קונה שמים וארץ", מלך העולם. והפסוק הזה הוא סוד הברכות, (ולכן) "ויברכהו" ממטה למעלה. "וברוך אל עליון" ("אשר מגן צריך בידך") ממעלה למטה. "ויתן לו מעשר מכל", להתדבק במקום שהקשר נקשר למטה.

ועיי"ש פז ע"ב: ויתן לו מעשר מכל מאי מעשר מכל מאינון ברכאן דנפקי מכל¹⁸⁵³ בגין דאיהו אתר דכל ברכאן דנחתי לעלמא מתמן נפקי דבר אחר ויתן לו מעשר מכל קב"ה יחב ליה מעשרא¹⁸⁵⁴ ומאן איהו דא דרגא דכל פתחין דמהימנותא וברכאן דעלמא ביה קיימי¹⁸⁵⁵ ואיהו מעשר ואיהו חד מעשרה ואיהו עשרה ממאה¹⁸⁵⁶ מכאן ולהלאה עאל אברהם בקימא דלעילא כדקא חזי

תרגום: "ויתן לו מעשר מכל", מה זה מעשר מכל. מאותן הברכות שיוצאות מכל, משום שהוא המקום שכל הברכות שיורדות לעולם יוצאות משם. דבר אחר, "ויתן לו מעשר מכל", הקדוש ברוך הוא נתן לו מעשר, ומה הוא, זו הדרגה שכל פתחי האמונה והברכות של העולם עומדות בה, והיא מעשר, והיא אחת מעשרה, והיא עשרה ממאה. מכאן והלאה נכנס אברהם בקיום שלמעלה כראוי.

לג. ז"ל: ושושנה דא איהו כוס של ברכה מאלהים תניינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז [ואתכליל] (וכליל) בברית ההוא דעאל בשושנה ודא ואפיק בה זרעא ודא אקרי (בראשית א יא) עץ עושה פרי אשר זרעו בו וההוא זרע קיימא באות(ו) ברית ממש וכמה דדיוקנא דברית אזורע בארבעין ותריין זווגין ההוא [נ"א דההוא] זרעא כך אזורע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון (כעובדא) אדעובדא דבראשית.

תרגום: והשושנה הזו היא כוס של ברכה. מאלהים השני עד אלהים השלישי ישנן חמש תיבות. מכאן והלאה האור שנברא ונגנז ונכלל בברית ההוא שנכנס בשושנה (זו) והוציא בה זרע, וזה נקרא "עץ עושה פרי אשר זרעו בו". ואותו הזרע נמצא באות הברית ממש. וכמו דמות הברית שנזרע במ"ב זווגים של (של אותו) הזרע ההוא, כך נזרע השם החקוק ומפורש במ"ב אותיות כמעשה בראשית.

ז"ל היהל אור: כך כו'. ור"ל שם מ"ב שבפרשה. שהן ג"פ¹⁸⁵⁷ שסימן בהר"ד¹⁸⁵⁸. עד ויב"דל, שבו ויבדל, מזריע זרע כנ"ל. והענין כי אור שבברית הוא כלול מחג"ת, שהן ג' טפין דזרע¹⁸⁵⁹, וכמש"ל (טו ע"ב)¹⁸⁶⁰, ע"ש:

לד. ז"ל רמט ע"ב: ר' אלעזר אמר ודאי הכי הוא ות"ח כתיב (שמות יב כא) משכו וקחו לכם צאן וגו' משכו (בחבורא קדמאה) מאי משכו כמאן דמשיך מאתר אחרא לאתר דא

– מאיר התיקון –

¹⁸⁵² פי' ויתן למלכות מעשר מכל הי"ס וז"ש לאתדבקה, שקישר כל הי"ס באתר דקישורא שהיא מלכות (מ"מ).

¹⁸⁵³ פי' א"א ע"ה נתן לו א"ס ב"ה הברכות מיסוד הנק' כל (מ"מ). היוצאים מהיסוד הנק' כל והנותן הוא מלכי צדק הנז' דהיינו המ' והמקבל הוא אברהם בעצמו (נ"א).

¹⁸⁵⁴ פי' א"ס ב"ה נתן לאברהם מעשר מכל הספירות והיא המלכות שהיא חד מעשרה (מ"מ).

¹⁸⁵⁵ היינו המ' שהיא ראשונה שזכה בה אברהם וזהו ויתן לו הקב"ה לאברהם המדה הזאת שהיא מעשר מכל וכו' פי' נפקא ליה ממלת מעשר מכל פי' המדה שיש בידה מעשר מכל המדות כי היא המשלמת כל א' ואחד לעשר וז"ש ואיהו מעשר ב' ויתן לו המדה ה' שבכל העשר לאפוקי ממ"ד שהספי' הם עשר זולתה ג' ויתן לו מעשר מכל אותה שיש לה כללות מכל הז' (נ"א).

¹⁸⁵⁶ עלה למדתו מדת החסד מהח' ואפשר אעפ"י שהוא היה הולך ונוסע ומ"מ לא ניתנה במתנה אלא עתה. ז"ח (נ"א).

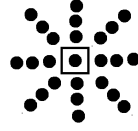
¹⁸⁵⁷ פי' ג' פעמים מ"ב עד האות ב' של ויבדל, עי' דברי רבינו בתיקו"ז כ ע"ב.

¹⁸⁵⁸ פי' ב' של "בראשית", ה' של "ובהר", ר' של "ויאמר" אלקים יהי אור, ד' של ויבדל.

¹⁸⁵⁹ עיד דברי רבינו בתיקו"ז נג ע"ג: גירין דליה דאינון תלת ווי"ן דסלקין ח"י בחושבן, ודא ח"י עלמין, והן ג' טפין דזרע דאתארכו כמש"ל (נה ע"ג), והן צורת ה' כמש"ל (לט ע"ב מ ע"א) ה' אית בה תלת ויין דאינון ח"י ברכאין כגוונא דא ה' כו', וביה שריא ח"י ברכאין דה' עלאה, ומיניה אתמשיכו לה' זעירא כו' דאינון ימינא ושמאלא.

¹⁸⁶⁰ עי' לעיל הערה 1630.

משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין יומין עלאין אינון שס"ו כחושבן משכו¹⁸⁶¹ יומין תתאין זמנין דאינון שנ"ה ובזמנא דאתנהרא סיהרא באשלמותא סליקו למהוי אינון יומין שס"ה כחושבן משכו חסר חד משכו יומין עלאין¹⁸⁶² לגבי יומין תתאין¹⁸⁶³ למהוי כלהו כחדא בחבורא חדא ומאן משיך לון¹⁸⁶⁴ אינון עשר דלסטר ימינא¹⁸⁶⁵ דכתיב (שמות יב ג) בעשור¹⁸⁶⁶: בעשור בעשרה מבעי ליה מאי בעשור אלא¹⁸⁶⁷ ט' אינון לכל סטר¹⁸⁶⁸ ונקודה חדא דאזלא

באמצעיתא כגוונא דא¹⁸⁶⁹ וההיא נקודה אשלימת לעשר¹⁸⁷⁰ וע"ד בעשור כמה דאתמר זכור ושמור¹⁸⁷¹ לשמושא בעשרה אינון יומין תשע בההוא נקודה לחדש הזה יומין דלסטר ימינא¹⁸⁷² בגין לאתחברא זאת בזה למהוי כלא חד: ובזמנא דאינון ד¹⁸⁷³ אתקשרו לד' סטרין (מתחברן) בהדיהו כדין אולידת ההוא חיה¹⁸⁷⁴

– מאיר התיקון –

¹⁸⁶¹ משכו עולה שס"ה ואחד יותר שהוא בעצמו הבינה, ושס"ה היינו שס"ה ענפים שהם עשר ספירית שבת עד שלש ראשונות ם ששת קצוות ה' מלכות והם בעמקי הבינה (אור יקר). ולכך צריך קודם משכו יומין עילאין בתתאין, וכיון שאמר סתם משכו ולא פירש אם ממטה למעלה אם ממעלה למטת ודאי שהכוונה עילאין בתתאין ותתאין בעילאין, והטעם שאין האחדות שלם אם לא בהתאחז הדק בנגלה. והנגלה בדק כדי שימצאו זה בזה וזה בזה וזהו שאמר "למהוי כולהו כחדא" דהיינו ייחוד שנת החמה דהיינו תפאר"ת שמבינה שיטותיו שס"ה עם שנת הלבנה שיהיו ימיה גם כן שס"ה כחמה, וייחודם על ידי היסוד שהוא י' דהיינו אות ברית והוא בסוד הימין שכן נקרא חסד, שכן מייחסים אותו בשם חסד באדרא (אור יקר).

¹⁸⁶² פירוש ספירות של זעיר (מ"מ).

¹⁸⁶³ שעל ידי זה ימצאו למטה, מפני שאינם למטת שס"ה אם לא ימשכו תחלה מלמעלה ואחר כך יצטיירו למטה, ואחר שתם למטה יחזור להמשיך אור מהתחתונים אל העליונים (אור יקר), פירוש ספירות המלכות, ומ"ש יומין עילאין אינון שס"ו, פירוש שימות החמה שהוא זעיר הם שס"ה ע"ה הם שס"ו, ומ"ש סליקו למהוי אינון יומין שס"ה, פירוש שמלכות מתגדל אורה כמו בעלה ונעשית שס"ה (מ"מ).

¹⁸⁶⁴ פירוש ע"י מי שנמשכים ספיר' הזעיר למלכות (מ"מ).

¹⁸⁶⁵ ר"ל ע"י עשרה שבצד ימין נמשכים של זעיר למלכות ע"ד והוכן בחסד כסא (מ"מ).

¹⁸⁶⁶ פירוש כדמסיק לקמן שאמר בעשור לחודש הזה יומין דלסטר ימינא דהיינו ע"י עשרה שבצד ימין מתחבר חודש עם זה (מ"מ).

¹⁸⁶⁷ תצוה קפ ע"א (הערת הזהר).

¹⁸⁶⁸ הענין שהתפארת כולל ארבעה אותיות י' ה' ו' ה' דהיינו י' לדרום ה' לצפון ו' למזרח ה' למערב, והם תשע לכל סטר שהם תשעת ספירות דהיינו כתר חכמה בינה שלש, חסד גבורה תפארת שלש, נצח הוד יסוד שלש, מלכות נקודה אחת משלמת עשר לכל סטר, מפני שאין הספירות כלולות מעשר שלימות מפני שחלק עשירי שבהם משכון ביד המלכות כדי שלא ישתלמו מעשר אלא על ידה (אור יקר).

¹⁸⁶⁹ (אור יקר). וכן הוא בסוף תיקון יח

¹⁸⁷⁰ לכל סטר, וחלק העשירי המשלים, הוא הקושר ומייחד הזכר עם הנקבה, והיינו בחינת המלכות שבה אחדות וקשר היסוד ונעשים עשר בימין, ועל ידי אותם העשר. שהם נקראים עשור להורות שאינם עשר שלימות אלא תשע בימין" מפני שמלת עשרה מורים עשרה שלימים, אמנם עשור ירצה המעשרת לאחרים והיינו בהצטרף אותה נקודה שהיא מעשרת ומשלמת עשר לכל תשע (אור יקר).

¹⁸⁷¹ רוצה לומר היות כל שבת שמור בשמירה, וכן זכור לשמושא שמורה על כל שמושא ושמושא עשות השבת זכור בזכר בעשרה, היינו כעשור יומין תשע בההוא נקודה, ובאומרו לחדש סיים להם מקום (אור יקר).

¹⁸⁷² דהיינו חדש ניסן דאיהו לימינא כדפירשנו לעיל (אור יקר).

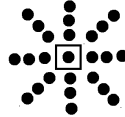
¹⁸⁷³ היינו ד' של אחד כדמסיק לקמיה, והיינו בחינת הנקודה האמצעית המשלמת עשר לכל סטר, שהיא מלכות שיש בה ארבעה בחינות להקשר עם ארבע בחינות שבזכר שהם ארבעה אותיות יהו"ה כדפירשנו לעיל שהם לארבע סטרין, ובקשרה וייחודה בשלימות דהיינו ארבע בארבע שם יהו"ה בשם אדנ"י כזה יאהדונה"י (אור יקר).

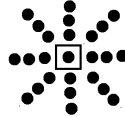
¹⁸⁷⁴ דהיינו מלכות יולדת המשיח ומצמחת הגאולה והקליפות מתבטלות (אור יקר).

וחויה אזיל ליה¹⁸⁷⁵ ובההוא זמנא מקדשין לעילא להאי חיה וקראן לה כבוד¹⁸⁷⁶ וכדין אתקדש מועדא¹⁸⁷⁷ מה דלא הוה עד השתא וכען קראן לה כבוד הדא הוא דכתיב (תהלים כט ט) ובהיכלו כלו אומר כבוד:

תרגום: רבי אלעזר אמר, ודאי כך הוא, ובא וראה, כתוב "משכו וקחו לכם צאן וגו'", משכו (בחבור הראשון), מהו "משכו", כמי שמושך ממקום אחר למקום זה, משכו ימים עליונים לגבי ימים תחתונים, ימים עליונים הם שס"ו כחשבון משכו, ימים תחתונים פעמים שהם שנ"ה, ובזמן שמאירה הלבנה בשלמותה עולים להיות אלו הימים שס"ה כחשבון "משכו" חסר אחד. "משכו" ימים עליונים אצל ימים תחתונים, להיות כולם כאחד בחבור אחד. ומיהו שמושך אותם, אלו עשר שלצד ימין, שכתוב "בעשור".

בעשור, היה צריך לכתוב בעשרה, מהו "בעשור", אלא תשע הם לכל צד ונקודה אחת

שהולכת באמצע, כדוגמא זה , ואותה נקודה משלימה לעשר, ועל זה "בעשור", כמו שנאמר "זכור ושמור" להשתמש בעשרה, אלו התשעה ימים באותה נקודה, "לחדש הזה" ימים שלצד ימין, כדי להתחבר זאת בזה להיות הכל אחד.

ובזמן שאלו הארבעה נקשרים לארבעה צדדים (מתחברים) עמהם, אז יולדת אותה החיה, והנחש הולך לו. ובאותו זמן מקדשים למעלה לאותה חיה וקוראים לה "כבוד", ואז מתקדש המועד, מה שלא היה עד עתה. ועתה קוראים לה "כבוד", זהו שכתוב "ובהיכלו כולו אומר כבוד".

או אפשר שכוונתו לדברי הרע"מ

אסתחר¹⁸⁷⁸ ההוא¹⁸⁷⁹ היכלא ופתח תרעא אחרא דסטר דרום (ד"א צפון) בשבעין ותרין עטרין לבתר אפתח תרעא תליתאה לסטר מזרח בחמשיין (ותרין) נהורין דחמשיין תרעין דבינה לבתר אפתח תרעא אחרא דלסטר צפון (ד"א מערב) בע"ב עטרין וכלהו רמ"ח בחושבן תיבין דפרשיין דק"ש ומה דבקדמיתא ההיא חיה הות זעירא בההוא זמנא אתרביאת הדא הוא דכתיב (ישעיהו ו ג) מלא כל הארץ כבודו דאיהו כבוד עלאה ותתאה:

כד מטי לח"י עלמין דביה ח"י ברכאן דצלותא ופתח ביה (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך כדין עמודא דאמצעיתא אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין דשפון ואינון נצח והוד דלשון איהו צדיק בינייהו לשון למודים בההוא זמנא (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל כדין קראן לההיא חיה כבוד כבוד אבא ואימא מקודש מקודש¹⁸⁸⁰ כדין ירחא אתקדשא כדקא יאות כדין ובחדש הראשון (במדבר כח טז) ראשון ודאי וכדין משכו (שמות יב כא) וע"ד בעשור לחדש הזה (שם ג) דאתחבר סיהרא קדישא בשמשא¹⁸⁸¹ דאתמר ביה (תהלים פד יב) כי

שמש ומגן יי' אלהים (צבאות) ומה דהות נקודה זעירא (ס"א כגוונא דא) אתמלאת בסיהרא וכדין איהי החדש מלא:

– מאיר התיקון –

¹⁸⁷⁵ וסוד הנחש הוא סוד האיילת שאינה יולדת אם לא יכשינה הנחש כדפירשו בפרשת בלק, "מקדשין" מצד החכמה ומקבלת ממנה ל"ב נתיבות שבהם סוד חדוש כל הנמצאים (אור יקר).

¹⁸⁷⁶ שאורה כאור החמה שהיא נקראת כבוד מצד ל"ב נתיבות דהכי סליק כבוד ל"ב (אור יקר).

¹⁸⁷⁷ הענין כי ארבע סטרין דאינון תשע דאמרן לעיל דהיינו ארבע אותיות הם ארבעה מועדים, דהיינו י' פסח, ר שבועות, ה' סוכות, ה' שמיני חג עצרת, ומלכות נקשרת שם אדנ"י בארבעה מועדים והיינו סוד אלה מועדי ה' וצריך שיהיו מקראי קדש דהיינו שיתקדשו ארבע סטרין אלן מקדושת. החכמה ששם הקדש, ואחר כך אשר תקראו אותם במועדם במלכות שם אדנ"י, ועל ידי זה נעשית היא כבוד (אור יקר).

¹⁸⁷⁸ אסתתם (מנטובא)

¹⁸⁷⁹ קאי על חיבורא קדמא' שאמר היכל הראשון כהנא רבא, חסד, במ"ב אתוון, והוא פ' ראשונה דק"ש מ"ב תיבין. והיכל צפון, הוא גבורה, והיה אם שמוע בגבורה כידוע, עד ושמתם בכלל ע"ב תיבות. ושמתם עד ויאמר נ' תיבין, היכל השלישי, עד"א. ויאמר עם ג' תיבין, ע"ב תיבות, היכל הרביעי, מל', ציצית כידוע. ד' פרשיין ד' אותיות הו"ה (יהל אור).

¹⁸⁸⁰ דשניהן נק' כבוד, ל"ב נתיבות דחכמה, ל"ב אלקים דבינה. ושניהם נק' קדש כידוע (יהל אור).

¹⁸⁸¹ אחר שנשלם בעשרה ימים ע"ס דילה (יהל אור).

תרגום: מסתובב אותו היכל ופותח שער אחר של צד דרום (צפון) בשבעים ושנים עטרות, ואחר כך פותח שער שלישי לצד מזרח בחמשים (ושנים) אורות של חמשים שערי בינה, לבסוף פותח שער אחר של צד צפון (מערב) בשבעים ושנים עטרות, וכולם בחשבון רמ"ח תבות של פרשיות קריאת שמע. ומה שבהתחלה היתה אותה חיה קטנה, באותו זמן נגדלת, זהו שכתוב "מלא כל הארץ כבוד" שהוא כבוד עליון ותחתון.

כאשר מגיע לח"י עולמות שבו ח"י ברכות התפלה, ופותח בו "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך" אז העמוד האמצעי מתחבר עמה בחביבות של נשיקות השפתיים, שהם נצח והוד, והלשון הוא צדיק ביניהם, לשון למודים, באותו זמן [אמר] "וישק יעקב לרחל" ואז קוראים לאותה חיה "כבוד", כבוד אבא ואמא מקודש מקודש, אז הירח מתקדש כמו שראוי, ואז נאמר "ובחדש הראשון" ראשון ודאי. ואז "משכו", ועל זה "בעשור לחודש הזה", שמתחברת הלבנה הקדושה בשמש, שנאמר בו "כי שמש ומגן ה' אלהים (צבאות)", ומה שהיתה נקודה קטנה

(כדוגמא זה) מתמלאת בלבנה, ואז הוא חדש מלא

לה. עי' זהר ח"א כד ע"א: צלותא איהי מצוה ודא שכינתא ואורייתא דא קב"ה לא צריך הפסקה ביניהו וצריך לסלקא תורה ומצוה ברחימו ודחילו.

תרגום: תפלה היא מצוה, וזו שכינה, והתורה זה הקדוש ברוך הוא, לא צריך ביניהם הפסקה. וצריך להעלות תורה ומצוה באהבה ויראה.

ועי' זהר (ח"א השמטות דף רסב ע"ב) צלותא דאיהי שכינתא אדני סלקא לגבי בעלה דאיהו יהו"ה וסליקת כלא דבזמנא דאיהו מתכסי מינה באלין קליפין איהי אתקריאת עניה יבשא ולית לה אלא מה דיהבין עבדין בחשאי.

תרגום: התפלה, שהיא שכינה, אדני"י, עולה לבעלה שהוא יהו"ה, ומעלה הכל. שבזמן שהוא מתכסה ממנה בקלפות הללו, היא נקראת עניה יבשה, ואין לה אלא מה שנותנים עבדים בחשאי.

ועי' תיקו"ז סה ע"א: ועוד שכינתא אתקריאת צדקה וקודשא בריך הוא בעל צדקה ובגלותא איהי עניה ובנהא עניים וקודשא בריך הוא כביכול איהו עני כד איהו בר מאתריה ובגינה אתמר הן אראלם צעקו חוצה וכו' ובאן אתר איהו עני ואיהי עניה בצדיק דאיהו ברית ובגין דחאבו ביה ישראל לתתא איהו נהר יחרב ויבש בבית ראשון ושני.

תרגום: ועוד שכינה נקראת צדקה והקדוש ברוך הוא בעל צדקה ובגלות היא עניה ובניה עניים והקדוש ברוך הוא כביכול הוא עני כשהוא מחוץ למקומו ובגללה נאמר הן אראלם צעקו חצה וכו' ובאיזה מקום הוא עני והיא עניה בצדיק שהוא ברית ומשום שחטאו בו ישראל למטה הנהר ההוא יחרב ויבש בבית ראשון ושני.

לו. פתח רבי אבא ואמר (מ"א ז כג) ויעש את הים מוצק וגו' וכתוב (שם כה) עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' 1882 והים עליהם מלמעלה וגו' וכתוב (שם מד) ואת הבקר שנים עשר תחת הים וגו' עומד על שני עשר בקר הכי הוא ודאי דדא ים מתקנא בי"ב בתרין עלמין בתריסר לעילא רתיכין ממנן ולעילא בתריסר לתתא (ב)תריסר שבטין 1883 כיון דחמא יעקב תקונא עלאה וחמא שכינתא קאים לקבליה בעא לאשלמא תקונהא קרא לבנוהי תריסר ואמר לון האספו (בראשית מט א) אתקינו גרמייכו לאשלמא מהימנותא.

תא חזי תריסר שבטין בד' דגלין בד' סטרין שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם והכי הוא ודאי תלת שבטין לכל סטר 1884 לד' רוחי עלמא ותלת שבטין לדרועא דימינא ותלת שבטין לדרועא דשמאלא ותלת שבטין

– מאיר התיקון –

1882 רמו ע"א (הערת הזוהר).

1883 הרי הם בחי' י"ב גבולי אלכסון שבו"ק (הקדו"ש מד ע"ד).

1884 כל חסד מהם יש בהם ג' שלישים, בסוד ג' פרקי הזרוע והשוק כידוע בסוד הדגלים כאן (ע"ח שער כה פרק ג').

לירכא ימינא ותלת שבטין לירכא שמאלא וגופא דשכינתא עלייהו הדא הוא דכתיב והים עליהם מאי טעמא תלת שבטין לדרועא ותלת שבטין לירכא וכן לכלא אלא רזא דמלה תלת קשרין אינון בדרועא ימינא ותלת בשמאלא ותלת בירכא ימינא ותלת קשרין בירכא שמאלא אשתכחו תריסר קשרין לארבע סטרין וגופא עלייהו¹⁸⁸⁵ אשתכחו תריסר עם גופא כגוונא דלעילא מנא לן דכתיב (בראשית מט כח) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת בגין דבה אשתלים חושבנא כמה דאתמר והים עליהם מלמעלה.

שבעה עיני יהו"ה (זכריה ד י) אינון שבעה עיני העדה¹⁸⁸⁶ שבעין סנהדרין¹⁸⁸⁷ שעהא¹⁸⁸⁸ כמה דכתיב (במדבר ב ט) כל הפקודים למחנה יהודה מאת אלף וגו' כל הפקודים למחנה ראובן וכן לכלהו ואי תימא במצרים¹⁸⁸⁹ בסליקו דיעקב מעלמא דאשתכח שלימו בההיא שעתא¹⁸⁹⁰ כולי האי ואין (אוף) הוא ודאי שבעין נפשין הוו וכל אינון דאולידו בשבע עשרה שנין דלית לון חושבנא כמה דכתיב (שמות א ו) בני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד וכתוב (תהלים מ יג) עצמו משערות ראשי זכאה חולקיה דיעקב שלימא דהוא אשתלים לעילא ותתא אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא אבל בתקונא עלאה דיובלא¹⁸⁹¹ היך אשתכח כולי האי אמר ליה אריא כיון דסדר רגלוי למיעאל בכרמא מאן איהו דעייל בהדיה.

פתח רבי אלעזר ואמר (איוב כג יג) והוא באחד¹⁸⁹² ומי¹⁸⁹³ ישיבנו¹⁸⁹⁴ ונפשו אותה ויעש האי תקונא עלאה והוא כלא חד (הוא) לא הוי ביה פרודא כהאי תתאה דהא כתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים¹⁸⁹⁵ ואף על גב דאית ביה פרודא כד יסתכלון מלי כלא סלקא לחד¹⁸⁹⁶ אבל האי תקונא עלאה דיובלא קיימא על תריסר כהאי תתאה ואף על גב דאיהו חד¹⁸⁹⁷ האי חד אשלים לכל סטר¹⁸⁹⁸ בהאי סטר ובהאי סטר אינון שית סטרין עלאין תריסר הוו¹⁸⁹⁹ דכל חד אוזיף לחבריה¹⁹⁰⁰ ואתכליל מניה¹⁹⁰¹ ואשתכחו תריסר וגופא וכלא קיימא על תריסר מאן

– מאיר התיקון –

¹⁸⁸⁵ היינו יעקב, שהוא עצמו משלים עם בניו, כי ת"ת ממש מציאותו במלכות גוף לשכינה, עתה נשאר שאר האברים שהם תיקוני הראש, לכך פי' סוד עינין (אור יקר).

¹⁸⁸⁶ שהם בסוד ע' נפש (אור יקר).

¹⁸⁸⁷ בחינות וכחות רבות מתפשטות מה"ב בקר עד אין תכלית (נ"א).

¹⁸⁸⁸ שהם סוד ודלת ראשך כארגמן, כי החיות העליונות הם סוד ארגמן, אוריאל מיכאל גבריאל רפאל ותחת כל א' הם ג' י"ב, והם מתחלקים לע' והם סוד עינים, והם סוד הסנהדרין העליונים, וכן ע' נפש כנגדם ותחת אלו רבו רבוון לאין תכלית, והם סוד השער המתפשט לאין מספר, והם משפחות ישראל שנתרחבו אותם הע' נפש (אור יקר).

¹⁸⁸⁹ וכיון שעדיין לא נתרבו ישראל, א"כ לא היה שם בעת פטירתו סוד השער, ופי' שכבר הולידו בשבע עשרה שנה רבים, וכן הטף אשר להם סוד השער (אור יקר).

¹⁸⁹⁰ פירוש מאחר דיעקב אע"ה בעת סליקו רצה לעשות היחוד היכן היה למטה רמז למה שלמעלה ות"י ע' נפש כנגד ע' סנהדרין ומה שהולידו ב"ז שנה כנגד השערות. ז"ח (בב"ר פ' ע"ט א"ר יודן לא נפטר אבינו יעקב מן העולם עד שראה ששים רבוא מבני בניו ע"ש וא"ש. מא"י) (נ"א).

¹⁸⁹¹ כי אין למעלה ממלכות, אלא ו' ספירות (אור יקר).

¹⁸⁹² פי' הוא עם הספירות האחדותם למטה (אור יקר).

¹⁸⁹³ שהיא בינה (אור יקר).

¹⁸⁹⁴ יעלה אותו למעלה בסוד התשובה, להיותו עליהם, ומי ישיבנו עמהם להשלים המספר (אור יקר).

¹⁸⁹⁵ כי ד' ראשים שהם ארגמן הוא עולם הנפרדים (אור יקר).

¹⁸⁹⁶ בסוד ייחוד ההיכלות בתפלה ובקשה (אור יקר).

¹⁸⁹⁷ היינו הת"ת שהיא אחד וכו' על כולם והם י"ב למטה מהם, ואינם י"ב אלא עמו נמצא הוא המשלים למעלה במקום גוף עליהם, והוא משלים למטה עמהם להיות י"ב ע"י שית כדמסיק (אור יקר).

¹⁸⁹⁸ שהם ה' אמנם ת"ת אמצעי ועליון על כולם, כאומר' לך ה', ולמטה מכולם והם א' (אור יקר).

¹⁸⁹⁹ עי' בבהגר"א על תז"ח יט ע"ד שמכאן מתבאר שכל ו"ק נכללים זה בזה. קנח ע"א (הערת הזוהר).

¹⁹⁰⁰ יש לזה דרכים רבים: או גבורה בחסד וחסד בגבורה היינו ד', נצח בהוד והוד בנצח היינו ד', ת"ת ביסוד ויסוד בת"ת היינו ד', וז"ש אוזיף לחבריה ואתכליל מיניה כללות תחתון בעליון, או נפרש גדולה בגבורה ובת"ת ות"ת בנצח ונצח בהוד, והוד ביסוד, ויסוד במלכות הם י"ב: חסד א', גבורה ב', ות"ת ב', ונצח ב', והוד ב', ויסוד ב', א' שבו וא' שנתן לחבירו, או נפרש ממטה

גופא דא יעקב והא אתמר אלא רישא וגופא¹⁹⁰² בחד קיימי¹⁹⁰³ תו תריסר תלת קשרין דדרועא ימינא¹⁹⁰⁴ חס"ד חסדים תלת קשרין דדרועא שמאלא גבור"ה גבורות תלת קשרין בירכא ימינא נצ"ח נצחים תלת קשרין בירכא שמאלא הו"ד והודות הא תריסר וגופא קיימא עליהו והא תליסרו תו בתליסר מכילין (ד)אורייתא¹⁹⁰⁵ אתפרש וכלא חד מעילא לתתא ביחודא עד ההוא אתר דקיימא על פרודא.

תרגום: פתח רבי אבא ואמר, "ויעש את הים מוצק" וגו'. וכתוב "עמד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' והים עליהם מלמעלה" וגו'. וכתוב "ואת הבקר שנים עשר תחת הים" וגו'. "עומד על שני עשר בקר", כך הוא ודאי, שהים הזה מתוקן בשנים עשר בשני עולמות, בשנים עשר למעלה מרכבות ממונות למעלה, בשנים עשר למטה שנים עשר שבטים. כיון שראה יעקב את התיקון העליון, וראה שכונה עומדת מולו, רצה להשלים תקוניה. קרא לשנים עשר בניו, ואמר להם "האספו", התקינו עצמכם להשלים את האמונה.

בא וראה, שנים עשר שבטים בארבעה דגלים בארבעה צדדים, שלשה פונים צפונה, ושלשה פונים ימה, ושלשה פונים נגבה, ושלשה פונים מזרחה, והים עליהם. וכך הוא ודאי, שלשה שבטים לכל עבר, לארבעה רוחות העולם, ושלשה שבטים לזרוע ימין, ושלשה שבטים לזרוע שמאל, ושלשה שבטים לירך ימין, ושלשה שבטים לירך שמאל, ושלשה שבטים לירך שמאל. למה שלשה שבטים לזרוע ושלשה שבטים לירך, וכן לכל. אלא סוד הדבר, שלשה פרקים הם בזרוע ימין ושלשה בשמאל, ושלשה בירך ימין ושלשה פרקים בירך שמאל. נמצאו שנים עשר פרקים לארבעה צדדים, והגוף עליהם. נמצאו שנים עשר עם הגוף כדוגמא שלמעלה. מנין לנו, שכתוב "כל אלה שבטי ישראל שנים עשר", וזאת, משום שבה השתלם החשבון, כמו שנאמר והים עליהם מלמעלה.

"שבעה עיני ה'", הם שבעה עיני העדה, שבעים סנהדרין. שערו תיה, כמו שכתוב "כל הפקודים למחנה יהודה מאת אלף" וגו'. "כל הפקודים למחנה ראובן", וכן לכלם. ואם תאמר, במצרים בהסתלקות יעקב מהעולם, שנמצאה שלמות באותה שעה, כל זה איפה הוא, ודאי שבעים נפשות היו, וכל אותם שהולידו בשבע עשרה שנים שאין להם חשבון, ככתוב "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד", וכתוב "עצמו משערות ראשי". אשרי חלקו של יעקב השלם, שהוא השתלם למעלה ולמטה. אמר רבי אלעזר, ודאי כך הוא, אבל בתקון העליון של היובל איך נמצא כל זה. אמר לו, אריה, כיון שסדר רגליו להיכנס לכרם, מיהו שיכנס עמו.

פתח רבי אלעזר ואמר, "והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש". זה תיקון העליון הזה, הוא הכל אחד, לא היה בו פירוד כתחתון הזה, שהרי כתוב "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים". ואף על גב שיש בו פירוד, כשיסתכלו בדברים, הכל עולה לאחד. אבל תיקון עליון היובל הזה עומד על שנים עשר, כמו התחתון הזה, ואף על גב שהוא אחד, האחד הזה משלים לכל עבר, בצד זה ובצד זה. אותם ששה צדדים עליונים הם שנים עשר, שכל אחד מלוה לחבירו ונכלל ממנו, ונמצאו שנים עשר והגוף, והכל עומד על שנים עשר. מי הגוף, זה יעקב, והרי נתבאר. אלא ראש וגוף עומדים באחד. עוד שנים עשר, שלשה פרקים של זרוע ימין, חס"ד חסדים. שלשה פרקים של זרוע שמאל, גבור"ה גבורות. שלשה פרקים בירך ימין, נצ"ח נצחים. שלשה פרקים בירך שמאל, הו"ד והודות. הרי שנים עשר. והגוף עומד עליהם, הרי שלשה עשר. עוד, בשלש עשרה מדות התורה מתפרשת, והכל אחד, מלמעלה למטה ביחוד, עד אותו מקום שעומד על פירוד.

לז. ז"ל שמ"ר: ד"א החדש הזה לכם הה"ד (ישעיה מב) הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד וכי יש לעתיד לבא חדשות והא כתיב (קהלת א) מה שהיה הוא שיהיה אלא מוצאין אנו עשרה דברים עתיד הקב"ה לחדש לעתיד לבא הראשונה שהוא עתיד להאיר לעולם

– מאיר התיקון –

למעלה יסוד בהוד, הוד בנצח נצח בת"ת, ת"ת בגבורה, גבורה בחסד, חסד בת"ת שעליהם כדפי' והם י"ב על הדרך הנז' (אור יקר).

¹⁹⁰² בינה ות"ת (אור יקר).

¹⁹⁰³ שהת"ת למטה עמהם ולמעלה עם הבינה, ואפשר בסוד הדעת (אור יקר).

¹⁹⁰⁴ האזינו רצו ע"א, תצא קלו ע"ב (ד"א).

¹⁹⁰⁵ שהוא הת"ת (אור יקר).

שנאמר (ישעיה ס) לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם וכי יכול אדם להביט בהקב"ה אלא מה הקב"ה עושה לשמש מאיר מ"ט חלקי אור שנאמר (שם ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים ואפילו אדם חולה הקב"ה גוזר לשמש ומרפא שנא' (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה השניה מוציא מים חיים מירושלים ומרפא בהם כל שיש לו מחלה שנאמר (יחזקאל מז) כל נפש חיה אשר ישרן אל כל אשר יבא שם נחלים יהיה וגו' השלישית וכו'.

פרד"א ?

סנהדרין ק ע"א: עתיד הקדוש ברוך הוא להוציא נחל מבית קדשי הקדשים ועליו כל מיני מגדים שנאמר ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל לא יכול עלהו ולא יתם פרוי לחדשיו יבכר כי מימיו מן המקדש [המה] יוצאים והיה פרוי למאכל ועלהו לתרופה.

ז"ל קע ע"ב: סחרנייהו דאינון עמודין אית שבכין עובד ציור אשא סומקא ונהורא חוורא וחוטין דדהבא סחור סחורין לכל סטר ומעיינא¹⁹⁰⁶ דמיא כד"א (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלם¹⁹⁰⁷ חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון:

תרגום: סביב אותם העמודים יש חדרים, מעשה ציור אש אדומה, ואור לבן וחוטוי זהב סביב סביב סובבים לכל צד, ומעיין מים כמו שנאמר "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון".

עיי"ש עוד: פתח ההוא ינוקא¹⁹⁰⁸ ואמר והיה ביום ההוא לא ידיע מאן הוא אלא בכל אתר ביום ההוא יומא בתראה הוא אמאי אקרי יום ההוא אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא¹⁹⁰⁹ שירותא אקרי הוא כד"א (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי לדרגא¹⁹¹⁰ דאקרי הוא טמיר וגניז ואקרי ההוא (ה' הוא) לאחזאה סופא דכל דרגין דאיהו שירותא¹⁹¹¹ וכלא חד ובגין דאיהו סופא¹⁹¹² אתוסף ביה ה':

(ס"א הלוי הוא הוא טמיר וגניז ודא אקרי יום ההוא לאחזאה סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא חד):

זמינא ירושלם לאפקא מיין¹⁹¹³ ולנבעא נביעו¹⁹¹⁴ הכא אית לומר סופא דכל דרגין לאו איהו ירושלם אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד¹⁹¹⁵:

מה בין האי להאי אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אסתחן אקרין ירושלם¹⁹¹⁶ והכי אתחמאן ואית דרגין דסחן ואקרין עזרות¹⁹¹⁷ אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרין

– מאיר התיקון –

¹⁹⁰⁶ ונבעין (יהל אור).

¹⁹⁰⁷ יסוד דנוק' (רח"ו). לא הועיל לאדה"ר תשובתו להחזירו למדרגתו שקודם החטא הגם שעשה תשובה גדולה, והוא מהטעם הנז', כי עיקר תיקוני התשובה לא תתגלו אלא לעת"ל, שהוא בעת שליטת הבינה, שהיא דרגא דתשובה, והיא המקוה טהרה לישראל, אהיה קנ"א, גימ' מקוה, מ"י מטהר אתכם, והיא המים חיים אשר עליה נאמר (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים ע' זוהר (ח"ג קעא ע"א וח"א רסא ע"ב). וכן היא אשר נאמר עליה (יואל ד יח) ומעיין מבית ה' יצא והשקה את נחל השיטים, ע' זוהר (ס"פ ואתחנן רע ע"ב) ובתיקונים (תיקון יד ל ע"ב) (דע"ה ח"ב ק ע"ג).

¹⁹⁰⁸ לא חידש אלא מרוב חלבא, ואגב פריש לקרא, דק' ביום ההוא וירושלים וים האחרון נראה שהכל חד דרגא (יהל אור).

¹⁹⁰⁹ פי' מ' בנינה (מ"מ).

¹⁹¹⁰ כי מסטרא דאמא נפקת ומצפון בינה זהב מלכות יאתה (רח"ו). ונל"עד שהג"ה זו מקומה הוא על מ"ש דאחיד סופא בשירותא (מ"מ).

¹⁹¹¹ תחלת הבנין (רח"ו).

¹⁹¹² פירש בשביל שמלת ביום ההוא רומז על המ' דאיהי סופא לכן איתוסף ביה ה' דלא כתיב ביום הוא אלא ההוא לרמוז שה' שהיא המ' נתחברה עם הוא שהיא הבינה (מ"מ).

¹⁹¹³ פירש ה' חסדים (מ"מ).

¹⁹¹⁴ הם ה' גבורות (מ"מ).

¹⁹¹⁵ ע"ד שאמרנו בקיבוץ גליות ותחיית המתים, שהגם שעיקרן הם לעתיד, עכ"ז הנה הם נעשו בהוה תמיד ג"כ עכ"פ, כן הוא עד"ז ג"כ בבנין ירושלים, כי הוא נעשה ג"כ בהוה תמיד, ולכך תיקנו לומר בונה ירושלים ג"כ בהוה, כי ירושלים הנה הוא המלכות רחל בבחי' החיצונית שבה, וכמ"ש בפ' שלח (דף קעא ע"א), והוא ההיכלות דהמלכות נוק' דאצילות ע' שער מיעוט הירח (סוף פרק ב ופרק ג) (דע"ה ח"ב סט ע"ד).

¹⁹¹⁶ בחי' חיצוניות (רח"ו).

¹⁹¹⁷ בחי' פרצוף נגד החזה (רח"ו).

כד אסתחרן לשכות (ס"א כד אסתחרן אלין פנימאין ואלין לבר אקרונן ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרונן עזרות ואית דרגין דאקרונן לשכות):

תרגום: פתח אותו תינוק ואמר "והיה ביום ההוא" שהוא לא ידוע מיהו, אלא בכל מקום "ביום ההוא", יום אחרון הוא. למה נקרא "יום ההוא", אלא זהו יום שאוחז סוף בראש, ראשית נקרא "הוא", כמו שנאמר "ועבד הלוי הוא", עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא טמון וגנוז, ונקרא ההוא (ה' הוא) להראות סוף כל המדרגות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התווסף בו ה'.

(הלוי הוא הוא טמיר וגנוז, וזה נקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות שאחוז תחלה והכל אחד).

עתידה ירושלים להוציא מים ולנבוע מבוע, כאן יש לומר סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויום ההוא הכל אחד.

מה בין זה לזה, אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות (כשמסתובבות אלו הפנימיות ואלו לבחוץ נקראו ירושלים, ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, ויש דרגות שנקראות לשכות).

ו"ל (ח"א רסא ע"ב): ותא חזי בהאי חגא עבדין נסוך המים נביע דחסד באינון שיתין מששת ימי בראשית¹⁹¹⁸ וכלהון שבעה יומין עלאין מקבלין מאינון מים חיים דנפקין מירושלם עלאה טמירא ובאן אתר רמיז לאינון מים חיים באינון שיתין.

וחסידי וצדיקי חדאן בהאי הלולא¹⁹¹⁹ בגין דרמיזא לההוא טיבו דזמין קב"ה למעבד כד יעבר קב"ה סאיבו מארעא דיתתון אינון מים חיים טהורים באינון שיתין בההוא מזבח עלאה ההוא ים האחרון ואינון תלתא לוגין מים י"ח ביצים לקבל צדי"ק דאקרי ח"י העולמים ועל ידיה מים נחתין באינון שיתין.

ות"ח הלל הזקן כד הוה חדי בהאי הלולא אמר אם אני כאן הכל כאן ואם אין אני כאן מי כאן הוה רמיז ואמר אי שכינתא דאקרי אנ"י שריא כאן הכל כאן ההוא אתרא דאקרי כ"ל¹⁹²⁰ דאתי לאזדווגא בה ואם אין אני כאן מי כאן דהא לא חשיבא טיבו שלימא בגין דשכינתא לא שריא בארעא קדישא.

אבל כד ישתלמו אינון פרים כדין כתיב (ישעיה יב ג) ושבתם מים בששון ממעיני הישועה מאן אינון שית מעייני דאינון מריקין בהאי ישועה¹⁹²¹ וכדין עלמא כוליה בחדוה בגין דנפקא שכינתא מבין ההוא סאיבו דשאר עמין בג"כ (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם.

תרגום: ובא וראה, בחג הזה עושים נסוך המים, שפע של חסד, באותם שיתים מששת ימי בראשית, וכל שבעת הימים העליונים מקבלים מאותם מים חיים שיוצאים מירושלים העליונה הטמירה. ובאיזה מקום רמוז על אותם מים חיים, באותם שיתים.

וחסידים וצדיקים שמחים בהלולא הזו, משום שרומז לאותו הטוב שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות כשיעביר הקדוש ברוך הוא את הטומאה מן הארץ, שירדו אותם מים טהורים באותם השיתים, באותו מזבח עליון, ההוא ים האחרון, והם שלשה לוגים מים. שמונה עשרה ביצים כנגד צדיק שנקרא חי העולמים, ועל ידו המים יורדים באותם שיתים.

ובא וראה, כשהלל הזקן היה שמח בהלולא הזו, אמר אם אני כאן, הכל כאן, ואם אין אני כאן, מי כאן. היה רומז ואומר, אם שכינה שנקראת אני שורה כאן, הכל כאן. אותו מקום שנקרא כל שבא להזדווג בה. ואם אין אני כאן, מי כאן, שהרי לא חשוב טוב שלם, משום ששכינה לא – מאיר התיקון –

¹⁹¹⁸ עי' ז"ח (סב ע"ב): כתיב יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וגו' בשעתא דברא קב"ה עלמא ברא בקדמיתא שיתין עילאין דאינון מקורי לנחתא בהון גשמיא דברכן וקדושין עילאין דלעילא ואינון נטלו בקדמיתא ממקורא דחיי מאתר עילאה דנפקו מתמן.

¹⁹¹⁹ עי' תיקו"ז סג ע"ב: כד נטלא מאימא עלאה דאיהי שמחת תורה שמחת בית השואבה. בהגר"א: דשמחת בית השואבה - דכל השמחות הכל באימא עלאה, עולם השמחה, שאין שם דין ועצבון, והיא נהר היוצא מעדן להשקות כו', וזהו בית השואבה, ואמרו השואבה שמשם שואבין רוח הקודש (רות רבה פ"ד ס' ט), שממנה הנבואה.

¹⁹²⁰ יסוד, עי' לעיל יז ע"א.

¹⁹²¹ עי' בהגר"א בתז"ח מא ע"ג שישועה היא כינוי לשכינה.

שורה בארץ הקדושה.

אבל כשנשלמו אותם פרים, אז כתוב "ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה". מי הם, ששה מעיינות שמריקים בישועה הזאת, ואז העולם כלו בשמחה, משום ששכינה יוצאת מתוך אותה טומאת שאר העמים, לכן "ביום השמיני עצרת תהיה לכם".

לח. פקודא (לד) בתר דא לקרבא שתי הלחם הא אוקימנא שתי הלחם¹⁹²² תרתי שכינתי עילא ותתא ואתחברן כחדא לגביהון תרין נהמי:

בשבת מזונא דחד תרין דעילא ותתא ועל דא כתיב (שמות טז כב) שני העמר לאחד לאחד ודאי לאתייחדא באתר חד לההוא דאקרי אחד¹⁹²³ ומאן איהו (בראשית כז כב) הקול קול יעקב דאיהו ירית עילא ותתא תרין נהמי כחדא ובגין דשבת¹⁹²⁴ איהו רזא דעילא ותתא וכלא איהו שבת¹⁹²⁵ (אתקריבו) תרין נהמי ע"כ:

פקודא בתר דא להסדיר לחם ולבונה להקריב עומר דכתיב (ויקרא כג יב) ועשיתם ביום הניפכם את העומר כבש תמים לעולה:

וכן בשבועות להקריב שתי הלחם והכי בכל יומין טבין להקריב קרבן דמוספין אלא ודאי בכל יומא דמועדייא צריך לקרבא קרבנא דיליה צריך לקרבא עליה תוספת דאית ליה כגון תוספת¹⁹²⁶ כתובתא ומתנתא דאוסף חתן לכלה ושבת מלכתא דאיהי כלה בשבתות ובכל יומין טבין צריכה תוספת דאינון מוספין דקרבנין ומתנתא דאינון מתנות כהונה:

ובשבועות דאיהו מתן תורה דאתייהבו תרין לוחין דאורייתא מסטרא דאילנא דחיי צריך לקרבא לגבייהו שתי הלחם דאינון ה"ה¹⁹²⁷ (דתיין יומין דשבועות¹⁹²⁸ אינון י"ו צריך לקרבא לגבייהו שתי הלחם מאינון ה"ה)¹⁹²⁹ דהא איהו¹⁹³⁰ נהמא דאורייתא¹⁹³¹ דאתמר ביה (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי¹⁹³² ה"ה מן המוציא לחם מן הארץ¹⁹³³ והאי איהו מאכל אדם¹⁹³⁴ דאיהו י"ד ה"א וא"ו ה"א:

זאת התורה אדם (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי' עומר שעורין מאכל בעירן דאינון חיות הקדש¹⁹³⁵ דמנהון צריך לקרבא ה"ד (שם) מן הבהמה אלים מנגחים¹⁹³⁶ במתניתין באלין פשטין מן הבקר פרים¹⁹³⁷ מנגחים במתניתין בתוקפא יתיר ומן הצאן שאר עמא קרבנא דלהון צלותין ועלייהו אתמר (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם דמארי קבלה¹⁹³⁸ ומארי מדות אינון מסטר דאילנא דחייא:

– מאיר התיקון –

¹⁹²² שתי הלחם אשר בחג השבועות שהם להמשיך את החסדים, הנה הם באו מן החיטים, כי חטה הוא גימ' כ"ב שהם הכ"ב אותיות החסדים. ולכן הם שני עשרונים, והם שתי לחם, כי הם כנגד הזרין להמשיך ולהשלים החסדים בשניהם, כי בשבועות נשלמים שניהם בהמוחין דגדלות, ומתמתקים אז עי"ז הגבורות ג"כ. ולכן הם נאפות חמץ, כי הם באים לתקן את הגבורות ג"כ, ולתיקון שניהם שהוא הן לז"א והן להנוק' (דע"ה ח"א פ ע"א).

¹⁹²³ ר"ל לעד"א (יהל אור).

¹⁹²⁴ דשבועות (יהל אור).

¹⁹²⁵ בין שכינה עילאה בין תתאה נקרא שבת כידוע (גליון - וכלא איהו שבועות) (יהל אור).

¹⁹²⁶ "עליה תוספת דאית ליה כגון תוספת" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "ליה כגוונא דתוספת כתובה ומתנה"

¹⁹²⁷ דאינון ה"ה – נמחק ביהל אור

¹⁹²⁸ "יומין דשבועות" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "לוחין".

¹⁹²⁹ יהל אור גורס את המוסגר.

¹⁹³⁰ דהא איהו – נמחק ביהל אור ובמקומו איתא דאינון.

¹⁹³¹ ואדם הוא דלגאו שמא מפרש כמש"ו (יהל אור).

¹⁹³² ב' לחמי וז"ש למטה בלחמי והיינו שתי הלחם (יהל אור).

¹⁹³³ ר"ל ה' דהמוציא בינה ה' דהארץ מלכות (יהל אור).

¹⁹³⁴ דהוא חכמה ות"ת שנקרא שניהם אדם ובהן ניתנה אילנא דחיי והן י"ו מן השם ועם ב' הלחם נשלם השם (יהל אור).

¹⁹³⁵ ר"ל כמ"ש לקמן שש שעורים שית סדרי משנה שהן במט"ט מסט' דשכינה ובמט"ט הן

החיות (יהל אור).

¹⁹³⁶ בתורה שבעל פה כמש"ו (יהל אור).

¹⁹³⁷ שהן בעלי הגמרא בעלי תריסין (יהל אור).

¹⁹³⁸ ר"ל שהן מרעה של האדם בעלי קבלה שהן מתקנין להם צלותין (יהל אור).

שאר עמא מסטרא דאילנא דטוב ורע אסור והתר ובגין דא מן הבהמה מאכל דלהון עמר לחם¹⁹³⁹ שעורים וימד שש שעורים וישת עליה (רות ג טו) אורייתא דבעל פה דשית סדרי משנה: אבל אלין דאילנא דחיי דאינון אדם אורייתא דלהון נהמא דקב"ה הה"ד (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי והיינו שתי הלחם חדרו כלהו תנאין ואמוראין¹⁹⁴⁰ ואמרו מאן קאים קמי סיני ע"כ: תרגום: מצוה (ל"ד) אחר זו להקריב שתי הלחם, הרי בארנו שתי הלחם שתי שכינות, עליונה ותחתונה. והתחברו כאחד לגביהם שתי הלחם.

בשבת שהוא מזון של אחד שנים של מעלה ומטה, ועל זה כתוב שני העומר, לאחד לאחד ודאי, להתייחד במקום אחד, אל אותו שנקרא אחד. ומיהו הקול קול יעקב שהוא יורש מעלה ומטה, שני לחמים כאחד. ומשום ששבת הוא סוד של מעלה ומטה והכל הוא שבת (נקרבו) שני לחמים.

מצוה אחר זו להסדיר לחם ולבונה להקריב עומר, שנאמר ועשיתם ביום הניפכם את העומר כבש תמים לעולה.

וכן בשבועות להקריב שתי הלחם, וכך בכל הימים הטובים להקריב קרבן של מוספים, אלא ודאי בכל יום של מועדים צריך להקריב את הקרבן שלו, צריך להקריב עליו תוספת שיש לו כמו תוספת כתובה, ומתנה שמוסיף חתן לכלה, ושבת המלכה שהיא כלה בשבתות, ובכל ימים טובים צריכה תוספת שהם מוספים של קרבנות, ומתנות שהן מתנות כהונה.

ובשבועות שהוא מתן תורה, שנתנו שני לוחות התורה מהצד של עץ החיים, צריך להקריב להם שתי הלחם, שהן ה"ה (ששני ימים של שבועות הם י"ו צריך להקריב להם שתי הלחם מאותן ה"ה), שזהו לחם של התורה שנאמר בו לכו לחמו בלחמי, ה' ה' מן, המוציא לחם מן הארץ, וזהו מאכל אדם, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

זאת התורה אדם, אדם כי יקריב מכם קרבן לה', עומר שעורים מאכל בהמות שהן חיות הקודש, שמהם צריך להקריב, זהו שנאמר מן הבהמה אילים מנגחים במשנה, באלו הפשטים מן הבקר, פרים מנגחים במשנה בחוזק יתר, ומן הצאן שאר העם, הקרבן שלהם תפלות, ועליהם נאמר ואתן צאני צאן מרעייתי, אדם אתם, שבעלי קבלה ובעלי מדות הם מצד של עץ החיים.

שאר העם מהצד של עץ טוב ורע, אסור והתיר, ולכן מן הבהמה מאכל שלהם עומר לחם שעורים, וימד שש שעורים וישת עליה תורה שבעל פה, של ששה סדרי משנה.

אבל אלו של עץ החיים, שהם אדם, התורה שלהם היא לחמו של הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר לכו לחמו בלחמי, והיינו שתי הלחם, שמחו כל התנאים והאמוראים ואמרו מי עומד לפני סיני.

לט. רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא כד [מטו לחד] (בעו לממטי) בי חקל אמר ליה רבי חייא לרבי יוסי הא דאמריתו [ברא שית] (בראשית) ודאי הכי הוא בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא ולא יתיר אחרנין סתימין אינון אבל חמינן גו סטרי¹⁹⁴¹ בראשית דאמר הכי גליפי¹⁹⁴² אגליף ההוא סתימאה קדישא¹⁹⁴³ גו מעוי דחד טמיר¹⁹⁴⁴ דנקיד¹⁹⁴⁵ בנקודה דנעיץ ההיא גליפי¹⁹⁴⁶ אגליף וטמיר ביה כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא¹⁹⁴⁷ וההוא מפתחא גניז

– מאיר התיקון –

¹⁹³⁹ כנ"ל דבפסח בנוקב' תושבפ"ע, בשבועות תורה שבכתב (יהל אור).
¹⁹⁴⁰ עי' זו"ח לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרון ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקייע דא מטטרון.
ועי' דברי רבינו בתיקון נג ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין.

¹⁹⁴¹ נמחק בגר"א. נ"א סתרי (ד"א). עי' שער מאמרי רשב"י.

¹⁹⁴² גליפו (יהל אור).

¹⁹⁴³ אימא עלאה (שער מאמרי רשב"י). חכמה אבא נק' סתימאה (יהל אור).

¹⁹⁴⁴ יסוד אימא (ד"א).

¹⁹⁴⁵ דנקיט (דפ"ו).

¹⁹⁴⁶ יסוד אבא (ד"א). הוא המוח הסתום שנתגלה ממנו נקודה שהוא יו"ד, וזהו "דנקיד בנקודה" וההיא נקודה נעוצה בו ולא תפרד ממנו, כי הוא נעוץ בה והיא נעוצה בו, וזמ"ש בנקודה דנעוץ כו' והענין הוא, כי אימא עלאה נחקקה תחילה בתוך הדעת שבחד טמירא, כי מעוי הם סוד הדעת, שהוא מלגאו דמליין לאדרין ואכסדראין (שער מאמרי רשב"י).

¹⁹⁴⁷ כלומר שהיא נפתחת בבחי' הדעת (בהגר"א על ספד"צ טז ע"ד ד"ה אתא מפתחא).

כלא בהיכלא חדא ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי ההוא מפתחא סגיר ופתח¹⁹⁴⁸

בההוא היכלא אית ביה גניזין סתימין סגיאין אלין על אלין בההוא היכלא אית תרעין עובד סתימו ואינון חמשיין אגליפו לארבע סטריין והוון ארבעין [ותשע]¹⁹⁴⁹ חד תרעא לית ליה סטרא לא ידע אי הוא לעילא אי הוא לתתא ואיהו לעילא איהו לתתא ובגין כך ההוא תרעא סתימ¹⁹⁵⁰

גו אינון תרעין אית מנעולא חדא וחד אתר דקיי¹⁹⁵¹ לאעלא ההוא מפתחא ביה ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא לא ידעין ביה אלא ההוא מפתחא ודפתחא בלחודוי ועל רזא דנא בראשית ברא אלהים בראשית דא מפתחא דכלא סתימין ביה והוא סגיר ופתח ושית תרעין כלילין ביה בההוא מפתחא¹⁹⁵² דסגיר ופתח כד סגיר אינון תרעין וכליל לון בגויה [נ"א וכלה בגויה] כדדין ודאי כתיב בראשית מלה גליא¹⁹⁵³ בכלל מלה סתימאה ובכל אתר בר"א מלה סתימאה איהו סגיר ולא פתח¹⁹⁵⁴ א"ר יוסי ודאי הכי הוא ושמענא לבוצינא קדישא¹⁹⁵⁵ דאמר הכי דמלה סתימאה איהו סגיר ולא פתח ובעוד דהוה סגיר¹⁹⁵⁶ במלה דברא עלמא לא הוה¹⁹⁵⁷ ולא אתקיים והוה חפי [על] כל תה"ו¹⁹⁵⁸ וכד שלטא האי תה"ו עלמא לא הוה ולא אתקיים תרגום: רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. כשהגיעו לפרדס אחד, אמר רבי חייא לרבי יוסי, זה שאמרתם ברא שית ודאי זה כך, משום שששה ימים עליונים [ישנם] אצל התורה ולא יותר, האחרים הם סתומים. אבל ראינו בתוך צדדי בראשית שאמר כך. הסתום הקדוש חקק חקיקות בתוך מעיו של סתר אחד שנקוד בנקודה שנעץ. ההוא חקק חקוקים ונסתר בו, כמו מי שגונז הכל תחת מפתח אחד, ואותו המפתח גונז הכל בהיכל אחד. ואף על גב שהכל גנוז בהיכל ההוא, העיקר של הכל הוא באותו המפתח. ואותו המפתח סוגר ופותח.

באותו ההיכל ישנם בו גנזים סתומים רבים אלו על אלו. באותו ההיכל יש שערים מעשה סתום, והם חמשים. נחקקו לארבעה צדדים והיו לארבעים (ותשעה). לשער אחד אין צד, ולא ידוע אם הוא למעלה אם הוא למטה (הוא למעלה הוא למטה), ולכן אותו השער סתום.

בתוך אותם השערים יש מנעול אחד, ומקום אחד קטן להכניס אותו המפתח בו, ואינו נרשם אלא ברושם של המפתח. אין יודעים בו אלא אותו המפתח (של הפתח) לבדו. ועל זה הסוד "בראשית ברא אלהים". "בראשית" - זה המפתח שהכל סתום בו, והוא סוגר ופותח, וששה שערים כלולים בו באותו המפתח שסוגר ופותח. כשסוגר את אותם השערים וכולל אותם בתוכו (והכל בתוכו), אז ודאי כתוב "בראשית", דבר גלוי בכלל דבר סתום. ובכל מקום בר"א - זה דבר סתום, סוגר ולא פותח. אמר רבי יוסי, ודאי זה כך, ושמעתי את הנר הקדוש שאומר כך, שדבר סתום הוא ברא, סגור ולא פתוח. ובעוד שהיה סגור במילת "ברא", לא היה העולם ולא יכל להתקיים, והיה מכסה על הכל תהו. וכששולט התהו הזה, העולם לא היה ולא יכול להתקיים.

– מאיר התיקון –

¹⁹⁴⁸ כי הדעת הוא הת"ת כידוע (תיקו"ז כט ע"ב), ובהיותו בעיבור במעי אמא בדעת, אז סתימין לאמא בסוד מ' סתומה, שהוא ב' ו' כזה בו, שהוא"ו מתחבר בב' ונעשה מ' סתומה, וזהו סגיר. ואח"כ כשנולד ויוצא הו' ז"א לחוץ, אז אתפתחת וזהו ופתח (יהל אור).

¹⁹⁴⁹ ושמנה (הגהות הגר"א). עי' שער מאמרי רשב"י.
¹⁹⁵⁰ עי' אריכות בשער מאמרי רשב"י וביהל אור, ועי' תיקו"ז לו ע"ב, ועי' בהגר"א על ספד"צ ריש טו ע"ד.

¹⁹⁵¹ עטרת היסוד דאבא, הרי הוא מלכות דידיה, השורה באימא עלאה תמיד, וכן עי' בלק קצג ע"ב (ביאורים ח"א סב ע"ב).

¹⁹⁵² ענין הטעמי' סגיר ופתח (ד"א).
¹⁹⁵³ בחכמה, שהוא יסוד אבא, ברא א"א את הו"ק דז"א. ופי' "מלה גלייא" היא מלת "שית", כי

¹⁹⁵⁴ ו"ק נודעים הם, ומלת "ברא" היא "מלה סתימאה", כי לא הזכיר מי הוא הבורא, שהוא א"א (מ"מ). לעיל במפתח שהוא יסוד אבא, אמר סגיר ופתח, וכאן שמדבר בא"א, אמר סגיר ולא פתח,

כי הוא נעלם מאד (מ"מ).
¹⁹⁵⁵ לרשב"י קראו בוצינא קדישא, ר"ל נר קדוש (ח"ג רצא ע"א).

¹⁹⁵⁶ פי' כל זמן שהיו כל הפרצופים כלולים בא"א, שעדיין לא תיקנם (מ"מ).
¹⁹⁵⁷ פי' עולם האצילות לא נתקן (מ"מ).

¹⁹⁵⁸ פי' כמו עולם התהו שעדיין לא היה תיקון בפרצופים (מ"מ).

מ. קעא ע"ב: ותא חזי מהאי נחש כמה חילין מתפרשן לכל סטר ואשתכחו בעלמא לגבי בני נשא ובעינן לקיימא לההוא גיד הנשה דאף על גב דקריב ביה ההוא דרכיב על הויא קיים איהו ואתקיים בגוון ולא אתבר וחילא (דיעקב) בעינן לאתתקפא בעלמא ולאחזאה (שם) כי שרית עם אלהי"ם ועם אנשים ותוכל וכד חמי דהא לא אתבר ולא אתאכיל ההוא אתר כדין אתבר חיליה ותוקפיה ולא יכיל לאבאשא לבנוי דיעקב ועל דא לא בעינן למיהב דוכתא לברייתא דעלמא למיכל ליה ולא לאתאכלא וכללו

רבי ייסא סבא דרש כי נגע בכף ירך יעקב כתיב הכא כי נגע בכף וכתוב התם (במדבר יט ג) כל הנוגע במת בנפש האדם וגו' מה להלן מסאבא אוף הכא נמי מסאבא דסאיב ההוא אתר ומאתר מסאבא לית (לן לאתתקנא) [לון לאתהנאה] מניה כלל כל שכן באתר דקריב ההוא סטר מסאבא ואורייתא לא קאמר אלא כי נגע וכתוב (בראשית לב כה) ויגע בכף ירכו כמה דאת אמר (במדבר יט כב) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא בריך רחמנא דיהיב אורייתא לישראל למזכי בה בעלמא דין ובעלמא דאתי כמה דכתיב (משלי ג טז) אך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד תרגום: ובא וראה, מהנחש הזה כמה כוחות נפרדים לכל עבר ונמצאים בעולם אצל בני אדם, ורוצים לקיים אותו גיד הנשה. שאף על גב שקרב אליו אותו ורכב על נחש, עומד הוא והתקיים בתוכנו ולא נשבר. וצריכים כח להתחזק בעולם ולהראות, "כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל". וכשראה שהרי לא נשבר ולא נאכל אותו מקום, אז נשבר כוחו וחזקו ולא יכול להרע לבני יעקב, ועל זה לא צריכים לתת מקום לבריות העולם לאכול אותו ולא שיהיה נאכלת ממנו כלל.

רבי ייסא הזקן דרש, "כי נגע בכף ירך יעקב", כתוב כאן "כי נגע בכף", וכתוב שם "כל הנוגע במת בנפש האדם" (יטמא) וכו', מה להלן טומאה, אף כאן גם טומאה, שטמא אותו מקום, וממקום טמא אין לנו (להתקן) להנות ממנו כלל. כל שכן במקום שקרב אותו צד הטומאה, והתורה לא אמרה אלא "כי נגע", וכתוב "ויגע בכף ירכו", כמו שנאמר "וכל אשר יגע בו הטמא יטמא". ברוך הרחמן שנתן תורה לישראל לזכות בה בעולם הזה ובעולם הבא, כמו שכתוב "אורך חיים בימינה בשמאלה עושר וכבוד".

עי' שם קע ע"ב: [נ"א] על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וגו' כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה (שם לב) דאפילו בהנאה אסיר ואפילו אליהביה לכלבא ואמאי אקרי גיד הנשה כלומר גיד דאיהו מנשה¹⁹⁵⁹ לבני נשא¹⁹⁶⁰ לפולחנא דמאריהון ותמן הוא יצר הרע רביע¹⁹⁶¹ וכיון דאתדבק¹⁹⁶² עם יעקב¹⁹⁶³ לא אשכח אתר דיכיל לאתגברא עליה דיעקב¹⁹⁶⁴ בגין דכל שיפי גופא סייעי ליעקב וכלהו הוו תקיפין¹⁹⁶⁵ ולא הוה בהון חולשא מה עבד (שם כה) ויגע בכף ירכו בגיד הנשה בזיניה ביצר הרע דאיהו זיניה ואתריה¹⁹⁶⁶ ומתמן אתי יצר הרע על בני נשא¹⁹⁶⁷.

– מאיר התיקון –

¹⁹⁵⁹ מנשא (מ"מ).

¹⁹⁶⁰ גיד זה משקץ הנפש, וכמו שאמרו על כמה דברים אחרים שבגוף האדם כמו השער והצפרנים, וכן נראה שאין בו לחלוחית (רמ"ז).

¹⁹⁶¹ אולי הוא מפני שהוא סמוך לברית וכן כתב הציוני, והוסיף שעונש האוכל גיד הנשה להתגלגל בקדשה הנקראת זונה נשכחה (רמ"ז).

¹⁹⁶² שחשב שאחר שנתנה לו רשות להתקרב ולהתדבק בו, יוכל להתגבר עליו, שהרי מלאכי שמירתו נראה שאותה שעה נתרחקו ממנו, והכל בחפץ ה', להודיע גבורת צדקתו כל הלילה, ובפרט שהיה ליל יום ד' שבו חסרה הלבנה (רמ"ז).

¹⁹⁶³ "ואפילו הכי" נוסף ברמ"ז.

¹⁹⁶⁴ איברי הגוף העליון כולם היו לעזר ליעקב אפילו השמאליים (רמ"ז).

¹⁹⁶⁵ שכבר היה קרוב לגדלות והראיה שקראו ישראל (רמ"ז).

¹⁹⁶⁶ לפי הנזכר לקמן בו יש אחיזה לס"מ. וידוע שדוקא הוד של רחל נפגם וכו'. וכל בחינת השוקים היא לבר מגופא, ובפרט השמאלית ושל הנקבה. וכו' ומשכיח את המצוות, ולכן אמר שהוא מינו, כי הוא הוא כח היצר הרע להשכיח את האדם מעשות טוב. וגם אין בו לחלוחית כי דומה ממש לקליפה ובו יש אחיזה לחיצונים, והיינו זיניה ואתריה, שהוא קרוב לברית, כד"א (ד ז) לפתח חטאת רובץ, וכו' שלכן חשק החיצונים בירך וכמ"ש הני ברכי דרבנן דשליה וכו' (רמ"ז). עי' בבהגר"א על תיקו"ז מא ע"א ז"ל טעם לכל הטומאות ואיסורין שבתורה והכל בחטא האדם כיון דהגיע לכף כו' דרגא דאדם ותקע כו' בנגיעת ע"ה דהוא הוא בעצמו והוא חטא הסלע בשביל ע"ר, ע"כ. איסור אכילת כל הטמאים והאיסורין שבתורה, משום שיש לרע שייכות ואחיזה בהם, ואסור לאוכלם, כדי שלא יטמא את גופו בהם, שכן בכל דבר שיש לרע נגיעה בו אסור לישראל לאוכלו (דע"ה ח"ב לו ע"א).

ובגין כך אמרה אורייתא¹⁹⁶⁸ לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה כמה דאמרו חברייא בשייפין דבר נש דרמיז לעילא אי טב ואי ביש ביש ובגין כך כל שייפא מתקיף שייפא ודאי גיד הנשה מתקיף ליצר הרע דהוא זיניה ובני ישראל לא יאכלו ליה דלאו אינון מסטריה ומזיניה אבל עמין ע"ז יאכלו ליה דאיהו מסטרא ומזינא דמלאכא דלהון דאיהו סמא"ל בגין לתקפא לבהון בגין דאית בבר נש רמ"ח שייפין לקבל רמ"ח פקודין דאורייתא דאינון למעבד אתיהבו ולקבל רמ"ח מלאכין דאתלבשת בהון שכינתא ושמא דלהון כשמא דמאריהון.

תרגום: ("על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וגו' כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה". שאפילו בהנאה אסור, ואפילו לתת אותו לכלב. ולמה נקרא גיד הנשה, כלומר גיד שהוא משכיח את בני האדם לעבודת ריבונם, ושם רובץ היצר הרע. וכיון שנדבק עם יעקב, לא מצא מקום שיכול להתגבר על יעקב, משום שכל איברי הגוף סייעו ליעקב, וכולם היו חזקים ולא היתה בהם חלשה. מה עשה, ויגע בכף ירכו בגיד הנשה, במינו של יצר הרע שהוא מינו למקומו, ומשם בא יצר הרע על בני האדם.

ולכן אמרה תורה "לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה", כמו שאמרו החברים באיברי האדם שרמוז למעלה, אם טוב טוב, ואם רע רע. ולכן כל איבר מחזק איבר. ודאי גיד הנשה מחזק את יצר הרע שהוא מינו. ובני ישראל לא יאכלו אותו, שאינם מצדו וממינו. אבל עמים עובדי עבודה זרה יאכלו אותו, שהוא מצד וממין המלאך שלהם שהוא סמא"ל, כדי לחזק לבם. משום שיש באדם מאתים ארבעים ושמונה איברים כנגד מאתים ארבעים ושמונה מצוות התורה שהם נתנו להעשות, וכנגד מאתים ארבעים ושמונה מלאכים שהתלבשה בהם שכינה והשם שלהם כשם רבונם.

ע"י ח"ג מא ע"ב: תא חזי כתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר¹⁹⁶⁹ אי קודשא בריך הוא מתפאר בהו בישראל היך אתיין לאסתאבא ולאדתבאבא בסטרא מסאבא ועל דא כתיב (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תשקצו את נפשותיכם וגו מאן (דיתבי) ודאיהו בדיוקנא דמלאכא לא לבעי ליה לאתפרשא מאורחוי דמלאכא¹⁹⁷⁰ ובגין כך רשים¹⁹⁷¹ להו קודשא בריך הוא לישראל כל אינון דאתיין מסטרא דא וכל אינון דאתיין מסטרא¹⁹⁷² אחרא זכאה חולקין^(י) הון דישראל דכתיב בהו (שם סא ט) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברוך יהו"ה ברוך יהו"ה ממש¹⁹⁷³ ברוך יהו"ה בכלא¹⁹⁷⁴:

– מאיר התיקון –

¹⁹⁶⁷ ומתמן אתי יצר הרע, כי הוא מקור השכחה שממנה יתהוו העוונות (רמ"ז), הקלי' שכנגד בינה ותבונה נקרא מ"ס, וזהו הטעם ששר של שכחה נקרא מ"ס, כי אלו השמות (אחוריים דאור"א) שהם גימטריא תשכ"ח הם בבינה ותבונה הנקרא מ"ס, ומשם יש שכחה לפי שהם אחוריים והקליפות הנקרא מ"ס אוחזין בהם (ע"ח שער טו פרק ו).

¹⁹⁶⁸ ירצה מאי דשנינו (חולין ק ע"ב) בסיני נאמר אלא שנכתב במקומו, שהתורה היא מסוד הזכירה כנודע, וגיד הנשה מבחינת אחוריים שבהם השכחה וואמר (חולין צא ע"א), רבנן אמרי מאחוריה אתא ונשייה בתרווייהו, ופי' רש"י הכהו בשתיהו ונשו ממקומו, ולכן אסור בירך ימין ושמאל, וסודו בנצח הוד (רמ"ז), סוד הירך יעקב הנאמר בזוהר (לעיל כא ע"ב) שבנצח היה הפגם, ופעם א' אומר שבהוד היה הפגם, והענין, כי בהיות המלכות אב"א עם ז"א, השוק הימין של הז"א שהוא סוד הנצח, היה שם שוק השמאל שלה שהוא ההוד, וכן להיפך (טעמי המצות וישלח).

¹⁹⁶⁹ ירצה אני מקשט ומפאר עצמי בנשמתכם, שאני כולל אתכם במדותי, שהם כלולים מכם, ועוד "אתפאר" לשון פארות פארי המגבעות, וירצה אסתעף בכם, ענפי ספירותי הם בחינתכם המצוירת שם (אור יקר).

¹⁹⁷⁰ מה הוא נקשר בקדושים ונבדל מהטמאים, אף ישראל כן, והוא הדין לכל המצות (אור יקר).
¹⁹⁷¹ בעת הבריאה נתן סימנים בהם, כדי שיכירו מקום אחיזת הטמאים ויבדלו מהם, או ירצה "רשים להו" למד להם סימניהם (אור יקר).

¹⁹⁷² מסטרא (דפ"ו).

¹⁹⁷³ הם בעצם ברוך ה', והשפיעם דרך היסוד במלכות, בענין שהם זרעו שזרע בנקבה, בסוד ברוך יסוד, וכן הם מבורכים בשאר מעשיהם, שאינם אוכלים אלא מהנשפע דרך המקום הזה (אור יקר). פי' ה' שהוא ז"א, ישראל הם בניו, לפי שרוח ונפש דישראל הם מזו"ן, ולכן כיון שהם זרע שלו, לכן בירך אותם (מ"מ).

¹⁹⁷⁴ ר"ל שמברכם מהמוחין דאור"א שבו (מ"מ).

ותא חזי כל מאן דאכיל מאינון מאכלי דאסירי אתדבק בסטרא אחרא¹⁹⁷⁵ וגעיל נפשיה וגרמיה¹⁹⁷⁶ ורוח מסאב שרייא עליה¹⁹⁷⁷ ואחזי גרמיה¹⁹⁷⁸ דלית ליה חולקא באלהא עלאה ולא אתי מסטריה¹⁹⁷⁹ ולא אתדבק ביה [ואי יפוק הכי] (ואי לא יפוק דכי) מהאי עלמא אחידן ביה כל אינון דאחידן בסטרא¹⁹⁸⁰ דאתיין מסטרא דמסאבא ומסאבין ליה ודיינין ליה כבר נש דאיהו געלא דמריה געלא בהאי עלמא וגעלא בעלמא דאתי ועל דא כתיב (ויקרא יא מג) ונטמתם במ¹⁹⁸⁰ בלא א' דלא אשתכח אסוותא לגעוליה ולא נפיק ממסאבותיה לעלמין ווי לון ווי לנפשיהו דלא יתדבקון בצרורא דחיי לעלמין דהא אסתאבו:

ווי לגרמייהו עליהו כתיב (ישעיה סו כד) כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר מאי דראון סרחונא מאן גרים ליה ההוא סטר דאתדבק ביה ישראל אתיין מסטרא דימינא אי אתדבקן בסטרא שמאלא הא פג(י)מין לסטר דא ופג(י)מין לגרמייהו ופג(י)מין לנפשיהו פגימין בעלמא דיין ופגימין בעלמא דאתי כל שכן מאן דאתדבק בסטרא דמסאבא דכלא אחיד דא בדא וכתיב (דברים יד כא) כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהי"ך וגו':

תרגום: בא וראה כתוב "ישראל אשר בך אתפאר", אם הקדוש ברוך הוא מתפאר בישראל איך באים להטמא ולהדבק בצד הטומאה, ועל זה כתוב "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני". ולא תשקצו את נפשותיכם וגו' מי (שיושב) שהוא בדמות המלך לא צריך להיפרד מדרכי המלך, ולכן רשם הקדוש ברוך הוא את ישראל, כל אותם שבאים מצד זה, וכל אותם שבאים מצד אחר, אשרי חלקם של ישראל שכתוב בהם "כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברוך ה'", ברוך ה' ממש, ברוך ה' בכל.

ובא וראה כל מי שאוכל מאותם מאכלים אסורים נדבק בצד האחר ומתעב נפשו ועצמו, ורוח טומאה שורה עליו ומראה את עצמו שאין לו חלק באלוה העליון, ולא בא מהצד שלו ולא נדבק בו, ואם יצא כך מהעולם הזה אוחזים בו כל אותם האחוזים בצד (שבאות מצד) הטומאה ומטמאים אותו, ודנים אותו כאדם שהוא נתעב של רבונו, נתעב בעולם הזה ונתעב בעולם הבא, ועל זה כתוב "ונטמתם במ", בלי א', שלא נמצאת רפואה לתועבתו, ולא יוצא מטומאתו לעולמים. אוי להם אוי לנפשם, שלא ידבקו בצרור החיים לעולמים, שהרי נטמאו.

אוי לעצמם, עליהם כתוב "כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר". מה זה דראון, סרחון. מי גרם לו, אותו הצד שנדבק בו. ישראל באים מצד הימין, אם נדבקים בצד השמאל, הרי פוגמים את הצד הזה, ופוגמים את עצמם, ופוגמים את נפשם. פגומים בעולם הזה ופגומים בעולם הבא, כל שכן מי שנדבק בצד הטומאה, שהכל אחוז זה בזה, וכתוב "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו'".

מא. ז"ל: בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איהי לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה¹⁹⁸¹ הה"ד (שם קיח יט-כ) פתחו לי שערי צדק זה השער ליהו"ה ודאי דאי לא יעול בהאי תרעא לא יעול לעלמין (ל)מלכא עלאה¹⁹⁸² דאיהי עלאה¹⁹⁸³ וטמיר וגניז¹⁹⁸⁴ ועביד ליה תרעין אלין על אלין¹⁹⁸⁵ ולסוף כל

– מאיר התיקון –

¹⁹⁷⁵ ולא בשאר העבירות שהאדם נדבק, אמנם זאת מפני שהיא מה שמכניס דרך פיו, להעשות חלק אבר (אור יקר).

¹⁹⁷⁶ גוף ונפש, כדפי' מצד הנפש (אור יקר).

¹⁹⁷⁷ מצד הגוף (אור יקר).

¹⁹⁷⁸ ולא יראה תערובת שיהיה קדש ונטמא, אלא מרבה הטומאה כל כך, עד שמכחיש צד הקדש שבו (אור יקר).

¹⁹⁷⁹ ולא זו בלבד, אלא אפילו אינו מורה שהיה מקודם דבק ונפרד, אלא כאלו מעולם לא אתדבק ביה (אור יקר).

¹⁹⁸⁰ פי' שמטמטים האדם האוכלם ובורחת הקדושה ממנו ונעשה געלא דמאריה (מ"מ).

¹⁹⁸¹ חכמה (רח"ו). לאפוקי מלכות שהיא חכמה תתאה (יהל אור).

¹⁹⁸² אבא (רח"ו). ר"ל חכמה עלאה (יהל אור).

¹⁹⁸³ על אימא (רח"ו).

¹⁹⁸⁴ טמיר וגניז - כתר, ובו ב' מדריגות, במפולא ממך ובמכוסה ממך וזה טמיר וגניז (בהגר"א בתיקו"ז א ע"א), אוריא ומו"ס (שם קלח ע"א).

¹⁹⁸⁵ חמישים שערי בינה (רח"ו).

תרעין עבד תרעא חד¹⁹⁸⁶ בכמה מנעולין¹⁹⁸⁷ בכמה פתחין¹⁹⁸⁸ בכמה היכלין¹⁹⁸⁹ אלין על אלין¹⁹⁹⁰ אומר כל מאן דבעי למיעל לגבי תרעא דא יהא קדמאה לגבי מאן דיעול בהאי תרעא יעול¹⁹⁹¹ און הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה¹⁹⁹² איהי ודא איהי ראשית.

ב תרין אינון דמתחברין כחדא ואינון תרין נקודין¹⁹⁹³ חד גניזא וטמירא¹⁹⁹⁴ וחד קיימא באתגליא¹⁹⁹⁵ ובגין דלית להו פרודא אקרון ראשית חד ולא תרין מאן דנטיל האי נטיל האי וכלא חד דהא הוא (שמיה) ושמיה חד דכתיב (שם פג יט) וידעו כי אתה¹⁹⁹⁶ שמך¹⁹⁹⁷ יהו"ה לבדך אמאי אקרי יראת יהו"ה בגין דאיהו אילנא דטוב ורע¹⁹⁹⁸ זכי בר נש הא טוב ואי לא זכי הא רע ועל דא שרי בהאי אתר יראה ודא תרעא (לאעלא) [לעאלא] לכל¹⁹⁹⁹ טובא דעלמא שכל טוב אלין תרין תרעין דאינון כחדא²⁰⁰⁰.

תרגום: "בראשית". רבי חייא פתח "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד". "ראשית חכמה", פסוק זה כך היה צריך לכתוב, סוף חכמה יראת ה', בגלל שיראת ה' היא סוף חכמה. (אלא היא ראשית) להכנס לתוך הדרגה של חכמה עליונה. זהו שכתוב "פתחו לי שערי צדק", "זה השער לה'", ודאי. שאם לא יכנס בשער זה, לא יכנס לעולמות [עליונים]. [משל] למלך עליון שהוא עליון נסתר וגנוז, ועשה לו שערים אלה על אלה, ובסוף כל השערים עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות אלה על אלה, ואמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, שער זה יהיה ראשון לגבי, מי שיכנס בשער זה, יכנס. גם כך שער ראשון לחכמה עליונה, יראת ה' היא. וזוהי ראשית.

ב' [של בראשית] שנים הם שמתחברים כאחד, ואלה שתי נקודות, אחד גנוז וטמון ואחד עומד בגלוי. ובגלל שאין להם פירוד נקראים ראשית, אחד ולא שנים. מי שנוטל זה נוטל זה, והכל אחד, שהרי הוא (שמו) ושמו אחד, שכתוב "וידעו כי אתה שמך ה' לבדך". למה נקרא "יראת ה'", בגלל שהוא עץ של טוב ורע, אם האדם זכה הנה טוב, ואם לא זכה הנה רע, ולכן שורה במקום זה יראה, וזה שער להכנס לכל טוב שבעולם. "שכל טוב" אלה שני שערים שהם כאחד.

מב. רוב אותיותיו מצורפות על סוד העליה, כיצד, אבגית"ץ הרי כל הו' אותיות עולות ולא יורדות כי י' פשוטה היא תשע מאות, ק"ר ע"ש ט"ן הרי ג' זוגות עולות ולא יורדות (גדיכ"ש הם אותיות עולות ולא יורדות), בט"ר הרי ג' עולות, צ"ת הם ג"כ עולות, ח"ק בטנ"ע הרי זוג עולה וד' עולות, גל"ף הרי ג' עולות, ז"ק הרי זוג עולה, קו"צ הרי ג' עולות, י"ת הרי זוג עולה נמצא כל השם עולה ואינו יורד אלא מעט מזער לכך עיקרו עולה, ושם ע"ב יקרא עולה ויורד בסוד היושר וההפוך כדפי'. ושם מצפ"ץ יקרא עולה ויורד על שם הא"ב, וענין העליה משוכחת אלא שאין בה עונ"ג לתחתונים, דהיינו כעין יום שבת היא א"ת ב"ש, עולה להקשר

– מאיר התיקון –

¹⁹⁸⁶ כי הבינה נשלמים נ' שערים בתוך יסוד דז"א כי עד הוד אתפשטת ויסוד נקרא כל כולל הנ' שערי בינה ונמצא ששם עביד תרעא חד שהיא המלכות הנקרא תרע"א (רח"ו).

¹⁹⁸⁷ שבעשיה (רח"ו).

¹⁹⁸⁸ שביצירה (רח"ו).

¹⁹⁸⁹ שבבריאה (רח"ו). נגד ג' עולמות (יהל אור).

¹⁹⁹⁰ שהיא מתלבשת בכל זה טרם התגלותה (רח"ו).

¹⁹⁹¹ בזאת יבא אהרן אל הקודש דהיינו חכמה (רח"ו).

¹⁹⁹² וז"ס (אבות פ"ג מ"ז) אם אין יראה, אין חכמה (יהל אור).

¹⁹⁹³ [חכמה תתאה] היא היראה, י' דאדנ"י, יראה, חכמת המלכות, והן ב' נקודות, ב' יוד"ן

בשילוב יאהדונה"י (יהל אור).

¹⁹⁹⁴ אבא (רח"ו).

¹⁹⁹⁵ מלכות (רח"ו).

¹⁹⁹⁶ אבא (רח"ו).

¹⁹⁹⁷ מלכות (רח"ו).

¹⁹⁹⁸ שהן ב' יראות, טוב ורע (יהל אור). כבר ידעת כי המלכות תחלתה בבינה מטיבור ולתתא

והנה נודע כי החשמל היוצא מאמא להלביש לזר"ן מחציו ולמעלה הוא טוב וממתניו ולמטה רע כי

שם מהחזה ולמטה מתחיל הרע בנוגה ולכן גם היא נק' אילנא דטוב ורע (רח"ו).

¹⁹⁹⁹ להכנס ביסוד (רח"ו).

²⁰⁰⁰ חכמה ומלכות (רח"ו). ר"ל, יסוד ומלכות, שהן תמיד כחדא. "שכל", מלכות, וכו' "טוב",

יסוד, ונכללין כאחד (יהל אור).

ברוחניות העליון, ויורד במנוחה לישראל, ויש בו ענג ומותר באכילה ושתייה, ושאר ענג שבת, אמנם כעין שבת ויום הכפורים היא א"ל ב"ם, דהיינו מיותר בקדושה, אמנם עולה ונקשר והתחתונים אין להם שפע, דהיינו יוה"כ אסור בענ"ג (אור יקר). פי' כיון ששם מ"ב רמוז באלב"ם דהיינו ב"ם דאלב"ם כמ"ש לקמן לכ"א סליק (מ"מ). הנה אמרנו כי כל הבירור נעשה ע"י בחי' הגבורות, כי הגבורות הם דוחין ומכליין את הקליפות והחיצונים, והוא משום כי בחי' החסד הרי הוא סובל הכל וטוב ומטיב לרעים ולטובים. משא"כ הגבורות הם דינים, ובהם הוא כל ההבחנה בין רע לטוב, והוא דוחה את הרע ומברר את הטוב אליו. וכן בחי' החסד דרכו הוא להתפשט למטה, כי הוא עושה חסד עם כל כנו', והוא תכונת מים שהם מתפשטים ויורדים תמיד, משא"כ הגבורות הוא כתכונת אש שהוא תמיד עולה למעלה. והוא ענין שם מ"ב שהוא סליק ולא נחית כמ"ש בזה"ק (תרומה קלב ע"ב²⁰⁰¹), ולכן הוא כי רק הגבורות הם המבררים ומעלים למעלה, ועל ידם נעשה כל העליות כולם (דע"ה ח"ב נד ע"ג). והנה יש שם מ"ב בכל עולם ועולם לבד בעשיה, כמ"ש הרב בסוף שער כסא הכבוד, והשם מ"ב אשר בעולם אצילות הנה הוא הוי"ה פשוט ומלא ומלא דמלא, שהוא מ"ב אותיות. ובעולם הבריאה הוא ה'ב' שמות אהי"ה, דאהי"ה אשר אהי"ה (שמות ג יד), וכן אהי"ה יה"ו. ובעולם היצירה הוא השם אבגית"ץ כו', וכמ"ש כ"ז בתיקונים (תיקון סט דף קיט ע"ב). ושורשו דכל שם מ"ב הוא בגבורה, כי הוא מסוד הצמצום, והוא סליק ולא נחית וכמ"ש בפ' תרומה (דף קלב ע"ב), וע' עוד בתיקונים (דף קכ ע"א) כל הענין שם. וזהו שאמר הספר יצירה בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקק כו', ואמר פליאות כי מרמז בזה על הרשימו שבהצמצום שהיא פלא, מופלא ומכוסא, גנוז ונעלם, והוא העשר פנימיות, כי כל רשימו הוא בסוד י', והוא הנקרא פליאות חכמה, וממנה יצא כל הל"ב נתיבות, ועם אותה הרשימו הוא מ"ב, והוא השם מ"ב שבו נבראו כל העולמות כולם כמ"ש בפ' פקודי (דף רלד ע"א) וכנ"ל (ביאורים ח"א נט ע"א).

ז"ל הזהר ח"ג קפח ע"ב: א"ר אלעזר אע"ג דהוה לן למשמע²⁰⁰² הכא אית לן למימר ולדרכא קשתא אמר ההוא ינוקא הא מגנא לקבל גירא אמר רבי אלעזר ודאי חטה הכי קרינן לה אבל חמינן בשבטים כלהו דלית בהו ח"ט ובה אית ח"ט וקרינן חטה: אמר ההוא ינוקא ודאי הכי הוא דהא ח"ט שריא סמיך לה בהו בשבטין לא הוו אתוון אלין דקא אתו מסטרא דקדושה דלעילא אבל לגבה שריא²⁰⁰³ ואי בעית לאפקא חרבא ותימא אמאי נקטת אתוון אלין ההיא ברתא אלא אי תנדע חובא דאדם הראשון דאמרו חט"ה הוה תנדע הא ואילנא דא כד נצח כלא סטרא דטוב נקיט לכל סטרא אחרא וכפי"א ליה: חברי"א קדמאי פרישו מלה דא ושרו לה מרחיק חטה סתם²⁰⁰⁴ אתו בתראי ואמרו חטה ממש אתא ישעיה ופריש לה דכתיב (ישעיה נד יד) וממחתה כי לא תקרב אליך וע"כ נקודה

– מאיר התיקון –

²⁰⁰¹ הובא לעיל אות כח.

²⁰⁰² דע כי חטה ושעורה שניהם במלכות וכמש"ה ארץ חטה ושעורה כו' והענין הוא כי אין דבר בכל הנבראים שלא נברא באלו הכ"ב אותיות כנודע מס' יצירה והנה הכ"ב אותיות שבמלכות אשר מהם נוצרה ונאצלה הם הנקראים חטה בגמטריא כ"ב (שער המצו' במצות שתי הלחם) והחמשה אותיות דמנצפ"ך הכפולות אשר בהם הנקראים שעורה לפי שאותיות מנצפ"ך הם כפולות כנודע והם בגמטריא עם עשר הכללים תק"ע והעשר אותיות שהם עשר הגבורות עצמן הרי תק"ף כמנין שעורה והנה אלו החמש גבורות דמנצפ"ך הם העושים פרצו' המלכות ולכך אלו מקדימות לבא בעולם. כמ"ש בגין דשערה קדמא לשאר נהמא בעלמא כו' כי על ידי החמשה גבורות האלו נתחלת בנין פרצוף המלכות ותיקונה ועל ידם נגמר פרצופה כנודע. וגם זהו סוד מ"ש בפ' אמור דצ"ו ע"א בר"מ כי מנחת שעורים שמקריבין בפסח הוא כדוגמת מנחת הסוטה שהיתה של שעורים כו' ומסטרא אחרא אשת זנונים כד ארח בה ערקת כו' והטעם הוא כי להיות השעורה בחינת ה"ג המכלים את הכל ערקת (שער מאמרי רשב"י).

²⁰⁰³ כשושנה בין החוחים (רח"ו).

²⁰⁰⁴ לשון חטא (רח"ו).

באמצעות²⁰⁰⁵ דלא יהא חטאה דאלו נקודה לא הוי חטאה להוי וחלופא בין ט' לת' תבירו לסטרא אחרא ברירו (ס"א דילה) דמלה:

אתון חברייא דלא שמשותן לר' שמעיה חסידא אמרין דבחמשת זיני דנן לא אית חולקא לסטר אחרא ולא הכי דהא כל מה דאתבלי בארעא לסטר אחרא אית ביה חולקא ומאן חולקא אית ליה מוץ תדפנו רוח דכתיב (תהלים א ד) לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח²⁰⁰⁶ ודא הוא רוחא דקדושא וכתיב (שם קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו וגו' בגין דרוח קדשא מפזר ליה בכל סטרין דעלמא דלא ישתכח דא בנוקבא:

דכורא מאי הוא תבן ומוץ ותבן כחדא אזלין ועל דא פטור ממעשר דלית בהו חולקא בקדושה ה' דגן בנקיו (דדגן) בלא תבן ומוץ ח"ט דכר ונוקבא מוץ ותבן ה בנקיו דדגן וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הוה דכלא איהו ברזא ובמלה דחטה²⁰⁰⁷ (ס"א בקודשא ה' נקיו דדגן בלא תבן ומוץ וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו וכלא איהו ברזא דחטה) תווה ר"א ותווהו חברייא א"ר אלעזר ודאי הכי הוא:

תרגום: אמר רבי אלעזר, אף על גב שהיה לנו לשמוע, כאן יש לנו לומר, ולדרך קשת אמר אותו תינוק, הרי מגן מול החץ. אמר רבי אלעזר, ודאי חטה כך קוראים לה, אבל ראינו בשבטים כולם אין בהם ח"ט, ובה יש ח"ט, וקוראים חטה.

אמר אותו תינוק, ודאי כך זה, שהרי ח"ט חונה סמוך לה, בשבטים אין האותיות האלו, שהרי באו מצד קדושה העליונה, אבל שורה אליה. ואם תרצה להוציא חרב ותאמר למה נקטה אותיות אלו, הבת הזו, אלא אם תדע חטא אדם הראשון, שאמרו חטה היה, תדע זה, ועץ זה כשנצח הכל, צד הטוב נקט לכל הצד האחר וכופף אותו.

החברים הראשונים פרשו דבר זה, ושמו אותה מרחוק. חטה סתם באו אחרונים, ואמרו חטה ממש. בא ישעיה ופרשה, שכתוב "וממחיתה כי לא תקרב אליך", ולכן נקודה באמצע שלא תהיה חטאה, שאלו לא היתה נקודה תהיה חטאה, וחלופי בין ט' לת', שברו את הצד האחר ברור (שלה) של הדבר.

אתם החברים שלא שמשותם את רבי שמעיה החסיד, אומרים שבחמשת מיני דגן אין חלק לצד האחר, ולא כך, שהרי כל מה שנבְּלָה בארץ, יש בו חלק לצד האחר, ומהו חלקו יש לו, מוץ, שתדפנו רוח, שכתוב "לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח", וזוהי רוח של קדושה, וכתוב "כי רוח עברה בו ואיננו וגו'", משום שרוח הקודש מפזרתו בכל צדדי העולם, שלא ימצא זה בנקבה.

– מאיר התיקון –

²⁰⁰⁵ פי' יש דגש באמצע ט' של חטה דאל"כ היו חוטפים החי"ת בקריאה והיה נשמע כמו חטאה אבל כשיש דגש ר"ל כמו חטטה ולא חטה כן שמעתי ממורי זלה"ה (רח"ו), ולפ"ז אתי שפיר שקדמאי שאמרו שחטה סתם הוא לשון חטא שעדיין לא נפרדה הקליפה. ובתראי שאמרו חטה ממש בדגש רמזו לנו שנפרדה הקליפה ונשברה, וזהו שפי' ישעיה וממחיתה וכו' שנשברה ס"א וז"ש בסמוך חבירו לס"א ברירו דילה ר"ל שנשברה הקליפה, והקדושה נשארה לבדה: בח"י דף ח' וז"ל וכמ"ש בזוהר בפ' בלק כי מוץ ותבן הם ב' קליפ' ולכן מלת חטה בה אותיות ח"ט שהם מורים על הס"א הנדבקת בה' שבסופה כי מפני כן לא היו ב' אותיות אלו בשבטים לפי שהיו שבטי יה. וכשמפריד מוץ ותבן שהם ב' קליפות, מן החטה שהיא הקדושה בזה גורם פירוד לס"טא שהם זרין מוץ ותבן הנדבקים בחטה, ובדף ט' כתב וז"ל הזוהר משפטים דף ק"ך ע"ב אומרו כי צריך לברר את החטים מכל פסולת ועד דיתברר לא שרייא יו"ד על ה' ואינו מתקיים כי ידו תל כס יה, ר"ל מי"ד בניסן צריך שיהיה הכנה לחיבור שם י"ה וזה ימצא ע"י הביור (מ"מ).

²⁰⁰⁶ כל העון והרע הנה הוא יתבטל מכל וכל, ועל זה הוא כל עיקר האש של גיהנם, לשרוף ולכלה את הרע וכל הטומאה והזוהמא כולה, וכן יתבטל האדם בליעל כולו וכן כל תולדותיו. [ע' תיקונים ריש תיקון כ"ד (עז ע"א) ובזוהר (פ' בלק קפט ע"א) ובדברינו לעיל ענף ד'], כי עליהם נאמר (תהלים צב י) כי הנה אויבך יאבדו, שהם יאבדו ויכלו בכליון גמור, וליהט אותם היום הבא אשר לא יעזוב להם שורש וענף (שם), כי הם כולם יתבטלו מכל וכל. אמנם זה יהיה רק אחר שיברר מהם כל הניצוצי קדושה שנתערב בהם, וישארו ריק מכל וכל, אז יתקיים עליהם מ"ש (מלאכי ג יט) והיו כל זדים וכל עושי רשעה קש וליהט אותם היום הבא כו' (דע"ה ח"ב עז ע"א).

²⁰⁰⁷ ור"ל דחט של חטה הם רומזים לחוץ ותבן שהם נוקבא ודכורא דקליפה, אבל ה' בלא חטאה מורה על המ' לבדה ונפרדה הקליפה ממנה, ואע"פ שאמר לעיל שחטה בדגש ברירו מסטרא אחרא יש לומר דמ"ש הכא שחטה היא כמוץ ותבן כלולים בה, דהיינו אילן שלם בקליפתו היינו מטה בלא דגש, אבל חטה בדגש ברירו מס"א (מ"מ).

הזכר מהו, תבן. ומוץ ותבן הולכים כאחד, ולכן פטור ממעשר שאין בו חלק בקדושה. ה' דגן בנקיון (של דגן) בלי תבן ומוץ, ח"ט, זכר ונקבה, מוץ ותבן. ה' בנקיון הדגן, ולכן שלמות העץ הוא חטה, והעץ שחטא בו אדם הראשון היה חטה, שהכל הוא בסוד. ובדבר חטה (בקדושה ה' נקיון הדגן בלי תבן ומוץ, ועל זה שלמות האילן הוא חטה, והכל הוא בסוד החטה) תמה רבי אלעזר ותמהו החברים, אמר רבי אלעזר ודאי כך זה.

ע"י עוד ח"ג רעב ע"א [לא מצאתי בפרשת פנחס]: פתח ואמר (במדבר טו יט) והיה באכלכם²⁰⁰⁸ מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' במאי אתרימת שכינתא דאיהי ה' דהמוציא דאוקימו עלה מארי מתני' כל הבוצע צריך לדקדק בה' אלא ודאי הא אוקמוה רבנן דמתני' מוץ ותבן²⁰⁰⁹ פטורין המעשר וכד היא במוץ ותבן איהי בבית אסורין ולית לה רשו לארמא לגבי מ'²⁰¹⁰ למעבד עמה מ"ה והאי איהו²⁰¹¹ תרומה²⁰¹² תור"ה דאיהי ה' חומשי תורה דבה ויהי משה בהר ארבעים יום²⁰¹³ וגו' (שמות כד יח):

ובמוץ ותבן דחטה²⁰¹⁴ עליה אוקמוה רבנן²⁰¹⁵ אילן שאכל אדם הראשון חטה הוה קריב חד דאיהו מוץ ותבן לאת ה' ואסתליק מניה²⁰¹⁶ דאיהו עשור דילה ובג"ד כד איהו במוץ ותבן

– מאיר התיקון –

²⁰⁰⁸ מדקדק שאם הפסוק לא בא אלא לפשוטו שירימו החלה אין הפסוק מדוייק, שהרי החלה היא קודמת להנטל קודם האכילה והפסוק אומר באכלכם מלחם הארץ, אלא ודאי רומז לתרומה המורמת בזמן האכילה שמברכים רכז) המוציא לחם מן הארץ, וזהו רמז מלחם הארץ. ולכן אמר במאי אתרימת, ירצה שהפסוק רומז להרמת השכינה מתוך הקל' שהיא רמוזה בה' דהמוציא, והוא אחד מסודות התרומה, תרום ה', ובאיזה כח תרום, שהרי אמרו רז"ל רכח) לדקדק בה', והכוונה שבכוונת דקדוק ה', תרום ה' (רמ"ז).

²⁰⁰⁹ הם קליפות יצירה ועשייה דכר ונוק' דקל' נוגה שבעוה"ר יונקים מלבנת הספיר כנזכר באדם ישר רל). ואז מלכות האצילות גולה לבריאה וזנה את החיצונים ז"ן דנוגה. איהי בבית האסורים, כי גם אור אי' המקנן בבריאה רלא), נסתר ואינו נותן חיות (נ"א חירות) למלכות להתעלות (רמ"ז).

²⁰¹⁰ סוד תנה"י דזעיר מאירים בה [להאיר ו] להרים ראשה בחב"ד דילה ואז היא נבנית וגדלה, ובכח העלתה מ"ן נתקן גם יעקב שכנגד תנה"י הנזכר, ואז הוא מ"ה הפשוט, העיקר הוא הו"ה והמילוי גי' חו"ה, וזהו תרומה, תר"ו מ"ה. אי נמי על דרך תרי מ"ה, פי' שני אותיות מ"ה. אי נמי תרימו תרומה, שני תרומות, תרום ו' תרום ד' (רמ"ז).

²⁰¹¹ רוצה לרמוז הפרטות את הזכר, והוא ה' חומשי תורה, גגתנ"ה כנזכר בסה"כ בסוד משנה תורה דהושענא רבא (רמ"ז).

²⁰¹² ר"ל תורה מ"ם, בארבעים יום, תורה ה', הרי מ"ה כמש"ל (יהל אור).

²⁰¹³ ה"ס מוחין דילה חו"ב חו"ג. והרי שבמלת תרומה נרמזו ז"ן, שהרי כשהם בגלות נאמר עליו (ישעיה נב, יד) משחת מאיש מראהו, ובפרט יעקב שגם הוא יורד למטה כנזכר בסוד עוזר דלים (רמ"ז).

²⁰¹⁴ השתא מפרש מ"ש שבמוץ ותבן היא בבית האסורים, שידוע רלד) שעיקר עץ הדעת טוב ורע הוא ביצירה ועשייה, וה"ס ח"ט, ח' רע ט' טוב כנזכר באותיות דרב המנונא רלה), ואדה"ר העלם עד הה' שה"ס לבנת הספיר, וינקו משם מאור המלכות שגלתה ונתפשטה בכל הבריאה (רמ"ז).

²⁰¹⁵ קפח ע"ב (הערת הזהר).

²⁰¹⁶ נלע"ד שרומז לסוד הנזכר בספר הגלגולים ח"א רלו) במאמר רז"ל רלז) שאדה"ר היה חלתו של עולם, ושייך שפיר בענייננו בסוד החלה. והדבר בקיצור הוא שבחטא אדה"ר נסתלקו ממנו נר"ן דאצילות, ונר"ן דב"ע נפגמו ונפלו לקל' ונשאר בבחינת ק' רלזו) דהיינו שכל הפרצופים שהם מחו"ב ומזו"ן דבריאה עד המלכות דעשייה כולם נפלו לחיצונים. וידוע שכל ספירה כלולה מעשר, וכולם נפלו רק בחינת הכתרים, פי' י' כתרים מי' ספירות דפרצוף זעיר דבריאה וכן ממלכות דבריאה וכו', שהם ק' כתרים הנקראים חלתו של עולם, ועיי"ש. האמנם באלו הכתרים לא נשאר אור כי אם אור השייך למלכות, ובודאי דאינו נחשב לכולם לגבי אור עצמי שבכתר השייך לו בבחינת עצמו. וז"ש ואסתליק מיניה י', פי' מיניה מאדה"ר נתעלה (נ"א נתעלם) ממנו י', דהיינו עשור דילה, דהיינו אור המלכות שהוא עישור שלה השייך לה בהתבחנה כשהיא בעלת י' ספירות. אי נמי [דווקא] עישור של הה' (רמ"ז).

(שלה) דאינון לקבל ערלה ופריעה²⁰¹⁷ פטור מן המעשר ולית רשו לאת י' לחברא באת ה'²⁰¹⁸ דאינון איש ואשה²⁰¹⁹ ובגין דא כל הבוצע צריך תרגום: פתח ואמר, "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", במה נתרמת שכינה שהיא ה' של המוציא, שבארו עליה בעלי המשנה כל הבוצע צריך לדקדק בה"א, אלא ודאי הרי פרשה בעלי המשנה, מוץ ותבן פטורים מן המעשר, וכשהיא במוץ ותבן היא בבית האסורים, ואין לה רשות להרים למ' לעשות עמה מ"ה. וזוהי "תרומה", תור"ה שהיא חמשה חומשי תורה שבה "ויהי משה בהר ארבעים יום וגו'".

ובמוץ ותבן של חטה, עליה בארו רבותינו, אילן שאכל אדם הראשון חטה היה. קרב ח"ט שהוא מוץ ותבן לאות ה' והסתלקה ממנו י' שהוא עשור שלה. ולכן כשהיא במוץ ותבן (שלה) שהם כנגד ערלה ופריעה פטור מן המעשר, ואין יכולת לאות י' להתחבר באות ה' שהם איש ואשה. ולכן כל הבוצע צריך

ועי' עוד ב"ע קנח ע"ב: הסט"א הוא מלך זקן וכסיל שהוא אין בו דעת דליתן אסתריס והוא נטילת הדעת ועי' עונות ישראל פוגמים בדעת בשורשם ועי'ז ניתן דעת בסט"א כמ"ש אמלאה החרבה לא נתמלאה צור כו' וז"ס עמוק מאד בדברי רז"ל מ"ש ארס נחש בין שינו עומד והוא סוד שט"ן נח"ש ובין אותיות ש"ן הוא ב' אותיות ח"ט וכמ"ש אין הנחש ממית אלא החטא ממית וב' אותיות אלו הם גי' אהו"ה שם הדעת וגי' טו"ב כמ"ש גם בלא דעת נפש לא טוב והוא ממש ארסו של הנחש שיונק מן הדעת ועי' ממית האדם שלנגדו מסתלק הארת הדעת למעלה בשורש נשמתו והוא כמו בעולם התוהו מלכין דמיתו שלא היה בהם דעת מתקלא כמ"ש כמ"פ וכבר כתבנו שיניקת הקליפות הוא מב' אחוריים דע"ב וס"ג קפ"ד קס"ו גי' ש"ן וז"ש בין שינו עומד ש"ן דשטן ונחש כמ"ל והוא ממש בדעת לישן ממלל רברבן והלשון הוא בין שינים והנחש בא מפגם הלשון בדעת כמ"ש רז"ל אם ישוך הנחש בלא לחש ומה יתרון לבעל הלשון והוא חטא לה"ר שפוגם בדעת כידוע.

מג. ודיוקנא אחרא על רישיה דאתקריאת יראה ודא²⁰²⁰ ועלייהו אתמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו²⁰²¹ בצלם אלהים²⁰²² תריין דיוקנין טבין דאינון דכר ונוקבא דכר מסטרא דאת²⁰²³ נוקבא מסטרא דאת ה':

ותרין אתוון אתערין ליה לב"נ לתורה ולמצוה י' יראה²⁰²⁴ ודא (ד)איהי על רישיה²⁰²⁵ דב"נ ומנה ייעול דחילו ללבא דב"נ למדחל מקב"ה ולנטרא גרמיה דלא יעבר על פקודין דלא תעשה: ה' אהבה על רישיה דב"נ ומנה²⁰²⁶ עאל רחימו דקב"ה על רמ"ח איבריין דיליה לקיימא בהון פקודין דעשה:

ו' איהי על רישא²⁰²⁷ דב"נ ומניה ייעול על פומא דב"נ מלולין לאולפא באורייתא: ובהאי קחו עמכם דברים ושובו אל יי' (הושע יד ג) ובהאי דיהא בכון היראה והאהבה והתורה יתחזר יהו"ה דאיהו בינה תשובה או' תשובו (ותשוב) לגבי ה' דאיהו²⁰²⁸ עובדא²⁰²⁹ דבראשית ואיהי ל"ב אלהים²⁰³⁰

– מאיר התיקון –

²⁰¹⁷ סוד שתי קליפות דיצירה ועשיה היונקות מלבנת הספיר שהם ה' כנ"ל, ולבנת הספיר סוד ח"ש מ"ל ועיין בספר אדם ישר רלח). וז"ש ח"ט, שהוא בשני צנורות היסוד כדאיתא באותיות דרב המנונא רלט), ואלו נפגמו בערלה ופריעה. ולית רשו לאת י' לחברא (רמ"ז).

²⁰¹⁸ נראה שהוא אצילות עם בריאה, כי לכן פרחא זיהרא דאצילות (רמ"ז).

²⁰¹⁹ י"ה שבשם (יהל אור).

²⁰²⁰ צ"ל תורה ודא ו' והוא דיוקא דעד"א (יהל אור).

²⁰²¹ ר"ל בצלם ו' (יהל אור).

²⁰²² מלכות (יהל אור).

²⁰²³ ו' (גר"א).

²⁰²⁴ והן ד' אותיות הו"ה מצות לא תעשה ומצות עשה ותורה ותשובה ולא מצות לא תעשה עצמן ומצות עשה עצמן אלא יראה ואהבה גורמות המ"ע ומל"ת והתשובה היא הרביעית המעשה כמו שמפרש והולך, וג"ר הן במחשבה וכמ"ש במ"א דג' אותיות יה"ו הן במחשבה והרביעית ה' היא בעובדא וכולולה מכלם שהם הנ"ל מ"ע ומל"ת תורה ותשובה (יהל אור).

²⁰²⁵ דכל השם על ראשו ומשם הולך לגוף כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²⁰²⁶ ומניה (דפ"ו).

²⁰²⁷ רישיה (דפ"ו).

²⁰²⁸ דאיהו (דפ"ו).

תרגום: ודמות אחרת על ראשו שנקרא יראה, וזה י', ועליהם נאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים", שתי דמויות טובות שהם זכר ונקבה, זכר מצד האות י', נקבה מצד האות ה'.

ושתי אותיות [אחרות] מעוררות את האדם לתורה ולמצוה, י' יראה, וזוהי על ראש האדם, וממנה תכנס יראה ללב האדם, לירא מהקדוש ברוך הוא ולשמור את עצמו שלא יעבור על מצוות לא תעשה.

ה' אהבה על ראשו של האדם, וממנה נכנסת אהבת הקדוש ברוך הוא על רמ"ח איבריו לקיים בהם מצוות עשה.

ו' היא על ראש האדם, וממנה יכנס על פה האדם דיבורים ללמוד בתורה. ובזה קחו עמכם דברים ושובו אל ה', ובזה שתהיה בכם היראה והאהבה והתורה, יחזור יהו"ה שהוא בינה, תשובה, ו' תשוב לה', שהיא מעשה בראשית, והיא ל"ב אלהים.

מד. בכה רבי אלעזר פתח ואמר (ירמיהו מו כב) קולה כנחש ילך וגו' השתא (כהאי גוונא²⁰³¹) דישראל בגלותא איהי ודאי אזלא כנחש חויה כד איהו [בדינא] כפיף רישא לעפרא סליק זנבא (כדין זנבא) שליט ומחי לכל אינון דאשתכחו קמיה אוף הכי השתא בגלותא כהאי גוונא רישא כפיף לעפרא וזנבא שליטא:

מאן עביד לזנבא ודיסתליקן (דאסתליק) לעילא ושליט ומחי רישא דאתכפיא לתתא ועם כל דא מאן מדבר ליה לזנבא ומאן נטיל ליה למטלנוי האי רישא אע"ג דאיהו כפיף לעפרא הוא מדבר למטלנוי:

בגין דא אקולה כנחש ילך והשתא שאר עמין דאינון אחידן בזנבא סלקין לעילא ושלטין ומחייין ורישא כפיף לעפרא כד"א (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום וגו' ועם כל דא האי רישא מדבר לזנבא ונטיר ס"א ונטילו ליה כד"א (שיה"ש א ו) שמוני נוטרה את הכרמים אלין עמין עעכו"ם דאינון זנבא:

אתא רבי יהודה ונשיק ידוי אמר אלמלא לא שאילנא מלה בעלמא אלא דשאלנא דא ורווחנא ליה די לי דהשתא ידענא (ד) עמין עכו"ם ושולטנותא דלהון היך מתדבר זכאה חולקהון דישראל דעליהו כתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה וגו':

א"ל רבי אלעזר מהו לסגלתו א"ל תלת אבהן אלין אקרונן סגולה בין לעילא בין לתתא כגוונא דא כהנים לויים וישראלים וכלא חד ואלין סגולתו של קב"ה לעילא וסגולתו לתתא ודא הוא דכתיב (שמות יט ה) והייתם לי סגולה מכל העמים:

תרגום: בכה רבי אלעזר, פתח ואמר "קולה כנחש ילך וגו'", כעת (כדוגמא זה) שישראל בגלות היא ודאי הולכת כנחש, נחש כשהוא (בדין) כופף ראשו לעפר, עולה הזנב שולט ומכה את כל אותם שנמצאים לפניו, כמו כן כאן כעת בגלות, כדוגמא זה הראש כופף לעפר והזנב שולט.

מי עשה שהזנב יעלה למעלה ושולט ויכה, הראש שמתכופף למטה, ועם כל זה מי מנהיג את הזנב ומי מסייעו למסעיו, זה הראש, אף על גב שהוא כופף לעפר הוא מנהיג את מסעיו.

– מאיר התיקון –

²⁰²⁹ ר"ל המעשה עצמו של המצות דלעיל לא אמר רק דמינה יעול כו' דמלכות נקראת מעשה עובדא דבראשית (יהל אור).

²⁰³⁰ ר"ל מלכות שנקראת אלקים ל"ב שנקראת כבוד ה' כבדו גימ' ל"ב (יהל אור).
²⁰³¹ עיין בדרוש אחר שביארנו בענין הקליפות של אב"ע איך ענינם כי שם הארכנו בזה אבל

הענין בקיצור הוא במה שהודעתין במקום אחר כי נוקבא דז"א לא נאצלה מתחילתה רק בסוד נקודה עשירית שבה בלבד וכאשר נתקנת בכל פעם להזדווג בז"א באים לה תשע ספי' הראשונות מתשע ראשונות של ז"א ונשלמת לעשר ספירו' גמורות אבל שרשה הראשון לא היה לה רק מלכות שבה בלבד כלולה מעשר בסוד כללות בלבד ובזמן חרבן בית שני נתמעטה נוקבא דז"א וכל זמן הגלות הזה בימי החול שלא בשעת התפילה לא נשאר בה רק מלכות שבה בלבד ושאר התשעה ראשונות שבאו לה מז"א ירדו למטה בתוך הקליפות בסוד אמלא' החרבה לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים ונמצא כי תשעה ראשונות שבה הנקראים רישא דילה ירדו למטה ושכיבת לעפרא תוך הקליפו' בסוד עפר המשכן וזנבא דילה שהיא מלכות שבה התחתונה נשארה זקופה למעלה באצילות כנ"ל והיא השולטת עתה בזמן הגלות ולכן ישראל הנאחזים ברישא דילה כיון שרישאה שכיבת לעפרא גם הם עומדים בגלות המר הזה אבל אומות העולם שהם זנבא נאחזין ונשפעין מצד זנבא דילה שהוא קיים וזקוף למעלה ושולט בגלות ולכן יש להם עתה שררה ומלכות (שער מאמרי רשב"י).

בגלל זה, קולה כנחש ילך, ועכשיו שאר העמים, שהם אחוזים בזנב, עולים למעלה ושולטים ומכים, והראש כפוף לעפר, כמו שנאמר "נפלה לא תסיף קום וגו'", ועם כל זה הראש הזה מנהיג את הזנב ושומר (ומסייע) אותו, כמו שנאמר "שמוני נוטרה את הכרמים", אלה עמים עובדי כוכבים ומזלות, שהם הזנב.

בא רבי יהודה ונשק ידיו, ואמר אלמלא לא שאלתי דבר בעולם אלא ששאלתי זה והרווחתי אותו, די לי, שעכשיו ידעתי עמים עובדי כוכבים ומזלות ושלטונם איך מונהג, אשרי חלקם של ישראל, שעליהם כתוב "כי יעקב בחר לו יה וגו'".

אמר לו רבי אלעזר, מה זה "לסגולתו", אמר לו שלשת האבות הללו נקראו סגולה, בין למעלה בין למטה, כדוגמא זה כהנים לויים וישראלים, והכל אחד, ואלה סגולתו של הקדוש ברוך הוא למעלה, וסגולתו למטה, וזהו שנאמר והייתם לי סגולה מכל העמים.

מה. הנסתרות²⁰³² יראה ואהבה²⁰³³ דאינון במוחא ולבא בחללא דגופא וברישא²⁰³⁴ והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא לבר²⁰³⁵ ורזא דמלה הכי הוא ודאי [דאי ב"נ דחיל לקב"ה או רחים ליה דא לא ידע ב"נ אחרא בגין דאיהו מלה דלא אתגליא אלא בינו לבין קונו:

אבל ב"נ דמתעסק באורייתא ואזיל בפקודין דעשה דא אתגליא לכל ב"נ בגין דקב"ה עבד ליה פומא באתגליא לאתעסקא באורייתא ועיינין לאסתכלא בה ואודנין למשמע בה ועבד קב"ה בב"נ ידין ורגלין וגופא למעבד בהון פקודין דעשה:

א"כ חוטמא למאי נפקא מניה (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים דא איהי דיוקנא²⁰³⁶ דעל ב"נ דאתמר ביה (בראשית כח יב) ויחלום²⁰³⁷ והנה סלם סלם ודאי איהי נשמת חיים כרסייא לשם יהו"ה דאיהו היראה והאהבה התורה והמצוה ובה שריא²⁰³⁸ והאי כרסייא מנה גזורות כל נשמתין דישראל ואיהי דיוקנא על רישא דב"נ:

תרגום: הנסתר יראה ואהבה, שהם במח ובלב, בחלל הגוף ובראש. והנגלות התורה והמצוה, שהם בגוף ובראש מבחוץ. וסוד הדבר כך הוא ודאי, שאם האדם פוחד מהקדוש ברוך הוא, או אוהב אותו, את זה לא יודע אדם אחר, משום שזהו דבר שלא התגלה אלא בינו לבין קונו.

– מאיר התיקון –

²⁰³² עי' תיקו"ז יט ע"א שהנסתרות לה' אלקינו הם או"א, והנגלות הם ז"ן.
²⁰³³ עי' שער רוה"ק י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם י"ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחודא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פע"ח שער הזמירות פרק ה: צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר לייחודא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר י"ה עם ו"ה בשם כל ישראל.

²⁰³⁴ דתורה ברישא בפה כמ"ש. ונגדו יראה בחללא דרישא. וכך מצוה בגופא בידין ורגלין, ואהבה נגדו בחללא דגופא (מצאתי כתוב על הגליון. והנה יראה היא חכמה בפנים וכנגדו הפה מבחוץ, וז"ש"ה פי ידבר חכמות. ואהבה היא בינה בפנים בלב, וז"ש והגות לבי תבונות) (יהל אור).

²⁰³⁵ באברים דלבר, ויראה ואהבה באיברים הפנימיים שלהם, ג"כ ברישא ובגופא במוח ולבא. וישראל עלה במחשבה, בן מאב ובת מאם. ובמ"א אמר בתיקונים להיפך, דמלכות בפומא ועד"א באברים, וכן אמר בהקדמה ב' דתיקונים (יט ע"א) דרועא ימינא וכו', ע"ש כל האברים בו"ק ופומא מלכות תורה שבעל פה ע"ש. והענין כי באברים עצמן ודאי כן, אבל בתורה ומצות שבפנים ברוחא הוא להיפך כמ"ש בסוף תיקון כ"א וכן הוא ביראה ואהבה שבמוחא ולבא וע"ש סא ע"א מוחא איהו בהיפוכא חום כו' ואיהו אריה כו' ע"ש (יהל אור).

הגר"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות, אפילו בראש עצמו נקרא ז"א. ובזה תבין מ"ש במ"א, כי לעולם אינו רק ו"ק דחיצוניות, ונגדלין ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצוניות אינו רק ו"ק לבד, אלא שנחלקים ל"ס, אך המוחין הם הפנימיים, הם י"ס גמורות (ע"ח מוחין דצלם ז). מכאן רואים דהגלגלתא והראש הוא ג"כ רק מכלל הו"ק (הקדו"ש לח ע"ג), המוחין אשר הם מלובשים בהגלגלתא והם מלגאו, כבר למדנו הגר"א זללה"ה בהיכלות בראשית היכל א' (בספר יהל אור דף י"א ע"ד) כי הנה הם רק הגר"ר דהרוח גופה, שהוא רק מבחי' הז"ת (דע"ה ח"א מו ע"א).

²⁰³⁶ הוא שם אלקים כורסייא לשם הו"ה, והוא כסא, בריאה, סולם לעלות לשם הו"ה. דמכסא הנשמות כידוע, ולכן ויפח באפיו כו' (יהל אור).

²⁰³⁷ כמ"ש שהחלום הוא בחוטם, שהאף ניעור (ברכות סא:;) (יהל אור).

²⁰³⁸ שהיא כלי קבול לשם הו"ה (יהל אור).

אבל אדם שמתעסק בתורה והולך במצות, עשה זה גלוי לכל אדם, כי הקדוש ברוך הוא עשה לו פה בגלוי להתעסק בתורה, ועיניים להסתכל בה, ואזנים לשמוע אותה. ועשה הקדוש ברוך הוא באדם ידיים ורגלים וגוף לעשות בה מצוות עשה.

אם כך חוטם למה צריך, ויפח באפיו נשמת חיים, זוהי דמות שעל האדם שנאמר בה "ויחלום והנה סולם", סולם ודאי היא נשמת חיים, כסא לשם יהו"ה, שהוא היראה והאהבה התורה והמצוה, ובו שורה. וכסא זה ממנו גזרות כל נשמות ישראל, והיא דמות על ראש האדם.

מו. מהימנותא - כמ"ש בא"ר (דף קל ע"ב) דיקנא כו' מהימנותא דמהימנותא דכלא²⁰³⁹ ושם (דף קלא ע"א) דיקנא יקירא מהימנא שלימא²⁰⁴⁰ כו', וענין מהימנותא כמו אמונת ישראל²⁰⁴¹ שבה משיגין את א"ס, ולכן ז"ל נקראין בכל מקום מהימנותא²⁰⁴², וכן כל האצילות

– מאיר התיקון –

²⁰³⁹ כי מה"ג ת"ד הנה משם הוא כל הנסים הנגלים אשר הם העדות והאמונה על כל התורה כולה, וכמ"ש הרמב"ן סוף פרשת בא, ולכן נקראים ה"ג ת"ד מהימנותא, ומשום שגם הניסים נסתרים הם ג"כ עדות ואמונה, אלא שהנגלים הם מפרסמים ביותר, ומביאים האמונה גם בלב הרשעים, לכך נקראים ה"ג ת"ד מהימנותא דמהימנותא, וכן מהימנא שלימא, ועד"ז נקרא המלכות דאצילות בשם אמונת ישראל, משום שהיא פתח השער להאור דא"ס המתיחס באצילות, אשר משם הוא הנסים הנגלים כנז', ובה נאחזים כל ישראל שהיא שורש נשמתם כנודע (לש"ו).

והנה אמרו שה"ג ת"ד דאריך אנפין הוא שורש כל הנסים הנגלים קשה, שכן אין שורש הניסים אלא ז"א בלבד (וכמ"ש הב"ע סט ע"ב בפירוש, שכל מה שנתגלה בעולם הזה, אפילו קריעת ים סוף אינה אלא בחינת ז"א בהתלבשות א"א בו) וצ"ע [אמנם עי' בדע"ה ח"ב קנ ע"ב שלומד שכל הנהגתם של כלל ישראל במדבר היה בבחי' א"א].

ולענין מש"כ הלש"ו בהמשך דבריו "אשר הם העדות והאמונה על כל התורה כולה" וכמ"ש הרמב"ן סוף פרשת בא ולכן נקראים ה"ג ת"ד מהימנותא – צ"ע אם כוונתו לרמוז שכוונת הרמב"ן שגילוי הת"ד הוא שורש האמונה התלוי בהתגלות הנסים, ולכאורה כוונתו ליצי"מ. אמנם עי' לקמן לה ע"ב ד"ה וכנגדן, שם איתא דיצי"מ תלוי בבינה ולא בדיקנא, ושלימות תיקון הדיקנא תלוי בקרי"ס דווקא, וצ"ע].

עי' פת"ש א"א לה ז"ל, הדיקנא הוא נקרא מהימנותא שבו תלוי כלל אמונת ישראל, שהם י"ג תיקונים בסוד אמונת היחוד שכולל הכל וכו'. והענין, כי כמו שהברית למטה הוא כלל הכל שהוא יסוד כל הבנין, והוא המחבר דו"ג ביחד שזהו תכלית העבודה של ישראל בסוד הזיווגים, וכו' (סוד) כללות תורה שבכתב עם תורה שבע"פ, שה' תיבות שמע ישראל גו' הם ה' חומשי תורה, ותיבת אח"ד י"ג מדות גו' שנדרשים מתורה שבכתב אל תורה שבע"פ, שהם ו' סדרים ו' תיבות של בשכמל"ו כמ"ש הגאון בפי' לתיקונים (לו ע"ג) ונמצא שכלל האמונה תלוי ביסוד, וכמו כן למעלה בדיקנא הוא ג"כ כלל דמהימנותא שהיסוד תלוי בדיקנא, שלכן סריס אין לו זקן והוא הדרת פני זקן (שמות יט לב), כמו יסוד מלך הדר, והוא ג"כ כלל ב' מדות הכוללים נוצר ונקא שבהם נכללים חו"ג, ומתייחדים ע"י א"א כמו ביסוד חיבורא דדו"ג, רק שלמטה הוא בסוד הגילוי כמו שניתן למטה התורה בבחינת גשמיותה שהוא זיווג גופני, כמו כן הדיקנא הוא עושה זיווג רוחני בסוד מחשבה וציוור שהוא הפנימיות של תורה שבכתב ושבע"פ, עכ"ל.

וכן עי' ב"ע פב ע"א ז"ל, דיקנא נקרא מהימנותא כמ"ש הגר"א בספד"צ שבו משלימים [דהיינו מגלים] את א"ס, שכל עבודת ישראל לגלות התיקונים של הפרצופים ועיקר ההנהגה הוא בז"א, וכל התיקונים של הדיקנא ושל כל הפרצופים הכל נוגע לו אם להרבות אורו או למעט ח"ו, וכולם תלויים ע"י המצות שעושים ישראל וראשית התחלת שפע של ז"א הוא מן הדיקנא וכל הזיווגי' תליין בב' מזלות, עכ"ל.

²⁰⁴⁰ [תרגום: זקן המכובד אמונה שלימה]

עי' שם בב"ע שמשמע שדף קל עוסק בבחינת השערות עצמם ולא פנימיותם ה"ה המשח רבות, ואילו דף קלא עוסק דווקא בבחינת המשח רבות.

²⁰⁴¹ עי' תז"ח יא ע"ב: אתקריאת שכינתא אמונה דישראל. וכן עי' גר"א (תז"ח טו ע"ד ד"ה אמונה דישראל בהון) וז"ל, ר"ל כל אמונת ישראל בע"ס הכל בה שעל ידה מכירין ישראל להון ולעלת העלות זה השער לה', עכ"ל. עולה, ש"דיקנא דמהמנותא" פירושו הדיקנא שדרכו משיגים למעלה.

עי' לש"ו דע"ה ח"ב לג ע"א, שה"ג ת"ד הם בבחי' ברית אבות, וכן משמע בפת"ש א"א לה. ²⁰⁴² עי' ביהל אור ח"ב יט ע"א שהאריך בענין זה וז"ל, ענין מהימנותא אמור בכ"מ על ר"ק, והענין כי כל אמונתינו הוא בשם הוי"ה, ובה אנחנו נבדלים מן האומות, כי כל האומות משיגין את שמו ית' [עי' לש"ו כללים ח"א לא ע"ב שזה ההבדל בין אצילות לבי"ע], כמ"ש גדול שמי בגוים ובכ"מ כו', רק שאין משיגין את שם הוי"ה, רק בשאר השמות וכולם אינן שם העצם רק שמות משותפים, לכן אינן דבקין בו ית' רק עובדין אותו בשיתוף, כי כל השמות אינן רק משותפין ומושאלין מפעולותיו, לא כאלה חלק יעקב, שהם דבקין בשם זה, ולכן הם דבקים בגוף האילן,

בכללו שהן גילוי, ודיקנא הוא ראשית הגילוי, לבושין דיקר כנ"ל (יז ע"א ד"ה לבושין), לכן נקרא מהימנותא כו'²⁰⁴³.

מז. תא חזי צלותא דבר נש מעומד בגין דתרי צלותי ניהו חד מיושב וחד מעומד ואינון חד לקביל תרין דרגין²⁰⁴⁴ תפלה של יד ותפלה של ראש לגבי יום ולילה וכלא חד אוף הכא תפלה מיושב לגבי תפלה של יד לאתקין לה (כמה) [כמאן] דאתקין לכלה וקשיט לה לאעלאה לחופה הכי נמי מקשטין לה ברזא דרתיכאה [ומשירייהא] [ומשיריאה] יוצר משרתים ואשר משרתיו והאופנים וחיות הקדש וכו' ועל דא צלותא מיושב²⁰⁴⁵ כיון דעאלת לגבי מלכא עלאה²⁰⁴⁶ ואיהו אתי לקבלא לה²⁰⁴⁷ כדין אנן קיימין קמי מלכא עלאה²⁰⁴⁸ דהא כדין (דרגא) דכורא אתחבר בנוקבא ובגין כך לא יפסיק בין גאולה לתפלה [[נ"א] וגאולה ותפלה תרין דרגין אינון רזא דצדיק וצדק יוס"ף ורח"ל) ובגין דבר נש קאים קמי מלכא עלאה נטל ארבע אמות לצלותיה ואוקמוה (ד)בשיעורא דסורטא דיוצר כלא²⁰⁴⁹ וכל מה דאתי בסטרא דדכורא בעי ליה לאיניש למיקם בקיומיה ואזדקף ונ"א ויזדקף| כגוונא דא כד איהו כרע כרע בכרוך וכד איהו זקיף זקיף בשם בגין לאחזאה שבחא דדכורא על נוקבא.

תרגום: בא וראה, תפלה של אדם מעומד, משום ששתי תפלות הן, אחת מיושב ואחת מעומד, והן אחת כנגד שתי דרגות, תפלה של יד ותפלה של ראש. כלפי יום ולילה, והכל אחד. אף כאן תפלה מיושב כלפי תפלה של יד, לתקן אותה כמו (כמי) שמתקן את הכלה ומקשט אותה – מאיר התיקון –

משא"כ האומות בענפין ועלין שהן כינויין, ולכן מרע"ה לא הזכיר לפרעה רק שם הוי"ה, ודא אקשי ליה מכלהו, וז"ש ה' אלקינו, אלקינו לבד, והוא שם העצם שאינו מושאל מפעולה רק מורה על היותו תמיד, והיותו מעצמו ונתחלף הי"ד לוא"ו להיות שם כמו חוה, וכן הוא ניקו' הוא"ו קמץ על שם זה, וזהו מהימנותא ועיקר השם הוא ברו"ק כידוע, ששם נתגלה היותו, שלכן נקרא ו"ק מהימנותא, ואף אם יקרא לכל ע"ס מהימנותא לפי שכולם בכללות נכללו בשם הוי"ה כידוע, עכ"ל. אמנם הדבר צ"ע, שכן עי' ברע"מ פנחס רלט ע"א ובזהר בראשית טז ע"ב שם כתוב בפירוש שאמונה ענינה מלכות דאצילות, וכן איתא בבהגר"א על ת"ז ו ע"א ד"ה מסט' דשכינתא, שאמונת ישראל עניינה מלכות.

והנראה, שבאמת אמונה עניינה הזיווג של ז"א ונוק', שהרי אין לנוק' גילוי מצד עצמה אלא רק מצד מה שמקבלת מז"א. אמנם ההשגה שלנו היא לעולם דרך המלכות בלבד. והנה המקום העליון ביותר שבו מבחינים ענין דו"ן הוא בדיקנא, שכן שם הוא תכלית ההשגה שלנו בגילוי דא"ס. ומכיוון ששם הוא הדו"ן שהוא השורש לכל שאר הדו"ן, הרי שהוא מכונה 'הימנותא דמהימנותא', כלומר האמונה, הרי היא ההשגה אשר דרכה משיגים את הא"ס באופן הנעלה ביותר מכל ההשגות האחרות.

ועי' ב"ע צז ע"א ז"ל, שאף שהוא ית' מתגלה על ידי מדות הדיקנא, מ"מ אינו גילוי גמור מה שהוא לפי ערך שלימותו הבלתי ב"ת, רק מה שמתפשט לנבראים לפי ערכם, עכ"ל. מכאן נראה מהי מהות האמונה, דהיינו ההכרה בכך שיש בגילויי הבורא ית"ש שלימות שהיא למעלה מיכולת ההשגה של האדם, והאמונה היא מהות התפיסה בו.

עי' לש"ו ח"א סב ע"ג, שכל שמותיו ית' באצילות תלויים באמונת ישראל, כי על ידי שהם מאמינים בו ית' הוא שמעמידים את גילוי אשר באצילות, ולולא זה היו חוזרים הגילויים למקורם.

²⁰⁴³ כלומר מהימנותא דמהימנותא.

²⁰⁴⁴ עד תפילת שמונה עשרה הוא בבי"ע והם עלמין דנוק' (רמ"ז).

²⁰⁴⁵ תפילה מיושב מלכות, תפלה מעומד ת"ת ואינון חד שצריך לייחדם ושלא להפסיקם וכו' (אור יקר).

²⁰⁴⁶ ז"ל הרב בס' הכוונות (פע"ח ק"ש כט) הארת יסוד אבא יורדת ביסוד דז"א ומשם מאיר אל המלכות שהיא בבריאה להעלותה, וז"ש בזהר ומלכא עילאה נפק לקבלה, כי מלכא עילאה הוא יסוד דאבא, כי הוא עליון נגד יסוד אימא, ולכך צריך לקום מעומד כשאומר תהלות לאל עליון וכו', לכבוד מלכא עילאה דנפיק וכו' שהוא יסוד אבא, עכ"ל. וז"ש כיון דעאלת לגבי מלכא עילאה פי' אחר שיורד יסוד ז"א בהארת יסוד דאבא שבתוכו ומעלה אותה מהבריאה ויש בו ביסוד דז"א הארת יסוד דאבא, נמצא שהיא עומדת אצל הארת יסוד דאבא (מ"מ).

²⁰⁴⁷ יסוד דז"א בכח הארת יסוד דאבא שבתוכו מעלה אותה (מ"מ).

²⁰⁴⁸ פי' הוא יסוד דאבא, כמ"ש הרב שצריך לקום לכבודו באומרו תהלות וכו', דהא כדין אתחבר דכורא בנוק', פי' שייסוד דז"א מתחבר עם המלכות, וז"ש ובגין דלא יפסוק בין גאולה לתפלה, שהגאולה ביסוד ותפלה במלכות (מ"מ).

²⁰⁴⁹ פי' שד' אמות הם נגד ד' אותיות הוי"ה שרמוז בהם ה' פרצופים קוץ הי' הוא א"א וארבע אותיות הם אר"א וזו"ן וכו' שהם שיעור קומה (מ"מ).

להכניסה לחופה, כך גם מקשטים אותה בסוד המרכבה ומחנותיה, יוצר משרתים ואשר משרתיו והאופנים וחיות הקדש וכו'. ועל זה תפלה מיושב, כיון שנכנסת למלך העליון והוא בא לקבל אותה. אז אנו עומדים לפני המלך העליון, שהרי אז (הדרגה) הזכר מתחבר עם הנקבה, ולכן לא יפסיק בין גאולה לתפילה. (וגאולה ותפילה הן שתי דרגות, הסוד של צדיק וצדק, יוסף ורחל). ומשום שאדם עומד לפני המלך העליון, לוקח ארבע אמות לתפלתו, והקימה שבשיעור (בשיעור) עומק של יוצר כל. וכל מה שבא בצד הזכר, צריך לאדם לעמוד בקיומו ומזדקף (ויזדקף). כדוגמא זו כשהוא כורע, כורע בברוך, וכשהוא זוקף, זוקף בשם, כדי להראות את שבח הזכר על הנקבה.

מח. קו"ל²⁰⁵⁰ דנפיק בחבורא חדא²⁰⁵¹ בשעתא דנפק²⁰⁵² נפקת בת זוגיה בהדיה דכליל כל אתוון דכתיב (בראשית א א) א"ת השמיים קול ובת זוגו האי קול דאיהו שמים²⁰⁵³ איהו אהי"ה בתראה²⁰⁵⁴ זהר דכליל כל אתוון²⁰⁵⁵ וגוונין כגוונא דא [נ"א זרעא] עד הכא יהו"ה²⁰⁵⁶ אלהינ"ו²⁰⁵⁷ יהו"ה²⁰⁵⁸ אלין תלתא דרגין לקבל רזא דא עלאה בראשית ברא אלהי"ם²⁰⁵⁹ בראשית רזא קדמאה²⁰⁶⁰ ברא רזא סתימא²⁰⁶¹ לאתפשטא מתמן כלא אלהי"ם²⁰⁶² רזא לקיימא כלא לתתא את השמים דלא לאפרשא לון דכר ונוקבא²⁰⁶³ כחדא א"ת כד נטיל אתוון כלהון כללא דכלהו אתוון אינון רישא וסופא לבתר אתוסף ה"א לאתחברא כלהו אתוון בה"א ואתקרי את"ה ועל דא (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כלם את רזא אדני והכי אקרי השמים דא יהו"ה²⁰⁶⁴ רזא עלאה וא"ת תקונא דכר ונוקבא וא"ת רזא ויהו"ה וכלא חד הארץ דא אלהי"ם (ו) וכגוונא²⁰⁶⁵ [בגוונא] עלאה למעבד פירין ואיבין שמא דא כלילא בתלת דוכתי ומתמן אתפרש שמא דא לכמה סטריין²⁰⁶⁶ עד הכא רזא דסתרא דסטרין דגליף²⁰⁶⁷ ובני וקיים בארח סתים בסתרא דחד קרא מכאן ולהלאה בראשית בר"א שי"ת מקצה השמים ועד קצה השמים שית סטריין דמתפשטן מרזא עלאה²⁰⁶⁸ באתפשטותא דברא מגו [נ"א משלש נקודות] נקודה קדמאה ברא²⁰⁶⁹ אתפשטותא דחד נקודה [נ"א מגו] דלעילא והכא אגליף רזא שמא דארבעין ותרין אתוון²⁰⁷⁰

– מאיר התיקון –

- 2050 ת"ת שיצא מן המלכות (רח"ו).
 2051 במלכות (רח"ו).
 2052 ז"א (רח"ו).
 2053 ז"א (רח"ו).
 2054 עי' ביאורים ח"א לו ע"א די ש ג' שמות אהי"ה: בחי' אבא, בחי' אימא ותחילת האצילות דזו"ן.
 2055 ת"ת (רח"ו).
 2056 אבא (רח"ו).
 2057 אמא (רח"ו).
 2058 כתר (רח"ו).
 2059 [חב"ד] (חכמה כתר בינה) (רח"ו).
 2060 חכמה (רח"ו).
 2061 חסד בבחינ' היותה סתומה עדיין (רח"ו).
 2062 בינה אחרי התפשטו' (רח"ו).
 2063 ת"ת ומלכות (רח"ו).
 2064 טעם שפרצוף ז"א מכונה "שמים" הוא כמ"ש הגר"א באד"א פ' בראשית בביאור מילת שמים, שהוא מלשון שם, ותיבת "שם" קאי על גבוה מכל גבוה שאי אפשר להגיע שם לשום בריה. ונקרא "שמים" בלשון רבים, משום שהוא כולל את כל מה שתחתיו והכל נשרשים שם, שכן הוא היסוד לכל נמצא ושורש לכל נברא וסיבת כל הסיבות (ביאורים ח"א סא ע"ד).
 2065 (בינה המחברתם) [בינה אחר התפשטות דכר ונוקבא ת"ת] (רח"ו).
 2066 אפי' הקליפות נק' אלהים אחרים (רח"ו).
 2067 דגליד (דפ"ו).
 2068 יסוד אבא (רח"ו).
 2069 אותיות אבר יסוד אבא (רח"ו).
 2070 תחלה היה זווג עליון דפה דא"א להוריד כח הטפה ההיא כלולה במ"ב זווגים. וכו' אמנם סוד הטפה כבר ידעת שהוא שם יה"ו, שהוא סוד חב"ד. והנה הטפה הזו כלולה מג' יה"ו של ע"ב מ"ה ב"ן, וכו'. אמנם יה"ו הראשון נעלם ביה"ו ב' של מ"ה שהוא בג' אמצעיות. אח"כ יורדין אלו ומתלבשים בשם יה"ו האחרון דב"ן, שהוא גימטריא מ"ב, והוא בג' אחרונות. וכו' ואמנם לפי

תרגום: קו"ל שיוצא בחבור אחד. בשעה שיוצא, יוצאת עמו בת זוגו שכוללת כל האותיות, שכתוב "א"ת השמיים" קול ובת זוגו, הקול הזה שהוא שמים, הוא אהי"ה אחרון. זהר שכולל כל האותיות והצבעים כדוגמת (זרע) זה.

עד כאן, יהו"ה אלהינו יהו"ה, אלו שלש דרגות כנגד הסוד הזה העליון "בראשית ברא אלהים". "בראשית" סוד ראשון. "ברא" סוד סתום להתפשט משם הכל. "אלהים" סוד לקיים הכל למטה. "את השמים" שלא להפרידם זכר ונקבה כאחד. א"ת, כשלוקח האותיות כולם, הכלל של כל האותיות הם ראש וסוף. אחר כך מתווסף ה"א להתחבר כל האותיות עם ה"א, ונקרא את"ה, ועל זה "ואת"ה מחיה את כולם".

"את" סוד אדנ"י, וכך נקרא. "השמים" זה יהו"ה סוד עליון. "ואת" תיקון זכר ונקבה, "ואת" סוד ויהו"ה, והכל אחד. "הארץ" זה אלהים כדוגמת עליון, לעשות פירות. שם זה כלול בשלשה מקומות, ומשם נפרד שם זה לכמה צדדים. עד כאן סוד של סתר הסתרים שחקק ובנה והעמיד בדרך סתום, בסתר של פסוק אחד. מכאן והלאה. "בראשית", ברא שיי"ת, מקצה השמים ועד קצה השמים, ששה צדדים שמתפשטים מסוד עליון בהתפשטות (משלש נקודות) שברא מתוך נקודה ראשונה. ברא התפשטות של (מתוך) נקודה אחת שלמעלה. וכאן נחקק סוד השם של ארבעים ושתיים אותיות.

מט. רבי שמעון אמר הא אוקימנא מלה בעתו והכי הוא ודאי והכא אתא קודשא בריך הוא לאזהרא לאהרן דלא יטעי בההוא חובא דטעו בנוי דהא האי עת ידיעא בגין כך לא יטעי לחברא²⁰⁷¹ עת אחרא לגבי מלכא הדא הוא דכתיב ואל יבא בכל עת אל הקדש כלומר אף על גב דיחמי עידן דאתמסר בידא אחרא לאתנהגא עלמא ויתמסר בידוי [לייחד] (לא יחיד) ביה לקרבא ליה לקדשא²⁰⁷² דהא אנא ושמי חד הוא ובגיני כך (ס"א לקרבא ליה לקודשא בריך הוא דהא האי עת ידיע בגין כך) ואל יבא בכל עת אל הקדש:

ואי בעי למנדע במה ייעול בזאת (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש דהאי זאתא היא עת דאחידת בשמי בהאי [י] דרשימא [בשמי] [בשמא] ייעול אל הקדש (אבל) ואל יבא בכל עת תאנא אמר רבי יוסי כתיב (קהלת ג יא) את הכל עשה יפה בעתו²⁰⁷³ האי מלה אוקמה בוצינא (ס"א בשמא) קדישא והכי הוא דתנינא את הכל עשה יפה בעתו והכי הוא ודאי את הכל ודאי עשה יפה בעתו דא בדא ולא יתערבון אחרנין בינייהו בעתו ממש ולא באחרא בגיני כך אזהרותא לאהרן ואל יבא בכל עת אל הקדש אבל במה ייעול בזאת כמה דאוקימנא דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש:

תרגום: רבי שמעון אמר הרי בארנו הדבר בעתו, וכך הוא ודאי. וכאן הקדוש ברוך הוא בא להזהיר את אהרן שלא יטעה באותו חטא שטעו בניו, שהרי העת הזו ידועה, לכן לא יטעה לחבר עת אחרת למלך, זהו שנאמר ואל יבא בכל עת אל הקודש, כלומר אף על גב שיראה זמן שנמסר ליד אחר להנהיג את העולם, וימסר בידו ליחד בו לקרבו לקודש, שהרי אני ושמי אחד

– מאיר התיקון –

שכולם מתלבשים ביה"ו האחרון שהוא מ"ב, לכן נקרא הטפה מ"ב זווגים (ע"ח שער הולדת או"א וז"ן פרק א'). מה שאמרו מ"ב זווגים יכולין אנו לפרשו מלשון זווג פי' שאלו המ"ב אתוון הם סוד הזווג אמנם הענין הוא שנודע שאין נקודה דלא אתכלילת בחברתה ימין בשמאל ושמאל בימין וא"כ הם מ"ב זווגים ר"ל כפולים שכל אחד הוא זווג אחד שהם שנים שנים (ע"ח דרושי מ"ד מ"ן דרוש יד).

²⁰⁷¹ עת גימ' לילת (רח"ו). כאשר שהקריבו הם, שהיה שרשם רק מאימא, וגרמו זווג בהז"ן בלתי המוחין דאבא, אז נתקרבו החיצונים שהם האש זרה, אשה זרה וכנ"ל ענף כ"א סי' א', וע' זוה"ק (אחרי נח ע"ב ובהגהת מהרח"ו שם). והרי נתבאר כי החטא דנדב ואביהוא הנה היה ג"כ ע"ד החטא דאדה"ר במה שחטא (דע"ה ח"ב קא ע"ג), והנה עומדים אז הז"ן אחור באחור שלא ינקו החיצונים מהם, ואין לגרום להם אז שום זווג, שהוא זווג דקטנות, כי כשיזדווגו אז בעת שהם בתגבורות הדינין, אז יהיה כל השפע שהוא כל תולדות הזווג הזה ג"כ רק שפעת גבורות ודינין קשים, אשר מהם הוא יניקת החיצונים, ויתגברו הם ע"ז הרבה מאד רח"ל, ולכן אין לגרום להם אז שום זווג כלל, וכמ"ש (ויקרא טז ב) ואל יבוא בכל עת אל הקודש, כי אין ראוי לזה אלא רק בעת דרעווא אשתכח, וכמ"ש בפ' אחרי מות (נח ע"ב) וכדי שלא יאחזו החיצונים באותה השפע ח"ו (דע"ה ח"ב קכא ע"ב)

²⁰⁷² ר"ל אע"פ שיראה הכהן שפעמים מצד מעשה התחתונים נמסר העולם ביד עת דסט"א אע"פ כן לא יחיד ביה לקרבא לקודשא (מ"מ).
²⁰⁷³ פי' כל שהוא יסוד ממחובר עם עתו שהיא מלכות (מ"מ).

הוא, ולכן (לקרב אותו להקדוש ברוך הוא, שהרי העת הזו ידועה לכן) ואל יבא בכל עת אל הקודש.

ואם רוצה לדעת במה יכנס, "בזאת" "בזאת יבא אהרן אל הקדש", ש"הזאת" הזו היא עת שאחזה בשמי, ב'י' הזו שרשומה בשמי, יכנס אל הקדש, (אבל) ואל יבא בכל עת. שנינו אמר רבי יוסי כתוב, את הכל עשה יפה בעתו, דבר זה בארו המנורה (בשם) הקדושה, וכך הוא שנינו, "את הכל עשה יפה בעתו", וכך הוא ודאי, את הכל ודאי, עשה יפה בעתו, זה עם זה, שלא יתערבו אחרים ביניהם בעתו ממש, ולא באחר. לכן אזהרה לאהרן, ואל יבא בכל עת אל הקודש, אבל במה יכנס בזאת, כמו שבארנו שנאמר בזאת יבא אהרן אל הקדש.

נז"ל: רבי יהודה פתח ואמר (תהלים קיט קכו) עת לעשות ליהו"ה הפרו תורתך עת לעשות ליהו"ה מהו אלא הא אוקמוה אבל עת דא כנסת ישראל²⁰⁷⁴ דאקרי עת כמה דאת אמר (ויקרא טז ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש מאי ואל יבא בכל עת²⁰⁷⁵ כמה דאת אמר (משלי ז ה) לשמרך מאשה זרה ודא הוא (ויקרא י א) ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה וגו' מאי טעמא עת בגין דאית לה עת וזמן לכלא²⁰⁷⁶ לקרבא²⁰⁷⁷ לאתנהרא²⁰⁷⁸ לאתחברא²⁰⁷⁹ כדקא יאות²⁰⁸⁰ כמה דאת אמר (תהלים סט יד) ואני תפלתי²⁰⁸¹ לך יהו"ה עת רצון לעשות ליהו"ה²⁰⁸² כמה דכתיב (ש"ב ח יג) ויעש²⁰⁸³ דוד שם דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו עביד ותקן האי עת לחברא לה בקב"ה וכל כך למה בגין דהפרו תורתך דאילו לא הפרו תורתך לא אשתכח פרוודא דקב"ה מישראל²⁰⁸⁴ לעלמין

תרגום: רבי יהודה פתח ואמר, "עת לעשות לה' הפרו תורתך". מה זה "עת לעשות לה'", אלא הרי פרשה, אבל "עת" זו כנסת ישראל שנקראת עת, כמו שנאמר "ואל יבא בכל עת אל הקדש". מה זה "ואל יבא בכל עת", כמו שנאמר "לשמרך מאשה זרה", וזה הוא "ויקריבו לפני ה' אש זרה" וגו'. ולמה [נקראת] "עת", משום שיש לה עת וזמן לכל להתקרב להיות מאירה ולהתחבר כראוי, כמו שנאמר "ואני תפלתי לך ה' עת רצון". "לעשות לה'" כמו שכתוב "ויעש דוד שם", שכל מי שעוסק בתורה כאלו עשה ותיקן את העת הזאת לחבר אותה עם הקדוש ברוך הוא. וכל כך למה, משום שהפרו תורתך, שאלו לא הפרו תורתך, לא נמצא פירוד של הקדוש ברוך הוא מישראל לעולמים.

נא. אמר רעיא מהימנא לית קרבנין אלא לרחקא סטרין מסאבין ולקרבא דרגין קדישין ואתמר בחבורה קדמאה דלהון (ערקין דכבדא אלין אישים וכל אינון חיילין ואתמר) ערקין דכבדא אית מנהון רברבין אית מנהון רברבין וזעירין ומתפשטין מנהון לכמה סטרין ואלין נטלין אברין ואמורין ופדרין דמתאכלין כל הלילה דהא קרבן כלא ליי':
אמר בוצינא קדישא רעיא מהימנא והלא אמרת לעיל דקרבנין דקב"ה לאו אינון אלא לקרבא י' בה' ו' בה' אלא אע"ג דכל קרבנין צריכין לקרב קמיה איהו פליג לכל משריין מאכלין דקרבנין לכל חד כדקא חזי ליה לשכליים מזוני דאורייתא ומשתייא דינא ומיא דאורייתא לטבעיים דאינון שדים דאינון כבני אדם יהיב לון אלין מאכלין טבעיים דנחית אשא דלהון – מאיר התיקון –

²⁰⁷⁴ נוק' נקראת עת. והטעם, שזיווגה תלייא לפרקים דלא כמו באו"א שהם לא מתפרשין לעלמין (ב"ע ב ע"ב). ועי' בהגר"א בספד"צ ב ע"ב: עת הוא זיווג כידוע בסוד (תהלים א ג) אשר פרו יתן בעתו, והערת המאיר הספרא שם.

²⁰⁷⁵ משום דאית עת טובה דהיינו אשת חיל עטרת בעלה, ועת רעה דהיינו לשמרך מאשה זרה נמצאת למד דאיהי אתקריאת עת (אור יקר).

²⁰⁷⁶ הם כ"ח עתים ללבנה (אור יקר).

²⁰⁷⁷ היינו קורבתה לקבל מלמעלה להתקשט (אור יקר).

²⁰⁷⁸ היינו קישוטה מאור העליון אחר קורבתה (אור יקר).

²⁰⁷⁹ היינו יחודא עם בעלה אחר הקישוט (אור יקר).

²⁰⁸⁰ "והאי איהו עת לעשות לה' דאיהו כנסת ישראל" נוסף באור יקר. והאי איהו עת – פי' לעשות לתקן (אור יקר).

²⁰⁸¹ מלכות (אור יקר).

²⁰⁸² ייחודה עם הת"ת עד שנעשה עת רצון ודאי (אור יקר).

²⁰⁸³ תקן ה' ת"ת לדוד שם היא המלכות שדוד מרכבה אליה (אור יקר).

²⁰⁸⁴ שישראל תלויים בשכינה ובהיות שכינה נפרדת מהת"ת, הם מתרחקים ג"כ ממנו בגלות (אור יקר).

למיכל לון כמה דאוקמוה רבנן אי זכו הוה נחית כמו אריה דאשא למיכל קרבנין ואי לא הוה נחית תמן כמין כלבא דאשא:

ואוף הכי כד מית ב"נ אי זכי נחית בדמות אריה לקבלא נפשיה ואי לאו בדמות כלב דאמר דוד עליה (תהלים כב כא) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי ובגין לשיזבא קב"ה גופיהון דישאל מנהון ונפשהון מני לקרב קרבנין דבעירן וגופן באתרייהו לקיים (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים אבל קב"ה לא נטיל אלא רעותא דלבא ותבירו דיליה (דאיהו ישראל) הה"ד (תהלים נא יט) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה כגוונא דכלי חרס דאתמר בהון נשברו נטהרו:

תרגום: אמר רועה הנאמן, אין קרבנות אלא להרחיק צדדים טמאים ולקרב דרגות קדושות, ונאמר בחבור הראשון שלהם (עורקי הכבוד, אלו אישים, וכל אותם חיילות ונתבאר). עורקי הכבוד יש מהם גדולים, יש מהם גדולים וקטנים, ומתפשטים מהם לכמה צדדים. ואלו לוקחים איברים ואימורים ופדרים שמתאכלים כל הלילה שהרי קרבן כולו לה'.

אמר נר הקדוש, רועה הנאמן, הלא אמרת לעיל שקרבנות של הקדוש ברוך הוא אינם אלא לקרב י' לה' ו' לה', אלא שאף על גב שכל הקרבנות צריכים להקריב לפניו, הוא מחלק לכל המחנות מאכלי הקרבנות לכל אחד כראוי לו, לשכליים מזונות התורה ומשתה היין ומים של התורה, לטבעיים שהם שדים שהם כבני אדם, נותן להם מאכלים טבעיים, אלו שיורד אש שלהם לאכול אותם. כמו שפרשוה רבותינו, אם זכו היה יורד כאריה של אש לאכול הקרבנות, ואם לא היה יורד שם כמין כלב של אש.

וגם כך כשמת אדם אם זוכה יורד בדמות אריה לקבל את הנפש, ואם לא בדמות כלב, שאמר עליו דוד "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי". וכדי להציל הקדוש ברוך הוא את גופיהם של ישראל, מהם ואת נפשותם, מנה להקריב קרבנות של בהמות וגופים במקומם, לקיים "אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים", אבל הקדוש ברוך הוא לא לוקח כי אם את רצון הלב ושברונו (שהוא ישראל), זהו שכתוב "זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה", כדוגמת כלי חרס שנאמר בהם, נשברו נטהרו.

נב. עי' זהר ח"ב סג ע"ב: ומאי הוא ממעמקים קראתיך (תהלים קל א) הכי תאנא כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא בעי למבעי בעותיה ולצלאה מעמקא דלבא בגין דישתכח לביה שלים בקודשא בריך הוא ויכוין לבא ורעותא ומי אמר דוד הכי והא כתיב (תהלים קיט י) בכל לבי דרשתיך ודא קרא סגי מאי בעי ממעמקים:

אלא הכי תאנא כל בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא בעי לכוונא דעתא ונ"א לבא ורעותא מעיקרא דכל עקרין ונ"א מעומקא דכל עומקין לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא ונ"א דכלא בגין דינגיד ברכאן ממבועא דכלא ונ"א (ומאן) הוא ההוא אתר דנפיק מניה ואשתכח מניה ההוא נהר דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן וכתיב (תהלים מו ה) נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים ודא אקרי ממעמקים עמקא דכלא עמקא דבירא דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא ודא הוא שרותא לאמשכא ברכאן מעילא לתתא:

תרגום: ומהו "ממעמקים קראתיך", כך שנינו, כל מי שמתפלל תפלה לפני המלך הקדוש, צריך לבקש בקשתו ולהתפלל מעומק הלב, כדי שימצא לבו שלם עם הקדוש ברוך הוא, ויכוין לב ורצון. והאם דוד אמר כך, והרי נאמר "בכל לבי דרשתיך" ופסוק זה מספיק, למה צריך ממעמקים.

אלא כך שנינו, כל אדם שמבקש בקשתו לפני המלך, צריך לכוון דעתו (לבו) ורצונו מעיקר של כל העיקרים (מעומק כל העמקים), למשוך ברכות מעומק הבאר (של הכל), כדי שימשך ברכות מהמעייין של הכל. ומהו אותו מקום שיוצא ממנו. ונמצא ממנו אותו נהר, שנאמר "ונהר יוצא מעדן", ונאמר "נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים", וזה נקרא "ממעמקים", עומק הכל, עומק הבאר שמעיינות יוצאים ונמשכים לברך את הכל, וזוהי הראשית, למשוך ברכות ממעלה למטה.

דכל עקרין - פי' הם או"א ומפרש סדר ההמשכה ואמר לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא. וכתב בספר אור ישראל שהמאמר הזה פי' האריז"ל בעצמו וז"ל מ"ש בפרשת בשלח סג ע"ב ביאור הדברים כי האדם יכוין בתפלתו בשרש כל השרשים כי יכוין להמשיך שפע וברכה מעמקי הבירא והוא כתיב הבינה הנקרא עמקא דבירא כדי שע"י כוונה ימשיך ברכות ממבועא דכולא

שה"ס דעת העליון נתיב הזכרות כי כאשר נתעורר הנתיב התחתון שבתוך הבינה ע"י הצדיק בסוד מ"ן מתעורר הנתיב העליון שהוא מבועא דכולא לאושדא מ"ד ולאנגדא ברכאן לקבל מ"ן שעלו מנתיב התחתון שבבינה וזה בדרך היסוד עם המלכות ומשום דקארי ליה זמנין עמקא דבירא זמנין מבועא דכולא קבעי מאי הוא ואמר שהוא המקום היוצא ממנו אותו נהר היוצא שהיא בינה כנודע והמקום הזה נקרא עדן, ועדן יש בו ב' בחינות, הא' בחי' הזכרות אשר בעדן וזה נפיק מניה ההוא נהר כי עדן זכר ובינה נקבה יצאה ממנו ונאצלת ממנו, ולכך אמר "ואשתכח מניה" וכנגד ב' בחינות אלו הביא ב' פסוקים, כנגד בחי' הזכרות כתיב ונהר יוצא מעדן כדפי' וכנגד בחינת הנקבות נהר פלגיו כי משם יתפלגו מים העליונים כד"א ויהי מבדיל בין מים למים ומיין נוקבין אלו נמשכים מ"ן למלכות וזהו ישמחו עיר אלהים, ולכך נקרא עמקא דבירא שממנה נמשכים מ"ן לבאר התחתון ומקום זה נקרא ממעמקים קראתיך שהוא ב' עמקים עמקא דבירא ועמקא דכולא עמקא דבירא נוק' ועמקא דכולא זכר, וז"ש שם ודא איקרי ממעמקים עמקא דכולא ועמקא דבירא עכ"ל האריז"ל (מ"מ).

ועי' שער מאמרי רשב"י ל ע"א.

נג. בלולה בשמן כתית בשמן בההוא שמן דנגיד ונפיק מלעילא²⁰⁸⁵ אר"ש יאות אמרת אבל מאי כתית אלא רזא עלאה איהו דכיון דאיהו שמן מאי כתית אלא רמז הוא דקא רמיז לשמשא בנוקבא לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה לא הוי אלא כתית (ס"א אלא רזא עלאה הוא דקא רמיז לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה) לאפקא מזיתים דאינון שייפין דגופא ולאמשכא ההוא נגידו מלעילא בכל שייפא ושייפא²⁰⁸⁶ (לא הוי אלא כתית):

וצדיק איהו דכתיש כתישין ואפיק מכל אינון שייפין 2087 עלאין דאינון זיתין קדישין משח רבו בתיאובתא שלים לגבי נוקביה ואי לא כתיש לא יפוק ההוא משחא אלא בלא תיאובתא דשייפין וההוא נגידו לא אתהני מניה נוקבא ולא הוי כדקא יאות עד דתהא בלולה מניה מכל שייפין וע"ד בלולה בשמן כתית לאתהנאה ולאנתזא מניה (אמר ר"מ כנ"ל):

תרגום: "בלולה בשמן כתית בשמן", באותו שמן שנמשך ויוצא מלמעלה. אמר רבי שמעון, יפה אמרת, אבל מהו "כתית". אלא סוד עליון הוא, שכיון שהוא שמן מהו כתית, אלא רמז הוא שהוא רומז לשמש בנקבה, להמשיך אצלה שמן כתית, כמו שראוי לה, לא היתה אלא כתית. (אלא סוד עליון הוא, שהוא רומז להמשיך אצלה שמן כתית כמו שראוי לה) להוציא מזיתים, שהם אברי הגוף, ולהמשיך אותה המשכה מלמעלה בכל אבר ואבר (לא היה אלא כתית).

והצדיק הוא שכותש כתישות ומוציא מכל אותם אברים עליונים שהם זיתים קדושים שמן המשחה בתשוקה שלמה לגבי הנקבה, ואם לא יכתש, לא יצא אותו השמן אלא בלי תשוקת האברים, ואותו שפע לא תהנה ממנו הנקבה, ולא יהיה כמו שראוי עד שתהיה בלולה ממנו מכל האברים, ועל זה "בלולה בשמן כתית", להנות ולהיות נזונה ממנו.

– מאיר התיקון –

²⁰⁸⁵ מוחין דאבא נקרא שמן (רח"ו). וסוד הענין כי אבא יסד ברתא בסוד ה' בחכמה יסד ארץ (מ"מ).

²⁰⁸⁶ פי' שהטיפה נמשכת מן המוח ועוברת על כל הספי' תעיר ומקבלת הארה מהם. וזה על ידי היסוד שהוא העולה בסוד הדעת ומושך הטיפה (מ"מ).

²⁰⁸⁷ דהיינו ע"י נמשכה הטיפה מהדעת ועוברת בכל איברי הגוף זהו פשט הזוהר. א"נ יובן במ"ש הרב בליקוטים וז"ל דע כי הזתים הם נ"ה לפי שבשעה מרגלאן הם בז"ק דזעיר והשלשה שמות של נה"י הם אל אלהים מצפ"ץ והם גי' זי"ת. והשני חסדים דנ"ה הם נכתשים תחלה ביסוד ולכן הם מסטרא דצדיק כנז' בזהוהר כי שם נכתשים תחלה ביסוד בכח ההכאה והירידה ונפרדים לפירורים רבים ועי"כ יוצא השמן הראוי למנורה שהיא המ' שעולים בסוד אור חוזר ממטה למעלה ויוצאה הארתם מאחורי החזה אל הנוקבא ומשם בניינה ותיקונה וזהו אמרו "כתית למאור", פי' למאור המנורה. וביאר עוד ואמר "להעלות נר תמיד" פי' מ' שהיא הנר תעלה אור ממטה למעלה עכ"ל. ובהו נבין לשון זה שאמר וצדיק איהו דכתיש שהוא היסוד שכו נכתשין השני חסדים המגולים בכח הירידה כמ"ש בשם הרב וז"ש ואפיק שכל אינון שייפין עילאין דאינון זיתים קדישין משח רבות דהיינו שע"י יוצא השמן מן החסדים דנ"ה הראוי למנורה שהיא מ' שבונים אותה מאחורי החזה. וזהו כוונת הזוהר לפי מה שכתב הרב ז"ל (מ"מ).

נד. כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא (דברים ד ט) האי אש צריך ליה תמיד עמה דלית ליה כבייה דאיהו אכיל כל קרבנין דצלותין ומלין דאורייתא דאיהי שכינתא איהו²⁰⁸⁸ פרנסה דיליה [ובמה] (באין) בצלותין הדא הוא דכתיב (שיר ה ג) פתחי לי [וכו' פתחי לי] בצלותא דאתמר בה (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח דאיהי אחותי רעיית וליית רעייתא אלא פרנסתי [דבה מתקנן] (דביה מתתקנין) מאכלין דקרבנין דמלכא בנין קדישין בכמה מיני מאכלין [בנהמא] (בבהמה) דאורייתא דאתמר ב(י)ה (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי מימינא ובחמרא [דאיהו] (דידו) יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה²⁰⁸⁹ מעמודא דאמצעייתא דכליל תרווייהו²⁰⁹⁰:

בבשרא דאיהי בשר הקדש בכמה קרבנין דעלה אוקמוה מארי מתניתין בבשר היורד מן השמים עסקינן מאי מן השמים²⁰⁹¹ עמודא דאמצעייתא דעל(י)ה אתמר (בראשית ב כג) ובשר מבשרי ודא בשר הקדש דאדליקת²⁰⁹² בכמה שלהובין מסטרא דגבורה ברחימו דבעלה²⁰⁹³ אתוקדת ברחימו דאהבה בקריאת שמע ברחימו דיהודא [דליליא (נ"א דא דליליא)] ((דא ליליא)) ויומם לא תכבה וחברייא בחייכון אל תתנו דמי לו לקודשא בריך הוא למהוי איהו בשלהובין דרחימו דיהודיה דקריאת שמע לקיימא ביה אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו ו) ע"כ²⁰⁹⁴:

תרגום: "כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא", האש הזו הוא צריך להיות תמיד עמה, שאין לה כביה, שהוא אוכל כל הקרבנות של התפלות, ודברי תורה שהיא השכינה היא פרנסתו, ובמה, בתפלה, זה שנאמר "פתחי לי". פתחי לי בתפלה, שנאמר בה "אדני שפתי תפתח", שהיא "אחותי רעיית", ואין רעיית אלא פרנסתי, שבה הבנים הקדושים מתקנים מאכלים של קרבנות של המלך בכמה מיני מאכלים, בלחם של התורה שנאמר בה "לכו לחמו בלחמי", מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם.

בבשר שהוא בשר הקדש בכמה קרבנות, שעליה פרשו בעלי המשנה שעוסקים בבשר היורד מן השמים. מה זה מן השמים, זה העמוד האמצעי, שעליו נאמר "ובשר מבשרי", וזה בשר הקדש שדולקת בכמה שלהבות מצד הגבורה, באהבת בעלה נשרפת, באהבה של אהבה, בקריאת שמע באהבת היחוד שלילה ויום לא תכבה. והחברים, בחייכם "אל תתנו דמי לו" לקדוש ברוך הוא שהוא יהיה בשלהבות של אהבה של יחודו בקריאת שמע, לקיים בו "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה".

נה. דקדם דחזרת בתיובתא לא הוית אלא באילנא דטוב ורע²⁰⁹⁵ עבד ונער הוה שמך בקדמיתא (שמות ב ו) והנה נער בוכה עבד נאמן הדא הוא דכתיב (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא וההוא רע שותפא דעבד (טוב) גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר (לך²⁰⁹⁶ הוה דאילנא) [בידך²⁰⁹⁷ הוא אינלא] דטוב ורע מטטרוין טוב סמא"ל רע²⁰⁹⁸:

– מאיר התיקון –

²⁰⁸⁸ ר"ל של עד"א (יהל אור).

²⁰⁸⁹ מפרש מהו נסוך המים והיין, כתב ובע"פ, שהן ימינא ושמאלא (יהל אור).

²⁰⁹⁰ הקבלה הוא חיבור שני התורות שמביא סודות קבלה שבע"פ במקרא, ולכן כל עסקן של ראשונים במדרשי המקראות, וכ"ה בפשוטי המדרשות כמו ספרא וספרי שמביא הלכות שבע"פ הכל במקרא, ולכן התחיל התורה כהנים בי"ג מדות, וכולו הולך אל הי"ג מדות, כי יסוד בו י"ג תיקונין, ה' חומשי תורה בה"ס מחסד עד הוד כנ"ל, ומדרשי המקראות ביסוד והן נגד ו' תיבות של פסוק שמע ישראל (דברים ו ד), ה' תיבות בה"ס, אחד ביסוד, שמחבר כאחד, אחד גי' י"ג כמ"ש בתז"ח (טו ע"ג), ואח"כ ו' תיבות ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד במלכות נגד תורה שבעל פה, ששה סדרים ו"ק דילה. אבל בתורה שבכתב, יסוד כליל משניהם, לפי שכולו גנוז במלכות, לכן הוא בע"פ, מדרשי המקראות, וכ"ז הוא בסודות קבלה כמו שמפרש והולך (עי' בהגר"א בתיקו"ז לו ע"ג).

²⁰⁹¹ עי' דע"ה ח"ב לה ע"ב.

²⁰⁹² ר"ל זהו הדלקת בשר ע"ג המזבח והוא שמדליק בו שלהובין דרחימותא בשר קודש יסוד רצוף אהבה (יהל אור).

²⁰⁹³ והמלכות נוק' כשהיא פב"פ עם ז"א (דע"ה ח"ב לה ע"ב).

²⁰⁹⁴ ועוד אש תמיד וכו' כח ע"ב (דרך אמת).

²⁰⁹⁵ ר"ל במט"ט (יהל אור). עי' דע"ה ח"א נג ע"ב.

²⁰⁹⁶ שהוא מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא, משא"כ שער הנ' שאין נגדו, ושם עלמא דחירו (יהל אור). עי' תיקו"ז (תיקון ס דף קט ע"א ובתיקון כא מדף מג עד דף מו) בהגר"א שם ע"ש כל הענין.

תרגום: שקדם שחזרת בתשובה, לא היית אלא בעץ של טוב ורע, עבד ונער היה שמך בתחילה. "והנה נער בכה", עבד נאמן, זהו שנאמר "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא". ואותו הרע, השותף של העבד, גרם לך לחטא בסלע, משום שהמטה שנמסר לך בידך, היה של העץ טוב ורע, מטטרו"ן טוב, סמא"ל רע.

נו

נו. עי' זהר ח"ב קכ ע"ב: ומסטרא דתבואות ה' מיני נהמא תבירין מכלהו ואינן חטה ושעורה וכסמת ושבלת שועל ושיפון אמטיל לון לישראל הדא הוא דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה בה²⁰⁹⁹ כד יפקון מגלותא הכי יהון תבירין עד דיתבריר בר [דאיהו אוכל מתוך פסולת דהיינו קש ערב רב²¹⁰⁰ עד דיתבררו כבר דאתבריר מגו מוץ ותבין] (וישתמודעו ישראל בינייהו) ועד דיתברירו מנייהו י' דאיהו מעשר 2101 [לא] שריא 2102 על ה' דאיהו נהמא דה' מינין לקיימא אומאה (שמות יז יז) כי יד על כס י"ה.

תרגום: ומצד של תבואות, חמשה מיני לחם, שבורים מכולם, והם: חטה ושעורה וכוסמת ושבלת שועל ושיפון. המשיל אותם לישראל, זהו שנאמר "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה", בה', כשיצאו מהגלות, כך יהיו שבורים, עד שיתבררו אוכל מתוך הפסולת. היינו קש, ערב רב, עד שיתבררו כמו פֶר שנתברר מתוך מוץ ותבין. ועד שיתבררו מהם י', שהיא מעשר, לא שורה על ה', שהוא לחם של חמשה מינים, לקיים את השבועה "כי יד על כס י"ה"

נו

נו. ז"ל: כ"ה יהיה זרעך²¹⁰³ מאי כ"ה היא כתרא עשיראה קדישא דמלכא למנדע שמיה והיא כתרא דדינין²¹⁰⁴ מתערין מנה ותאנא כה יהיה זרעך ממש²¹⁰⁵ בההיא שעתא חדי אברהם²¹⁰⁶ לאסתכלא ולמנדע שמיה ולא תדבקא ביה משום דאתבשר בכ"ה:

– מאיר התיקון –

וב' המטות, שניהם הם על יסוד דז"א, וכשהוא בגדלות אז הוא בסוד לוינתן נחש בריח, שמשמש באור הדעת עלאה המבריח מן הקצה אל הקצה, אבל כשהוא בקטנות אז הוא משתמש עי' מט"ט וכמ"ש בתיקון ס' שם (דע"ה ח"ב קכח ע"א) ועי' דע"ה ח"ב קכט ע"ב.

²⁰⁹⁷ עי' ההכאה נעשה בידו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).

²⁰⁹⁸ ר"ל שהרע כרוך סביבו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).

²⁰⁹⁹ רמז לה' מיני תבואות, והן ה', כנסת ישראל בגלותא (יהל אור).

²¹⁰⁰ ע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה (הקדו"ש כג ע"ד). ז"ל השעה"פ: מרע"ה, הוא בחי' הדעת עצמו דז"א, אשר ממנו יצאו טיפי השחתת הזרע של אדה"ר, שהם בחי' כל בני ישראל, שבאותו הדור דגלות מצרים כנזכר, ונמצאו כי כל ישראל, וגם כל הערב רב שיצאו ממצרים, כלם ענפים וניצוצות טיפי הזרע, שיצאו מן הדעת עצמו העליון, והם ענפיו של מרע"ה. אלא שישראל היו נתקנים. והערב רב, לא היו נשמות נתקנים עדיין כפי הראוי להם כנזכר וכו' והנה אותם הענפים שלו, של השחתת הזרע, נתגלגלו בכל אותם הגלגולים הנז"ל, עד שבאו למצרים, ונתגלגלו שם כנזכר. והנה זמן גלות מצרים. משנכנסו לה בני ישראל, היו רד"ו שנים. ובק"ל שנים הראשונים, התחילו הענפים להתגלגל בבני ישראל ובערב רב כנזכר, והיו נצרפים ומתלבנים ומתבררים הטוב מן הרע, ולא נגמר ברורם, עד תשלום ק"ל שנים ההם, כדוגמת ק"ל שנים שפירש אדם והולידם כנזכר. ואחר שנשלם גלגולם ובירורם, אז נולד מרע"ה, כנודע כי משה היה בן פ' שנה בצאתם ממצרים והנה ק"ל ושמונים, הם רד"ו, כי לא יכול משה שהוא הדעת עצמו הטוב לבא, עד שיתבררו ניצוצותיו הטוב מן הרע, ולכן כשנשלם בירורם, נולד הוא וכו' וז"ס, ותרא אותו כי טוב הוא, ר"ל, כי כל האחרים, היו טפות רע דהשחתת הזרע. אבל זה לבדו היה מן הטוב, שלא היה מהשחתת הזרע. ודע, כי כמו שטיפות השחתת הזרע ענפיו של הבל, שהיו כלולות מטו"ר, נתבררו, והטוב שבהם ניתן אל בני ישראל, שנולדו באותם ק"ל שנים, ולכן נקראו דור דעה.

²¹⁰¹ ר"ל חכמה כמש"ל, שאז ומלאה הארץ דעה (יהל אור).

²¹⁰² דאין התבואה חייב במעשר עד שימרח, וז"ש ובג"ד מוץ (יהל אור).

²¹⁰³ בכאן תזרע ותשפיע ולא למקום אחר (אור יקר).

²¹⁰⁴ עם היות שהדין, הוא מתעורר בבניה ונשפע לגבורה שם הם בדקות בכח, אמנם ממלכות הם מתעוררים לפעול ממש (אור יקר).

²¹⁰⁵ פי' שיצחק תחלה היה אחוז במ' ואח"ב עלה לגבורה כמ"ש סוף פ' לך לך (מ"מ).

²¹⁰⁶ ולא הרע לו כה מפני דיניה כדמפרש ואזיל, צדקה דקבלת עלה דכורא והיא מתהפכת לרחמים, וכבר הארכתי במקומות אחרים, ואם תאמר מאי קאמר זרעך ויש לומר דמתמן אתי ליה זרעא עם היות שאין לו זרע על ידי המזל כדקאמר צא מאצטגנינות, ואפשר לפרש שבשרו שהוא זרעו יהיו מקבלים ממדה זו שהיא שכינתן של ישראל כנודע, והשתא ניחא שעם היות שנתבשר

ואע"ג דדינין מתערין מנ(י)ה חשבה אברהם לההוא כתרא אע"ג דהיא דינא כאלו היא רחמי הה"ד ויחשבה מאי ויחשבה לההוא כתרא צדקה רחמי:
אמר רבי יצחק כ"ה כתרא²¹⁰⁷ עשיראה היא ואתקרי צד"ק ודינין מתערין מנה ואברהם אע"ג דידע דדינין מתערין מנה מהאי צדק הוא חשבה צדקה דדינין לא מתערין מנה בגין דהוא רחמי:

תו אמר ר' אבא מאי דכתיב (שם כד א) וי"י ברוך את אברהם בכל²¹⁰⁸ כד"א (דבה"י א' כט יא) כי כל²¹⁰⁹ בשמים ובארץ וכתיב (במדבר ו כג) כה תברכו דבגינייהו דישאל מתברך האי כ"ה על ידא דכהנא בגין דיתברכו ישראל לתתא וישתכח ברכתא בכלא ולזמנא דאתי כתיב²¹¹⁰ (תהלים קכח ה) יברכך יי' מציון²¹¹¹ וגו' (תהלים קלה כא) ברוך יי' מציון²¹¹² שוכן ירושלים:
תרגום: "כ"ה יהיה זרעך", מה זה כ"ה, היא כתר עשירי הקדוש של המלך, לדעת את שמו, והיא הכתר שהדינים מתעוררים ממנה, ולמדנו "כה יהיה זרעך", ממש באותה שעה, שמח אברהם להסתכל ולדעת את שמו, ולהדבק בו, משום שהתבשר בכ"ה.

ואף על גב שמתעוררים ממנה הדינים, חשב אברהם לאותו הכתר אף על גב שהיא דין כאלו היא רחמים, זהו שנאמר "ויחשבה", מה זה "ויחשבה" את אותו הכתר צדקה ורחמים.
אמר רבי יצחק כ"ה היא כתר עשירי ונקראת צדק, וממנה מתעוררים הדינים. ואברהם אף על גב שידע שמהצדק הזה מתעוררים הדינים, הוא חשב אותה צדקה שלא מתעוררים ממנה הדינים, בגלל שהיא רחמים.

עוד אמר רבי אבא, מה שנאמר "וה' ברוך את אברהם בכל", כמו שנאמר "כי כל בשמים ובארץ", ונאמר "כה תברכו", שבגלל ישראל מתברכת הכ"ה על ידי הכהן, בשביל שיתברכו ישראל למטה, ותמצא ברכה בכל. ולעתיד לבא [כתוב] כמו שנאמר "יברכך ה' מציון וגו' ברוך ה' מציון שכן ירושלים".

נח

נח. עי' זהר ח"ב רלט ע"א: רבי²¹¹³ אלעזר שאיל לרבי שמעון אמר הא קשורא דכלא ונ"א דעולה אתקשר בקדש הקדשים²¹¹⁴ לאתנהרא אתדבקותא דרעותא דכהנא וליואי וישראל לעילא עד היכן איהו סלקא²¹¹⁵:

אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף²¹¹⁶ דכל קשורא ויחודא ושליומו לאצנעא בההוא צניעו²¹¹⁷ דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבד סוף²¹¹⁸ ולא למעבד וראש²¹¹⁹ (דבר) כמה דאין קדמאה²¹²⁰ אפיק ראש וסוף מאן ראש דא

– מאיר התיקון –

במדת הדין לו ולתולדותיו עם כל זה שמח כאלו היתה צדקה, ומלת כה ירמוז בה ממש כענין צדק לערך הדינים וכבר הארכתי לעיל (אור יקר).
²¹⁰⁷ פי' בא לסייע ר' אבא (מ"מ).

²¹⁰⁸ שאברהם הוא מדת כה דהיינו ה' שבתוכו, וברך את אברהם מדת המלכות "בכל" על ידי היסוד הנקרא כל, והא כיצד כי היסוד משפיע למלכות לברך לאברהם כענין כה תברכו (אור יקר).
²¹⁰⁹ פי' היא מ' הנק' בכל שהיא גי' ב"ן ועוד שיש בה ה' גבורות שהם גי' כ"ל וז"ש כי כל בשמים ובארץ שכל שהיא מ' שולטת בשמים ובארץ וז"ש וכתוב כה תברכו (מ"מ).
²¹¹⁰ (ס"א כתיב) כד"א (דפ"ו).

²¹¹¹ פי' שלעת"ל אנו מתברכים מיסוד ולא מהמ' לבד (מ"מ).
²¹¹² שם זה במלכות והיא מבורכת מציון מהיסוד, והטעם מפני שהוא שוכן ירושלים וכיון שהם ישראל מכבר על אדמתם שכינה מתברכת בסבתם מהיסוד, והיינו כענין כה תברכו לסבת ישראל כדפירשנו (אור יקר). פי' במה נכרת ברכת ה' שהוא זעיר ע"י ציון שהוא יסוד וציון הנז' שוכן ירושלים שבע"הז והפ' מדבר לעת"ל (מ"מ).

²¹¹³ ויקרא כו ע"ב (הערת הזהר).
²¹¹⁴ פי' שעולים זר"ן בסוד מ"ן לאימא הנק' ק"ק (מ"מ).
²¹¹⁵ פי' כוונת הקרבן והתדבקות כהן ולוי וישראל עד איזה פרצוף מגעת (מ"מ). רמד ע"ב ריג ע"ב (הערת הזהר).

²¹¹⁶ הרמ"ל כתב דהא"ס נקרא לפעמים עולם הנאצלים שע"ג האצילות (רח"ו). בראשית טז ע"ב כד סליק (לש"ו)

²¹¹⁷ פי' א"ק שהוא נק' א"ס בעצם כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).
²¹¹⁸ פי' מלכות (מ"מ).
²¹¹⁹ פי' אבא הנקרא ראש (מ"מ).

²¹²⁰ פי' שאריך הוציא אבא וברתא הנק' ראש וסוף אבל א"ק לא שייך בו זה מפני התעלמותו (מ"מ).

נקודה עלאה²¹²¹ דאיהו רישא דכלא סתימאה דקיימא גו מחשבה²¹²² ועביד סוף דאקרי סוף דבר²¹²³ אבל להתם אין סוף לאו רעותין²¹²⁴ לאו נהורין²¹²⁵ לאו בוצינין²¹²⁶ בהוא אין סוף כל אלין בוצינין ונהורין תליין לאתקיימא בהו²¹²⁷ ולא קיימא לאתדבקא מאן ודידע ולא²¹²⁸ ידעו²¹²⁹ (דידעי ולא ידעי) לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין ואיין²¹³⁰ (אין):

תרגום: רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אמר הרי קשר של הכל (העולה) נקשר בקדש הקדשים להאיר ההתדבקות של רצון הכהן והלויים וישראל למעלה עד היכן היא עולה. אמר לו הרי בארנו עד אין סוף שכל הקשר והיחוד והשלמות להצניע באותה צניעות שלא משגת ולא ידועה שבה רצון כל הרצונות האין סוף אינו עומד להודע ולא לעשות סוף ולא לעשות ראש כמו שהאיין הראשון מוציא ראש וסוף מי הראש זו הנקדה העליונה שהיא ראש כל הנסתר שעומדת בתוך המחשבה ועושה סוף שנקרא (קהלת יב) סוף דבר אבל לשם אין סוף אין רצונות אין אורות אין מאורות באותו האין סוף כל המאורות והאורות הללו תלויים להתקיים בהם ולא נתן להשגה מי שידוע ולא ידוע אינו אלא רצון עליון נסתר כל הנסתרים אין.

– מאיר התיקון –

- ²¹²¹ פירוש אבא (מ"מ).
²¹²² פי' שאבא יונק מ"מ"ס הנקרא מחשבה כמ"ש הרב (מ"מ).
²¹²³ בסוד ד' של י"ד (רח"ו).
²¹²⁴ פי' בא"ק הנק' א"ס לא שייך בו שום רעותא מפני רוב התעלמותו (מ"מ).
²¹²⁵ חסדים (רח"ו).
²¹²⁶ גבורות (רח"ו). ור"ל לא שייך בו לא חסדים ולא גבורות כי הכל נעלם בדקות גדול (מ"מ).
²¹²⁷ פי' החסדים והגבורות שבפרצופים שתחת הא"ס הם תליין לאתקיימא בהו בא"ש ובפרצופים הנעלמים שע"ג האצילות, אבל יהיו מתדבקים כדי לידע מהותם אינם יכולים וז"ש ולא קיימין לאתדבקא (מ"מ).
²¹²⁸ "ולא" דפ"ו.
²¹²⁹ פי' בין הצדיקים היודעים סודות התורה על אמתתם בין אותם שאינם יודעים אלא קצת (מ"מ).
²¹³⁰ פי' שאין לשום אדם בו השגה אלא נקרא אין כי אין מי שיביניהו (מ"מ).